

1979

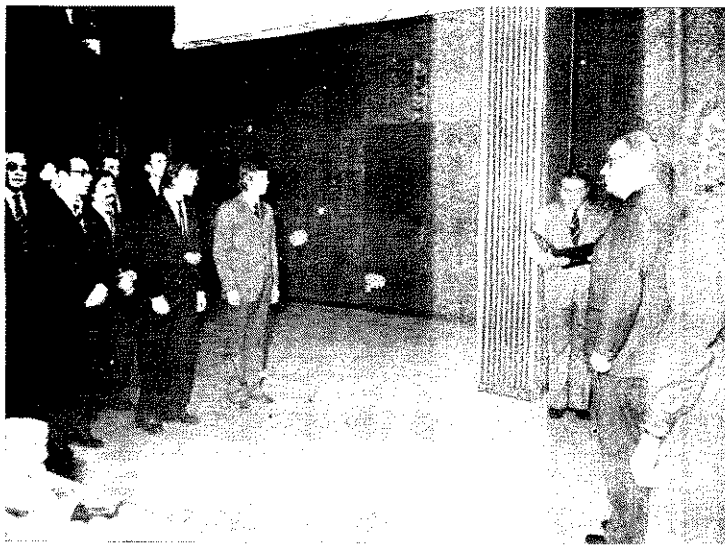
A
GYERMEKEK
ÉVE

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI. évf. 1. sz.

1979. január

SAJTÓNAPI UNNEPSÉG A BELÜGYMINISZTERIUMBAN

A magyar sajtó napja alkalmából kitüntetési ünnepséget tartottak a Belügyminisztériumban, amelyen részt vett dr. Kamara János vezérőrnagy, belügyminisztériumi államtitkár, Fodor László, az MSZMP KB agitációs és propagandaosztályának helyettes vezetője, dr. Soltesz István, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának fősztály-vezetője.

Jelen voltak Ladvánszky Károly vezérőrnagy és Földesi Jenő vezérőrnagy, miniszter-helyettesek, Kotvács István, az MSZMP Belügyminisztériumi Bizottságának titkára, továbbá a Belügyminisztérium több parancsnoka, valamint a belügyi sajtószervek vezetői.

Benkei András belügyminiszter parancsban köszöntötte a kommunista sajtó megalakulásának 60. évfordulója alkalmából a tömegkommunikációs szerveknél dolgozó újságírókat, szerkesztőket, valamint más társadalmi együttműködőket, akik tevékenységükkel segítik a belügyi sajtó és propagandamunka célkitűzéseinek magas szintű megvalósulását.

Eredményes munkájuk elismeréseként többen belügyminiszteri kitüntetésben, jutalomban részesültek. Az elismeréseket dr. Kamara János vezérőrnagy, belügyminisztériumi államtitkár adta át, majd pohárköszöntőt mondott.

A IX. kerületi tűzoltó-parancsnokság és az IKV a közelmúltban tűzvédelmi kiállítást rendezett. Céljuk, hogy ezt a főleg lakóházak tűzvédelmével foglalkozó kiállítást a kerület lakossága minél nagyobb számban tekintse meg. Éppen ezért vándoroltatják, illetve forgalmas helyeken állítják ki.

Eredményes munkájukért minisztériumok és országos hatáskörű szervek tűzvédelmi vezetői részesültek elismerésben december 19-én: Agótt József (Munkaügyi Minisztérium), Gyebnár Mihály (SZOT), Hajdú Jánosné (Külker. Min.), Juhász Miklós (KSH) és Kovács János (MAV Vezérigazgatóság) részére Varga Károly ezredes, a BM Tűzoltóság országos parancsnoka adta át a dícséretet és jutalmat.

Süttő község önkéntestűzoltó-egyesülete a közelmúltban ünnepelte megalakulásának centenáriumát. Az évforduló tiszteletére új tűzoltószertárt avattak, majd ünnepi közgyűlésen emlékezett Liebe János, az egyesület elnöke a száz év nevesebb eseményeire a Kőfaragó Vállalat kultúrtermében. Lengyelfi Rudolf t. alez., megyei parancsnok is köszöntötte a közgyűlés résztvevőit, és jutalmat, illetve előléptetéseket adott át.

MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK
EREDMÉNYEKBEN GAZDAG
BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁN A

Szerkesztőség

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

Nagy Októberi Szocialista Forradalom
évfordulója alkalmából
Budapest Főváros Tanácsának
Egrehajtó Bizottsága
ARGA IMRE tűzoltó törzsszázlós
nére
fővárosért végzett kiemelkedő munká-
ért a Budapest Főváros Tanácsa A Fő-
város Kiváló Szolgálatáért Díjat adományozta.
Díjat Szépvölgyi Zoltán, a Tanács elnöke
adta át.

mit mondhattak volna neki, elhiszi, de a álmban sem gondolt, hogy akkora gtiszteltetés éri, amilyenben a NOSZF évfordulójának előestéjén részesült. Sa- kezüleg vette át a díszes oklevelet és mives plakettet; gratulációk sokaságát adta az elismerésért, de valahogyan g most is hihetetlennek tűnik neki az ész. És hogy éppen őt találták érdemes- erre a díjra, az meg végképp nem a fejébe. Váltig erősítgeti, hogy ő nem márt semmi különösebbet tűzoltóskodá- nak eddigi 29 esztendeje alatt, és nyil- mások is tettek annyit a fővárosért, nt jómaga.

nyafutását sem tartja különösebbnek. Ilja, úgy kezdte, mint rojta kívül még mosan – önkéntesként. Kedvelt kapott folytatta üzemi hivatásosként egy rövid ig, mignem átvették az államiakhoz. Így ült Budafokra. Kisebb kitéró után in- n helyezették a XI. kerületi parancsnok- gra, ahol 1960 májusától teljesít szol- latot – a beosztás rendszeresítésé óta szerparancsnokként.

néhány esztendeje 34 tűzoltó van a ndjaira bízva. Értük s munkájukért tar- tics felelősséggel, méghozzá nemcsak pa- ncsnokként, hanem a pártalapszervezet ztségszervezőjeként is. Sok ezer tűznél mű- dött közre irányítóként egységével a fő- ros különböző helyein, és ha kellett, vol- lott vidékre a kiemelt esetekhez. Mindezt legtermészetesebbnek tartja, hiszen a aga választotta hivatás velejárójának te- nti. Amint hogy az is természetes számára, gy fia és veje is az ő példáját követte, t asszonylánya is a testületnél dolgozik sors- és gépiróként.

tka elismerésének – bármennyire szerény önmaga megítélésében – közel három tizedes példás helytállás a fedezete, s nyálaltalan nem véletlen, hogy éppen sze- lyére esett a választás a rangos díj laitélésénél.

Elvtársak!

A Szovjetunió és a többi szocialista ország testvéri közösségével együtt sikerben gazdag évet zártunk. A nemzetközi életben erősödtek a szocializmus pozíciói, hazánk nemzetközi tekintélye nőtt. Népgazdaságunk helyzetében az elmúlt évek sikerei alapján jelentős eredményekről adhatunk számot. Népünk életkörülményei javultak, közművelődési, szociális ellátottsága bővült. Megoldottuk az időszeri törvényelőkészítési, jogalkotási feladatokat. További lépéseket tettünk a szocialista demokrácia intézményes fejlesztéséért.

Az MSZMP Központi Bizottsága 1978 áprilisában tartott ülésén mélyrehatóan elemezte a XI. kongresszus óta megtett út tapasztalatait, és megvonta gazdasági és társadalmi életünk fejlődésének mérlegét. A gondos elemzés pontos képet adott arról, hogy miben értünk el eredményeket, és melyek munkánkban azon hiányosságai, amelyek kijavításra szorulnak.

A Belügyminisztérium – a XI. kongresszus határozataiból adódó feladatainak megvalósítása során – az állam- és közbiztonság védelmével hozzájárult ahhoz, hogy hazánkban a törvényes rend szilárd, dolgozó népünk alkotó munkájának feltételei biztosítottak. Pártunk és kormányunk gondoskodása alapján személyi állományunk életszínvonala javult.

Szolgálati eredményeink elérésében mindig számíthattunk önkéntes segítőknek, a lakosság széles tömegeinek támogatására, a társ fegyveres erők és testületek, az igazságügyi, az ügyészi, valamint más állami és társadalmi szervek szoros együttműködésére. Tovább erősödött személyi állományunk összbelügyi szemlélete, munkánkra a politikai és szakmai feladatok helyes értelmezése, végrehajtásukban a cselekvési egység erősödése a jellemző.

Az elmúlt hónapokban a Belügyminisztérium egész személyi állománya tisztelttel és nagyrabecsüléssel emlékezett meg a nemzetközi és a magyar munkásmozgalom dicső, forradalmi harcairól, az öszirózsás forradalomról, a Kommunista Magyarországi Pártja és az Ifjúmunkások Országos Szövetsége megalakulásának 60. évfordulójáról, s a forradalmas 1918. év egyéb, történelmet formáló eseményeiről.

Elvtársak!

Az 1979-es esztendőben népünk történelmi múltjának egyik jelentős évfordulóját köszöntjük. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme után a Magyar Népköztársaság kikiáltása és 133 dicső napja mind a nemzetközi, mind pedig a magyar munkásmozgalomnak kiemelkedő tette volt. Tisztelettel emlékezünk a belügyi népbiztosság és a Vörös Őrség hősi harcaira. Az évfordulókra való emlékezés erősítse személyi állományunknak a marxizmus–leninizmus eszméjébe, a szocializmus és a kommunizmus ügyébe vetett hitét, dolgozó népünk iránti tiszteletét és szeretetét.

1979-ben pártunk XI. kongresszusa határozatával összhangban tovább építjük, erősítjük szocialista társadalmunkat. Az MSZMP Központi Bizottságának múlt évi áprilisi határozata – amelyet társadalmunk minden rétege egyetértéssel fogadott – kellő biztosítékot ad az előttünk álló, a korábbinál kétségkívül nehezebb feladatok megoldásához. A szocialista közösséghez való tartozásunk, aktív részvételünk a KGST munkájában meghatározó fontosságú népgazdaságunk tervszerű fejlesztésében.

A fejlett szocialista társadalom építésének újszerű és magas követelményei egyre növekvő igényeket támasztanak a Belügyminisztérium egész személyi állományával és önkéntes segítőivel szemben. Pártunk és kormányunk iránymutatása alapján, a törvényességi követelmények maximális megtartása mellett tervszerű, összehangolt munkával, a vezetés színvonalának erősítésével, a szolgálati fegyelem növelésével tovább szilárdítjuk az állambiztonságot, a közrendet, biztosítjuk államhatárunk sérthetetlenségét, a tűzvédelem hatékonyságát. Erősítjük a népgazdaság és a társadalmi tulajdon védelmét, biztosítjuk az építőmunka zavartalanlását, a köznyugalom fenntartását, s ezzel dolgozó népünk alkotó tevékenységének magasabb szintű kibontakozását. Tudjuk, hogy mint eddig, a jövőben is számíthatunk dolgozó népünk támogatására, pártunk és kormányunk gondoskodására, a társ fegyveres erők és testületek segítségére és minden olyan állami és társadalmi szerv együttműködésére, amely felelősséget érez hazánk iránt.

A Belügyminisztérium valamennyi beosztottjának, minden önkéntes segítőjének és társadalmi együttműködőinknek elismerésemet és köszönetemet fejezem ki az elmúlt évben végzett eredményes munkájáért. Kívánok valamennyiüknek az új esztendőben is kimagasló munkasikereket, jó erőt, egészséget és személyes boldogságot.

BENKEI ANDRÁS
belügyminiszter

Gondolatok az Ifjú Gárdáról

Írta: dr. Héra Attila t. alez.

Új egyenruhában

Tűzvédelem mind gyakrabban ad hírt a KISZ Ifjú Gárda-szervezet tevékenységével foglalkozó eseményekről, ami mindenképpen öröndetes tény. Ez a körülmény készítetett arra, hogy néhány gondolat erejéig, a korábbiaknál bővebben foglalkozzam az IG-vel, különös figyelemmel a szervezet és a tűzvédelem kapcsolatára.

A KISZ Ifjú Gárda-szervezet csirái már 1957-ben fellelhetők, amikor Gyöngyös város ifjúkommunistái önként bekapcsolódtak a proletárdiktatúra megszilárdításáért folyó harcba, vállalva, hogy szükség esetén fegyverrel is részt vesznek abban.

A gyöngyösi kezdeményezés követőkre talált, s az elmúlt években ifjúgárdisták ezrei vettek részt — a rendőri és munkásári egységek segítőiként — számos akcióban. Az 1970-es évtől alapvető változások történtek. A KISZ az IG-nek, mint a honvédelmi felkészülést segítő munkaformának, megfelelő szervezeti kereteket teremtett. Létrehozták az IG megyei, budapesti, városi, járási, kerületi parancsnokságait. 1976 óta pedig a KISZ KB mellett működő Honvédelmi Nevelési Tanács elvi irányítása is segíti az IG-szervezet munkáját.

1974-től vált gyakorlattá a szakalegységek szervezése. A KISZ IX. kongresszusa fontos feladatként jelölte meg az IG-tevékenység továbbfejlesztését.

Az Ifjú Gárda jelenlegi működési szabályzatát 1977. május 16-án hagyta jóvá a KISZ KB Titkársága. Ennek értelmében az IG a KISZ keretében működő szervezet, mely a dolgozók más, önkéntes osztagaival együtt részt vesz szocialista rendünk belső védelmében, az állampolgári fegyverem, a közrend és a közbiztonság erősítésében.

Hivatása, hogy tagjait a szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus szellemében nevelje. Elősegítse a fiatalok felkészítését a haza védelmére, felkeltse tagjainak érdeklődését a fegyveres erők és testületek, rendészeti szervek munkája, a honvédelem, az állam- és közbiztonság fenntartása iránt, továbbá segítse elő, hogy minél több fiatal vállalja élethivatásként a haza védelmét e testületekben.

Az IG tagja lehet minden 14 éven feletti fiatal, aki elfogadja az IG működési szabályzatát, vállalja a tagsággal járó kötelezettségeket és tevékenyen részt vesz valamely egység munkájában.

A felvétel — önkéntes jelentkezés alapján — egyénenként történik. A belépési szándékot annál a KISZ-alapszervezetnél kell bejelenteni, ahol a fiatal nyilvántartásban szerepel, illetve — KISZ-en kívüliek esetében — amelynek működési területén tanul, dolgozik vagy lakik. A felvételtől a KISZ-alapszervezet taggyűlése határoz.

Az IG-ben tagsági díj nincs. A szükséges anyagi eszközökről az illetékes KISZ-bizottság saját költségvetésében gondoskodik.

Az ifjúgárdista viselheti az IG egyenruháját, jelvényét, valamint a szakalegységének, illetve beosztásának megfelelő megkülönböztető jelzést. Az IG-egyenruha a KISZ KB anyagi támogatásával, kedvezményes áron kerül az ifjúgárdisták tulajdonába. Más szervek is vásárolhatnak ifjúgárdista fiataljaik részére egyenruhát.

z ismeretek elsajátításának alapvető módja az ifjúgárdisták képzése, mely egységes elvekre épülő kétféle típusú program szerint történik.

Az általános program szerinti képzés azokban az alegységekben folyik, ahol még nem alakultak ki a szakprogram bevezetésének feltételei.

A szakprogramot azok az alegységek hajtják végre, melyeket az illetékes IG-parancsnokság szakalegységnek minősített.

Az általános és a szakprogram nem egymásra épülő formák ezért újonnan alakuló egységek is szakprogram alapján kezdhetik el munkájukat, ha adottak a feltételeik. Lehetőség van arra is, hogy egyes alegységek bármikor áttérjenek a szakprogram alapján szervezett képzésre.

Szakképzést országosan katonai, polgári védelmi, határőr, közbiztonsági, vízürendészeti, munkásör és tűzoltó szakprogramok alapján lehet folytatni. A képzés során a mozgalmi célok elérése az elsődleges, ugyanakkor az IG jellegének, feladatainak megfelelő szakmai ismereteket is adni kell.

A képzés szeptembertől májusig tart. A képzési év zárását követően IG-szemlékre kerül sor, ahol az ifjúgárdisták számot adnak politikai, szakjellegű és fizikai felkészültségükről. A szemlék felmenő rendszerűek, s többnyire augusztusban, az országos szemlével záródnak.

Az IG szervezetei eredményesen vesznek részt az állam- és közbiztonság erősítését, az államhatár őrzetének biztonságát és a tűzvédelmi feladatokat segítő munkában.

A Magyar Népköztársaság belügyminiszterének 11/1978. számú utasítása tovább ösztönzi a rendőrség, határőrség, tűzoltóság szerveinek vezetőit az illetékes KISZ-szervezetekkel, IG-parancsnokságokkal való együttműködésre. Arra, hogy az eddigiek-nél is hatékonyabban segítsék az IG képzési programjának megvalósítását, az ifjúgárdisták politikai és szakmai felkészítését, az ifjúság körében végzett honvédelmi, az állam- és közbiztonság fenntartását szolgáló közös nevelőmunkát, s eredményesebben vonják be az IG-egységeket, alegységeket, az ifjúgárdistákat az állam- és közbiztonsági, határőrzési és tűzvédelmi feladatok ellátásába.

Az állampolgárok életének, testi épségének, a népgazdaság és a személyek javainak, értékeinek a tűztől való védelme ösztönző társadalmi ügy. Politikai és gazdasági kérdés egyaránt, hisz egy kiemelkedő kárral járó, áldozatokat követelő tüzeset az ország egész közvéleményét befolyásolja, s ugyanakkor népgazdasági kihatása is számottevő. Ezért különös jelentőségűek azok a párt- és állami elvárások, hogy következetesen tovább kell szélesíteni a tűz elleni védekezés társadalmi bázisát. Erre rendkívül nagy lehetőség nyílik az Ifjú Gárda-mozgalmában.

Ivasóink által ismeretesek önkéntes tűzoltóságunk több mint egy évszázados haladó hagyományai és elismerésre méltó eredményei. Az elmúlt évtizedekben a vállalati tűzoltóságok, valamint az irányító szervek, vállalatok, szervezetek tűzvédelmi szervezetei is nagymértékben kivették részüket az ország tűzbiztonságának megszilárdításából.

Szívünkhez nőttek az — olykor korukat is meghazudtoló bátorságot és ügyességet tanúsító — úttörő tűzoltók és úttörő gárdisták.

Az Ifjú Gárda-mozgalom tűzvédelmi vonatkozású kibontakoztatásában viszont — a közelmúlt gyorsabb ütemű fejlődése ellenére is — még lépéshátrányban vagyunk.

Az IG tűzoltó szakalegységek száma a közelmúltban a következők szerint alakult:

1975.	32 alegység	700 fő
1976.	64 alegység	1300 fő
1977.	79 alegység	1600 fő
1978.	187 alegység	2219 fő

Az IG-szakalegységek számában és létszámában az indokolt-nál sokkal nagyobbak az eltérések az egyes megyék között, ami nem annyira az eltérő objektív körülményeknek tulajdonítható

sokkal inkább annak, hogy az IG jelentőségét ma még módon értelmezzük.

1978-as év — tartalmi szempontból — igen jelentős előreményezett.

.. Ifjú Gárda Országos Szemlén első ízben került sor — túra állomásaként — tűzvédelmi feladatok megoldására. (Ez a kismotorfecskenő-szerelés, rohampálya-leküzdés és í-verseny.) A rendezőket és a résztvevőket egyaránt dillieti azért, hogy már az első kísérlet sikert hozott, s nyeként a következő szemlék programjában is szerepel „tűzoltóállomás”.

ncsak első alkalommal fordult elő az is, hogy Csupakon, kiképző táborában ifjúgárdista tűzoltó tisztségviselők rézakmai táborozást, Sıklóson pedig IG összekötő tisztek révábbképzést szerveztünk az ORFK-val, illetve a Határ-Országos Parancsnokságával közösen. Mindezekről lan is részletesen beszámoltunk.

ilvetődik fel valamennyiünkben a hogyan tovább kérokknak a tennivalóknak a kapcsán, amelyeket elvárásaként, a KISZ-, az állami szervek e témákban számunkra meg-

nyózdódom, hogy az Ifjú Gárda-mozgalom szervezeti erőszakmai képzésének eredményesebbé tétele elsősorban pokérdés. Alapvető cél, hogy az ifjúgárdisták olyan világpolitikai, technikai, szakmai ismereteket szerezzenek, k birtokában a fiatalok körében a KISZ honvédelmi akvá válhatnak. Politikai és honvédelmi tájékozottságuk régáljanak állást aktívan a honvédelmet, az állam- és közágot érintő kérdésekben politikánk mellett. A megoldást vitákban legyen konstruktív véleményük, a politikai felvégrehajtásában mindig számítani lehessen tevékenység-Erősjödjék érzelmi és tudatos kötődésük a fegyveres erőktületekhez és a rendészeti szervekhez, azok tevékenység-

künk, a tűzvédelem hivatásos és társadalmi munkásainak fontos politikai feladatunk, hogy az IG szervezetein kehozzánk közel került fiatalokat a tűzvédelem ügyének cettetése révén az eddiginél is tevékenyebb mozgalmi munztönözzük.

galább ilyen fontos, hogy azt a több ezer fiatal korban kénkes és vállalati tűzoltót — az IG-mozgalomba bekapul — közelebb hozzuk a KISZ-hez, s e mozgalmi formáló részvételükkel tegyük őket aktívabbá az ifjúságpolitározatokban foglaltak végrehajtásában.

ifjú Gárda-mozgalom politikai erősítésével egyidejűleg a eni védekezés ügyét is jól szolgálhatjuk. Az ifjúgárdisták esen vállalják, hogy politikai, honvédelmi (s ezen belül lmi) ismereteiket, felkészültségüket bővítik. A mi dology a képzési programok kialakítása során minden szindoskodjunk megfelelő ismeretanyagról és annak elsjáozz a szükséges szakmai segítségről.

általános program keretében olyan képzést biztosítsunk, iz ifjúgárdisták az átlagosnál szélesebb körű ismereteket enek a tűz elleni védekezésről, a legalapvetőbb tűzmeaszabályokról, a tűz esetén tanúsítandó helyes magatartá tűzoltói hivatásról, szolgálatról.

izoltó szakalegységekkel szembeni szakmai elvárások teresen magasabbak.

akmai képzési programoknak alkalmasnak kell lenniök hogy a tűzvédelmi tevékenységbe — azok végrehajtásredményeként — az ifjúgárdisták aktívan bevonhatóka le-

önösen a tűz megelőzésben számítnak tevőleges részvéte-lakóterületi, vállalati, üzemi tűzvédelmi viszonyok szisában, a tűzvédelmi szabályok érvényesítésében, valamint eleti szolgálatok ellátásában — hogy csak a legjelentőseb- említssem.

5 színvonalú kiképzést követően a tűz- és kárelhárítás- mind növekvő számban válhatnak potenciális segítőivé az önkéntes és vállalati tűzoltóknak.

osan kapcsolódik mindehhez, hogy az IG tűzoltó szakalek — éppen a megfelelő politikai és szakmai felkészítés n — az állami tűzoltóság legfontosabb utánpótlási bázisá- ietők. Talán ebben van még a legtöbb tennivalónk — a bi hivatás, tevékenység megismertetésével, emberközelbe ával, megszeretetésével.

teértés ne essék, nem kampányfeladatról van szó! Nem s, hogy rövid időn belül tömegesen alakítsunk IG tűzoltó

szakalegységeket. Sokkal inkább arra kell törekednünk, hogy mértéktartóan ugyan, de ahol a feltételek ehhez megteremtőd- nek, folyamatosan szervezzük a tűzoltó szakalegységeket, akár általános program alapján működő egységekből, akár új egy- ségek létrehozásával. Mindezt természetesen csak az érintett KISZ-szervekkel egyetértésben, velük együttesen.

zeretném felhívni a figyelmet arra, hogy tűzoltó szakal- egység alakítása általában ott célszerű, ahol állami, ön- kéntes vagy vállalati tűzoltóság működik, s ennek technikai fel- szerelési, szakmai tapasztalatai és segítsége biztosítják a haté- kony munka feltételeit.

Ez a javasolt „ráépülés” természetesen nem jelent szervezeti azonosulást, hiszen az IG-alegység az illetékes KISZ-szerveze- tekhez tartozik. Személyek esetében persze nem kifogásolható, hogy például ugyanaz a fiatal mind az IG-nek, mind pedig az önkéntes tűzoltóságnak tagja, sőt ez bizonyos mértékig kívána- tos is lehet.

Az előbbiekből következik, hogy az IG tűzoltó szakalegységek politikai és szakmai tevékenységében a kívánt hatás elérése, szervezeti erősítése csak a tűzvédelem hivatásos és társadalmi munkásainak aktív támogatásával valósulhat meg. Különös fe- lelősség hárul e tekintetben az állami tűzoltóság parancsnoki és személyi állományára, párt- és KISZ-szervezeteire. Keresni és szélesíteni kell minden lehetőséget és érintkezési felületet, mely a tűzoltóság és a KISZ illetékes szervei, valamint az IG-parancs- nokságok és -alegységek közötti gyümölcsöző együttműködést szolgálhatják. A tűzoltó IG összekötő tiszteknek e tevékenység motorjaivá kell válniuk, hiszen az ő munkájuk — kellő parancs- noki támogatással — meghatározó lehet.

Az idei év gazdagnak, mozgalmasnak ígérkezik a tűzoltó if- júgárdisták számára: több kiemelkedő jelentőségű rendezvény- re, eseményre kerül sor.

Májusban Csillebércen rendezük meg a tűzoltó ifjúgárdisták első országos találkozóját, megyénként tíz-tíz fővel. A fiatalok mozgalmi és tűzvédelmi témájú vetélkedőkön és 800 1/p-es kis- motorfecskenő-szerelési versenyben is összemérhetik tudásukat.

Július elején Csupakon ismét sor kerül a tisztségviselők szak- mai táborozására, s ezen előreláthatólag 120 fő vehet majd részt.

A múlt évi tapasztalatokból kiindulva célszerű, ha a résztve- vők megfelelő kiválasztását a korábbiaknál jobban segítjük. Csak így érhető el, hogy a szaktáborozáson valóban tisztségvi- selők, meghozza olyanok vegyenek részt, akik a tűzoltó ifjúgár- disták irányításában, képzésében az ott hallottakat, látottakat a legeredményesebben tudják hasznosítani.

A képzési év befejezését követően megkezdődnek az IG-szem- lék; a X. Ifjú Gárda Országos Szemlére augusztusban, Győrben kerül sor.

Az állami, önkéntes és vállalati tűzoltóságok parancsnoki és személyi állományának egyaránt politikai és szakmai feladata az ifjúgárdisták eredményes felkészítése e szemlékre, különös figyelemmel arra, hogy az országos szemlén, várhatóan, tűzoltó szakalegységek önállóan is részt vehetnek majd, sőt külön ver- senyen tudásukat is összemérhetik.

Ez a felsorolás korántsem teljes, izelítőül csupán a legjelentő- sebb rendezvényekre kívántam ráirányítani a figyelmet.

z Ifjú Gárda-mozgalom a KISZ egyik tevékenységi for- mája. Olyan munkaforma, amely politikai jellege mel- lett a mi szaktevékenységi körünket is közvetlenül érinti. Hogy azután e kapcsolat csupán esetleges és felszínes, vagy rendszer- es és gyümölcsöző, ez döntően rajtunk múlik. A fiatalokat ér- deklí a tűz elleni védekezés. A mi feladatunk, hogy ezt az ér- deklődést politikailag és szakmailag elmélyítsük, kielégítsük, s őket a tűzvédelem ügyének aktív támogatóivá tegyük. Szakmai tapasztalatainkat és technikai eszközeinket ismertessük meg velük és tevékenységüket elsősorban — az IG jellegének megfe- lelően — mozgalmi módszerekkel segítjük.

Az Ifjú Gárda-mozgalom jelentős eszköz, mely a fiatalokat a haza védelmére, a közrend, közbiztonság erősítésére, a tűz el- leni védekezés segítésére, a fegyveres erők és testületek, a ren- dészeti szervek tevékenységének megismerésére, megbecsülé- sére és tevékenységének támogatására ösztönzi — ezzel is elő- segítve pártunk ifjúságpolitikai célkitűzéseinek valóra váltását.

A Hajdú-Bihar megyei akcióprogramról

A Szakszervezetek Megyei Tanácsa, a Hazafias Népfront Megyei Bizottsága, a megyei tűzoltó-parancsnokság, a Vöröskereszt megyei vezetősége, a Megyei Közlekedésbiztonsági Tanács, a Közegészségügyi és Járványügyi Állomás és a Megyei Egészségnevelési Csoport együttműködésével — az SZMT kezdeményezésére — „Egészségünkért, testi épségünkért” elnevezésű akcióprogram kezdődött azzal, hogy 1978 októberét munka- és egészségvédelmi

hónappá nyilvánítja. A szervező munka már kora tavasszal megkezdődött. A résztvevő szervek szakemberei programszerűen meghatározták a mozgalom célját, a közös feladatokat.

Az elmúlt években a párt-, társadalmi és tömegszervezetek, a gazdasági vezetés és a lakosság együttes tevékenységének eredményeként — számos hagyományos veszélyforrás megszüntetésével — a tűzvédelem területén is sikerült fejlődést elérni. Ugyanakkor a technika gyors ütemű fejlődésével, a motorizáció és a vegyi anyagok elterjedésével újabb veszélyforrások és környezeti hatások keletkeztek.

A zaj, a vibráció, a monotonitás, a közutakon a gyorsaság, a tűz- és robbanásveszélyes anyagok tárolása, feldolgozása, széles körű felhasználása megannyi újabb veszélyforrás, s ezek ellen a korábbinál összehangoltabb, céltudatosabb és tudományosan is megalapozottabb tevékenységre van szükség.

Az akcióprogram keretében három fordulóban vetélkedőket szerveztek, először vállalati szinten. Itt a rendezők a helyi munkavédelmi, tűzvédelmi előadók voltak. Ezt követték az iparági elődöntők; egy-egy iparágától 6—8 csapat vett részt. Végül október 14-én, az iparági elődöntők első helyezettjei megyei döntőn mérték össze tudásukat. Az iparági elődöntőket és a megyei döntőt az illetékes megyei szervek képviselői szervezték és bonyolították le. Itt a résztvevőknek 5 teszt-, 5 totó-, 5 szóbeli, 5 írásbeli és 5 gyakorlati kérdésre kellett válaszolniuk.

A program további részében tűzvédelmi előadássorozat volt a vállalatoknál, az intézményeknél, majd sor került az együttműködő szervek közös kiállítására és a vállalati, illetve gazdasági vezetők bevonásával a fórum megtartására. Alkalmat adott ez a rendezvény többek között arra is, hogy az országos szervek képviselői közvetlen kapcsolatba kerüljenek a megye gazdasági vezetőivel, s állásfoglalásaikkal segítsék a helyiek munkáját.

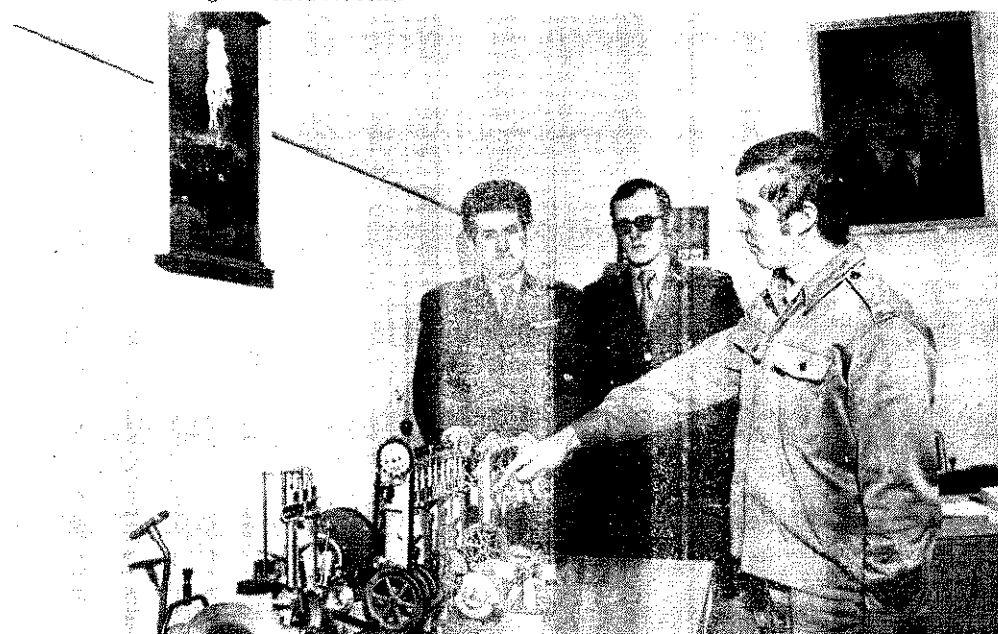
A Szakszervezetek Megyei Tanácsának ezt a kezdeményezését jónak és követendőnek tartom. Elsősorban azért, mivel az élet, testi épség, a vagyonvédelem társadalmi összefogással, jól összehangolt közösségi munkával könnyebben biztosítható.

Molnár János
tű. ezds.,
megyei parancsnok

ÁLTALÁNOS ALAPFOKÚ MŰSZAKI TANFOLYAM

A MŰLT ÉV OKTÓBER 2. és november 24-e között bonyolítottuk le a fővárosi tűzoltó-parancsnokságon az első általános alapfokú műszaki tanfolyamot, 105 fő részvételével. A fővárosi parancsnoki Intézkedésben meghatározott elméleti és gyakorlati ismeretekkel a személyi állomány műszaki képzettségét kívántuk növelni.

„Most mutasd meg” — idézhetnénk

Nagy gondot fordítottunk a használatunkban levő speciális felszerelések, műszaki berendezések, több különleges szerkesztésű kezelések és készletben tartásának elsajátítására. A tanfolyam elvégzése előképzettséget nyújtott a további — magasabb felkészültséget igénylő — beiskolázáshoz. Természetesen nem foglalkoztunk az olyan különleges felszerelések

kezelésével, amelyekre a vonatkozó rendelkezések szakosított állami oktatást írnak elő vagy más tematikájú saját tanfolyam ad megfelelő képzést.

A HALLGATÓK TÖBBSÉGE rendelkezett a tanfolyam eredményes elvégzéséhez szükséges adottságokkal. Azt is meg kellett vizsgálni állapítanunk, hogy valamennyi kerületi parancsnokságon nem fordítottak megfelelő gondot a kiválasztásra.

A tanfolyamot eredményesen elvégzett elvtársak átlageredménye:

Matematikai és geometriai ismeretek	3,35
Fizikai alapismeretek	3,7
Géptani és kémiai alapismeretek	3,31
Felszerelés-ismeret	3,57

Az anyag elsajátításában a gyakorlatias oktatási módszert érvényesítettük és minden rendelkezésünkre álló szemléltetőeszközt felhasználtunk. A mozgófilm, az írásvetítő, a metszetek és makettek mellett a szemléltető táblák sora és szereink, felszerelésink éles helyzetben üzemeltetése is helyet kapott.

A TANFOLYAM eredményességéhez nagyban hozzájárult a megbízott témafelelősök, előadók lelkiismeretes felkészülése.

Komáromi Vendel
tű. ezds.,
tanfolyamparancsnok

A tűzvédelmi felügyelő és a többiek

Csathó Barna kilenc eszdeje látja el a Mezőfalvi kombinát tűzvédelmi felügyelő-tisztét. Igazgatási vonalon gozott a dunajvárosi jánál — ezt cserélte fel akna — a mostanival meg az özs vele járó gondokkal. Tűz-ó sosem volt; vonzódását al magyarázza, hogy talán otthoni, fiatalkori emlékek értették, erősödtek fel nála, akkor igent mondott. Édes-ja volt ugyanis a földéaki kénestűzoltó-egyesület pa-icsnoka.

Ha úgy vesszük, az ügy mpontjából nem különöse- n lényeges ez az érzelmi köl- lés, hiszen nem olyasmiről n szó, amit több-kevesebb leklődéssel, szorgalommal rki el ne sajátíthatna. Más lalról mérve viszont nagyon sokat számít, hogy valaki jes szívvel végzi-e a mun- ját, vagy csak éppen úgy, gy abban ne találhassanak zetni valót. Nos, ő ez utób- val igazán nem gyanúsít- tó, pedig ugyancsak akad nivalója: a 17 ezer hektá- s területnek a szimpla be- ása is számottevő teljesít- ény, hát még az, ami a tűz- delem fogalomkörében plusz- nt jön hozzá...

Nem panaszkodik — termé- esnek tartja, hogy így van, tulajdonképpen azért, ezzel yütt is vállalta. Sok a dolga, mégsem tartja fárasztónak, ért mind a vezetés, mind dig a végrehajtás részéről a ető maximális segítségre tá- aszkodhat.

„Rugalmasan lehet és kell csinálni — vallja — és oly- r belátás kérdése is, hogy iként intézkedik az ember. . Persze ahol tartanak az el- nőrzéstől, ott valami nincs ndben.”

Nem szokása az ijesztgetés, eg nincs is értelme az ilyes- inek... Úgy tartja, aki tisz- ban van a kötelezettségével, t nem kell gyózködni. Ha eg netán olyanról van szó, ti nem akarja megérteni a

lényegét, más mód is akad a meggyőzésre.

Komoly erőpróbája volt a szakvizsgáztatás. Több mint 350 embert érintett. Ottjár- tunkkor már csak negyven-egy- néhányan voltak hátra: 12-en a baromfitelepről, az új mér- nökök és 30-an hörcsögiek. Senki nem kérdezett vissza, hogy miért éppen őt kötelezik erre, mert mindenki tudta, hogy a vezérigazgató, a főmér- nök és a tűzvédelmi felügyelő is szakvizsgát tett a megyénél. Ez a példa önmagáért beszél.

Ha új vezető jön a gazda- ságba, Csathó Barna máris ak- cióba lép, s az illető „beug- róként” kap egy tűzvédelmi jogszabálygyűjteményt — át- vételi elismervény ellenében.

Tűzvédelmi oktatást évente átlag kétszer tartanak, a spe- ciális helyeken havonta. Ki- bűvő meg ügyeskedés nincs —

Csathó Barna és Orova István

a névsort a bérlapok alapján állítják össze. Nem rossz mód- szer, a hitelességhez aligha férhet kétség.

Csathó Barna nagy tisztelője a kombinát önkénteseinek. Olyan ez a 150 fős gárda, ame- lyikre mindig számíthat. Ha úgy adódnék, tán név szerint is felsorolná őket emlékezet- ből, ahogyan azt is betéve tud- ja, mikor, melyik versenyen, hány és milyen rajjal vettek részt és hányadik helyen vé- geztek.

Jól szervezett és képzett együttes, tűzoltásban is nem- egyszer bizonyította már hoz- záértését. Riasztásra 6 percen belül vonulnak, és a községre is „rádolgoznak”, ha a szükség úgy hozza. Emellett, pluszként, patronálják a mezőfalvi álta- lános iskolát, s annak két út- törőtűzoltó-rajja közül az egyi- ket.

Az önkéntes létszám fele a gazdaság egész területén elér- hető riasztás esetén. Egyszer a községbe kellett tűzhöz vo- nulniuk, a segítség meg busz- szal ment utánuk a gépmű- helyből.

A felszerelés központi bázi- sa is itt van; Zsuk és Zetor után „fogott” PF—3-as szip- pantó áll készenlétben. Ezen- kívül — a kismotorfeicsken- dők mellett — két kerületnél szintén Zsuk és szippantó tel- jesít készenlétli szolgálatot. Ez

utóbbiak, 3 m³ vizükkel rend- kívül nagy jelentőségűek tarló- vagy avartűz oltásánál. Tíz méter hosszban és ugyanilyen szélességben szór, s ha a Zsuk- kal mennek, ez is mindig vo- nul. Az első bevetés Perkátán volt négy évvel ezelőtt; egy évre rá Baracson, egy 100 hek- tárnál nagyobb terület oltásá- ban vizsgázott ugyancsak ki- válóra — egykilométeres sza- kaszt oltottak el vele.

Orova István parancsnok (28. esztendeje tölti be tisztét) válogatott gárdája két tűzoltó- dínasztiával is büszkélkedhet: az egyik a Szűcs, a másik a Badics család.

Szűcs Gyula parancsnokhe- lyettesnek két fia (közülük Gyula a készenlétli Zsuk ve- zetője), egy lánya és annak a férje, tehát a vő is tűzoltó.

Badics Istvánnak két fia és egy lánya követte az apa pél- dáját; az egyik fiú már hiva- tásos, a dunajvárosi parancs- nokságon teljesít szolgálatot.

Ahol ilyen törzsgárda — és az előző számban már emlit- tett elvek alapján szervezett dolgozók közössége — alkotja a vállalati tűzoltóság gerincét, ott érhető, ha a vezetés bi- zalma, támogatása és tisztelete maximális a tűzvédelem tár- sadalmi segítői iránt.

(Folytatjuk)

—b—

A Pécsi Tanárképző Főiskolán 1978. november 9-én az Oktatási Minisztérium, a BM TOP, a Baranya megyei tűzoltó-parancsnokság, valamint a PTF megbízottai közös értekezleten vitatták meg a címben említett témakör néhány időszerű kérdését.

Mint ismeretes, a 14/1973. (VI. 2.) MT sz. rendelet 23. § (4) bekezdése szerint:

„Az oktatási intézményekben és szaktanfolyamokon oktatni kell az általános tűzvédelmi ismereteket, illetőleg az egyes szakanyagokhoz kapcsolódó tűzvédelmi rendelkezéseket. Az oktatásról az oktatási intézmény, illetőleg az oktatást végző egyéb szerv köteles gondoskodni.” A 4/1974. (VIII. 1.) BM sz. rendelet 60. §-a pedig ennek alapján előírja, hogy:

„Az oktatási intézmények, tanintézetek, szaktanfolyamok tűzvédelmi ismeretekre vonatkozó tananyagainak elkészítésénél az Országos Parancsnokság irányelveit kell figyelembe venni.”

E rendeletek szellemében elsősorban azt kerestük, hogy

Mi valósult meg már eddig a tűzvédelmi oktatás feladataiból a Pécsi Tanárképző Főiskolán?

Hogyan fogalmazható meg a pedagógusok szerepe a tűzvédelemben?

Melyek a tűzvédelmi oktatás továbbfejlesztésének lehetőségei a felsőoktatásban, illetve a tanárképző intézményekben?

Mennyi idő alatt és milyen ütemben valósíthatók meg az általános és differenciált tűzvédelmi oktatási formák a felsőoktatásban, közelebbről az általános iskolai tanárjelöltek képzésében?

Az értekezlet résztvevőit a PTF hallgatói tűzvédelmi oktatásának jelenlegi helyzetéről e sorok írója tájékoztatta, s a következőkben foglalta össze az elért eredményeket:

a) A PTF valamennyi hallgatója félévenként 2—2 óra időtartamban részesül tűzvédelmi oktatásban, ezen a PTF tűzvédelmi utasításában foglaltakat sajátítják el.

b) Az említettek felül a laboratóriumi gyakorlatok biztonsága céljából szabályzatok rögzítik a szakos hallgatóktól megkövetelt speciális tűzmelelőzési ismereteket és tennivalókat, valamint a kapcsolatos magatartási szabályokat. Ezek „naprakész” ismeretét a félévek során az illetékes oktatók rendszeresen ellenőrzik.

c) Egyes tantárgyak laboratóriumi gyakorlati jegyzetei önálló fejezetként, más tantárgyak

esetében pedig a gyakorlati jegyzetek és kézikönyvek a munkavédelmi ismeretekkel együttesen tartalmaznak a hallgatók számára előírt speciális tűzvédelmi utasításokat.

Sok ez vagy kevés? Mi úgy tekintjük, hogy mindenképp nagyon fontos volt legalább ennyit szervezeten megoldani, de véleményünk szerint ezzel még korántsem ragadtunk meg minden lehetőségre a jogszabályból adódó kötelezettségeink hatékony teljesítésére. A tűzvédelmi oktatás színvonalának emelését, a felsőoktatásban történő továbbfejlesztését egyrészt a korszerű audiovizuális eszközök felhasználásával, illetve ezen eszközökre adaptált korszerű oktatási anyaggal, másrészt a többlépcsős, differenciált és nagyjából önkéntes, illetve fakultatív rendszerű tűzvédelmi oktatással látjuk lehetségesnek. Az általános közművelődési előrelépést e tekintetben a tanárképző felsőoktatási intézményeknél végrehajtható differenciált képzéstől remélhetjük.

Kulcsfontosságú, szerepük fontosságára igen érzékletesen tapintott rá *Dukits Károly* tűzoltó alezredes, megyei parancsnokhelyettes, aki a pedagógusok tűzvédelmi tevékenységét az úttörőtűzoltó-szakkörök szemszögéből vizsgálta. Helyzetelemzéséből idézek néhány gondolatot.

„A nagyközsegekben, ahol az általános iskolának felső tagozata is van, már kimondtuk a holtpontot. Baranya megye területén 53 tűzoltószakkör működik az Úttörőszövetség szervezésében, felügyelete és támogatása mellett. A tűzoltó szakmai ismereteket mind elméleti, mind gyakorlati síkon a tűzoltóság szervei biztosítják. Jóllehet a szakköri mozgalom (különösen Pécsen), távolról sem meríti ki a lehetőségeket, mégis jelentős megyei sikerekről számolhatunk be.

Így többek között számos iskola tanulói vettek részt a tűzvédelmi kiállításokon és gyermekrajzpályázatokon. Ezek a rajzok jól tükrözték, hogy gyermekeink nemcsak a kézzelfoghatóbb tűzoltó, hanem a nehezebben érzékelhető tűzmelelőzési munka iránt is érdeklődnek.

A rózsafai úttörőtűzoltók 800-as szerelésben I., tűzoltóstaffétában III., az összetett versenyben pedig II. helyezést értek el a Csillebércen megtartott nemzetközi találkozón.

A múlt évi úttörőtűzoltó-válogatottban sikeresen szerepelt a Pécs-gyárvárosi általános iskola egyik úttörőtűzoltója is.

Az úttörőtűzoltó-rajzok évről évre járási és megyei tűzoltó-

versenyen vesznek részt, és rendszerint mindig jól szerepelnek az időszakosan megrendezésre kerülő országos, országos és nemzetközi találkozók.

Az elért eredmények mindegyikénél azoknak a pedagógusoknak köszönhetőek, akik időt és fáradságot nem sajnálva készítették fel a gyermekeket ezekre a versenyekre. A társadalmi és tanácsai szervek kívül a lehetőségekhez képest az állami tűzoltóság is igyekszik erkölcsileg és anyagilag is elismerni a szakköri munka értékét. Csak példaként kívánom megemlíteni, hogy számos esetben pénzjutalom, több alkalommal országjáró jutalomkirándulás, sőt egy esetben szovjetunióbeli látogatás volt az elismerés módja. Az esetek döntő többségében ma már pedagógusaink megkapják a szakköri munkáért járó tiszteletdíjat.

Jó, hogy mindezt elértük, de a tennivaló és a kiaknázatlan lehetőség még sokkal több az elért eredményeknél. Így pl. mezőgazdasági, fogyasztási és ipari szövetkezeteink és tanácsai vállalataink sok helyen nélkülözik a szakképzett tűzmelelőzési munkatársakat. Ugyancsak nagyon kevés a pedagógusok száma az önkéntes tűzoltóságok élén, így például a parancsnoki és parancsnokhelyettesi tisztségekben pedig pedagógusaink — akár másodállásban is — kétségtelenül eredményesen segíthetnek a tűzvédelmi felügyelők munkáját, és részt vállalhatnak az önkéntestűzoltó-egyesületi munka vezetésében is.”

Ezután került sor a felsőfokú tanintézetekben folyó tűzvédelmi oktatás fejlesztési lehetőségeinek megvitatására. A megbeszélésekbe bekapcsolódott *dr. Kálmánchey Zoltán*, a PTF főigazgatója is. Összefoglalva a következő álláspont alakult ki:

Az értekezlet mind az OM Műszaki Egyetemi és Főiskolai Főosztályának, mind az OM Tudományegyetemi és Tanárképző Főiskolai Főosztályának olyan bizottság létrehozását javasolja, amely az érvényes rendelkezések alapján a felsőoktatási intézményekben megvalósítandó általános és differenciált tűzvédelmi oktatás lehetőségeivel OM-célfeladatként foglalkozna.

Ez a bizottság tekintse elsődleges feladatának olyan törzsanyag összeállítását, amely minden felsőoktatási intézményben, típusra való tekintet nélkül, a végzett hallgató állampolgári kötelezettségeként előírt tűzvédelmi ismereteket tartalmazza.

A bizottság dolgozzon ki olyan speciális oktatási anyagokat is, amelyek az egyes

felsőoktatási intézményekben végző szakemberek leendő munkaterületein szóba jöhető sajátos szakmai tűzvédelmi ismereteket tartalmaznak.

Az értekezlet abban is egyetértett, hogy a tanárképző intézmények számára ki dolgozandó specifikus tűzvédelmi ismeretek, programváltozatok olyan ismeretanyagot is foglaljanak magukban, amelyek el sajátításával a leendő tanítók tanárok képessé válhatnak a alacsonyabb szintű oktatási intézményekben folyó, illetve meg szervezendő általános és specifikus tűzvédelmi oktatás ellátására is. (Pl. szakkörök vezetése, tűzvédelmi ismeretterjesztés, esetleg a szervezett társadalmi tűzvédelmi munkában való aktív részvétel vagy annak vezetése stb.)

Végül a távolabbi tennivalókról szólottam, és javaslatot tettem a feladatok ütemezésére. Ennek során rámutattam, hogy a tűzvédelmi oktatási program tervezetek elfogadása után megvizsgálandók a programok végrehajtásának konkrét szervezési feltételei (pl. az oktatást végzők felkészítése, óraszámok, oktatási anyagok, útmutatók és segédletek stb.), valamint egy metodikai problémák is.

Egyetértés alakult ki abban is, hogy az előbbiekből felsorolt célfeladatoknak a felsőoktatási intézményekben történő együttes megvalósítására, azaz

a tűzvédelmi oktatás minőségi továbbfejlesztésére

a megfelelő szervezeti keretek létrehozására (pl. a egyes oktatók szakmai felkészítésére, oktatási segédanyagok előállítására stb.), valamint

a programok általános bevezetésére

— a bizottság tagjainak a meg bízástól számított — mintegy két év időtartamra lesz szükségük; tehát — megfelelő előkészítést feltételezve — legkorábban csak az 1980/81-es tanév kezdődően kerülhet sor a 1973. (VI. 2.) MT sz. rendelet, valamint a 4/1974. (VIII. 1.) BM sz. rendelettel összhangban álló tűzvédelmi oktatásnak a felsőoktatási intézményekben történő általános bevezetésére, minőségi továbbfejlesztésére.

Végül megemlítettem, hogy pécsi felsőoktatási intézmények között létrejött tűzvédelmi együttműködési megállapodás jelentősen elősegíti és támogatja a tűzvédelmi oktatás tartalmi továbbfejlesztését a felsőoktatásban.

Bertényi József
főiskolai adjunktus,
a PTF Tűzvédelmi
Bizottságának
elnöke

RÁDIÓFÓRUM

„Itt a Magyar Rádió Szolnoki Üdöje. Kedves hallgatónk, a jelenléti záróadását hallják. Az egyórás egyenesadás Fórum, amelyben kérdésekre válaszolunk. Az adás ideje alatt »élő-telefonunk« száma: 12-959.”

A stúdióban feszült csend. Gyullad a piros lámpa; körörréssel indul a műsor.

Milyen súlyosabb tüzesetek Itak az elmúlt évben?

Aki kérdez: **Zámbó Árpád** riporter.

Akik válaszolnak: **dr. Tarjány János** tű. alez. (Bács m.); **Gyebvszki Mihály** tű. szds. (Békés m.); **Kovács Zoltán** tű. szds. (Ssongrád m.); **Soltész Tamás** tű. hídgy. (Heves m.); **Pásztor Zsuzsanna** tű. hídgy. (Pest m.); **Fárgó János** tű. őrgy. (Szolnok megye).

Gulyás Ferenc szerkesztő-riporternek vannak az írásban bevezetett kérdések: azokból teszünk fel néhányat.

A fátésről van szó — egyre legebb lesz a stúdióban is. Milyen kérdések hangzanak: — Milyen típusú olajkályhát szabad használni? — Hogyan tájazzák helyesen az olajat? — Milyen a megfelelő kémény?

Alaposak, megfontoltak a vázok. Többen érdeklődtek a tűvédelmi vizsgáról is. — Újra kell-e vizsgázni, ha már van bizonyítvány, de munkahelyet változtatnak? — Hogyan szelhető tűzvédelmi szakvizsgabizonyítvány?

Peregnek a kérdések — válaszolnak a tűzoltók. Jól jön a kis frissítő zene.

Folytatódik az adás: — megindul az „élőtelefon”:

Magasházban lakom, ha tűz ütne ki, hányadik emeletig tudok oltani? — kérdezi egy szolnoki hallgató.

Fárgó őrnagy válaszából megtudhatja: rendszeresen gyakorlatoznak a szolnoki magasházaknál, kész tervük van minden eshetőségre.

Főbb aggódó is telefonált még előző évben az adás során. A riporter körkérdése is ezzel kapcsolatos:

Hogyan szervezték meg a tűzvédelmi munkát a magasházakban? — Valamennyi lakásban azonos: — Ezekben az épületekben a rendszeres gyakorlatok főleg a pánik megelőzését szolgálják. Stílszerű zenei kísérettel folytatódik az adás: — SOS.

Üzletlenül cseng a telefon. — Mit tegyünk, ha szivárog a gázóra? — Keletkezhet-e tűz, ha a házban elzárják a vizet és a villanybojler áram alatt van? Kivonulnak-e a tűzoltók, ha a gázóra jelent be a tüzesetet? — Az utóbbi kérdésre hárman válaszolnak. Békés megyé-

ben: ha a gyerek címet tud mondani. Szolnok megye: mindenképpen kimennek. Csongrád megye: ők a telefonszámot kérik vissza.

Kedves női hang érdeklődik: — Mit tesznek a tűzoltók két hívás között?

Neki Kovács szds. válaszol. Röviden ismerteti a tűzoltó egy szolgálati napját.

Nagyon él a telefonvonal, újabb kérdések érkeznek:

Mi történik a tűz bejelentésével? — Mennyibe kerül a tűzoltás?

A közelgő karácsonnyal kapcsolatosakat is kérdezik néhányan: — Okoz-e tüzet az elektromos gyertya? — Vetíthetnek-e a gyerekek diavetítőt, ha egyedül vannak otthon?

Többen is nyilatkoznak „gyermekjáték” ügyben.

A gépkocsi-tulajdonosokat az érdekli: — Kötelező-e tűzoltókészülék a gépkocsiban? — Szabad-e kapualjban tárolni a gépkocsit?

Sok a már beküldött kérdés is, de az „élők” miatt hátrányt szenvednek. Ezekre majd a megyei lapokban kapnak választ a hallgatók — közli adás közben a szerkesztő-riporter.

Egyre cseng a telefon; több olyan kérdés hangzik el, amelyekből a tűzoltók iránti megbecsülés és őszinte tisztelet csendül ki. Valaki nyilván kedvet kapott, kérdése: — Lehet-e nő hivatásos tűzoltó, és ha igen, hol kell jelentkeznie?

Jelzés a stúdióból — végéhez közeledik az adás.

Izgalmas egy óra ért véget. **Gulyás Ferenc** szerkesztő-riporter már csak villámkérdéseket tesz fel, majd búcsúzik a hallgatóktól, és megköszöni a „tűzoltó kollégák” munkáját. Kialszik a piros lámpa.

Felszabadult beszélgetés a stúdióban. Szóba kerül az augusztustól decemberig tartó nyolc adás, és egy-egy jelentősebb helyszínen: a Szolnok megyei tűzoltó-parancsnokság, a Hosszúhegyi Állami Gazdaság, a Mátravidéki Fémművek, a ceglédi városi-járásai tűzoltó-parancsnokság, a Tisza Bútoripari Vállalat, és az együttműködő megyékből még néhány olyan vállalat vagy tsz, ahol a tűzvédelem legégetőbb kérdéseiről beszélgettek tűzoltók és rádiósok a dolgozókkal.

A műsor házigazdája, **Mátrai Albert** tű. őrgy. megköszöni a fiatal szerkesztő-riporter közreműködését és már a jövő évi programról beszélnek.

Munkakapcsolatuk több éves, **Gulyás Ferenc** annak idején első rádióriportját tűzoltókkal készítette.

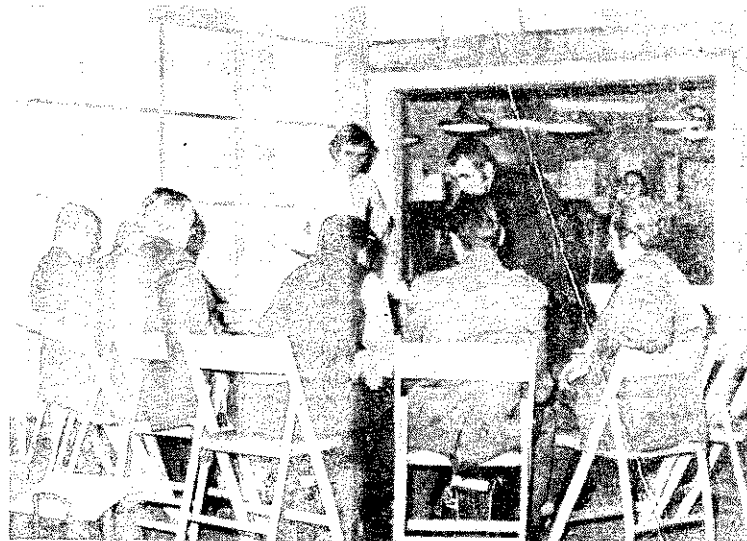
Sz. Lovász Iлона

Körkérdés indul...

„Hogyan is történt?”

Már csak 2 perc...

A gazdasági feladatok eredményes végrehajtása a tervezésben, az irányításban egyaránt hatékony módszereket tesz szükségessé. Széleskörűen használják például a CPM (Critical Path Method), vagyis az ún. kritikus út módszerét, valamint a PERT-félet. (PERT — Program Evaluation and Review Technique — a becslés és a technikai szemlélet programja.) Ezek a hálóterv vagy hálótechnika néven említett tervezési eljárások az életnek szinte minden területén jelentős gazdasági hatékonyságot segítenek elő, és más előnyökkel is kecsegtetnek, miután igen jelentős időmegtakarítást tesznek lehetővé.

Cikkemben néhány egyszerű példa segítségével röviden ismertetem a szóban forgó módszerek lényegét, valamint tűzvédelmi alkalmazásuk sokrétű lehetőségeit.

1. A HÁLÓTERVEZÉS ALAPFOGALMAI

Az említett két tervezési eljárásnak a gazdaság helyzetének matematikai értékelése a lényege, és a tervek egy-egy grafikus, valamint egy-egy matematikai részből állanak. Az előbbi a hálómodell, az utóbbi a mátrix modell. A tartalmában összehangolt két rész közül a hálóterv valamennyi logikus összefüggést feltár, a mátrix modell pedig minden kezdődő és végső időpontot ismertté tesz. A hálóterv matematikai értékelése lehetővé teszi az ún. tartalékidők feltárását, tehát gazdag lehetőséget kínál a komplex feladatok értékelésére és feldolgozására.

A hálóterv azon alapul, hogy egyszerű folyamatokká bontja le a bonyolult folyamatokat. Ha a folyamatokat nyílal jelölt hálótervre vesszük, akkor az egyszerű folyamatokat ez tartalmazza; valamint azokat az összefüggéseket, amelyek e folyamatok között fennállnak. A tűzoltóság feladatkörében nagyon sok olyan összetett feladat akad, amely egyszerűbb feladatokra bontható. Ilyenek például:

- a nagygyakorlatok,
- biztonsági intézkedések,
- a tűzoltás,
- a taktikai kiképzés,
- a tűzveszély rendszeres vizsgálata és feltárása,
- a kiürítés,
- a vezetési döntések,
- az információk rendszerezése,
- a tűzoltók kiképzési rendszere stb.

Az egyszerű feladatok sorozatában olyan párhuzamos tevékenységek és összefüggések határozhatók meg, amelyeket hálótervben lehet feltérképezni.

Ez azonban csak akkor lehetséges, amikor valamely összetett tevékenység több párhuzamos cselekvést igényel.

— Tegyük fel, hogy nagygyakorlatot tartunk. Az ehhez szükséges több egység bevetése természetesen összetett feladat. A részt vevő egységek ilyenkor egy időben összefüggő részfeladatok komplexumát oldják meg. Ezek sorába tartozik:

- a kárhelyre vonulás,
- a vízellátás biztosítása,
- a mentés,
- a tűzoltás stb.

A részfeladatok összefüggése alapján a hálóterv minden további nélkül megszerkeszthető. A pusztán tapasztalati eredmények helyett — aminek alapján az eddigi gyakorlatokat levezették — a hálótechnika alkalmazásával sokkal célszerűbben tervezhetők meg és hajthatók végre az ilyen gyakorlatok. A grafikus része rögzítheti pl. a gyakorlat lefolyását, a különféle közvetlen és közvetett kapcsolatokat, a párhuzamosan végzett műveleteket, a résztvékenységek összehangolását stb. A matematikai értékelés felvilágosítást nyújt a részidők betartásáról, illetve a gyakorlat időtartamáról, s ezáltal lehetőséget ad a tartalékidők felismerésére, és így legcélszerűbb az erők, eszközök és egységek átcsoportosítása. Az előzőekből nyilvánvaló, hogy a hálóterv és annak matematikai értékelése nagyban elősegíti az erők és egységek észszerű bevetését is. Segítségével a bevetési tervet mindenben megalapozottan tudjuk elkészíteni. A hálóterv alkalmazása feltárja azokat a törvényszerűségeket, amelyek ismeretében a bevetett erők és eszközök a lehető legrövidebb idő alatt képesek hatékonyan működni. Mielőtt a CPM és PERT módszerek közti különbséget vázolnám, ismerkedjünk meg a hálóterv elemeivel.

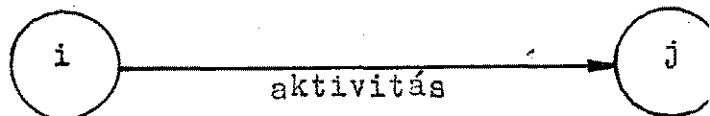
1.1. A hálóterv elemei:

A hálóterv két alkotórészből vagy elemből épül fel: aktivitásokból (tevékenységekből) és eseményekből. Grafikusan az aktivitást nyílal, az eseményt pedig körrel jelölik. Minden aktivitás eseményből kezdődik és eseményben végződik. Az aktivitás időigénylő folyamat, tevékenység. A mindenkor szükséges időt e bizonyos időtartammal adják meg (óra, nap, hét).

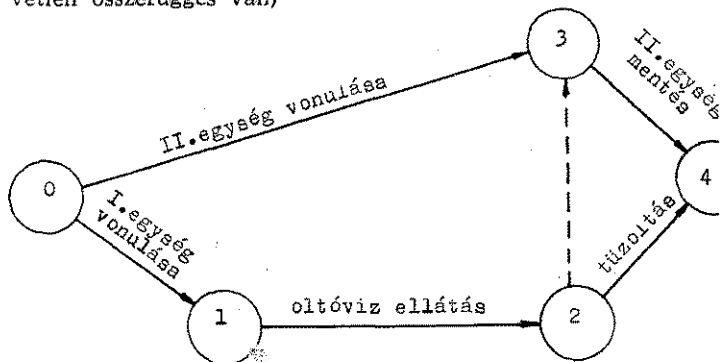
Egy megállapított időtartam az aktivitás nyíljele alá írható. Azonos hálótervben nem szerepelhetnek eltérő időegységek. Az aktivitásra a megállapított minden jelet (számot) a nyíljel fő vonalán kell írni (1., illetve a 2. sz. ábra).

esemény

esemény

1. ábra: a hálóterv elemei (az „i” és „j” pontok között közvetlen összefüggés van)

2. ábra: Egy komplex feladat leképzése (a 2. és a 3. pont között közvetett, a többi pontok között közvetlen összefüggés van).

A második ábrán a következő aktivitások láthatók:

- vonulás,
- oltóvízellátás,
- mentés,
- tűzoltás.

Az aktivitások között egy különleges is található, mégpedig az úgynevezett segéd vagy látszólagos aktivitás. Ezt a fogalmat arra használják, hogy a sorrendiség, illetve egymásra építettség tisztázása, és az ábrán szaggatott vonallal jelölik. Az időadatok hiányoznak, mivel ezek a vonalak nem időbeli arányokról tájékoztatnak, hanem csak az aktivitások egymásra épüléséről.

Nézzük meg ezt egy példa segítségével!

Induljunk ki abból, hogy gyakorlatot kell tartani, és az I. egység azt a feladatot kapja, hogy oldja meg az oltóvízellátást. A második egység parancsot kap a bennszorult személyek mentésére. A tűzoltás és a mentés egy időben (párhuzamosan) történjen. Ez egy olyan összetett feladat, melyben a következő aktivitások találhatók:

- az I. egység vonulása a kárhelyre,
- a II. egység vonulása a kárhelyre,
- az oltóvízellátás megszerelése (I. egység)
- a mentés (II. egység),
- a tűz eloltása (I. egység).

A kiindulópontból (kezdődő esemény) tehát egy közös, de időegységként eltérő időtartamú vonulás kezdődik a kárhelyre. Az I. egység a kárhelyre való kiérkezése után az oltóvízellátást, majd a tűz eloltásáról gondoskodik. Az előzőekben azt tűztűz feladatul, hogy a mentési munkálatokat a tűzoltással egyidejűleg kell végezni. (Ebből természetesen az is következik, hogy az oltóvízellátás megelőzi a tűzoltási és a mentési munkálatokat.)

A választ események a közöttük levő összefüggések alapján a tervet alkotnak. Egy esemény akkor befejezett, ha az odavezető összes aktivitást végrehajtották.

A matematikai értékeléshez az események természetes számokkal jelölendők. A számozás állandóan növekvő legyen, azaz egy esemény a kisebb számból induljon és a nagyobb számhoz csatlakozzon a nyíl irányában, és sohasem fordítva. Az egyes események a sorrendiségnek megfelelően a nyíl irányában számozandók. Alapvető, hogy a nyíl a soron következő eseményekhez mutasson. A nyíl hossza mértékegység nélküli, és nem áll összefüggésben az aktivitás időtartamával.

2. A CPM és PERT módszerek közötti különbség

Mindkét módszer modellezése hasonló törvényszerűségek alapján állítható fel.

Az alapvető különbség az idő tervezésében van.

A CPM módszerben az időtartam előre meg van határozva, a PERT-ben viszont ez sztochasztikus.

Azok a folyamatok sztochasztikusak, amelyek a többféle lehetőségek miatt zavartak, nem meghatározhatók, s időben eltérők. Mindez a véletlentől, alkalmoszerű eseményektől függ, ezért csak valószínűsíthető időtartamuk állapítható meg. (Ilyenek pl.: a kárnyelvre történő vonulás közben felmerült közlekedési akadályok, időjárási viszonyok, baleset stb.). Ezen folyamatok pontos időmegtározása tehát nem lehetséges.

Determinált, meghatározott folyamatról akkor beszélünk, ha az időtartam pontosan megállapítható. (Pl.: a különféle technikai folyamatok normaidői.) Az olyan tevékenység, ami a tapasztalatok alapján pontosan meghatározható, determináltak tekintendők.

1.3. Az időtartam kiszámítása

A matematikai értékeléshez feltétlenül szükséges az aktivitások pontos időtartamának ismerete. A sztochasztikus folyamatokat becslés alapján határozzák meg, s az így kapott átlagidő kielégítő pontossággal felhasználható. Három lehetőség kínálkozik erre, mégpedig

- az optimális időtartam (o)
  - a valószínű időtartam (v) és
  - a legkésőbbi időtartam (b)
- figyelembevételével.

Optimális az a legrövidebb időtartam: amely alatt a feladat végrehajtható. Kiszámításakor semmiféle zavaró tényezőt nem vesznek figyelembe, és veszteségi idővel sem számolnak, vagyis a lehető legkedvezőbbben megoldhatónak tekintik a feladatot.

Valószínű az az időtartam: amely alatt rendes körülmények között végrehajtható a feladat. Kiszámításakor néhány zavaró hatást figyelembe vesznek. Ez az az időtartam, amely többszöri ismétléssel, azonos feltételek esetén a leggyakoribb.

Legkésőbbi az az időtartam: amely alatt a feladat a legrosszabb feltételek mellett hajtható végre. Valamennyi zavaró hatás figyelembevételével számítják ki.

A tapasztalatok ismeretében, megállapított adatok alapján az említett időtartamokra a következő egyenlet írható fel:

$$t_{\text{atl.}} = \frac{0+4v+b}{6} \quad t_{\text{atl.}} = \text{átlagos időtartam}$$

A továbbiakban az egyenlet alapján kiszámított átlagértéket használjuk a különféle számításokhoz.

A következő egyenlet segítségével a variánsok számát határozhatjuk meg:

$$\sigma = \frac{b-0^2}{6} \quad \sigma = \text{variánsok száma}$$

A variánsok száma a legkésőbbi és az optimális időtartamok számértékének különbségétől függ. Minél több a variáns, annál bizonytalanabb az időterminus betartásának lehetősége. Ebből következik, hogy az említett különbségeket is a lehető legkisebbre kell venni, ami természetesen nem minden esetben oldható meg. A különbség a leghosszabb időtartamot befolyásoló különféle tényezők megvizsgálásával és lehetőség szerint minél teljesebb kiküszöbölésével mérsékelhető.

2.1. Általános feladatok

A hálóterv valóságát az összefüggések és a hozzárendelések kellő ismerete, valamint az határozza meg, hogy ezek felépítése mennyiben felelnek meg a realitásoknak. Más szóval a komplex feladat valamennyi összefüggésének rendelkezésre kell állnia, ismernünk kell a sorrendet, valamint azokat a feladatokat, amelyek időben párhuzamosan is végrehajthatók. Ez természetesen tapasztalt gyakorlatirányítót igényel. A feladat hálótervre való átvitele alkalmával a következő kérdésekre kell választ adni:

Milyen további aktivitások következhetnek a kiinduló aktivitásból, illetve milyenek szükségesek?

Mely aktivitások hathatnak egyidejűleg párhuzamos aktivitásokként?

Melyik aktivitást kell lezártnak tekinteni, mielőtt áttérnénk a következőre?

Mely aktivitás kezdődhet a vizsgált aktivitás lezárásával?

Milyen időtartamokat állapítottunk meg az egyes aktivitásokra?

Célszerű táblázatszerűen összefoglalni valamennyi aktivitást. Egy ilyen összeállítás minden probléma áttekintését lehetővé teszi. Mintaként bemutatunk egy ilyen táblázatot.

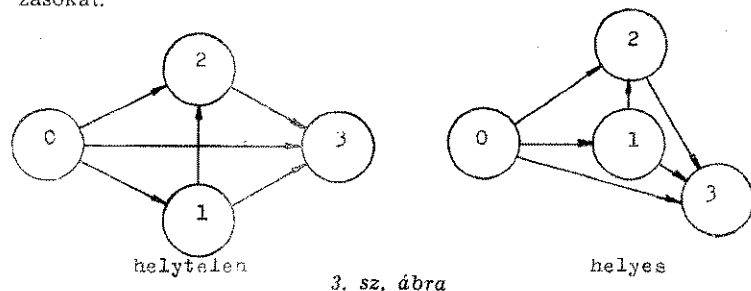
Aktivítások összeállítása mozgósítás, kitelepítés alkalmával

Szám:	Az aktivitások sorrendje	t/órában
1.	A vonulási útvonal (helyrehozatala) megszilárdítása	4
2.	Anyagok kiszállítása	3
3.	A sátorábró felállítási helyének rendbehozatala	5
4.	Az áramellátás biztosítása a sátrakig	3
5.	Sátorépítés	6
6.	Sátorvilágítás megszerelése	2
7.	A sátorba való betelepülés	1

2.2. A hálóterv elkészítése

Rajzolásakor a következő szabályokat vegyük figyelembe a terv áttekinthetősége céljából (3. sz. ábra):

- Az aktivitásokat lehetőség szerint egyenes vonallal rajzoljuk.
- A nyilak balról jobbra mutassanak.
- Az események között lehetőleg azonos távolságok legyenek.
- Ne képezzünk egymást keresztező aktivitásokat és nyilazásokat.

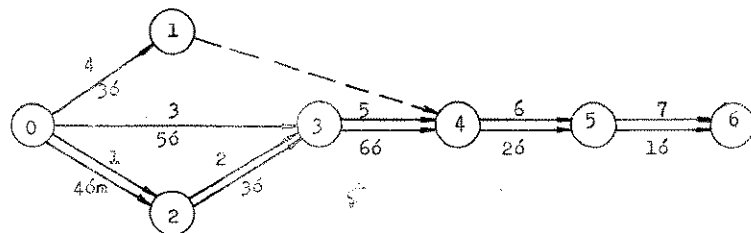

A felsorolt szabályok terjedelmesebb — különösen tervek esetében — természetesen nem tarthatók meg mindig. Az eltérést lehetőleg a minimumra szükséges csökkentenünk, különben a helyes cselekvési sorrend nehezen ismerhető fel.

Az összefüggések pontatlan megadása olyan ellentmondáshoz vezet, ami természetesen helytelen következtetések levonását vonja maga után. Ha mindent pontosan meghatározunk, hozzákezdhetünk a hálóterv összeállításához. A következő példa ennek jobb megértését célozza:

Budapest, város X. kerületi tűzoltó-parancsnoksága azt a feladatot kapja, hogy segítségnyújtásra vonuljon Y. városba. Az eligazító helye a Z. körzetben van. A feladat a 6. sz. ábrán olvasható. A feladat átgondolása után megállapítható, hogy a kiinduló eseménytől az 1—3. aktivitások, valamint ezzel párhuzamosan a 4. aktivitás végrehajtható.

A 2. aktivitás csak az 1. után következhet; ezzel egy időben a 4. végrehajtható. Az 5. aktivitás befejezése a 6. előtt ugyan-csak követelmény. A hálótervbe bejelöljük a közvetlen és közvetett összefüggést. A 3. aktivitásra az 5. 6. 7. aktivitások következhetnek. A vázolt hálóterv leírása alapján a 4. ábra összeállítható.

4. ábra. 6 esemény, 7 aktivitás hálóterve

Az aktivitásokra megállapított számok a felső (nyíl feletti számok), az időadatok (időtartam) az alsó számok. (Folytatjuk)

Bónusz János t. fhdgy.

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

A moszkvai tűzoltó-parancsnokság nagy tapasztalattal rendelkezik a magasházakban keletkezett tüzek oltásával, az életmentéssel és az oltóanyagok magasba juttatásával kapcsolatosan.

Az élet kényszerítette rá a szovjet elvtársakat, hogy erre a kérdésre különösen nagy gondot fordítsanak — hisz Moszkvában több mint háromezer magasház van és tömeges építésük jelenleg is folyik.

Természetesen a tervezésnél a legmesszebbmenőkig figyelembe veszik a tűzvédelmi előírásokat. Ezeknek az előírásoknak a fő célja a biztonságos kiürítés, a füstelvezetés, valamint a lépcsőházak füstmentességének a megoldása. A gyakorlat bebizonyította, hogy a tűzoltó-parancsnokságok személyi állományának nagy figyelmet kell fordítania a középmagas és magasházakban rejlő tűzveszélyek, valamint az ott alkalmazható taktikai megoldások tanulmányozására. Ezt indokolja a különböző tervezési megoldások sokasága, melyeknél az emberek biztonságos evakuálása különbözőképpen megoldott. A moszkvai magasházakban a lépcsőházak hidegpadlós vagy melegpadlós kivitelben készülnek. Általában túlnyomásos szellőzésűek; több zónára vannak felosztva, a folyosókról a lépcsőházba való kijutás előttéren keresztül biztosított, s olyan vészkijáratokkal rendelkeznek, melyekkel szükség esetén a kiürítés az erkélyeken és balkonokon keresztül is lehetséges. Ugyanez elmondható a tűzvédelmi automatikák sokféleségéről is.

A magasházakban keletkezett tüzek jellemzője a gyors tüzterjedés és a tűzoltás bonyolultsága. Az alsóbb zónákban keletkezett tüzek alkalmával (IV. emeletig) az oltóanyag feljuttatása nem jelent nehézséget, ugyanakkor azonban a mentési munkák szervezése, végrehajtása a gyors füstképződés következtében már problémaként jelentkezik. Az égéstermékek a lépcsőházak irányában terjednek. 5—6 perc elteltével a füst olyan sűrű lesz, hogy légzőkészülék nélkül az ott-tartózkodás lehetetlenné válik. A füst terjedési sebessége a lépcsőházakban elérheti a 10 m/p-et. Ezzel egy időben a felsőbb emeletek helyiségeibe is feljut a füst, különösen azokba, melyek az épület szelárnyé-

kos oldalán vannak. Az esetben a füst terjedését elgátolják az emeletszintek közötti áttörések, nyílások, hézások. Füstképző forrásként jelentkeznek a liftek éghető anyagból készült kabinjai. A hő következtében a liftek működése képtelenné válnak, a kabinok a liftaknába szorultnak. Ezért a liftek és a füstmentes lépcsőházak kiürítési útvonalak tűz esetén nem használhatók. Meg kell jegyezni, hogy a magasházakban keletkezett tüzek esetén nehéz feladat a liftek kabinban maradtak megkezelése, mivel az elektromos rendszerek meghibásodás esetén a liftek tartózkodó helyét rövid idő alatt megváltoztatni nem lehetséges. A zónákban keletkezett tüzek alkalmával összetett adatként jelentkeznek az anyag feljuttatása, az alagsorok fektetése és a felde-

Tűzoltási gyakorlatok, mint a tüzesetek tapasztalat bebizonyították, hogy akármely zóna keletkezik a tűz a magasházakban, a vele való harc nehéz feladatot jelent a tűzoltás számára. Ez a munkányes feladat jelentős segítségül és eszközzel, nagy korlátosságot és összehangolást jelentős morális erők igényel a szelárnyéktól. Az ilyen tüzek a tűzoltásvezető és a vezetés tőrszéről rövid idő alatt egy sor lényeges ki döntését, feladatok megrozását teszik szükségű. Melyek ilyen esetekben alapvető feladatok?

— A létesítmény jeleképviselőjével tisztázni a tartózkodó emberek számát és esetleges tartózkodási helyeket.

— A felderítést egy irányban kell megkezdni, kutató-mentő csoport létrehozásával. Minden tő-mentő csoport nem sebb mint öt főből álljon egyen felszerelve oxigénkészülékkel, kárhelyi diókkal, minden ötödik letre 1 db mentőkötél, lágitó és sáncszközökkel, valamint egyéb szükséges reléekkel.

— Meg kell állapítani

szükséges-e a füstelszívó berendezést bekapcsolni, vagy ellenkezőleg, kikapcsolni.

— Megvizsgálni a liftek használhatóságát, a felszerelések, technikai eszközök feljuttatását, megállapítani, hogy a létesítmény elektromos berendezéseinek kikapcsolása után a liftek működőképesek maradnak-e.

— Megállapítani a tűz fészének helyét, terjedési irányát, a füstképződés intenzitását, az emberek kimentésének szükségességét és irányát. Abban az esetben, ha a tűz az emberek életét nem veszélyezteti (kis méretű a tűz, a füstelszívó berendezés hatásosan működik, lehetőség van az oltóanyag gyors biztosítására), célszerű, ha a tűzoltásvezető személyesen nyugtatja meg az állampolgárokat és a kiűrtést nem hajtja végre. Mindig világosan kell látni azt, hogy a kiűrtés elrendelése egyik legfontosabb legfeljebb döntés. Nem szabad elfelejteni, hogy az esetleges pániknak tragikus következményei lehetnek. A nyugtatással egy időben (ami történhet hangosbeszélővel vagy más eszközök felhasználásával) feltétlenül szükséges kutató-mentő csoportot vagy tapasztalt tűzoltókat az emberek tartózkodási helyére irányítani az esetleges pánik megakadályozása érdekében.

— A felső zónában keletkező tüzek oltása esetén szükséges a nyomásfokozó szivattyú bekapcsolása és elsősorban a beépített falitűzcsapok használata. Ezzel egy időben kell végrehajtani a szükséges alap- és sugárszereléseket. A tűzoltásvezetőnek minden esetben ki kell használnia azt a lehetőséget, ami a 16 és annál több emeletes épületeknél fennáll. Ezek az épületek olyan csatlakozókkal rendelkeznek, melyeken keresztül a tűzoltó-gépjárművek közvetlenül rácsatlakozhatnak az épület belső tűzvíz-vezetékeire. Ezek a vezetékek visszacsapó szeleppel vannak ellátva, ami lehetővé teszi a víz továbbítását a gépjárműfecskenőkről, függetlenül a nyomásfokozó szivattyúk működésétől. Amennyiben a tűz a 16. vagy annál magasabb emelet szinten keletkezett, a víz adagolása átszivattyúzással történik, azaz egy gépjárműfecskenőt a legközelebbi tűzcsapra állítunk, a másikat közvetlenül az épülethez. Ha a tűzcsapra állított gépjármű-

fecskenő és az épület — ahol a tűz keletkezett — közötti távolság kisebb, mint 100 méter, akkor 77 mm átmérőjű tömlővezetékekkel lehetőség van gépjárműfecskenő közbeiktatása nélkül az oltóanyag feljuttatására a 16 vagy 17 emeletes épület felső zónájába.

— Az alapvezeték fektetési módját, lehetőségeit már korábban, tűzoltási gyakorlatok alkalmával meg kell határozni. A magasházak felső emeleteire a tömlővezeték fektetésének alapvető módszerei a következők:

a) a tömlőkötelek segítségével ablakokon keresztül a tömlővezeték felhúzásával,

b) felső emeletről való leengedésével,

c) az előbbi két módszer kombinált alkalmazásával, amennyiben egyenkénti alkalmazásuk nem eredményes,

d) tömlővezetéknek tetőre juttatásával, helikopter segítségével.

A tömlővezeték fektetésének legracionálisabb és legkevésbé munkaigényes módja, ha a tömlőt a tekerescsől felülről leengedjük. Gépjárműfecskenőkről a sugarak magasba szerelését osztók felhasználásával kell végrehajtani, úgy, hogy az egyik csatlakozó csontot szabadon hagyjuk (visszaszerelésnél a víz kiengedése céljából).

Sugarak szereléséhez célszerű a 75 mm átmérőjű tömlővezetésekre háromágú osztót csatlakoztatni, és azt azon az emelet szinten elhelyezni, ahol a beavatkozás történik, vagy egy emelet szinttel lejjebb. Feltétlenül szükséges tartalék tömlővezetékek fektetése az épület felső emelet szintjeire. A tömlővezetékek állapotának ellenőrzésére és az esetleg meghibásodó vezetékek kicserélésére tűzoltót kell kijelölni, és biztosítani kell tartalék tömlővezetéseket.

— Az emberek evakuálására elsősorban a füstmentes lépcsőházakat, a külső átjárókat (emeletről emeletre, egyik épületről a másikba) kell használni. Megengedhető az emberek tetőre kísérése, vagy ideiglenesen az erkélyeken való elhelyezése, de csak a szél felőli oldalon. Ekkor azonban nagyon fontos az utasítások rövidegsége, határozottsága, amelynek segítségével a szervezetséget biztosítani tudjuk. A kiűrtési utakon tűzoltókat kell felállítani, akik jelenlétükkel, tanácsaikkal, se-

gítségükkel pszichológiailag hatnak az emberekre és elősegítik szervezett mozgásukat a kijárat irányában. Abban az esetben, ha a magas hő és az intenzív füstképződés elzárja a természetes kiűrtési útvonalakat, célszerű a mentést ablakokon keresztül gépezetes és kézi létrák, emelőkosarak és mentőkötelek segítségével megoldani. A magasházakban keletkezett tüzek oltásánál szerzett tapasztalatok alátámasztják a horoglétrák alkalmazási lehetőségeit az emberek mentésére. Több horoglétrával — melyeket pl. az erkélyek rácsaihoz vagy az ablakdeszkákhoz erősítünk — folyamatos létrasort kapunk, s ezen megfelelő biztosítással végrehajtható az emberek mentése.

— A mentési munkák sikere nagymértékben függ az irányítás megfelelő szervezetségétől és az egységek együttműködésétől. Feltétlenül szükséges harci szakaszok szervezése a lépcsőházak számára megfelelően. Ezenkívül, amennyiben szükséges, harci szakaszt kell szervezni a beépített tűzoltólétrákhoz, az épület tetejére, amelyben a tűz van, valamint az épület egész kerületére — a gépezetes tololétrák és emelőkosaras mentőgépjárművekkel történő mentési munkák megszervezésére. Szükséges és célszerű ilyen esetekben a harci szakaszokat szektorokra osztani, hogy az égő és magasabban levő emeleteken felőls személy tartózkodjon, aki közvetlenül szervezi és irányítja a mentési munkákat.

— A megfelelő hírosszekötetés a sikeres tűzoltás egyik kritériuma. Ez megoldható kárhelyi rádiók és stabil híradógépjárművek felhasználásával.

— A felsoroltakon kívül a vezetési törzsnek rendelkeznie kell megfelelő számú erő- és eszköztartalékkal, amely a dolgozó összes egység 30 százaléka lehet.

Ezeknek a tapasztalatoknak és javaslatoknak a figyelembevételével, valamint a személyi állomány megfelelő tűzoltástaktikai felkészítésével — különös figyelemmel a közép-magas és magasházakban keletkezett tüzek oltására — nagymértékben nő a beavatkozás sikerének valószínűsége.

(Pozsarnoje gyelo 78/7.)

Fordította: Bleszity János
tű. hdgy.

A dnyepropetrovszki tűzoltó-technikai állomáson folytatott kísérletek bebizonyították, hogy az anyagi javak őrzésére, tárolására szolgáló raktárakban tüzek keletkezhetnek többek között azoktól a megolvadt fémcseppektől is, amelyek a védtelen izzólámpák üvegburáinak törésekor lehullanak.

Sérülés esetén az izzószál tartó elektródok végei között gyors „gázcsere”-folyamat játszódik le, és a hőmérséklet eléri a 2000 °C-t is. Ennek hatására az izzószál — olvadáspontja 1452 °C — tönkremegy, és a megolvadt fémcsepp ráesik az üvegburára. Az üveg olvadáspontja 500—600 °C között van, ezért azt a fémcsepp könnyen „kilyukasztja” és így a szabadba jut.

Mind kísérleti, mind pedig analitikus úton bebizonyosodott, hogy a cseppek — amelyek átmérője 0,5—1,5 mm — hőmérséklete a szabadba való kijutás pillanatában is 800—900 °C. Mivel az ezt követő 1—3 m-es szabad esése során sem változik jelentősen a csepp hőmérséklete, ez bőségesen elegendő az éghető anyagok meggyújtásához és a tűzveszélyes folyadékok gőzeinek belobbantásához. Ebből következően, amíg nincsenek olyan megoldások, amelyekkel kizárható a megolvadt cseppek keletkezése, addig a tűz- és robbanásveszélyes helyiségekben valamennyi izzólámpa csak megfelelő védelemmel ellátva használható.

(Pozsarnoje gyelo, 78/1.)

Fordította: Pfeiffer Márton
tű. fhdgy.

Az önkéntes és vállalati tűzoltóság tagjai egyenruházatának korszerűsítése és egységesítése érdekében a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság általános érvényű intézkedést adott ki az egyenruházati cikkek körének, az egyenruha-viselés rendjének szabályozására és az ellátás irányelveire.

Az új egyenruhákra új típusú rendfokozati jelzések — karlapok — kerültek rendszeresítésre. Új a sapkajelvény és az állományjelzés is. Az egyenruha fazonjára rögzített 2 db 15 mm-es állományjelző helyett a jövőben 35 mm-es „ötszög” formátumú ÖNKÉNTES TÜZOLTÓ, illetve VÁLLALATI TÜZOLTÓ feliratú „szolgálati jelvény”-t kell viselni az egyenruha jobb felső zsebe felett.

Az új egyenruházatok korszerű öltözködést tesznek lehetővé. A szolgálati, ünnepi, valamint ügynevezett megengedett, időszaki öltözetek külön férfi és külön női fazonban készülnek. Az új öltözeteket és azok viselését szemléltető színes ábrákat lapunk mellékleteként adjuk ki.

Az új egyenruházatok alapanyagai a következők:

1. Sávoly szerelőruha és tábori sapka anyaga: „BM szürke” kopásálló Rába sávoly, hydrosol színezékekkel festett szövet.
2. Férfi fésűs öltöny anyaga: „Harcos szürke” elnevezésű szövet.
3. Női kosztüm anyaga: „BM szürke” jeszter szövet.
4. Inggabátok anyaga: BM világosszürke „TORNÁDÓ” szövet.
5. Ballonkabátok anyaga: „METEOR 920” ballon.
6. Begombolható bélés anyaga: „VO—8 (NORBERT)” műszőrme.

A felsorolt szöveteket, a mérték utáni szabóságok ellátására, a Könnyűipari Textilértékesítő Vállalat (Budapest V., Münnich Ferenc utca 13. Irányítószám: 1051), hozza forgalomba. A „Harcos szürke” fésűs és a „BM szürke” jeszter szövetek jelenleg korlátozott mennyiségben kaphatók, míg a többi alapanyag előreláthatóan 1979 II. félévében kerül gyártásra, illetve forgalomba.

Előre gyártott kivitelben fog készülni:

- valamennyi férfi egyenruházat;
- női tábori sapka, a kalap és a piros nyakkendő;
- a fehér és a szürke tűzoltóingek;
- a derékszíjak;
- a tányérsapkazsinór, a rendfokozatjelző karlapok és csillagok, a szolgálati jelvények, a sapkajelvény, valamint a gombok.

A felsorolt előre gyártott tűzoltó egyenruhákat és a ruházati felszerelési cikkeket a Munkaruházati Kereskedelmi Vállalat (Budapest VIII., Üllői út 14. Levélcím: Budapest, Pf.: 190. Irányítószám: 1368) hozza forgalomba: teljesíti a tűzoltóegyesületek és vállalatok megrendeléseit és biztosítja a jövőben az önkéntes és vállalati tűzoltók egyéni ellátását.

Jelenleg szürke tűzoltóing és új sapkajelvény kapható.

Előreláthatóan 1979 második negyedétől folyamatosan — a gyártási kapacitásoktól függően — kerül forgalomba a férfi sávoly szerelőruha, a fésűs tányérsapka, a férfi és női tábori sapka, a női kalap, a szürke és piros előrekötött nyakkendők, a fehér ing, a sima és vállszíjas derékszíjak (natur), a piros sapkazsinór, a rendfokozatjelző karlapok és csillagok. ÖNKÉNTES TÜZOLTÓ és VÁLLALATI TÜZOLTÓ feliratú szolgálati jelvények, valamint gombok.

A férfi ünnepi és megengedett öltözetek: a fésűs öltöny, az ingkabát és a ballonkabát gyártására, forgalmazására várhatóan 1980-ban kerül sor.

A női tűzoltók részére kosztüm (kabát, szoknya, pantalló), ingkabát, ballonkabát (és bélés) előre gyártott kivitelben nem készül.

Az önkéntes és vállalati tűzoltó nők és férfiak részére mérték után új típusú egyenruházatot Budapesten az EKISZ Ruházati Szövetkezet (VIII., Ferenc körút 34. sz. alatti szabósága) készít.

Az előre gyártott ruházati cikkek beszerzési lehetőségeiről a Munkaruházati Kereskedelmi Vállalat, a mérték utáni egyen-

ruházatok megrendelésére vonatkozó tudnivalókról az EKISZ Ruházati Szövetkezet esetenként lapunkban is tájékoztatást ad.

Az új egyenruházatok rendszeresítését, az egyenruha viselésének rendjét és az egyenruházati ellátás irányelveit a BM Tűzoltóság országos parancsnokának 6/1978. (VIII. 28.) számú általános érvényű intézkedése tartalmazza.

Az intézkedés szövegét az alábbiakban, annak 1—3. sz. mellékleteiben foglaltakat pedig külön kiadványban juttattuk el az érdekelteknek.

A BELÜGYMINISZTERIUM TÜZOLTÓSÁG ORSZÁGOS PARACSNOKÁNAK

6/1978. számú

ÁLTALÁNOS ÉRVÉNYŰ INTÉZKEDÉSE

az önkéntes és vállalati tűzoltóság tagjainak egyenruházatáról, az egyenruha viselésének rendjéről és ruházati ellátásának irányelveiről

Budapest, 1978. augusztus hó 28-án

A 4/1974. (VIII. 1.) BM számú rendelet 13. §-ának (3) b) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján az önkéntes és vállalati tűzoltóság tagjai egyenruházatának rendszeresítésére az egyenruha viselésének rendjére — az érdekeltektől miniszteriumokkal és országos hatáskörű szervekkel egyetértésben — a következő

általános érvényű intézkedést adom ki.

1. Az önkéntes és vállalati tűzoltóság tagjai részére az sz. melléklet A) pontjában meghatározott egyenruházatot, rendfokozati jelzéseket és jelvényeket rendszeresítem. Az egyenruházatok alapanyagait, azok összetételét, minőségét a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság esetenként határozza meg.

2. Az öltözködési előírásokat a 2. sz. melléklet tartalmazza, amelyeknek megtartása az önkéntes és vállalati tűzoltók részére kötelező. A parancsnokok és előjárók felelősek a szolgálatban levő, valamint a rendezvényeken részt vevő tűzoltóegységek és kulturált öltözködéséért.

3. Az egyenruházattal történő ellátásról a tűzoltóság felelős gondoskodik (4/1974. BM rend. 22. § 1. bek.) egyel meg határozza a beszerzések ütemét, az utánpótlás mértékét, valamint a kihordási időket.

A vonatkozó irányelveket a 3. sz. melléklet tartalmazza. Az új egyenruházatok és felszerelések a régi ruházatok utánpótlásaként a 6. pontban foglalt határidők figyelembevételével a rendelkezésre álló pénzeszközök mértékének megfelelően fokozatosan szerezhetők be.

4. Az „úttörő tűzoltók”, valamint az „ifjúgárda tűzoltó egyenruházatára, jelvényeire és azok viselésére a Magyar Úttörő Szövetség Országos Tanácsa, illetve az Ifjú Gárda Országos Parancsnoksága által meghatározottak az irányadók.

5. Ez az általános érvényű intézkedés 1979. január 1-én hatályba, egyidejűleg az e tárgyban a korábbiakban kiadott rendelkezések hatályukat veszti.

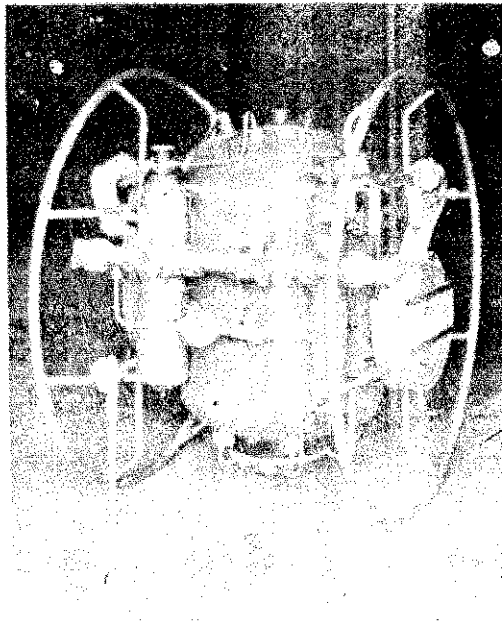
6. Ezen intézkedésben meghatározottaktól eltérő, jelenleg használatban (forgalomban) levő, illetve legyártott egyenruhák 1985. december 31-ig viselhetők, a váll-lapos rendfokozati jelzéseket, valamint a sapkajelvényt és sapkazsíjat azon 1980. december 31-ig ezen egyenruhákra ki kell cserélni, illetve a „szolgálati jelvény”-t ezen időponttól az egyenruhák kötelező viselési.

Horváth Sándor s. k. tűzoltó ezrede a BM Tűzoltóság országos parancsnokhelyette:

Az intézkedés, valamint a mellékletek és a színes ábrák nyomdai előállítását folyamatban van. Elkészülte után, eljuttatva 1979. I. negyedévében — a fővárosi, illetve a megyei tűzoltó-parancsnokságok útján — az érintett tűzoltóságok és fenntartóik részére (egy-egy példányban) a BM TOP-nak küldi.

Marosfalvi Imre tű. sz.

ELZETT MŰVEK

**ELZETT
Művek
a
tűzvédelem
szolgálatában**

Magyar Tűzvédelemért Alapítvány Tűzvédelemért

Mint minden területen, a tűzvédelemben is célszerű, ha a technikai létesítmények számszerű gyarapodása együtt jár a minőség és a teljesítmény növekedésével. Az Elzett Művek porraloltókészülék-gyártmányainak teljesítménymegosztás szerinti vizsgálatánál viszont kiderült, hogy a forgalomba kerülő készülékegységek számszerű gyarapodásától elmaradt a teljesítménynövekedés.

Tájékoztató közleményeinkben több esetben felhívtuk a figyelmet a készülékállomány teljesítményének elsődleges-ségére a számszerű fejlesztés mértékének megállapításánál. Pl. folyadék- vagy gőzfázisú szénhidrogének oltásánál egy 250 kg-os gördíthető porraloltó tűzoltási hatékonysága, a helyi körülményektől függően, kedvező esetben akár 10 db 12 kg-os készülék hatékonyságát is meghaladhatja.

A gördíthető 250 kg-os porraloltók másfél évtizedes használati tapasztalatai igen kedvezőek. Számos veszélyes tüzet sikerült leküzdeni a gördíthető 250 kg-os porraloltókkal.

A gördíthető 250 kg-os porraloltó, megfelelő kezelőszemélyezettel, hatékony eszköze a létesítmény tűzvédelmének. Üzembiztonsági, kezelhetőségi, idő- és sérülésállósági tapasztalatai igen kedvezőek.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VÁLLALATI TŰZOLTÓPARANCSNOKOK, BERUHÁZÓK, FIGYELEM!

A tűzoltókészülék-állomány minőségének, összetételének felülvizsgálatakor és annak számszerű kialakításánál vegyék figyelembe a teljesítmény növelésének tűzvédelmi hatékonyságát – a vonatkozó rendeletek, szabályok betartásával.

Kérjük tisztelt ügyfeleinket, hogy a tűzoltókészülékekkel kapcsolatos szakmai problémáikkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára

Tűzoltókészülék Gyáregysége

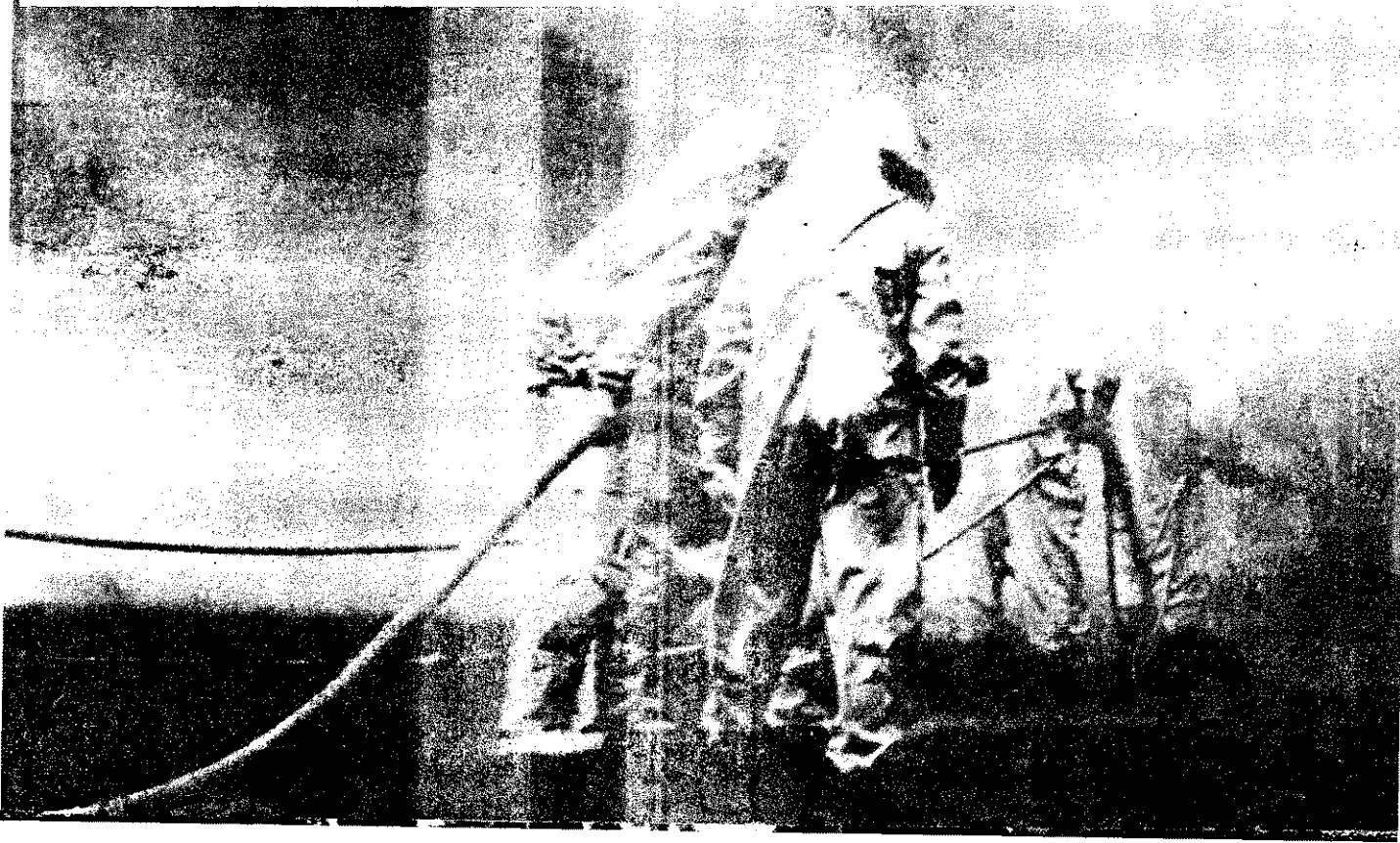
Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki o.v.

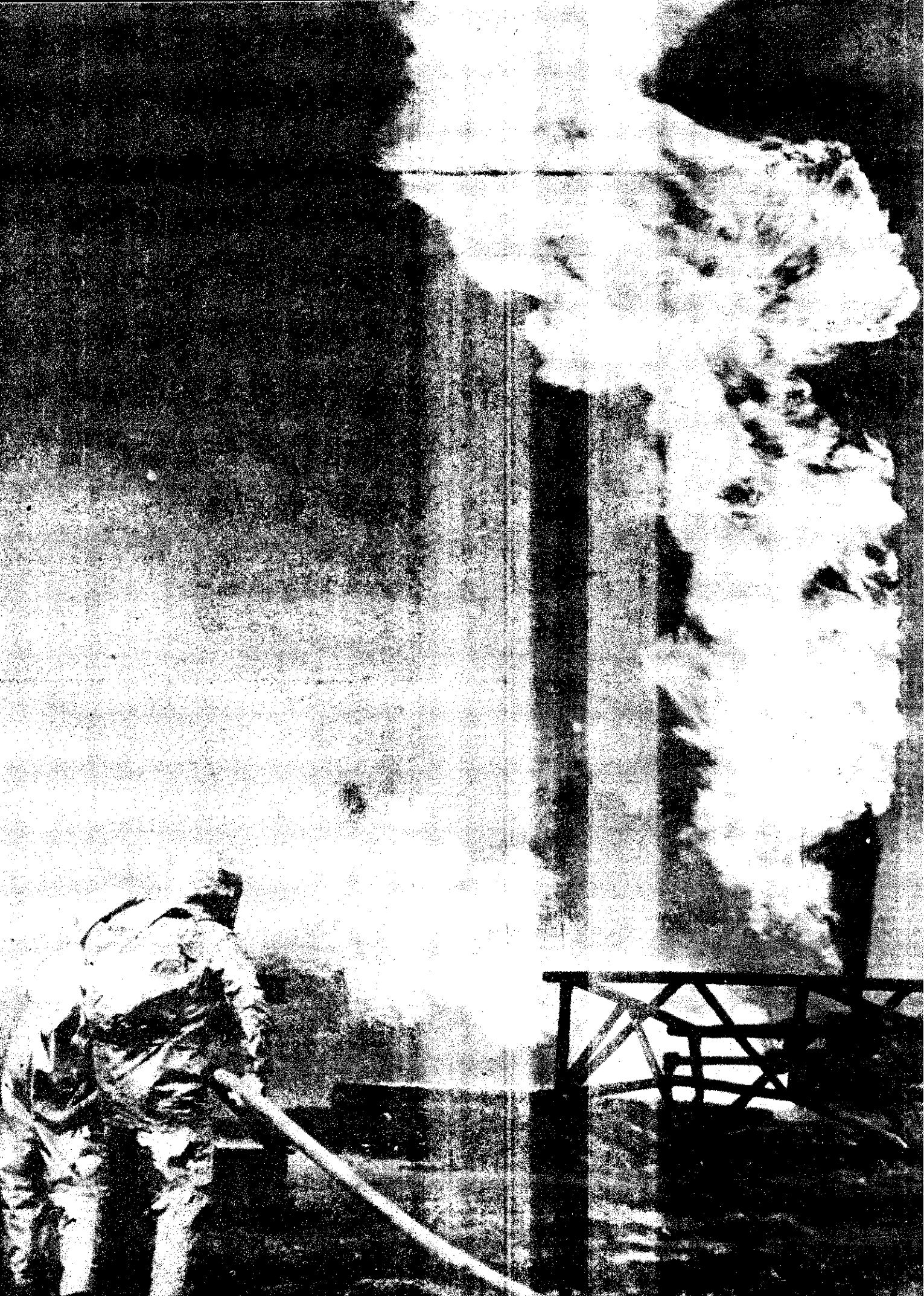
Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388 Pf. 99.

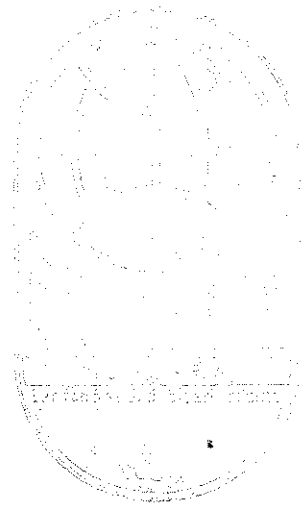
	JANUÁR	FEBRUÁR	MÁRCIUS	ÁPRILIS
HÉTFŐ	8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 23 30
KEDD	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24
SZERDA	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	11 18 25
CSÜTÖRTÖK	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
PÉNTEK	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
SZOMBAT	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
	MÁJUS	JÚNIUS	JÚLIUS	AUGUSZTUS
HÉTFŐ	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 27
KEDD	8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
SZERDA	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
CSÜTÖRTÖK	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
PÉNTEK	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
SZOMBAT	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
	SZEPTEMBER	OKTÓBER	NOVEMBER	DECEMBER
HÉTFŐ	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
KEDD	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18
SZERDA	5 12 19 26	3 10 17 24 31	14 21 28	5 12 19
CSÜTÖRTÖK	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
PÉNTEK	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
SZOMBAT	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29

A Lenfönő- és Szövőipari Vállalat (LSZV) a tűzvédelem tömlőellátásáért

Poliuretán (PUR) betétes tömlők bekötése

A Tűzvédelemben megjelent tájékoztató közleményünkben korábban már felhívtuk a felhasználók szíves figyelmét, hogy a hagyományos tömlőbekötési technológia alkalmazása a PUR-betétes tömlőknél nem célszerű, mivel az a PUR-betét megsérülésének veszélyével jár. Az MSZ 1067-57, illetve az MSZ-1062-57-es szabványok előírásai szerint készült, bekötőhüvelyeken elhelyezett hornyok és vállak élei, a használat közben fellépő statikus és dinamikus erők hatására, a PUR-betétet roncsolják.

Vizsgálataink és kísérleteink során tapasztaltuk, hogy a kellően legömbölyített vállak és hornyok, vagy védőszalag használata esetén a PUR-betét sérülésének veszélye elenyésző.

A nagynyomású, nagy teljesítményű oltóberendezések (gépjárműfecskendők, tűzivíz hálózatok stb.) fokozottabb alkalmazása mellett célszerű gondoskodni a tömlőkészletek felújításáról, valamint a tömlők biztonságos kapcsolásáról.

A hagyományos eljárással bekötött gumi- vagy PUR-betétes tömlőknél a kapocs leválása 12 at nyomás feletti igénybevételnél gyakori, de ez gondos, szakszerű bekötési eljárással megszüntethető.

Tűzvédelmi előadók, önkéntes és vállalati tűzoltóparancsnokok, valamint tömlők bekötésével, kapcsolásával foglalkozó szakvállalatok, figyelem!

A nyomótömlők időszakos ellenőrzéséről, a tömlőkapcsolás módszereiről vállalatunk tájékoztató füzetet bocsát ki, amivel a tömlőkarbantartási és -kapcsolási munkákat szakszerű elvégzéséhez kívánunk segítséget nyújtani.

Szakmai
kérdésekben
felvilágosítást
ad

**az LSZV Kereskedelmi Főosztály
Vevőszolgálat,**

Nevigyánszki Sándor osztályvezető.

Cím:

Budapest VI., Zichy Jenő u. 32. Telefon: 124-057

ZÁHONY KÖRZETI ÁTRAKÓ

Vésztjóslan cseng a telefon a záhonyi vállalati tűzoltóság ügyeleti helyiségében. — Tűz van! — hallatszik. — Az állomás normái rendező 3. vágányán egy vonatba sorozott vasúti kocsí gyapotrakományában tűz keletkezett — hangzik a szakszerű tűzjelzés.

A további intézkedés gyors és határozott. Percekben belül vonulásra kész a vállalati tűzoltóság, miközben az állami egységek riasztása is megtörtént. A vasúti kocsit az illetékesek — helyesen — a vonatból kisorolták és olyan helyre vontatták, ahol az a környezetére gyújtási veszéllyel nem járt. A helyszínre elsőnek a záhonyi GRF vállalati tűzoltóság érkezett Zsuk tűzoltó kocsival. Az egység parancsnoka, Baka Ferenc vállalati tűzoltóparancsnok-helyettes határozott intézkedései alapján a tüzet rövid időn belül körülhatárolták és eloltották. A vállalati tűzoltók szakszerű beavatkozásának, valamint a gyors és pontos tűzjelzésnek köszönhető, hogy a mintegy 250 ezer forint értékű gyapotrakományban mindössze 500 forint tűzkár keletkezett.

Elismerést érdemel Pető Miklós vonatösszerakó, aki az elvárásnak megfelelő pontossággal tett eleget állampolgári kötelességének, a tűzjelzésnek. Figyelmessége szolgáljon példaképül.

BUDAPESTI

VILÁG PROLETÁRIAI, EGYESÜLJETEKI

Közlekedési Hírlap

A BUDAPESTI TŰZKÉZŐNYI VÁLLALATI BŐLŐZŐMUNKÁSI LAPJA

— 1978-ban vállalatunknál nagy kárértékű, 200—300 ezer forintos tüzeset nem volt — tájékoztatott Ruckel István tűzvédelmi csoportvezető és Tábor József előadó.

— Melyek a legjellemzőbb tüzesetek?

— Iparágnak megfelelően változó — válaszolta Ruckel István. — Az autósorozatok elsősorban a kerekek átmelegedéséből, a fék rossz beállításából, illetve menetközbeni elállítódásból keletkeznek tüzesetek. Gyakran előfordul, hogy a hajtóházban levő olaj felmelegszik és füstöl. Mivel a buszvezetők az adott pillanatban egyértelműen nem tudják megállapítani, hogy tüzzel állnak-e szemben, óvatosságból elhasználnak egy-egy porralöltő készüléket.

— Ez még a jobbik eset...

— Így igaz — vette át a szót Tábori József. — Sőt járművezetőink több esetben is segítettek idegen járművek tüzojtásában. Az elmúlt két évben ilyen sikeres tevékenységért néhányan budapesti tűzoltóparancsnoki dicséretben és pénzjutalomban részesültek.

— Az esős, őszi vagy tavaszi időjárás befolyásolja-e a tüzeseteket?

— A laikus talán azt gondolhatja — folytatta a csoportvezető —, hogy a nedvesség ellensége a tűznek. Pedig a villamos járműveken a nyirkos időszakok beálltával megszorodnak a beázásból eredő zárlatok. A HÉV-vonalakon, az új, kor-

szzerű MX A szerelvényeken az elmúlt két évben számos, konstrukciós hibából eredő tűz keletkezett.

— Jelzésünkre — szólta Tábori József — a német gyártómű képviselői konstrukciós változtatást hajtanak végre.

— Mi a helyzet a trolibuszágazatban?

— A tüzek itt egyrészt karbantartási hiányosságokra, másrészt késedelmes tűzjelzésre vezethetők vissza.

BEKÉS MEGYEI

VILÁG PROLETÁRIAI, EGYESÜLJETEKI

A MEGYEI PARANCSSZÁMOS ÉS MEGYEI TŰZKÉZŐNYI

A fűzesgyarmati önkéntestűzoltó-egyesület, amelynek 36 tagja van, hosszú évek óta megnyugtató módon biztosítja a megelőző, a mentő tűzvédelmet és jelentős eredményeket ért el a lakosság tűzvédelmi felvilágosításában is. A község lakossága eddig is számított és számít az önkéntes tűzoltók áldozatos munkájára. Gondoskodnak az utánpótlás-nevelésről is, amelyhez jó bázis az úttörőtűzoltó-szakkör.

Az egyesület tagjai a jövőben még eredményesebben vehetik ki részüket a tüzek oltásából. Kaptak egy korszerűen felszerelt tűzoltókocsit. Hogy minél színvonalasabban dolgozhassanak, két évvel ezelőtt megállapodást kötöttek a helyi Vörös Csillag Termelőszövetkezettel, az ÁFÉSZ-szel és az Univerzál Szövetkezettel. Ennek értelmében a gazdálkodó egységek önkénteseket delegálnak a testületbe, s ezenfelül anyagilag is támogatják munkájukat.

VILÁG PROLETÁRIAI, EGYESÜLJETEKI

Az MSZMP Munkás Szervezetének és Nemzeti Védő Bizottságának hetilapja

Papp István a kárászi önkéntestűzoltó-egyesületben tevékenykedett mint társadalmi aktivista, sőt parancsnoka is volt az egyesületnek. 18 éve, hogy hivatásos tűzoltó. A Komló városi Tűzoltó-parancsnokság szerparancsnok-helyettese.

— Az állami tűzoltókkal már az 50-es években jó kapcsolatot alakítottunk ki. Az önkénteseknek a továbbképzések szervezésében, a járási versenyek ellenőrzéseinek megtartásában, a tüzesetek megelőzésében mindig sokat segítettek. Az együttműködés most is gyümölcsöző.

Annak idején a kárászi erdőgazdaság fűrésztelepén levő, 2000 forintos munkahelelyt cserélte fel az 1250-es tűzoltófigetessel. A 24 óra szolgálat, 24 óra szabad munkabeosztás is meglehetősen nagy teher volt. Mégis vállalta!

— Amikor elhatároztam, hogy idejövök, inkább a tűzoltóság varázsa csábított, mint a tudatos hivatásérzet. Az eskütétel után gyorsan beilleszkedtem a kollektívába, amely azóta is fejlődik, erősödik. A szak-

mai, politikai képzés, az általános műveltség fejlesztése, a közösségi, társadalmi munka, az egymás segítése, az anyagi-erkölcsei megbecsülés mind-mind hozzájárul ahhoz, hogy parancsnokságunk állománya egyre jobban összeforr.

Másfél évtizeddel ezelőtt a Mecsek északi területéről egyedül Papp István járt be dolgozni a komló-i tűzoltóságra. Most 25 Mázaszászvár környéket jegyeznek a szolgálati naplók. Akik élethivatásul választották a tűzoltást, a tűz megelőzését, ott-honra találtak a komló-i parancsnokságon is.

VILÁG PROLETÁRIAI, EGYESÜLJETEKI

Futácsi Ferencet sokan ismerik vállalatvezető. Több mint negyedszázada járja az izzós gyárakat, üzemeket Budapesten és vidéken egyaránt, mivel beosztása: az üzembiztonsági főosztály tűzvédelmi osztályán, tűzoltókészülék-ellenőr. Fontos feladat ez, melynek társadalmi és vállalati hasznosságát fel sem becsülhetjük. Egy adott tüzesetnél a nem működő vagy nem megfelelően működő készülék súlyos bajokat okozhat. Vállalatunk nagy fontosságot tulajdonít ennek a tevékenységnek, bizonyítja ezt, hogy valamennyi fővárosi és vidéki üzemünkben külön e célra szervezett apparátus végzi folyamatosan ezeket a teendőket.

Futácsi Ferenc ma a törzsgyári tűzvédelmi osztály munkatársaként öt emberből álló tűzoltókészülékellenőr-csoport vezetője.

De csoportjával nemcsak a tűzoltókészülékek ellenőrzését végzi, hanem felelősök a hegesztési engedélyek kiadásáért is.

A legtöbbször talán innen ismerik őt, de sokan egy másik tevékenységén keresztül: ő ugyanis a vállalati önkéntes tűzoltóság parancsnoka. Ötvenöt embernek a munkáját irányítja, szervezi és végzi az elméleti, gyakorlati oktatást, a tűzoltók versenyek-re való felkészítést.

1970. márciusus elején nevezték ki tűzoltóparancsnoknak, azóta olyan egységes, ütőképés és szakmailag felkészített gárdát nevelt fel, hogy különböző kerületi és fővárosi versenyekről — melyek a felkészültség fokmérői és próbakövei — sorra értékes helyezéseket hoztak el mind a női, mind a férfi versenyzőkből összeállított csapatok.

Azt azonban kevesen tudják Futácsi Ferencről, hogy a polgári védelemben is milyen jelentős szerepet vállalt, hamar huszonötödik éve. Tűzoltóegységének egyik szakaszával — a gyári polgári védelmi szervezet tagjaiként — részt vesznek ezen feladatok ellátásában.

1978. szeptember 29-e életének nagy állomása volt: a fegyveres erők napja alkalmából a polgári védelem területén kifejlesztett eredményes tevékenysége elismerésül a „Honvédelmi Érdeméremmel” tüntették ki.

**Összeállította:
Hegedűs Ferenc**

A vasúti vontatójárművek üzemeltetésének különleges feladata a tűzvédelem. A vontató- és vontatott járművek tűzvédelme meglehetősen összetett probléma, amely tulajdonképpen már a járművek tervezésénél kezdődik. A tűzvédelmi feladatok eredményes megvalósítása fontos jelentőségű, mert a tűzvédelem egyúttal élet- és társadalmi tulajdon-védelem.

Napjainkban a vasutak jelentős része befejezte a vontatás korszerűsítését. Néhány vasút, így a MÁV is, az 1980-as évek elejére tervezi a gőzvontatás megszüntetését. A vontatás korszerűsítésének folyamata a vasutaknál már a két világháború között megkezdődött, de nagyobb ütemben általában csak a II. világháború utáni időszakban folytatódott. A MÁV-nál a korszerűsítés üteme különösen figyelemre méltó volt az 1960-as évek elejétől (1. ábra).

Ismeretes az, hogy a vasutak a korszerűsítéstől a vontatás biztonságának, megbízhatóságának és gazdaságosságának növekedését várják.

A korszerűsítés eredményét a vasutak akkor kezdték érezni, amikor hálózati szinten elterjedtek a korszerű vontatójárművek. A korszerű vontatójárművek fejlesztése lehetővé tette a vonatok sebességének és a vonatterheléseknek a növelését, valamint a személy- és áruszállítás egyéb minőségi mutatóinak javulását.

A korszerű — elsősorban a Diesel-vontatójárművek nemcsak a fővasutak, hanem az iparvasutak részére is előnyös műszaki tulajdonságokkal rendelkeznek, így ezen vontatójárművek napjainkban már csaknem teljesen felváltották a gőzmozdonyokat.

A vasúti vontatás korszerűsítése, vagyis a Diesel- és a villamos vontatójárművek üzembe helyezése nemcsak problémákat szüntetett meg, hanem újabb problémákat is eredményezett. Ezek különösen akkor váltak jelentőssé, amikor a korszerű vontatás részaránya megnövekedett. Ezen problémák egyike a *korszerű vontatójárművek tűzveszélyessége*.

Sok vasút korábban úgy vélte, hogy a gőzmozdonyos vontatás megszüntetésével a tűzveszély is megszűnt. A tapasztalatok azonban egyértelműen azt mutatták, hogy a Diesel- és a villamos vontatójárművek üzembeállításával új, a korábbinál jelentősebb tűzveszély keletkezett.

A gőzvontatás időszakában a vasutak egyik legnagyobb tűzvédelmi problémája a pálya mentén keletkezett tüzek voltak, amelyeket általában a mozdonykéményből kirepült szikrának vagy a hamuládából kiesett parázsoknak stb. tulajdonítottak.

Ismeretesek olyan vonattüzek is, amelyeket ugyancsak a gőzmozdony kéményéből kirepülő szikrák idéztek elő.

A gőzmozdonyokat tűzvédelmi szempontból úgy jellemezhetjük, hogy azok elsősorban a környezetükre jelentenek tűzveszélyt (2. ábra).

A korszerű vontatójárművekkel szerzett üzemi tapasztalatok egyértelműen azt mutatják, hogy ezek a járművek elsősorban

saját magukra és nem a környezetükre jelentenek tűzveszélyt (3. ábra).

A korszerű vontatójárművek tűzveszélyessége különösen kedvezőtlen, ha figyelembe vesszük az alábbi körülményeket:

- a vonatok sebessége nő;
- a korszerű vontatójárművek nagy vonóerő kifejtését teszi lehetővé. Így pl. egy csúszó kerékpár nem okoz vonatási problémát, tüzet viszont igen;
- csökken a pályafelügyelet a közlekedő vonatoknál;
- csökken a vontatójárművek felügyelete, mivel számos vontatójármű közlekedik csak egy kezelőszeméllyel, sőt, tolvonati üzemből nem is tartózkodik a mozdonyon kezelőszemély;
- nagy forgalmú vonalakon egy-egy nyílt vonali járműtűz jelentős forgalmi zavarokat tud előidézni.

A korszerű vontatójárművek tűzveszélyességét egyértelműen bizonyítják a tűzkárstatisztikák.

Az alábbiak alapján megállapíthatjuk, hogy az egyes vontatójárművek nemekre a következők jellemzők (a MÁV-nál 1969—1977. között).

Vontatás	gőz	Diesel	villamos
Járműállomány megoszlása %	9	61	30
Tűzesetek számának megoszlása %	17,6	64,8	17,6
Kárösszeg megoszlása %	0,3	57,8	41,9

A gőzvontatásra a tűzesetek kevés száma és viszonylag kevés kárösszeg jellemző.

A Diesel-vontatásnál mind a tűzesetek száma, mind a kárösszeg jelentős.

A villamos vontatásnál a tűzesetek száma kevés, a kárösszeg jelentős.

A korszerű vontatójárművek tűzveszélyessége olyan létező probléma, amellyel a vasutaknak számolni kell, és ezt felismerve gondoskodni kell a tűzvédelemről. A vasúti járművekre azért is különös gondot kell fordítani a megelőzésre, mert a tűzoltás körülményei általában igen kedvezőtlenek. A nyílt vonalon keletkezett tűz esetén az égő jármű állami tűzoltóság általi megközelíthetősége igen nehéz.

Ugyancsak kedvezőtlen, ha olyan állomáson vagy megállóhelyen észlelik a tüzet, amely viszonylag távol van a tűzoltóságtól.

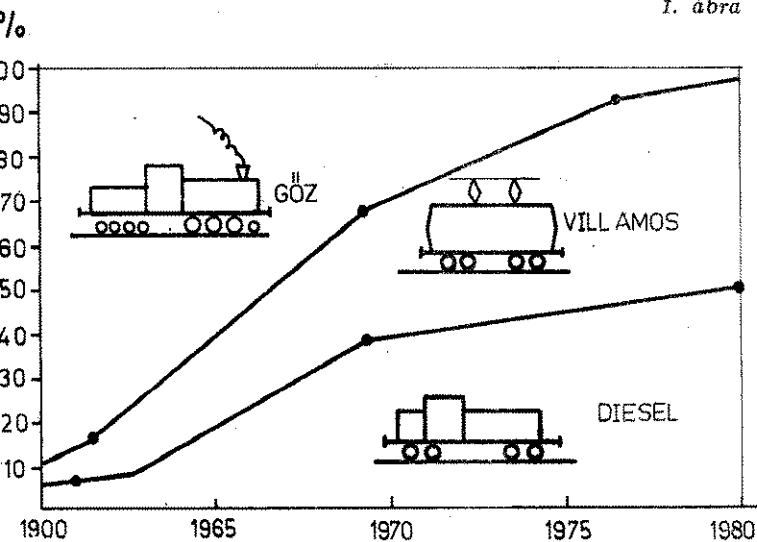
A hatásos tűzvédelem elsősorban élet- és társadalmi tulajdon-védelem, de ezen túlmenően fontos vasúti üzemi érdek is, hiszen egy-egy tűzeset vasúti üzemi zavarokat is előidézhet.

A tűzvédelemnél alapvetően abból kell kiindulni, hogy a leghatékonyabb védelem a megelőzés.

A gyakorlati tapasztalatok egyértelműen igazolják, hogy a pontos megelőzéssel a tűzkárok csökkenthetők.

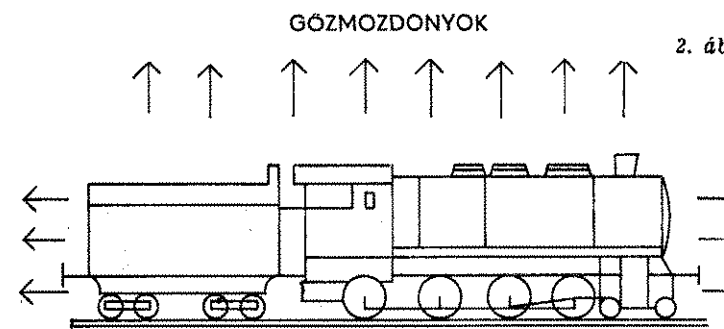
Vontatási nemek részaránya a szállítási teljesítményben

1. ábra

1. Vasúti vontatójárművek tűzveszélyessége

A Diesel-vontatójárművek tűzveszélyessége sajátos szerkezeti kialakításukból adódik. A tűzveszély oka elsősorban a Diesel-motorok

Elsősorban a környezetükre jelentenek tűzveszélyt

tor mint a Diesel-vontatójármű mechanikai energiaforrása. A Diesel-motor tűzveszélyessége abból következik, hogy működéséhez hengereiben tüzelőanyagot kell elégetni és az égési folyamatot követően nagy hőmérsékletű kipufogó gázok elvezetéséről kell gondoskodni. A Diesel-motor egyes meghibásodásai (pl. porlasztó-csőszakadás, hengertömítetlenség stb.) az előbbieket miatt egyúttal tűzveszélyt is jelentenek.

A Diesel-vontatójárművek erőátviteli berendezése, a mechanikus és hidraulikus hajtóművek rendellenes működése miatt felépő súrlódások következtében keletkező hő tűzveszélyt képez.

A villamos erőátvitel és a villamos berendezések, készülékek ugyancsak lehetnek a tűzveszély okai. A villamos gépek, berendezések és készülékek egyes meghibásodása melegekedést okoz. A melegekedés következtében az éghető villamos anyagok (pl. szigetelés) meggyulladhatnak.

A Diesel-vontatójárműveken elhelyezett akkumulátorok tűz- és robbanásveszélyt jelenthetnek. Túltöltésük esetén hidrogén és oxigén fejlődik. Az akkumulátorszekrény nem megfelelő szellőzése esetén tűz, illetve robbanás keletkezhet.

A vonatfűtési gőzkazánok, a gőzfejlesztő egyes meghibásodásai (pl. biztonsági berendezések) közvetlen tűzveszélyt jelentenek.

A Diesel-vontatójárművek tuskós fékezése ugyancsak tűzveszély forrása, mivel a fékezésnél keletkező szikrák — különösen szennyezett járműszerkezeti részek esetén — tüzet okozhatnak.

A Diesel-motorkocsik és a több részes Diesel-motorvonatok pótkocsijainak a tűzveszélyessége az előbbiekből adódik.

A Diesel-vontatójárművek tűzveszélyessége szempontjából alapvető jelentőségűek azok az éghető anyagok, amelyekből a járművek szerkezete felépül és azok, amelyek a jármű üzeméhez nélkülözhetetlenek (pl. tüzelőanyag stb.).

A Diesel-vontatójárművek egyes részeinek tűzveszélyességét jól szemlélteti a 4. ábra, amelyen a Német Birodalmi Vasutak elemzése alapján feltüntettük a tüzek keletkezési helyét.

Az elemzések szerint a tüzek 75%-a géptérben, 10%-a a villamoskészülék-szekrényben vagy annak közelében és 4,5%-a járműszerkezeti részeknél keletkezett.

A villamos-mozdonyok tűzveszélyessége, szerkezeti felépítésükből adódóan, lényegesen kisebb a Diesel-vontatójárművekéénél. A villamos-mozdonyok tűzveszélyessége elsősorban a különböző villamos készülékek és berendezések meghibásodásából (pl. rövidzárlatok, átívelések) adódik. Tűzveszélyt jelent az olajtranszformátor is. A villamos-mozdonyok tuskós fékezése szintén a tűzveszély forrása.

A MÁV-nál jelenleg üzemben tartott kétféle villamosmozdony-típus konstrukciója alapvetően eltér egymástól. A Ward-Leonard (V41—V42 sor.) mozdony egy vezetőállásos, a vezetőállásra nyíló készülékszekrényvel, burkolattal védett fő gépegyeteggel, kis méretű zárt és nehezen hozzáférhető gépterekkel. A V43 sor. mozdony két vezetőállásos, tágas, áttekinthető és könnyen hozzáférhető gépterekkel rendelkezik. Az előbbieknél megfelelően a tisztítási lehetőségek is különbözőek.

A Ward-Leonard mozdonyok a burkolat levétele és a gépek kiszérése nélkül megfelelően nem tisztíthatók. A transzformátorból kifolyt olaj összegyűlik a géptér alján és azt teljesen eltávolítani csak a tervszerű vizsgálat és javítás alkalmával lehet. Nehezíti még a tisztítási munkát a géptér rendkívüli zsúfoltsága is.

A V43 sor. mozdonyoknál olaj gyűlhet össze a transzformátor és a fokozatkapcsoló alatt a nagyfeszültségű tér alsó részén, valamint a légsűrítő alatt. Ezek az olajfolyások szabad szemmel láthatók és az olaj eltávolítható. A főtranszformátor felső tömítése csak a Járműjavító Üzemben cserélhető. Kisebbségi tömítések a vontatási telepeken is cserélhetők. Az előbbieket miatt még nem fordult elő tüzeset.

Olaj kerülhet a mozdony gépterébe a fokozatkapcsoló zárlata esetén, amikor az a biztonsági szelepen 80 l olajat porlaszt ki.

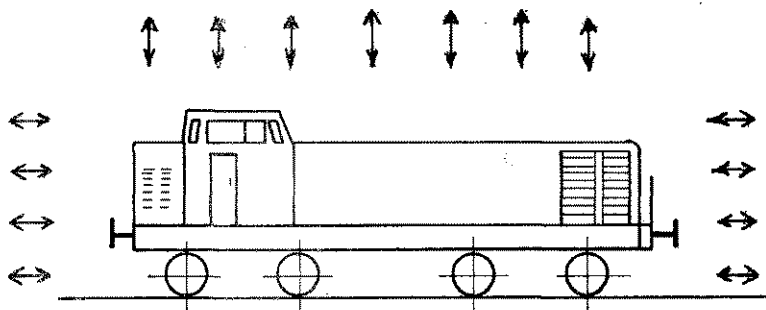
Általános tűzveszélyt jelent minden villamos áramkörben a laza kötés, ami a nem megfelelő érintkezés miatt nagy átmeneti ellenállást eredményez. A helyi felmelegekedés miatt megolvad vagy meggyullad a kábel szigetelése, illetve a környező szigetelőanyag (fa, bakelit). Ezt a mozdony védelmi berendezése nem jelzi (mivel nincs túláram vagy földzárlat), csak akkor, ha már több vezetékéről leeg a szigetelés és emiatt zárlatos lesz.

A kimelegekedés — ha nincs burkolat alatt — látható már kezdeti formájában is. A kötések szorosságának biztosításával, azok ismételt ellenőrzésével az eset megelőzhető.

A kötést a csavar utánhúzásával kell megvizsgálni, mert az esetleges kézi mozgatás meglazíthatja a szoros kötést.

Az átmeneti ellenállás megnövekedése több hibát okozott (pl. V43 sor. mozdony irányváltójánál és a selejtező hengerénél stb.).

Az érintkező felületek nem kielégítő összemunkálása, a nem megfelelő érintkező nyomás felmelegíti az érintkezési helyet. A

Elsősorban saját magukra jelentenek tűzveszélyt

réz vagy ezüst érintkező anyag „kifúj” és lyuk keletkezik az érintkező hengeren, valamint elolvad az állóérintkező is.

Az érintkezők helyes kialakításával, az érintkező nyomás előírt értékre állításával és csak időnkénti ellenőrzésével az előbbieket megelőzhetők.

A V43 sor. mozdony tetőellenállás kimelegekedése a fokozatkapcsoló-hibákkal függ össze. Van védelem arra, hogy ha a fokozatkapcsoló két fokozat között megáll, kikapcsoljon a főmegszakító és a rövid ideig tartó áramlökésekre méretezett átkapcsoló ellenállás ne legyen hosszabb ideig az áramkörben, de ezt a védelmet a mozdonyvezetők a 209. sz. rele „kiékelésével” (s ezzel a mozdony összes, a főmegszakítóra dolgozó védelmét) kikapcsolják.

Kimelegekedések fordulhatnak elő a simító-fojtótekerescsnél is.

Zárlatot okozhat a szereléskor a fojtótekerecs keret tetejéről a tekercesek közé eső csavar vagy egyéb fémtárgy is, ami kidörzsöli a szigetelést és átütést okozhat.

Ez ideig kb. 10 fojtótekerescsés fordult elő, de csak az alumínium tekerecs olvadt meg, tűz nem keletkezett.

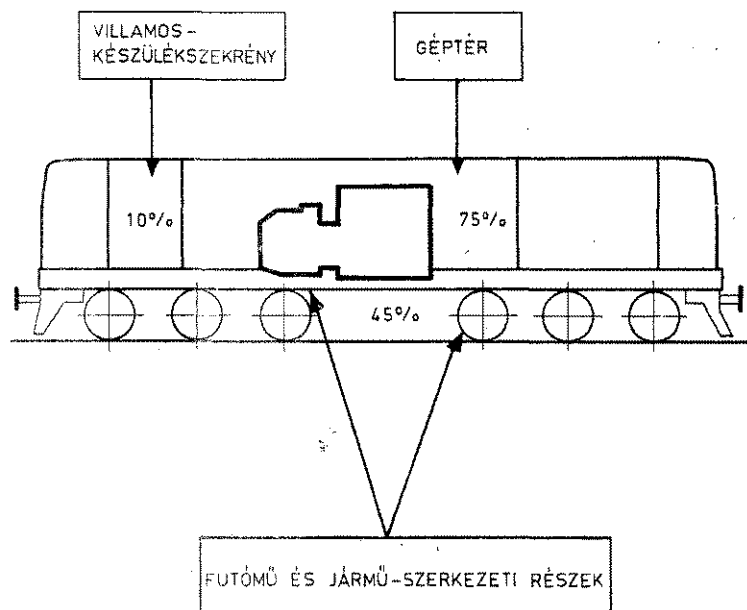
Tűzkeletkezési ok volt az egyenáramú kontaktor működtető rudjának törése, aminek következtében a kontaktor kiesése közben olyan áramot szakított meg, aminek ívét nem tudta eloltani és leégett a kontaktor a környékén levő éghető anyagokkal együtt.

Egy alkalommal okozott tüzet a 301 psz. primer feszültségváltó zárlata, ami miatt szétrobbant a feszültségváltó és a belőle kifolyt kábelmassza égett el. Megelőzésére nincs módszer.

A Ward-Leonard mozdony tüzeseteinek csökkentésére több intézkedés történt. A védelem biztonságosabbá tétele, a szigetelési távolságok megnövelése a fűtési kontaktor környékén, kézi üzembhelyezés módosítása, a gyakran meghibásodó Ea segédüzemi főkontaktor megszüntetése és a gépterek szigetelőakkal történő befestése emlithető mint legjelentősebb módosítás.

(Folytatjuk)

4. ábra

Derűs, csendes, igazi ünnepi hangulatban kezdtük Újév napján az idei első szolgálatunkat. Elvélve berregett fel a 05, ezek is téves hívások, „vakvágányra” futott vonalak voltak. 12—13 óra között mintegy bajlós előjelként, 20 °C-kal alacsonyabbra húzódtott az ablakhőmérőben a folyadék, és mindjobban süvöltött a szél, hogy azután felgyorsuljanak az események.

12.19: Még csak kéménytűzhez kell kivonulni, de 12.59-kor trolivezetékre dől a fáról jön a jelzés; elhárításához darura is szükség van.

14.28: Parkoló személykocsikra dőlt fát kell eltávolítani.

14.43: Az Elektromos Művek segítségét kér, hogy távolítsuk el az elektromos vezetékre dőlt fát.

14.56: A mentők jelzését vesszük: két kidől fa akadályozza útjukat.

15.05: Tűzfalledés, mennyezetleszakadás. Ekkorra már elszabadul a pokol a főváros fölött. Mozgósítani kell minden erőt a százával beérkező hívások fogadására. Az egy időben befutó sok jelzés miatt nagyon oda kell figyelni a Hírközpont dolgozóinak, igen megfontoltan mérlegelve és értékelve minden egyes bejelentést.

A kritikusabb helyzetekben a döntést az ügyeletvezető *Fenyves János* őrgy. elvtárs vállalja. Koordinálja a riasztásokat, információkat továbbít, de olykor ő maga is veszi az adatokat.

A segítségkérések száma már meghaladja erőnket. Ezért — amikor a készen-

létnek igen jelentős hányada le van kötve — fontossági és időrendi, valamint területi elosztással csoportosítjuk a bejelentéseket. Előfordul, hogy egy-egy raj 4—6 címmel indul és még rádióon kap hozzá kétannyt.

Néhány pelda a segítségkérés sokféleségére: fali ledőlés, tűzfalomlás, lépcsőház-leszakadás, egész tetőt sodor le a szél, kerítés az úttest közepén, lemezek, cserépek, egyéb épületszerkezetek lógnak, fák dőlnek házra, autóra, forgalomban levő villamosra, villamos és elektromos vezetékre s köztára.

Sajnos, a bejelentések számottevő részét nem tudjuk elfogadni, de ilyen esetekben is megadjuk, hogy hova forduljanak kérésükkel. Az eltanácsoltak egyik része megérti és köszönettel veszi ilyen irányú segítségünket is, de néhányan nem akarják tudomásul venni a választ: követelőznek, fenyegetőznek és újabb hívásaikkal foglalják el a telefonvonalakat azok elől, akik esetleg életveszély miatt telefonálnának. A történetek kapcsán szükségesnek látom, hívjuk fel mindenütt a lakosság figyelmét arra, hogy rendkívüli esetekben csak nagyon tárgyilagosan, objektíven és a felszereltségünk függvényében nyújthatunk segítséget. Ha nem ilyen elvek alapján döntenék, azokat sújtánánk, akik igazán rá vannak szorulva segítségünkre. És a több mint száz eseményből egynéhány jelentősebbet az év első napjáról:

17.02: Több bejelentés érkezik pincetűzről az V. kerület, Néphadsereg tér 10/b-

ből. Helyszínre érkezésünkkor derül ki, hogy nemcsak a 10/b, hanem a 10. sz. alatti lépcsőházból is ömlik a füst az utcára. A gyorsaság érdekében megosztjuk az erőket és mindkét helyen egyszerre avatkozunk be. A 10. sz. alatti tűz oltásának irányítását a háttérparancsnok végzi az V/1 és VIII/1 egységekkel, míg a 10/b alatti jómagam a VIII/rohammal és a VIII/porral avatkozunk be. Az előbbi egy „E” sugárral gyorsan eloltják, mivel csak egyetlen rekesz égett. Az utóbbi nagyobb feladat elé állít bennünket. Ugyanis mintegy 20 m hosszan elektromos kábelek húzóak szigetelése, technológiai csövek hőszigetelése, valamint nagyobb mennyiségű hulladékpapír, bútor égett, és a hatemeletes lakóház megsérült gázvezetékéből szivárgott gáz. Az egy időben keletkezett két tűz között nem találunk logikai összefüggést. A keletkezés okának vizsgálata folyamatban van.

20.22: Épület-összedőlés és a romok alatt egy ember — jelzik a VI. kerület, Majakovszkij u. 16. sz. alól. Már nincs szükség a riasztott nagy erő felhasználására Szomorú történet... A foghíjas terület beépítésére felvonult építési vállalat őrbódjának ajtajában éppen az éjjeliőrt köszöntötte a szomszéd házból egyik férfi ismerőse, amikor szörnyű robajjal leomlott a háromemeletes lakóház tűzfala. Az éjjeliőr fejét szétzúzta. A szerencsétlenül járt kezét szorító másik férfinak a jobb kézfeje zúzódott össze és a bal vállát érte hatalmas ütés, ő azonban még ki tudott menekülni a további omlás elől. Mi már csak a tragédiát konstatáljuk majd leszedjük a meglazult falmaradványt, és lezárjuk a területet.

Indul a VIII Rohamszer

Bevetésre kész a porsugár

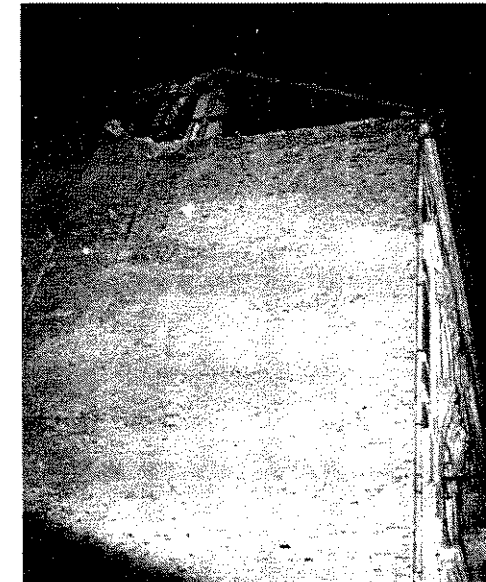
Befejeződött a tűzoltás

Kezdődik a küzdelem

A rommá zúzott portásfülke áldozatával.

...és a ledőlő tűzfal, ami a tragédia okozta

21.01: A gyors tűzoltás sem segített azon az idős nőn, aki az I. kerület, Logodi u. 27. II. emeleti lakás szobájában a nagy mennyiségben összegyűjtögetett lom között lelte halálát.

21.46: Rádólt a tűzfal a VII. kerület, Csengeri u. 15. sz. III. emelet fölötti szűkséglakáshoz vezető lépcsőre, azt leszakította és a lakást megrongálta. A kivonult egységek az 1 éves és a 2 éves gyermeket és a két szülőt kimentik és egy harmadik emeleti családnál helyezik el.

22.29: Családirház-tűzet jeleznek a XVIII. kerület, Őrs u. 14. alól. Szerencsére csak a melléképület ég, amit az elsőnek érkező egység egy sugárral elolt.

23.31: Kiemelt riasztás a XI. kerület Balatoni útra egy manzárdos családi ház tűzéhez. A helyszínen kiderül, hogy módosítani kell a riasztást, mivel a 200 m²-es tető, a két manzárdszobával teljesen lángokban áll. 2-es riasztást kell elrendelni a vízhiány, a szivattyúk befagyása, a mínusz 16 °C-os hideg, a 90—100 km/ó sebességű szél miatt, és nem utolsósorban azért, mert a padlástérben igen nagy mennyiségű a felhalmozott faanyag.

A fő hangsúlyt arra kell helyezni, hogy lefelé semmiképpen ne terjedhessen a tűz.

A rendkívüli körülmények ellenére is hősiesség helytáll valamennyi egység, de közülük is a VIII/roham, a XI/1—2 és a IX/1, Háromórás küzdelemben 4 sugárral eloltották a tüzet, méghozzá úgy, hogy az egyetlen alsó helyiségre sem terjedt át. Köszönet a Fővárosi Közterület-fenntartó Vállalatnak a magnéziumklorid 7 m³-es tartálykocsi bevetéséért — nagyon jelentős szerepe volt a sikeres oltásban. A magnéziumklorid jó oltóanyag, nem fagy le ilyen hidegben sem. Hátránya, hogy mérgező hatású, szembe kerülve és a bőrön át is, és a ruhát is rongálja.

A lángzónába hatoló sugár

05.25: Hajótűzet jeleznek. A Petőfi-híd budai hídfőjénél veszteglő Dunaföldvár személyszállító hajó kazánházában keletkezett tűz. A pakurafűtésű, 50 m² alapterületű mélyszintű helyiség teljesen lángokban állt, ezért az elsőnek érkező tűzoltási csoport 2. hármás riasztást rendel el. Az is indokolja a magas számú riasztást, hogy három és fél vagonnyi fűtőolajat is veszélyeztetet a tűz. Sajnos, a nagy hideg miatt ezúttal is befagynak a szivattyúk. Porsugárral kell beavatkozni. A távolság miatt csak 3 tömlővel érhető el a tűz, de a 60 m-es portömlő ellenére is jól működik a sugár.

06.56: Autóbusztűz a Népligetben. Szerencsére csak a hátsó gumi ég; egy porraloltóval és egy puttonyfecskendő-sugárral gyorsan eloltjuk.

Bevallom, ennyire nehezen soha nem vártam még a szolgálatátadást.

B. J.

A le- tűze-

November 15—27. között mintegy 40 hektárra kiterjedt veszélyes tőzegmezőtűz pusztított a Veszprém megyei Lesencetomaj község határában. A megfélemezésért vívott küzdelem egyaránt próbára tette a beavatkozásban részt vett jelentős számú erőt és technikai felszereléseiket. Mint a továbbiakban még szó lesz róla, mindvégig mostoha körülmények között kellett beavatkozniuk, illetve működniük: hidegben, rossz látási viszonyok és kedvezőtlen vízszervezési lehetőségek közepette.

Cikkem a majdnem kéthetes küzdelem-sorozat főbb eseményeit ismerteti, és röviden összegezi a legfontosabb tapasztalatokat.

A HELYSZÍN

A helyszínt É-i irányból a tapolca—sümegi vasútvonal, D felől Lesencetomaj község, Ny-i irányból a 84. sz. sopron—balatonedericsi út, K-ről pedig a lesencetomaji vasútállomás és vasútvonal határolja.

A terület mintegy 110 ha nagyságú, s a balatonedericsi mgtsz tulajdona. A tűzeset helyszínén a Palaton visszahúzódása után mocsárvilág alakult ki. Az idők folyamán ez a mocsár kiszáradt és medrében 0,1—0,3 m széles, 0,3—1 m mély repedések keletkeztek. 1—2 m magas fű, sás, nád nőtt a területen. A talajszint alatt változó vastagságú, 0,4—1,5 m mély tőzegrétegek alakultak ki. A terület mezőgazdasági művelésre alkalmatlan. A kárhelyen K—Ny-i irányban — a vasútállomástól Lesenceis.vánd községig — gyalogút vezet keresztül. A helyszínt a 84. sz. főútvonalról és K-i irányból a vasútállomás felől lehetett megközelíteni.

A kárhely közelében a következő vízszervezési helyek álltak rendelkezésünkre:

- a lesencetomaji vasútállomás mellett 2 db föld alatti tűzcsap, 100 mm-es Ø-jű vezetéken, a tűztől 400—500 m távolságra;

- D-i irányban, Lesencetomaj. község belterületén 1 db föld alatti tűzcsap, ugyancsak 100 mm-es Ø-jű vezetéken, 1200 m távolságra;

- Ny-i irányban a Lesence-patak, kevés vízhozammal, 800 m távolságra (csak gát létesítésével használhattuk fel vízszervezésre);

- Ny-i irányból, a Lesenceisvánd község belterületén kiépített aitalaji tűzcsapok 1300 m-re, és Lesencetomaj község távolabbi részében ugyancsak föld alatti tűzcsapok 2500 m távolságra.

A helyszín közelében ezeken kívül számításba jöhető, más vízszervezési hely nem volt.

NOVEMBER 15-ÉN, A DÉLELŐTTI ÓRÁKBAN ELSŐKÉNT A BALATONEDERICSI MGT SZ TŰZVÉDELMI ELŐADÓJA ÉSZLELTE, MAJD SZEMÉLYESEN JELENTETTE BE A TAPOLCAI PARANCSNOKSÁGNAK. EZUTÁN, A TAPOLCAI VÁROSI-JÁRÁSI PARANCSNOK JELENTÉSE ALAPJÁN, 11.30-KOR A KÖVETKEZŐ ERŐK ÉS ESZKÖZÖK RIASZTÁSÁRA TETTEM INTÉZKEDÉST:

A tűzvizsgálat során megállapítottuk, hogy a tűz az említett tsz sörényesi dűlőjében, november 14-én keletkezett, méghozzá, véleményünk szerint eldobott, égő dohányneműtől. Tűzet fogott az elszáradt fű, sás és nád, az égés mintegy 40 ha területre terjedt ki. A sűrű és egy-két méter magas sás, nád tűzétől meggyulladt az elszáradt gyökérzet, majd a felszín közelségében levő tőzeg. A tőzegrétegben 0,5 m — 40—50 m-es, a kárhely közepén pedig mintegy 100—120 m Ø-jű kráter-szerű beégések keletkeztek. Igen sok helyen jöttek létre a fű, avar leégése után olyan tűzgócok, melyek elősegítették a tűz továbbterjedését. De segítették a tűzterjedést a területen levő, különböző nagyságú föld alatti csatornák, repedések és kráterek is. A kárhelyen keletkezett több száz tűzgócot külön-külön kellett eloltani.

A tűz közvetlenül veszélyeztetette a 84. számú út érintett szakaszát, valamint a tapolca—sümegi vasútvonal töltését, mivel a tőzegrétegek a vasút meg az útvonal alá is benyúltak.

A tüzet november 15-én, a délelőtti órákban elsőként a balatonedericsi mgt sz tűzvédelmi előadója észlelte, majd személyesen jelentette be a tapolcai parancsnokságnak. Ezután, a tapolcai városi-járásai parancsnok jelentése alapján, 11.30-kor a következő erők és eszközök riasztására tettem intézkedést:

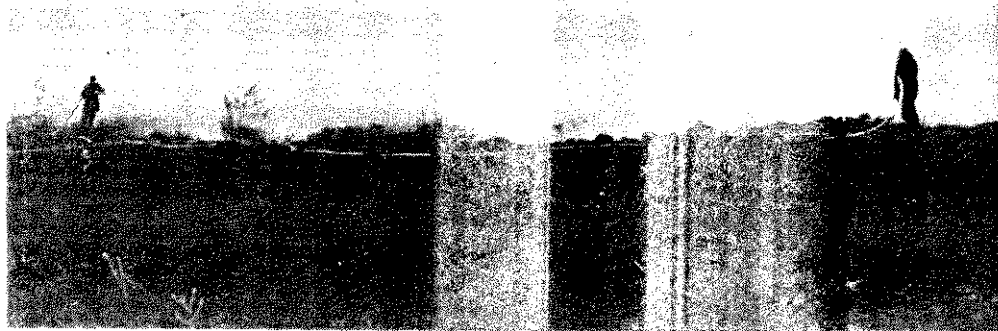
A veszprémi parancsnokságról

1 db Skoda tartályos vízszállító gépjármű 1+5 fő,

1 db IFA tehergépkocsi, 4 db 800 l/p-es kismotorfecskendő, a hozzá tartozó szívó- és nyomóoldali felszerelések, nagyobb mennyiségű M és E tömlők, üzemanyag, valamint áramfejlesztő utánfutó targonca 1+1 fő,

A helyi javítások elvégzéséhez szükséges felszerelésekkel és anyagokkal egy műhelymunkást is kirendeltem a kárhelyre.

A MŰKÖDÉS VALÓSZÍNŰSÉGE
HATÁROZÁS VELE

A keszthelyi parancsnokságról

1 db CSD 707-es gépjárműfecs-
kendő 1+3 fő,

A pápai parancsnokságról

1 db CSD 707-es gépjárműfecs-
kendő 1+3 fő,

A várpalotai parancsnokságról

1 db TŰ—2-es gépjárműfecs-
kendő 1+6 fő.

A veszprémi, keszthelyi és tapolcai városgazdálkodási vállalatoktól egy-egy Skoda tartályos vízszállító gépjármű. A balatonedericsi mgtsz-től pedig egy forgató-
ékével ellátott lánctalpas traktor helyszínre küldését kértem.

A megyei parancsnokság törzséből a tűzoltási és kiképzési meg a tűzmege-
zési csoport vezetője, valamint a tapolcai

városi és járási parancsnok és tűzmege-
zési előadó kirendelése után a helyszínre vonultunk. Közös felderítést végeztünk, és megállapítottuk, hogy a jelzett kárhe-
lyen mintegy 40 ha területen égett szá-
raz fű, avar, sás és nád meggyújtotta a
felszínhez közel elhelyezkedő tőzeget, s az
égés kiterjedt a tőzegréteg teljes vastag-
ságára. A területen egymástól kisebb-na-
gyobb távolságra több száz tűzkráter és
-góc alakult ki, s ezek a föld felszíne alatt,
a repedésekben és üregekben viszony-
lag gyorsan terjedtek. Olyan erős füst és
sűrű köd borította a kárhelyet, ami szinte
megakadályozta annak teljes áttekintését.
Már az első felderítéskor megállapítottuk,
hogy a tűz Ny-i oldalon elérte a 84. sz.
közlekedési út töltésszélét — ahol a fű le-
égett —, s az úttöltéstől 5—10 m távolsá-
ra kisebb tűzgócok és -kráterek vannak
kialakulóban, a K-i oldalon pedig az égés
erőteljesen terjed a lesencetomaji állomás
és vasútvonal irányában.

A felderítés alapján mérlegeltük a ki-
alakult helyzetet, s mivel a tűz óráról
órára egyre nagyobb területekre terjedt ki,
ezért a beavatkozásra és a munkálatokra
két változatú tervet készítettünk. Az első
szerint lehető leggyorsabban, körülszántás-
sal meg kell akadályozni a tűz nagyobb
területekre való áttérjedését a felszínen,
az elszáradt fűvön és sáson, majd a tőze-
gréteg mélységéig védőárkot kell kialaki-
tani. Ezzel az út és vasút felől elhárul
a veszély.

A másik terv az volt, hogy körülárkol-
juk a kárterületet, sürgősen meggátoljuk
a további tűzterjedést, majd más parancs-
nokságok segítségét kérve megkezdjük és
a tűz végleges megfékezéséig folytatjuk az
oltást, tehát nem várjuk meg a teljes ki-
égést. Ezután megfelelő számú felügyelet
biztosításával hagyjuk teljesen kiégni a
körülhatárolt mezőt.

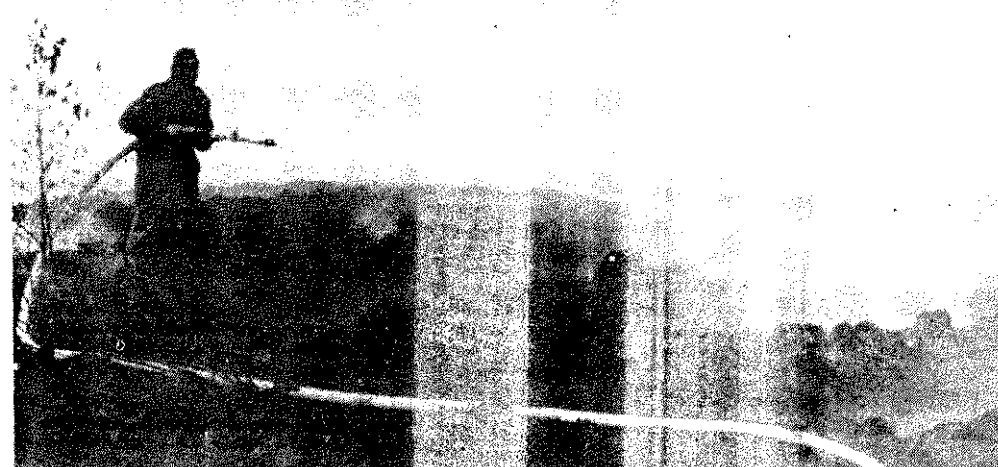
Az első elképzelés végrehajtása nyilván
sokkalta könnyebb lett volna, de számol-
nunk kellett azzal, hogy a nagy kiterjedé-
sű terület több hónapig is éghet, ami ál-
landó figyelmet igényelt és nyugtalanságot
okozott volna. A második megoldást vá-
lasztottuk, még akkor is, ha igen nagy
mennyiségű erőket és eszközt volt szüksé-
ges bevetnünk és rendkívül rossz körülmé-
nyek között kellett megoldani felada-
tunkat. A BM TOP tűzoltási és tanulmá-
nyi osztályán is a második elképzelésünk-
kel értettek egyet, s ezt követően a mun-
kák befejezéséig minden segítséget meg-
adtak a részünkre.

Az oltási munkálatokat, a kezdettől
befejezésig, a létrehozott vezetési törz
segítségével személyesen irányítottam.

A tűz terjedésének megakadályozása cél-
jából a főcsapás irányát elsőként a 84. sz.
közlekedési út, valamint a K-i oldalon
vasút felől határoztam meg, mivel e ké-
 irányban volt a legnagyobb a veszély.
A vezetési törz feladatait aprólékosan
meghatároztam, eligazítót jelöltem ki a
érkező erők és eszközök útbaigazításár
megjelöltem a harcálláspontot és megsze-
veztettem a hírszkekötötést a működő
erők, valamint a harcálláspont és a me-
gyei ügyelet között.

Az elsőként kirendelt erők és eszközt
helyszínre érkezését követően azonnal t
volsági vízszállítók kiépítése vált szük-
gessé a sugarak működtetése céljából. F
gyelemmel a nagy távolságokra, a v
szonylag közelebb eső vízszerezési helyek
igyekeztünk elsőként felhasználni. A táv-
sági vízszállítók megszervezését követően
november 15-től 23-ig naponta 12 db, n
vember 23-án és 24-én 21 db, majd nove

A tőzeg kiégése után nagy területen
szakadt le a talaj

TŰZ- ÉS KÁRESETEK TŰZ- ÉS KÁRESETEK TŰZ- ÉS KÁRESETEK TŰZ- ÉS KÁRESETEK TŰZ- ÉS KÁRESETEK

Számtalan kráterből tört elő a füst

er 25-től 27-ig 30 db E sugár működött folyamatosan. A 12 db E sugár működéséhez 3—4 atm kilépő nyomáson 13 mm-es lövőkével 1160 m³, a 21 sugár bevetésekor 2000, majd a 30 db sugár alkalmazásakor mintegy 2880—3000 m³ vizet használtunk fel naponta a tűz oltására, a kráterek lárasztására.

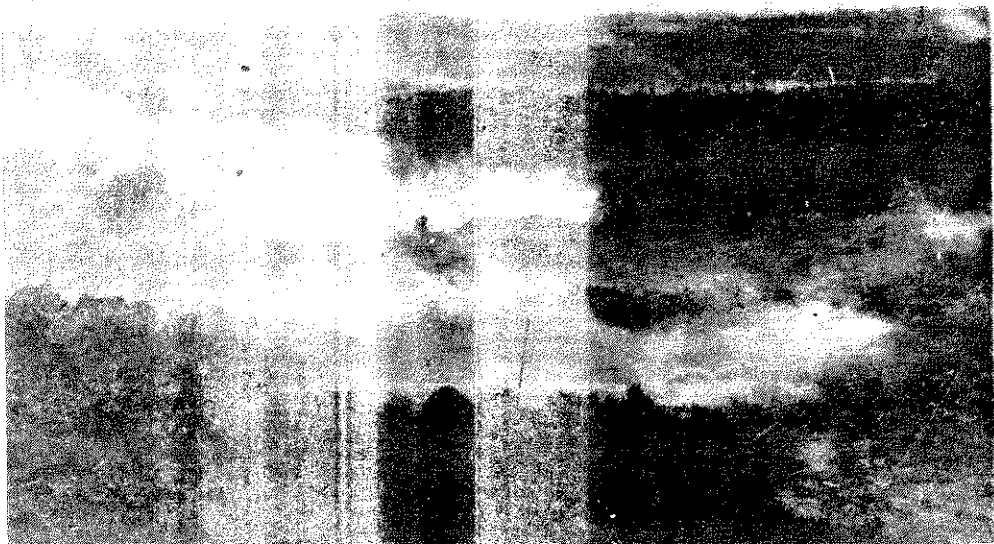
A tűzoltás időtartama alatt a sugarak működtetése csak a nappali órákban volt lehetséges, az esti-éjszakai órákban a vízvezeték hálózatról szerelt sugarakkal 12 b E tömlőn keresztül a tőzeget árasztottuk el.

Mint kiderült, a kráterekkel teletűzdelt észélyes területen az erős füst- és gőz-épződés, esetenként a mínusz 4—5 °C-os hőmérséklet, valamint a sűrű köd miatt az éjszakai munkálatok végzése rendkívül veszélyes lett volna. A tűzoltás első napjának éjszakáján megkíséreltük ugyan, de az igénybe vett Bp. VIII. kerületi aggregátszernek, valamint a veszprémi páncsnokság targoncás aggregátjának a felhasználása nem érte el a kívánt célt, nem tudták kellő erősséggel megvilágítani a területet. A sugárvezetők továbbra is szinte vaksötétben voltak kénytelenek dolgozni. A nagyfokú életveszély miatt, valamint azért, mert az éjszakai munkák nem érték el a kívánt eredményt, a továbbiakban nem vettük igénybe az aggregátorokat. A munkálatokat éjszakára beszüntettük.

Még az első napon (november 15-én) az esti órákra a balatonedericsi tsz lánctalvas munkagépe forgatókével körülzártatta a tőzegmezőt és ezzel a tűz felszíni erjedését megakadályoztuk. Az árok szélessége — 50—60 cm — miatt a föld felzúszása alatt a tűz terjedésének lehetősége ovábbra is fennállott. Szükségessé vált, hogy nagyobb teljesítményű árokásó munkagépet vegyünk igénybe a talajszint alatti tűzterjedés megakadályozása céljából. Intézkedésünkre az MN tapolcai alakulatól sikerült megszerezni egy rotációs árokásó gépet. A nagy teljesítményű gép november 17-én 14.00-kor kezdte meg a munkát és másnap az esti órákra mintegy 50—160 cm mélységű és 3 m szélességű árokkal kétszeresen körbeárkolta az égő területet. Ezzel véglegesen megszűnt a tűz erjedésének veszélye, ettől az időtől kezdve a tűz már sem a 84-es utat, sem a vasúti föltést nem veszélyeztette. Folytatottuk végleges oltását.

A tűz oltása rendkívül nehéz, napközben is mostoha körülmények között történt. Az egész kárhelyet sűrű füst, gőz, köd borította. Állandóan fagypont alatt volt a hőmérséklet. Távol voltak a vízszerezési helyek. Az alapvezetékek kiépítéséhez több ezer méter hosszú M tömlőt kellett felhasználni. A síkossá vált utakon körülményes volt az állomány, a fecskelők és egyéb gépjárművek mozgása. A beszoztottak ruházata, a védőöltözet használatának ellenére hamar átázott, gyakori pihentetésről, váltásról kellett gondoskodnunk. A kárhely tele volt különböző nagyságú, égő kráterekkel,

Csak nagy mennyiségű vízzel volt eredményes az oltás

ták a terepen való mozgást és az oltást is. Az égő kráterek a tőzeg vastagságának megfelelő mélységben parázzsal voltak tele, a kráterek szélén körös-körül a gypeszonyeg alatt égett tovább a tőzeg, s a repedéseken, üregeken keresztül füst tört elő. Az oltást egységes kötétt sugarak alkalmazásával végeztük. Nagy gondot kellett fordítani a kráterek belsejének teljes elárasztására, valamint a széleken való tökéletes oltás elvégzésére, mert egy kis tűzgóc visszamaradása is alkalmas volt a tőzeg meggyújtására.

NÉGYEDIK RÉSZ A TŰZ OLTÁSA

A hatékonyabb oltás reményében a beavatkozás második napján 2 db vízágyút is bevetettünk, azonban néhány órás működtetés után kivontuk őket, mert a szinte éjszakai sötétségben lehetetlen volt a moz-

gatusuk, nagy vízigényük pedig a folyamatos működtetés szempontjából okozott gondot.

A rendkívül nehéz és veszélyes körülmények miatt valamennyi sugárnál 2 fő dolgozott. Az oltás során, az előrehaladás ütemének megfelelően, állandó jelleggel tömlőhosszabbítást, irányváltogatást, sugárátcsoportosítást kellett alkalmazni, mindezt nagy nehézségek árán, az állomány megfeszített igénybevételével tudtuk végrehajtani. A megszerelt sugarakkal körülfogtuk az égő területet, majd lépésről lépésre, krátertől kráterig haladtunk előre a tűz középpontja felé. A megfeszített ütemű munkával naponta átlagosan mintegy 50—60 m távolságra tudtunk körkörösén előrehaladni.

A folyamatos felderítés és helyzetértékelés során, valamint a napi munkák eredményét értékelve úgy láttuk, hogy az első napokban kirendelt erővel és eszközökkel a munkák esetleg több hétig is eltart-

tésével a vízszállítás során még nagyobb távolságokat sikerült áthidalnunk. Ahová csak lehetett, nagyobb teljesítményű gépjárműfecskendőket telepítettünk a vízszelési helyekre. A nagy távolságokra figyelemmel kismotorfecskendőket iktattunk az alapvezetékekbe, a sugárcsöveknél kilépő nyomás növelése céljából. A rendezésünkre álló tartályos vízszállító gépjárművek felhasználásával, a 84-es út felőli oldalról szinte folyamatosan, 2 alapvezetékéről 6 sugarat tudtunk működtetni.

A megközelítően napi 3000 m³-es víz-igény, a vízszelési helyek nagy távolsága, korlátozott száma és kevés vízhozama miatt a 3 tűzoltóvonat által szállított vízmennyiség nagyon hatásosnak bizonyult. A tartálykocsik forgalmának biztosításában, újratöltésükben kiemelkedő szerepük volt a tapolcai MÁV Vontatási Főnökség dolgozóinak; éjjel-nappal töltötték a tartálykocsikat, és szállították a helyszínre, illetve vissza őket. A vasúti forgalomban ez semmiféle fennakadást nem idézett elő.

AZ IDŐJÁRÁSHOZ ALKALMAZKODVA

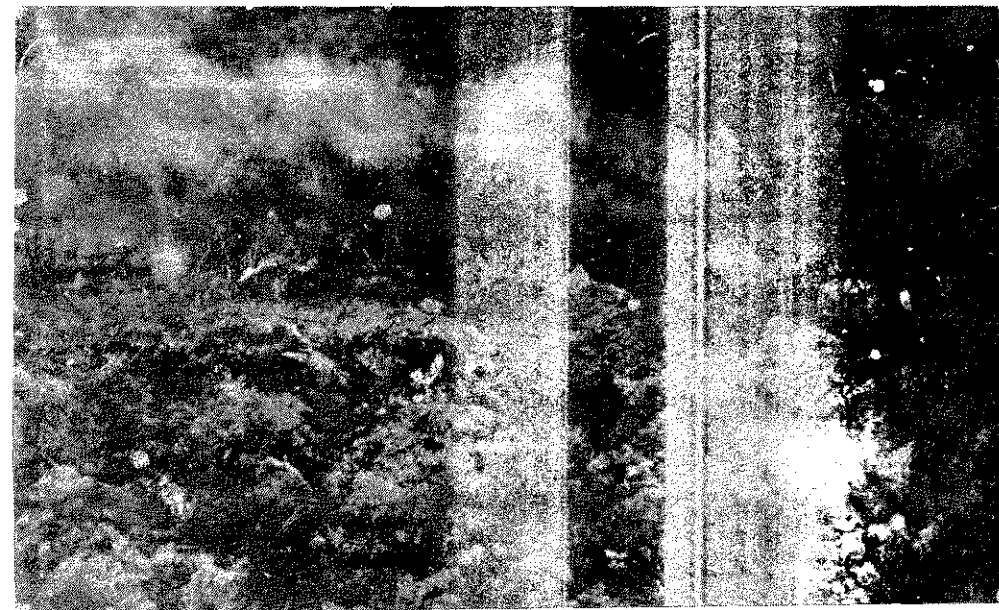
A 84-es sz. úton rendőr járőrökkel és állami tűzoltókkal irányítottuk a közúti forgalmat. Terelőkúpokat és egyéb, veszélyt jelző táblákat helyeztünk el megfelelő távolságokra, így a nagy forgalmú úton egy nyomsvonon is folyamatos volt a közlekedés. Forgalomkorlátozás, illetve később -elterelés csupán a D-i oldalon vált szükségessé, mivel itt az úttesten kellett átvezetni a tömlőket, és a síkos, jeges úton a tömlőhidak nem voltak rögzíthetők. Ez az útszakasz egyébként csupán bekötőút volt.

Az éjszakai órákban nem működtetett kismotorfecskendőket naponta fagymentes helyre szállítottuk. Megfelelően gondoskodni tudtunk tartalék anyagok, eszközök, üzemanyag és a javításhoz szükséges egyéb felszerelések utánpótlásáról. A kárhelyen bekövetkezett kisebb műszaki hibákat a kivezényelt műhelymunkás a helyszínen megjavította. A nagy távolságokból megszerelt alapvezetékeket naponta, a munka befejeztével, nem szereltük vissza. Így a tűzcsapokról egész éjszaka folyatni tudtuk a vizet a kráterekbe, és ezzel a tömlők befagyását is megelőztük. Ahol ez nem volt lehetséges, kifolyattuk belőlük a vizet, szétkapcsoltuk a tömlőket és így másnap csak össze kellett őket kapcsolni és máris működhattunk tovább. A naponként hátramaradt felszerelések őrzésére, valamint a kráterek elárasztására felváltva egy-egy rajt hagytunk hátra.

A zord időjárásra, rendkívüli fáradtságos munkára tekintettel, a szokásosnál gyakoribb időközökben gondoskodtunk az oltásban részt vevő állomány váltásáról. Naponként egyszeri étkeztetést, valamint védőitalt — forró teát — kaptak.

A tűzoltás egész időtartama alatt rádió és távbeszélő biztosította a híresszekötést. A rendelkezésünkre álló erőkkel és

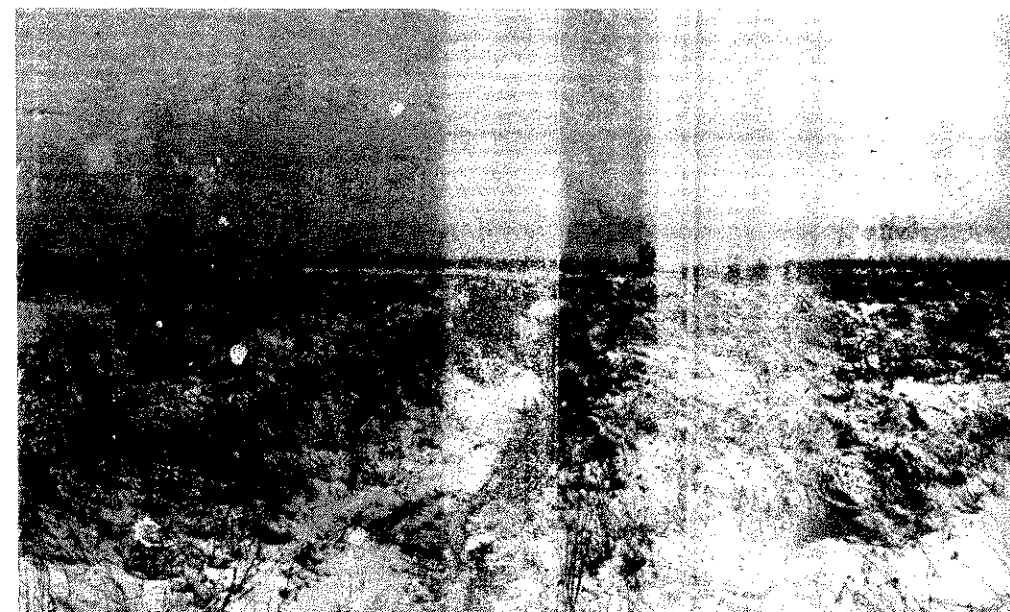
... és a kárhely egy része a tűzoltás után

hatnak, ezért a BM TOP tűzoltási és kiképzési osztályának adott jelentéseink alkalmával felvetődött újabb külső erők segítségül küldése. Mivel elérhető közelségben már nem volt több felhasználható vízforrás, tűzoltóvonatok kirendelését kértük. Először Celldömölkéről, majd később Székesfehérvárról és Bp.-Ferencvárosról küldtek a helyszínre egy-egy tűzoltóvonatot. A 3 tűzoltóvonat vízszállító tartálykocsiját egyenként 60 m³, a mozdonyok szerkocsiját pedig 25 m³ vízzel tölthették fel, tehát egy-egy esetben több mint 200 m³ vizet tudtunk a lesencetomaji állomásra, az égő területhez legközelebb eső részre szállítani. A tartálykocsikat naponta kétszer kellett újra tölteni, s ez számunkra naponként több mint 400 m³ vizet jelentett. Mindez azt eredményezte, hogy újabb alapvezetékek szerelése vált lehetővé és továbbiakkal növelhettük a már eddig is működő sugarak számát.

November 24-én a BM TOP tűzoltási és tanulmányi osztályának kiküldöttjei megtekintették a kárhelyet. Közös helyszíni szemle után arra a megállapításra jutottunk, hogy újabb segítség szükséges a tűz felszámolásához, mivelhogy ekkor is még kb. egyharmada égett a területnek. November 25-től 27-ig további új erők és eszközök érkeztek és avatkoztak be az oltási munkálatokba. Ekkor tudtuk sugáraink számát 30-ra növelni. A megyéből 20 katonát kértünk kézi szerszámokkal, majd a pápai katonai alakulattól egy Tátra tartályos tűzoltó-gépjárművet, valamint további tartályos vízszállító gépkocsikat.

Az új erőknek és eszközöknek a tűzoltásba való bevetése számottevően meggyorsította előrehaladásunkat. Egy időben nagyobb területet voltunk képesek a sugarakkal átfogni. Lehetőségessé vált az állomány gyakoribb váltása. Az új erők beve-

közökkel, a szó igazi értelmében meg-
zített munkával, november 27-én 14.00
óra a körkörös. lépésről lépésre előre-
ladó sugarak elérték a tűz középpont-
t, így lényegében megfékeztük a tüzet.
területen visszamaradt lappangó tűz-
ok felkutatását, folyamatos felszámolá-
t az azt követő napokban még folytat-
t a veszprémi és a keszthelyi parancs-
ságok egy-egy rajának közreműködé-
vel, naponkénti váltással, és így decem-
ber 7-re teljesen befejeztük az oltást.

A tűzoltásban részt vett személyi álló-
ny az említett körülmények között lelki-
erőre, nagy önfeláldozással, fáradsá-
got nem ismerve hajtotta végre a felada-
t. Becsületes munkájukkal sokban hoz-
járultak ahhoz, hogy a nagy kiterjedésű
veszélyes tőzegtűzet viszonylag rövid
idő alatt felszámolhattuk. Az egységek
között jó együttműködés alakult ki. A
beavatkozásban részt vett külső erők
munkáját is nagyra értékeljük.

A már említett parancsnokságokról és
szereplésekről naponta 23 Veszprém me-
gyei tűzoltó vett részt a beavatkozásban.
Segítségére érkezett erők és felszerelé-
s a következők voltak:

A zalaegerszegi, szombathelyi, marcali,
szekszárdi, komáromi, győri, valamint a
VMI., IX., és XIII. kerületi parancs-
ságok egy-egy gépjárműfecskendővel,
összesen 5 db 800 l/p-es kismotorfecskendő-
vel és naponként 41 fővel.

Ezenkívül a veszprémi, tapolcai, keszt-
helyi városgazdálkodási vállalatoktól egy-
-egy tartályos vízszállító gépjármű 1—1 fő-
vel. A keszthelyi MN-katonai alakulattól
1 fő kézi szerszámokkal, a pápai MN ka-
tonai alakulat 1 db Tátra típusú tűzoltó
gépjárművel 3 fővel, 3 tűzoltóvonat 3 fő-
vel, a tapolcai MN alakulat egy rotációs
géppel, 3 fővel, a balatonedericsi
1. gépjárművel 2 fővel, a balatonedericsi
1. gépjárművel 2 fővel, és végül a vezetési törzs na-
ponként 6 fővel.

A tőzegmező veszélyes és nagy kiterje-
sű tüzeinek sikeres eloltása a kivéz-
ált erők és eszközök jól egybehangolt
munkájának eredménye. Minden beosztot-
tnak és a segítségünkre siető külső erő-
knek, a gáriórák személyeinek, vasutasoknak igen
nagy példáját nyújtották a helytállásnak.
A tűzoltás vezetője, ezúton is elis-
meréssel fejezem ki példamutató tevé-
ységükért és szívből köszönöm a se-
gységüket.

Megyénkben az első alkalom volt, hogy
a MÁV illetékeseivel együttműködve —
nyíltan vegyük a tűzoltóvonatokat, és ez
a kedvező tapasztalatot adott számunkra.
A rendelkezésünkre bocsátott celldől-
ki, székesfehérvári és budapesti álló-
helyű tűzoltóvonatok igen nagyban jár-
ultak hozzá az eredményes oltáshoz az-
által, hogy naponta kb. 500 m³ vizet szállí-
tottak viszonylag közel a tűz színhelyé-

A bátor juhász elismerése

Lapunk múlt év szeptemberi számában közöltük, hogy a Mezőtúri Állami Gazda-
ság Osmitz majorjában villámcsapás következtében tűz keletkezett és leégett egy
600 férőhelyes juhodály.

Az állatok mentése során igen önfeláldozó, bátor magatartást tanúsított ERDŐSI
IMRE, az állami gazdaság juhásza.

A lelkiismeretes dolgozót nagyszerű helytállásáért, a mintegy félmillió forint ér-
tékű állat (330 db juh) kimentéséért a gazdaság igazgatója Kiváló Dolgozó kitün-
tetésben és pénzjutalomban részesítette.

hez. Ez esetben az egyik legmegbízhatóbb
vizszerzési lehetőségnek bizonyultak. Nagy
elismerést érdemel a MÁV tapolcai von-
tatási főnökség a tartálykocsik töltésében,
majd a kárhelyre, illetve vizszerzési hely-
re való mozgatásában kifejtett fáradozá-
saiért.

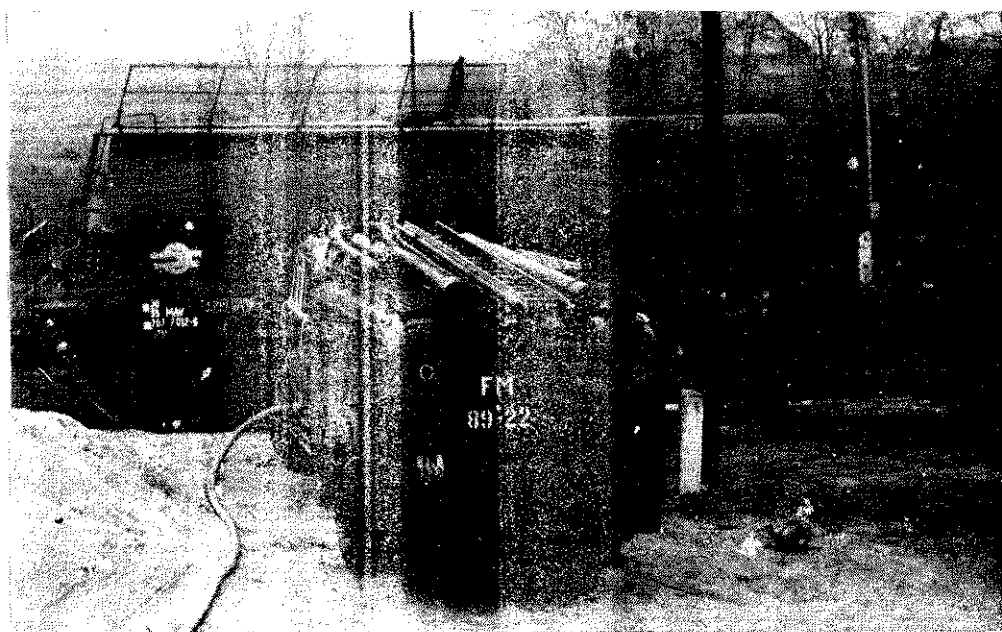
A tőzegtelepek égése szerencsére nem
gyakori hazánkban. Az utóbbi években
azonban egy-két helyen előfordult: így pl.
a Hanságban, megyénkben pedig Ősi köz-
ségben. Ezért a tőzegtűzek oltásának mód-
szereivel a továbbképzések keretében cél-
szerű az eddiginél behatóbban foglalkozni,
még hozzá a készenléti és a tiszti, parancs-
nokai állomány körében egyaránt. Ezt azért
tartom indokoltnak, mert a mpstani tőzeg-
tűznél a naponként változó állománynak a
bevetés első óráiban be kellett mutatni
azokat az oltási fogásokat, melyekkel ered-
ményt érthetünk el.

Nem kevés gondot okozott számunkra
naponként 85—90 fő étkeztetése, védőítal-

lal való ellátása sem. Nektünk itt Veszpr-
m megyében nincs erre alkalmas fel-
szerelésünk, de gondolom, más parancs-
nokságok sem rendelkeznek ilyennel, ezért
célszerűnek látszana a honvédségnél hasz-
nálatos tábori főző és étkeztető berende-
zések beszerzése.

Az ilyen nagyszámú erő és technikai
eszköz egyidejű bevetésekor elengedhetet-
lenül fontos a vezetési törzs megszervezése
és annak folyamatos működtetése. Nem
látszik célszerűnek a vezetés időközön-
kénti váltása. Annak folyamatoságát még
akkor is biztosítani kell véleményem sze-
rint, ha az rendkívül megterhelő az érin-
tetettek számára. Csak így lehet hatéko-
nyan működtetni a tűzoltásban részt vevő
nagyszámú előerőt és technikai eszközt.

Dr. Hajas Gyula
tű, ezredes,
megyei parancsnok

Vízfelhasználás vasúti tartalékocsiról

Hunyadi Mátyás (1458—1490) uralkodása alatt a kandallókat továbbfejlesztették, művészi csempékkel díszítették; megmaradt darabjaik a Budapesti Történeti Múzeum becses emlékei közé tartoznak. A XVI. század elején jelentek meg a kovacsolt vaslemezekből álló zárt fűtőtestek, a kályhák.

A fűtőberendezéseket azonban nem volt elég megépíteni és kellemesen használni. A gyakori kéménytűzek, az ezekből adódó tragédiák (házsorok, városrészek égtek le!) a karbantartás rendkívüli fontosságára figyelmeztettek. Ezért alakult ki már a XV. század folyamán a „kéményseprésszet”. Kezdetben csak alkalmoszerűen felfogadott személyek vállalkoztak a kémények falára rakódott égéstermékek eltávolítására. Nemsokára — Mátyás király idejében — a kéménysepréssel hivatásszerűen foglalkozó olaszok gondozták a budai palotát, házaikat, „száznál több” kéményt.

A józan ész és a tapasztalat szülte tűzrendészeti szabályokat — sajnos — akkor is sokan figyelmen kívül hagyták. Ezért a hatóságok elrendelték a kémények rendszeres tisztítását, később égetését. Az első királyi rendelet a tűzvédelemről 1514-ben II. Ulászló nevéhez fűződik. Szapolyai János koronázása után (1526) a székesfehérvári országgyűlésen elfogadott törvényekik biztosított adókedvezményt, ha a tűzkárosultak házaikat és azok kéményeit tűzbiztos anyagból építik újjá. Kéménytűz esetén viszont a gondatlan gazdákat jelentős összegű bírsággal sújtották. Sőt — jóval később, 1700-ban — Pest városa, házáinak elközbizálys fenyegette meg azt a tulajdonost, aki nem épített tűzbiztos kéményt. Lehetséges, hogy a napjainkban is hallható tréfás-babonás rigmus: kéményseprőt láttam, szerencsét találtam — e korból származik, hiszen kéményseprővel találkozni, aki egykor tűzoltó is volt — különösen tüzeset alkalmával — valóban szerencsét jelentett!

Mégsem becsülték őket! A vándorló kéményseprőknek, a „fűstfaragó” atyafiának ugyanis nem nyílt lehetőségük a polgárjog megszerzésére, sem „iparszervezet” kialakítására.

Helyzetükben lényeges javulás a XVIII. század első felében következett be: a „bitorodalm” területén „nélkülözhetetlen voltukra tekintettel” letelepedhettek, szerződések köthettek „mindennemű épületekhez tartozó kémények szabályos időközökben való tisztogatására”; vezetőjük mesteri címet viselt s néha igen sok legényt foglalkoztatott. Tekintélyüket jelentősen emelte, hogy szinte „katonai jellegű” szervezeté váltak, kemény fegyelmet tartottak. Derékszíjukat az 1867-es kiegyezésig a császári címer ékesítette.

A mesterek — közös érdekeik védelmére — céhekbe tömörültek. Magyarországon két nagy kéményseprő cég alakult, a győri és a pozsonyi, melyeknek Mária Terézia a köz- és vagyonbiztonság érdekében 1748-ban kiváltságlevelet adott. Az alapszabályok helyben hagyása mellett a királynó kiemelte, hogy a magyarországi kéményseprőjogok nemcsak a mestereket, hanem özvegyeiket és gyermekeiket is megilletik. Ez képezte később a realiparjog fő pillérét, ami által a korábban megvetett kéményseprés a legkitűnőbb iparágak közé emelkedett.

Persze kevesen érthették el a mesteri fokozatot, de legényé válni sem volt könnyű. Fegyeljük meg ennek néhány feltételét I. Ferenc császár (1792—1835) rendelkezéseiben:

„A tanítványról. II. cikkely: A tanulásra kiszabott idő négy évnél továbbra s há-

rom évnél kevesebbre nem terjedhet... V. cikkely: A munkához megkívántató bőrből készült koromruháat a mester tartozik beszerezni, melly annál fogva a fel szabadulástól a mesterre ismét vissza száll. X. cikkely: Tűzvész kiütése alkalmával minden tanítvány... lajtorjával ellátva a vész helyére sietni és ott magát a fennálló tűzoltási rendszerhez alkalmaztatni minden erejéből köteles. A legényekről. XX. cikkely: Tűzvész alatt megsérült legény gyógyíttatása alatt a cég költségén láttatik el; s ha a sérülés olyan tetemes volna, hogy ily legény további szolgálatra alkalmatlanná válnék, ez esetben köteles őt a cég holtiglan ellátni. XXVI. cikkely: Ha a legények a munkabér felcsigázása végett összebeszélnek s az általuk megszabott bérrel alul nem dolgozni maguk közt elhatározzák, s az... előidéz... mint bujtogató leszen megfenyítendő, s... a büntetés a vándorkönyvben megjegyzendő. XXXI. cikkely: ...mindaddig, míg a legény főlegényképp valahogy nem alkalmaztatik, nősülnie nem szabad; mint-hogy legénybérével családot el nem lát-hat...”

E néhány „cikkelyből” világosan kiténik, hogy a XIX. század közepéig milyen nehéz volt a kéményseprők élete. De a realjogok egyeduralmának megszűnése, a kéményseprőipar engedélyhez kötése (1851), majd „szabad iparrá” nyilvánítása (1859), az első ipartörvény (1872), mely felosztalta a céheket és ipartársulattá alakította — sem igen javított a kéményseprők sorsán.

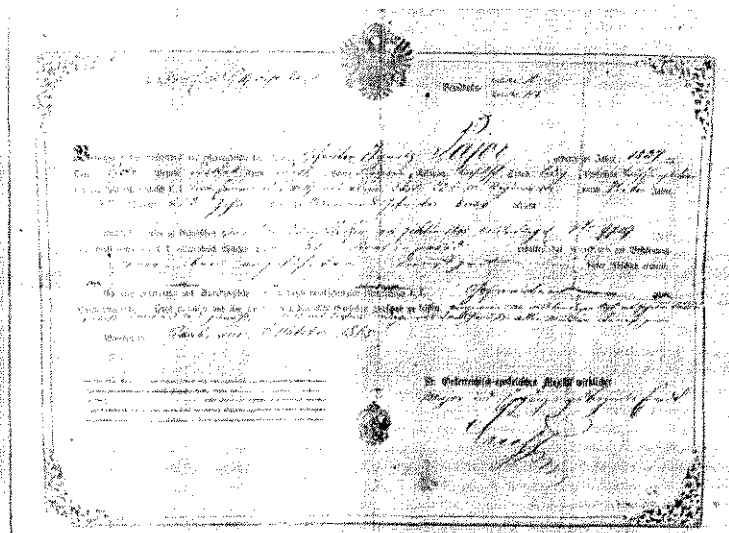
A felszabadulás után nem sokkal felvetődött a „kéményseprőipar” államosítása. Az iparág élére 1948 őszén neveztek ki miniszteri biztost. Megkezdődött a kéményseprőipari kerületek számbavétele, a mesterséghez rendelkezésre álló eszközök, szerszámok feltelátározása. A belügyminiszter 1949. július 14-én kelt rendeletére az országban 27 községi vállalat alakult. A kéményseprő iparág államosítása 1949. szeptember 1-én fejeződött be, mely felett a felügyeletet a belügyminiszter gyakorolta, közvetlen irányítója pedig a város- és községgazdálkodási minisztérium volt.

Az egykori „fűstipar” ma sem vesztett jelentőségéből. Ellenkezőleg. A környezetvédelemről hozott törvény óta szerepe csak fokozódott. Hogy körülöttünk a gépkocsiaradatok növekedése ellenére, ha nem is, a kívánt ütemben, de már észrevehetően „tisztul” a levegő, szerepe van a fűtéstech-nika fejlődésének, de elsősorban a Kéményseprő- és Tűzeléstech-nikai Szolgáltató Vállalat tevékenységének. Itt említtük meg, hogy nemcsak a lakóházak, hanem a gyárak, üzemek nagy központi kéményeit is ők gondozzák. Az új törvényt követően szigorú „fűstnomák” léptek életbe, amelyek betartására a fűtéstech-nikai vállalat szakemberei ügyelnek. A kéményekből felszálló füsttel a légtérbe nem kerülhet egy bizonyos mennyiségnél több, a környezetre és az emberi egészségre ártalmas anyag. A régi mesterség mai művelői életfeltételeinket javítják, mindannyiunk egészségét óvják és öröködnék azon, hogy a természeti környezet, ez esetben a levegő — a technika gyors fejlődése mellett is — eredeti tisztaságában maradjon meg ne csak nekünk, de késői utódainknak is.

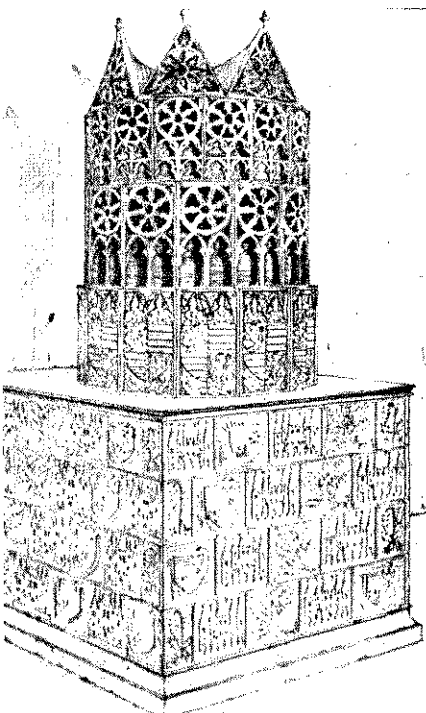
Dr. Megyesi László
főlevéltáros
Regös László
hőr. alez.

A kéményseprés múltját, tárgyi emlékeit állt ismert múzeum őrzi Zuglóban, az Erzsébet királyné útja és a Rákospatak találkozásánál. Az érdeklődők ott bő betekintést kaphatnak az iparág múltjába és jelenébe.

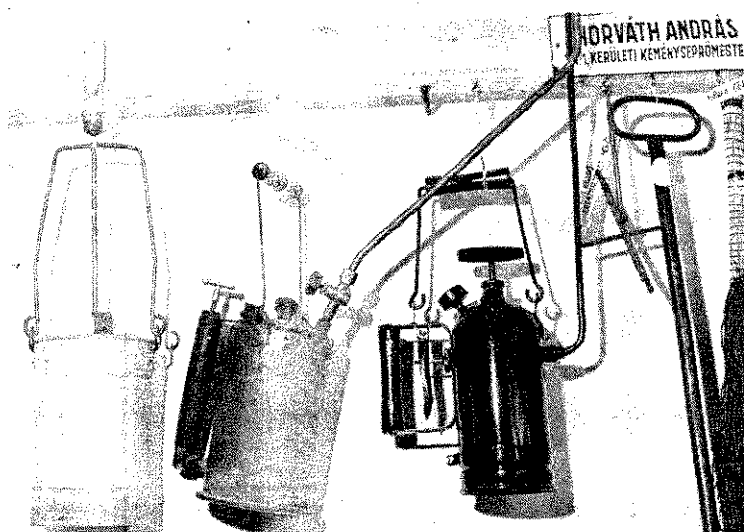
Oroszlánhátón
vágató herceg
XIV. századból
való
kályhacsempén

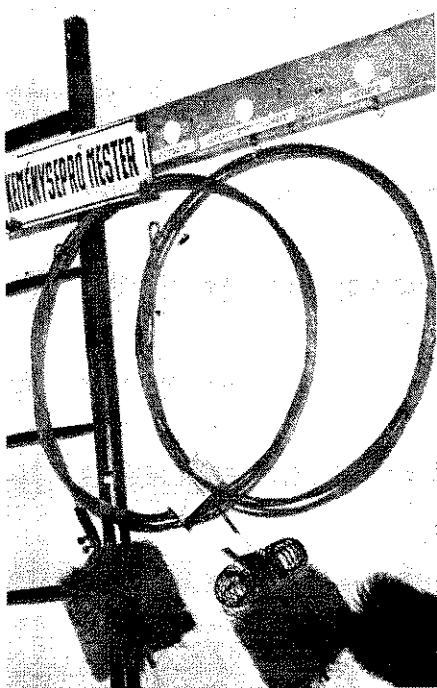
Pajor Ignác német nyelvű mesterlevele 1865-ből

A csemepeletek
alján készült
rekonstrukciós rajz
Mátyás
palotájának egyik
kályhájáról,
amely a nyéki
királyi műhely
terméke.
(Nyék régi falu volt
a mai Budakeszi út,
Labanc út és
Tárogató út által
átszelt területen.)

Kéményégető, füstnyomáspróba- és keresztmetszelmérő eszközök

szekék a kéményseprő-múzeumban

Ismeretlen művész, kb. 80 centiméter mag-
gas, fából készült festett szobra a múlt
századból

Szent Flórián, a tűzoltók és kéményseprők
védőszentje. Ismeretlen művész festménye
a XVIII. századból

	pont
I. Szeged városi és járási tüztöltő-parancsnokság	27
II. Makó városi és járási tüztöltő-parancsnokság	24
III. Hódmezővásárhelyi városi tüztöltő-parancsnokság	24
IV. Algyő üzemi tüztöltő-parancsnokság	22
V. Szentes városi és járási tüztöltő-parancsnokság	21

A „Tömegsport Kupa” és a díjak átadására 1978. október 25-én került sor a szegedi megyei, városi és járási tüztöltő-parancsnokságok, Csete György tüztöltő alezredes, megyei parancsnok elvtárs adta át a megérdemelt díjakat. Úgy döntöttünk, hogy a jövőben is folytatni kívánjuk a „Tömegsport Kupa” versenyeit, és szeretnénk megélni közöttük versenyre készítést. Felhívjuk azokat a megyei parancsnokságokat, amelyek hajlandók ilyen, vagy ehhez hasonló sportversenyben részt venni, keressenek meg bennünket.

Zentai András t. hdgy.
t. szolg. kik. főea.

Télapóünnepség

December 3-án délután került sor a békcécsabai tüztöltő-parancsnokságon a gyermekek bensőséges télapóünnepségére a megyei és a városi parancsnokság párt-, illetve KISZ-szervezete közös rendezésében.

A gyermekek „házi műsorral” kedveskedtek, a szervezők pedig filmet vetítettek. Nagy sikere volt az „Eg az erdő” és a „Tüztöltőverseny” c. filmeknek, amelyekből az anyukák és gyermekek megismerhették az apucik igazi munkáját is.

Gyebrovszki Mihály
t. szds.

A szegedi megyei, városi és járási tüztöltő-parancsnokságon 141 gyermekhez jött a télapó.

Az izgalommal várt eseményen sokan kaptak a csomag mellé dicsérő szavakat, de olyanok is akadtak, akiknek virgácsot is csomagolt a télapó.

Sztojtkó Károly
t. fhdgy.

Dr. Simon Pál miniszter 1977. évben vándordíjat alapított a Nehézipari Minisztérium irányítása alá tartozó iparágak tüztöltő csapatai részére. A vándordíj alapításának célja az volt, hogy az iparágak tüztöltő csapatai fokozott elméleti és gyakorlati felkészültségükről házi versenyeken adjanak számot.

A versenyek szervezésére a NIM Iparszervezési Főosztály adott ki irányelvet és felhívta az iparágak figyelmét a tüztöltőségeik fokozott felkészítésére és a versenyek megtartására. Az OKGT vezetői is sok segítséget nyújtottak a Köolaj- és Gázipari Vállalati tüztöltőségeinek az I. Országos Tüztöltőverseny megszervezéséhez.

Az OKGT versenyeit — a felhívásnak megfelelően — hagyományossá kívánja tenni. Ezért fontos, hogy a megtartott vállalati vetélkedők valós tájékoztatót adjanak a csapatok felkészültségéről.

Ennek szellemében került sor az elmúlt év októberében Százhalombattán az Országos Köolaj és Gázipari Tröszt I. Országos Tüztöltőversenyére. Az öt versenyszám benzín- és gáztüztöltésből, 385 m-es akadálypálya leküzdéséből, szemléltetőeszközök azonosításából és elméleti tesztkérdésekből állt. A Köolaj- és Földgázványászatú Vállalatot a versenyt megelőző házi versenyen elért eredménye alapján a bázakerettyei és a nagykanizsai üzem csapatai képviselték.

A bázakerettyeiek a részt vevő 22 csapat közül az első, a nagykanizsaiak az ötödik helyezést érték el.

Ezzel az eredménnyel a bázakerettyeiek megszerezték a nehézipari miniszter, az OKGT-vezérigazgató és a BM TOP vándorserlegét, valamint 8000,— forint pénztalamban részesültek. Benzintüztöltésben is nekik volt a legjobb eredményük, így ők nyerték a DKV vándorserlegét is.

A nagykanizsai csapat a TJFO vándorserlegét nyerte el. Ezen a nagy erőpróbát jelentő versenyen az első és ötödik helyezést kiváló teljesítménynek számít.

KISFÜRJESI ANTAL
tüztvédelmi előadó

Összegezés

A Csongrád megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat illetékes vezetői az elmúlt négy év tüztvédelmi munkájáról számoltak be azon a tájértekezleten, amelyet az elmúlt év végén tartottak a vállalat hőmezővásárhelyi körzeti üzemében. A megbeszélésen részt vett Csete György alezredes, megyei tüztöltőparancsnok, valamennyi városi és járási tüztöltőparancsnok, valamint a gabonaipar tüztvédelmi vezetői.

Szűcs László műszaki igazgatóhelyettes, a vállalat tüztvédelmi bizottságának elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd Varga András tüztvédelmi felügyelő tartott tájékoztatót a vállalat tevékenységéről.

Elmondta többek között, hogy érzik a megye kenyér- és takarmánygabona-felvásárlásából, illetve a megye ellátásából rájuk háruló felelősséget, ezért ennek megfelelően igyekeznek a lehető legnagyobb tárolási biztonságra törekedni. Több intézkedést tettek ennek érdekében. A továbbiakban a felügyelő beszámolója a rendszeres ellenőrzések tapasztalatairól, értékelte a körzeti üzemek munkáját, valamint beszélt a megyei, városi és járási tüztöltő-parancsnokságokkal kialakult jó kapcsolatról. Prohászka Ottó vállalati igazgató a távlati fejlesztésről adott kiegészítő tájékoztatást. A beszámolót hozzászólások követték, majd a tanácskozás befejeztével a résztvevők megtekintették a hőmezővásárhelyi malomüzemet.

Simon Emil
tüztvédelmi főelőadó

Tömegsport Csongrád megyében

A mentőtüztvédelmi feladatok eredményes elvégzéséhez nélkülözhetetlen az állomány megfelelő fizikai erőnléte. Ebből kiindulva a helyi körülmények megfelelő vizsgálata és a lehetőségeink reális számbavétele után arra a megálatásra jutottunk, hogy „Tömegsport Kupát” alapítsunk a megye személyi állományának részére. Gondot okozott a sportágak összeválogatása, hiszen a cél az volt, hogy minél nagyobb tömeget tudjunk bevinni a versenybe. Figyelembe kellett venni az állományban szolgálatot teljesítők életkorát és lehetőségeiket, ezért több sportág kimaradt. Így pl. magasugrás, távolugrás, nehéztaléika stb.

Az alábbiakra esett a választásunk: sakk, asztalitenisz, 100 m-es síkfutás, súlylökés, kispályás labdarúgás és a röplabda. Nyitva hagytuk azt a lehetőséget, hogy a versenysorozat lebonyolítása után ismételt felülvizsgáljuk a sportágakat és ha szükséges, módosítsunk. Eddigi tapasztalataink szerint az atlétikai számok közül a 100 m-es síkfutást felcseréljük olyan ideális távra, amely nem igényel olyan adottságokat és technikai felkészültséget. Felvetődik még a kézi-gránáttal történő célba dobás bevezetése, a súlylökés helyett. A többi sportág alkalmasnak tartottuk arra, hogy tömegvonzóként jelentsen az állomány számára.

A versenysorozat kiírásánál ösztönözni akartuk a területi parancsnokságokat, hogy minden sportágban vegyenek részt, ezért úgy határoztunk, hogy a „Tömegsport Kupát” az a parancsnokság nyeri el, amelyik összesítésben a legtöbb pontot szerzi. (Sportáganként 6—2-ig lehetett az elért eredményektől függően a csapatoknak pontot szerezni.) Az elérhető maximum 36 pont volt. Az akció végeredménye bizonyítja, hogy a területi parancsnokságok között mindvégig nyílt volt az első hely. A kupa alapkiírásánál felkértük a helyi párt- és KISZ-szervezeteket, hogy megfelelő propagandamunkával segítsék elő, hogy a tömegsportmozgalom mind szélesebb körben terjedjen el. A felvilágosító munka jól sikerült. A parancsnokságok közötti versenyeken mintegy 140-en indultak. A versenyeken baráti, jó sportszellel alakult ki.

2		3	4	5	6	7	8	9	10	11
		12				13			14	
15			16	17		18		19	20	
22			23				24		25	
			27				28			
29		30		31			32			
34		35				36		37	38	
	40			41		42	43	44		45
	47		48		49	50			51	
52					53				54	
56							57		58	
		60								

AZ ÉPÜLET TETŐSZERKEZETE-
 (EK EGÉSE KÖVETKEZTEBEN
 K BEKÖTÉSEIKET, TÁMA-
 IKAT ELVESZTIK (folyt.:
 5. 6.). 11. Emel! 12. Nem mögé.
 Fordómérték. 14. Igen, orószul.
 Favágó szárszám. 16. Jó bará-
 19. Ehető ásvány. 21. Retorta.
 Réli csapadék. 24. Ismert sakk-
 mester. 26. Huzal. 27. Sinen
 28. Veté. 29. Ismét nem. 31.
 32. Régi súlymérték. 33. Ap-
 tör. 35. Gazdája adót fizet.
 Ázsiai táblajáték. 37. Régi tö-
 tisztí rang. 39. Zilahi Hedvig.
 Európai nép. 41. Vonatköz-
 nás. 43. Menni, angolul („ame-
 lak, menjetek haza!” ismert
 a). 45. Előd. 46. Fájdalmas
 áltás. 47. Súlymérték. 49. Ked-
 angolul. 51. Repül a légy!! 52.
 K TEHERBÍRÁSA AZ EGES
 YTÁN CSÖKKEN. 55. Eladó,
 skedő. 57. Vicc, tréfa. 59. Szín-
 alkalmazott teszi, néha diák
 3. Kívág.

heti szerencsejáték. 22. Vigyázás a feladata. 25. Szovjet folyó. 30. Szilárdan kiáll. 32. Aggat. 34. Bagolyfajta. 38. Gépeket is hajt. 40. Megette a kenyere javát. 41. Ama betű. 42. Női név. 44. Kiálló szirt. 48. Nem gépi. 50. Ilyen a kidolgozott kéz. 52. Majdnem fűga! 53. Teakeverék! 54. Holland úszónő (Ada). 56. Vissza: nem szolgál. 58. Kicsinyítő.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 6., vízsz. 52., függ. 11.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: ebből a nem tűzálló anyagból készült épületszerkezetek, a tűz és víz hatására, szilárdságukat elvesztik.

A helyesen megfejtők között könyvtulványokat sorsolunk ki.

Figyelem! A havi díjakon kívül éves pontverseny is folyik.

Beküldési határidő: 1979. február 25.

K. I.

A 12. számban megjelent kereszt-rejtvény megfejtése a következő: FÖLDRENGÉS, ROBBANÁS, SZELVIHAR; FALAKAT; TORNYOKAT; LÉPCSÓHAZAK.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: KÉMÉNYEKET.

Könyvtulványnt nyertek: Megyeri Rezső, Isaszeg; Paulay Mihály-né, Békéscsaba; Takács János, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

elyet foglalt. 3. Sötét szín. 4. jelző. 5. Hajóveszedelem. 6. VÍZSZ. 1. FOLYTATÁSA. 7. 8. Az okozat szülője. 9. A olat is ez. 10. Józsvív. 11. TARTÜZEK ESETÉBEN A ALT ANYAGOKNÁL, A VÍZ ÁSÁRA, EZ KÖVETKEZIK EZÉRT A FALAK KLÖL- NEK, FÜDÉMEK LESZAKAD- NAK. 15. Görög szerelem- , ahogy ejtjük. 17. Szeressé- ... Emiliát, magyar film. 18. r értékei. 20. Vissza: névelős

SZERENCSES PÁL
 t. t. t. t. t.
 1944—1978

A BM Tűzoltóság Zenekarának tagja súlyos betegség következtében elhunyt. 1971-től teljesített szolgálatot a testületnél. Személyében egy kibontakozásban levő ígéretes muzsikust és szerény, szorgalmas embert vesztett el a zenekar. Hamvasztás utáni búcsúztatója december 5-én a Megyeri úti temetőben volt.

SEBESTYÉN GERGELY
 t. t. t. t. t.
 1930—1978

A kisvárdai városi és járási tűzoltó-parancsnokság vonulós tűzoltója tragikus hirtelenséggel elhunyt. 23 éves szolgálatát példás helyállás, hivatástudat jellemezte. Mély részvétellel vettek tőle végső búcsút a gégényi temetőben hozzátartozói, barátai, munkatársai és a község lakossága.

SZENTE JÓZSEF
 önk. t. t. t. t. t.
 1909—1978

A bácsalmási önkéntestűzoltó-egyesület parancsnokhelyettese elhunyt. Négy évtizeden át tartó példamutató tűzoltó tevékenységét magas fokú hivatástudat jellemezte. Munkájáért több ízben tüntették ki, többek között a Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát és az ezüst koszorús szolgálati érmet is megkapta.

FALUHELYI GYÖZŐ
 önk. t. t. t. t. t.
 1898—1978

A majsai önkéntestűzoltó-egyesület veterán tagja elhunyt. 1977-ben kapta meg az 50 éves szolgálati érem arany fokozata kitüntetését. Hosszú évekig tartó munkássága idején sokat tett az egyesületért és a község tűzvédelméért.

KÖRÖSI JÁNOS
 önk. t. t. t. t. t.
 1900—1978

Elhunyt a szigetszentmiklósi önkéntestűzoltó-parancsnokság tagja. 1919-től önkéntes tűzoltó. 1948-tól 1957-ig parancsnokhelyettesként, 1970-től parancsnokként látta el példamutatóan feladatát. Odáadó munkájával sokat tett a község tűzvédelmének fejlesztéséért.

BESZTERI JÁNOS
 v. t. t. t. t. t.
 1919—1978

A PNYV Kispesti Textilgyára vállalati tűzoltóparancsnoka súlyos betegség után elhunyt. Alapító tagként elévülhetetlen érdemeket szerzett a gyár tűzvédelmének biztosításában. Lelkiismeretes munkájáért több alkalommal részesült kitüntetésben és egyéb elismerésben. Barátai, munkatársai, a vállalati tűzoltóság tagjai mély részvétellel vettek tőle végső búcsút a pestiőrinczi temetőben.

LUKÁCS JÁNOS
 önk. t. t. t. t. t.
 1945—1978

Rövid szenvedés után váratlanul elhunyt a csurgói önkéntestűzoltó-egyesület tagja. 17 éves korától dolgozott az egyesületben. Munkáját odaadó szorgalommal, becsülettel látta el. Mély részvétellel vettek tőle végső búcsút az egyesület tagjai.

POPON MIKLÓS
 önk. t. t. t. t. t.
 1915—1978

Hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt a csanádpalotai önkéntestűzoltó-egyesület tagja. 21 éves szolgálata alatt becsülettel helyállásért több ízben kapott kitüntetés, jutalmat. Ravatalánál veterán társai álltak díszőrséget.

GYENES JÁNOS
 önk. t. t. t. t. t.
 1914—1978

A kövegyi önkéntestűzoltó-egyesület tagja rövid szenvedés után elhunyt. 1937-től volt önkéntes tűzoltó. Sok érdeme van a község tűzvédelmében és az ifjúság nevelésében. Mély részvétellel vettek tőle végső búcsút a hozzátartozói, barátai és az egyesület tagjai.

EMLEKUKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZUK!

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság sajtófelügyelője
 Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VI.,
 Izabella u. 42-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság.
 Felelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 30,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108
 79.2543/2-01 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár In-ve vezérgazdát. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314 Index 258

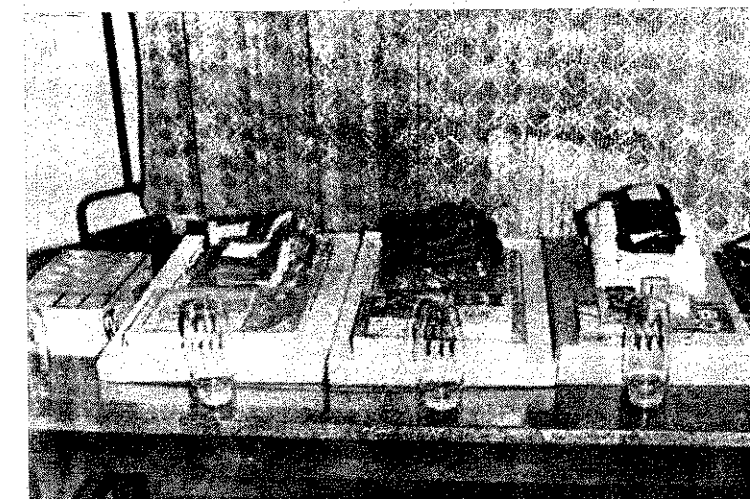
AZ ÉVFORDULÓ TISZTELETÉRE

A Budapest V-VII. kerületi tüzoltóság KISZ-szervezete vetélkedőre hívott fel a Magyar Polgári Demokratikus Forradalom és a Kommunista Magyarországi Pártja megalapításának 60. évfordulójának tiszteletére.

A benevezett húsz csapaton kívül több mint 100 résztvevő is megjelent 1978. december 1-én a fővárosi tüzoltóság kistanácstermében. Az ünnepélyes megnyitót Szitár Miklós párttitkár tartotta, majd megkezdődött a kétfordulós verseny. A kezdeményező KISZ-szervezet kétezer forintos fődíjat, a fővárosi tüzoltóság pedig nyolcezer forintot biztosított a II-VI. helyezést elért csapatoknak.

Az izgalmas vetélkedő végeredménye így alakult:

- I. fővárosi tüzoltó-parancsnokság csapata 377,
- II. IX. kerületi tüzoltó-parancsnokság csapata 345,
- III. XVII. kerületi tüzoltó-parancsnokság csapata 337,
- IV. XI. kerületi tüzoltó-parancsnokság csapata 323,
- V. a repülőtér csapata 316,
- VI. XXII. kerületi tüzoltó-parancsnokság csapata 290 ponttal.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI. évf. 2. sz.

1979. február

KÉPES ÖSSZEÁLLÍTÁS A 4-5. OLDALON
(Kútvölgyi Mihály felv.)

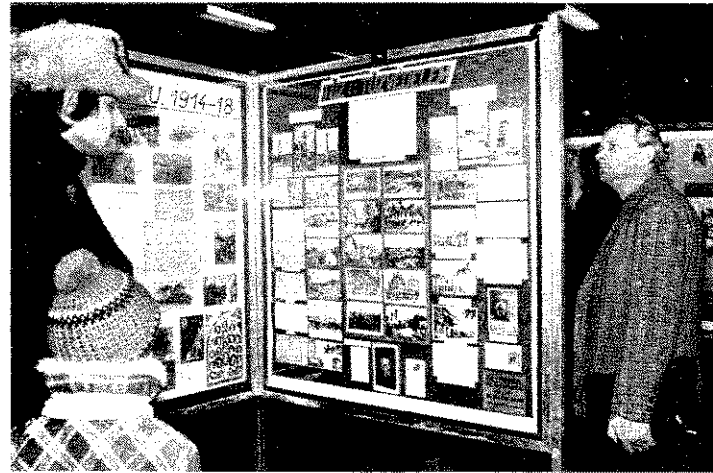
A testület körelékében végzett három évtizedes tevékenységük elismeréseként 30 éves Szolgálati Erdemérem kitüntetésben részesültek: Újvári András t. ezds., Szabó Gyula t. alez., megyei parancsnok, dr. Tarjány Lajos t. alez., Dukits Károly t. alez., megyei parancsnokhelyettes, dr. Labancz András t. alez., Faragó János t. alez., a BM TOP alosztályvezetője és Kertes Ferenc t. szds., a központi raktár parancsnoka. Képvonkőn dr. Tarjány Lajos t. alez. veszi át a kitüntetést Varga Károly t. ezds., országos parancsnoktól a január 15-i bensőséges ünnepeken.

Dr. Szekeér Gyula miniszterelnök-helyettes és dr. Simon Pál nehézipari miniszter is jelen volt a zsanai gázkút égésénél. Képvonkőn a részletes tűzoltási tervet tanulmányozzák.

A fővárosi tűzoltó-parancsnokságon 12 elvtársnak adta át Ficsór Sándor t. ezds. a 30 éves Szolgálati Erdeméremet. A képen a kitüntetettek: balról jobbra: Frank Lajos t. őtorm., Benkő Jenő t. őtorm., Török József t. őtorm., Szabó János t. őtorm., Totzl Károly t. alez., Elszeszer János t. zts., Mosonyi Mihály t. alez., Sági Lajos t. alez., Magyar János t. őrgy., Jurisik János t. őrgy., Póth József t. alez., Horváth Nándor t. zls.

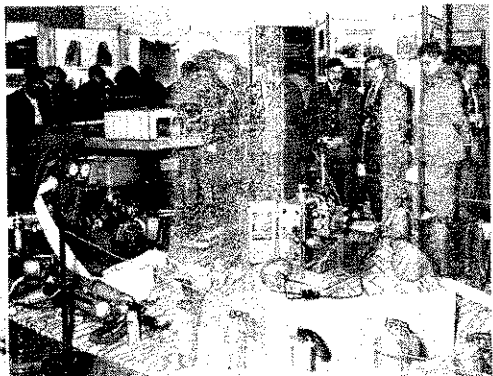
A Fővárosi Művelődési Házban az idén is megrendezték a gyűjtők kiállítását. Dr. Szilágyi István, a Fővárosi Tanács V. B. igazgatási főosztályának helyettes vezetője a „Tűz és tűzvédelem régi levelezőlapokon” című gyűjteményével találkozott be a nagyközönségnek.

„TŰZVEDELEM 79” címmel kiállítást rendeztek a Győr-Sopron megyeiak Sopronban, a Fesztőteremben. A helyi történelmi emlékekben rendkívül gazdag és a megye tűzoltóságának életét, tevékenységét sokoldalúan bemutató összeállítás igen színvonalas összhatásban érvényesült a központi vándorkiállítás tablósorával. A január 11-én nyílt kiállítás alkalmából dr. Horváth Lajos, a városi tanács vb igazgatási osztályának vezetője méltatta a rendezvény jelentőségét, változta annak célját, különös figyelemmel arra, hogy a látogatók figyelmét felhívják a tűz elleni védekezés társadalmi fontosságára.

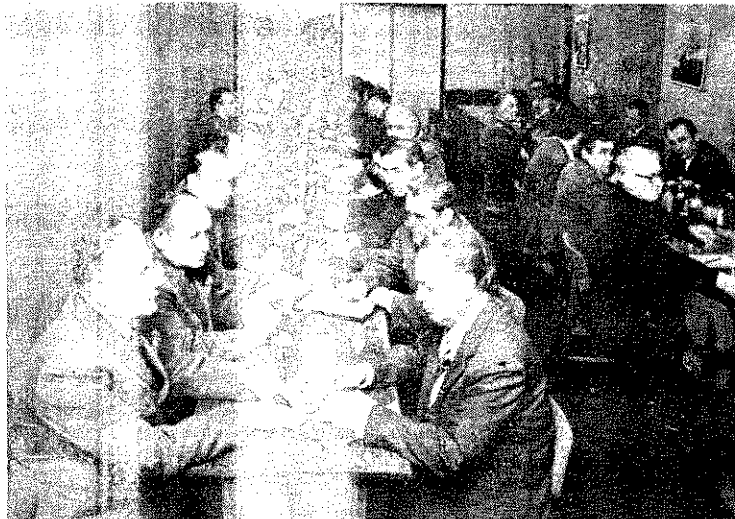

Veszélyelhárító gyakorlatot tartottak a közelében az EGYT Gyógyszergyézetű Győrban. Feltételezés szerint a gyakorlatvezetés során a legveszélyesebb és legújabb üzemszervezésben, Haliódr csarnokban éterkoncentráció túlléte megengedett határérték fölé emelkedett, azonnal megszóllalt a szirén, amely egyidejűleg hangos szélő riasztotta a rendszert, a vállalati tűzoltókat, az orvosi rendszert, a villamos ügyeletet. A fővárosi tűzoltóegységek közreműködésével szervezett, mintegy 10 óras gyakorlaton sor került életmentésre, tűzveszélyes anyagok gyors távolítására, üzemi részleállítására, aranylanítására. A Haliódr csarnokban már megvalósították az üzemi próbát, de mielőtt megindítanák a folyamatos termelési akarták sajátítottatni dolgozókkal és a rendkívüli esetben közreműködő kárelhárító egységek legfontosabb gyakorlati tennivalókat. Így ez a gyakorlat egyben a vállalati tűzvédelmi arány és az állami oltóegységek „főpróbája” is volt.

z országos parancsnok a közös feladatokról beszélt

A találkozó résztvevői

Az országos belügyi érdekek segítését, erősítését célozta az a találkozó, amelyet a közelmúltban a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága (TOP) szervezett a BM ORFK közbiztonsági közlekedési csoportfőnöksége részére. A rendezvényen Tóth Ferenc ezredesnek, az országos rendőrfőkapitány helyettesének vezetésével ott voltak a csoportfőnökség osztály- és alosztályvezetői, a BM Forradalmi Rendőri Ezred parancsnoka, a TOP osztály- és alosztályvezetői, a fővárosi tűzoltóság parancsnoka.

A találkozó résztvevőit Varga Károly ezredes, országos parancsnok üdvözölte, majd tájékoztatást tartott az állami tűzoltóság országos irányító szervezetének felépítéséről, munkájáról és a BM ORFK szerveivel való kapcsolatáról. Bevezetőjében kiemelte:

— A találkozó, a megbeszélés időszerűségét indokolja, hogy az imos területen nem ismerjük eléggé egymás munkáját, kapcsolódó feladataink eredményesebb ellátásának lehetőségeit, tervterveit. Pedig az élet- és vagyonvédelem közös feladatunkat képezi, hiszen a tűzvédelem is fontos része a közrendnek és a közbiztonságnak. Ezért tartjuk lényegesnek, hogy a csoportfőnökség vezető tisztjeit tájékoztassuk munkánkról, és az érvényben lévő miniszteri, miniszterhelyettesi parancsok, utasítások szellemében keressük az együttműködés kiszélesítésének, megerősítésének további lehetőségeit.

Ezt követően Varga ezredes vázolta a TOP szervezeti felépítését, az egyes osztályok és alosztályok fontosabb feladatait. Közülük kiemelte a tűz megelőzési, a tűzoltási és a tanulmányi tevékenységeit, amelyek szorosan kapcsolódnak a rendőri munka egyes területeihez. Vázolta azokat az ismert érintkezési területeket — tűz megelőzés, tűzoltás, kárelhárítás, központi ügykezelés — amelyekben a két szerv együttműködése megvalósul. Elmondta, hogy ennek kapcsán a tűzoltóság és a rendőrség tevékenysége úgy szorosan kapcsolódik egymáshoz.

Az együttműködés legkülönbözőbb formáiról szólva igen egygyőzően, konkrét példákkal illusztrálva hangsúlyozta az egy-egy területen való együttműködés szerepét egy-egy rendkívüli esetben — tűz, tömegszerencsétlenség, árvíz, belvíz stb. — helyszínén.

— Mert hiába vonul ki gyorsan a tűzoltóság — mondotta az országos parancsnok —, ha nem tudják megközelíteni a szerencsétlenség helyszínét, mert az utat összeverte, kíváncsi nézők, gépkocsik zárják el. És ilyen esetekben a késedelem az életveszéllyel jár. Adott esetekben tehát rendkívül nagy jelentősége van a forgalom elterelésének, a forgalomkorlátozásnak, a terület lezárásának vagy a tömegszállításnak, amely feladatok ellátása a rendőri szervekre hárul.

Példaként említette az 1978-ban történt Boráros téri Hévíz szerencsétlenséget, ahol a mentők és a tűzoltók munkáját lehetetlenül nehezítette volna az összeverte több ezres tömeg, ha a rendőrség nem lép fel gyorsan és következetesen a tömeg szétválasztásában és a terület lezárásában. Beláthatatlan következményű robbanással lehetett számolni 1976-ban az Aszód belterületén lakóházak ütközött, felborult és kigyulladt, etilént szál-

ító tartálykocsi esetében. A rendőrség gyors intézkedése folytán a veszélyeztetett körzetet kiürítették, és igen szigorú mozgáskorlátozást vezettek be. A tűzoltóegységek így zavartalanul végezhetik munkájukat. A példák között szerepelt azonban olyan eset is, amikor a veszélyeztetett terület lezárását rosszul oldották meg, s ezért emberi élet esett áldozatul.

A parancsnoki tájékoztató tartalmazott néhány olyan javaslatot, amely az együttműködés kiszélesítését, bizonyos esetekben pedig az intézkedés gyorsabbá tételét és a jelentősszolgálat összehangolását célozta.

Ezek közé sorolta a BM ORFK légirendészeti parancsnokság helikopterei igénybevételeinek kiterjesztését a nagy szárazságok idején keletkező erdőtüzek felderítésére, továbbá a helikopterek igénybevételeinek egyszerűbbé, gyorsabbá tételét. Pontosítani kell a BM főügyeletnek tett kárjelentéseket, mert gyakori, hogy a rendőri és a tűzoltószervek kárjelentései eltérőek, ez azonban a helyszíni koordinálással kiküszöbölhető. Közös erőfeszítésre, intézkedésre van szükség a betöréscijelző és a tűzjelző automatikák fejlesztésének összehangolására, közös propaganda és gyártáselőkészítés szorgalmazására.

Szó volt a tájékoztatóban azokról a lehetőségekről is, amelyekkel a tűzoltó-parancsnokságok segíteni tudják a rendőri munkát. Így például a könnyűbűvár-szolgálat eredményesen működött már eddig is közre a vízbe fulladt áldozatok, továbbá bűnügyek kapcsán vízbe rejtett tárgyak felkutatásában. És haberményes, hogy a bűnügyek hatásosan tudnak közreműködni zárt térben rejtőzködő személyek elfogásában is.

Végezetül Varga ezredes eredményesnek minősítette azt a közös tevékenységet, amely az Ifjú Gárda és az úttörőmozgalom segítségével bontakozott ki. Reményét fejezte ki, hogy a még jobban összehangolt elképzelésekből és előkészületekből további sikerek születnek, fokozható az eredmény. Erre igen jó példák a Zánkán, Csepokon és Békés megyében rendezett közös belügyi napok is.

A tájékoztatót követően a találkozó résztvevői megtekintették a fővárosi tűzoltóság hírközpontját, ügyeletének munkáját, valamint a VIII. kerületi tűzoltó-parancsnokság szerálmányát, majd azokat a technikai felszereléseket láthatták működés közben, amelyekkel a fővárosi parancsnokság rendelkezik, és amelyekre a közös munkában, a közös intézkedésekben számítani lehet.

Tóth Ferenc ezredes hasznosnak minősítette a találkozót, s azt a véleményét juttatta kifejezésre, hogy a felvetődött gondolatok közül jó néhányat hasznosítani tudnak majd. Ezt követően bejelentette, hogy a következő lépés a BM TOP vezető tisztjeinek látogatása lesz a csoportfőnökségen, illetve a Forradalmi Rendőri Ezrednél. A mostanihoz hasonló tájékoztatás és bemutató után írásban is összegezik a tapasztalatokat és intézkednek, hogy a területi szerveknél is szorosabb, eredményesebbé vájék a rendőrök és tűzoltók közötti együttműködés.

Szilvási Ferenc

1979. JANUÁR 24-ÉN 03.44-kor a kiskunhalasi tűzoltó-parancsnokságra jelezték, hogy a Zsana 2-es kúton kb. 200 atm nyomáson gázkitörés van, a kitért gáz meggyulladt és ég.

A helyszínre érkezett szakemberek megállapították, hogy a kútfej mellett még több helyről észlelhető gázkifúvás. Legelső feladatként a kút körzetének biztosítását jelölték meg, és azt, hogy a veszélyes övezeten belül csak a kitérésvédelmi brigád tagjai dolgozhatnak, megfelelő hűtsugarak védelme alatt. Ezért olajos- és tűzoltóerőket, -eszközöket rendeltek a helyszínre.

JANUÁR 28. A kút környékét sikerült megtisztítani azoktól a fémdaraboktól, amelyek nem taroztak a kútfejhez. A napközben végrehajtott két részletes felderítés alapján kiderült, hogy a sérült kitérés-gátló leszerelésére a megszokott módon nincs lehetőség. Legcélszerűbbnek látszik annak agyúlvéssel történő eltávolítása.

JANUÁR 30. 11.00 órától a teljes személyi állomány eltávozott a veszélyeztetett körzetből. 12.45-kor egy szovjet rohamlővegéből leadott egyetlen lövéssel eltávolították a kitérés-gátlót. Ezután megváltozott a láng képe. A vízszintes irányú kifúvások csökkenése mellett egy erőteljes, a függőlegestől mintegy 30 fokra elhajló gázfáklya jött létre.

FEBRUÁR 1-ÉN 10.00-kor az oltási terv szerint indult a támadás, 6 vízágyú és 10 motoros sugár bevetésével. A támadásba 11.18-kor kapcsolódtak be az algyői és hódmezővásárhelyi tolösugár-hajtóművek. A fő fáklya égését sikerült ugyan időlegesen megszüntetni, az oltás azonban nem következett be.

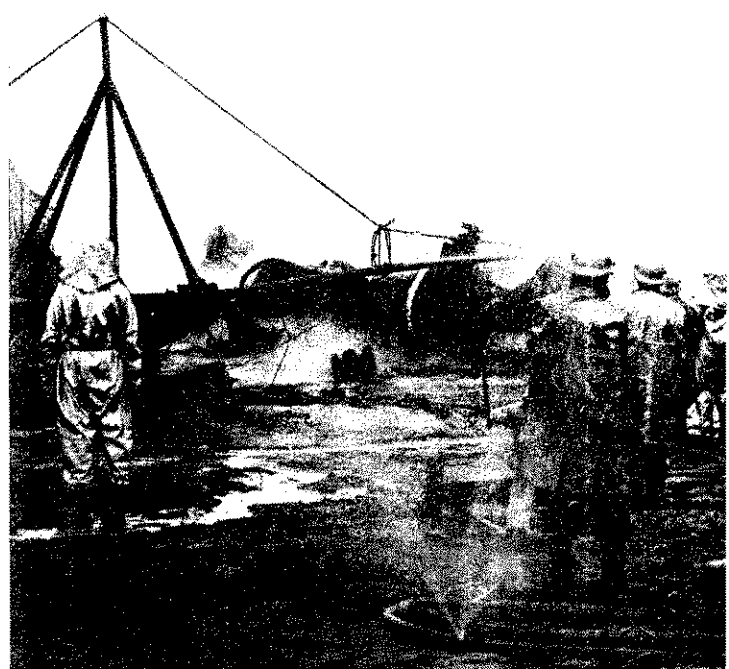
FEBRUÁR 1. ÉS 4. között még több alkalommal megkísérelték a tűz eloltását. A kedvező eredménnyel biztató, de végeredményében sikertelen oltási kísérletek után

február 4-én további műszaki munkálatokat — köztük a kútfejhez szervesen kapcsolódó csővezeték eróziós levágását, majd az oltást akadályozó acélroncsok eltávolítását — folytatták, s ezzel megteremtették az eredményes oltás feltételeit.

FEBRUÁR 5-ÉN, a 13. napon, 08.00-kor kezdődött az oltási akció. Az előhűtés követően 09.07-kor indultak a tolösugár-hajtóművek. A gépek 2 perces működés után eltűntek a lángnyelvek, de a teljes sikert további egyórás hűtés után vették csak tudomásul. 10.30-kor a tűzoltás vezetője engedélyt adott a mentőbrigádoknak a felderítésre, majd átadta a területet a további munkák végzésére.

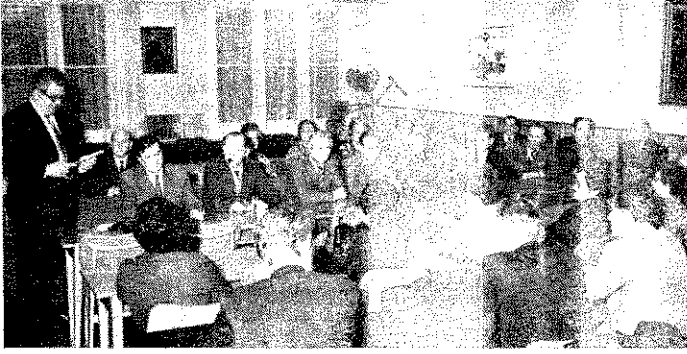
Lapzártakor még nem ért véget a tűzoltók munkája. A gázkitörést nem tudták elfojtani, a kiáramló gázt újra belobbanótták. Újabb oltási akciókra került sor, amelyekről képes riportban számolunk be.

Kútvölgyi Mihály

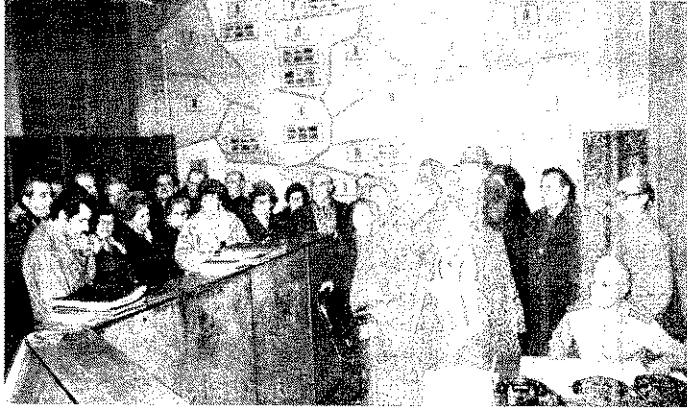

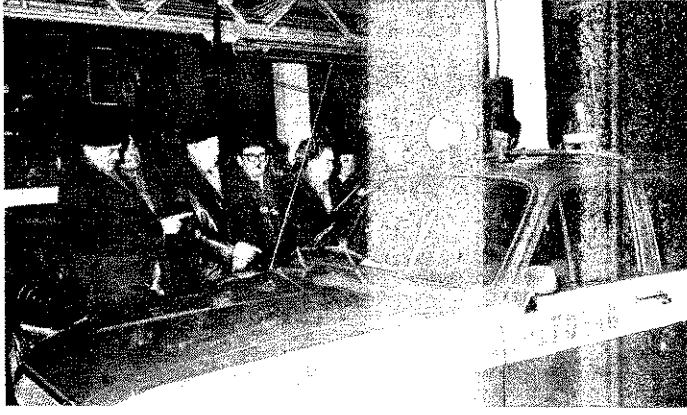
Együtt kezdték

Kucsera Károly emlékezett a 30 évre

Együtt a hírközpontban

Ilyen se volt 48-ban

Varga Károly t. ezds., országos parancsnok köszöntötte a megjelenteket

Szabó Jenő (a kép bal szélén) megőrizte a régi igazolványt

– Emlékszel még rám? Én vagyok a Szilágyi Feri Nyíregyházáról.

– Emlékszel-e, Tanács Jóska, kik ültek a nyolcas padban?
– Szepesi, Szedlák, Szij, Szilágyi, Takács, Tanács – még a focit is együtt rúgtuk.

– Emlékezték, hogy milyen kevés volt a fekvőhely? A legsoványabbak: Kiss Imre és Szij Jóska egy hónapig egy ágyban aludtak.

– Emlékszel-e, Tüke Sanyi, mennyi volt az első fizetésünk?
– Igen, 396 forint, és milyen boldogok voltunk!
– Emlékezték még az első igazolványra?
– Szabó Jenő megőrizte. Igaz, egy kicsit szakadt, kopott, de ahogy kézről kézre jár, az egyenruhás fotó játján többen megjegyzik: Hű, de jó meleg volt ez a posztóruha!...

Huszonhatan ülnek most a fővárosi tűzoltó-parancsnokság kistanácstermében, az 1948. szeptember elsején indult II. Allami Tűzoltóképző Tanosztály volt hallgatói.

30 év múltán sokan most találkoznak először. Szépen, sorjában, ahogyan ilyenkor szokásos, felállnak és ki-ki röviden végigpörgeti az azóta eltelt éveket.

Szinte mindegyiküknél azonos a kezdet. Érthető, ők kerültek elsőként az akkor államosított gyárakba – járőrszolgálatosként.

Nehezek voltak az 50-es évek. Mindig újabb és újabb tanfolyamok követték egymást. Nem volt megállás – tanulni kellett, mert a gyorsan növekvő műszaki-technikai színvonal nem tűrt lemaradást. 1956-ban meg hitet kellett tenni a munkásparaszt hatalom mellett.

Jóformán mindannyian családot alapítottak. A gyerekek azóta bizony felnőttek. Milyen gyorsan tovarepült ez a 30 év!... Néhányan nem jöttek el – velük már soha többé nem találkozhatunk. Pedig milyen jó lett volna végighallgatni, amint ők is elmondják életük sorát. Egyszeres néma felállással adóznak emléküknél.

Kucsera Károly 1949-ben a kispesti Hóherrban járőrözött. 1955 áprilisa óta ő a városi-járőri parancsnok Szolnokon – őrnagyi rendfokozatot visel. Azt mondja, neki csak egyetlen „problémája” volt: mindig fiút szeretett volna, aztán mégis lányuk lett. De milyen lány! Kárpótolta „mindenért”, mert ő is egyenruhát öltött. Most másodéves hallgató a Rendőrtisztí Főiskolán.

Major Miklós a tiszti iskola elvégzése után már főhadnagyi rangot viselt, amikor bírói és ügyészi akadémiára küldték. 1953-ban az ügyészség állományába került. Azóta felelős posztokon tevékenykedett; 1973 óta Pest megye főügyésze. Mindössze öt esztendő töltött testületünk kötelékében. De, hogy az mit jelentett az életében, arról így vall: „Ot év elég volt ahhoz, hogy mindig tűzoltó maradjak”. Valóban, a tűzoltók ma is közel állnak hozzá. És ha sok egyéb mellett csak azt vennénk, hogy erre a találkozóra is eljött, máris bizonyágát adta vallomása őszinteségének.

Az iskola elvégzése után tizenhatukat a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Gépgyárba vezényelték. Közöttük volt Horváth Endre és Iliás Lajos is. Azóta mindketten őslakosnak számítanak Mosonmagyaróváron. Zászlósi rendfokozatot értek el, sőt Horváth Endre már nyugdíjba is vonult. 5-5 gyerek van mindkettőjük családjában. Iliás Lajos „vezet” két unokával, persze Horváth Endre sem adta fel, amiért neki még csak egy van. „Ami késik, az nem múlik” – jegyzi meg csendesesen, de sokat sejtető nyomatékkal...

Tóth János zászlós (az I–II–XII. kerületben teljesít szolgálatot) hamisítatlan optimizmusra vallóan így búcsúzott: „Harminc év múlva ugyanitt találkozunk.”

Szöveg és kép: Kútvolgyi Mihály

A vasúti vontatójárművek leghatékonyabb tűzvédelme esetén előfordulhatnak járműtüzek. A megtörtént tüzesetek elemzése; az elemzések alapján szükséges következtetések levonása jelentősen hozzájárulhat az eredményes megelőzéshez.

A hazai és külföldi gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a vasúti járművek közül a diesel-vontatójárművek tüzesetei fordulnak elő a leggyakrabban. A következőkben ismertetjük a diesel-vontatójárművek jellegzetes tüzeseteit.

Az 5. ábrán a MÁV-nál az 1977—1976. évek között bekövetkezett tüzesetek okok szerinti százalékos megoszlását ismerjük. Az adatok jól szemléltetik, hogy az előfordult tüzesetek többségének oka visszavezethető a diesel-motor egy-egy meghibásodására. Ugyancsak figyelemreméltó, hogy a tüzesetek keletkezését a szennyezett szerkezeti részek is elősegítették.

A következőkben szerkezeti részenként ismertetjük a diesel-vontatójárművek tüzesetet okozó jellegzetesebb meghibásodásait.

A diesel-vontatójárművek tüzeseteinek jelentős része visszavezethető a diesel-motor meghibásodására.

A diesel-motor egyes meghibásodása, pl. csapágyhibák, forgattyústengely-törések, hajtórúdszakadások következtében a forgattyús hajtómű egyes szerkezeti részei felmelegednek. A felmelegedett kenőolaj gőzölög, és a törési helyek vagy a kipufogósó forró felületén meggyullad. A forró gázok kifúvása a tömítetlen hengerfejeknél ugyancsak okozhat tüzet. A forgattyúszekrény- és olajteknő-repedés is okozhat tüzet.

A diesel-vontatójárművek gépterében keletkezett tüzek nagy része visszavezethető a tüzelőanyag-ellátási rendszer olyan meghibásodására, amelynek következménye a rendszer tömítetlensége (6. és 7. ábra). Ezek közül a leggyakoribbak: a gázolajcsövek örege a szerelésből adódó feszülések miatt, a csatlakozások hibás orrasztása, a szivárgó csavarkötések, a gázolaj-csővezetékek nem megfelelő anyagminősége, anyagkifáradás, illetve kopás.

A felsorolt meghibásodások miatt a gázolaj a gépterben nagy nyomással szétporlad és a kipufogócsövek forró felületén meggyullad.

A kenőolaj-csővezeték tömörtelensége az előbbiekhöz hasonlóan ugyancsak tüzet okozhat.

5. ábra

HAZAI DIESEL-VONTATÓJÁRMŰVEK TÜZESETEINEK OKOK SZERINTI MEGOSZLÁSA

gázolajcső szakadás		19,5%
kenőolajcsőszakadás		11,0%
kipufogó meghibásodás		5,5%
kipufogócsőben lerakodott olaj meggyulladt		17,0%
mechanikus surlódás, berágódás,		7,5%
egyéb pl. forgattyú szekrény összabbanas stb.		6,5%
szállamos zárlat		18,0%
elektrikus szikra		15,0%

A tüzelőanyag-tartályok esetleges meghibásodásai, pl. csatlakozások tömörtelenségei, a tartályfalak vagy a hegesztésvarratok repedései, a tartályok ütközésekből adódó sérülései is előidézhetnek tüzet. A szivárgó gázolaj ugyanis erősen szennyez a járműszerkezeti részeket, és pl. a fékezésnél keletkező szikra meggyújthatja az olajos szennyet.

Egyes járműtípusoknál a tüzelőanyag-tartályok meglehetősen tagolt szerkezeti kialakításúak. Az ilyen tartályok bemélyedéseiben összegyűlik a gyúlékony szenny, ami különösen veszélyes az olyan padló alatti motoroknál, amelyeknél a kipufogócsövek a tüzelőanyag-tartályok közelében vezetnek el.

A kipufogórendszer tömörtelensége a tapasztalatok szerint jellegzetes tüzokozó. A kipufogórendszer, amely a kipufogógázok korróziós és eróziós hatása következtében elhasználódik kilyukad. A kipufogó csatlakozásainál, pl. a helytelen szerelés miatt ugyancsak keletkezhetnek tömörtelenségek. A forró kipufogógázok éghető felületre jutnak és tüzet okoznak. A diesel motor gyakori üresjárata, illetve kisterhelése esetén a kipufogócsőbe gázolaj kerül.

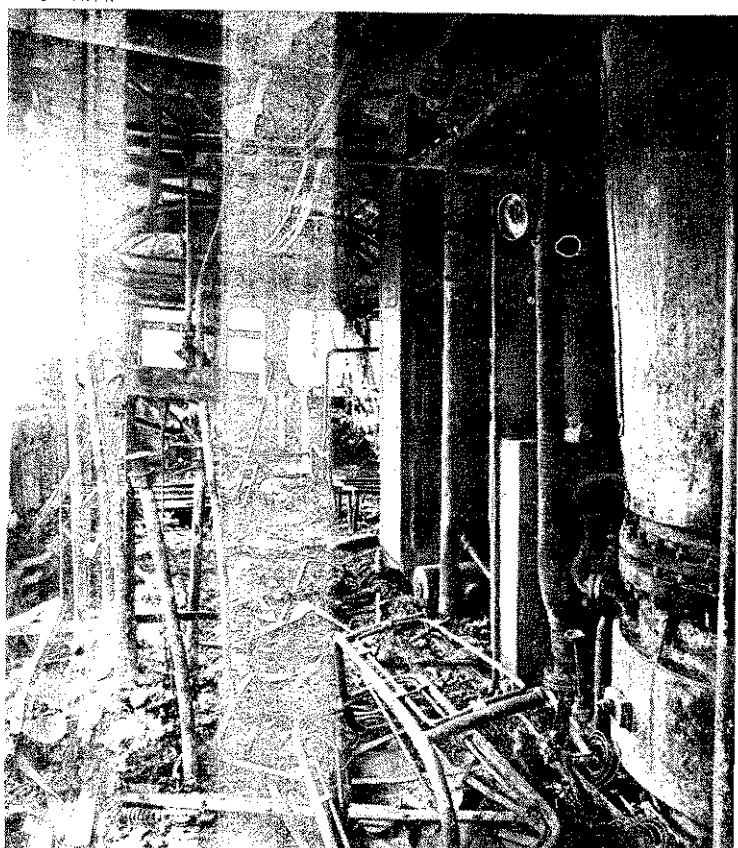
Teljes terhelésnél ezt a gázolajat a nagyobb hőmérsékletű kipufogógázok meggyújtják, és a kipufogócső elhasználódása fokozzák. Hasonló problémát okozhat a feltöltőbe bejutó kenőolaj. Ennek oka lehet: a hosszú idejű üresjárati üzem, a túmagas olajszint és a kopott olajlehuzó gyűrűk. A diesel-motor fordulatszámának (terhelésének) növelésénél a feltöltőbe kerülő olaj felmelegszik és a kipufogócsövek forró felületén meggyullad.

A hidraulikus és a mechanikus erőátvitelű diesel-vontató járműveknél a hajtóművek mechanikai meghibásodásai is okozhatnak tüzet. A tüzet előidéző okok közül elsősorban a csapágy meghibásodásokat, valamint kardántengelytöréseket kell megemlíteni. Ezen meghibásodásoknál sűrűlő hő fejlődik, illetve a lefört és tovább forgó kardántengelyvég csapkodása miatt szikra keletkezik. Az előbbieket követően a hajtóműolaj vagy más éghető anyagok meggyulladhatnak.

A hidraulikus erőátvitelű vontatójárműveknél bekövetkező tüzesetek egy része visszavezethető arra, hogy a jármű „hidegen” való továbbítása alkalmával az irányváltót a vonatkozó utasítástól (E 1. III. 95. pont) eltérően nem rögzítették a közér állásban. A vizsgálatok során megállapították, hogy az irány

A motorkocsi belső részén...

6. ábra

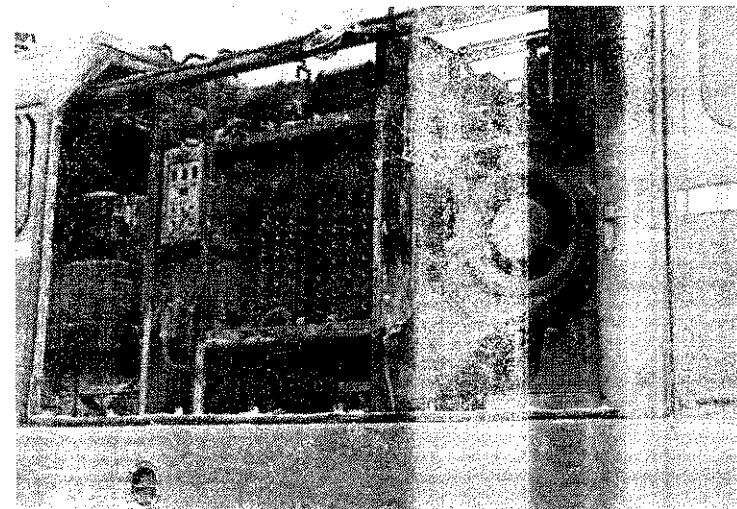

7. ábra
... valamint a külsőn is jól látható a pusztítás

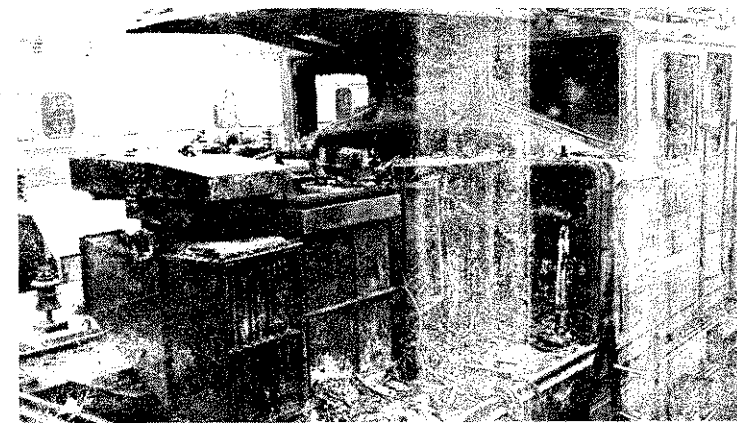
8. ábra
Rövidzárlatból kábelégés

9. ábra
Leégett villamosmozdony, szintén a rövidzárlat miatt

A tüzekozó, a kontaktor hibás működése volt

10. ábra

váltó — menetiránynak ellenkezően — hátrameneti állásban vizsgálva. A hajtómű szekunder kenőszivattyú útján nem kapott kenést és túlmelegedett. A túlmelegedett hajtómű felső részén levő olajszennyeződés gázosodása következtében öngyulladást okozott.

A diesel-vontatójárműveknél előforduló tüzesetek jelenleg arányban visszavezethetők a villamos berendezések meghibásodására is. E meghibásodások között leggyakoribbak a rövidzárlatok, amelyek túlnyomó részben a laza kábelcsatlakozások, szennyezett érintkezők, kábeltörések, átégett ellenállások és indítókövetkezményei (8. ábra).

A rövidzárlatnál keletkező ivergés vagy izzó vezeték a szigetelő anyagot, illetve más éghető anyagot meggyújtja. Lényeges különbség a gépezeti berendezések és a villamos berendezések tüzei között, hogy a gépezeti berendezések tüzei viszonylag gyorsan észlelhetők, ezért ritkábban okoznak súlyos sérülést. A villamos berendezések tüzeseteinek következménye igen költséges javítás. A villamos tüzek közül jelentős károkat okoznak a készülékszekrényben keletkezettek. Itt nem lehet elhelyezni tűzjelző vagy tűzoltó készülékeket. Emiatt általában feltételezhető, hogy a tűz már jóval korábban keletkezett, mielőtt az elfedezték.

Egyes esetekben a túlmelegedett vagy berágódott indítóberendezések is okoznak tüzet.

A diesel-vontatójárműveken elhelyezett vonatfűtési gőzkazánok egyes meghibásodásai is okozhatnak tüzet. Ezek közül elsősorban a tüzelőanyag-csővezeték tömítetlenségét és a védelmi berendezések meghibásodását kell említeni. A porlasztó környékén előforduló szennyeződéslerakódások és olajfolyások a láng visszacsapáskor tüzet okozhatnak. A védelmi berendezések meghibásodásánál túlhevülhet a kazán (pl. víztöltés nélkül). A túlzott füstgázvezetésnél a belső térbe szikrák kerülhetnek.

A diesel-vontatójárművek szennyezett járműszerkezeti részei is gyakran „besegítenek” egy-egy tűz keletkezésébe. A tömörített len gáz- és kenőolajrendszer, valamint a menet közben a járműszerkezeti részekre tapadó szenny éghető közeget alkot. A fékzárknál keletkező szikrák az éghető szennyet meggyújtják. A külföldi vasutak tapasztalatai is jól mutatják, hogy a járműrendszeres és alapos tisztítása a tüzesetek számát jelentősen csökkenti.

A hazai és külföldi tapasztalatok egyértelműen azt mutatják, hogy a villamosmozdonyok tüzeseteinek száma kevesebb, mint a diesel-vontatójárművéké.

Az Angol Vasutak adatai szerint a villamosmozdonyok tüzei mintegy egyharmadát a féktuskoszikrák okozták, annak ellenére, hogy az alváz, a forgóvázak és a tengelyhajtás nem szennyezettek olyan mértékben, mint a diesel-vontatójárművek hasonló szerkezeti részei.

Általánosságban megállapítható, hogy a tüzesetek jelentős része villamos túlterhelések vagy átvitelések miatt következik be. Statisztikai adatok szerint viszonylag kevés az áramszedők miatti tüzesetek száma. A váltakozó áramú villamosmozdonyok transformátormeghibásodása számos esetben okozott tüzet.

A következőkben néhány hazai villamosmozdony-tüzeset ismertetünk.

Robbanás következtében a nagyfeszültségű tér teljes egészében olajszennyezett lett, az egyik V 43 sor. mozdonynál. A főkapcsoló robbanásának oka: szétesett a bal oldali teljes ménykontaktor (109/2 sz.) érintkezője. Az érintkezőt felerősítő csavar fellazult és a kontaktor belső terébe hullott. Az így keletkezett ív meggyújtotta a szétfolyt olajat. A tűz átterjedt a kábelekre, a G 1 egyenirányító-szekrényre és tartozékaira. A tüzeset miatti anyagi kár megközelítette az 1 millió forintot.

Egy V 43 sor. mozdonynál előfordult tüzesetnél a vizsgálók a tűz kiindulópontját a G 1 egyenirányító-szekrény bal oldalán levő védelmi berendezések alatt, a főáramkörű kábelknél jelezték meg. Az áramellátó szekrény alatt az m 31 jelű feszültségváltó következtében hozzáegedett a V 1 jelű váltakozóáramú kábelhez. Az F 11 jelű egyenáramú kábelon ugyancsak ívnyomok voltak találhatóak. A két olvadt kábel a kábelcsatlakozásban egymás mellett helyezkedik el. Az m 31 jelű feszültségváltó a főáramú kábelekre került a rögzítésre szolgáló csavarok lazítása vagy a tartó bakelitlemezből a menetek kiszakadása következtében. A szigetelés megsérülése rövidzárlatot eredményezett, ami meggyújtotta a főáramkörű kábelek műanyag szigetelését. A tűz továbbterjedése a mozdony súlyos sérülését okozta. A keletkezett anyagi kár kb. 600 000 forint volt (9. ábra).

V 42 sorozatú mozdonynál tűz keletkezett a V 2 váltakozóáramú kontaktor hibás működése miatt (10. ábra).

(Folytatjuk)

A hálótechnika alkalmazásának néhány lehetősége

A hálóterv matematikai értékeléséhez a hálós mátrixot használjuk. Alkalmazásával 150 esemény értékelése válik lehetővé. Amennyiben ennél több szükséges, akkor számítógéppel értékelnek. A hálós mátrix felépítése az ábrán látható:

	t_j	0	13	4	7	13	15	16
t_i	i, j	0	1	2	3	4	5	6
0	0		3	4	5			
3	1					0		
4	2							
7	3							
13	4							
15	5							
16	6							

t_i = legkorábbi időtartam, $t_{i,j}$ = valószínű időtartam
 t_j = legkésőbbi időtartam, $t_{i,j}$ = valószínű időtartam

Az események számait a második sorba és a második oszlopba lefelé, növekvő sorszám szerint írjuk be. Az átlós elemeket vonallal összekötjük. Az esemény összefüggéseit a második sorban levővel — az időtartam beírásával kapcsolatba hozzuk egymással. A segédaktivitások beírásakor „0”-át kapunk. Az „i” segédjellel a függőleges, míg a „j” segédjellel a vízszintes aktivitások és terminusok jelölendők.

Azon az alapon, hogy az esemény összefüggéseit a kisebb időtartamtól a nagyobb felé haladva jelöljük be, a hálós mátrix átlós vonal felett csak kitöltött részeket tartalmaz. Ha valamennyi összefüggést bejelöltük, akkor a hálóterv értékelése befejeződik.

Az eseményekre időpontokat adtunk meg. Ezekből kiszámítható, hogy egy-egy esemény mikor kezdődhet legkorábban, illetve mikor legkésőbb. A legkorábbi terminust a t_i , a legkésőbbi a t_j jelet kapja. A t_i terminusokat a bal oldali külső oszlopba, a t_j terminusokat pedig a legfelső sorba írjuk. A bal oldali legkülső oszlop második sorába „0” kerül; ez azt jelenti, hogy a hálóterv a „0” időpontból indul ki.

Az esemény legkorábbi terminusa, „ t_i ” úgy határozható meg, hogy a függőleges oszlopba két szám kerül be, amelyből t_i nagyobb értéket áthúzzuk. A „j” sorokban, ahol az időtartamok az „i” oszlopban állnak, a sorok t_i értékének és a hozzá tartozó oszlopok „i” értékének különbsége több értéket tartalmaz, melyek közül a legnagyobbat kell venni. A t_i esemény legkésőbbi kezdet) úgy határozható meg, hogy ezt minden sorban, ahol az esemény szám kisebb j-nél, összeadjuk (4/b ábra).

Ezen a módon értékeljük a hálós mátrixot. Így a legkorábbi és a legkésőbbi kezdetet tudjuk meghatározni. Az előző időtartamra a hálós mátrix segítségével az 5. ábrában található események adják a t_i és a t_j értékeket.

A t_i és a t_j értékeinek meghatározása után a kritikus utat tárazzuk meg, ami a hálós mátrixban a leghosszabb útból adódik. (Olvassuk le ezt a 4/a ábráról.) A példában három út lehetséges:

- 1—4—5—6 nem valószínű út 6 óra időtartammal
- 3—4—5—6 14 óra időtartammal
- 2—3—4—5—6 16 óra időtartammal kritikus út

4/a ábra, a kritikus út számítása

Az időtartamok minden út esetén az aktivitások időtartamainak összegéből adódnak.

A kritikus út a harmadik (ezt jelöljük be a 4. ábrán).

Minden aktivitás és esemény, amely ezen belül van, kritikus.

A kritikus út azt a leghosszabb időtartamot adja, ami a terv összes ideje.

Ez az értékelési módszer nagyobb hálótervek esetében igen hosszadalmas, tehát más módszerekhez kell folyamodni. A t_i és a t_j különbségét kell venni. Így: a 6. eseménynél $16-14=2$; az 5. eseménynél $13-13=0$; a 4. eseménynél $13-11=2$, és így tovább. Így minden esemény alkalmával azonnal kiderül, hogy mekkora eltolódás adódhat. Ha a különbség = 0, ez azt jelenti, hogy eltolódás, csúszás nincs, az esemény legkorábbi és legkésőbbi időtartama azonosan egyenlő.

Az így meghatározott esetekben az események az átlóra felvihetők. A szaggatott vonalak lefutása megadja a kritikus út vonalát. Minden kritikus esemény és aktivitás lépcsőzetes formát ölt, lásd a 4/a ábrát.

Az összeadási eljárás és a mátrix módszer egybevetése megerősítik az utóbbi eljárás helyességét. A példa kritikus útja a fentiek alapján: 0—2—3—4—5—6.

A kritikus aktivitások: 0—2, 2—3, 3—4, 4—5, 5—6.

A nem kritikusak: 0—1, 0—3, 1—4, ezek alapján tehát ún. tartalékidő adódik. Ez az áramellátás biztosításához, és a sátorlábord rendbehozatalához szükséges idő.

A nem kritikus aktivitásokra érvényes: (csúszás van)

$$t_j - t_i - t_{i,j} > 0, \text{ azaz } b - v - 0 > 0$$

A kritikus aktivitásokra érvényes: (csúszás nincs)

$$t_j - t_i - t_{i,j} = 0, \text{ azaz } b - v - 0 = 0$$

Az az időtartam, amely a nem kritikus aktivitásokra mint tartalékidő adódik, az egyes aktivitásokon belül használható fel.

A 0—1 aktivitásra: $13-3-0=10$ óra tartalékidő

0—3 aktivitásra: $7-5-0=2$ óra tartalékidő

Ezek az idők a vezető rendelkezésére állnak, és ennek alapján megfelelő intézkedést tehet.

A 0—1 tartalékidő megmutatja, hogy a bevett erők a 10. óra után is kezdenének tevékenységüket. (10 órával a gyakorlat kezdete után!) A 0—3 aktivitás 2 órával ugyancsak eltolható. Másik igen fontos következtetés, hogy a nem kritikus aktivitást végzők segítségét adhatnak a kritikus aktivitásban részt vevőknek. Ezen a módon tehát a gyakorlat egész ideje lerövidíthető. Ezzel a hálóterven belül egy új kritikus út keletkezik. Az ilyen módon történő átvizsgálás és alkalmazás elvezet oda, hogy valóban nem lesz állásidő vagy csúszás.

Az értékelt tartalékidők helyes elosztásával módosítani lehet az előző táblázatot. Az új, módosított táblázat a következő formát ölti:

6. táblázat

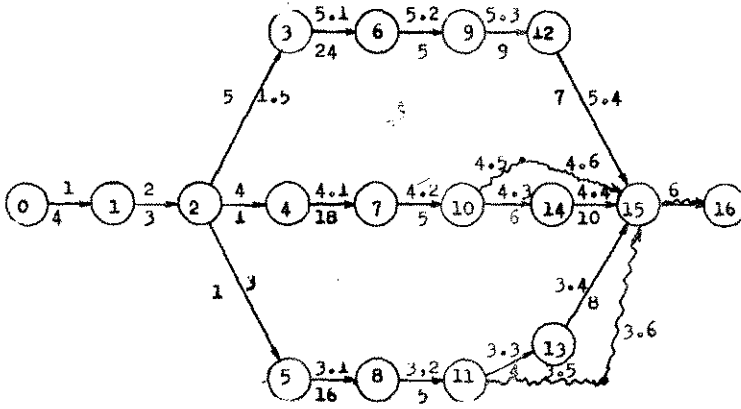
i	j	Szám	Aktivitás	t_i	t_j	tart. idő/6
0	2	1.	A vonulási útvonal helyrehozatala	4	0	0
2	3	2.	Az anyagok kiszállítása	3	0	0
0	3	3.	A sátorlábord helyének rendbehozatala	5	2	2
0	1	4.	Az áramellátás biztosítása a sátrakig	3	10	10
3	4	5.	Sátorépítés	6	0	0
4	5	6.	Sátorvilágítás beszerelése	2	0	0
3	6	7.	Sátorba való betelepülés	1	0	0

Lássunk egy következő példát:

Egy létesítmény tűzoltási tervének kidolgozásához annak kiszámítása is szükséges, hogy mennyi idő telhet el a tüzeset felfedezésétől a megfékezésére kivonuló erők, eszközök hatékonyvá válásáig.

Példánkban három tűzoltó-parancsnokság beosztottai vesznek részt a beavatkozásban. Rendelkezésre áll 3 db OSD 420-as és 2 db OSD 707-es gépjárműfecskendő. Az oltóvizet nagy távolságból kell szállítani.

8. ábra

A beavatkozás hálóterve egy tüzeset alkalmával

- A tevékenység a következő részekre bontható:
- I. tűzoltó-parancsnokság CSD—420, CSD—707;
  - II. tűzoltó-parancsnokság CSD—420, CSD—707;
  - III. tűzoltó-parancsnokság CSD—420.

A két CSD—707-es (TÜ—1-es) gépjárműfecskendő beosztottainak a kárhelyre való kikerkezés után, az erők és eszközök hatékonnyá válásáig a környező épületek védelmére kell biztosítaniuk. Ebben az esetben a folyamat sztohasztikus, kénytelenek vagyunk minden aktivitásra megadni a szükséges időt. Minden adatot táblázatba írunk. Természetesen a tartalékidőket csak az értékelés után írhatjuk be. Az *i* és *j* számértékeit a hálóterv megrajzolása után írjuk be.

7. táblázat

<i>i</i>	<i>j</i>	Szám	Aktivitás megnevezése	gjmfk.	t/perc	tart. idő
0	1	1.	A tűz észrevétele	CSD—420	4	0
1	2	2.	A tűz jelentése tű. pk. I.	CSD—707	3	0
2	5	3.0.	Riasztás, kivonulás		1	12,5
5	8	3.1.	Vonulás a tűzhöz tű. pk. I.		16	12,5
8	11	3.2.	Felderítés, parancskiadás		5	12,5
11	13	3.3.	Oltóvízellátás megszerelése		4	12,5
13	15	3.4.	Oltóvízellátás biztosítása		8	12,5
2	4	4.	Riasztás és kivonulás tű. pk. II.	CSD—420, CSD—707	1	6,5
4	7	4.1.	Vonulás a tűzhöz		18	6,5
7	10	4.2.	Jelentkezés, parancskiadás		5	6,5
10	14	4.3.	Oltóvízellátás megszerelése		6	6,5
14	15	4.4.	Oltóvízellátás biztosítása		10	6,5
2	3	5.	Riasztás és kivonulás tű. pk. III.	CSD—420	1,5	0
3	6	5.1.	Vonulás		24	0
6	9	5.2.	Jelentkezés, parancskiadás		5	0
9	12	5.3.	Oltóvízellátás megszerelése		9	0
12	15	5.4.	Oltóvízellátás biztosítása		7	0
		3.5.	CSD—707 kárhelyre való érke. I.			
		3.6.	CSD—707 védelembé bevetése I.			
		4.5.	CSD—707 kárhelyre érke. II.			
		4.6.	CSD—707 védelembé bevetése II.			
		6.	TŰZOLTÁS I—II—III. tű. pság.			

A táblázat alapján elkészítjük a hálótervet, ami a következőképpen alakul, és a 8. ábrán látható.

A hullámos vonallal jelölt tevékenység sztohasztikus, nincs hozzá időadat.

Most pedig a hálós matrix táblázat elkészítése következik: Az értékelést a különböző utak időtartamának összeadásával folytatjuk.

1. $4+3+1,5+24+5+9+7=53,5$ perc (t_j)

2. $4+3+1+18+5+6+10=47$ perc

3. $4+3+1+16+5+4+8=41$ perc (t_j)

Ezek közül a leghosszabb az 1. úthoz tartozó időtartam (t_j), így az a kritikus út. A t_i időket a következő módon számítjuk: A 15—14. aktivitás különbsége $53,5-10=43,5$, a 14—10. aktivitásé $43,5-8=35,5$ stb., majd a kapott értéket felül beírjuk.

	T_j	0	4	7	8,5	14,5	20,5	32,5	32,5	36,5	37,5	37,5	41,5	46,5	45,5	43,5	53,5
T_i	T_j	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
0	0																
4	1																
7	2																
8,5	3																
14,5	4																
20,5	5																
32,5	6																
32,5	7																
36,5	8																
37,5	9																
37,5	10																
41,5	11																
46,5	12																
45,5	13																
43,5	14																
53,5	15																

A táblázat arra enged következtetni, hogy a CSD—707 gépjárműfecskendők a komplex folyamatra semmilyen befolyás nincsenek, csupán a bevetésben részt vevő többi erők. A komplex folyamatot befolyásolja az az időtartam, amíg az oltóvízellátást megszerelik.

A hálóterv értékelése a hálós matrix segítségével történik. Az értékeléskor meghatározott kritikus út 0—1—2—3—6—9—12—15. Időtartama 53,5 perc. 15—16-ig a konkrét időtartam meghatározható meg, mivel a tűz kiterjedésétől, a bennlevők mértékétől stb. függ, tehát sztohasztikus. Természetesen most is felmerül a racionális vizsgálat szükségessége.

A kiszámított tartalékidők megmutatják, mennyi csúszás lehet egy-egy aktivitásnak. A mi példánkban ez azt jelenti, hogy a 2—5, 5—8, 8—11, 11—13, 13—15. aktivitások 12,5 perccel csúszhatnak. Konkrétan: ezek az aktivitások 12,5, ill. perccel később kezdődhetnek. Így a tűz észrevételétől az erők és eszközök hatékonnyá válásáig a minimálisra csökkenthetjük az állásidőt. Ezért kell olyan irányban vizsgálnunk, hogy kritikus utat rövidítsük, ami alapján levonhatjuk a konkrét következtetést és megtehetjük a szükséges intézkedést. Ez után egy új kritikus út keletkezik, melyet ismét analizálni és ellenőrizni kell.

UTÓSZÓ

Az említett módszer sokrétű alkalmazási lehetőségeket kínál a tűzvédelemben.

A jobb megértés céljából egyszerű példákat választottunk ugyan, de bizonyára ezekből is érzékelhető, hogy milyen segítséget nyújthatnak a jól összeállított hálótervek a tűzoltó bonyolult feladatainak eredményesebb végrehajtásában, kiközvetítésében, amelyek mint a tűzoltás, mentés, tűzvizsgálat rendszeresen ismétlődnek.

Az ilyen tervezési módszerek jelentősége sok minden mellett azért is igen hasznos, mert ennek alapján képet kapunk minden részfolyamat időbeni teljesítéséről, ezen felül az egész folyamat is könnyen áttekinthető.

A hálóterv megalapozottabbá teszi a becslést a korábbi vélemény mondható a legkorábbi és legkésőbbi időtartamok a tartalékidőről, s így a gyakorlat vezetője pontosabban érzékelheti meg a részfolyamatok idejét. Elősegíti a vezetői döntéshozást, ha nem is mindig hajtható végre úgy, ahogyan képzelték. A kész tervnek a gyakorlat a próbája, a gyakorlat tapasztalatai alapján legközelebb még jobb tervet készíthetünk.

Irodalom

1. Die Anwendung der Netzwerktechnik für die Brandschutzorgane. 1976. Wolfgang Gästner t. sz. sz., tűzoltó mérnök.
2. Az MNK Belügyminisztériumának tűzoltó-tiszt kiképzésében alkalmazott modern tervezési módszereiről. A szerző tapasztalatai alapján. 1976.

Bónusz János t. fhdg

Hivatalos megállapítás szerint a címen említett érték vált a lángok marta-lékává a bakonyzombathelyi mgtsz-ben, amikor az elmúlt év novemberében le-
sített a 960 m² alapterületű baromfineve-
lő mintegy kétharmada, és a benne levő
14 ezer naposcsibe elpusztult.

A tüzesetet előidéző sorozatos szabá-
lytalanságokról előjáróban csak annyit,
hogy a komáromi járási parancsnokság
jegyzőkönyve még július 20-án jórész-
t iszrevételezte, a tsz tűzvédelmi bizottsá-
ga pedig augusztus 29-én ismételtel fel-
árta őket. Megszüntetésük helyett azon-
ban, mint látni fogjuk, tavaly ősszel
ijabban tetézték mulasztásaikat a tsz
rintett vezetői, s ez is közrejátszott a
gyors tűzterjedésben.

A BRIGÁDVEZETŐ NEM INTÉZKEDETT

A november 3-i tüzeset előtti napokon
észítették elő az istállót a csibék foga-
sására. Friss szalmával almozták be,
majd november 1-én kezdték meg a befű-
sítést. E célra — külön helyiségből — két
TR—71/C típusú olajtüzelésű léghevítő
kályhát működtettek, azonban már a bé-
nyújtás első napján üzemzavar támadt.
Karbantartással megbízott szerelőnek
zt ideiglenesen sikerült ugyan elháríta-
nia, de november 3-án reggel *Horváth
Ózsefné* baromfinevelő azzal adta át
lunkahelyét *Polgár Lajosné*nek, a váltó-
írsának, hogy a kályhák megint rend-
esen működnek. A műszakváltáson je-
m volt *Szabó Miklós* állattenyésztési
rigádvezető, s így bár tudomást szerez-
etett a rendellenességről, mégsem intéz-
adott a kályhák megjavításáról.

Polgár Lajosné — elmondása szerint —
nap folyamán többször is ellenőrizte a
ítést, s amikor — 13.45-kor — kinyitot-
a fűtőhelyiség ajtaját, robbanásszerű
angot hallott, majd pillanatok alatt

láng borította el a kályhákat. Azonnal
értesítette a közelben levő négy tsz-dol-
gozót, és közösen kézi tűzoltókészülékek-
kel kísérelték meg a lángok elfojtását.

Eközben az egyik tsz-dolgozó a kár-
helytől 150 m-re levő telefonon 13.52-kor
jelezte a tüzet a komáromi parancsnok-
ságnak.

II-ES RIASZTÁS

A tsz központi telepén keresztül érke-
zett jelzés alapján, ismerve a terület víz-
szegénységét, a komáromi szerparancsnok
II-es riasztást rendelt el.

14.20-kor elsőként a helyi meg a ba-
konybányai önkéntesek érkeztek ki a kár-
helyre. Az előbbiek 1+7 fővel és Zsuk-
kal, az utóbbiak 1+8 fővel és CSD 350-
es gépjárműfecskendővel. Más vízforrás
nem lévén a tűz közelében, a CSD 350-es
tartályáról szerelt 2 E sugárral avatkoz-
tak be.

A komáromi 1-es (TÜ—1-es) és 2-es
(CSD 710-es) fecskendők 14.33-kor érke-
tek ki. A szerparancsnok a tűzoltás ve-
zetésének átvétele után további öt E su-
garat szereltetett, és elrendelte a tűz előt-
ti tetőrész lebontását.

Ekkor már az istálló belső területének
mintegy háromnegyede, a kettős szigetelé-
sű, hullámpala fedésű sátoztetőrészek pe-
dig 30 m hosszú szakasza égött.

A győri 2-es fecskendő (TÜ—1-es) 14.50-
kor érkezett a helyszínre.

A helyszínen levő négy gépjárműfecsk-
endő, valamint a kirendelt két vízszállító
lajt 2,5 km távolságból ingajárattal oldotta
meg a vízszállítását.

Nehezítette a beavatkozást, hogy a tűz
gyorsan terjedt a hullámpala borítás alatt,
és a megrongálódott tetőn balesetveszélyes
volt a tűz fészkének a megközelítése.

Végül is 21.50-kor sikerült teljesen elolta-
ni a tüzet. Az igen helyesen azonnal elren-
delt II-es riasztás, valamint a részvevők
helytállása eredményeképpen az állami
egységek beavatkozását követően már nem
terjedtek tovább a lángok.

HIBÁS ADAGOLÁS, GUMIBÓL KÉSZULT OLAJVEZETÉK

A tűzvizsgálat során kiderült, hogy Kiss
Tibor karbantartó szerelő az olajadagoló-
kat is szétszedte a kályhák javításakor. És
mivel ezután nem fordított kellő gondot a
szabályozás helyes beállítására, az egyik
kályhában nagyobb mennyiségű olaj folyt

az égőtérbe a megengedettnél. Ennek kö-
vetkezményeként történt a berobbanás
majd égő olaj csapódott ki a kályha ajta-
ján és furatain.

A tűz hatására gyorsan megolvadt az
adagoló gumiból (!) készített olajvezetéke,
s az így szabadon ömlő olaj idézte elő a tűz
gyors terjedését.

A vizsgálat során meghallgatott *Csordás
János* olajkályha-karbantartó lakatos szak-
véleménye egyértelműen alátámasztja az
említettéket.

HARMADIK KÁLYHA FALAZATLAN LÉGBEFÚVOVAL

A kárhelyet 1975-ben eredetileg szarvas-
marha-istállónak létesítették, s 1977-ben
építették át baromfinevelővé. Ekkor a ko-
rábbi, ún. koporsófödém alatt álmennye-
zetet létesítettek a belső légtér csökkenté-
sére és egy 6 × 4,5 m-es alapterületű fűtő-
helyiséget építettek az istálló külső falá-
hoz.

Tavaly ősszel azzal tetézték a már emlí-
tett szabálytalanságokat, hogy szabálytala-
nul egy harmadik olajtüzelésű kályhát is
elhelyeztek a fűtőhelyiségben. Nem falaz-
tatták körül a légbefúvó csövét, s így a
fűtőhelyiség lényegében azonos légtérben
volt a baromfinevelővel. Hogy ezáltal sem-
mi sem gátolhatta meg a tűz áttérjedését,
az éppúgy nem nyugtalaníthatta a tsz fe-
lelős vezetőit, mint annak a hőre záródó
szelvénynek a hiánya, amit a három kályha
közös olajvezetékébe kellett volna beépíte-
ni, s ami megakadályozhatta volna a sza-
bad olajfolyást a napitárolóból.

Ez a tartály sem felelt meg a szabvány
előírásainak, túltöltésgátló szerkezet
ugyanis nem volt rajta.

A tsz vezetői egyébként használatbavé-
teli engedély és a tűzvédelemre kiható vál-
tozás bejelentése nélkül helyezték üzembe
a baromfinevelőt.

Még az I. fokú tűzvédelmi hatóság 1978.
július 20-án kelt és az addig elkövetett
szabálytalanságokat feltáró jegyzőkönyve
sem térítette jobb belátásra őket, jóllehet
augusztus 29-én a tsz tűzvédelmi bizottsága
sem jutott más megállapításra.

Azóta bizonyára levonták a szükséges ta-
nulságokat, csak éppen ez már 152 ezer
forintjába került a népgazdaságnak. Ha
ugyan nem jóval többre, hiszen a járulékos
károk sem lebecsülendők.

Bilkó István
tű. zls.

Megszokott szolgálatát látta el november 16-án éjjel az örményesi vasútállomáson Molnár László állomásfőnök, amikor 23 óra 55 körül ismeretlen, izgatott férfi lépett a szolgálati helyiségbe. Közölte vele, hogy ég a vasút és a Nagykunsági főcsatorna között levő felvonulási épület.

Molnár László azonnal tárcsázta a szolnoki parancsnokság hívószámát és jelezte a tüzet. Jól ismerően a környéket, azt is elmondta, hogy a Nagykunsági főcsatorna és a vasúti töltés között, az örményesi vasútállomástól Debrecen irányában, kb. 6—7 km-re van a tüzeset, s hozzátette még, hogy a fa felvonulási épületben gázpalackokat is tárolnak. A szolnoki parancsnokság híradó-ügyeletes 0 óra 2 perckor rádión továbbította a jelzést a területileg illetékes mezőtúri parancsnokságnak, majd intézkedett a törökszentmiklósi városi önkéntes tűzoltóság riasztásáról.

A mezőtúri egység 1 TŰ—1-essel 0 óra 50 perckor, a törökszentmiklósi önkéntesek CSD 344-essel 0 óra 58 perckor érkeztek a kárhelyre. Mire a mezőtúriak kiérkeztek, a 8x4 m-es alapterületű faépület már összeomlott. A parázsló részeket egy E sugárral rövid időn belül eloltották, s a szerparancsnok kérte a tűzvizsgálattal megbízottak helyszínre rendelését. A vizsgálok a helyszínen nem találtak olyan személyt, aki valamilyen fel-

világosítással szolgálhatott a tűzkeletkezéséről.

A szemlebizottság tagjai a faépület elszenesedett maradványait találták meg kb. 10 m-es sugarú, kör alakú területen. Az első terepszemle során annak a gyanúja merült fel, hogy az épületben nemcsak tűz, hanem robbanás is pusztított. A további vizsgálódás igazolta ezt a feltevést, ugyanis a kárhelyről 50—80 m távolságra is több elszenesedett épületmaradványra bukkantak. A környező terület átvizsgálásakor — az épület helyétől 250—280 m távolságra — Dissous-gáz és a CO₂-palack szétrobbant maradványait találták meg. (A CO₂-gázt védőgázként a hegesztéskor használták.)

A leégett épület mellett elhelyezett, ún. lakókonténer több helyen felszakadva, szilánkokból átütve teljesen romos állapotban volt. Az épületmaradványok közt szerszámosládák, olajkályha, hidépítéshez használt szerszámok, áikatrészek, hegesztőpajzsok, villamos hegesztőberendezés, oxigén és CO₂-palackok hevertek.

A leégett faépületet a Vízgépészeti Vállalat 1. sz. Gyáregysége, a lakókonténer pedig a Vízügyi Építő Vállalat használta. A szerszámokon kívül ezekben helyezték el az oxigén, a Dissous- és CO₂-palackot. Libor Imre, az ór, az épületben tartózkodott és olajkályhával fűtött.

Elmondása szerint 16-án 19.30 körül vette észre, hogy a kályha mellett kb.

0,5 m² területen ég a faépület fala. Megkísérelte ugyan a tűz oltását, de ebben ittas állapota, továbbá az megakadályozta, hogy egy korábbi balesetkor csuklóból elveszítette mindkét kezefejét. A sikertelen beavatkozás után eltávozott a tűz színhelyéről. 23.45 körül a helyszíntől 5 km-re levő Örményes község szélén találkozott egy férfival s közölte vele, hogy a felvonulási épület kigyulladt.

A megelőző tűzvédelmi rendelkezések érvényesülésének vizsgálata során a vizsgálatot végző bizottság megállapította, hogy:

1. Az olajkályhát kb. 2 héten át úgy üzemeltették, hogy az nem volt szabályozható.
  2. A kályhát a faépület határoló falától 8—10 cm-re helyezték el, és a fala nem védte a hőszigetéstől.
  3. Cselekvőképességében erősen korlátozott személyre bízták a kályha felügyeletét.
  4. Figyelmelen kívül hagyták a gázpalackok tárolására vonatkozó szabvány előírásait is.
- A tűz következtében 132 000 forint kár keletkezett. A rendőrség soraim írásakor még nem zárta le a tűzvizsgálata eljárást, ez azonban nem változtat a tényeken.

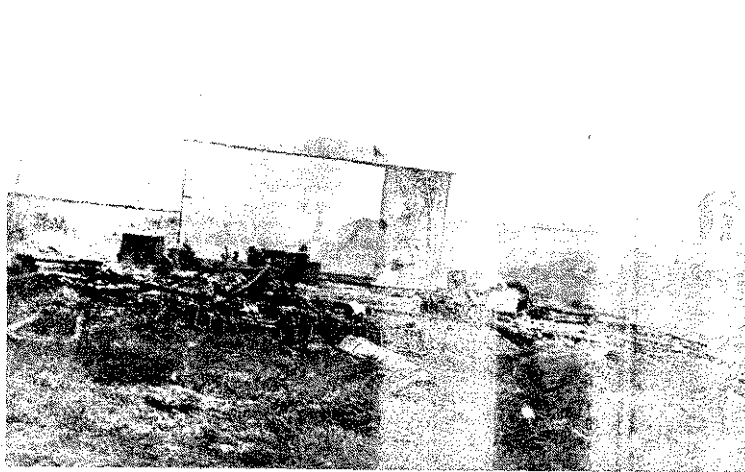
Faragó János
tű. őrgy.

Ez maradt a faházból,...

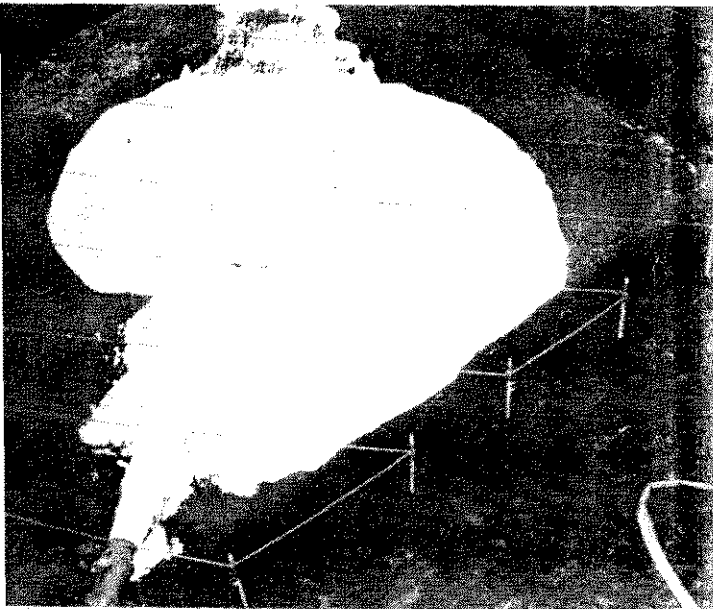
... ez meg a CO₂-palackból

A lakókonténer, amit szintén megrongált a robbanás

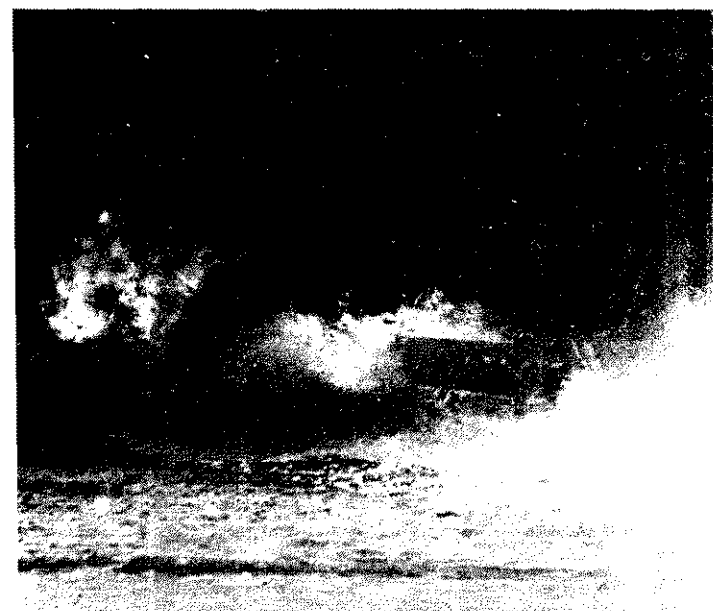
A romok között a tűzokozó olajkályha

gördülékenység vizsgálata

nkában a 200/20-as habsugárcső

00 m²-es tűz oltása

A BN TOP Tűzvédelmi Kutató és Anyagi Osztály 1978. december 13-án és 14-én tűzoltási kísérletet végzett a Dunai Hőerőmű Vállalat területén levő kísérleti telepen. Kipróbálásra került az Egyesült Vegyi Művek által gyártott EVAM márkajelű, új típusú szintetikus habképző anyag, valamint az Alföldi Köolajipari Gépgyár által készített AKG 800/100 jelű közép-habsugárcső.

A kísérlet célja: a magyar gyártmányú habképző anyag tűzoltás-technikai paramétereinek (gördülékenység, oltóképeség, habállékonyság) vizsgálata és összehasonlítása a tőkés importból származó FLEB-70 habképző anyaggal, valamint az AKG 800 100 jelű habsugárcső tűzoltási próbája.

A gördülékenységet 100 m²-es gödörbe folytatással vizsgáltuk mindkét habképző anyaggal.

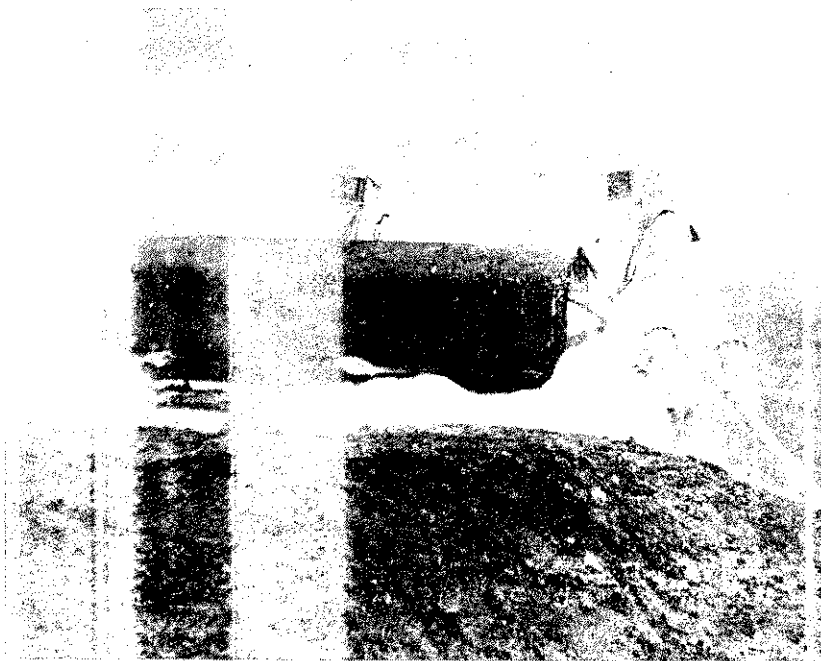
Tűzoltási próbákat is végeztünk az EVAM habképző anyaggal, melynek során habtörő és nem habtörő tulajdonságú anyagok tüzeit is oltottuk.

Következő kísérletünk 300 m² területű benzintűz oltása volt FLEB-70 és EVAM habképző anyag felhasználásával. Itt 2 db AKG 800/100 jelű habsugárcsövet vetettünk be.

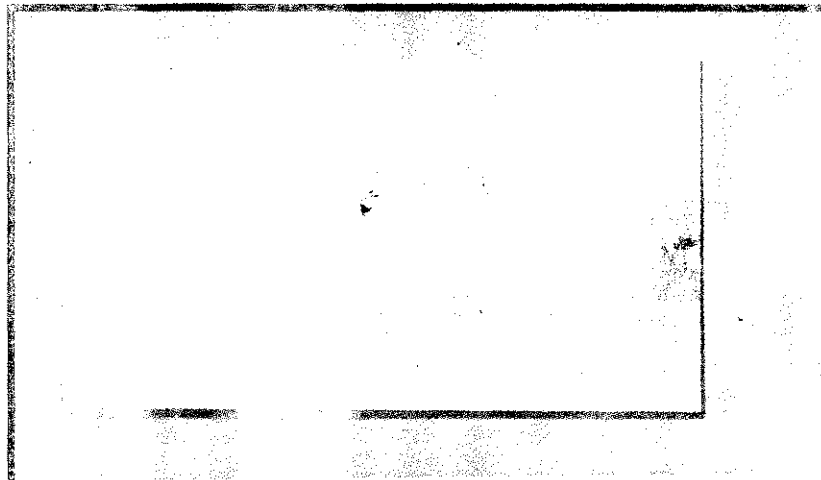
Az EVAM habképző anyag paramétereinek vizsgálata és a tűzoltási kísérletek adatainak feldolgozása folyamatban van.

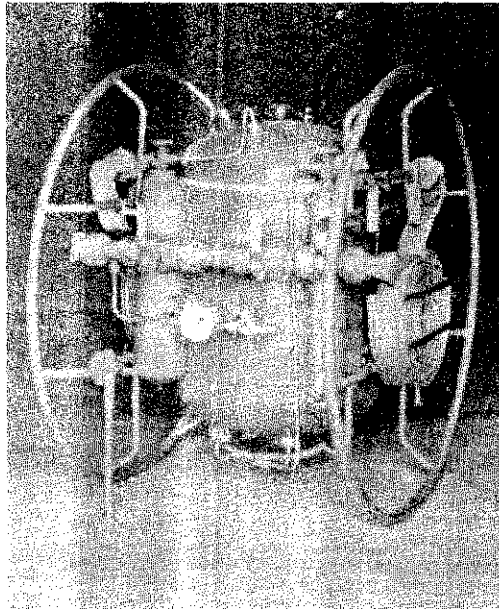
Előzetes tapasztalatok szerint az EVAM habképző anyagnak kedvezők a tulajdonságai, és alkalmas lesz a tőkés importból származó FLEB-70 felváltására.

Nagy Lajos
tű. alhdgy.

Az AKG 800 100 jelű habsugárcső

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

Mint minden területen, a tűzvédelemben is célszerű, ha a technikai létesítmények számszerű gyarapodása együtt jár a minőség és a teljesítmény növekedésével. Az Elzett Művek porraloltókészülék-gyártmányainak teljesítménymegosztás szerinti vizsgálatánál viszont kiderült, hogy a forgalomba kerülő készülékegységek számszerű gyarapodásától elmaradt a teljesítménynövekedés.

Tájékoztató közleményeinkben több esetben felhívtuk a figyelmet a készülékállomány teljesítményének elsődlegesére a számszerű fejlesztés mértékének megállapításánál. Pl. folyadék- vagy gőzfázisú szénhidrogének oltásánál egy 250 kg-os gördíthető porraloltó tűzoltási hatékonysága, a helyi körülményektől függően, kedvező esetben akár 10 db 12 kg-os készülék hatékonyságát is meghaladhatja.

A gördíthető 250 kg-os porraloltók másfél évtizedes használati tapasztalatai igen kedvezőek. Számos veszélyes tüzet sikerült leküzdeni a gördíthető 250 kg-os porraloltókkal.

A gördíthető 250 kg-os porraloltó, megfelelő kezelőszeméllyel, hatékony eszköze a létesítmény tűzvédelmének. Üzembiztonsági, kezelhetőségi, idő- és sérülésállósági tapasztalatai igen kedvezőek.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VÁLLALATI TŰZOLTÓPARANCSNOKOK, BERUHÁZÓK, FIGYELEMI

A tűzoltókészülék-állomány minőségének, összetételének felülvizsgálatokor és annak számszerű kialakításánál vegyék figyelembe a teljesítmény növelésének tűzvédelmi hatékonyságát – a vonatkozó rendeletek, szabályok betartásával.

Kérjük tisztelt ügyfeleinket, hogy a tűzoltókészülékekkel kapcsolatos szakmai problémáikkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

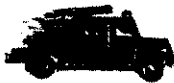
Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki o.v.

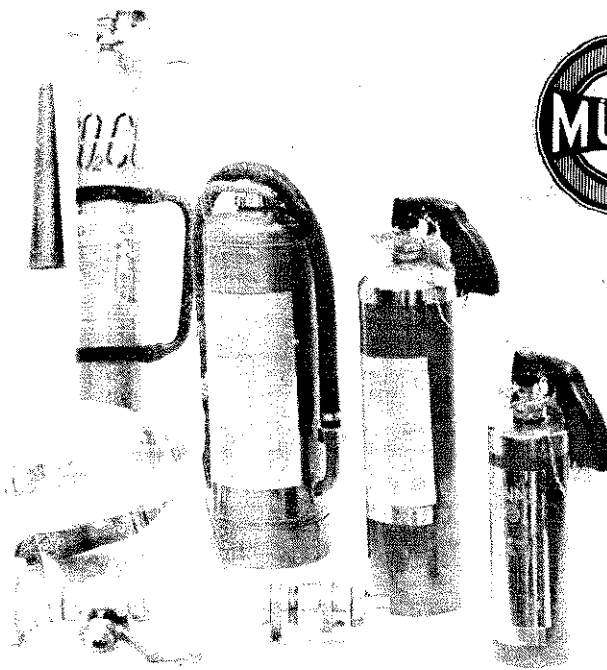
Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388 Pf. 99.

(X)

BIZTONSÁG: KORSZERŰ TŰZVÉDELMI ESZKÖZÖK

Szerelt tűzoltótömlők – Tűzoltószerelvények
Tűzoltókészülékek

Megrendelhető tartalék oltóvíz tárolására alkalmas medencék
készítéséhez

vastagság: 0,8; 1,0; 1,2; 1,5; 2 mm
szélesség: 1,2 m
hosszúság: 10 m

Nagykereskedelmi értékesítés:

8. SZ. OSZTÁLY

Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 61.
1065

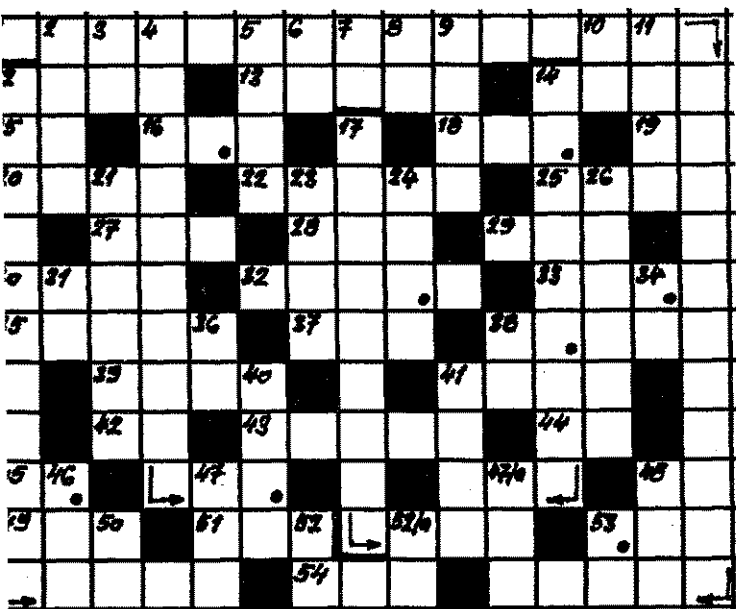
Telefon: 115-800 52
310-362

Készpénzért vagy csekkfizetésre
törtéző értékesítés:

MŰSZAKI ÁRUK BOLTJA

Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.
1065

Telefon: 115-800 25

Megfejtésül a következő sorokból álló mondatot kell beküldeni: vizsz. 1., függ. 12., 4., 14., vizsz. 13., függ. 17.

Re kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: a vizsz. 1-re vonatkozik a leomlott részek elítélésére, ha azt ennek folytonossága megköveteli.

A megfejtők között könyvtalványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. március 15.

K. I.

Az első számban megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő: TŰZFALAK, OROMFALAK, VÁLASZFALAK, KEMÉNYEK; FÜZEMTARTÓK; MEGDUZZADÁS.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: MÉSZEK.

Könyvtalványt nyertek: Hafner Menyhértné, Mohács; Pető János, Budapest; Tóth Imre, Hódmezővásárhely.

A nyerményeket postán küldjük el.

Rejtvényfejtőink 1978. évi pontversenyében a következők értek el 60 pontot: Barna János, Budapest; Csapó Sándor, Kajászó; dr. Csóvári Ervin, Vác; Fábrián Sándor, Budapest; Fogarasi Imréné, Baja; Gece István, Mezőkövesd; Godó Anna, Baja; Gyuris István, Nyíregyháza; Horváth Sándor, Gödöllő; Kiss Istváné, Vác; dr. Kőhegyi László, Budapest; Lavati Miklós, Baja; Lukács Béla, Eger; dr. Malárics József, Budapest; Módos Imre, Vác; dr. Németh József, Budapest; Németh Mihály, Baja; Orsós János, Pásztó; Pető János, Budapest; Sánta Károly, Szeged; Solymosi László, Budapest; Szabai Györgyné, Vác; Szitár Miklós, Budapest; Takács János, Budapest; Tábi Antalné, Kecskemét; Tóth Imre, Hódmezővásárhely; Vass János, Makó; Zsombók János, Budapest.

A felsorolt rejtvényfejtőket szorgalmuk elismeréséül könyvtalványval jutalmazzuk. Az utalványt postán juttatjuk el címükre.

ÉPÍTMÉNYEK MŰSZAKI MENDŐSZEREI (folyt.: függ. 12.). Van ilyen film is. 13. A FÜGG. FOLYTATÁSA (folyt.: függ. 17.). Fasorral szegélyezett út. 15. Köző. 16. Tartó. 18. Tisztítószér. 19. sza: védelmez. 20. Nem hamar. 22. mbi (nem üdítő itali). 25. Zsebrá- tartozéka. 27. Adam párja. 28. zdasági szerszám. 29. Nyelvtanialom. 30. Spanyol folyó. 32. In- n diadalmi jelvény volt. 33. Rag- (ék.fel.) 35. Európai (német) ötvárosba való. 37. Váladéka ke- fi. 38. A Patyolat végzi. 39. A orsírás ókori feltalálója. 41. Az ik „kőkorszaki szaki”. 42. Igekép- 43. Vízben tisztítaná. 44. Gépkör- rov. 45. Azonosak. 48. Mint elő- de mégis más! 49. Német abécé lso betűje. 51. Angol filmek vé- i olvasható szó. 53. Gyöngyökből ikláncot készít. 54. Fával dolgozó kmunkás.

Medvefajta. 3. Béla azonos hang- 4. A FÜGG. 12. FOLYTATÁSA yt.: függ. 14.). Nyakláncban ordhatják. 6. Tüzel. 7. A köze- di. 8. Téma azonos hangzói. 9. otása. 10. Tamás László. 11. ... y halva. 12. A VIZSZ. 1. FOLY- TÁSA (folyt.: függ. 4.). 14. A GÖLEGES 4. FOLYTATÁSA yt.: vizsz. 13.). 17. A VIZSZ. 13. YTATÁSA. 21. Hivatja. 23. Régl id férifakabát. 24. Fekete István nybeli állata. 26. Lehullik. 31. vak előtagjaként kettőt jelent. 34. hje. 36. Levélben üzen. 38. Majd- i méh! 40. Arab sejség. 41. Viz- a filmforgatás vezérkara. 46. korító képző. 47. Zell am ... 47/a. Vegas (amerikai város!). 48. Ké- a keszeg! 50. t! 52. Gyermek- ités szava. 52/a. Földmunkát vé- 53. FY.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata

Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSEG: Budapest VI., Izbella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság

Felélős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108

79.2543/2-02 – Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314

Index 25801

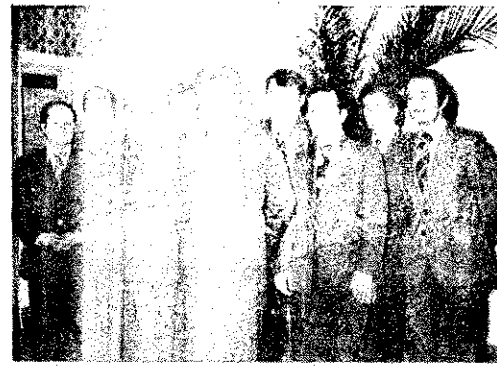
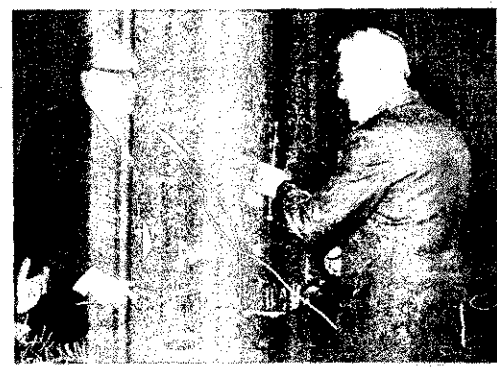
**HÖLVÖZÖL JÜNK A VÁLDOZATI
TŰZOLTÓSÁG
CSAPATGYŰLÉSÉNEK VENDÉGEIT**

1949 - 1979

Unnapi csapatgyűlésre szól a meghívó. A Dalmandi Állami Gazdaság vállalati tűzoltósága február 3-án ünnepelte alakulásának 30. születésnapját. Vas István igazgató köszöntőjéből néhány jellemző számadat. Azok, akik még kocsi-fecskendővel kezdtek, most 670 millió értékre vigyáznak. 6 ZSUK-juk van, jól felszerelt, országával is ellátott szertárai. Van gyokerló és „kimenő” ruhájuk. Mindez az évi négymillióból, amit a gazdaság a tűzvédelmi beruházásra fordít. Ezen, a vacsorával és tűzoltóbállal egybekötött „családi” születésnapon, a feleségekhez is szóltak az igazgató köszönő szavai. Akiknek részük van abban, hogy a gazdaság 42 tűzoltójára hosszú évek óta számít és épít a vezetőség. Elsők a társadalmi munkában, úttörők a gazdasági reformokban, ők adják a szocialista brigádmozgalom gerincét. Fegyelmezett, odaadó munkájukra bizton számíthat a gazdaság.

Sz. Lovász Ilona

A BM Tuzoltóság Országos Parancsnokság
stafolyáirata

XXXI. evf. 3. sz.

1979. március

Köszöntés

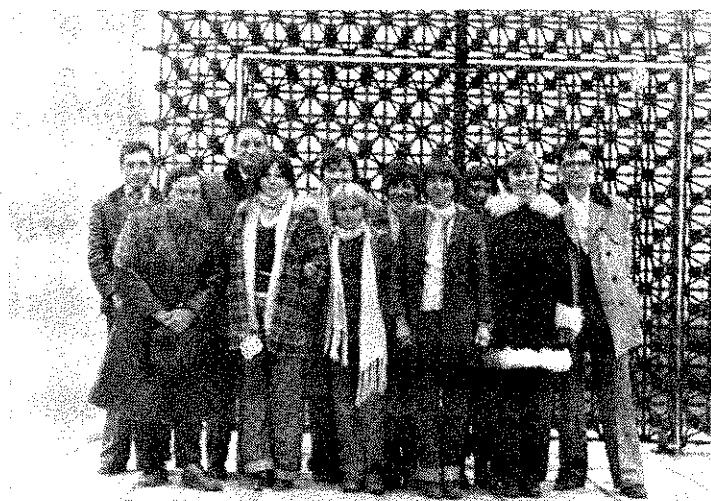
Olcsai-Kis Zoltán alkotása

34 résztvevővel a közelmúltban egyhetes összevonást szerveztek az állami gazdaságok harkányi továbbképzőjén a MEM 2 éves tűzvédelmi tanfolyamának másodikéves hallgatói részére. Az évente négy alkalommal rendezett „fejtágítón” napi 6 órás, konzultáció jellegű, kötött foglalkozást tartottak; a kötelező szakdolgozat témáját ki-ki a saját területéről választhatta. Az élelmiszeripart 12-en, az állami gazdaságokat 22-en képviselték a március végi záróvizsgákat megelőző utolsó összevonáson.

Február 3-án Pécsen, a Puskin Művelődési Házban, 14 csapat részvételével rendezték meg a Mecseki Szénbányák tűzvédelmi megbízottainak vállalati vetélkedőjét. Az I. helyezést — Pécs Bányászati csapata — jogot nyert a megyei vetélkedőn való részvételre.

A hagyományokhoz híven a múlt év végén is jutalomkirándulás szervezett a dunaujvárosi járási hivatal és a városi-járási parancsnokság a kiváló munkát végzett úttörő-tűzoltók részére. A Szekszárd—Baja—Mohács útvonalon rendezett autóbusz-kiránduláson részt vett perkátai, rácalmási, baracsi, előszállás mezőfalvai, nagykarácsonyi és dunaujvárosi pájtások egyebe között a szekszárdi laktanyába is ellátogattak, ahol bemutató tartottak a részükre. Képünkön a több mint 70 főnyi résztvevő egy csoportja látható a kísérőkkel.

Tíz apróságának ünnepélyes névadót rendezett az elmúlt év végén a szolnoki városi és járási tűzoltó-parancsnokság párt-KISZ-alapszervezete. Az ünnepi program a KISZ-bizottság „K-levaló” klubhelyiségében tartott fogadással ért véget.

Napirenden: a tűzvédelem

Az országgyűlés ipari bizottsága február 16-i ülésén a Kohó-Gépipari, a Könnyűipari, valamint a Nehézipari Minisztérium munka- és tűzvédelmi helyzetéről tárgyalt. A napirend kereben Főzse Lajos, a SZOT Munkavédelmi Osztályának vezető tájékoztatót a kapcsolatos körülményekről és a fejlesztésiadatairól.

Az ülésen részt vett és az érintett minisztériumok jelentései értékelő megjegyzéseket fűzött Varga Károly tűzoltó ezredes országos parancsnok, kiemelve, hogy a legjelentősebb fejlődés a Nehézipari Minisztériumhoz tartozó területen tapasztalható. Iddákkal érzékeltette a tárcák tűzvédelmi helyzetét, vázolta ezt értékelő belügyminisztériumi álláspontot, majd néhány gondolatban összegezte azokat az intézkedéseket, amelyeket a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága szükségesnek tart. Tüzesetek áldozatai, sérültjei számának csökkentése érdekében azért, hogy kevesebb legyen az elpusztult érték.

KÖSZÖNTJÜK A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG HATVANADIK ÉVFORDULÓJÁT!

Zoli bácsi ma is alkotóerejének teljében dolgozik, mint tette azt egész életében. Senki meg nem mondaná erről az alacsony termetű, törekeny alkatú művésztől, hogy a nyolcadik ikszet is felváltotta. Fiatalos lendülete, forradalmi hevülete egyszerűen lenyűgöző.

Olcsai-Kiss Zoltán Kossuth-díjas érdemes művész élete történelem. Azon ritka kevesek közé tartozik, akik fiatal művészként egy életre szólan elkötelezték magukat az eszme szolgálatában, s az elsők között fogtak fegyvert a szovjethatalom védelmében.

Az emigráció párizsi évtizedei tovább erősítették benne az ügy igazába, győzelmebe vetett hitet; művészt, forradalmárt érleltek, edzettek.

A felszabadulást követő években tehetsége, alkotóereje kiteljesedett, és olyan nagyszerű alkotások sorával gazdagította szocialista nemzeti kultúránkat, amelyet nem sokan mondhatnak magukénak.

Ritka egyénisége magával ragadó; pártos művészete, rendkívül nagy élettapasztalata és műveltsége ma is aktív közéletiséggel párosul, s a szobrászat mellett új kifejezési mód keresésére ösztönzi, mert érzi, hogy mondanivalójának csak a három dimenzió lehet az egyetlen kifejező eszköze.

Készülő triptichonja szuggesztív erejű tiltakozás az esztelen háborús pusztítás ellen; harcos felhívás a békes építőmunka, az emberiség értékeinek védelmére és szilárd osztályszemléletet tanúsító figyelmeztetés: a világ számára nincs és nem lehet más alternatíva, csak a békés egymás mellett élés.

Köszöntés című alkotása a Magyar Tanácsköztársaság 60. évfordulójára készült.

Megtisztelő számunkra, hogy címlapunkon alkotásának fotójával köszönhetjük az első magyar proletárhatalom születésének nagy évfordulóját.

A parancsnok felesége

Látni kellene,

ahogyan beszél. Hallani izes kiejtését, hangjának különös muzsikáját: figyelni arcának rezdüléseit, élvezni válasszainak eredetiségét, és érezni magával ragadó lendületét. Kellemes, szórakoztató, beszélgető partner. Két fiú édesanyja, és egyáltalán nem mellékesen a pécsváradai önkéntestűzoltó-parancsnok felesége. A formula szerint *Vadász Lászlóné*, de a pécsváradai felnőtteknek csak „Elza néni”, a kicsinyeknek meg „Elza mama”.

Tűzoltó familiából származik, édesapja Pécsváradon volt parancsnokhelyettes. Vonzódása innen ered; már kislánykorában sok tűznél megfordult, és izgult a versenyeken. Első bálozóként is a tűzoltóbárra készült nagy izgalommal. A folytatás is szabályos, mert nemcsak hogy tűzoltófeleség lett, de a parancsnok férjnek a legjobb segítőtje is. Méghozzá olyanaira, hogy az évtizedek során kivívta a pécsváradiak tiszteletét, nagyrabecsülését.

Ha például nem volt odahaza a parancsnok, aki egyébként századosi rendfokozatot visel, intézkedett „a kapitány” — mármint Elza néni. Természetesen nem ötletszerűen, hanem a riasztási terv szerint, amelyik most is ott van a telefon mellett. Nappal könnyebben, mivel az önkéntesek telefonon elérhetők. A szertár a szomszédokban, a kules Elza nénié; pár percen belül együtt a csapat. Éjjel már komplikáltabb a riasztás. Ilyenkor Elza néni először beszél a szomszédban lakó *Bartha Imre* és *Bartos József* gépkocsivezetőknek, ő meg a szertárba rohan. Háromszor meghúzza a szirénát, és alig hákul el a vijjogás, máris berobognak a fiúk.

Ha az egész család

odahaza van, s éjszaka megszólal a telefon, Laci bácsi már öltözik és indul. A riasztást Elza néni végzi Dezsővel, a kisebbik fiúval. Ő még nőtlen, velük együtt lakik, és persze önkéntes tűzoltó. Autószereelő, így a 352-es gépjárműfecskenő javításával nem sok a gond. De ha netán mégis baj van a fecskendővel, Elza néni leleményessége ezen is segít.

...Az egyik nyáron beszéltek, hogy ég a tarló. Egyedül volt otthon, a kocsijuk meg rossz. Kiállt az útra, leállította az első arra jövő autót, kivittette magát a tűzhöz. Látta, hogy egy szalmakazal van veszélyben. Visszaküldte a gépkocsit, hogy a tsz.-ből küldjenek embereket szerszámokkal. Ő meg addig diófaággal csapkolta a tüzet. Bizony folyt róla az izzadság, mire megérkezett az erősítés, de megmentették a kazlat anélkül, hogy az önkénteseket riasztotta volna.

Még jó néhányszor adódott hasonló eset, amikor egyedül oltott tüzet, a helyszínen levők segítségével, illetve azok munkáját irányítva.

Nem is olyan régen

belebbant az olajkályha a szomszédos könyvtárban. Azonnal értesítették Elza nénit, aki a „felderítés” után úgy döntött, hogy a tűzoltószertárból magával vitt pokróccal — amit az utcai kútnál „menet közben” benedvesített — fojtja el a tüzet. Porral nem akarta, mert mint mondja, az „nagy cirksuzt csinált volna az értékes könyvek között”.

A maiom irodahelyiségében keletkezett olajkályhatűzet is a tűzoltók riasztása nélkül, az ő parancsnoksága alatt, porraloltókkal fékeztek meg a malom dolgozóit. A pécsi államiaknak már csak a tűzvizsgálattal volt dolguk.

Pécsváradon mindig otthon van a parancsnok felesége. De nemcsak a tűzoltók találják odahaza. Ajtaja nyitva áll minden segítséget kérő előtt.

Telefonjukat

tűzás nélkül nevezhetnénk a pécsváradai segélytelefonjának is. Sokszor hívtak már rajta mentőt, orvost beteg gyerekekhez, felnőttökhöz. Akkor is náluk csöng a telefon, ha nem Pécsváradon, hanem a környéken van tűz. Ilyenkor Pécsről jön a hívás.

Az államiak tárcsázzák a 22-es vonalat, mert tudják, innen egy-kettőre vonul a segítség. Ők közelebb vannak, előbb kiérnek. Így volt ez a mecsek-nádasi erdőtüznél, vagy amikor a lovászhetényi állami gazdaságban az istálló földeme rászakadt az állatokra. Mindkét helyen sokat tudtak segíteni a pécsváradai önkéntesek.

De nemcsak bevetéseken segítői az államiaknak, négy „hivatásost” is neveltek. A pécsi városi-járásai parancsnokságon szolgálatot teljesítő *Németh Mihály*, *Amcsin László*, *Lukács Ferenc* és *Kollár Sándor* itt voltak önkéntesek. Most is innen járnak be szolgálatba.

Elza néni

csendesen, mosolyogva jegyzi meg: „Hányszor megigazítottam a sapkájukat, meg a derékszíjukat a versenyeken... Szeretem, ha nemcsak ügyesek, hanem csinosak is a fiúk.” Dátum szerint tudja, hogyan szerepeltek a fiúk. De azért, ennyi férfiember között megint kellene egy női raj. Volt már két ízben is, és igen eredményesen szerepeltek. Úgy tervezi a Vadász házaspár, hogy jövőre azért csak összehoznak egy női és egy ifjúsági rajt.

Jövőre lesz 90 éves az egyesület. Laci bácsi 50 esztendeje tűzoltó; Elza néni 39 éve segíti őt önkéntes munkájában. A jubileumon ismét igazi aszszonymunka vár rá. Az ő vezényletével főzik majd a tűzoltófeleségek az ünnepi vacsorát, ahogyan teszik azt évek óta a közgyűlések alkalmával.

Ez persze más lesz, s amilyen gondos és előrelátó, lehet hogy már összeállította az évforduló érendjét.

ndig az élen

BEN ALAKULT a gyáregység, lgozójából 226 nő, és ebből 106 : éven aluliak száma.

raja szinte a kezdettől hírneves. igen gyorsan cserélődnek, de hogy nem — az utánpótlás tartja vonalat. Az alapítók: *Vígh Zoltán* és *Eszes Jánosné* a falubeli öngyegyületből jöttek. Most távol

j kilenc tagjával a tanácsterem-szelgetünk. Fiatal, vidám lányok, ok — 18-tól 25 évesig. A „szó-szúttal is *Borsányi Margit* rajpa-*ok*, egyben rangidős is. 8 éve dol-*tt*, és azóta tűzoltó. *Zrupkó Im-**lagy T. Jánosné*, *Wattai Lászlóné* *gbbiekhez tartozók.*

ÁNYOK EGÉSZEN FIATALOK *ban* és a rajban is. *Benke Má-**vid Éva* — néhány hónapja jöt-*agy Erzsébet*, *Varga Mária*, *Tá-**a* is még a munkás évek elején *k*. Mindnyájan fizikai munkát *ak*, betanított munkások, pontó-*: radiátorfűzők*, két műszakban *ak*, stíszínű radiátorbordákat vonják *emezzel*. Eléggé feszített a mun-*ó*, de azért szakítanak időt a *lásra*.

műszakban dolgoznak, a délidőt, *s idejét* töltik gyakorlással. Meg *avonta* négy napot, általában a *-szombatot* szánják rá. Ezeket a *t természetesen* ledolgozzák.

szereléssel rendjén vannak, csak *ya...* az bizony lehetne hosz-*mert* igen kényelmetlen a ver-*en*, főleg a stafétánál. Utóbb *gy oldották* meg, hogy melegítő-*senyeztek*, és csak az eredmény-*re vették* fel az egyenruhát.

ETET KAPTAK a gyári veze-*hogy* amint lehet, megrendelik *ra* az új fazonú ruhát a Jász-*Ruhaipari KTSZ-nél*. Járás- és *zerte*, de még az országgrézi *eken* is jól ismerik a jászbol-*akat*.

l kijön a lépés — márpedig rit-*rdu*l elő, hogy nem sikerül —, *őket* legyőzni. Erre vall, hogy *ő* és második helyezés mellett *ad* harmadik vagy negyedik. Al-*nem* rajtuk múltott, hogy nem *kivédeni...* Ahol nem sikerült *t végezni*, az emlékezetes vala-*. Az* 1974-es megyei versenyen *ogó* esőben szereltek. Észrevet-*gy* volt csapat, amelyiknél töm-*réltek*. Nekik nem. Olyan sú-*lt* az átázott tömlő, hogy csak *dik* helyre futotta az erejükből. *elkeseredésükben*. Most már túl *rajta*, de elfelejteni, azt nem

STLEN ELLENFELET különö-*pektálnak*, a BUBIV jászberé-*áregységének* a raját. Tavaly *adtak* velük szembem. De *Mert* a vizes szerelésnél szét-*a tömlőjük...*

Összetartó gárda. Együtt járnak szó-*rakozni*, kirándulni, a KISZ-ben is *együtt* vannak. A raj tagjai több szo-*cialista* brigádba tartoznak, de vala-*mennyien* kitesznek magukért, ha vál-*lalásokról* van szó. A tűzoltóskodást is *minden* társadalmi munkán felül vál-*lalták* és úgy is végzik. Érthető tehát, *ha* a vállalat vezetősége sem szűkmar-*kú* egy-egy verseny után a „borítékos” *elismeréssel*.

Szeretik őket a gyárban, fegyelm-*zett* termelőmunkájukkal, jó verseny-*eredményeikkel* rá is szolgáltak erre.

EGY VÁRATLAN, a témától ugyan-*csak* elütő gyors kérdés: Milyennek *képzelik* az ideális férfit?

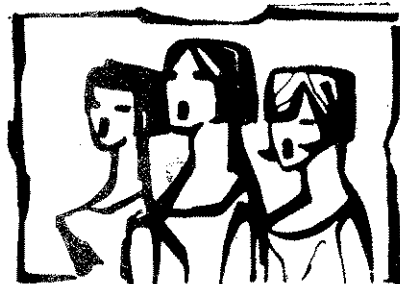
A válaszok szintén kapásból, az el-*hangzás* sorrendjében: szép legyen; át-*lagos*; művelt, házias; tudja mikor van *nőnap*, születésnap, kerülje a kocsmá-*kat*; mosson is; komoly és vidám is *legyen*; szeresse a gyerekeket; az se *baj*, ha tűzoltó; olyan legyen, mint a *Pali* (mármint az illető vőlegénye); *megértő*; se szép, se csúnya, köze-*pes...*

A BESZÉLGETÉS végeztével vissza-*kísérjük* őket az üzembe. Fűlsüketítő

zaj. Elfoglalják helyeiket. Felveszik a *védőkesztyűt* és dolgozni kezdenek. *Szorgos* kezeik alól melegeget adó radiá-*torok* kerülnek otthonokba, irodákba — *a Jászberényi Hűtőgépgyár Jászboldog-**házi Radiátor Gyáregységéből*. Az *üzemben* nagy táblán így kezdődik a *felirat*: „5 millió négyzetméter radiá-*tor”. Ennyi* készült el már eddig. Te-*kintélyes* mennyiség, sok munkával, fá-*radsággal* érték el. Ők kilencen is ki-*vették* belőle a részüket.

Írta: Sz. Lovász Ilona

Fényképezte: Kútvolgyi Mihály

Tűzvédelem már az iskolában

Napjainkban mindinkább előtérbe kerül a tűzvédelmi propaganda színvonalának emelése, a rendelkezésre álló — elsősorban nem jelentős anyagi kihatású — lehetőségek jobb kihasználásával. A tűzvédelmi felvilágosítás egyik legigényesebb területe a gyermekek, iskoláskorúak oktatása, hiszen a szakmai tudás mellett bizonyos pedagógiai, nevelési ismereteket is igényel. A kettős követelménnyel ösztönözni szövege nem mindenki rendelkezik — a legnagyobb jóindulat mellett sem — azok közül, kik e feladatot végzik, illetve végezték. Tapasztalatunk szerint néhány alkalomszerű filmvetítésen vagy előadáson kívül más szervezett tűzvédelmi felvilágosító munka csak helyenként valósul meg az iskolákban, tanintézetekben. Ugyancsak hátrány részünkre, hogy nem ismerjük azokat a lehetőségeket, melyek alkalmat adnak a tűzvédelmi feladatok ismertetésére, akár tantárgyi órák, vagy osztályfőnöki órák keretében. Ezek a körülmények arra ösztönöztek bennünket, hogy felvegyük a kapcsolatot a Somogy megyei tanács vb művelődési osztályával, és közösen keressük a megoldás útját. Így került sor a Somogy megyei Pedagógus Továbbképzési Intézet és a Pedagógusok Szakszervezete Megyei Bizottságának bevonásával közös pályázat kiírására.

A pályázat célja, hogy a jelenlegi hatályos jogszabályok és propagandaanyagok felhasználásával olyan oktatási tematikát állítson össze, amelyet a bíráló bizottság döntése után az általános iskolák felső tagozatos tanulói részére osztályfőnöki, szaktárgyi órák keretében oktatni lehet. Fejlessze a tanulók tűzvédelmi ismeretét, növelje a tanulók képességét a tüzek megelőzése, az oltóanyagok használatára, a tüzek oltása terén.

A PÁLYÁZATI ANYAGBAN FEL KELL DOLGOZNI:

- a lakóhelyen, az iskolákban, a környezetben való tartózkodás során a káros tűz keletkezését megakadályozó általános magatartási szabályokat,
- a tűz keletkezése, észlelése esetén teendő intézkedéseket.
- az égés (tűz) hasznos és káros hatását,
- a tűz oltásának módját, az erre a célra szolgáló legismertebb berendezések, felszerelések, anyagok használatát.

A PÁLYÁZAT FELTÉTELEI:

1. A pályázaton csak pedagógus munkakörben dolgozók vehetnek részt egyénileg vagy csoportosan.
2. A pályázók az anyaghoz tematikát is készítsenek. Ebben határozzák meg:
  - a tanításhoz szükséges szemléltetési eszközöket,
  - az egyes tantárgyakhoz (fizika, kémia) kapcsolható ismeretanyagok körét.
3. A pályamunka, a különböző foglalkozások (osztályfőnöki, szaktárgyi órák) összesen 6 (hat) órában feldolgozható anyagot öleljen fel.
4. A pályamunka díjazása:

1 db	I. díj	4500,— Ft
2 db	II. díj	3500,— Ft
3 db	III. díj	2500,— Ft

A bíráló bizottság fenntartja azt a jogot, hogy a beérkezett pályamunkák színvonalától függően a díjak helyett munkajutalmakat osszon ki.

5. A pályázatokat két gépelt példányban kell elkészíteni. A pályázaton nem vehet részt olyan pályamű, amelyet máshova elbírálás céljából már benyújtottak.

A pályázat jellegű. A pályamű címét, a pályázó nevét, lakáscímét, munkahelyét zárt borítékban mellékeljük.

Beküldési határidő: 1979. április 23.

Eredményhirdetés: 1979. június 2.

A pályázat sikere érdekében a tűzoltó-parancsnokságok igény szerint konzultációt és más szükséges szakmai tájékoztatást adnak az érdeklődők részére.

Bán László
tű. alhdgy.

Nagypataki
Imre
igazgató

Az igazgató és a tűzvédelmi vezető

Nagypataki Imre, a Szabad-egyházai Szeszgyár igazgatója is a különösen elfoglalt vezetők közé tartozik. Nem beszél róla, nem is hivatkozik rá. Ha azonban időtérképet készítenénk egy-egy napjáról — beleértve a hivatali időn túlit is —, alighanem kiderülne, hogy tulajdonképpen akkor vannak szabad percei, ha látogatókat fogad, vagy éppen alszik odahaza.

Gazdasági tiszttségével kapcsolatban jellemzőként talán csak annyit, hogy a gyárnak — a helyin kívül — Pécsen, Székesfehérváron, Szekszárdon és Kaposvárott is termelő és kereskedelmi egységei vannak. Emellett épül az új nagyberuházás, amely egyben tűzvédelem nélküli új korszakot is jelent majd szinte felbecsülhetetlen értékű kincsünk — a kukorica — hazai feldolgozásában. Meg egyúttal régóta dédelgetett terve, elképzelése valóra válását is, amelybe anynyi energiát fektetett éveken át tudományos munkában, publikációkban.

Ezenkívül az országgyűlési képviselőséggel is sok minden együtt jár, nem beszélve arról az intenzív oktatási és elmé-

leti tevékenységről, ami pártvonalon folytat évek

Alig hihetné valaki, mindezek mellett a tűzvédelmi helyzetet is olyan apikosan ismeri Nagypataki re, mintha ezen a területen dolgozna főállásban. Ez a terjedt tájékozottság nem nan ered, hogy a mi tisztünkre „készült tűzvéde ből”, s nem is csupán a magyarázható, hogy végsőron egy személyben ő a ma” felelőse. Kétségtel ennek is szerepe van be Meg az is közrejátszik ek hogy a tűzvédelmet igaz, közvetlenbe vonta. Mir azért, hogy kikapcsoljon den felesleges áttételt, s a jékoztatást első kézből hassa *Ducza Istvántól*, a dészet és a tűzvédelem v tőjtől.

Mert érdekl, mert jelen gének megfelelően érté feltételnek, a védelem f részének tekintti. Sőt, mi meggyőződése, hogy a t delem nem egyszerűsítthe technikai szintre, az ezzel szefüggő tevékenységek ra. hanem ennél jóval bo lultabb: emberi kapcs rendszerén alapul, s a t

Duca István
rendészeti-
tűzvédelmi
vezető

A megyei főügyész

Tízre jeleztük látogatásunkat, de mire bejutottunk, már túl volt egy kiadós korai megbeszélésen dr. Mátay Pál megyei főügyész. Várakozással tekintettünk a találkozás elé, mert úgy tájékoztattak bennünket, hogy a tűzvédelem ügyének egyik legharcosabb szószólóját tisztelhetjük személyében. Olyan közéleti tisztviselőt, aki nemcsak besorozásának súlyát, személyes tekintélyét veti latba, ha a szükség úgy hozza, hanem országgyűlési képviselőként is módot talál arra, hogy a közérdeket sértő visszasságok elleni fellépéshez a törvényhozásban is fórumot teremtsen.

Vendéglátónk a tömör fogalmazás híve. Azzal kezdi, hogy a múlt év elején az volt a benyomása, mintha a tűzvédelmi munka és az ezt végzők közmegebecsülése alábbhagyott volna funkcionális körökben. Mindez, s néhány negatív jelenség olyan elhatározást érelt benne, hogy fel kell korbácsolni az illetékesek lelkiismeretét. Már csak azért is ezt látta célravezetőnek, mivel a visszasságok a tűzvédelmi alaptevékenységet érintették, s közülük is az építési engedélyezési eljárás körüli viták kerültek felszínre.

Egyesek odáig mentek, hogy kijelentették: konzervatív az a felfogás, amit a tűzoltóság a modern építkezésekkel kapcsolatban képvisel, s a közép-magas házaknál a tűzvédelmi előírások egy részét egyszerűen figyelmen kívül hagyta. A következmény: a szakhatósági eljárás során az épületek 80%-ára nem kaptak használatbavételi engedélyt.

Azután jöttek a SKÁLA átadása körüli bonyodalmak, majd az iskolák. Ugyanakkor folytak a viták, hogy ki a konzervatív. De, hogy mi történik akkor, ha ilyen körülmények

között emberek életét követelő rendkívüli eset következik be, az úgy látszik, csak keveseket érdekel.

Elmondja, hogy a megyei pártbizottságon, majd pedig az országgyűlés jogügyi bizottságában abból a megfontolásból tette oda a megfontolását, hogy cselekvésre készítse a vezetést.

Szenvedélyesen bizonygatja, hogy a cselekvés a lényeges, nem pedig azt vitatni, kinek van igaza. Lehet, hogy egyik-másik kérdésben a változtatás hoz megoldást. Ezért szükséges a jelenségek figyelemmel kísérése, nem pedig lekötni magunkat az egyszerű bizonyított igazság mellett. Ha az a próbát nem állja, meg kell változtatni.

A gondok sorában említi a létrahányt, s kapcsolva a közép-magas épületekből mentéshez, felteszi a kérdést: hogyan avatkozzunk be, ha történetesen a tizedik emeleten van a baj? Az a véleménye — s ezt a Szolnokon történetekkel példázza —, hogy nem akkor kell intézkedni, amikor már megtörtént a baj, hanem technikailag is fel kell készülni rá.

Az érvek igazsága a döntő — feleli arra a kérdésünkre, hogy vajh akkor is eredményes lett volna a fellépése, ha történetesen nem ezt a funkciót tölti be? —, bár ez esetben a felvetés módja kapcsolódik a tiszttségéhez. Viszont hiába vetné fel, ha nem volna az egészen belső logikája, mert végeredményben ez ad súlvt a végrehajtás kikényszerítéséhez.

A tűzoltóságról így summázza a véleményét: a kapcsolat jó; a maguk részéről a hatósági munkát kísérik figyelemmel. Nagyon következsnek, célratorőnek és törvényesnek ítélik meg.

— b —
(Folytatjuk)

cselekvésre épülően érvé-
esül a termelőmunka min-
napos gyakorlatában.

Ezért tulajdonít olyan nagy
entőséget a tűzvédelmi ha-
sággal kiépített korrekt kap-
latnak is. Ha gondjuk van,
mennek a járáshoz. No,
m úgy, hogy ha eszükbe
valami, kapják magukat
beugranak a parancsnok-
gra. Csak indokolt esetek-
n, amikor nem árt, ha a
akemberek véleményét is
kérjük, mielőtt cselekedné-
k. Mint mondja, eddig még
nem volt olyan kérdés, ame-
kre a lehető leggyorsabban
kaptak volna precíz vá-
zlatot.

Igaz, nem is akadt komo-
abb problémájuk. Amit el-
őrzéseik során maguk fel-
nének, intézkednek is azon
omban. De ezek is többnyi-
olyanok, mint általában a
ltozással együtt járó átme-
ti szabálytalanságok, rend-
enességek. Kelő odafigye-
ssel és gyors intézkedéssel
egszűntethetők. Amikor ér-
nybe lépett az új rendelet,
menetileg okozott nehézsé-
t számukra, de a korábbi
unkagyakorlat ezen is átse-
ette őket, s hamarosan a
gi kerékvágásban ment min-
n. Olyannyira előre tartot-
t, hogy például a szakvizs-
ztatásban is megelőztek
ndenkit a trösztön belül,
dig nem kevesebb mint 234
lgozónál kellett felmérniük
tűzvédelmi felkészültséget.

Nem a rivalizálás vezette
et ebben sem. Természetes-
k tekintették az egészet.
nt mindig, ezúttal is a célt
zték, még annak ellenére
hogy biztosítottak. Ugyan-
y vannak a tűzmegeelőzés
chnikai feltételeivel is. Ha

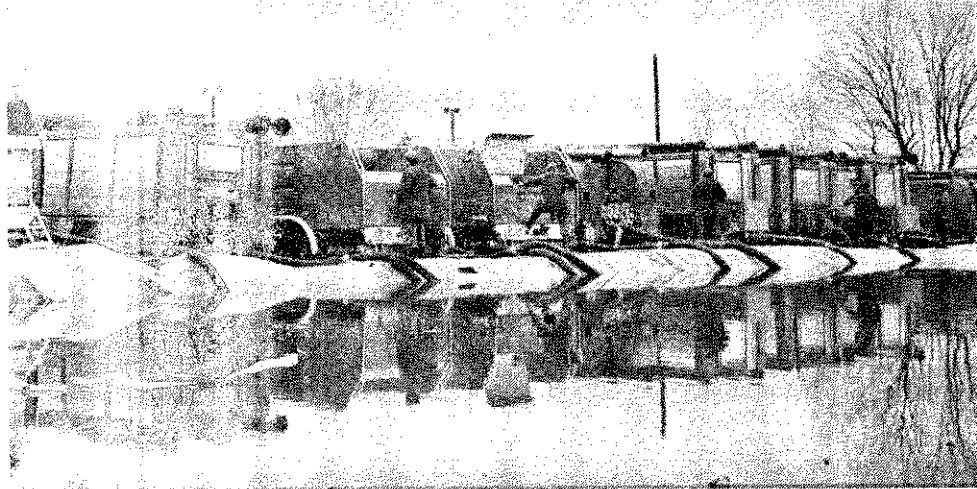
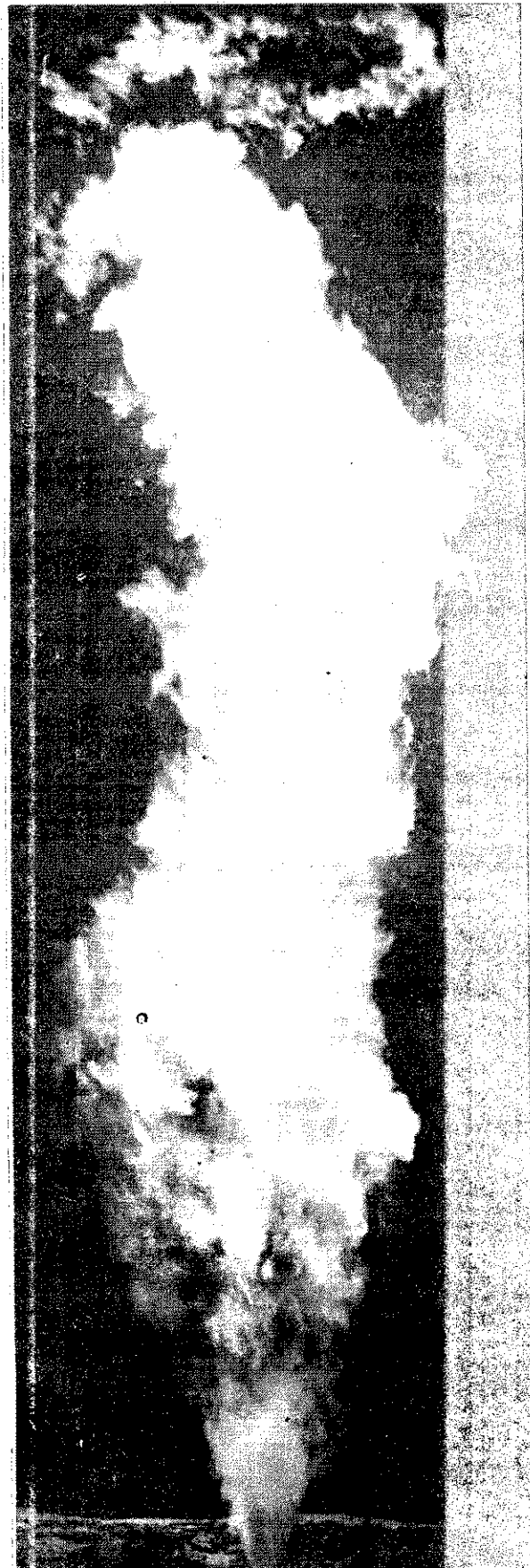
például a tévyszámok nem
egyeznek a tervben előírán-
yozottakkal, akkor sem torpan-
nak meg. Mesterséges korlá-
tokat nem állítanak maguk-
nak; pótlásra mindig van
mód, a költségvetésük lehető-
vé teszi.

Meg az is az gazgató kap-
csolatos szemléletének a kife-
jezője, hogy kollektív szerző-
désben rögzítették: 5 éves
szolgálati időn túl anyagi elis-
merés illeti meg a vállalati
tűzoltókat. Vagy: a járási
verseny résztvevőit 300—300, a
megyeire kerülőket pedig 500
—500 forinttal jutalmazták.
Vagy: a versenyraj tagjai
minden versenyre új, két szí-
nű munkaruhát kapnak, s utá-
na ezt használják a gyakorla-
tok alkalmával.

Ezek persze csak amolyan
apróságok — mondhatná va-
laki. Viszont hozzátesszük:
ilyen jellemző apróságok,
amelyek nagy dolgokban ha-
sonlóan kifejezésre jutnak, így
nem túlzó, ha általánosító kö-
vetkeztetésként azt mondjuk:
a gazdasági vezető szemléle-
tét tükrözik. Meg az is benne
van ebben, hogy közvetlenül
Duca István tartja kézben az
egészet, aki olyan közösségre
támaszkodhat a központi cél-
kitűzések érvényesítésében,
mint a helyi 7 fős, a területi
két vállalatnál 5—5, a keres-
kedelmi egységeknél pedig 3—
3 fős tűzvédelmi bizottság, s
a központi 24+1 fős vállalati
tűzoltóság. És köztük olyan
kiváló aktívák, mint Tóth II.
János parancsnok vagy Szeit
Mária szocialista brigádvezető,
aki a női rajnak immár két
évtizede parancsnoka.

Dr. Mátay Pál megyei főügyész

Már szinte elviselhetetlen a 43 méter magas gázfáklya dübörgése. Nézem az embereket, akik a 19. napot töltik itt. Valami kimondhatatlan konok elhatározás feszül az arcokon. Tudom és érzem, hogy ez mit jelent: végre győzni kell!...

A rajok 8.30-kor fejezik be a tűzoltás előkészítését. Lefektettek 27 alapvezetéket kilenc vízágyú, hat hűtősugár és a turbók táplálásához.

A tűzoltási terv szerint hűtősugarakkal indítják a támadást 9.10-kor, déli irányból. Ezek először lehűtik a környezetet, utánuk bevetik a vízágyúkat a többi irányból is.

Megfordult a szél! Szinte emberfeletti pillanatok következnek: az északi irányból tervezett sugarakat és vízágyúkat menet közben kell átcsoportosítani.

Csak az láthatja ezt a hatalmas küzdelmet, aki a közvetlen közelben van, mert dübörög a 200 atmoszférával feltörő gáz, remeg a föld, perzsel a hőség, kőd és vízpermet borít mindent.

Az átcsoportosítás után megindulhat a koncentrált hűtés. Eredményeképpen a gázsugáról 9.40-kor leszakad a láng! Most a turbóreaktív oltógépek következnek. Még intenzívebbé tessék a hűtést, amelyet 10.02-kor fejeznek be, és ez az oltás végleges időpontja is.

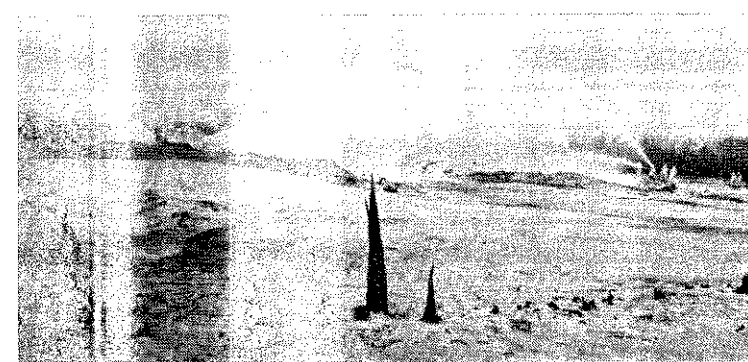

Az öröm pillanatai szinte leírhatatlanok. Tűzoltók, olajosok, katonák, rendőrök vidáman, felszabadultan nevetve rázzák egymás kezét. Az egyik sugárvezető magasra dobja a sisakját – sikerült!!!

Kütvölgyi Mihály

az Országgyűlés Ipari Bizottságának a tűzvédelemre

A nehézipar fejlődési üteme évek óta meghaladja a népgazdasági átlagot, beruházásaink méretei, az új technológiák bevezetése rendkívüli feladatok elé állítanak bennünket. A nehézipar olyan sajátosságokkal rendelkezik, melyek tűzvédelmi szempontból kiemelik a többi tárca körül. A társadalmunk számára kedvező ipari tevékenységből fakadóan viszont megnövekedtek a veszélyforrások is.

A Nehézipari Minisztérium irányítása alá tartozó vállalatok kiemelt mértékben járulnak hozzá a nemzeti jóvedelem termeléséhez. Ezzel összhangban a beruházásra szánt összegekből is megfelelő arányban részesültünk. Államunk 1960—1977 között több mint 279 milliárd Ft-ot fordított a nehézipar beruházásaira, ebből 2 milliárd 909 millió Ft-ot fordítottunk tűzvédelmi célokra (1. melléklet).

A nehézipar területén az 1960—1977 közötti időben 4539 tűz (2. melléklet) keletkezett, 39 fő meghalt, a tüzek következtében a sérültek száma meghaladta a 200 főt, megsemmisült 365 millió Ft, a termelésből kiesett érték több mint 1 milliárd Ft volt.

Számokkal nem mérhető az a keletkezhető emberi veszteség, anyagi kár, termelés kiesés, mely akkor következett volna be, ha nem rendelkeznénk megfelelő korszerű tűzvédelmi technikával.

Figyelembe véve azt, hogy a nehézipar és ezen belül elsősorban a vegyipar technológiai, alapanyagai, félkész és késztermékei többségükben tűz- és robbanásveszélyt hordoznak magukban, nagyon fontos, hogy a tárcánál mit teszünk a tűz elleni védekezés érdekében. Úgy is fogalmazhatjuk, hogy a nehéziparnak meghatározó szerepe van a hazai ipari tűzvédelem fejlesztésében.

Lehetőségeinket tárgyilagosan vizsgálva megállapítható, hogy népgazdaságunk anyagi, technikai színvonalának megfelelően felkészültünk tűzvédelmi feladataink megoldására.

A beruházási összegek növekedési ütemének figyelembevételével határoztuk meg az optimális biztonságot eredményező, indokolt esetben a reális kockázatot is magában foglaló tűzvédelemre fordítandó költségarányokat.

Az elmúlt években a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokságával egyetértésben, az alábbi fontosabb tűzvédelmi feladatokat oldottuk meg:

— a folyékony és gáz halmazállapotú szénhidrogének tárolását a nagy térfogatú tartályokban,

1. melléklet

TŰZVÉDELMI BERUHÁZÁSOK ÖSSZEGE
(1960—1977)

millió Ft

Év	Vegyipar	Villamos-energia- ipar	Bányászat	Nehézipar összesen
1960	80,4	0,1	1,7	82,2
1961	34,4	7,6	3,0	45,0
1962	23,4	2,5	0,5	26,4
1963	20,8	3,8	15,8	40,4
1964	22,3	2,2	1,2	25,7
1965	36,2	2,1	2,5	40,8
1966	37,1	2,0	3,4	42,5
1967	72,3	3,2	4,1	79,6
1968	81,2	3,0	3,9	88,1
1969	105,2	2,8	4,2	112,2
1970	137,7	7,4	16,3	161,4
1971	142,0	8,0	17,0	167,0
1972	156,0	8,5	15,0	179,5
1973	191,6	13,0	14,2	218,8
1974	147,3	2,1	32,6	182,0
1975	195,5	12,9	39,8	248,2
1976	328,0	13,1	50,9	392,0
1977	491,7	106,2	180,0	777,9
Összesen:	2303,1	200,5	406,1	2909,7

A nehézipar beruházásai 1960—1977 között 279 milliárd Ft, a tűzvédelemre fordított költség 2909,7 millió Ft.

— a Borsodi Vegyi Kombinát PVC III., Tiszai Vegyi Kombi-

nát Olefinmű, Dunai Kőolajipari Vállalat és a Tiszai Kőolajipari Vállalat tűzvédelmét,

— a Dunai Hőerőmű Vállalat, a paksi atomerőmű és albertirsai 750 kV-os távvezeték tűzvédelmét,

— Leninváros komplex tűzvédelmét, továbbá a nehézipar koncentrált fejlesztésének megfelelő tűzvédelmi körzetek kialakítását,

— a kábelterek elrendezéseinek, tűzvédelmének módszeres

— a tűzvédelmi képzést, továbbképzést, illetve a tűzvédelmi szakember-képzést,

— egyes tűzvédelmi oltóanyagok és eszközök gyártását.

A Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokságának tárcánk javaslataival, a nehézipar népgazdasági súlyának megfelelő fejlődése a tűzveszélyes anyagok egyre növekvő mennyiségű során az ipar és a hatóság szakemberei alaposan megismerték egymás problémáit, egyre hatékonyabb lett együttműködésünk.

A tűz elleni védekezés szempontjából a nehézipar dinamikus fejlődése a tűzveszélyes anyagok egyre növekvő mennyiségű történő gyártását, tárolását és alkalmazását jelenti. Ezért jövőben fokozottan számolnunk kell a különösen veszélyes anyagok tüzei és robbanások kialakulásának reális lehetőségével.

Míg régebben gyakran elég volt a keletkező tüzet győzelembevitellel, régi eszközökkel eloltani, addig ma már fel kell készülnünk arra, hogy csak nagy mennyiségű technika koordinált alkalmazásával érhetünk el eredményt.

Az elmúlt időszakban ugyanis elsősorban azok a vegyipari technológiák fejlődtek hazánkban, amelyeknél nagy nyomású magas hőmérsékletet alkalmaztak; a berendezésekben, tartályokban, az azokat összekötő csővezetékekben nagy mennyiségű alacsony lobbanszpontú éghető és robbanásveszélyes anyagok halmozódtak fel. Ilyen körülmények között egy esetleges tüzelés alatt szétterülhet a teljes berendezésre és komplett berendezésekre, esetleg üzemrészek pusztulását okozhatja.

Az energiakonzentrálódásra jó példa a TVK etilénüzemi propilénüzeme, a gyógyszergyárak egyes csarnokai, a kőolajipari tárolóterei.

A Tiszai Kőolajipari Vállalatnál építés alatt van 800 000 m³-es üszöfedeles kőolajtároló. Esetleges tűz esetén nem csak a berendezés százmilliósi nagyságrendű beruházási költsége jelentené a kárt, hanem az elégtelen anyag értéke is. Az egy tárolóban levő kőolaj értéke 5 millió dollár. Erthető, hogy másképp az időszakában mindent meg kell tennünk a tüzelés megelőzése, megfékezése, terjedésének megakadályozása érdekében. És nem is egyszerű feladat, ha figyelembe vesszük, hogy a tartályok átmérője 72 méter.

A tűzvédelemben problémát okoz az is, hogy az iparban igen helyesen — állandóan csökken az egy munkahelyen foglalkoztatott dolgozók száma. Bizonyított tény, hogy a vegyipari tüzeknél az azonnali beavatkozás a leghatásosabb; a tűz elhárítása esetén azonban már nagy mennyiségű technika koncentrált felhasználására van szükség annak megfékezéséhez. Modern üzemekben ma már csak itt-ott van ember — különösen az éjszakai műszakokban —, így még a tűzjelzést is automatikákkal kell megoldani.

A megváltozott technológiai körülményeket a szabványok nem minden esetben követték, így több helyen felbomlott az egyensúly. A Magyar Szabványügyi Hivatal a szabványok korszerűsítése, átdolgozása során több — a tűzvédelmet is érintő — előírás felülvizsgálatával foglalkozik, melyben tárcánk szakemberei is aktívan közreműködnek.

A tűzvédelmi felszerelések gyártása területén is jelentős problémáink. A tűzvédelmi berendezések és oltóanyagok gyártását csak akkor lehet megfelelő szinten biztosítani, ha a KGST-n belül megteremtődnek a munkamegosztás feltételei. Ezen a téren a fejlett kapitalista országok jóval előtűnk járnak. Jelenleg a legfontosabb technikai eszközök ellátása tekintetében a tőkés vállalatoktól függünk; ez a helyzet hosszabb távon súlyos honvédelmi, sem gazdasági okokból nem fogadható el.

A tűzvédelmi műszaki fejlesztést rendkívüli mértékben sürgeti, hogy — bár kutatóintézetünk számos, tűzvédelmi területi érdeklődést vizsgált — hazánkban nincs megfelelő tűzvédelmi kutató-fejlesztő intézet.

Gondolom, hogy az elmondottakból érzékelhetők eredményeink, de gondjaink is.

TŰZKÁROK A NEHÉZIPAR TERÜLETÉN
(1960—1977)

2. melléklet

(1000 Ft-ban)

Év	Tárca összes		Vegyipar		Villamosenergia-ipar		Bányászat	
	eset	kár	eset	kár	eset	kár	eset	kár
1960	236	578	173	337	27	81	36	160
1961	278	2 510	178	1 099	29	1 296	71	115
1962	275	3 908	196	3 595	20	207	59	106
1963	291	5 750	229	5 469	18	96	44	185
1964	268	4 984	201	134	26	4 735	41	115
1965	242	26 837	139	26 397	33	209	70	231
1966	245	10 316	128	10 242	32	39	85	35
1967	262	202 771	185	2 362	22	200 307	55	102
1968	211	31 706	139	31 369	33	132	39	205
1969	223	12 313	148	12 180	40	11	35	122
1970	210	1 589	140	782	52	633	18	174
1971	211	25 776	137	23 949	25	129	49	1698
1972	252	2 658	155	2 020	33	100	64	538
1973	198	1 815	138	1 208	31	575	29	32
1974	222	5 539	146	4 220	43	1 273	33	46
1975	255	2 706	206	1 536	25	726	24	444
1976	323	2 290	245	2 070	41	200	37	20
1977	337	20 777	217	15 170	74	5 551	46	56
Összesen:	4 539	364 823	3 100	144 139	604	216 300	835	4384

Az 1956. illetve 1963. évi tűzvédelmi rendeletek megfelelően zítették az akkori létesítés és használat szabályait. Az azóta eltelt időszakban bekövetkezett rendkívül dinamikus ipari fejlődés indokoltá és sürgetővé tette olyan tűzvédelmi jogszabályok megalkotását és kiadását, amelyek kielégítik a jelenleg megérett fejlettség igényeit. Ennek megfelelően új jogszabályok kerültek kiadásra, amelyek a tűz elleni védekezés továbbfejlesztését biztosítják. A tárca területére vonatkozóan ezek alapján adtuk a Nehézipari Minisztérium Tűzvédelmi Szervezeti és Működési Szabályzatát.

Nem változtak az eddigi legfontosabb feladatok; továbbra a megelőzés, a mentés és a tűzvizsgálat képezi a tűzoltóság fő feladatát, megosztva a minisztériumokkal, főhatóságokkal, országos szervezetekkel. A feladatok ellátásának megőrzésében, a felelősségvállalás mértékében viszont lényeges változások történtek a korábbiakhoz képest. Jelentősen fokozódott a minisztériumok, középírányító szervek, tervezőintézetek és a vállalatok felelőssége a megelőző munka terén.

A beruházónak kell viselnie a tűz elleni védekezéssel összefüggő összes személyi, tárgyi és anyagi konzekvenciákat.

A termelés fokozódó koncentrációja, a tűzveszélyes anyagok nagy tömegű előállításának, tárolásának, feldolgozásának és beépítésének szükségessége, hogy a vállalatok jól szervezett — a konkrét körülményeknek megfelelő hatékonyságú — műszaki-tűzvédelmi központokkal ellátott vállalati tűzoltósággal rendelkezzenek. A tűzoltóság létesítésén túl a fenntartás, működtetés és fejlesztés költségei is a létesítőt, illetve a fenntartót terhelik.

Tárca tűzvédelmi helyzetét, a továbbfejlesztés lehetőségét ezen változások figyelembevételével kell vizsgálni.

Minisztériumunk irányelveket adott ki a IV. és V. ötéves terv komplex tűzvédelmi intézkedéseinek kidolgozására. Az irányelvek szervezeti, képzési és továbbképzési, műszaki fejlesztési, tűzvédelmi-technikai és kutatási kérdésekről rendelkeztek.

Az irányelvek alapján valamennyi tröszt és vállalat elkészítette Tűzvédelmi Intézkedési Tervét. A terveket felülvizsgáltuk, szükség esetén átdolgoztattuk. Az intézkedési tervek részletesen meghatározták a tárca felügyelete alá tartozó trösztök, vállalatok tűzvédelmi tevékenységének fő irányait, a teendő intézkedéseket. A tervekben jóváhagyott feladatok végrehajtását ellenőrzük.

A vállalatok felülvizsgálták tűzvédelmi szervezetüket, megvalósították az intézkedéseket tettek azok korszerűsítésére. A tűzvédelmi intézkedési tervek kidolgozásában és végrehajtásában döntő szerepet játszanak a Tűzvédelmi Műszaki Tanácsok. Ezek vezetői a vállalatok műszaki igazgatóhelyettesek, tagjai a tröszt, vállalat intézked-

désre jogosult vezetői. A Tűzvédelmi Műszaki Tanácsok a tröszt, vállalat egészét érintő, nagy fontosságú tűzvédelmi kérdésekben az igazgató véleményező, javaslattevő és döntéshozó testületi. Összetételüknek fogva érvényesíthető az az elv, hogy a nehéziparban a tűz elleni védekezés elsősorban műszaki feladat.

Tárca tűzvédelmi szervezeteiben 465 fő függetlenített főfelügyelő, 421 fő tűzvédelmi műszaki tanácsos, 5000 fő tűzvédelmi aktív, 289 vállalati tűzoltóság 6840 fővel; összesen 12 726 fő tevékenykedik. Ezt a hatalmas apparátust csak megfelelő szervezettel és fegyelmekkel lehet célszerűen irányítani.

A területileg illetékes tanácsok tűz elleni védelmének helyzetét tárgyaló üléseken részt veszünk, ahol ismertetjük a minisztérium álláspontját a vállalatok tűzvédelmi helyzetéről, a fejlesztési elképzelésekről, az elvégzendő feladatokról. Ezek az értekezések igen hasznosak, mert a tűzvédelmi problémák megoldásán kívül elősegítik a területi államigazgatási szervek és a minisztérium jobb együttműködését is.

Eredményes munkakapcsolatot alakítottunk ki a szocialista országok tárca minisztériumaival, valamint néhány fejlett kapitalista ország tűzvédelmi tervező-kutató intézetével és tűzvédelmi technikai eszközgyártó vállalataival is. Kapcsolatot teremtettünk néhány nemzetközi tűzvédelmi szervezettel is.

Az ipartelepítés során kialakultak tárca területén is a különböző ipari központok, melyek tűzvédelme megkülönböztetett feladatokat hárít a minisztériumra és a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokságára.

Tűzvédelmi szempontból jelentősebb ipari központok:

- Budapest,
- Debrecen és környéke,
- Komárom és környéke,
- Leninváros,
- Miskolc és környéke,
- Szajol, Fényeslitke és Dombóvár,
- Százhalombatta,
- Szeged és környéke,
- Veszprém és környéke.

Az ipar biztonsági és tűzvédelmi problémáit újszerűen veti fel a termelés területi elhelyezkedésének megváltozása, mennyiségi növekedése, új, eddig ismeretlen ipari technológiák megjelenése, a termelés koncentrációja, a nagyságrendek megnövekedése a termelésben és a tárolásban is. Különösen a vegyiparban történt minőségi változás az elmúlt évek alatt.

További tanulság, hogy az ipari, ezen belül a vegyipari robbanások, tüzek nagysága, jellege és ezek hatásai nem állnak meg a gyárkerítésekénél. Léküzdésük rendkívüli intézkedéseket követel, melyeknek szervezeti és műszaki konzekvenciái vannak.

(Folytatjuk)

1. Milyen változásokat hozott, hogy a Bányagyutacsgyár a Chinoin nagytétnyi gyáregysége lett?

2. A termékszerkezet átalakítása hogyan hatott ki a tűzvédelmi szervezet tevékenységére?

3. Mi a véleménye azokról a szabályozható golyószáras hasadó-nyíló felületekről, amelyeket kísérleti jelleggel első ízben itt alakítottak ki?

4. Miért fejlesztették ki az Explidet koncentrációmérő műszert, és az mit „tud”?

Aki ezekre a kérdésekre válaszol: Kőfalvi Péter, a biztonságtechnikai és tűzvédelmi osztály vezetője.

— A régi gyár az ipari robbanóanyagoktól a borotvapengéig sokféle termékkel próbálkozott, kisüzemi technológiája miatt azonban gazdaságtalanul működött, mielőtt a Chinoin „örökbe fogadta”.

Hét esztendő alatt gyökeresen átalakult a termékszerkezetünk. Fő tevékenységünké vált, kivéve az injekciókat, a Chinoin gyógyszereinek ún. kiszerezése, vagy szaknyelven: konfekcionálása.

Erdélyes gépesítés jellemzi ezt a munkafolyamatot, s ennek is tulajdonítható, hogy termelési értékünk 1978-ban már 1,3 milliárd volt, és ez kerekén 4,3-szer haladta meg az 1971-est, nyereségünk pedig kb. 160 milliót tett ki.

— Gőzt régebben csak fűtésre, vizet pedig jobbra csupán takarításra használták nálunk, s az első világháború utáni években épített gyár keskeny útjain lovas koscsik, majd legfeljebb 3 tonnás teherautók közlekedtek.

Temérdek nehézségbe ütközött a közműhálózat mai igények szerinti kialakítása, az anyag- és áruszállítást viszont lényegében a régi utakon kell lebonyolítanunk, hiszen nem tolhattuk odább az üzemépületeket.

Ezért egyebek között olyan gyakorlott kamionost is alkalmaznunk kellett, aki 20 tonnás járművel is biztonságosan manőverezik. Néhány centis lécedés is súlyos következményekkel járhat, például a csőhíd leszakadását vonhatja maga után, s nem kell részleteznem, milyen bajok származhatnak nagy tömegű aceton kifolyásából.

Régebben is mondogattuk: nálunk csak egyszer lehet tévedni. Ez most sokszorososan igaz, hiszen jelenleg többek között mintegy 2000 tonna. zömében tűz- és robbanásveszélyes oldószert használunk fel.

Az új követelmények a tűzvédelemben is korszerűbb szemléletmódot tettek szükségessé, és olyan technológiai változtatásokat is, amelyek kiküszöbölnék vagy jelentősen mérsékelnék bizonyos veszélyeket. Legjobb lesz, ha ezt is, azt is néhány példával világítom meg.

Gyáregységünkben úgy bonyolítjuk le az érintett dolgozók négyévenként kötelező szakvizsgáztatását, hogy esztendőnként sor kerül egy-egy csoportra. Tapasztalhattuk, hogy felkészüléseik társaik ismereteit is szinten tartja, illetve bővíti.

Nálunk is akadnak persze olyanok, akik egy kissé félvállról vették az ilyen eseményeket. Az egyik műszaki munkatársunk például vizsgázás közben szükségletlennek tartotta megemlíteni az autokláv biztonsági szelepeinek működtetését. Hogy legközelebb jobb legyen az emlékezete, elbukattuk, és egy évig nem kapott fizetésemelést. A következő alkalommal igazgatói dícsérettel vizsgázott.

A gyártásmenet folyamán képződő nagy mennyiségű gyúlékony hulladék egy részét tűzoltási gyakorlatokon égetjük el. Ilyenkor nem csupán a vállalati tűzoltóknak, hanem a kirendelt dolgozóknak is bőséges alkalmuk adódik megszerezniük az ilyen tüzek leküzdéséhez szükséges jártasságot, legalábbis erősen bízunk benne. Emellett dolgozóink arról is szemléletes képet kapnak, hogy a hordókban meg a csővezetékben áramló anyagokból milyen hatalmas energiák szabadulhatnak fel.

Amikor még jobbra a kézzel vég munka jellemezte a gyógyszerkiszerezés dolgozók a műszak kezdetekor munka lyükre szállították a feldolgozásra v összes anyagot. A jelenlegi technológ körülmények közepette ez rendkívül m növelte a zsúfoltságot és a tüzerhel ezért át kellett térnünk gépeink, komp gépsoraink fokozatos kiszolgálására és anyagmozgatásra szolgáló útvonalak szerűbb kijelölésére.

Az egyik hagyományos üzemrésznünk a gyártás során hosszú ideje használt an gok felülvizsgálata mérsékelte a veszé Kiderült, a legveszélyesebb iniciáló an nem is szükséges, jóval kevésbé érzék másikkal helyettesíthető. Más alkalom a mikroszkóp volt a segítségemre, h bizonyos veszélyes anyagszerkezeti vá zásokat földeríthessünk, illetve kiküszöb hessünk.

Fluidszárítónkban a Chinoinnál is jól vált antisztatikummal telítettük a porle lasztó zsákokat, ezáltal ott megszűn dörzselektromosság veszélye.

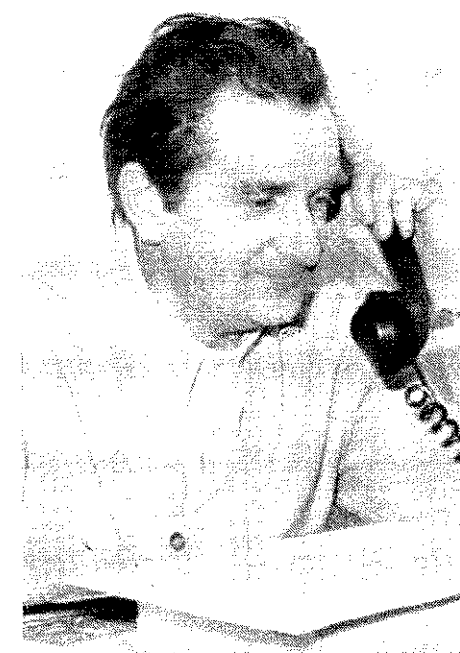
Tűzvédelmi szervezetünk legfőbb fele tai közé tartozik, hogy a lehető legha rabb szerezzen tudomást az előforduló s bálytalanságokról. Ezeket olyan jelzés nek tekintjük, amelyek azonnali intéz dést követelnek, és ún. kisebb ügyekbe mindenkor rögtön megkezdjük a vizsg: tot. Sok más tényező mellett az említe is bizonyára közrejátszottak abban, h 1978 óta nem volt tüzesetünk.

— Mint mérnökember is szívesen s galmaztam, hogy gyáregységünk ac meg minden segítséget a BM TOP kut intézetének a szabályozható golyósz: hasadó-nyíló felületek kísérleti kialak sához.

Már az elképzelések fölvezolásakor n ragadtott, hogy ezek a szerkezetek egysz nivatottak szolgálni a fokozottabb biz

Lipcsei bemutatkozásra készítik elő az „Explidet”-et

Kőfalvi Péter

ot és a gazdaságosságot, s emellett a mi
djainkon is enyhítenének.

a hasadó-tartó felület a szokásostól
ően olyan tartókeretes fém nyílászáró,
lynek rugóval biztosított golyószár a
ftőleme. A rögzítéseket idő erő nyo-
értéke pontosan meghatározható. Így a
násnövekedési sebesség megadott érté-
a szükséges felület azonnal megnyílik.
ni ugyancsak igen lényeges szempont:
iszöbölhető az üveg-, illetve épületká-
sót a felületek épület felőli oldalán
vonvédelmi okokból rácsot lehet elhe-
ni.

Az idén hordozható változatban is
ülő Explidet elnevezésű, robbanásve-
yes gáz- és gőzkoncentrációt mérő mű-
t eredetileg technológiánk biztonságá-
a növelése céljából fejlesztettük ki.

abár az az elvünk, hogy ami másutt
bavált, azt nem kell újból feltalálnunk,
t mégis kivételt tettünk, ugyanis drá-
otlunk az e célra beszerezhető műsze-
árát.

ível a személyi meg a műszaki felté-
k egyaránt adva voltak, szakembereink
zálattak a műszer megkonstruálásához.
eredetileg házi célokra készült műszer-
a szükséges engedélyek megszerzése
gyáregységünk terméke lett, az Expli-
hamarosan a Lipcsei Vásáron is bemu-
ozik.

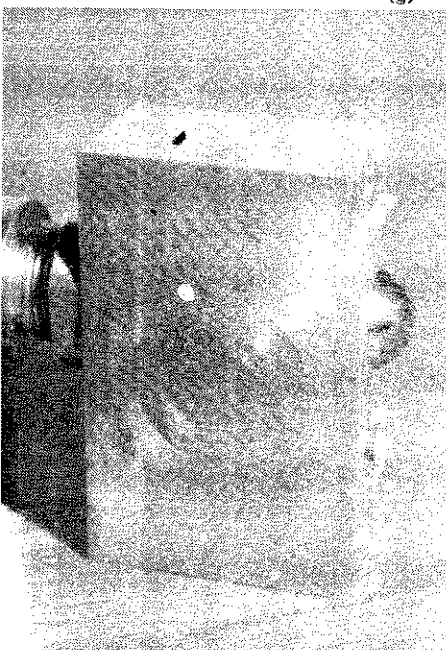
obbanásbiztos öt érzékelője 1 km-re,
enként ennél valamivel nagyobb távra
helyezhető.

digitális rendszerű, integrált áram-
s felvevő műszer éjjel-nappal mű-
tethető és mindazt „tudja”, amit kell.
a a koncentráció eléri az alsó robbanási
ír 20%-át, figyelmeztető jelzést ad,
elérésekor pedig riaszt, és működésbe
a biztonsági berendezést.

veszélyre utaló koncentráció tartóssá
isa esetén fény-, illetve hangjelzéseit
i lehet törölni.

z évben elkészül a műszer hordozható
ozata, s a későbbiekben elektronikus
nológépekhez, kiíró berendezésekhez is
lakoziatni lehet az Explidet.

(g)

Abályozható golyószáras szerkezet, oldal-
zetben

30 ÉV G EK

Már a meghívó is sejteti, hogy nem
mindennapos találkozóra invitálnak: kis-
kutyá tömlőt húz, felette berregő riasztó-
csengő, a csúszópóznán tűzoltó ereszkedik
lefelé, hóna alatt fél pár csizmával —
mezítláb...

Az első állami Tűzoltótsz-t-képző Iskola
hallgatói február 24-én tartották 30 éves
találkozójukat. 30 esztendővel és négy
nappal azután, hogy 1949. február 20-án,
a Tass vezér utcai laktanyában 70 újon-
nan felavatott tisztnek átadták a belügy-
miniszeri parancsot, hogy új szolgálati
helyükön jelentkezzenek.

Dániel Sándor nyugállományú alezredes,
a találkozó szervezője emlékezett az el-
múlt három évtizedre. Arra az időszakra,
amikor már felnőtt fejjel ugyan, de egy-
időre olykor-olykor iskolás nebulóként vi-
selkedtek szinte valamennyien...

Aztán jött a nehezebbje. Nagyon sokan,
de talán az sem tűzias, hogy mindannyian

úgy érezték magukat, mint az az úszni
nem tudó, akit belöknék a mély vízbe. Az
akkor kapott beosztások nekik is a mély
vizet jelentették, és lubickolniuk kellett,
ha nem akartak alámerülni. Egészen ad-
dig lubickoltak, míg végül is megtanultak
úszni...

Az első állami Tűzoltótsz-t-képző Iskola
hallgatói a legnehezebb időszakban kezd-
ték, a szükséges feltételek nélkül, súlyos
anyagi körülmények között. Mégis vállal-
ták, mert érezték: igen fontos feladatok
végrehajtását várják tőlük.

Sokan nyugdíjba vonultak közülük, 12-
en azonban még mindig szolgálatot telje-
sítenek.

A régi emlékek, fényképek, a sok szel-
lemességgel fűszerezett „beszámoló” érzel-
meket kavart, de vidámságot is fakasz-
tott a baráti poharazgatás oldott légköré-
ben.

Kútvolgyi Mihály

Dániel Sándor nyugalmazott alezredes volt az „ünnepi szónok”

A hallgatóság

A találkozás pillanatai

Hocz...

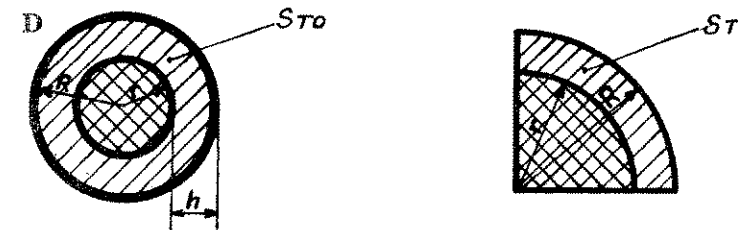
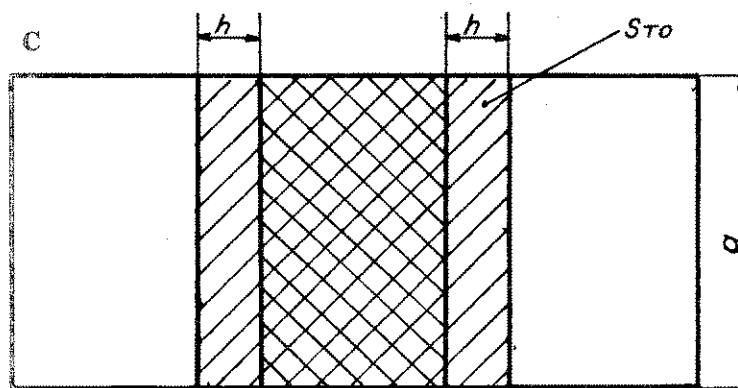
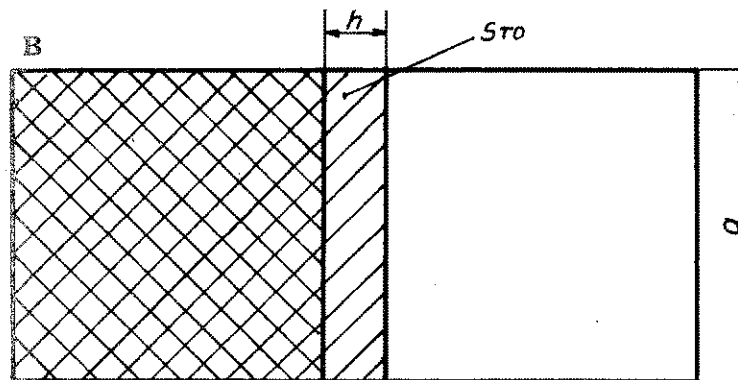
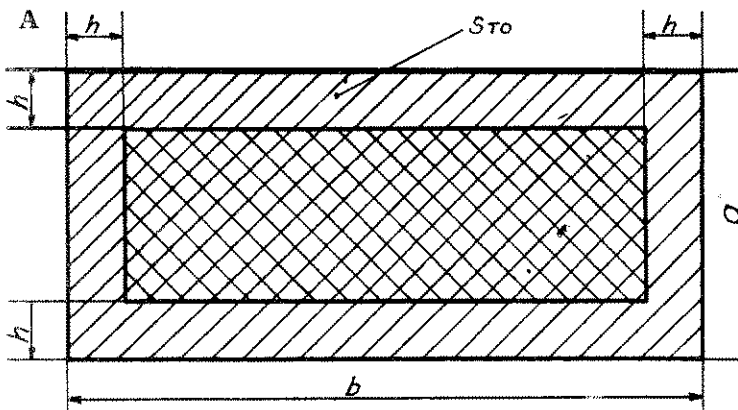

A tűzoltáshoz szükséges erők, eszközök számítási módszere a Szovjetunióban

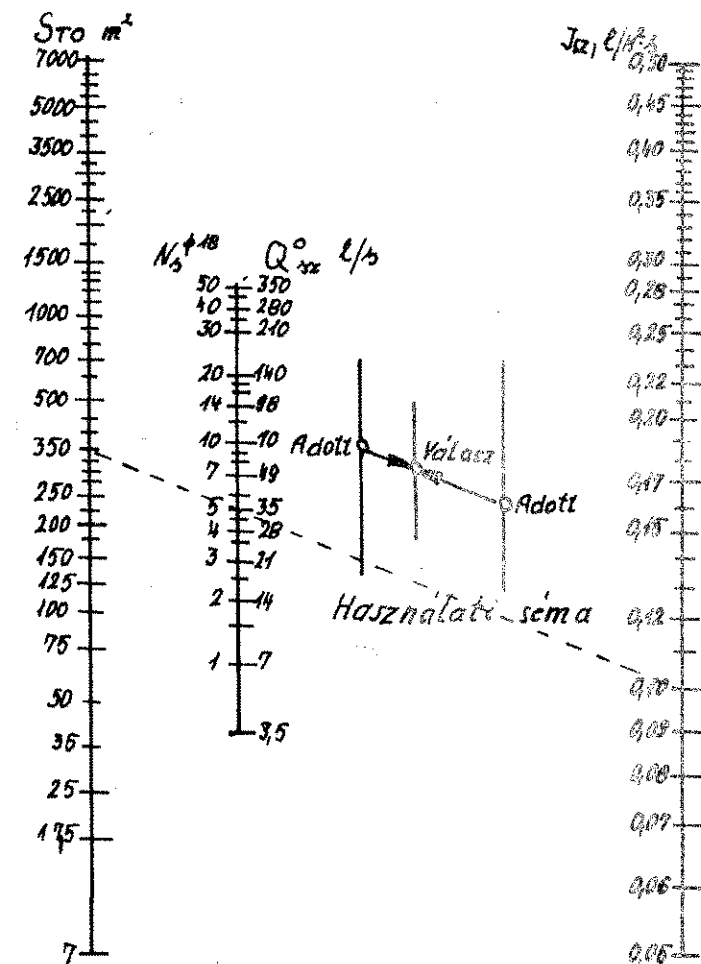
A címben említett számítási módszer lényege röviden abban foglalható össze, hogy a szovjet tűzoltóegységeknél ennek a segítségével tervezik meg a beavatkozásokhoz szükséges erőket (vonulócsoportok, munkások, műszakiak, katonák, lakosok) és eszközöket (különböző oltóanyagok és technikai felszerelések).

A gyorsan és könnyen áttekinthető nomogram (irányvonal-tábla), valamint a kapcsolatos táblázatok a kárhelyen is hasznos támpontot adhatnak, és a tűzoltásban részt vett parancsnokok és személyi állomány tevékenységének értékelésekor is széles körben felhasználják a szóban forgó módszert.

Még csak annyi előzetes megjegyzés kívánkozik az érleltettekhez, hogy szovjet tűzoltó elvtársaink nagy gondot fordítanak a számítások alapjául szolgáló adatok (a várható tűz jellege és kiterjedése, a tűzterhelés, a helyi sajátosságok stb.) pontosságára, s a létesítményekben tartott különböző foglalko-

Nomogram a tűzoltáshoz szükséges vízmennyiség és motoros sugarak számának meghatározásához

A nomogram 3 párhuzamos skálából áll: bal oldalon a tűz területe (oltási); közepén a szükséges vízmennyiség, és sugarak száma, $\varnothing 18 \text{ mm}$; jobboldalt: a tűz egységnyi területére szükséges adagolási intenzitás.

A nomogram használati sémája a rajzon látható.

PL.: Adott: $STO = 350 \text{ m}^2$; $I_{sz} = 0,1 \text{ l/s} \cdot \text{m}^2$

Ha a megadott értékeket a bal és jobb oldali skálán egyenes vonallal összekötjük, a középső skálán leolvashatjuk a választ.

Jelen esetben: $Q_{sz} = 35 \text{ l/s}$; $N_s \varnothing 18 = 5 \text{ db}$

STO = tűz oltási területe; h = tűz oltási mélysége; a = tűz területének szélessége; b = tűz területének hosszúsága; R = tűz területének sugara; r = a tűz területének sugara, amelyre az adott pillanatban oltóanyag-adagolás nincs.

zásokon mindenkor ellenőrzik azok helyességét, és igyekeznek lehetőség szerint napra készen kiegészíteni, illetve helyesbíteni őket.

As alapszámítás lényezői

A legáltalánosabb számítási módszer a szilárd anyagokra, valamint a tűzveszélyes folyadékok oltására vonatkozik. Az egyéb anyagok oltására összetettebb számítási módszert alkalmaznak. A továbbiakban az alapszámítást ismertetem. A szilárd anyagok tüzeinek oltásához szükséges erők és eszközök számításához figyelembe veszik:

- az adott létesítmény jellemzőit,
- a feltételezett tűz keletkezése és jelzése közötti időintervallumot,
- a várható tűz lineáris terjedési sebességét,
- a kölcsönös riasztási és segélynyújtási tervben előírt irányított erőket és eszközöket, azok vonulási idejét,
- a tűz, valamint a beavatkozás várható területét,
- a hatáson beavatkozáshoz szükséges oltóanyagok adagolásának intenzitását.

A működési területen levő létesítményeket a helyismereti foglalkozásokon tanulmányozzák.

A tűz keletkezése és jelzése közötti időintervallumot, amely attól függ, hogy miképpen őrzik az adott létesítményt, milyen a jelzőrendszere, és annak technikai állapota, továbbá a jelzéssel megbízott személyek rátermettsége, nagy általánosságban 8–10 percre becsülik.

Az éghető anyag lineáris tűzterjedési sebességének értékét táblázati értéknek nevezik és V_T -vel jelölik.

Az első 10 percben a lineáris tűzterjedési sebesség $0,5 V_T$ -nek vehető, mivel az égés első fázisában lényegesen kisebb a táblázatokban feltüntetett értéknél. 10 perc elteltével, az első sugarak bevetésének idejéig lineáris tűzterjedési sebességként a táblázatokban megadottakat, azaz a V_T -t veszik figyelembe.

Az első sugarak bevetése után a tűz terjedési sebessége csökken, és az elsőnek bevetett sugarak működési ideje és a tűzterjedés megfékezése (a lokalizáció) közötti időintervallumban a lineáris tűzterjedési sebesség ismét $0,5 V_T$.

A tűz területét, a terjedés irányának, idejének, valamint a lineáris tűzterjedési sebességnek a függvényében az alábbi képlet alapján állapítják meg:

— a tűz körkörös irányú terjedése, továbbá ha a szabad terjedési idő $\tau_1 = 10$ perc

$$S_T = \pi \cdot (0,5 \cdot V_T \cdot \tau_1)^2 \quad (1)$$

— ha a szabad tűzterjedési idő τ_2 több mint 10 perc, akkor:

$$S_T = \pi (5 V_T + V_T \cdot \tau_2)^2 \quad (2)$$

ahol $\tau_2 = \tau - 10$

— az első sugarak bevetése és a tűz terjedésének megakadályozása közötti időben τ_3

$$S_T = \pi (5 V_T + V_T \tau_2 + 0,5 V_T \cdot \tau_3)^2 \quad (3)$$

ahol $\tau_3 = \tau - (10 + \tau_2)$

Bizonyos szögben való terjedés esetén (pl. $\alpha = 90^\circ$) a tűz területét az 1. és 2. számú képlet alapján határozzák meg, mégpedig 0,25-tel, félkör irányú terjedés esetén pedig 0,5-tel való szorzást alkalmazva.

— Egyenes irányú terjedéskor, amennyiben a szabad égés ideje egyenlő vagy kisebb, mint 10 perc:

$$S_T = n \cdot a \cdot 0,5 V_T \cdot \tau_1 \quad (4)$$

— Ha a szabad égés ideje több, mint 10 perc:

$$S_T = n \cdot a \cdot (5 V_T + V_T \cdot \tau_2) \quad (5)$$

— Az első sugarak bevetése és a tűz terjedésének megakadályozása közötti időintervallumban

$$S_T = n \cdot a (5 V_T + V_T \cdot \tau_2 + 0,5 V_T \cdot \tau_3) \quad (6)$$

Az említett képletekben: n = a tűz terjedési irányának száma

a = a tűz szélessége (m)

A tűz oltási területe S_{TO} — az a tűzterület, amelyre az adott pillanatban oltóanyagot juttatnak.

A rajzon ábrázolt esetekben a következő képletekkel számítják ki az S_{TO} -t:

$$a) S_{TO} = 2h (a+b - 2h) \quad (7)$$

$$b) S_{TO} = a \cdot h \quad (8)$$

$$c) S_{TO} = 2 \cdot a \cdot h \quad (9)$$

d) körkörös terjedési irány esetében:

$$S_{TO} = \pi \cdot h (2R - h) \quad (10)$$

$$e) \alpha = 90^\circ \quad (11)$$

$$S_{TO} = 0,25 \pi \cdot h (2R - h)$$

ahol: h = oltási mélység (m)

R = a tűzterület sugara (m)

A feltételezett tüzeset alkalmával szükséges vízmennyiséget a helyzettől függően a tűz teljes területe, vagy az oltási terület alapján állapítják meg. Az előbbi akkor indokolt, ha a rendelkezésre álló eszközökkel a tűz egész területére egy időben juttathatják az oltóanyagot (a sugarak fedik egymást), illetve az ehhez szükséges erők, eszközök a rendelkezésre állnak. Ekkor a következő képletet használják:

$$Q_{\text{oltáshoz szükséges}} = S_T \cdot I_{sz} \quad (12)$$

a fenti képletben I_{sz} = a hatáson oltáshoz szükséges oltóanyagadagolási intenzitás ($l/m^2 \cdot s$)

Az utóbbi módszer akkor célszerű, ha a felhasznált sugarak nem egy időben juttatják el az oltóanyagot a tűz teljes területére.

Ebben az esetben a következő képletet alkalmazzák:

$$Q_{\text{oltáshoz szükséges}} = S_{TO} \cdot I_{sz} \quad (13)$$

Tüzesetek alkalmával szükséges a szomszédos, nem égő létesítmények, anyagok védelme hűtő-, illetve védősugarakkal.

A védősugarakhoz szükséges vízmennyiség az adott helyzettől függően általában 1/2-e, ill. 1/4-e az oltáshoz felhasznált vízmennyiségnek.

Az oltósugarak számát az alábbi képlet alapján állapítják meg:

$$N_S^{\text{oltó}} = \frac{Q_{sz}^{\text{oltó}}}{Q_s} \quad (14)$$

ahol $Q_{sz}^{\text{oltó}}$ = az oltáshoz szükséges vízmennyiség

Q_s = egy sugár teljesítőképessége

A védősugarak számának meghatározásához a 14. számú képlet annyiban változik, hogy a $Q_{sz}^{\text{oltó}}$ helyett Q_{sz}^V (a védelemhez szükséges vízmennyiség szerepel a számlálóban. A sugarak száma a következő:

$$\Sigma N \text{ sugár} = N_S^{\text{oltó}} + N_S^V \quad (15)$$

Tűzveszélyes folyadékok tárolótelepei esetében hozzávetőlegesen az alábbiak szerint állapítják meg a hűtősugarak számát:

az égő tartályra: $\frac{D}{4} \cdot \varnothing 18$ mm sugár, a szomszédos, a nem

égő tartályra: $\frac{D}{10} \cdot \varnothing 18$ mm sugár szükséges (D a tartály átmérője).

Hangsúlyozni kívánom, hogy ez a módszer csak hozzávetőleges eredményt ad.

A 15. számú képlet alapján egy adott típusú sugár (motoros, egységes vagy vízágyú) számát kapják meg, attól függően, hogy a 14. számú képlet nevezőjébe milyen értéket helyettesítenek be (egységes sugárnál 4 l/s, $\varnothing 18$ mm sugárnál 8 l/s stb.).

Meg kell jegyezni, hogy a tűzoltás folyamatában a sugarak kapacitása ingadozik, ezért százszázalékos pontossággal nem lehet meghatározni a sugarak számát.

A tűzoltáshoz szükséges egységek számának meghatározásában a vonuló egységek létszámait tekintik döntőnek, nem pedig a gépjárműfecskeendők tűzoltástechnikai lehetőségeit.

Így az operatív egységek számát az alábbi képlet alapján határozzák meg:

$$N_e = \frac{\Sigma Q_{sz}}{Q_e} \quad (16)$$

ahol: ΣQ_{sz} = az oltáshoz és a védelemhez szükséges összes vízmennyiség, ill. oltóanyag

Q_e = az oltóanyag-mennyiség, amit egyetlen egység képes biztosítani

Az operatív egységek számát a következő képlet segítségével így határozzák meg:

$$N_e = \frac{\Sigma N_s}{N_{se}} \quad (17)$$

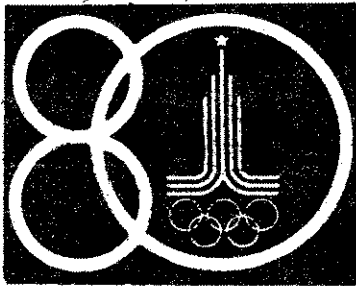
ahol ΣN_s = a védő- és oltósugarak száma

N_{se} = azon sugarak száma, amit egy egység képes működtetni.

A legtöbb esetben, mint ez a gyakorlatban tapasztalható, egy-egy raj 14–20 l/s vízmennyiség biztosítására képes.

(Folytatjuk)

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

nyeket bonyolítják majd le? Az építkezés területe 5 hektár. Az olimpiai faluban 632 főt szállásolhatnak majd el. Szintén itt építik a 400 férőhelyes éttermet is. A kikötőben 750 hajó horgonyozhat, majd a lelátó 5000 férőhelyes lesz. Az olimpiai falu a különféle létesítmények sokaságát foglalja magában. A tervezők lehetőség szerint minden létesítmény tűz elleni védelmét megoldották. Az építkezés főmérnökével, Krivel elvtársával régi, jó kapcsolatuk van a tűzoltóknak. A sportkomplexum számítógép-központjában gázzal oltó stabil berendezést szereltek fel. A szállodák, a különféle műhelyek meg a csónakházak sprinkler berendezéssel vannak felszerelve. Nagy figyelmet követel tűzvédelmi szempontból a kikötő. Zárt és nyitott helyeken több száz eltérő nagyságú és kategóriájú hajó jelenlétével kell számolni itt, 332 horgonyzóhely van a vízen és 488 szárazon. Ennek a nagy veszélyforrásnak a csökkentésére a kikötőben és a szárazon, a csónakmegőrzőkben tűzvízvezetéket létesítettek, és ehhez speciális szivattyúkat csatlakoztattak. A hajók ivóvízzel való ellátását biztosító kutak is olyan kialakításúak, hogy szükség esetén tüzlöktápra is igénybe vehetők. Különös figyelmet követel tűzvédelmi szempontból a kikötő területén elhelyezett üzemanyag-töltő állomás, mely a kiszolgáló motorcsónakok üzemanyag-ellátására szolgál. Az üzemanyag-töltő állomás 4

db 25 tonnás föld alatti tárolótartály tartozik.

A tűzoltó-parancsnokság műszaki tanácsa különös gonddal vizsgálta ennek a területnek a tűzvédelmét is, hiszen az ilyen különleges üzemanyag-töltő állomásokra még nincs elfogadott szabvány vagy előírás.

Szintén nagy figyelmet igényel a szállodák tűzvédelme. Különösen sokat vitatott kérdés a belső burkolóanyagok megválasztása, vagyis a folyosók és a szállodai szobák falainak, az álmennyezeteknek és a padozatnak a borítása, a természetes feljárók, bejáratok kialakítása, illetve megoldása. Az ilyen jellegű létesítmények tűzvédelme szempontjából ez rendkívül fontos, ezért a választott megoldás legapróbb részleteit is igen alaposan meg kell vizsgálni.

Az olimpiai faluban belső burkolásra csak nem éghető anyagot használnak majd. Hosszas vizsgálat után az „Avisztra” elnevezésű nem éghető, szovjet gyártmányú burkolóanyagot fogadták el a padozatok borítására. Meg kell jegyezni, hogy a szovjet utaszállító repülőgépek padlójának burkolására is ezt a típusú anyagot használják.

Az építkezés felgyorsulásával a megelőző tűzvédelmi tevékenység napról napra nehezebbé válik. Az építkezéseken tűzoltó-műszaki tanácsokat hoztak létre, valamint önkéntestűzoltó-egységeket szerveztek a dolgozókból. Az építkezés első perceitől a tűzvédelmi szabályok betartása az

egyik alapvető feltétele volt a szocialista munkaversenyben való részvételnek. A köztársaság tűzoltó-parancsnokságának kezdeményezésére az építkezésen és a tervezésben résztvevők számára rendszeresen tűzvédelmi témájú előadásokat tartanak.

Nemrég hivatásostűzoltó-parancsnokságot hoztak létre az építkezés védelmére. Fő feladatai az állandó harcckészültség, a tűzveszélyes munkák felügyelete, valamint a folyamatos tűzvédelmi agitációs és propagandatevékenység. Most készítik az építkezés tűzveszélyességi térképét, mely rendkívül megkönnyíti a tűzoltók munkáját.

A tűzveszélyességi térképenaponta feltüntetik a tűzveszélyes munkák, a tűzveszélyes anyagok, gázok és folyadékok tárolási helyeit. A térképen a mindenkorri vonulási utakat, lehetőségeket is feltüntetik, ezáltal adott esetben pillanatok alatt megválasztható a kárhely legrövidebb megközelítési útja.

A tallinni kerületi pártbizottság is folyamatosan figyelemmel kíséri az építkezés menetét. A pártbizottsági ülésen a tűzvédelmi előírások betartása is a fő témák között szerepel. Mindezt indokoltá teszi, hogy már nincs sok idő hátra addig, amikor felbukkan az olimpiai láng, meghozza az első ízben szocialista országban.

Pozsarnoje Gyelo 1978/8.

Fordította:
Bleszity János
tű fhdgy.

TÜZESEK CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Rövidzárlat következtében tűz keletkezett a szlovákiai Szenci Állami Gazdaság széróján, ahol egy személyautóban komoly kárt okozott. A riasztott tűzoltóság percek alatt a helyszínen volt, és megakadályozta a lángok továbbterjedését.

Kigyulladt egy vasúti motorkocsi Cadca és Skalité között. A lángok a kocsi áramelosztójában keletkeztek, és a tűzvédelmi szakértők szerint 150 ezer korona kárt idéztek elő.

Az ágyban történő dohányzás ismét tragédiát okozott: a szlovákiai Zázriva községben

egy 52 éves férfi cigarettára gyújtott az ágyban, majd elaludt. A parázstól tüzet fogott az ágynevelő és a gondatlan dohányos füstmérgezésben meghalt.

(Csehszlovákiai Új Szó)

VAKLÁRMA A REPULÓGÉPEN

A Los Angelesből Londonba menetrendszerűen közlekedő angol gépen riadót jeleztek. Azonnal értesítették a tűzoltókat és a mentőket. Később kiderült azonban, hogy vaklárma volt az egész. Egy névtelen telefonáló közölte: gyújtóbombát helyeztek el a repülőgépen. A gép pilótája egy sarkvidéki kanadai kato-

nai támaszponton kényszerleszállást hajtott végre. A hírek szerint a 22 utas csak könnyebb sérülést szenvedett.

(Morning Star)

ÉLETMENTŐ FRANCIA RIASZTÓBERENDEZÉS

Egy francia vállalat szakemberei olyan speciális riasztóberendezést készítettek, amely jelzi, ha a magányosan, elszigetelten dolgozó munkást valamilyen baleset éri, pl. hirtelen robbanás, tűz vagy füst keletkezik. Az elemmel működő készülék a munkás övére erősített érzékelőből és rövidhullámú adóból áll. Amennyiben

a dolgozó kicsit hosszabb ideig mozdulatlan marad, akkor először a viselőjét figyelmezteti a készülék. Ha viszont nincs semmi baj, akkor a riasztás, amely a tűzoltók és mentők részére szól, egyetlen gombnyomással megakadályozható. Figyelemre méltó viszont az új berendezés ötletessége, ha a dolgozó mozgásképtelenné válik vagy eszméletét veszítette, a készülék automatikusan működésbe hozza a központi riasztóberendezést. Az új berendezés abban is tud segíteni, hogy például az omlás miatt elzár személy hollétét pontosan fel derítsék.

(Le Monde)

PIROMÁNIÁS GYÚJTÓGATÁSA LOS ANGELESBEN

Nem mindennapi gyújtogatás történt Los Angeles peremvárosában: egy piromániás 186 házat és 15 hektárnyi területet gyújtott fel. A lakások nagy része luxuskategóriájú volt. A helyszínrre nagy apparátussal érkeztek meg a tűzoltók, akiknek csak 30 órai megfeszített munkával sikerült a több mint 80 kilométeres óránkénti sebességgel fújó széllel dacolva a lángokat megfékezniük.

Az anyagi kár értéke 25-30 millió dollár. A nagy tűzvévész miatt Jerry Brown, Kalifornia állam kormányzója csapás sújtotta övezetnek nyilvánította Los Angeles.

A rendőrség körözést adott ki egy 67 éves férfi ellen, aki azzal gyanúsítható, hogy ő volt a nagyszabású gyújtogatás tettese. (New York Times)

EMLEKMŰMÁSZÁS TŰZOLTÓI SEGÉDLETTel

A híres londoni Nelson emlékművet, amely 46,6 méter magas, három fiatalember több mint háromórás erőfe-

szítés után megmászták, tiltakozásul a faji megkülönböztetés ellen.

A járőrelők azonnal riasztották a tűzoltókat, és segítséggel sikerült lehozni a tiltakozó fiatalokat.

(Morning Star)

ZUHANÓ REPULÓGÉP ARIZONÁBAN

Az Egyesült Államokból érkező sajtótudósítások arról számolnak be, hogy az arizonai Tucson városban műszaki hiba miatt egy repülőgépekényszerleszállást hajtott végre. A gép egy iskolaépület és

a játszótér közötti részen ért földet. Szerencsére a gyermekek idejében észrevették a tragédiát és elmenekültek. A gép viszont egy parkoló személyautóra esett, amelyben egy nő ült. A közelben még négyen tartózkodtak, akik életüket veszítették. A riasztott tűzoltóság a szerencsétlenség színhelyére érkezett, hogy az eséskor, illetve földre érskor a szokásos tüzet eloltsa, és a lángok továbbterjedését megakadályozza. A segítség időben érkezett, így a tüzet sikerült megfékezni.

(Le Monde)

Karczag László

A mezőgazdasági porok tűz- és robbanásveszélyessége a nedvességtartalomtól függ, ami ezeknek a poroknak a nagy nedvszívó képessége következtében széles határok között változik.

A Moszkvai Élelmiszeripari Technológiai Egyetem Munkavédelmi és Iparépítési Tanszéke és a Szovjetunió Belügyminisztériumának Tűzvédelmi Kutatóintézete közösen vizsgálták a nedvességtartalom hatását a minimális gyújtási energiára. A kísérleteket 2-15%-os víztartalmú mintákkal végezték.

A grafikonon látható, hogy a gyújtási energia a nedvességtartalomtól függően exponenciálisan változik:

$$W = W_0 \cdot a^w \cdot x,$$

ahol: W — minimális gyújtási energia $x\%$ nedvességtartalom esetén,

W_0 — minimális gyújtási energia száraz (vízmentes) állapotban,

aw — a nedvességtartalomnak az exponenciális tagra gyakorolt hatását kifejező együttható.

A táblázat különböző poranyagok 10-20 mm-es esési magasságra vonatkozó W_0 és aw értékeit tartalmazza. A táblázat adatainak alkalmazására, példaként számítsuk ki az 5,5%-os nedvességtartalmú takarmányészto-por minimális gyújtási energiáját. A táblázat alapján $W_0 = 8,3$ és $aw = 0,2$, amelye-

ket a fenti egyenletbe behelyettesítve: $W = 10,2 \cdot 5,5$. Az egyenletet logaritmizálva:

$$\ln W = \ln 8,3 + 0,2 \cdot 5,5$$

$$\ln W = 2,226 + 1,1 = 3,326$$

$$W = 23,6 \text{ mJ}$$

Kísérleti úton még egy sajátosságot vizsgáltak, amelyet korábban rendszerint nem vettek figyelembe: a levegőben lebegő porrészecskék esési magasságának hatását a minimális gyújtási energiára. Legnagyobb valószínűséggel a legkisebb esési magasság esetén következik be a gyújtás.

A táblázat alapján látható, hogy a kiszárított mezőgazdasági porok minimális gyújtási energiája ugyanolyan nagyságrendű, mint a műanyag poroké. Azonban a műanyag porok feldolgozása, pneumatikus szállítása, homogenizálása, keverése rendszerint inert közegben történik, amíg az élelmiszergyártás, gabonafeldolgozás és takarmánykészítés során keletkező porok általában a levegőbe kerülnek.

A mezőgazdasági porokról kapott adatokat figyelembe kell venni az élelmiszeripari, gabonaiipari és takarmánykészítő berendezések tervezésénél és használatánál.

V. Verjónkin (Szu. BM Tűzvédelmi Kutatóintézet)

M. Kibiseva (Moszkvai Élelmiszeripari Technológiai Egyetem)

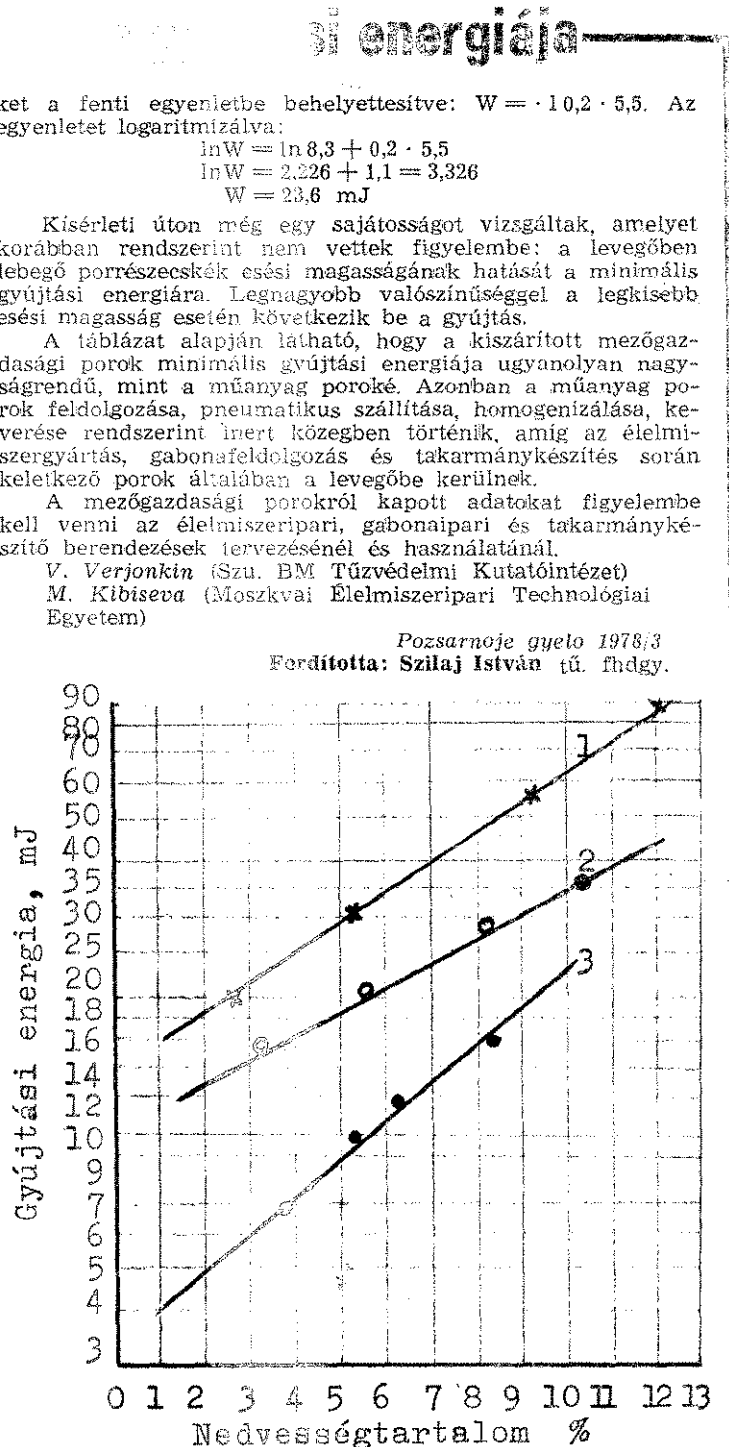
Pozsarnoje gyelo 1978:3

Fordította: Szilaj István t.ú. fhdgy.

Poranyag megnevezése	Szítaszövet lyukmérete μm	W_0 mJ	a_w
Takarmányészto	90	8,3	0,20
Takarmányészto, D ₂ vitaminos	80	14,8	0,08
Sertéstáp	160	11,5	0,16
Csirketáp	160	14,1	0,13
Tejpor	140	12,0	0,20
Liszt, osztályon felüli	90	4,5	0,17
Liszt, 1. osztályú	100	9,8	0,15
Liszt, 2. osztályú	140	14,8	0,133
Kukoricalisz	140	29,5	0,15
Hús-osont liszt	400	31,6	0,20
Szénalisz	140	7,6	0,16
Penyőtűliszt	160	8,5	0,17
Árpaliszt	140	23,6	0,13
Gabonapor a szeparátorból	100	9,3	0,133
Gabonapor a magtisztítóból	90	3,2	0,19
Táppor a berendezésekről	100	14,4	0,13
Táppor a porgyűjtőből	140	43,6	0,096
Búzapor a törőgépből	120	14,4	0,115
Búzapor a kémcsőköszülékből	90	20,8	0,14
Búzapor a sikszita-berendezésből	100	8,5	0,14
Búzapor a légfűvások darafajtázókból	80	17,4	0,107
Búzapor az 1., 2. és 7. őrlőtől és az osztályon felüli kontroll-berendezéstől	80	5,36	0,194
Rozsapor a hengerekkelből	90	6,1	0,128
Rozsapor a sikszita-berendezésből	100	13,5	0,155
Rozsapor az első tisztításból	140	7,4	0,167
Rozsapor a második tisztításból	100	7,2	0,155
Apraforgópor csa-dara	100	8,9	0,180

Porok gyújtási energiája a nedvességtartalom függvényében

- 1 - rozsapor a sikszitából
- 2 - gabonapor a szeparátorból
- 3 - gabonapor a magtisztítóból

VASÚTI VONTATÓJÁRMŰVEK TÜZVÉDELME NEK IDŐSZERŰ KÉRDÉSE

Vasúti vontatójármű tűzvédelmi berendezése

A vasúti vontatójárművek tűzvédelmében is döntő jelentőségű a megelőzés, azonban a tűzvédelmi szempontból is kifogástalan műszaki állapotú vontatójármű sem nélkülözheti a tűz észleléséhez és oltásához szükséges berendezéseket.

Általánosan tapasztalható tény, hogy az utóbbi években az iparban és a közlekedésben bekövetkezett nagyarányú műszaki fejlődést nem követte a tűz elleni védelem arányos kialakítása. A szakemberek világszerte keresik a leghatásosabb megoldást mind a megelőzés (védelmi berendezések kialakítása), mind az oltás (hatásos és biztonságos oltóanyagok alkalmazása) terén.

Az erőfeszítések egyik irányát az a körülmény határozza meg, hogy a kezdeti stádiumban levő tüzek könnyen olthatók, de az oltás kilátásai az idő múlásával nagymértékben csökkennek. A korszerű berendezések tüzeinek olthatósága, illetve a kár nagyságának alakulása az első percekben tett intézkedésektől függ (11. ábra). Az egyes éghető anyagok viselkedése között természetesen jelentős különbségek vannak és igen nagy a környezet befolyása.

Az előfordult rendkívüli nagy tűzkárok oka az esetek döntő többségében a tűz késői észlelése, s következményeként a szükséges intézkedések késedelmessége. Legfontosabb feladat tehát a tűz korai észlelésének biztosítása és helyének pontos meghatározása, különösen állandó felügyelet alatt nem álló berendezéseknél.

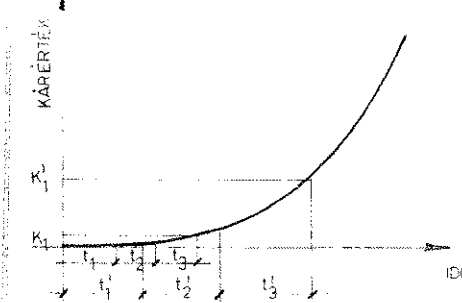
A tüzesetek tanulságai, az elvégzett vizsgálatok eredményei azt mutatják, hogy az alkalmazott tűzjelző berendezéseknek és legfontosabb alkatrészeiknek — a hőérzékelőknek — igen fontos szerepük van a tűzvédelemben, illetve a károk csökkentésében. Ez azt jelenti, hogy az idejében észlelt, vagyis jelzett tűz minden esetben eloltható volt és minimális kár keletkezett.

Tűzjelző berendezés működése

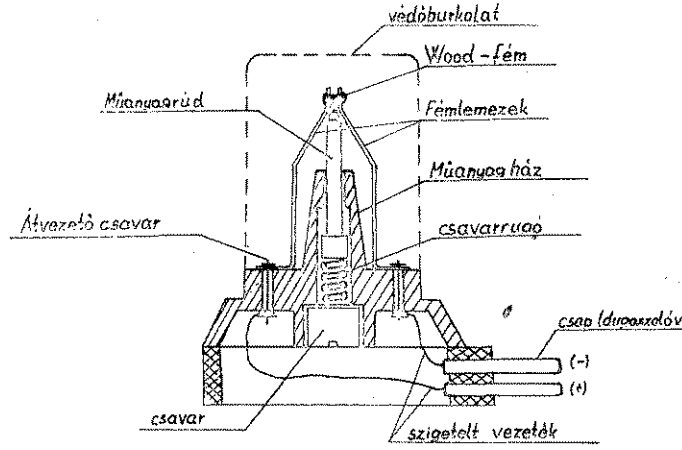
A tűz felismerését kísérő jelenségei, tehát a hő, a fény és a füst megjelenése, illetve szubjektív tényezőktől független érzékelése, nevezetesen egy mérőrendszerben létrehozott elváltozások megfigyelése teszi lehetővé. A tűz jelzésére általánosan alkalmazott módszer a hőérzékelés.

Ennek két változata alakult ki, mégpedig az előre meghatározott maximális hőmérséklet és az időegység alatti hőmérséklet-változás érzékelésének módszere. A maximális hőfokjelzők a hő okozta fizikai változásokat közvetlenül vagy villamos mennyiségekre átalakítva oly módon használják ki, hogy a jelzés egy előre beállított hőmérséklet, pl. 70 °C elérésekor következik be. A hagyományos típusok működési elve a hő okozta tágulás, nyúlás, olvadás, gőz- és gáznomásváltozás, az újabb típusoké pedig félvezetők hő hatására bekövetkező villamosvezetőképesség-változása.

11. ábra

- t_1 = a tűz kitörése és a riasztás (észlelés) közötti idő
- t_2 = a mozdonyvezető oltási munkájának megkezdéséhez szükséges idő
- t_3 = a tűzoltóság ki- vonulása

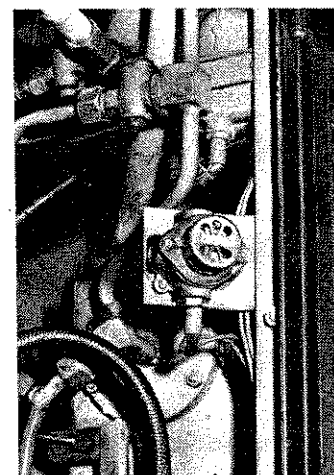
Wood-fémes hőérzékelő betét vázlata

Az időegység alatti hőmérsékletváltozást mérő berendezés (differenciál hőmérők) érzékelő eleme ugyanazon fizikai változások felhasználásával működik, mint a maximális hőfokjelző, de nem egy meghatározott hőfok elérésekor jeleznek, hanem pillanatnyi hőfoktól függetlenül akkor, ha a hőfokemelkedés: bessége tüzre jellemző mértékűvé válik, például ha meghaladja a 2—6 °C percenkénti emelkedést. A hő az érzékelőig áramlik vagy sugárzással jut el.

A maximális hőfokjelzők szerkezeti kivitele nagyon egyszerű. Tulajdonképpen kontakt hőmérők, és a beállított hőmérséklet elérésekor zárnak egy jelző áramkört. Még egyszerűbb változat az olvadábetétes vagy olvadászálas jelzők, ahol egy alacsony olvadáspontú, pl. Wood-fém-ből készült elem hő okozta olvadás szakadása vagy nyúlása váltja ki a jelzést (12. ábra). Gyakori a kettős fém — bimetall — érzékelő is (13. ábra).

A felsorolt hőérzékelők közül a MÁV diesel-vontatójárművein az olvadábetétes az MDA sorozatú motorkocsin, valamint a diesel-villamosvonatfűtő kocsinál a bimetall rendszerű érzékelőket (14. ábra) az M32, M41, M63 sorozatú mozdonyoknál alkalmazták. Ezek egymással és a relével sorosan kapcsolva helyezkednek el a géptérben, esetleg a villamostérben és a kiegészítő készülékekkel együtt (relék, jelzőlámpa, jelzőkürt stb.) képezik jármű tűzjelző berendezését.

A hőmérséklet-változás sebességének mérése természetesen más elven működő érzékelő elemekkel, pl. termisztorral is megvalósítható, és gyakran alkalmazzák a maximumérzékeléssel egy időben is. A MÁV M62 sor. mozdonyok tűzjelző berendezése termisztor hőérzékelőkből áll (15. ábra). A tűz infra- vagy fénysugárzását alkalmazó érzékelők a vasúti vontatójárműveken ez ideig még nem kerültek alkalmazásra. Füstérzékelők és füstjelzők a korai jelzésadásra a legalkalmasabbak. Vasúti vontatójárműveken történő alkalmazásuk érzékenységük miatt nehézségekbe ütközik.

Kettős fém — bimetall — hőérzékelő

A MÁV korszerű vontatójárműveinek egy részét önműködő tűzjelző berendezéssel szerelték fel. A tűzjelző berendezés részei: hőérzékelők, relé(k), jelzőlámpák és jelzőkürtök vagy jelzőcsengő. A tűzjelző berendezés lényegében valamennyi vontatójárműnél hasonló rendszerű, legfeljebb a hőérzékelők típusa (olvadószálas, imetall, termisztor) vagy mennyisége különbözik, illetve eltérés lehet jelzőkürt vagy jelzőcsengő alkalmazásában.

A tűzjelző berendezésnél a hőérzékelőket egymással és a relével sorba kapcsolva a géptérben helyezték el. Ha valamelyik hőérzékelő környezetében a hőmérséklet eléri a működtetési értéket, az érzékelő megszakítja az áramkört, a relé kiejt és alap helyzetben záró érintkezője működteti a jelzőlámpát és a jelzőkürtöt, amely figyelmeztető jelzést ad. Ugyanez a vésszjelzés keletkezik valamelyik hőérzékelő meghibásodása, mechanikus sérülése vagy hiánya esetén.

Tűzjelző berendezéssel felszerelt vontatójárművek: MDA motor-kocsik és vezérlőkocsik, valamint az M32, M41, M62 (083 psz-51), M63 sorozatú mozdonyok.

A tűzjelző berendezés elvi vázlatát a 16. ábrán láthatjuk.

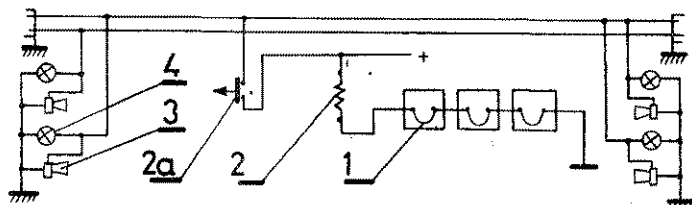
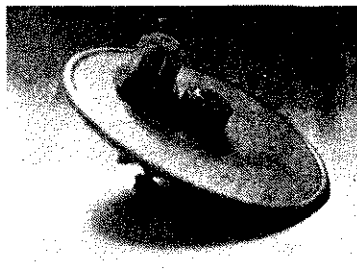
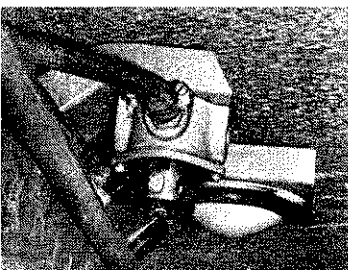
A tűz észlelésére a diesel-motortérben három MMG gyártmányú bimetall hőérzékelő (1) került beépítésre, amelyek villamosan egymással sorba kapcsolva helyezkednek el. Amikor valamelyik hőérzékelő környezetében a hőmérséklet eléri a 90 °C-ot, a megszakítja a védelmi áramkört, így a tűzvédelmi relé működtető tekercse (2) feszültségmentesül. A relé elejtése következtében yitó érintkezője (2a) zárja a vezetőfülkében elhelyezett jelzőlámpák (4) és jelzőkürtök (3) áramkörtét, amely figyelmezteti a mozdony személyzetét.

A vezetőfülkében 2—2 vörös jelzőlámpa és 2—2 jelzőkürt található, melyek közül az egyik a saját, a másik pedig a csatolt mozdony tűzjelzését biztosítja.

Eltérő a többi mozdonytípustól a tűzjelző berendezés áramforrása az M62 sorozatú mozdonyoknál, ahol az áramkörben elhelyezett relé tekercse normál üzemi hőmérséklet esetén feszültségmentes (az érzékelők nagy ellenállása következtében), illetve akkor húz be, ha a hőérzékelő termisztorok környezetében a hőmérséklet megemelkedik (90 °C ± 10). Ekkor ellenállásuk nagymértékben lecsökken, így az áramkörbe épített relé meghúz és bekapcsolja a jelzőlámpát és jelzőkürtöt. A jelzés addig megmarad, míg a hőmérséklet a bekapcsolási érték alá nem csökken. A hőérzékelőt a 17. ábra mutatja.

A tűz oltására szolgáló kézi tűzoltókészülékek mennyisége, elhelyezése és a töltőanyag minősége meghatározott vontatójárműsorozatonként. (Ez általában diesel-vontatójárműveknél 4 db porral oltó készülék.)

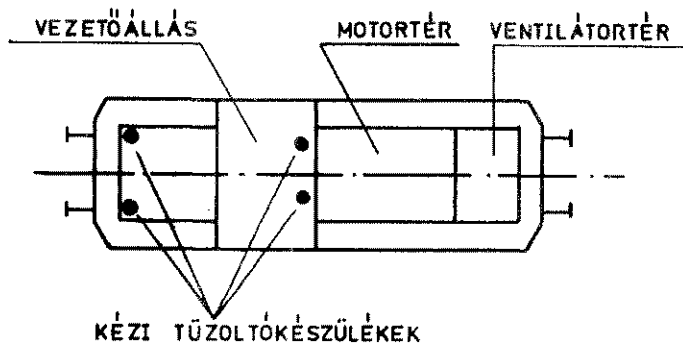
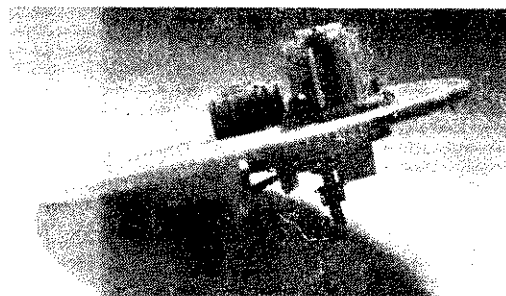
Imetall rendszerű hőérzékelő   **Termisztoros hőérzékelő**

M63 sorozatú mozdony tűzjelző berendezése

M62 sorozatú mozdony hőérzékelője

Kézi tűzoltókészülék elhelyezése az M32 sorozatú mozdonyon

Minden vontatójárművön tehát a megjelölt mennyiségű feltöltött és üzemképes kézi tűzoltókészüléket kell készenlétben tartani. A kézi tűzoltókészülékeket úgy kell elhelyezni, hogy szükség esetén a legrövidebb időn belül hozzáférhetők, üzembe helyezhetők legyenek. A 18. ábra az M32 sorozatú mozdonyon mutatja a kézi tűzoltókészülékek elhelyezését.

A vontatójárművek egy része az MSZ 1033—63 sz. szabvány szerinti 5 kp töltésű szénsavval oltó kézi tűzoltókészülékkel van felszerelve.

Az új szállítású korszerű vontatójárműveket az MSZ 1037—63 sz. szabványban leírt 6 és 12 kp töltésű porral oltó kézi tűzoltókészülékkel látták el.

A korábban használt metilbromid és széntetraklorid gázzal oltó készülékek alkalmazása egészségvédelmi szempontok miatt erősen korlátozódik, vasúti vontatójárműveken a továbbiakban nem használhatók. A Freon 12 gázzal oltó készülékek (MDA motor-kocsi) is leszerelésre kerülnek.

A gázzal oltó tűzoltókészülékek közül a BCF hatóanyagú került előtérbe az utóbbi években. Széles körű elterjedése folyamatban van, alkalmazási lehetőségét a MÁV is megvizsgálja.

A léghabbal oltó tűzoltóberendezések töltőanyaga vízben oldott habképző anyag, valamint hajtóanyagként sűrített levegő vagy nitrogén, illetve hidrogénkarbonát vizes oldata.

A habképző anyag sötétbarna színű, jellegzetes szagú (keratin alapú fehérjehidrolizátum) folyadék, megnevezése EVEGÉN „UM”, korábban EVEGÉN „U”, illetve TUTOGÉN. Viskozitása 11,0 cSt (20 °C-on), dermedéspontja —15 °C alatt, pH értéke 7—7,5.

(Folytatjuk)

Nagyfrekvenciás elektromágneses terek által előidézett tűz- és robbanásveszély

Bevezetés

Az utóbbi évtizedben a világ számos országában egyre inkább előtérbe került a nagyfrekvenciás elektromágneses (továbbiakban: EM) sugárzás környezetszennyező hatásának vizsgálata. A rádió-, tv- és mikrohullámú állomások, valamint a nagyfrekvenciás EM sugárzást keltő számos más berendezés üzemeltetőivel együtt a gyúlékony anyagok, robbanékony keverékek és robbanóeszközök felhasználói is kénytelenek foglalkozni az EM terek károsító hatásaival, hiszen kötelességük megvédeni mindezekről saját dolgozóikat meg a környezetükben levő élőlényeket és tárgyakat is.

Mivel a nagyfrekvenciás EM terek okozta tűz- és robbanásveszély elkerülésére még semmiféle előírás nincs hazánkban, cikksorozatomban az eddig ismert kutatási és tapasztalati eredményeket összegezi. Ennek alapján véleményem szerint széles frekvenciatartományra érvényes feltételezésekre és használható következtetésekre juthatunk. A zivatarok, erőművek vagy távvezetékek által keltett EM terek hatásaival a cikksorozat nem foglalkozik.

1. Veszélyeztetés jelentősége

A nagyfrekvenciás EM terek okozta veszélyeztetés problémája, hacsak nem számítjuk a Földön jelenlevő természetes EM háttérsugárzást, amelyhez az ember fejlődése folytán alkalmazkodott, alapjában véve azóta létezik, hogy 1888-ban Heinrich Hertz elsőként állított elő nagyfrekvenciás rezgéseket. Ez az EM energia kb. 2 kW/km² teljesítménysűrűséget jelent. Az EM hullámok felosztását az 1. és 2. táblázat szemlélteti. A hullámok fizikájára vonatkozó ismeretek kiszélesedésével és elmélyülésével a nagyfrekvenciás EM terek által kifejtett nem kívánt hatáslehetőségek megismerése is lényegében kibővült. Történelmi visszapillantásként elegendő megemlíteni a századfordulón szikratávíróval sebteben felszerelt hadihajókon bekövetkezett lőszerkamraroobbanásokat, amikor is kezdetben szabotázsakciókra gyanakodtak.

Rádiófrekvenciás (jelen cikksorozatban nagyfrekvenciás) EM hullámok felosztása

A nagyfrekvenciás EM terek által előidézett tűz- és robbanásveszély Európában is csak az utóbbi években került az érdeklődés középpontjába. Ez lényegében a következő okokra vezethető vissza: Amíg a rádiózás kezdetén 1 kW-nál kisebb teljesítményekkel dolgoztak, addig manapság a hosszú-, közép- és rövidhullámú tartományokban már 2 MW-nál is nagyobb teljesítményű adóállomások üzemelnek. Elegendő, ha csak a nemrég megépült solti adóállomásra gondolunk. A teljesítmények ugrásszerű növekedését jól szemléltetik a 3. táblázat adatai. (Csak a műsorszórásra vonatkoznak.) A Nemzetközi Távközlési Egyesület 1975-ben Genfben rendezett körzeti igazgatási értekezletén az új igények alapján elfogadott teljesítménynöveledések az 1.3. körzeten belül, amelybe 117 ország tartozik.

1. táblázat

Frekvencia (Hz)	Hullámhossz	Megnevezés
30 — 3 · 10 ⁴	10 ⁷ — 10 ⁴ m	hangfrekvenciás rezgések
3 · 10 ⁴ — 3 · 10 ¹¹	10 ⁴ m — 1 mm	rádiófrekvenciás rezgések
3 · 10 ¹¹ — 3 · 10 ¹⁶	1 mm — 10 nm	hő- és fénysugarak
3 · 10 ¹⁶ — 3 · 10 ¹⁹	10 nm — 10 ⁻² nm	röntgensugarak
3 · 10 ¹⁹ — 3 · 10 ²¹	0,1 Å — 1 X	gamma-sugarak
3 · 10 ²¹ — 3 · 10 ²⁴	1 X — 10 ⁻³ X	kozmikus sugarak

EM hullámok felosztása (Å — ångström, X — röntgen)

A teljesítmények állandó növekedésével együtt a technikailag hasznos frekvenciatartományok is bővültek, gondoljunk csak a rádiólokátorok több MW-os mikrohullámú kimenőteljesítményére vagy a már üzemelő úrtávközlési földi állomásra. A teljesítményekkel együtt növekednek az energiasűrűségek és térférfősségek is, és ezekkel együtt az adóállomások környezetébe növekszik az EM tér által keltett tűz- és robbanásveszély. A EM energia hatáslehetőségének megismerése az elektronika készülékeknek az élet minden területén történő fokozott felhasználásához vezetett. Emellett bizonyos jelentőséggel bír az emberek környezetükre vonatkozó tudatossága, hogy az EM energiának nemcsak pozitív, hanem negatív tulajdonságait felismerték.

Az EM energia által okozott veszélyeztetési lehetőségek közül az emberi életet fenyegetők után minden bizonnyal a tűz- és robbanásveszély a legjelentősebbek. Ismeretes, hogy az ipari üzemek száma az elmúlt évtizedben állandóan növekedett, ezen belül még erősebben azoké, amelyekben gyúlékony vagy robbanásveszélyes anyagokat és keverékeket használnak. A elektromos indítású gyutacsok, robbanóeszközök használata is bővült. A tűz- és robbanásveszélyes anyagok, keverékek, valamint az elektromos indítású robbanóeszközök és a nagyfrekvenciás EM energiát kisugárzó adóberendezések kölcsönhatásaként tűz, illetve robbanás következhet be. Ezek a körülmények teszik sürgetővé azt a követelményt, hogy az összes érintett területen feltárják és meg is oldják a kapcsolatos problémákat. Így elkerülhető az okatlan félelem, de a veszélyeztetett üzemek és eszközök gondatlan tervezése, létesítése és felhasználása is.

2. táblázat

Megnevezés	Magyar rövidítés	Német rövidítés	Angol rövidítés	F Frekvencia	λ Hullámhossz
nagyon hosszú hullámok	—	—	VLF	30 kHz alatt	10 km felett
hosszú- hullámok	HH	LW	LF	30—300 kHz	10—1 km
közép- hullámok	KH	MW	MF	300 kHz—3 MHz	1000—100 m
rövid- hullámok	RH	KW	HF	3—30 MHz	100—10 m
ultrarövid hullámok	URH	UKW	VHF	30—300 MHz	10—1 m
deci- méteres hullámok	DMH	DMW	UHF	300 MHz—3 GHz	10—1 dm
centi- méteres hullámok	CMH	CMW	SHF	3—30 GHz	10—1 cm
milli- méteres hullámok	MMH	MMW	EHF	30—300 GHz	10—1 mm

3. táblázat

Földrész	Hosszú-, közép- és rövidhullámú műsorszórás	Az 1975-ben kisugárzott össztelj.	A tervezett teljesítménynövelés	A várható kisugárzásra kerülő össztelj.
Európa				
Ázsia				
Afrika		239 MW	364 MW	603 MW
Ausztrália				

A nagyfrekvenciás EM energia okozta tűz- és robbanásveszély szempontjából a fokozottan gyúlékony anyagokkal, a robbanásveszélyes keverékekkel (explozív atmoszférák) és villamos indítású gyutacsokkal foglalkozunk a továbbiakban. Az a legbiztonságosabb védelem a veszélyhelyzet elkerülésére, ha az említett anyagokat, eszközöket olyan távolságra kezeljük, tároljuk, szállítjuk és dolgozzuk fel az adóberendezések antennáitól, ahol EM energiával való gyújtás a legkedvezőtlenebb körülményeket figyelembe véve sem várható. A feltárható körülmények ismeretében a biztonsági távolság kialakítására feltételezéseket állapítunk meg, és példákkal szemléltetve megbecsüljük annak nagyságát.

A nagyfrekvenciás EM tér által előidézett tűz- és robbanásveszély áttekintése:

1. Az EM tér okozta nemkívánatos hatás

explozív atmoszférák gyújtása elektromos hatásra robbanó eszközök gyújtása

- szikrával,
- izzított huzalal,
- ionizációval
- izzítással,
- abszorpcióval.

2. Explozív atmoszférák gyújtása nagyfrekvenciás EM energiát kisugárzó adóberendezésekkel

Az explozív atmoszférák gyújtásának folyamata, a lejátszó jelenségek és az ezeket befolyásoló tényezők közötti összefüggések áttekintése céljából szükséges néhány fogalom tisztázása.

2.1. Veszélyt kialakító tényezők (1)

Adott helyen 2 vagy 3 kapcsolatos tényező együttes jelenléte kell a veszély kialakulásához, nevezetesen:

- elegendő erősségű EM tér;
- olyan éghető vagy robbanó keverék (explozív atmoszféra), amely képes az EM térből energiát kivonni vagy attól az eszköztől átvenni, amely a térből kivonja;
- eszköz (lehetőség) az EM térből való teljesítménykivonásra.

2.2. Explozív atmoszféra (1, 2, 3, 4)

Gyújtóforrás hatására explodálóan reagáló gáz, gőz, köd, por levegővel alkotott elegye, atmoszférikus feltételek között. Ide korlátozzuk azokat a leggyúlékonyabb anyagokat is, amelyek a veszélyes távolságon belül környezeti hőmérsékleten es nyomáson vannak, és gyújtásuk csak az éghetőségi határon belül következhet be. A vonatkozó irodalmak alapján a levegőből és 21 térfogat-százalék (H₂) hidrogénből álló leggyúlékonyabb explozív atmoszférát tekintjük kiindulási alapnak a biztonsági távolságok meghatározásakor.

2.3. Minimális gyújtási energia (1, 5, 6)

A minimális gyújtási energiát számos gázra, gőzre, porra, ködre egyenáramú szikrakísüléssel kísérletileg állapították meg. Az a legkisebb felszabaduló szikraenergia, amely 1 ata nyomású 20 °C hőmérsékletű leggyúlékonyabb gáz, gőz, por, köd — levegővel alkotott elegyét még éppen meggyújtja.

Általában 0,2 mJ körüli értékek tekinthetők tipikusnak a területén szénhidrogének és származékaik esetén, míg a kettős és különösen a hároms kötésű szénhidrogénekéknél ez az érték kb. 0,02 mJ értékig süllyed. A hidrogént (0,019 mJ) relatív magas, 560 °C, a szénkéneget (0,0095 mJ) extrém kis, 102 °C gyulladási hőmérséklettel az elektromos szikra nagyon könnyen meggyújtja. A szokásos technikai por—levegő keverékek minimális gyújtási ener-

4. táblázat

Anyag	Minimális gyújtási energia (mJ) = (mWs)
szénkéneget	0,0095
hidrogén	0,019
acetilén	0,019
propán	0,25
n-bután	0,25
metán	0,28
etilacetát	0,43
cirkóniumpor	0,004
urániumpor	0,004
magnéziumpor	0,24
alumíniumpor	1,6
tóriumpor	5
cellulózacetát-por	10
falisztpor	20

giája (kivéve pl. a robbanóanyagok és hasonló reakcióképes szubsztanciák porait) kb. 10 és 100 mJ közötti, tehát 50-szer és 1000-szer nehezebben gyűjthetők szikrával, mint a gáz—levegő vagy gőz—levegő keverékek. A minimális gyújtási energia tekintetében a robbanóképes ködöket a por—levegő keverékekhez lehet sorolni. A minimális gyújtási energia nagyságára nézve néhány érték látható a 4. táblázatban.

2.4. Gyújtási idő (1)

A minimális energiaalapot egy meghatározott ideig biztosítani kell. Ez megfelel annak az időnek, amely szükséges az égő gáz, gőz, por, köd gerjesztett térfogatának olyan minimális térfogatra növeléséhez, ami lehetővé teszi a folyamat önfenntartását. Ezt követően az energiaszolgáltatás már szükségtelen. A gyújtási idő általában 10 μsec és 1 msec közötti értéket vesz fel. Metán esetén 100 μsec, de néhány könnyen gyulladó gázé lényegesen kevesebb is lehet. Ha a rendelkezésre álló teljesítmény sokkal nagyobb, mint a hivatkozott minimális energiacsomag, sokkal rövidebb impulzus is eredményezhet gyújtást.

2.5. Elektrodaalakzatok (1)

Kísérletek kimutatták, hogy az elektrodaalakzatok hatással vannak a mért minimális gyújtási energiára. Az egyenáramú szikrakísülésnek egy bizonyos nagyságú részben kell fellépnie, hogy a gyújtás bekövetkezhessen. Keskenyebb részben fellépő kisülés alkalmával önkiltási jelenség lép fel, és a láng terjedése nem következik be. A kioltási távolság az alábbi gyakorlati képlettel határozható meg:

$$R_k = (4,67 \cdot J \cdot 10^{-4})^{0,4} \quad (1)$$

J — minimális gyújtási energia (Joule)

A kioltási távolság a szénkéneget esetében kb. 0,55 mm, a hidrogénében és acetilénében 0,63 mm, a propánban 1,8 mm, továbbá a benzinében 1,5 mm. Ugyancsak nem kell gyújtással számolni, ha az elektroda távolsága nagyobb mint 5 cm.

2.6. Egyenáramú és nagyfrekvenciás kisülés kapcsolata (1, 7)

Úgy tűnik, hogy a minimális gyújtási energia alapvetően az anyaghoz kapcsolódik, nem találhat ezzel ellentétes tényeket. A nagyfrekvenciás minimális energiát azonosnak tételezik fel az egyenáramúval. A kioltási távolság elmélete is érvényes. Néhány jelenség azonban arra utal, hogy kis átmérőjű elektródák között a nagyfrekvenciás kioltási távolság sokkal kevesebb lehet, mint az egyenáramú esetében. A kisülési folyamat alapvetően az energiaátadástól függ. A folyamatot nem sikerült még tisztázni, de úgy látszik, az változik a tér frekvenciájával és azzal a környezettel, amelyben a kisülés lezajlik. A kritikus határfeltételekhez közel, 25 MHz-ig terjedő frekvencián a folyamat egy begyűjtésből és kioltásból áll minden félperiódusban. Légköri nyomáson a légrés betöréséhez szükséges nagyfrekvenciás feszültség megegyezik az egyenfeszültség nagyságával, ami az áramokra is igaz. Egy 0,025 mm-es rés letöréséhez 1—30 MHz frekvencia között minimálisan 270 V (effektív) feszültségre van szükség, 1 mm-es rés letöréséhez viszont 400 V-ra. Ezek a feszültségértékek 1—30 MHz-es frekvenciatartományon belül függetlenek a frekvenciától. A rés szélességének növelésével a letöréséhez szükséges feszültség nagysága nő. Ionizáló közeg jelenlétében ez a feszültség valamivel kevesebb lehet. A feszültség nagyságát (ami a kisüléshez szükséges) kismértékben befolyásolja a dielektrikum sűrűsége, így nagyobb lesz, ha a gyúlékony anyag növeli a dielektrikum sűrűségét. Ha az elektródák kezdetben érintkeztek, és ezt követően váltak szét, önfenntartó kisülés jöhet létre.

2.7. Gyújtásként szerepelhető források

Az EM tér behatásakor az explozív atmoszférát mindenképp az elektromos szikra robbanthatja fel, ha egyes jó vezető-képességű részek vevőantennaként szerepelhetnek. Az előzőekben láttuk, hogy szikrával történő gyújtásról számos vizsgálatot végeztek, s ennek eredményeként megállapítható, hogy az ohmos áramkörökben legalább 0,5 W szikrateljesítmény szükséges ahhoz, hogy egyetlen gyújtáshelyen a hidrogén—levegő 21 t/100-os keverékét meggyűjtassák (3, 4).

Egy biztonsági tényező figyelembevételével, mint ahogy azt a robbanás elleni védelemnél szokásos, szikrával történő gyújtás esetén 0,25 W folszabaduló szikrateljesítménnyel a legkisebb minimális gyújtási energiával rendelkező anyagok gyújtása sem várható. Ezek az értékek megközelítőleg érvényesek a nagyfrekvenciás teljesítményekre is, ha a csúcserőteket vesszük figyelembe. Induktivitások és kapacitások befolyását el lehet hanyagolni, erről a későbbiekben esik szó.

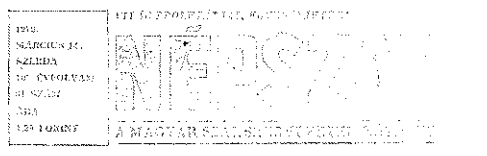
(Folytatjuk)

LAJKA

VIHÁG PROLETÁRIÁLIS TUDOMÁNYOS ÉS
DÉLMAGYARORSZÁGI SZAKTANÁCSADÓ SZOLGÁLAT

TŰZVÉDELMI SZAKTANÁCSADÓ SZOLGÁLAT

A Gépipari Tudományos Egyesület szerge di szervezete keretében működő tűzvé delmi szakbizottság március 1-től kezdő dően szaktanácsadói szolgálatot szervez. Hetente minden csütörtökön 15 és 17 óra között Szegeden, a Technika Házában konzultációs megbeszélést tartanak a be ruházások előkészítésével és tervezésével, a technológiák kidolgozásával és korszerű sítésével foglalkozó műszakiak részére. Ezek a tűzvédelmi rendelkezések és szabványelőírások értelmezésének problé máit tisztázzák. A zsúfoltság elkerülése érdekében célszerű a vállalatoknak, intéz ményeknek, szervezeteknek az MTESZ titkarságán előzetesen bejelenteni a rész véteit. A szaktanácsadás díjtalan.

Életmentő emlékéremmel tüntették ki Horváth Károly nyugdíjast, aki január 10-én Budapesten, a VI., Bajza utca 68-ban keletkezett lakástűznél élete kockáz tatásával megmentette Lakatos Sándor hároméves, Lakatos Richárd másfél éves és Lakatos Melinda négyhónapos kisgyer meket. A kitüntetést Szépvölgyi Zoltán, a fővárosi tanács elnöke adta át a Város házán.

— Eppen vásárolni indultam, amikor a lépcsőházban gyermeksírást és vísítást hallottam — idézi a drámai pillanatot Horváth Károly. — Az ötödik emelet egyik lakásában tűz keletkezett, a gyere kek bentrekedtek. Az ajtó zárva volt, mint később megtudtam az anyjuk lement a patikába.

A szomszédban lakó sógornő segítségé vel egy szerszámosládát szereztünk, majd egy kalapáccsal és egy fogóval felfeszítet tem a zárat. A szobában nagy füst volt. A csecsemőt kerestem, nagy nehezen megtaláltam. A másfél éves csöppséggel ki vittem őket. Utána vettem észre csak a nagyobbat, aki kint píttyergett. Aztán hoz záfogatam a tűz eloltásához. Szerencsére több tele vödör volt kéznél, pelenkák áztak bennük, azokat loccsantottam a tűz re. Aztán az olajkályhához mentem, és egy takaróval sikerült elfojtani a lángo kat. Közben értesítették az orvost, tűz oltókat. Nagyobb baj nem történt. A ki sebb gyerek füstmérgezést kapott, de most már ő is egészséges. Tudja, nekem is van unokám, és a gyerekeket nagyon sze retem...

Gondatlanság okozta most is a tüzet — a kályha közvetlen közelében egy falá dában műanyag játékokat tároltak, s azok a nagy hőtől meggyulladtak. Az idejében

jött segítségnyújtás azonban ezúttal meg akadályozta a tragédiát. Köszönet érte.

Görög Athéna

TŰZEK GONDATLANSÁGBÓL

Kedden délután Baumgartner Sándor egervölgyi lakos portáján kigyulladt egy nyúlketrec, majd átterjedt a tűz a gazda sági épületre. A szemeyei önkéntes tűz oltók fejszéikkel átvágták az épület tetőze tét, ezzel megakadályozták, hogy a tűz át terjedjen a lakóházra. Az oltásban részt vettek még a körmendi, szombathelyi ál lami tűzoltók. A tüzet gyermekjáték okozta.

Kedden este az oladi homokbányában avartüzet észleltek. Az árok menti bo zót égett hosszú csikban, eldobott cigaret tavég lobbantotta lánggra a bozótot.

(kék)

TŰZESetek!

A Baranya megyei tűzoltó-parancsnok ság elkészítette a megye decemberi tűz eseteinek összefoglalóját, amely szerint 48 tüzeset volt, a kár értéke több mint fél millió forint. Négyen veszítették életüket, hatan megsérültek.

Legtöbbször lakástűzhez hívták a tűz ol tókat, 23 esetben, ezek oka leggyakrab ban az elektromos energia, sugárzó hő és építési hiba. A lakásokban pusztító lán gok negyedmillió forint értékű kárt okoz tak. A bolyi pincesoron egy idős férfi az égő olajkályhát töltötte fel (!), de úgy, hogy nem a tartályba, hanem az égőtér be öntötte az olajat. A szép faborítású pincéből csak a csupasz falak és a ké mény maradtak meg. Szilágyon idős férfi faagya mindössze 20 centire volt a vörö sen izzó vaskályhától. Az ágy, az ágyne mű kigyulladt, az idős ember füstmérgezésben halt meg. Pécsen a Szőlő utcában is üze melő olajkályhát javított egy háztulajdo nos, aki az adagolóból szétfolyó és be llobbanó olajtól harmadfokú égési sérülé seket szenvedett. A kiégett szobában 40 ezer forint érték pusztult el.

A tűz bejelentése, a tűzjelzés állampol gári köteleesség. Tehát a tüzesetet még ak kor is jelenteni kell a tűzoltóságnek, ha azt már eloltották. Nyolc olyan személy ellen tettek szabálysértési feljelentést az I. fokú tűzvédelmi hatóságok, akik erről megfeledeztek vagy ezt meggátolták.

M. I.

AZ OLAJKÁLYHATŰZEK CÍMŰ CIKKHEZ

Olvastam a NÓGRÁD január 30-i szá mában megjelent „Olajkályhatűzek” c. cikket. Megtudtam belőle, hogy decem ber 23-tól január közepéig mennyi olaj kályha-tüzeset volt Nógrádban. De mint a cikk írja, nem az olajkályhát kell hibáza tatni, hanem az üzemeltetőt — teljesen egyetértek vele. S tökéletesen igazat adok a szerzőnek abban, hogy csak szakember rel hozzassuk rendbe a fűtőberendezést. Igen ám, de hogyan és milyen formában juthat az ember szakiparoshoz? Olajkály hám ötödik éve kifogástalanul működött, ám az ősszel meghibásodott. S mivel én nem értek a javításhoz, más hozzá nem értő személlyel sem akartam megcsináltat ni. Így Nagybátonyban a RAMOVIL-szer vízhez fordultam. Bejelentettem, illetve kértem, jöjjenek ki az olajkályhát meg javítani! Így tehát mégis csak kontárral kellett megcsináltatni, magam láttam ne ki, úgy ahogy sikerült a javítás. A szak emberől megfagyhattunk volna. Ennyit kívántam elmondani az Olajkályhatűzek c. cikk kapcsán.

Jó szerencsét — régi bányászköszöntés sel.

Csurgai János
Nagybátony, Szabadság u. 9.

VÉTKES GONDATLANSÁG KÉTSZÁZÖTVENEZER FORINT KÁR SIÓFOKON

Tűz keletkezett január 10-én a siófoki vállalati üdülő kazánházában, amelynek következtében négy darab GF olajüzemű fűtőberendezés megrongálódott, és hasz nálhatatlanná vált.

A tűz keletkezésének oka az előzetes megállapítás szerint gondatlanság és so rozatos mulasztás volt.

Az éjszakai műszakra beosztott fűtők nem várták meg a délelőtti váltás meg érkezését, hanem a munkaidő letelte előtt, engedély nélkül eltávoztak.

Eltávozásuk előtt a tüzelőolaj-tároló tar tály elzárócsapját megnyitották, hogy a fűtőházban lévő napi tartályt feltöltsék. A feltöltést nem várták meg — számol va arra, hogy a váltás majd időben meg érkezik. Ők azonban az időjárás viszony ságai miatt késnek. Ráadásul a napi tartály nem volt ellátva túlfolyást biztosí tó berendezéssel, így nagy mennyiségű tü zelőolaj került a fűtőház padlózatára, és a működő gépek hőhatására belobbant.

A tüzet az észlelés után a siófoki vá rosi tűzoltóság egységei oltották el. A kár 245 152 forint. A rendőrségi vizsgálat még tart.

Az 51 bikát megmentették

Január 29-én kigyulladt az etei Kosuth Mgtsz központi majorjának baromfi-velővel kombinált hizóbika-istállója.

A tüzet még kezdeti szakaszában észlelték, mégsem sikerült eloltani. A tűz szelése (21.10) és jelzése között (21.47) mintegy 37 perc telt el. A központi majorban nincs tűzjelzési lehetőség. Szabó Fihályné gyalog indult neki a hóviharban, a főagronómus megkeresésére, majd kb. 800 m-re levő fűz-irodából jelezték tüzet. 70—80 km/óra sebességű szélben a hóviharban vonultak a helyszínre a környéki és győri állami egységek, valamint az etei és kisbéri önkéntesek.

Az első egységek kárhelyre érkezésekor (2.35) a padlástér már 7—8 méter hosszúságban lángokban állott. A cseréptető alatt nádpallóból és szalmarétegből kialakított dupla hőszigetelésen a 2 cm vastag vaslemez ellenére gyorsan terjedt a tűz a szikra és a szén, veszélybe került a szomszédos álló is.

A földszinti istállótérben levő 51 hizóbika közül 30-at még a tűzoltóegységek érkezése előtt sikerült kimenteni, a többit már sugárvédelem mellett mentették meg.

Az eredményes állatmentés a betonozott födém szerkezetnek köszönhető. A tűz a földszinti részen csak kismértékben terjedt el.

Vízhiány akadályozta a beavatkozást. A 25 m³-es hidroglobusz az áramkimaradás miatt nem volt feltöltve. Ezért a közszolgálatból ingajáráttal szállították a vizet. 4 db E sugárral avatkoztak be, 30-án 1.30-kor a tüzet eloltották.

A tűz a fűtőhelyiségben keletkezett. Az adagolóhoz csatlakozó csővezetéknel olajelfolyás következett be. A szétfolyó olaj a tüzelőberendezés hőszigetelését meggyulladt. A hőre záródó szelep lezárt ugyan, de a helyiségben terjedő lángoktól a napi tartály hollandiányás csatlakozásánál a tömítés kiégett, s így a kifolyó fűtőolaj folyamatosan táplálta a tüzet. A fűtőhelyiség heves égését 250 kg oltópor felhasználásával sikerült megszüntetni.

Az 5 cm vastag betonréteg ellenére a tűz utat talált a fűtőhelyiségből a fagerendához, a födémáttörési réseken átterjedt a padlástérre.

A tüzeset következtében a fűtőhelyiség és a padlástér nagyrészt megsemmisült, a kár 165 500 Ft.

Az épületet 1965-ben létesítették. A padlásteret néhány évvel később alakították ki házilag, baromfitartás céljára. Az átalakításról megfelelő dokumen-

tációk nem állnak rendelkezésre, csak a tüzeset során derült fény a fűtőhelyiség építészeti hiányosságaira is.

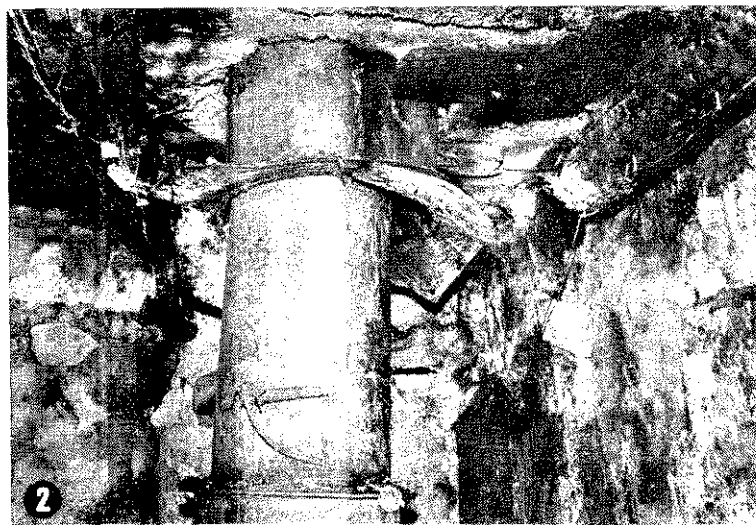
Vajon megérte-e a termelőszövetkezetnek, hogy a tűzbiztonság hátrányára néhány ezer forintot megspórolt?

Évente több istálló ég le megyénkben. A kárérték minden esetben jelentős. A tűz keletkezése valamilyen módon mindig a fűtéssel, olajellátással, hanyagsággal hozható összefüggésbe. Gyakran adódnak gondok a tűzjelzés és a vízszerezés megoldatlanságából.

Puxler Róbert
tű. fhgy.

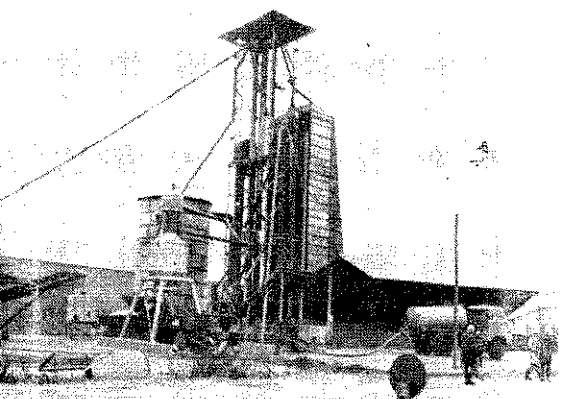
Az épület homlokzata. Jobb oldalon a fűtőhelyiség bejárata

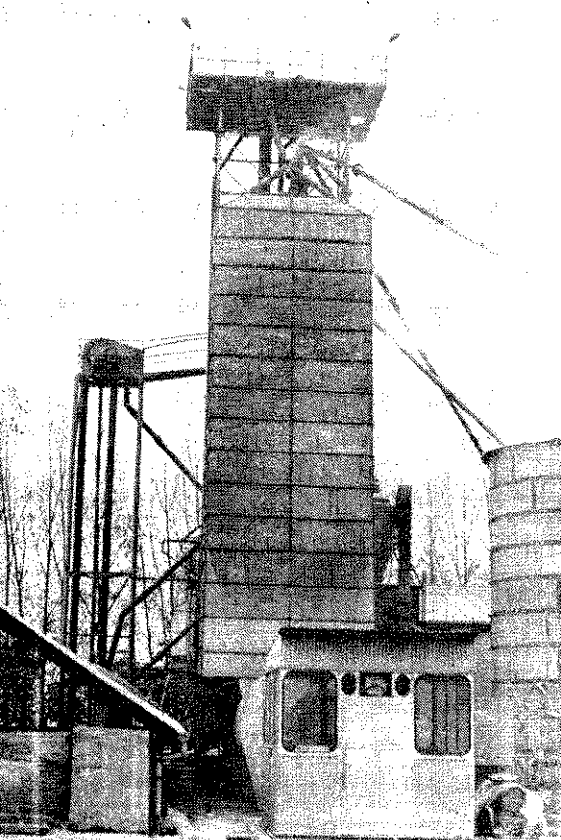
A fűtőhelyiség mennyezete a légbefúvócső átvezetésére szolgáló födémáttörés helyén

A légbefúvócső bevezetési helye a gondozóhelyiség bejárata, ill. a baromfi-velő-tér felől

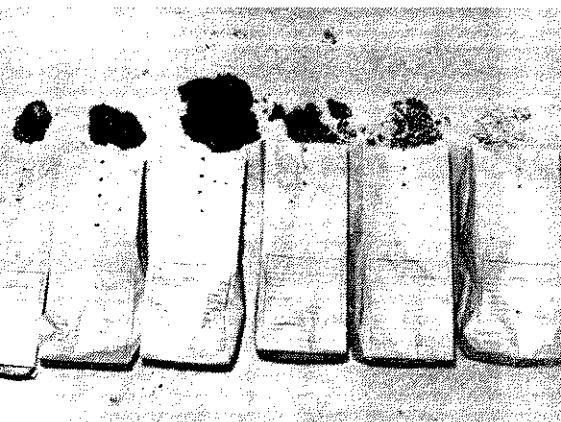

A szárítótorny

A tűzgóc a középső harmadban

A szárítóból rétegenként vett kukorica-minta

A gyórszentiváni Lenin Mgtsz központi telepén tűz keletkezett november 9-én 14.30-kor a B1-15 típusú terményszárítóban. Zsebedics Zoltán József szárítógépész észlelte a tüzet, amikor a szárítóberendezés kezelőfülkéjéből kilépett, és onnan a 12 m-re levő fogadógarathoz ment, hogy „subert” váltson, minek következtében szemestermény jut a felhordóra. A munka végzése közben füstszagot érzett, ezért körülnézett, de nem tapasztalt rendellenességet. Ezután a toronyszárító oldalfalát vizsgálta meg, és azt látta, hogy a szárítótorny alsó 1/3-ának felső élén két cellából vékonyan füst szivárog. Üzent a szárító üzemvezetőjének, majd visszament a kezelőfülkébe, leállította a légbefúvó ventilátorokat, a tüzelést megszüntette.

A műveletek elvégzése közben megérkezett a szárító üzemvezetője. A kapott tájékoztatás után felmászott a toronyra szerelt hágcson és a kifúvó nyílás felőli oldalon ellenőrizte a torony lemezburkolatának hőmérsékletét. A szárítótorny alsó 1/3-ának felső élén, a torony közepén erősebb melegedést észlelt. Ezért lemezvágóval a torony oldalát megbontotta.

A lemez kihajtása után látta, hogy a bent levő kukorica megfeketedett. Az üzemvezető Zsebedics Ernő műszaki vezetőnek szölt, hogy értesítse a tűzoltóságot, ő pedig elvégezte az egész toronyszárító áramtalanítását, majd megkísérelte a tűz oltását a torony melletti 1"-os vízvezetékcsapból gumitömítő segítségével, de nem vezetett eredményre. Zsebedics Ernő a központi majorban levő telefonon sikertelenül próbálta felhívni a helyi postát. Ezután a termelőszövetkezet irodáját értesítette telefonon, s kérte, hogy jelezzék a tüzet a győri tűzoltó-parancsnokságra, azonban itt sem lehetett kapcsolatot teremteni a postával a telefonközpont túlterheltsége miatt. Ezért a termelőszövetkezet főkönyvelő-helyettese személykocsival ment a postára, itt végül is Pék Józsefné postai alkalmazott, 15.17-kor gépi kapcsolású telefonon jelezte a tüzet a győri parancsnokságnak.

A tűzjelzésre a következő egységeket riasztották:

Győr 1-es — CsD—420-as gépjárműfecskeendő 1+7 fő,

Győr 2-es — TŰ—1-es gépjárműfecskeendő 7 fő,

Győr 6-os — CsD—707-es porral oltógépjármű 3 fő.

Az egységek 15.32-kor érkeztek a kárhelyre.

Addig a szárítóüzem vezetője, valamint a téesz dolgozói a szárító felhasított kőpenyén keresztül 1"-os vízvezetékcsapról szerelt sugárral, eredménytelenül próbálkoztak a tűz oltásával.

Az égés a szárítótorny 80%-ára terjedt ki. A kukoricát nem lehetett kitáplálni, mivel az elektromos vezetékek egy része megsérült, így a szállítórendszer üzemképtelenné vált. A tűz oltását viszont elősegítette, hogy 200 m-en belül egy-egy 240 és 60 m³-es víztároló megmente állt rendelkezésre. Az egységek 15.38-kor 5 „E” sugárral körülhatárolták a 16.50-kor lefeketítették és 19.45-kor eloltották a tüzet.

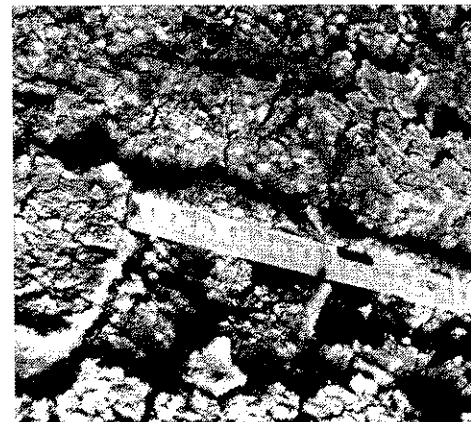
A tűz gyorsabb ütemű végleges oltásában gátolta a szárítótorny zártságát. Az oltóvizet csak a szárítóban levő kiszellőztető nyílásokon keresztül lehetett bejuttatni, s így a torony vízzel való elárasztása huzamosabb időt vett igénybe. A beavatkozás a késői jelzés ellenére sikeres volt, mivel csak a szárítóberendezés belső szerkezeti részei sérültek meg, valamint a benne levő 630 q kukorica égett el. A keletkezett tűzkár 393 250 Ft. A szárítótorny fő tartószerkezetei, oldalfalai, valamint a kiszolgáló létesítményei nem szenvedtek tűzkárt.

A B1-15 típusú terményszárító berendezés földgáz tüzelésű, a szárításra beáptált kukorica nedvességtartalma 37,5%-os volt.

A tűz oltásával egyidejűleg megkezdődött a tűzvizsgálat, azonban a szárító kazánjának magas hőmérséklete miatt a káreset napján nem tudták folytatni. Erre csak másnap, igazságügyi szakértő és rendőrség bevonásával került sor. A szá-

A hőterelő henger felső, kitöredezett része

A melegkürtő felső, kitöredezett része k 250 mm hosszban és 50 mm mélységben

felőli végénél kb. 30 cm² nagyságú, 5—8 mm széles samottdarabok voltak, ezek a kazán alsó élén helyezkedtek el.

A tűz keletkezésének oka tehát a berendezések műszaki hibája volt. A szárító kazánjának samottozása megrongálódott, kiégett, és az arról leváló izzó samottdarabok a ventilátor szívóhatására a toronyba kerülve, az ott lerakódott kukoricaléhat meggyújtották. A szárító 9. sorából vett minták vizsgálata egyértelműen bizonyítja, hogy a torony-szárító falazata közelében jelentősebb mennyiségű „léha” (kukoricaszemen levő hámréteg) halmozódott fel. A leszárított kukorica nedvességtartalma 14% körül volt. Mivel a 37—41% nedvességtartalmú kukoricának az izzasztási periódusban aránylag nagy a „léhaképződése”, ezért a léhakerakódás természetes folyamat. Jelen esetben a légtérrel henger falazatáról kitöredezett, felhevült szilárd szemcsék gyújtották meg a léhát, ezeket a

150 ezer m³/ó teljesítményű és 75 kp/m² légritkítást szolgáltató ventilátor működése juttatta a toronyszárítóba.

A B1—15 típusú terményszárítóban keletkezett tüzeset kapcsán a berendezés üzemeltetéséből szükséges néhány tanulmány levonása. Így például az üzemeltetőnek jobban figyelembe kell vennie, hogy a magasabb — 37—41%-os — nedvességtartalmú kukorica szárításakor a léhaképződés nagyobb, s ezért gyakrabban kell tisztítani a szárítóberendezést, ugyanis a felgyülemllett, elakadt léha a folyamatos szárítás során légszárazgató válik, s a szárítóba kerülő izzó anyagoktól meggyullad. A szárítóberendezés, a tüzesetet megelőzően, 12 napon át folyamatosan üzemelt.

A leűrtés sikertelensége esetén az ilyen berendezések tüzeinek megfékezése nagy mennyiségű oltóvizet igényel.

Foltányi László
tű. szds.

Súlyos tűzkár a fokvárosi operaházban

Fokvárosban, vagyis Cape Townban, a Dél-afrikai Köztársaság legdélibb fekvésű városában — és innen ered a neve — 1976. december 13-án tűz pusztította el a nemrégiben felépült korszerű Nico Malan Operaház üzemeltetés szempontból rendkívül fontos fénnyvezérlő helyiségét és berendezését, valamint a berendezéssel együtt az elektroakusztikai hangkabinját is. A tűzről csak a közelmúltban adott hírt Jan N. de Toillából a Bühnentechnische Rundschau című szakfolyóirat. Hiába, a Dél-afrikai Köztársaság nagyon messze van Európától, és ezt nem is csupán földrajzilag kell értelmezni. Az említett cikk igen nulságos felismerésekkel szolgál, mivel előrendi szempontból részletesen ismerteti a tűz lezúdulását.

A szóban forgó napon kb. 500 gyermek ült össze az előcsarnokban, hogy megénekelje a délelőtti előadást. 12 órakor a gyermekesereg már távozott a színházból. 15-kor a házmester erős füstszagot jelentett és 12.20-kor a füst a színház előcsarnokában is érezhetővé vált.

Azonnal leállították a klímaberendezést, 13.30-kor riasztották a tűzoltóságot, melynek egységei 7 perccel a riasztás után a színházra érkeztek. 15—20 perc elmúltával nyíra elterjedt a füst, hogy az egész épületben nehezzé vált a lélegzés.

Ekkor már sem a művészek, sem pedig a személyzet nem tartózkodott az épületben. A tűzoltók helyszínre érkezésekor az egész előcsarnokrészt és a nézőteret sűrű füstfelhő borította. A tűzoltóság első jelentése így szólt: „Tűz a nézőtér hátsó oldalán a fénnyvezérlő kabinban.” 12.59-kor robánást lehetett hallani, és 13.05-kor a házmester a tűzoltókkal együtt elindult a robánás helyéne felkutatására, mivel a tűzoltók a nagy füst miatt nem tudtak tájékozódni az épületben. A 13.31-kor adott újabb visszajelzés arról szólt, hogy „a fűzfészeket még nem lehet pontosan megkapítani”. A következő jelentés időpontja 13.44 volt. E szerint: „Parázsló tűz ég a pincéből a hangkabinba vezető kábelaknában.”

14.20-kor a tűz eloltását jelentették. 14.45-kor azonban újból tüzet észleltek a

fénnyvezérlő helyiségben. Ebben az időpontban ismét üzembe helyezték a színház klímaberendezését, mégpedig abból a célból, hogy a füst eltávolítását elősegítsék. A berendezést 15-kor kikapcsolták. De 15.02-kor ezt jelezték vissza: „Újabb tűz keletkezett a hangkeverő kamrában.” A 15.35-ös jelzés szerint: „A tűz leküzdve, minden ellenőrzésünk alatt áll.” A 16.35-kor a helyszínrre érkező tűzoltóparancsnok is megerősítette ezt.

A vizsgálat után a biztosítóintézet képviselője a következőket közölte: „A tűz abban a hang- és fénnyvezérlő kabinok alatti üres helyiségben keletkezett, melyet nemrégiben borpincének rendeztek be. Itt tárolták az összes felesleges kartondobozokat és más papír csomagolóanyagokat. Ugyancsak e helyiségben vezetnek a szellőztetés csövei. Mikor a papírányag lángokra lobbant, elsőnek az elektromos vezetékek pvc szigetelőburkolatai fogtak tüzet. Ennek a pvc szigetelőburkolatnak égése miatt árasztotta el a sűrű korom az egész épületet. A hő- és füstjelzők nem léptek működésbe. Még a portán levő fűjelzőrendszer is csak egyszer villant fel. A klímaberendezés egy ideig való járátása pedig szétvitte a füstöt az egész épületben.”

A fokvárosi tűzoltóparancsnok egyebek között azt írta a tüzesetről készített jelentésében, hogy az úgynevezett korszerű, tűzbiztos épületek korántsem oly tűzbiztosak, miként ezt általában feltételezik. Ha a nyers épület elkészült, akkor elég tekintélyes mennyiségű tűzveszélyes anyagot helyeznek, illetve szerelnek fel benne, és ezáltal ezek az épületek már csak bizonyos fokig elégítik ki a kapcsolatos követelményeket. A tüzeset legnagyobb nehézségét az épületben keletkezett szinte áthatolhatatlan füst jelentette. Az első tűz okozta füst eltávolítása céljából adtak utasítást a klímaberendezés üzembe helyezésére. A Nico Malan Operaház klímaberendezése azonban nem fújja ki teljes mértékben az elhasznált levegőt. Csak egészen kis mennyiségű friss levegőt adagolnak a körfolyamba, a berendezés ugyanis megtisztítja és ismét betáplálja az elhasznált levegőt.

A tűzbiztonsági berendezésekkel kapcsolatban a feltett kérdésre azt válaszolta a

tűzoltóparancsnok, hogy bemutatták ugyan a tűzoltóság szerveinek a Nico Malan Operaház terveit, de mivel oly épületről van szó, mely állami pénzből épül, a tűzvédelmi hatóságnak nem volt módja állásfoglalásának érvényesítésére, és sok javaslatot annak idején anyagi okokból nem vettek figyelembe. A javasolt berendezések „akkor” túl drágák voltak. Ezért a terveknek „jóváhagyásra irányuló benyújtása” pusztán formalitás volt. Ezt ill Magyarországon még leírni is különösnek hat. A fokvárosi tűzoltóparancsnok azzal folytatta, a jelentését, hogy csak olyan javaslatokat fogadtak el, melyek az építendő elgondolásának is megfeleltek. Azt is szövegte, hogy a portán nem állt a rendelkezésre teljes tervkészlet, melybe be lehetett volna tekinteni tájékozódás céljából. E pontnál önként kínálkozik az a megjegyzés, vajon melyik színház portáján található teljes készlet építészeti terv, továbbá égő színház esetében vajon ki fogja a tervgyűjteményt átböngészni? Hiszen még a legújabb színházak is állandó, kisebb-nagyobb átalakításra esnek át, s vajon a valószínűleg híven és napra készen átvezetik-e ezeket a változtatásokat? Ilyen kérdést nálunk is fel lehet tenni.

A tüzeset után igen költséges átalakításokat végeztek a Nico Malan Operaházban, most mindez lehetségessé vált, sőt rendelkezésre állt a szükséges pénz is. Már régiesen előfordulnak olyan színházi tüzesetek, melyek többé-kevésbé a színház pusztulását idézik elő. Most Fokváros is a saját kárára szerezhetett keserű és költséges tapasztalatokat. Ez idő szerint egy másik dél-afrikai városban, Pretoriában, több célú óriási színházkombinátót létesítenek. Ennél a színházépítkezésnél máris viták támadtak a növekvő költségek miatt. Ennek a színházkombinátónak 1980-ra kell elkészülnie, a költségek pedig nem haladhatják meg a 45 millió randot (ami egész durva átszámítással 1300 millió forintnak felel meg). Csak abban reménykednek a dél-afrikai tűzoltók, hogy a megrendelő hatóságok okultak a Nico Malan Operaház tüzesetéből.

Tolnay Pál

1979. február 7-én 23 óra 25 perckor nagy erejű robbanás rázta meg Egerben a Csákány u. 31—33—35. sz. F+4 szintes lakóépületet. A robbanást a városban több kilométeres körzetben hallották.

Az első jelzés 23 óra 30 perckor érkezett az egri parancsnokság híradóügyeletére. Ezt követően még ötven jelezték az eseményt. A tűzjelzés csupán annyit tartalma-

A 31. sz. épület homlokzatán a nyíl a robbanás helyét mutatja

A fszt. 1. sz. lakás bedőlt válaszfala

A biztonsági vízzár szabad vége

zott, hogy a lakóépületben gázrobbanás történt.

A jelzés vétele után *Bezzeg József* tű. ftőr., szolgálatparancsnok egyes riasztást rendelt el. A gázrobbanás helyszínére 23 óra 37 perckor érkeztek 12 fővel, egy CSD 344-es és egy TÚ 1-es gépjárműfecskeendővel. Ekkor már a rendőrség járőrkozsija a helyszínen volt.

Kiérkezéskor a munkásokban fáklia-szerűen égett a régi csatlakozó vezetékből kiáramló földgáz, veszélyeztetve a mellette lefektetett — gáznyomás alatt levő — új csatlakozó vezeték (1. kép).

A ház előtt fürdőköpenyes, hiányos ruházatú férfiak, nők, gyermekek. Az utcán nagy mennyiségű üvegtörmelék, nyílászáró szerkezetek darabjai. A 31. sz. épület lépcsőházának földszintjén 3 ajtót, a 33. sz. lépcsőházában 2 ajtót tokostul kiszakított a robbanás. A 31. sz. fszt. 1. számú lakásának ajtaja hiányzott, előszobai válaszfalát a robbanás bedöntötte (2. kép). A 31. és 33. sz. lépcsőházának hátsó homlokzati üvegfalát a robbanás kitörte, a befogó acélkeretet kimozdította helyéről. Mindkét lépcsőház valamennyi (26) kulcsra zárt bejárati ajtaját beszakította a lökéshullám, majd továbbhaladva kitörte a lakások konyha-, fürdőszoba- és szobaablakait. A robbanási túlnyomás így vezetődött le.

Néhány percen belül helyszínre érkeztek a mentők és a gázszolgáltató riadókozsija, valamint *Román István* tű. örgy., városi-járási parancsnok.

A szolgálatparancsnok a helyszínre érkezés után utasítást adott — a biztonsági vízzár egyidejű feltöltése mellett — 12 kg-os porralöltő készülékkel a fákliaégés eloltására, és tartályról szerelt egy „E” sugárral a munkásokban levő felizzott új csatlakozó vezeték hűtésére. Közben a tűzoltók és a rendőrök megkezdték a két lépcsőház valamennyi lakásának átvizsgálását. Mivel a robbanás során minden lakó a lakásában tartózkodott, így óriási szerencsére mindössze egy személy szenvedett a fején, üvegdarabtól, 8 napon belül gyógyuló sérülést.

A fákliaégés eloltása 23 óra 40 perckor megtörtént, a hűtés még néhány percig folytatódott. A gázszolgáltató szakemberei az új csatlakozó vezeték gömbcsapját elzárták, mivel nem lehetett azonnal megállapítani, hogy a robbanás nyomán az alap-, illetve felszálló vezeték nem sérült-e meg. Az utómunkálatok február 8-án 01.00 órakor fejeződtek be.

1979. február 8-án, hajnali kettőkor, bizottság alakult a gázrobbanás kivizsgálására a Heves megyei Rendőr-főkapitányság, az egri városi-járási rendőrkapitányság, a Heves megyei tűzoltó-parancsnokság, az Energiafelügyelet, a városi tanács műszaki osztálya és a TIGÁZ képviselőiből.

A bizottság, közveszélyokozás vétségének gyanúja miatt, halaszthatatlan nyomozási cselekményt foganatosított, elsősorban a nyomok változatlan formában való biztosítása érdekében. A helyszíni szemle és az ügyben érdekelt személyek, valamint a szemtanúk szóbeli, illetve írásbeli meghall-

A munkásokban: jobbra a régi, balra az új csatlakozó vezeték

gatása alapján sikerült rekonstruálni az eseményeket.

A TIGÁZ Heves megyei kirendeltségének dolgozói 1978 decemberében a Csákány u. 31—33—35. sz. lakóépület 3 db NA 50-es csatlakozó vezetékét, korrózió gyanúja miatt kb. 8 m hosszban feltárták az elosztóvezeték és az épület közötti szakaszon. A feltárás után megállapították, hogy a 13 éves csatlakozó vezetéseket, korrózió miatt cserélni kell. Az új csatlakozó vezeték 1979. február 7-én építették ki. A munkavégzés alatt 12.30 és 14.30 között gázzsűnet volt az érintett lépcsőházban.

Az új csatlakozó vezetéseket, a sikeres szilárdsági és tömörségi nyomáspróba után, 14.30-kor gáz alá helyezték. A nyomáspróba-jegyzőkönyvet azonban, nem töltötték ki, így a nyomáspróba megtörténtét nem tudták dokumentálni. A régi csatlakozó vezeték (3. kép jobb oldalán!) mintegy 2,5 m-es darabját a falsík és a biztonsági vízzár közötti szakaszon korrózió, a biztonsági vízzárat kb. 20 liter vízzel feltöltötték, azonban a gáz alatt levő vezeték szabad végét sem ideiglenesen, sem véglegesen nem zárták le (4. kép). A munkát végző szerelő és művezetője is tudatában volt annak, hogy a vezeték le kellett volna zárni, de mivel a munkaidő lejárt, mindkettő eltávoztak a munkaterületről...

A helyszíni szemlét követően a vállalatnál megtekintettük e tevékenységre vonatkozó „Csővégek lezárása” című, a TIGÁZ által 1976-ban kiadott technológiai utasítást. Az utasítás hatálya „kiterjed a vállalat működési területén elosztó-, csatlakozó- és fogyasztói vezeték építés alatti és végleges csővéglezárására”.

A technológiai utasítás vonatkozó része így szól: „3.2.2. Csatlakozó- és elosztóvezeték-vegek lezárása. Külön előírás hiánya esetén, ha a vezeték további építését nem tervezik, úgy a vezeték üzemnyomására méretezett megfelelő vastagságú fenéklemez felhegesztésével kell lezárni a vezeték végét.” A technológiai utasítás első lapján megtalálható a munkálatok irányítását végző művezető tudomást vevő aláírása.

A korrózió miatt kilyukadt biztonsági vízzárból (5. kép) a zárófoltyadék folyamatosan elszívárgott. Amikor a vezetékben

A MUNKARUHÁZATI KERESKEDELMI VÁLLALAT

értesíti az önkéntestűzoltó-egyesü-
leteket és vállalati tűzoltóságokat,
hogy az új tűzoltó-egyenruhák
forgalmazását f. év II. negyedévéől
megkezdi.

MEGRENDELHETŐK A KÖVETKEZŐK:

Tűzoltó fésűs tányérsapka,
férfi 53-60-as,
tűzoltó női kalap 53-60-as,
tűzoltó sávoly tábori sapka,
férfi 53-60-as,
tűzoltó sávoly tábori sapka,
női 53-60-as,
tűzoltó szürke ing 37-46-os,
tűzoltó fehér ing 37-46-os méretig,
tűzoltó férfi sávoly szerelőruha:

N 164-44 (régi 44-es méret)

T 164-47 (régi 46-os méret)

T 170-47 (régi 48-as méret)

T 170-50

T 176-50

T 182-50

(régi 50-es méret)

T 170-53

T 176-53

(régi 52-es méret)

T 182-53

T 176-53

(régi 54-es méret)

T 182-56

E 176-56

(régi 56-os méret)

E 176-59

(régi 58-as és 60-as méret)

E 170-62

(régi 62-es és 64-es méret)

„N” Normál testtípushoz tartozik
az a méret, ahol a derékbőség ki-
sebb a mellbőségénél és ez az el-
térés 10 cm-nél nagyobb.

„T” Telt testtípushoz tartozik az a
méret, ahol a derékbőség kisebb a
mellbőségénél és ez az eltérés 10
cm-nél nem nagyobb.

„E” Erős testtípushoz tartozik az a
méret, ahol egyezik a mellbőség a
derékbőséggel, vagy a fentieknél
nagyobb a derékbőség.

A régi egyenruházatoknak új jelvényekkel és
rendfokozati jelzésekkel való ellátását
Budapesten a MUNKARUHÁZATI KERES-
KEDELMI VÁLLALAT KISKERESKEDELMI
BOLTJA, Budapest VIII., Krúdy u. 3. 1088,
telefon: 139-087, valamint a többi közös
munkaruházati boltok biztosítják:

Ajka, Frankel Leó u. 10. Tel.: 264

Debrecen, Hatvan u. 67. Tel.: 12-269

Eger, Síp köz 2.

Győr, Köztelek u. 7.

Kaposvár, Ady Endre u. 10. Tel.: 13-254

Keszthely, Vörös Hadsereg u. 3.
Tel.: 11-492

Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 25. Tel.: 35-737

Nyíregyháza, Jókai tér 4. Tel.: 10-380

Pécs, Szabadság u. 8. Tel.: 12-440

Szekszárd, Kölcsey lktp. 15. Tel.: 12-085

Szolnok, Beloiannisz u. 24. Tel.: 13-157

Szombathely, Tolbuhin u. 41. Tel.: 12-597

Veszprém, Wartha Vince u. „üzletház”
Tel.: 11-747

Zalaegerszeg, Rákóczi u. 1. Tel.: 12-457

Munkaruházati Kereskedelmi Vállalat Bp. VIII., Üllői út 14.

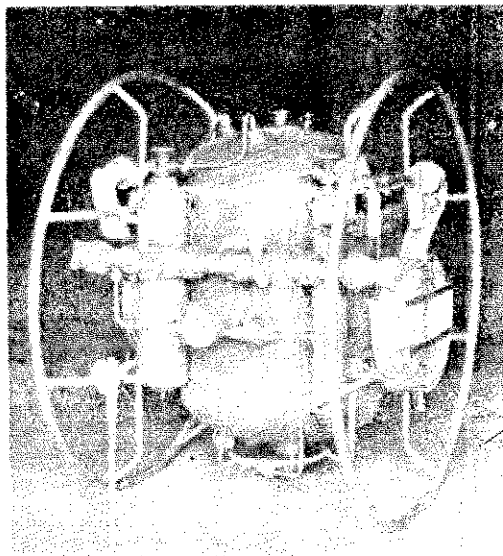
Postacím: Budapest,

Postafiók: 190. 1368

Telefon: 344-588, 142-667

Telex: 22-6461

ELZETT MŰVEK

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

Az Elzett Művek

szolgálatának fokozott tűzvédelmi jelentőségéről

Tájékoztató közleményeinkben több esetben utaltunk a nagy teljesítményű oltókészülékek fokozott tűzvédelmi jelentőségére. Elsősorban gondoltunk itt a 250 kg-os, gördíthető állványra szerelt porraloltókra, továbbá a Multikár 24 típusú gépjármű alvázra épített 2x250 kg-os porraloltókra, valamint az IFA alvázra szerelt 2x750 kg-os porraloltókra. A tapasztalható érdeklődésnek megfelelően a Tűzoltókészülék Gyáregységünk kifejleszti a kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó gépjárművek típusait is.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VÁLLALATI TŰZOLTÓPARANCSNOKOK, BERUHÁZÓK!

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést:

Multikar 25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W 50 típusú alvázra szerelt P 1500 (2x750 kg-os) porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Felhívjuk ügyfeleink szíves figyelmét, hogy a 2 és 5 kg-os BCF halonnal oltó készülékek újrafeltöltésénél és javításánál az „a z o n n a l i” készülékcsereét vezettük be.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki o.v.

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388 Pf. 99.

A Lenfő- és Szövőipari Vállalat (LSZV) a tűzvédelem tömlőellátásáért

Poliuretán (PUR) betétes tömlők bekötése

A Tűzvédelemben megjelent tájékoztató közleményünkben korábban már felhívtuk a felhasználók szíves figyelmét, hogy a hagyományos tömlőbekötési technológia alkalmazása a PUR-betétes tömlőknél nem célszerű, mivel az a PUR-betét megsérülésének veszélyével jár. Az MSZ 1067-57, illetve az MSZ-1062-57-es szabványok előírásai szerint készült bekötőhüvelyeken elhelyezett hornyok és vállak élei, a használat közben fellépő sztatikus és dinamikus erők hatására, a PUR-betétet roncsolják.

Vizsgálataink és kísérleteink során tapasztaltuk, hogy a kellően legömbölyített vállak és hornyok, vagy védőszalag használata esetén a PUR-betét sérülésének veszélye elenyésző.

A nagynyomású, nagy teljesítményű oltóberendezések (gépjárműfecskendők, tűzivíz hálózatok stb.) fokozottabb alkalmazása mellett célszerű gondoskodni a tömlőkészletek felújításáról, valamint a tömlők biztonságos kapcsolásáról.

A hagyományos eljárással bekötött gumi- vagy PUR-betétes tömlőknél a kapocs leválása 12 at nyomás feletti igénybevételnél gyakori, de ez gondos, szakszerű bekötési eljárással megszüntethető.

Tűzvédelmi előadók, önkéntes és vállalati tűzoltóparancsnokok, valamint tömlők bekötésével, kapcsolásával foglalkozó szakvállalatok, figyelem!

A nyomótömlők időszaki ellenőrzéséről, a tömlőkapcsolás módszereiről vállalatunk tájékoztató füzetet bocsát ki, amivel a tömlőkarbantartási és -kapcsolási munkákat szakszerű elvégzéséhez kívánunk segítséget nyújtani.

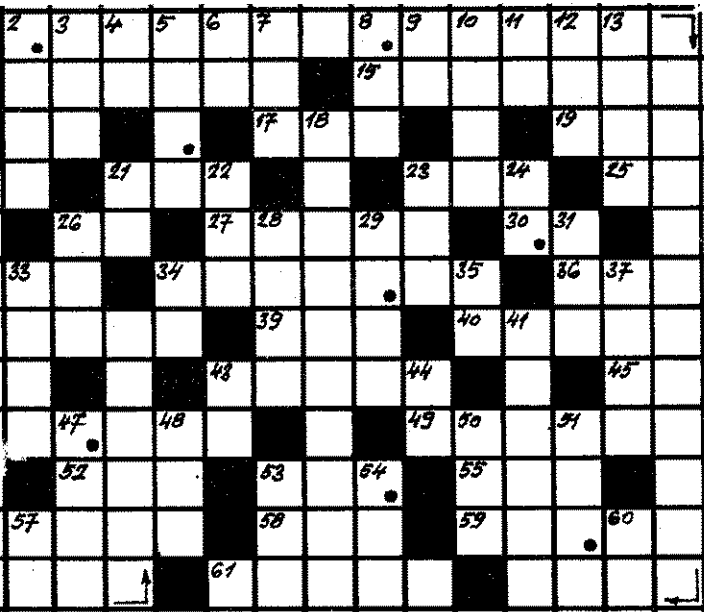
Szakmai
kérdésekben
felvilágosítást
ad

**az LSZV Kereskedelmi Főosztály
Vevőszolgálat,**

Nevigyánszki Sándor osztályvezető.

Cím:

Budapest VI., Zichy Jenő u. 32. Telefon: 124-057

SZIROVICZA JÁNOS

ny. t.ú. őrgy.
1921—1979

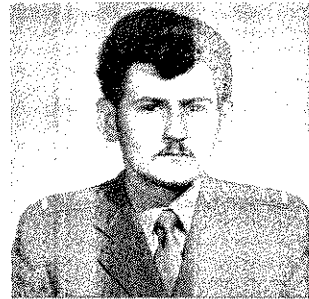
Január 19-én tragikus hirtelenséggel elhunyt a kiskunfélegyházi városi tűzoltó-parancsnokság nyugállományú parancsnoka. 1949-ben kezdett a makkói újoncképző iskolán, majd később a tiszt iskolát is elvégezte. 20 éven át volt parancsnok. Felelős beosztásában feladatát mindig magas fokú hivatástudattal látta el.

Munkájáért többször részesült elismerésben, jutalomban, többek között a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát is megkapta.

Ravatalánál, a kalocsai temetőben díszőrséget álltak volt megyei parancsnokai és munkatársai.

HUDRA JÁNOS

t.ú. ftórm.
1948—1978

A jászberényi városi és járási tűzoltó-parancsnokság tűzmelegelőzési segédfeladójának, szolgálati feladatok ellátása során autóbaleset következtében életét veszítette.

1971-től dolgozott a parancsnokságon, feladatát mindig maradéktalanul ellátó, szerény, szorgalmas, tehetséges munkatársat vesztettek el személyében.

Mély részvétellel vettek tőle végső búcsút a jászberényi temetőben családja és munkatársai.

CSONKA GYULA

ny. váll. t.ú. szds.
1903—1978

Elhunyt a Ganz Villamosági Művek nyugdíjas tűzvédelmi előadója. 1920-tól volt önkéntes, majd vállalati tűzoltó, 1960-tól 1972-ig parancsnok.

52 éves szolgálata alatt nagy érdemeket szerzett a vállalat megelőző tűzvédelmi munkájában és az utánpótlás nevelésében.

Munkája elismeréseként többször részesült jutalmazásban, így 1969-ben a Tűzrendészeti Érem ezüst fokozatát kapta a belügyminisztertől.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

A VIZSZ. 1. FOLYTATASA (folyt.: függ. 18.). 18. A FÜGG. 14. FOLYTATASA. 21. Lakó magánhangzói. 22. Nemsokára asszony lesz. 23. Szovjet folyó. 24. Azonosak. 26. Gyár kezdete és vége. 28. Női név. 29. Fúvóhangszer. 31. Keleti fejedő, de város is. 33. Víz madár. 34. Képző. 35. Tiltószó. 37. Papírra vet. 41. Háziállat. 43. Toldi Miklós. 44. Azonosak. 47. Szemes takarmány. 48. Aki betűi. 50. Egy, németül. 51. Hajtaná, zavar. 53. Hálaadás. 54. Trombitahang. 57. Kis francia sziget. 60. Igeképző.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 14., 18.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót, mely szintén a vízsz. 1. sz. meghatározáshoz tartozó művelet.

A megfejtők között könyvtulványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. április 20.

K. I.

A 2. számban megjelent kereszt-rejtvény megfejtése a következő: EMBERÉLET MENTÉSE; OMLÁS-VESZÉLYES RÉSZEK RÖGZÍTÉSE, ELTÁVOLÍTÁSA; A MEGRONGÁLT; KÖZMŰ; KIKAPCSOLÁSA.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: FORGALOM

Könyvtulványt nyertek: Fábian Sándor, Budapest; Módos Imre, Vác; Sánta Károly, Szeged.

A nyereményeket postán küldjük el.

VIZSZ. 1. FOLYTATÁS

ÉPÜLETBALESeteknél az **EDŐ HELYZETHEZ KÉPES TÖBBEK KÖZÖTT — EZE — AZ ELHÁRÍTÓ MŰVELET VÉGEZZÜK** (folyt.: függ. 14. Kártyalapok. 15. Nagyon becsült emléktárgy. 16. Becézett és női név is. 17. vissza; sport-ék. 19. Nemcsak én és te. 20. azonos hangzói. 21. Az egyik 5. 23. Emberemlékezet... 25. mássalhangzói. 26. Menni an- 1. 27. Műemlékek is lehetnek. Vissza; nővény. 32. Fekvőhely. gazán. 36. Az orra irányába. 38. útja. 39. Gázló páratlanjai. 40. s. 42. Juttat (régiesen). 43. Nem be. 45. Vára regényből is köz- 1. 46. A kezdet és a vég közötti 49. Ború jöhet rá! 52. ... 1, japán film címe. 53. Ezen a en. 55. Tíz betűi. 56. Vigyázók. 1. 57. Hányan hamar? 59. Idősebb nőként t. 61. Kisebb zacskó.

ERŐSODÁS

Nem mozdult. 3. E napi. 4. oszféra röv. 5. Allj! 6. Vissza: sodák csodája. 7. Tekéző azo- hangzói. 8. Ismét nem. 9. Vég- 1 óra! 10. Családi ház kö- található. 11. Főka mássalhang- 12. Pihenő. 13. Férge állat. 14.

JUBILEUMOK

Aszód nagyközség közös tanácsa és az önkéntestűzoltó-egyesület vezetősége február 17-én ünnepi közgyűlésen köszöntötte a tűzoltóközösség centenáriumát a Fegyveres Erők Klubjában.

A 100 éves egyesület munkásságát méltató rendezvényen többek között részt vettek dr. Cselőtei László egyetemi rektor, országgyűlési képviselő, dr. Agoston Zoltán, a Pest megyei Tanács V. B. igazgatási osztályvezetője, Gyulai Sándor honv. alez., az aszói helyőrség parancsnoka, Mihály István r. alez., a gödöllői városi-járás rendőrkapitányság vezetője.

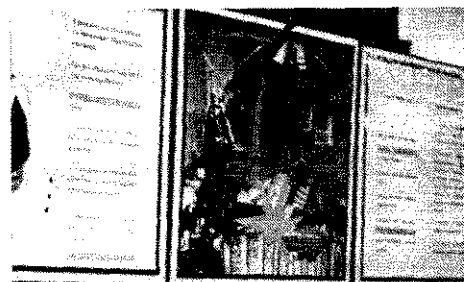
Kiss István önk. tű. alhdgy., az egyesület parancsnoka nyitotta meg a közgyűlést, majd Kiss Károly tanácselnök és Újvári András tű. ezds., megyei parancsnok köszöntötte és jutalmazta a jubiláló egyesületet. Kiténtetéseket, pénzjutalmat adott még át dr. Süpele Zoltán, a gödöllői járási hivatal elnöke, valamint Gyergyó Pál egyesületi elnök.

Az 1. sz. Általános Iskola tanulói szavaltak, énekeltek és nagy sikere volt a „Tavaszi” nevű egyesített nagyközségi kórus műsorának, amelyet Sára Ferenc ált. isk. igazgató, a népművészet mestere vezényelt.

*

Karcag városában 55 esztendeje hozták létre a hivatásos tűzoltóságot. Február 16-án, a jeles évforduló tiszteletére, a város tűzoltóságának fejlődését bemutató kiállítást nyitott meg Földvári Imréné dr., a városi tanács vb-titkára, a Déryné Művelődési Központban.

A megye és járás párt-, állami és társadalmi vezetőin kívül két alapító tag: Szűcs Béla és Csókai István is jelen volt az ünnepi eseményen, ahol a karcagi önkéntesek fél évszázadnál is idősebb múltjáról emlékeztek meg. Szűcs Béla bácsi szót kért, s saját élményeire emlékezve tette színesebbé a megemlékezést.

A BM Tüzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata
XXXI. évf. 4. sz. 1979. április

Imre tüz. őrnagynak a belügyminiszter adta át
magas elismerést

Forgách Géza tüz. alezredes átveszi a kitüntetést
a nehézipari minisztertől

A kitüntetettek egy csoportja

Ladvánszky Károly r. vezérőrnagy, miniszterhelyettes megnyitja

Dr. Simon Pál nehézipari miniszter köszöntötte a kitéüntetettel

KITÜNTETÉSI ÜNNEPSÉG

A Zsana Észak—2 kútnál történt földgázkitörés elfojtásában bátor helytállásukkal, munkájukkal kiemelkedő résztvevők tiszteletére 1979. március 27-én kitüntetésátadási ünnepséget rendeztek a Belügyminisztérium központi klubjában.

A rendezvényen megjelent Benkei András, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, belügyminiszter, dr. Simon Pál nehézipari miniszter, Gál Ferenc, az MSZMP KB közigazgatási és adminisztratív osztályának helyettes vezetője, dr. Lendvai István, az MSZMP KB ipari, mezőgazdasági és közlekedési osztályának helyettes vezetője, Kovács Pál vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, Vladimir Nykolajevics Verjovkin-Rohalszkij altábornagy, az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet déli hadseregcsoport képviselőjében, Fejtői György, a KISZ Központi Bizottságának titkára, dr. Gajdócsi István, a Bács-Kiskun megyei Tanács elnöke, az érintett minisztériumok párt- és szakmai vezetői.

Ladvánszky Károly rendőr vezérőrnagy, belügyminiszterhelyettes megnyitó beszédében a Nehézipari Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium, valamint a KISZ Központi Bizottsága nevében és megbízásából köszöntötte a résztvevőket. Meltatta azt a több mint háromhetes heroikus küzdelmet, amellyel sikerült megfékezni a zsana-i gázkitörést, s azoknak a szerepét, akik ebben részt vettek a Nehézipari Minisztérium vezetői és dolgozói közül, s velük vállalva a tűzoltóság, a rendőrség, a határőrség, a Magyar Néphadsereg és az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet déli hadseregcsoport parancsnokai és beosztottai, a Belügyminisztérium önkéntes segítői.

Dr. Simon Pál nehézipari miniszter ünnepi köszöntőjében kiemelte, hogy a Kiskunhalas térségében levő Zsana Észak—2 kutatófúrásnál a kőolajbányászati menő szervezete és a segítségül hívottak kitünően összefogott együttműködésével a Magyarországon eddig előfordult legnagyobb gázkitűzést sikerült eloltani, a kitérőt elfojtani.

Köszönet és hála illeti azokat, hangsúlyozta egyebek között, akik segítettek a tűzzel harcoló több ezer embernek, és akik gondoskodtak arról, hogy számukra minden szükséges eszköz és anyag, a megfelelő gép, ruházat és védőeszköz rendelkezésre álljon, s mindazoknak, akik áldozatos munkájukkal, helytállással hozzásegítették a kitéréselhárítási mentőszervezetet az akció sikeres befejezéséhez.

Az ünnepi beszédet követően a nehézipari miniszter átadta a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa által adományozott Munka Érdemrend arany fokozatát Plaukity Ferencnek, a Kőolajkutató Vállalat főfűrómesterének, a Vörös Csillag Érdemrendet Hunyadi Ferenc honvéd ezredesnek, a Munka Érdemrend ezüst fokozatát Forgách Géza tűzoltó alezredesnek, Hermán István főfűrómesternek, a Kiváló Szolgálatért Érdemrendet Sturcz Márton honvéd alezredesnek. Hatan kapták meg a Kiváló Bányász, harminkilencen pedig a Kiváló Munkáért kitüntetést, köztük Daróczi Mihály tú. főhadnagy, Domonkos Ferenc tú. főfűrómester, Kovács János tú. főhadnagy, Pázmándy Mihály tú. alezredes, Szalay Sándor tú. főfűrómester, Szentmihályi István tú. főfűrómester, Vecsernyés Imre tú. százados és Zsoldi István tú. alezredes. A nehézipari miniszter dicséretben és pénzjutalomban részesítette többek között Király István tú. főfűróm-

mestert, Megyeri Zoltán tú. őrmestert, Papp Bálint tú. őrmester, Szabó Kálmán tú. főfűrómestert, Tóth Lajos tú. szakaszvezető, Varga Sándor tú. őrmestert és Vée Mátyás tú. őrmestert.

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága a KISZ KB Dicsérő Oklevelével tüntette ki a BM Tűzoltó-tiszt-képző Iskola 4/2 KISZ-alapszervezetét és a BM Forradalmi Rendőri Ezred parancsnoksága 3/9 KISZ-alapszervezetét. Aranykoszorús KISZ-jelvényt kaptak négyen, köztük Tóth Sándor tú. hadnagy; a KISZ KB Dicsérő Oklevele kiténtetési tizen részesültek, köztük Bakk László tú. őrmester, Fülöp György tú. őrmester, Győri Imre tú. szakaszvezető, Iván András tú. őrmester, Máté Károly tú. tőrzsőrmester és Soós Lajos tú. őrmester.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, Benkei András belügyminiszter előterjesztésére, Kiváló Szolgálatért Érdemrendet adományozott Vörös Imre tú. őrnagynak.

A belügyminiszter elvtárs a Haza Szolgálatáért Érdemrend arany fokozatával tüntette ki Alimedvaliev Fahrzi vezérőrnagy, Anatolij Mihajlovics Lomatov ezredest és Adolf Fjodorov Zvarics ezredest; a tűzoltók közül Eibert Károly tú. őrmester, Horváth János tú. őrmestert, Polyák Sándor tú. főhadnagyot, Szilaj István tú. főhadnagyot.

A kiténtetés ezüst fokozatát kapta Horváth Lajos tú. őrmester, Kovács László tú. tőrzsőrmester, Kóti Mihály tú. százados, Marofka József tú. őrmester, Zsigmond Gábor tú. hadnagy kiténtetés bronz fokozatát vette át Balla József tú. százados, Daróczi Pál tú. őrmester, Halasi Jenő tú. hadnagy, Hidas Benedek tú. tőrzsőrmester és Nagy Károly tú. szakaszvezető.

A Tűzbiztonsági Érem arany fokozata kiténtetésben részesült Ambrus István honvéd százados, Bíró Sándor tú. szakaszvezető, Bruckner Lajos, a Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat üzemegeység-vezetője, Csörgics János, a KfV főfűrómestere, Fehér József honvéd százados, Gyapjas Béla tú. főfűrómester, Melegdi Antal tú. tőrzsőrmester, Szabó László tú. őrmester, Vajda József tú. szakaszvezető.

A kiténtetés ezüst fokozatát kapta: Blazserics István tú. szakaszvezető, Karácsony András tú. főfűrómester, Lendvai László, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt osztályvezetője, Márton István tú. szakaszvezető, Pongrácz József tú. százados, Rozni Mihály tú. főfűrómester, Simonffy Tibor tú. főfűrómester, Szalai Sándor határőr főfűrómester, Tóth György tú. őrmester, Tóth Imre tú. tőrzsőrmester és Varga Gergely Pál szakaszvezető.

A bronz fokozatot vette át Glogovicsán Péter tú. őrmester, Kiss K. László tú. őrmester, Koczó István tú. tőrzsőrmester, Mészáros János tú. szakaszvezető, Monda Sándor tú. tőrzsőrmester, Tegzes Lajos tú. főfűrómester és Tóth Kálmán tú. őrmester.

Belügyminiszteri dicséretben és pénzjutalomban részesültek többek között Damajka János tú. szakaszvezető, Elek Tibor szakaszvezető, Hamar Viktor tú. őrnagy, Horváth Sándor ezredes, Temesvári Ferenc tú. hadnagy, Biczó István tú. alezredes, Bokor István tú. őrmester, Hornyák Sándor tú. alhadnagy, Horváth Sándor tú. hadnagy, Stefán István tú. szakaszvezető, Tóth József tú. őrmester és Werle Árpád tú. szakaszvezető.

Az ünnepség résztvevői ezt követően megtekintették a Vörös Csillag Érdemrenddel kiténtetett BM Duna Művészegyüttes nemesét, majd a belügyminiszter, a honvédelmi miniszter, a nehézipari miniszter és a KISZ KB titkára fogadást adott az elismerésben részesült személyek tiszteletére, akiket ez alkalommal Benkei András belügyminiszter köszöntött.

...és főörzsőrmestert t. főt. Ferenc

Biró Sándor t. szakaszvezető a Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát veszi át

ecsernyés Imre t. századost a mezőgazdasági miniszter részesítette elismerésben

A Duna Művészegyüttes műsorának tapsolnak

M Tűzoltótiszt-képző Iskola 4/2-es KISZ-szervezetének a tanácsnok kitüntetését Palik István KISZ-titkár vette át

Benkei András pohárköszöntője

...és Sándor t. főhadnagyt a Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát kapta

A fogadáson Alimedvaliev Fahrazi vezérőrnagy Szilaj István t. főhadnaggyal beszélget

Az értekezlet elnöksége. Horváth Sándor t. ezds., országos parancsnokhelyettes megnyitja a tanácskozást

Március 5-én kibővített értekezlet keretében értékelte a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága a népgazdaság tűzvédelmi helyzetét, a tűzoltóság múlt évi tevékenységét. A rendezvényen részt vettek a megyei (fővárosi) tanácsok apparátusi pártbizottságainak képviselői, az igazgatási osztályok vezetői, valamint a tűzoltóság megyei (fővárosi) parancsnokai és a BM TOP vezető beosztású dolgozói. Megjelent és a tanácskozás elnökségében helyet foglalt **Ladvánszky Károly** rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes és **dr. Liszkay Lajos**, a Minisztertanács Tanácsai Hivatalának osztályvezetője.

Tekintettel arra, hogy az értekezlet írásos beszámolóját a résztvevők előzőleg megkapták, **Horváth Sándor** t. ezds., országos parancsnokhelyettes megnyitja után **Varga Károly** t. ezds., országos parancsnok rövid vitaindítóval kezdődött a tanácskozás.

Az országos parancsnok, emlékeztetőként előrebocsátotta, hogy a tűz elleni védekezés szocialista államunkban a fontos védelmi tevékenységek közé sorolható, s ennek megfelelően szervezeti rendszerének irányítása is összetett. Egyidejűleg azt is hangsúlyozta, hogy a tűzvédelem nem szűkülhet lokális érdekekre, hanem össztársadalmi feladat, és mint ilyen, egyaránt feltételezi az ágazati és a központi, továbbá a szakmai és a tanácsai irányítást.

Az 1978-as évet több szempontból is fontos állomásnak nevezte, s ezek közül is kiemelte a Honvédelmi Bizottság tűzvédelmi helyzetet értékelő határozatát, illetve a határozat végrehajtásának megkezdését; a BM és az MTTH együttes irányelvét.

Külön is méltatta a múlt év június elseji tanácskozást, megállapítva, hogy az olyan egységes szemlélet érvényesítésének szükségessége mellett foglalt állást, amely a kapcsolatok erőteljes javítása és ezen keresztül az egységes végrehajtás megkövetelése irányában hatott. Emlékeztetett arra, hogy az értekezlet kiemelten hangsúlyozta az együttműködés, az egy nyelven beszélés iránti igényt és azt a továbbiakra nézve feltételként jelölte meg.

Utalva az ezt követő megyei értekezletek pozitív állásfoglalásaira, annak a véleményének adott kifejezést, hogy a tanácskozások eredményei az év második felében egyre inkább érezhetőbbé váltak. Parancsnokságunk a jogalkotási, rendelkezési és jogalkalmazási tevékenységében, a központi akarat érvényesülésének erősítésében is lemérhette pozitív hatását.

A továbbiakat illetően fontos tennivalóként jelölte meg, hogy adott szinten erősítsük kapcsolatainkat a párt- és állami vezetéssel, s javítsuk a szakmai és a tanácsai irányító tevékenységet, és következetesebben szerezzünk érvényt a társadalmi érdeket kifejező központi akarat érvényesítésének.

Törekvéseink között kiemelt helyen említette az egységes belügyi szemlélet erősítését, a közös tevékenység minőségi javítását. Jelentős ténynek nevezte azt a látogatást, amelyet az ORFK Közbiztonsági és Közlekedésrendészeti Csoportfőnökség vezetői tettek a BM TOP-on. Azokat a területi kezdeményezéseket is ide sorolta, amelyek hasonló céllal Csongrád, majd Fejér megyében születtek, s azóta munkagyakorlattá váltak az együttműködésben, főleg a tűz- és káresek felszámolásában, vizsgálatában és nem utolsósorban a megelőzés területén.

A múlt évi feladatok végrehajtását összegezve megállapította: a tűzoltóság szervei tevékenységükkel eredményesen szolgálták az MSZMP XI. kongresszusa határozatainak, a párt- és állami döntéseknek a tűzvédelem területén történő megvalósítását. Fejlődött minden szinten az irányító és ellenőrző munka; szélesedtek a kapcsolatok a párt-, az állami, társadalmi, az irányító és gazdálkodó szervekkel. A népgazdaság tűzvédelmi helyzete tovább javult, az intézkedések jobban igazodtak gazdasági fejlődésünkhöz. Ugyanakkor néhány területen további határozott előrelépés szükséges.

A jelentős kötelezettségek sorában jelölte meg a tervfeladatok elemzését és a következő öt éves terv időszakára a főbb

tennivalók meghatározását a népgazdaság közléptavú tervének függvényében.

Felhívta a figyelmet a kádempolitikai elvek következetes érvényesítésére, a derutánpótlási és iskoláztatási tervek rütkéző kimunkálására; a képes követelmény-rendszerből adódó feladatokra, s arra, hogy az iskolázottságon nagy gondot kell fordítani a kádertalékok nevelésére, magatartásuk formálására, képességeik kibontakozásának elősegítésére.

A képzési és továbbképzési rendszer összefüggésben hangsúlyozta, hogy a korszerű felszerelések, eszközök és beüzemlések kezelése a készenléti állomány fokozott műszaki jellegű képzését szükségessé, fokozott figyelemmel a lönlétes járművek kezelésének, használatának minél tökéletesebb elsajátításáért.

Ugyanígy azt is aláhúzta, hogy a határozatos tüzek mellett alaposan, sokoldalúan és fokozott ütemben kell felkészíteni az állományt a középmagas és magas fokozat tüzeinek oltására, s minőségében is elvárásoknak kell a tűz- és kárfelszámoló tevékenység irányítási, vezetési gyakorlati

A tűzmelegelőzésben azt támasztotta elő, hogy a jogszabályok teljes körű érvényesítésére és az államigazgatás eljárás tökéletesebb megismerésére irányítani a figyelmet. Más oldalról rámutatott az egyes területeken és összefüggésekben tapasztalható olyan jelenségekre, amelyek a tervezők és egyes szakmai vezetők szemléletében és a határozati szabályok gyakori megsértésében tükröződnek. A kapcsolatos javulási feladatokként az intézkedések színvonalának növelésében, a tűzvédelmi képesítést nyújtó tanfolyamok szervezésében, a szakvizsgák hatáskörének gyorsításában summa az a legfontosabb tennivalókat. Egyetlenül kizárhatatlannak ítélte meg a mintegy 200 ezer fős tűzvédelmi társadalmi szervezet hatékony tűzmelegelőzési tevékenységét.

A mentő tűzvédelmi feladatok kapcsán külön is említésre érdemesnek tartotta, hogy a zsanai kútkitörésnél egy-egy alkalommal 200—250 tűzoltó vé-

ja Károly tú. ezds., országos parancsnok
ndító előadása

figyelmeztet, szakszerű, nemegyszer
ességet kívánó munkát. Az állami
tűzoltóság állománya ennél a tüzesetnél
bizonyított, hogy harcásztsége tő-
en, és megfelelő irányítással a legős-
ztesebb feladatok végrehajtására is ké-

z alkalommal élve kifejezte a pa-
rnokság szakmai és pártvezetésének
nte köszönetét és elismerését a zsanai
setnél közreműködöttnek, s arra
é a parancsnokokat, hogy mindezt
ácsolják a munkálatokban részt vett
tőknak.

Az írásos beszámoló előjában le-
fezte: az állami tűzoltóság központi és
leti szerveinek az elmúlt évben is az
a fő feladatuk, hogy a XI. pártkong-
z vonatkozó határozatait alapul vé-
gezzék megelőző tűzvédelmi és kár-
rító tevékenységüket.

tűzoltóság feladatait megszabó párt-
ormányhatározatok, jogszabályok és
b rendelkezések következtetéséből és a
adalmi, gazdasági fejlődéshez jobban
odó végrehajtása eredményeként or-
unk tűzvédelmi helyzete tovább ja-

fejlődés azonban nem minden téren
egyenletes vagy a kívánt ütemű, mi-
erre évek óta nem csupán kedvező,
m hátrányos feltételek is hatnak.

beruházások, rekonstrukciók meg a
zerű technológiák bevezetése 1978-ban
ltalában elősegítették a tűzvédelmi
zet szilárdítását, minthogy a tervezés,
ivitelezés és az üzembe helyezés során
ségében kielégítették a követelmé-
ket.

gyes helyeken azonban némely terve-
és gazdasági vezető helytelen szemlé-
vagy éppenséggel állampolgári fe-
mének hiánya gátolta a biztonsági
npontok érvényre juttatását.

termékszerkezet korszerűsítése az el-
t évben is mind több létesítményben
elte a tűzkockázatot, tekintve, hogy ez
lyamat rendszerint tűz- és robbanás-
élyes anyagok fölhalmozódásával jár
útt.

tanácskozás résztvevőinek egy csoportja

A vizsgáit időszakban is kedvezőtlenül
érezte hatását néhány anyag, készülék,
berendezés és szolgáltatás ipari háttérnek
hiánya, illetve a gyártmányfejlesztés szer-
vezetlensége, vagy a behozatal nem kellő
összehangolása. (Egyebek között bizonyos
építőipari termékek, valamint a hatékony
égéskéleltetők, füstelvezetők, önműködő
tűzészlelő és oltóberendezések s a kismo-
torfecskendők esetében.)

A népgazdaság ágazatai közül továbbra
is az állami ipar tűzvédelmi helyzete a
legkiegyensúlyozottabb. Itt teremtették
meg legjobban az ehhez szükséges szemé-
lyi és tárgyi feltételeket.

A szövetkezeti ipar tűzvédelme mérsé-
keltebb ütemben fejlődött, számos létesít-
ményében alkalmaznak már korszerűtlen
körülmények között tűz- és robbanásve-
szélyes technológiákat. A kapcsolatos fel-
adatok végrehajtása a tanácsi iparban
marad el leginkább a követelményektől,
a termelés tűzvédelmi feltételei is ebben
a szektorban a legkedvezőtlenebbek.

A mezőgazdaság tűzvédelme összességé-
ben mérsékelt ütemben fejlődött. Az ága-
zaton belül az állami gazdaságok tűzvé-
delmi helyzete a legkedvezőbb, megköze-
líti az állami ipart.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek-
ben a gyors ütemű műszaki fejlesztés nö-
vekvő tűzvédelmi követelményeivel nehe-
zen tart lépést az érintettek felkészültsé-
ge.

A közlekedés tűzvédelme nem változott
érdemlegesen. Továbbra is gondokat okoz
a raktárak zsúfoltsága, a gépjárműtüzek
számának emelkedő irányzata, s az utó-
bi időkben mind gyakrabban idézett elő
súlyos veszélyhelyzetet, gázt, illetve tűz-
veszélyes folyadékot szállító tartálykocsik
meghibásodása.

Az állami és szövetkezeti kereskedelem
számos új létesítménnyel gyarapodott, és
ez kedvezően hatott az ágazat tűzvédel-
mére is, azonban továbbra is nehézsége-
ket okoz a raktárak zsúfoltsága, az üzlet-
hálózat elavultsága, valamint a használati
szabályok gyakori megszegése.

A középületek — főleg a tanácsi keze-
lésűek — tűzvédelme az elmúlt évben is
tovább javult. A művelődési intézmények
között azonban nagy arányban vannak el-

avult építésűek. A növekvő forgalom
miatt sok esetben nehéz a megközelítésük,
a parkoló gépjárművek gyakran eltorla-
solják a tűzcsapjaikat.

A lakóépületek közös használatú he-
lyiségeiben általában érvényt szereznek a
tűzvédelmi követelményeknek, a lakástü-
zek számának kedvezőtlen alakulása azon-
ban arra figyelmeztet, hogy a gáz, a fű-
tőlaj meg a villamos készülékek haszná-
latának széles körű elterjedése nagymér-
téken megnövelte a veszélyeket, s ehhez
képest még korántsem kielégítő a lakók
tájékoztatása.

A középmagas és magasházak tűzvé-
delmében — habár a vártnál lassabban —
kezdő érezettni hatását az ismert kör-
mányintézkedések végrehajtása. Rendsze-
resen visszatérő jelenség azonban, hogy
fali tűzcsapjaik nem felelnek meg a
szabványelőírásoknak, nem építik be az
ún. száraz felszállóvezetékeket, az épüle-
tek létesítése során nem gondoskodnak
tartalék vízkészletről és a megközelítési-
ket lehetővé tevő alkalmas felvonulási út-
vonalakról.

1978-ban a tüzesetek száma emelkedett,
a kárérték viszont csökkent 1977-hez ké-
pest.

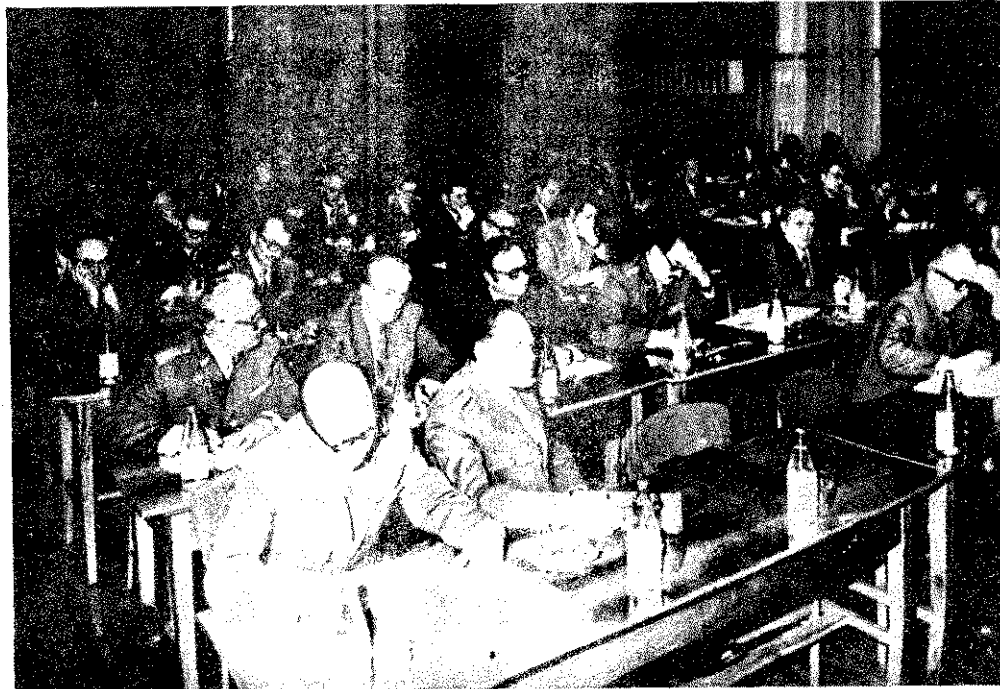
Összesen 9413 tűz keletkezett hazánk-
ban, s ebből 6887 végződött anyagi vesz-
teséggel, vagyis 4,8, illetve 2,8%-kal több,
mint 1977-ben.

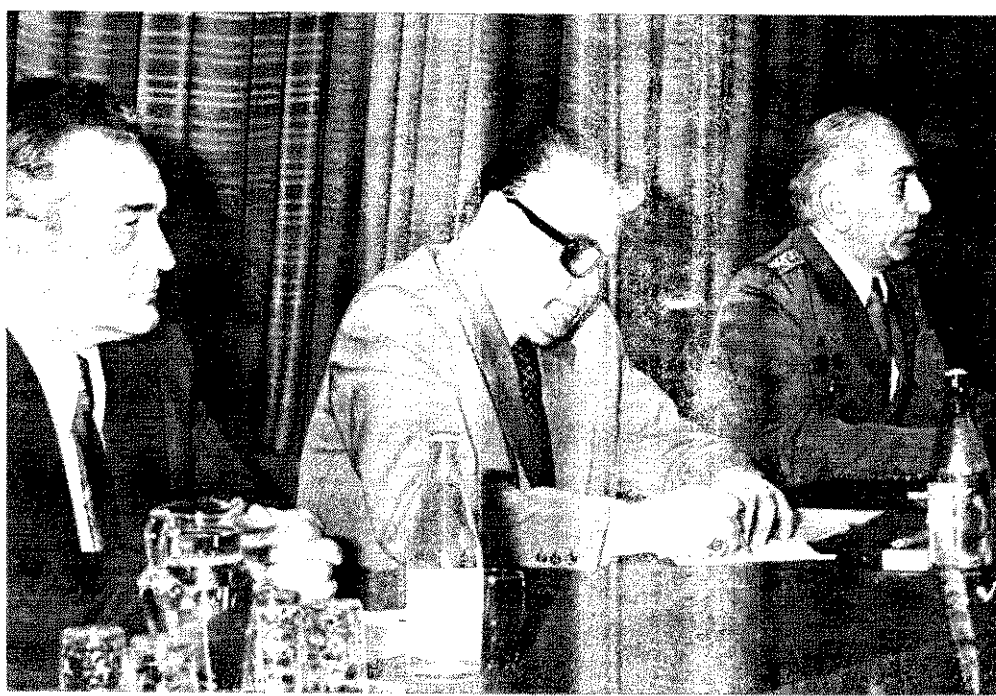
Néhány megye adatai jóval eltérnek az
országos átlagtól. Borsodban pl. 26,2%-os,
Baranyában pedig 18,9%-os volt a kárral
járt tüzek számának növekedése, Csong-
rádban viszont 18,4%-os, Fejérben meg
13,8%-os csökkenés következett be.

A kárral járó tüzek 39,5%-a lakóházak-
ban, 28,1%-a a mezőgazdaságban, 9,3%-a
az iparban, 23,1% pedig egyéb ágazatok-
ban keletkezett.

A keletkezési okok közül tavalyhoz ké-
pest jelentősen több volt az elektromos
áram, a sugárzó hő, a dohányzás, a sza-
badban való tüzelés, ezzel szemben esz-
kent az öngyulladás, villámcsapás, sűrű-
lás, építési hiba, továbbá a gyermekjáték
előidézte tüzek száma.

A tüzesetek következtében 131-en vesz-
tették életüket (ebből 11-en 14 éven alu-

A tanácskozás elnökségében...

liak voltak) és 481-en sérültek meg (ebből 28-an 14 éven aluliak). A halálos áldozatok száma lényegében azonos a tavalyival, a sérülést szenvedettek pedig 64-gyel csökkent.

A tüzesetek okozta közvetlen kár 122,5 millió forint volt, tehát 59,2%-kal kevesebb, mint 1977-ben.

Ágazati bontásban az elmúlt esztendőhöz képest az iparban 82,8%-os, az egyéb ágazatokban 75%-os volt a csökkenés, ezzel szemben a lakóházaknál 37%-os, a mezőgazdaságban pedig 10%-os kárérték-emelkedés következett be.

Baranya, Borsod, Fejér, Komárom és Pest megyékben lényegesen emelkedett a tűzkár, s a számottevő csökkenés ellenére 1978-ban is viszonylag magas volt Zala-ban.

Az állami tűzoltóság központi és területi szervei többségében eredményesen hajtották végre a párt- és állami határozatokból, a jogszabályokból s egyéb állami döntésekből adódó feladatokat.

További előrelépés történt a tűzoltóság központi és területi irányításában. Erősödött a tűzoltóság területi, rendészeti jellege, egyértelművé vált a tűzoltóparancsnokok jogállása a tanácsi rendszerben, javult az igazgatási osztályok általános irányítási gyakorlata.

Az ágazati irányítás további fejlesztésének fontos feltételként határozta meg a beszámoló a tűzvédelmi jogszabályok — főként a beruházásokat érintő — anyagi rendelkezéseinek korszerűsítését. Emellett fokozottabb gondot kell fordítani a tűzvédelmi fegyelem erősítésére is. További fontos feladat a tűzoltószervek gazdálkodásának egységesítése, s ezzel összefüggésben bizonyos feszültségek felszámolása.

Az elmúlt évben MT- és BM-rendelet módosította a tűzoltóságra vonatkozó egyes rendelkezéseket.

Az irányító tevékenység elsődleges feladata volt a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló jogszabályok és rendelkezések korszerűsítése, az ezzel összefüggő tervezetek elkészítése és kiadása, illetve kiadásra való előterjesztése.

A beruházásokkal összefüggő hatósági

előírások felülvizsgálatáról hozott kormányhatározat programjához kapcsolódva folyik a 4/1974-es BM-rendelet felülvizsgálata, s várhatóan ez év végéig kerül sor a jogszabály módosítására.

Az Országos Parancsnokság részt vett a tűzvédelmet, illetve a tűzoltóságot is érintő különféle rendelkezések kidolgozásában és véleményezésében.

Az év során számos TOP szintű rendelkezést adtak ki (többek között a területi szervek hivatásos állományának képesítési követelményeiről, a személyzeti munka egyszerűsítéséről), az Alaki Szabályzatról, a könnyűszerkezetes épületek tűzvédelmi előírásaira vonatkozó eltérésekről, az önkéntes és vállalati tűzoltóság egyenruházatáról stb.).

A parancsnokság részt vett mintegy ötven KGST-, országos és ágazati szabvány, valamint műszaki irányelv kimunkálásában, illetve véleményezésében.

A területi szervek bevonásával a BM TOP általános felügyeleti ellenőrzést tartott a Bk M-ben, a NIM-ben, az OVH-nál, az MTA-nál és az irányításuk alá tartozó szerveknél, s főként a két minisztérium tűzvédelmi irányító tevékenységében tapasztaltak jelentősebb fejlődést.

A négy megyében (Borsod, Békés, Somogy és Vas) tartott általános felügyeleti, továbbá a Győr és Csongrád megyékben lefolytatott utóellenőrzések megállapítása szerint az említett megyékben alapvetően érvényesült a központi irányítás, s a tűzvédelem mérsékelt ütemű fejlődése tapasztalható.

De általánosan is leszögezhető, hogy hatékonyabbá vált a tanácsi irányítás, javult a fővárosi és a megyei parancsnokságok szervező és irányító munkája.

Az ellenőrzött megyékben a következő főbb hiányosságokat tapasztalták: nem minden esetben kielégítő a hatósági ellenőrzések színvonala; nem megfelelő az irányító szervek nyilvántartása; főként a tanácsi vállalatoknál maradtak el a szakvizsgáztatások, az állomány nem mindegyik ismeri kellő alaposan a különleges szerek kezelését, több helyen megoldatlan az önkéntes tűzoltóság riasztása; a gépjárművek technikai szemléit több

izben nem az utasításoknak megfelelően tartották meg. Tovább fejlődött a területi információs és tájékoztató munka, a területi szervek 1978-ban 180 tájékoztató anyagot adtak ki.

Bővültek nemzetközi kapcsolataink, döntésünk részt vett a szocialista országok tűzoltóságainak a tűzvédelemről lenini dekrétum kibocsátása 60. évfordulójára Rigában rendezett konferenciáján és nemzetközi versenyt

A tűzvédelmi hatóságok a jogszabályban meghatározott jogosultságok gyakorlása során a tűz megelőzési és a tűzoltás érdekében a tűzvédelmi hatóságok érvényesítésének hatékony előfeltételeire törekedtek. Általában megtartották az eljárás szabályokat, s a jogpolitika elveket is igyekeztek érvényre juttatni. Munkájuk során a biztonság követelményeivel együtt a gazdaságosság elvére is figyelembe vették.

Egyes hatóságaink azonban nem megfelelően a rendelkezések végrehajtásának kikényszerítésére biztosított lehetőségekkel.

A tűzvédelmi igazgatási munkában a hatóságok tevékenységének és a tevékenység, de a következtetésesség és a színvonal nem minden tekintetben volt megfelelő. A hivatalból kérelemre vagy bejelentésre tartott szemlék száma 4616 volt, az ellenőrzésekre 22 891, azaz valamivel több volt a valyinál.

A szemlékre és ellenőrzésekre meg kellene határozni a rutinszerűsítés helyén mindig követi hatósági intézkedések elvégzését olyankor, amikor ez indokolt volna. A tűzvédelmi hatóságok által tartott 1232 határozat többsége jól szólt a tűzvédelmi viszonyok szabályozásához. Ezeknek mintegy 10%-át fellebbezték meg, s a megtámadott határozatok 8%-át módosították, egészítették ki, illetve érvénytelenítették.

Mindazt, részint egyes eljáró hatóságok merevségére, részint viszont arra, hogy a másodfokon eljáró szervek kevesebb körben éltek eltéréssengedéllyel a hatáskörükkel és kellő rugalmassággal jártak el.

A szakhatósági tevékenység során a hatóságok 30 000 ügyben intézkedtek (ezzel volt több a tavalyinál). Mintegy 20%-al növekedett az egyedi előírások szabályozott ügyek száma, amikor a hatóságok a biztonságot nyújtó előírások a költségesebb megoldásoktól eltekintettek.

Szabályozás hiján a szakhatósági tevékenység nem volt egységes a hatóságok között, a számított központok tevékenységében. Mindkét téma kidolgozása alapvetően.

Helyenként 1978-ban is előfordult, hogy a tűzvédelmi hatóságok csak a használati eljárás alkalmával szerzett tapasztalatokat támasztották meg a tervezés megvalósításában. Így például a Kecskés- és Ostyagyár 25 milliós beruházás, valamint egy zuglói 400 szék munkásszállás esetében. Az ilyen munkásszállások következtében nemegyszer jelentős többletköltséggel járó utólagos munkák születtek meg.

A kivitelező vállalatok munkájának ellenőrzését mindig összehangolva a tűzvédelmi hatóságokkal kellett végezni.

A tűzvédelmi rendelkezések érvényesítésére szolgáló szankcionális rendelkezések alkalmazásának megvalósítása a hatóságok számára a munkásszállások, valamint az általuk megvalósított felelősségi eljárások és a

rtékben a közvetlen tűzveszély elhárí-
ára tett intézkedések száma növeke-
t, államigazgatási bírság kiszabására
nban mindössze Budapesten és Szolno-
került sor.

szignalizációs intézkedések és a sza-
ysértési feljelentések száma is keve-
b volt a tavalyinál. Gondokat okozott,
y a 4416 szabálysértési ügynek mind-
ze 54%-a zárult bírság kiszabásával.

büntetőeljárás keretében 259 ügy
ül 111-et a nyomozási szakban meg-
ntettek, további 23-at szabálysértésre
ltak vissza, s a bírói szakban is zárul-
ügyek felmentéssel.

350 tűzvizsgálat vált szükségessé a
ült esztendőben, s ebből 7531-et egy-
rűsített eljárás keretében folytattak le.
formai javulás ellenére gondokat
ezeknek az eljárásoknak néhány
an ismétlődő fogyatékosága, hogy ké-
lelmesen kezdik meg őket, nem rögzí-
megfelelően a nyomokat, többször fel-
elezésre alapítják a keletkezési okot,
vés esetben vesznek igénybe szakértőt,
vizsgálatok gyakran elhúzódnak, a pa-
ncsnoki záradékok többnyire formáli-
t. Ezzel kapcsolatban az Országos Pa-
ancsnokság tervei között szerepel a tűz-
sgálók oktatásának alaposabbá tétele,
lamint a tűzvizsgálatra vonatkozó ren-
lkézések módosítása is.

A lakosság körében végzett tűzvédelmi
világosító és propagandamunka is szer-
zettebbé vált az elmúlt esztendőben.
ilönös gonddal foglalkozott a tűzek szá-
nak növekvő irányzatával, a nagyobb
rral járt és tragikus kimenetelű tűz- és
resetekkel.

A televízió mintegy 60, a körzeti rá-
ók pedig kb. 200 tűzvédelmi témájú
sört sugároztak. A rádió központi adá-
i közül továbbra is jelentős közérdeklő-
sre tart számot „A 04, 05, 07 jelenti” c.
sör.

Az országos, megyei és üzemi lapokban
b mint 3200 hír, jelentősebb cikk, ri-
rt jelent meg tűz- és káresetekről, tűz-
delmi kérdésekről és a tűzoltóságról.

Mintegy 400 ezren vettek részt a tűz-
delmi témájú, csaknem ötezer filmveti-
sen. Főként az ifjúság körében bizonyult
edményesnek az előadással egybekötött
mvetítést, 6800 esetben 460 ezer fiatal
tt részt ilyen rendezvényen. A 12 me-
ében bemutatott, s helyi anyagokkal ki-
észített „A tűzvédelemről mindenkinek”
kiállítás, valamint a helyi leg-
tett 150 kiállítást 200 ezren tekintették
eg, a mintegy 700 tűzvédelmi vetélke-
n csaknem 150 ezren vettek részt. A
ízi Jogtanácsadó szerkesztésében 500
er példányban jelent meg a tűzvédelmi
ndelkezéseket ismertető 5 füzetből álló
rozat.

Állami egységeink 1978-ban 7261 tűz
egfékezésében vettek részt és 3893 egyéb
resetről működtek közre. Beavatkozók-
k során tanújelét adták hivatásszere-
tüknek, s ezt a hivatalos szervek, vala-
int az állampolgárok is több ízben elis-
érték. A nyergesújfalu Magyar Viscosa
yárban például 22 perc alatt eloltottak
y transzformátortűzet, s ezáltal több
nt 15 milliós értéket mentettek meg.
Békéscsabai Moziüzemi Vállalat kigyul-
dt épületéből 25 embert mentettek ki, a
oráros téri HÉV szerencsétlenség után
yancsak gyors és bátor beavatkozással
amos sérültet helyeztek biztonságba.

Néhány esetben azonban a tűzoltási
agy a kárelhárító tevékenység színvona-
és szervezetsége elmaradt a követel-
ényektől. A növekvő számú műszaki

...és a résztvevők között egyaránt fokozott a figyelem

mentés során a szükséges felszerelés (pl.
daru, nagy teljesítményű szivattyú) hiá-
nya nehezítette a beavatkozást.

A városokban és a nagyobb helységek-
ben javultak a tűzjelzési lehetőségek, a
kisebb településeken meg a külterülete-
ken azonban nem, s emiatt nemritkán
20—60 perces késedelem is előfordult.

A tűzvédelmet segítő mintegy 206
ezres létszámú társadalmi szervezet több-
ségében eredményesen munkálkodott, és
1977-hez képest kb. 6%-kal növekedett a
létszáma.

Az 1613 önkéntestűzoltó-egyesület (egy-
ségek száma 3 ezer) létszáma 58 ezer, s
több mint 13 ezer pártoló tag is segíti
munkájukat. Kiterjedt ellenőrző, ügyeleti
és felügyeleti tevékenységük mellett 1930
tűz- és 100 káresetnél vettek részt a be-
avatkozásban. A 2700 vállalati tűzoltóság
mintegy 50 ezres létszámú, s tagjai 500
tűz-, valamint 160 egyéb káresetnél mű-
ködtek közre.

A 44 ezerre tehető tűzvédelmi vezető,
főfelügyelő (főeladó), felügyelő (eladó)
és megbízott többsége kellő igyekezettel
dolgozott, szakképesítésük azonban sok
esetben elmaradt a követelményektől és
ez visszahatott a tevékenységükre.

A vállalati és önkéntes tűzoltóságoknál
mintegy 6500 ifjúsági és 17 000 úttörő tűz-
oltó tevékenykedett.

A beszámoló további része a területi
szervek káder- és személyzeti munkáját
értékelté, s ennek során többek között
megállapította, hogy abban érvényre ju-
tottak a XI. kongresszus határozataiban,
valamint a 1019/1974-es MT határozatban,
továbbá a kapcsolatos parancsokban és
utasításokban foglaltak.

Az állomány fegyelmi helyzete megfele-
lő volt, kis számuk ellenére is súlyos
megítélés alá esnek az elkövetett közle-
kedési vétségek, köztük halálos kimene-
telűek is akadtak.

Javult az állomány képzettségének szín-
vonala, továbbra is hiányzik azonban az
alapfokú tűzoltó- és a hazai felsőfokú
tisztképzés, de nem kielégítő a tisztthe-
lyettesképzés sem. Az alkalmassági és

alapismereti vizsgára kötelezettek felké-
szültsége sem minden esetben kielégítő.

Az elmúlt évben mintegy 3300 önkéntes
és vállalati, valamint 1000 úttörőraj vett
részt az új versenyszabályzatok alapján
szervezett tűzoltóversenyeken.

Az állami tűzoltóság versenyneinek ered-
ményei javultak tavalyhoz képest, de a
nemzetközi követelményszinttől még mind-
dig elmaradnak.

A beszerzések eredményeként javult a
tűzoltóság felszerelésekkel való ellátása.
A korszerűsödés ellenére is gondokat okoz,
hogy egyes gépjárművek 10 éves, vagy
annál régebbi beszerzésűek, továbbá:
egyes különleges tűzoltó-gépjárművekből
nincs meg a norma szerinti mennyiség és
a kismotorfecskenő-ellátást az elmúlt
évben sem sikerült megoldani.

A műszaki fejlesztés keretében a pa-
rancsnokság egyebek között közreműkö-
dött a TŰ-3-as nehézkategóriájú gépjár-
mú „0” sorozata dokumentációjának, va-
lamint a kiskategóriájú gépjárműfecskenő-
dő tervezési elveinek elkészítésében. Elk-
készült továbbá a hab-víz ágyú és hab-
anyagszállító utánfutó prototípusa; kezde-
ményezés történt a tűzoltólétrák korsze-
rűsítésére és gyártására, sor került 6 db
olyan svájci készülék beszerzésére, ame-
lyek a magasházakból való életmentés
elősegítésére alkalmasak. A parancsnok-
ság közreműködött az „ANTIPIRO 100”
típusú hazai gyártású oltópor elkészítésé-
ben, s ugyancsak jelentős devizamegtaka-
rítást ígér az EVAM márkanévű, hazai
gyártású univerzális szintetikus oltóhab.

A beszámoló a következőkben összegez-
te ez évi főbb feladatainkat.

Tevékenységünk alapját 1979-ben is
a kapcsolatos párt- és kormányhatározat-
ok jelentik. A Tanácsköztársaság kikiál-
tásának 60. évfordulója jegyében e felada-
tok színvonalasabb és hatékonyabb végre-
hajtásával tovább kell szilárdítani orszá-
gunk tűzvédelmi helyzetét.

E cél érdekében minden szinten fejlesz-
teni kell az irányító és ellenőrző munkát,
tovább kell szélesíteni a kapcsolatokat a
párt-, állami, társadalmi és gazdálkodó
szervekkel.

Az MTTH részéről dr. Liskay Lajos osztályvezető kért szót

Erősíteni kell a káder- és személyzeti munka politikai jellegét, javítani szükséges a káder- és az utánpótlásképzést, s tovább munkálkodni a tűzoltóság korszerű technikával történő ellátásán.

A tűzvédelmi igazgatási tevékenység elsődleges célja a felvilágosító és nevelő munka, az állampolgárok önkéntes jogkövetésre való rábírása legyen.

Ezzel párhuzamosan következetesebben kell élni a tűzvédelmi rendelkezések kikényszerítésére alkalmas jogosultságokkal.

A mezőgazdaságban elsődlegesen a tsz-ek tűzvédelmi helyzete személyi feltételének javítását szükséges szorgalmazni.

A tűzesetek tapasztalatainak mélyrehatóbb elemzése, s a levont következtetések hasznosítása segítse elő számuk csökkentését.

Különös gonddal kell vizsgálni a leggyakoribb tűzkezelési okok száma visszaszorításának lehetőségeit.

A tűzvédelmi propaganda- és felvilágosító munka színvonalának további javítása során szerveink fordítsanak megkülönböztetett figyelmet a gyermekek nemzetközi évére.

A tűzoltási és kárelhárítási tevékenység hatékonyabbá tétele céljából bővíljen az állomány helyismerete és a szükségessé válható sajátos oltástechnikával és taktikával kapcsolatos felkészültsége.

Nagyobb súlyt kell helyezni a személyi állomány fizikai képességeinek javítására.

A korszerű oktatási eszközök alkalmazása az eddiginél szélesebb körben segítse elő a továbbképzést.

Felszólaltak a tanácskozáson: **Kesteleczky Sándor** tű. ezds., a Baranya megyei tűzoltóság parancsnoka, **dr. Katona Géza**, a fővárosi tanács vb igazgatási főosztályának vezetője, **Juhász Lajos** tű. alez., a Szabolcs-Szatmár megyei tűzoltóság parancsnoka, **Újvári Gyula**, a Győr-Sopron megyei Tanács apparátusi pártbizottságának munkatársa, **Várhegyi Ferenc** tű. alez., a Békés megyei és **Tóth István** tű. alez., a Somogy megyei tűzoltóság parancsnoka, **dr. Buzás Huba**, a Veszprém megyei Tanács vb igazgatási osztályának vezetője és **Gáldonyi István** tű. alez., a Zala megyei tűzoltóság parancsnoka.

A hozzászólók a maguk területére is érvényesnek, realisnak értékelték a beszámolót, s az abban meghatározott feladatokat az adott helyzettel és a fejlődéssel összhangban állónak. Néhány fő kérdéshez kapcsolódóan vázlatos képet adtak területük tűzvédelmi helyzetéről, és a helyi gyakorlati tapasztalatok alapján javaslatokkal éltek olyan gondok megoldása érdekében, amelyek feltétlenül szükségesek a továbbiakat illetően.

Szót kért a vitában dr. Liskay Lajos. Az MTTH osztályvezetője igen konkrét, részletesnek és elemzőnek ítélte meg a beszámolót, s annak a véleményének adott kifejezést, hogy az nemcsak a tűzoltóság, hanem egyúttal a tanácsi szervek kapcsolatos feladatait is meghatározza.

Egyetértett azzal a megállapítással, hogy javult és kielégítő a Tanácsi Hivatal és az Országos Parancsnokság kapcsolata, s hangsúlyozta, hogy az együttműködés és az irányítás új alapokra helyezésével koránsem egy korszakot zártunk le. Azt is helyénvalónak tartotta, hogy — éppen a pozitív tényekből kiindulva — a következő tanácskozáson erről már nem beszélünk, mivel az természetesnek tekinthető kapcsolatrendszerünkben.

Megállapította, hogy a tűzvédelmi helyzet javulásához a tűzoltóság testületi, rendszertel jellegének erősödése is hozzájárult, és javult a tanácsok általános irányító tevékenysége. A hatósági munka további javítása érdekében szükségesnek tartotta, hogy az igazgatási osztályok irányító és ellenőrző munkája következetesebb legyen. Az is célravezető módszer, ha a felügyeleti és törvényességi vizsgálatok tapasztalatait részletesen megbeszéljük a hatósági munkát végző tűzoltó elvtársakkal, s hasonlóan az is, hogy őket bevonják az általános igazgatási szakvizsgába.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a VI. ötéves tanácsi tervkonceptiókban már a tűzoltóságra vonatkozó elképzelések is jelentőségüknek megfelelően szerepeljenek.

Az önkéntes egyesületek vezetőségválasztó közgyűlésein az igazgatási osztályok képviselőit szükségesnek mondotta, hozzátevé, hogy az ne csupán jelképes képviselő legyen, s egyúttal arra is találjanak módot, hogy megköszönjék az önkéntesek lelkes munkáját, fáradozását.

Emlékeztetett azokra az erőfeszítésekre, amelyeket a tanácsok a műszaki-technikai színvonal emelése érdekében eddig tettek, s azt is megjegyezte, hogy most már igen jelentős az előrehaladás a beruházások, illetőleg a beszerzésekkel kapcsolatos fejlesztések összehangoltabb, koncentráltabb megvalósítása érdekében is.

Ladvánszky Károly belügyminiszter-helyettes a belügyminiszter elvtárs és a Belügyminisztérium vezetőjének nevében üdvözölte a tanácskozás résztvevőit, s a pártszervek képviselőinek külön is megköszönte, hogy elfogadták a meghívást.

Előrebocsátotta: ha a területi, az apparátusi pártszervek segítik a tanácsokat, az állami tűzoltóságot feladataik megoldásában, minden tekintetben gyorsabb lesz az előrehaladásunk.

A lehetőséggel élve tolmácsolta a miniszter elvtárs, a minisztérium vezetésének tisztelőt és elismerését mindazoknak, akik 23 napon át hősiessé küzdelmet vívtak a zsanár gázkibontás elfojtásáért. Ugyancsak köszönetet mondott azért a helytállásért is, amelyet a tűzoltó elvtár-

sak a tisztai árvíz és a belvizek elleni dekezésben kifejtettek.

A közrend és a közbiztonság helyzete utalva megállapította, hogy országunk — pártunk több mint két évtizedes st politikájának és szocialista építőmunka eredményeként — jók a közállapotok, litikailag a nyugodtság, kiegyensúlyozottság és szilárdság a jellemző. Alapvetően olyan a bűnügyi, közbiztonsági, közlekedésrendészeti és a tűzvédelmi helyzet, amely ország-világ előtt kiállja az összehasonlítás próbáját.

Egyetértését fejezte ki a parancsnok beszámolójával, azt helyzetfeltáró szükség szerint kritikusként, önkritikusként és előremutatóként minősítette, s különösen, a hozzászólásokat is igen figyelmesre méltónak, konstruktívnek jellemezte.

A beszámoló megállapításait értékelte, leszögezte: a minisztérium vezetésének az az álláspontja, hogy a tűzoltóság, s ezen belül az állami tűzoltóság a párt- és a tanácsi szervek irányítását — eleget tett 1978. évi politikai, szakmai kötelezettségének. Nagyon sokat fáradoztak és — gondjaik ellenére is — alaptörvény eredményesen dolgoztak az ország közbiztonságának fenntartása érdekében, amiért az egész személyi állományt megérdemelt.

Egyetértett azokkal a megállapításokkal, hogy a Tanácsi Hivatal és az Országos Parancsnokság kapcsolatában az alapelvek rendezettek, s a kapcsolatrendszeren belül a jövőben legfeljebb csak egyes módszerek finomítása, tehát részkeretek erejéig térjünk vissza ezekre. És hi mindennapi munkában a jelentős előrelépés ellenére is gondok adódnak, ezek nem elvi okokra vezethetők vissza, nem a realizálás emberi korlátainak lajdoníthatók.

Jelentősen javulónak ítélte meg a TOP irányító munkáját és biztatónak mondotta azokat a törekvéseket, amelyek a területi szervekkel a személyes kapcsolat elmélyítésére, kiszélesítésére és talmassá tételére irányulnak.

A hozzászólásokra utalva megjegyezte azokat a sokszínűség és a mondanivaló gazdagsága jellemezte a módszerekkel. Ebből is lemérhető, hogy a tanácsaink, az állami tűzoltóság területei csereit irányító tevékenységében merültek a fejlődés. És történt mindez egy olyan folyamat eredményeként, amelynek a területen egyesek részéről indokolatlanul hiányosság volt tapasztalható éppen azért, mert a dolog lényegét eleve helytelenül ítélték meg.

A káder- és személyzeti munka érintve arra figyelmeztetett, hogy csak a helyének és szerepének megfelelően kell a generációs váltás kérdését, nem sajátos testületi jelenségről van szó, hanem más területeken is napjainkban tapasztaljuk. Fel kell készülnünk rá és az utánpótlásnál olyan lehetőségeket kell megkeresnünk, amelyek az adott helyzetben a leginkább célravezetőek. A realitások s miképpen nem hagyhatók figyelmen kívül, jóllehet az lenne az ideális, ha a testületen belüli képzés rendszerére, nyamattára alapozhatnánk a szakmai utánpótlást. Ez a körülmény csak a leginkább aláhúzza a jól átgondolt utánpótlási tervek jelentőségét, s ebben a rendszerünkön hárul az elsődleges feladat. Politikailag rendkívül fontos tényként említette a területi tűzoltóság kapcsolatrendszerének további fejlesztését; olyan közegnek nevezte, amely az

Ladványszký Károly rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes felszólalása

otásra nem csak ösztönöz, hanem ahhoz feltételeket is biztosít.

Kiemelt feladatként és a megelőzés egyik fontos eszközeként jelölte meg a szignalizációs tevékenység erősítését, s néhány gondolatban vázolta azokat a lehetőségeket, amelyek a rendőri szervekkel történő együttműködésben rejlenek, s ezen belül is a társadalmi tulajdon fokozott védelmét érintő jó módszerekre hívta fel a figyelmet.

Hasonlóan nagy jelentőséget tulajdonított a társadalmi erőkkel való megkülönböztetett foglalkozásnak, kiemelve, hogy a tűzvédelem több mint 200 ezer fős társadalmi bázisa a legnagyobb az állami szerveket segítő hasonló szervezetek sorában, s egyúttal a legtekintélyesebb és legépebbi haladó hagyományokkal rendelkező. Hangsúlyozta, hogy politikai kérdés

a velük való foglalkozás, és mindazoknak, akiknek szerepe van ebben — első sorban értve ez alatt a Hazafias Népfrontot —, nagyon sokat tehetnek ennek érdekében.

Végezetül a kárelhárító munkában a kölcsönös segítségnyújtás tervszerűségének, a vonulás és a beavatkozások szerveztségének és szakszerűségének a jelentőségét húzta alá, majd a miniszter elvtárs nevében még egyszer köszönetet mondott a múlt évi tevékenységért, s azért az irányító és segítőkész munkáért, amelyet a tanácsi vezetés egyre javuló színvonalon kifejtett.

Varga Károly tú. ezds., országos parancsnok választást követően a tanácskozás az elnöklő országos parancsnokhelyettes zárszavával ért véget.

VARGA KÁROLY tűzoltó ezredes elvtársnak, a BM Tűzoltóság országos parancsnokának BUDAPEST

Tisztelt Ezredes Elvtárs!

A természet erőinek több mint húsznapos tombolása után ismét győzedelmeskedett az emberi cselekvő erő.

Alig tíz nappal ezelőtt az adott körzetben még hallhattuk és láthattuk a több tíz kilométer távolsáig terjedő hangorkánt és fényjelenséget, amelyet az 1979. január 24-én kitört és meggyulladt Zsana É-2. sz. kút okozott.

A megfékezhetetlennek látszó kitérés és magasba törő lángoszlop nemcsak a szénhidrogénipar dolgozóinak aggodalmát váltotta ki, de aggódott és reménykedett az egész magyar társadalom. Mindenki szívesen segített volna, és aki tehetett, segített is a tűzoltásban és lyukelfojtásban oroszlánrészt magukra vállaló kitérésvédelmi szakembereknek és a képzett tűzoltóknak.

Nehéz lenne most mindazon társadalmi és állami szervezetek, vállalatok, intézmények nevét felsorolni, akik emberi erőben, anyagban, elméleti tudományokban és tapasztalatokban segítséget nyújtottak a szénhidrogénipar számára, de valamennyi támogatónk közül a munka, a veszély, az öntelál-

dozás oroszlánrészt az állami tűzoltóság hős tisztesei, tisztjei és főtisztjei vállalták magukra, akik a természet törvényeivel dacolva felvették a harcot és több ízben is tehetetlenné tették, térdre kényszerítették az „üvöltő óriást”.

Most amikor köszönetet mondok Önnek és valamennyi tűzoltónak a magam és az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt ötvenezres kollektívájának nevében, bizton mondhatom, hogy a BM TOP jelenléte, segítsége, elméleti tudása nélkül nem tudtunk volna megbirkózni a feladattal.

Külön köszönetemet és dicséretemet fejezem ki minden résztvevő tűzvédelmi szakember számára a fegyelmezett és katonás magatartásért. Ennek a fegyelmezett magatartásnak köszönhető, hogy a kútkitérés és a tomboló fáklyatűzet viszonylag rövid idő alatt megfékeztük és ezzel sok millió köbméter földgázt és anyagj árakat mentettünk meg a népgazdaság számára.

DR. BÁN AKOS,
az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt vezérigazgatója

Benkei András elvtárs, belügyminiszter

BUDAPEST

A természet erői a legkorszerűbb műszaki felkészültség ellenére is próbára teszik néha a bányáipar dolgozóit. A föld alatt dolgozó bányászok munkáját gázrobbanások, vízbetörések, omlások, az olajbányászokét pedig vad kőolaj- és földgázkitörések veszélyeztetik. Így történt ez a Zsana É-2. számú kútkitérés esetében is.

A kitérés leküzdésében eredményesen működtek közre a Belügyminisztérium szervei és alakulatai. Önzetlen segítségüknek, higgadt, megfontolt magatartásuknak oroszlánrésze volt abban, hogy a kitérés sikerült viszonylag rövid idő alatt elfojtani, lehetővé téve a kutatófúrás termelő kúttá való kiképzését, a mélyben rejlő földgázkinccs nagyobb hányadának megóvását és népgazdasági hasznosítását.

A Belügyminisztérium részéről a kitérés leküzdéséhez nyújtott felbecsülhetetlen segítségért fogadja miniszter elvtárs mind a magam, mind pedig az iparág nevében hálás köszönetemet.

Budapest, 1979. március 15.

Elvtársi üdvözléttel

DR. SIMON PÁL
nehézipari miniszter

CSETE GYORGY tűzoltó alezredes elvtársnak, a Csongrád megyei Tűzoltóság parancsnokának

SZEGED

A megyei tanács végrehajtó bizottsága és a magam nevében elismerésemet és köszönetemet fejezem ki a Csongrád megyei tűzoltóság állománya minden olyan tagjának, aki részt vett a Zsana község térségében gázkitörés következtében keletkezett tűz eredményes oltási és kútelzárási munkálataiban.

Kérem, hogy elismerésemet tolmácsolja a mentési és oltási munkában részt vevő tűzoltó elvtársoknak.

Meggyőződésem, hogy az állomány valamennyi tagja hasonló lelkesedéssel tesz eleget a jövőben is hivatásának, a megelőző és mentő tűzvédelmi munkának, hozzájárulva ezzel gazdasági feladataink eredményes megoldásához, megénk és a népgazdaság fejlődéséhez.

Dr. Perjesi László,
a Csongrád megyei Tanács elnöke

az Országgyűlés Ipari Bizottságának a tűzvédelemről

Az ipartelepítéssel párhuzamosan alakítjuk ki üzemünk tűzvédelmét is. A technikai és oltóanyagokat a fenti központokba koncentrálnak. Arra törekszünk, hogy ezekben a körzetekben elhelyezkedő mobil technika ne csak egy vállalat, hanem a körzet minden létesítményének biztonságát szolgálja. Ezáltal a tűzvédelem hatásossága nő, költségei csökkennek.

A Leninváros térségében levő vállalatok tűzvédelmét komplex módon oldottuk meg. A tűzvédelem kialakítására 160 millió Ft-ot fordítottunk, melyből a szükséges technikai eszközöket, illetve oltóanyagot biztosítottuk az állami tűzoltóság részére. Ezenkívül bővítettük a tűzoltó-laktanyát, kiépítettük a 12 at-s tűzvíz-hálózatot, az automatikus jelzőközpontot. A BM biztosította a tűzoltóság létszámát. Leninváros komplex tűzvédelme alkalmas arra, hogy a siker reményében vegyék fel a harcot a tűzoltók egy nagy térfogatú tartály, illetve nagy méretű üzem esetleges tűzével szemben.

Hasonló koncentráció történt Százhalombattán, Komáromban, Szegeden, Szolnokon, Pakson, ahol elsősorban olajipari és egyéb vegyipari létesítmények vannak.

A műszaki fejlődés üteme a nehézipart is újabb és újabb erőfeszítésekre ösztönzi. A fejlődésnek elkerülhetetlen velejárója a szabványok, előírások állandó korszerűsítése, nehogy ezek elavultságuk miatt a fejlődés gátjává váljanak.

A gazdasági, műszaki, tűzvédelmi és biztonságtechnikai szakemberek a tűzvédelem területén is új műszaki megoldásokat alkalmaznak, hogy az érvényes előírásoknak megfelelően segítsék elő a nehézipar fejlődését. Az elavult rendelkezések a műszaki haladást, a gazdaságosabb megoldásokra való törekvést gátolják. Az Állami Tervbizottság 5068/1975. (X. 9.) sz. határozata, illetve a Minisztertanács 3582/1975. (XII. 25.) sz. határozata alapján jelenleg is folyik a biztonsági előírások felülvizsgálata. A Magyar Szabványügyi Hivatal már ez ideig is több országos szabványt dolgoztatott át, melyek elősegítették a korszerűbb üzemek létesítését, technológiai berendezések alkalmazását. A nehézipar területén is számos ipari szabványt korszerűsítettünk, illetve korszerűsítésük folyamatban van. Megalapozott műszaki döntések alapján a BM TOP-pal együttműködve vált lehetővé, hogy az utóbbi években számos iparágban korszerű technológiát alkalmazzanak, melyek tűzvédelme is új megoldásokat igényelt.

VEGYIPAR

Az iparágban felhalmozott különféle vegyi anyagok hatása tűzek, robbanások, mérgezések, halálos gázok, savak, lúgok formájában akár egyetlen üzemben is bőven megtalálhatók. Az üzemek tűzvédelmének megtervezését a kritikus faktorok döntik el; hogy a tűzvédelemnek milyen igényei vannak, azt az üzemben felhalmozott tűz- és robbanásveszélyes anyag mennyisége határozza meg. A döntő az, hogy az üzemekben tárolt és feldolgozott anyagoknak milyen a hőkapacitása, tűzterhelési indexe, telepítési távolsága és az üzem beépítettségi fok.

Amíg az egyik vegyipari technológiában — csekély kivétellel — viszonylag kis anyagmennyiségekkel dolgoznak, a petrokémiai kombinátokban a nagy mennyiségű feldolgozott és előállított fokozottan tűz- és robbanásveszélyes anyag eltérő biztonsági és tűzvédelmi szemléletet kíván. A korszerű egyvonalas petrokémiai üzemek széles hőfok- és nyomáshatárok között dolgoznak. Éves termétforgalmuk több száz ezer tonna, nagy része tűzveszélyes anyag. A technológiai berendezésekben, csővezetékekben levő anyagok mennyisége katasztrófákat eredményezhet. A petrokémiai kombinátok több technológia egymáshoz kapcsolódását jelentik, de magukban foglalják ipari vállalatok együttműködését is, melyek csővezeteki, vagy egyéb összeköttetésben vannak egymással. Például a termelt etilén egy részét a helyszínen tárolják, más részét csővezetékben Kallusba irányítják vagy vagonokban és gépkocsikban szállítják el.

A folyékony szénhidrogének szállításánál a potenciális veszélyhelyzetet az jelenti, hogy a szállítási útvonalak lakott településeken is keresztülhaladnak. (Lásd aszódi robbanás!) Magyarországon jelenleg 29 tartálykocsi szállít a közutakon etilént. Vegyipari vállalataink zöme rendelkezik a szükséges mentő

tűzvédelmi eszközökkel. Ezek struktúrája jelentősen korszerűsödött az utóbbi években, azonban a közepes és nagy teljesítményű eszközökkel való ellátottság még hiányos.

KŐOLAJ- ÉS GÁZIPAR

A szénhidrogén-feldolgozó üzemek kapacitása az utóbbi 10 év alatt több mint ötszörösére nőtt. A feldolgozandó kőolaj mennyisége a jelenlegi 10 millió tonna/évről tovább növekszik.

A szénhidrogénigények kielégítését csak a tárolótartályok befogadóképességének növelésével lehetett biztosítani. A tárolótérek hagyományos méretű tartályokból építve olyan nagyszabványúlag művelhető földterületek igénybevételét jelentették volna, mely népgazdasági szinten nem volt megengedhető.

10—12 évvel ezelőtt az 5—10 ezer m³-es tartályok jelentették a maximális térfogatokat. Jelenleg 30 000 m³-es merevített és 60 000 m³-es úszótetős tartályokat építünk. A nagy térfogatú tartályok építésénél rendkívüli módon megnövekedett a tárolóparkok tűzveszélye. Az 1960-as években épített 10 000 m³-es tartályokat és felfogótérek stabil tűzvédelmi technikával terveztük. Ez rendkívül költséges volt, ugyanakkor esetleges tűz vagy robbanás esetén — a külföldi tapasztalatok szerint — használhatatlanná válnak. A nagy térfogatú tartályok építésénél nőtt a tűzfelület nagysága, amely korszerűbb tűzvédelmi technikát és oltóanyagot, illetve minimum 12 at nyomású tűzvíz-hálózatot követel meg. Fontos feladat volt annak tisztázása, hogy milyen technika alkalmas ilyen nagy felületű tüzek oltására.

1972—1974 között 37 — világviszonylatban is jelentős tűzoltási kísérletet hajtottunk végre 500-tól 8000 m²-ig terjedő felületeken. A kísérletek során szerzett tapasztalatok alapján a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság engedélyezte a nagy térfogatú tartályok építését, a költséges stabil rendszer helyett a mobil oltási technikát.

A propán-bután tárolása is dinamikusan fejlődik. A korábbi maximum 250 m³-es, nyomás alatti tárolók helyett 1000 m³-es, nyomás alatti, illetve 30 000 m³-es, atmoszférikus hűtött propán-bután tartályok épülnek.

Fokozott tűzveszélyt jelent a kőolaj és termékeinek szállítása csővezetékrendszeren, vonaton, hajón és gépjárműveken. A kőolajipar területén a tartályok, tartályparkok tűzveszélye kívül állandó potenciális veszélyt jelentenek a szabadba telepített technológiai berendezések.

GYÓGYSZERIPAR

Az iparág döntően Budapestre koncentrálódik. A gyártási műveletek többsége tűz- és robbanásveszélyes; a vállalatok egy részére a zsúfoltság jellemző.

A gyógyszeriparban alkalmazott technológiák skálája igen széles és állandóan bővül. A kevés terméket gyártó iparágak között szemben ez magában is fokozott tűz- és robbanásveszélyt jelent.

A technológiai folyamatokban nagymértékű a bomlásszerű reakciók száma, széles választékban több tízezer tonna felhasznált tűz- és robbanásveszélyes oldószerek mennyisége.

Régebben ebben az iparágban volt a legsúlyosabb a helyzet; olyan zálogok keletkeztek, melyek az akkori egész gyógyszergyártást alapjaiban veszélyeztették. Ma már az iparág jellemző, hogy a tűzveszélyes anyagokat igyekeznek — ahol lehet — kivonni a technológiai folyamatokból, illetve meggyulladási lehetőségét megfelelő műszaki megoldásokkal csökkenteni.

VILLAMOSENERGIA-IPAR

A villamosenergia-ipar termelő és elosztó berendezéseinek tűzvédelmét a népgazdaságban betöltött kulcsszerepük határozza meg. A termelés kiesések, elosztási zavarok bontóan hatnak valamennyi iparágra. A növekvő egységjeljesítmények abszolút értékben fokozzák a meghibásodásból származható kár nagyságát. Közismert, hogy a villamosenergia-korlátozás az ipari üzemekben az általuk felhasznált villamos energia árának 25-ször, 50-ször nagyobb termelési érték létrehozását akadályozza meg.

A KELETKEZÉSI OKOK GYAKORISÁGA

(1960—1977)

Keletkezési ok	Tárca összesen	Vegy- ipar	Villa- mos- energia- ipar	Bányá- szat
Elektromosság	783	519	213	51
Ongyulladás	478	406	18	54
Súrlódás	430	280	95	55
Nyílt láng	460	300	66	94
Robbanás	372	352	19	1
Sugárzó hő	404	251	63	90
Dohányzás	283	81	1	201
Szabadban való tüzelés	119	55	10	54
Szikra	90	29	15	46
Villámlás	90	27	10	53
Kéménytűz	78	43	11	24
Építési hiba	72	71	1	—
Ismeretlen	880	686	82	112
Összesen:	4539	3100	604	835

A tűzvédelem mind a megelőzés, mind a tűzoltás vonalán a termelési kérdésekkel egyenrangú tényezővé vált. Ennek megfelelően a tűzvédelem tárgyi feltételeit már a tervezés és kivitelezés folyamán biztosítani kell. Az előforduló tüzesetek túlnyomórészt a technológiai rendellenességek kísérő jelenségei. Megelőzésükre hatékony segítséget ad a tűzvédelem szempontjából is átgondolt tervezés. A tervezésnél a gazdasági megfontolások mellett a legkorszerűbb megoldások alkalmazására törekszünk.

Építjük a paksi atomerőművet és a 750 kV-os távvezetékét, melyek üzembe helyezése az általános üzembiztonságon kívül, a tűzvédelem területén is új, eddig előttünk ismeretlen potenciális veszélyforrást jelentenek.

A villamosenergia-ipar kazánjainak nagyságrendjét jól érzékelteni, hogy évente 16 millió tonna szenet, 1 millió 600 ezer tonna fűtőolajat, és 1,5 milliárd m³ gázt tüzelnek el. A nagy generátorok közül 24 hidrogénhűtéssel üzemel. További tűzveszélyt jelent az erőművekben felhasznált nagy mennyiségű PVC bevonatú kábel. A Dunai Hőerőmű Vállalatnál 3550 km hosszúságú kábelt, a paksi atomerőműnél 5000 km-t alkalmaznak.

BÁNYÁSZAT

A bányászat föld feletti berendezéseinek tűz elleni védelme nem jelent különösebb problémát, a felkészültség jó. Az állami tűzoltóság hatóság jogkörébe nem tartozó, föld alatti részeknek minősülő létesítmények tűzvédelmét a bányák biztonságával foglalkozó fejezetben tárgyaljuk.

Az ipar dinamikus fejlődése csak a fokozottabb tűzveszélyt jelenti, nem pedig azt, hogy a tüzek számának is törvényszerűen növekednie kell. Tárcainknál az utóbbi időben sikerült szakítani azzal a káros szemlélettel, hogy a biztonságra fordított erőfeszítéseket lebecsüljük, esetleg feleslegesnek tartásuk. Erőfeszítéseink eredményeképp ma már megértik, hogy a jelenlegi időszakban a dolgozó ember és az általa működtetett berendezések biztonságos üzemeltetése fontosabb, mint bármikor.

A minisztériumhoz tartozó vállalatok tűzvédelmi szervezeteiben régebben igen kis számban dolgoztak műszaki képzettségű szakemberek. Az 1965—1969 közötti időszak súlyos tűzkatasztrófái és robbanásai arra figyelmeztették a minisztérium vezetését, hogy megfelelően értékelje a tárca tűzvédelmi helyzetét, nagyobb figyelemmel és céltudatos munkával előzze meg a hasonló katasztrófákat. Ezért a tűz elleni védekezés hatékonyságának növelése érdekében számos intézkedést tettünk.

A minisztérium felső vezetése nyolc alkalommal kollégiumi, illetve miniszteri értekezleten tárgyalta a NIM-hez tartozó vállalatok tűzvédelmi helyzetét és megfelelő határozatokat hozott. Egy alkalommal a NIM és BM együttesen vizsgálta meg a NIM felügyelete alá tartozó terület műszaki-technikai ellátottságát.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság hat alkalommal tartott átfogó vizsgálatot a NIM-hez tartozó terület tűzvédelmi felkészültségéről.

Lehetőségeinkhez mérten biztosítottuk a minisztérium tűzvédelmi szakembereinek a nemzetközi tűzvédelmi szervezetek munkájában való részvételét.

Több külföldi tanulmányutat szerveztünk, melyeken a trösztök, tervezőintézetek és a tűzvédelmi hatóság szakemberei is részt vettek.

Megalakítottuk a NIM—BM TOP tárcaközi szakbizottságot a nagy térfogatú tartályok építésével kapcsolatos műszaki és tűzvédelmi kérdések megoldására. A szakbizottság tevékenységét eredményesen fejezte be, így nyílt lehetőség pl. a nagy térfogatú szénhidrogén-tároló tartályok építésére és a mobil tűzoltó technika alkalmazására is.

A tűzvédelem technikai ellátottságának növelésére a minisztérium már a IV. ötvenes tervidőszak alatt gondoskodott korszerű mobil tűzoltó technika és oltóanyag beszerzéséről, melyet részben a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságok részére átadtunk. Ma már, utasításunkra, a tűzoltáshoz szükséges oltóanyagokat a vállalatok a helyszínen tárolják, és megoldódott a protein bázisú habképző anyagok hazai gyártása is.

Az 1960. évi 53 tonna habképző anyag és 145 tonna tűzoltó por helyett 1978-ra a helyszínen tárolt készletek mennyisége habképző anyagokból 600 tonnára, a tűzoltó porok 812 tonnára növekedtek. A kis teljesítményű mobil gépjárművek helyett 1978-ig 21 db nagy teljesítményű mobil gépjárművet, 67 db korszerű monitort és egyéb technikai eszközöket szereztünk be.

A szénhidrogén-kütkitörések oltásához — az 1968-ban Algyőn bekövetkezett tüzeset tapasztalatai alapján — beszereztük a szükséges turbóreaktív berendezéseket. Az elmúlt évben az állami tűzoltóság egységei — az ipari szakemberekkel karöltve — ezekkel a turbóreaktív berendezésekkel néhány perc alatt eloltottak Cseh-

szlovákiában 2, Bulgáriában 1 kütkitörést. Emlékeztet, hogy az algyői tüzeset megfékezése, a megfelelő technikai eszközök hiánya miatt több mint egy hetet vett igénybe.

A tárca területén dolgozó szakemberek tűzvédelmi oktatását, képzését és továbbképzését az alábbi formákban szerveztük meg:

— a Szovjetunióban évenként 3, az NDK-ban 1 fiatal kezdő meg tanulmányait a tűzoltómérnöki szakon,

— jelenleg 25 mérnök folytatja tanulmányait a Belügyminisztérium Tűzoltótiszt-képző Iskoláján,

— tárcánk oktatási keretei között kerülnek lebonyolításra a közép- és alapfokú tanfolyamok,

— 1976—1978 között 340 fő középfokú, 650 fő alapfokú szakképzést szerezett,

— foglalkozunk a tűzvédelmi szakvizsgázatók és a tűzvédelmi berendezések tervezését végző mérnökök oktatásával, valamint a dolgozók 4 évenkénti ismétlődő rendszeres képzésével és vizsgáztatásával. Az elmúlt 3 évben 440 fő szerezte meg a szakvizsgázatói szakképzést,

— megszerveztük a Tűzvédelmi Műszaki Tanácsban tevékenykedő vezető műszakiak szakmai továbbképzését — egyhetes bentiakos tanfolyam keretében — 620 fő részére,

— rendszeresen megjelentetjük a „Tűzvédelmi Tájékoztató” című kiadványt. Ebben időről időre tájékoztatjuk a szakembereket a hazai és külföldi fontosabb eseményekről, tüzesetekről és robbanásokról, ezek tapasztalatairól, valamint a tűz elleni védekezéssel kapcsolatos előírásokról.

A Belügyminisztériummal együttműködve kivizsgáltuk és elemeztük az 1976. évi szolnoki, illetve egyéb lakóházi, iskolai gázrobbanásokat. Az okokról, feladatokról tájékoztattuk a Kormányt.

A Kormány több olyan határozatot hozott, amely országos szinten, több minisztérium számára szabott meg feladatokat a hasonló katasztrófák megelőzése érdekében. Az aszói etiléntartálykocsis-tűz- és robbanásveszélyes anyagok közúti és vasúti szállításának biztonságára hívta fel a figyelmünket. A KPM-mel és a BM TOP-pal együttműködve, most dolgozunk a szállítás biztonságát növelő új szabályozáson.

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság — javaslatunkra — megtárgyalta a hazai vegyipar biztonságtechnikai, munkavédelmi és tűzvédelmi fejlesztésének koncepcióját.

Az ágazat — mely kiemelten tűz- és robbanásveszélyes — kiállja az összehasonlítást más hasonló, külföldi tűzveszélyes iparágakkal.

Az elért eredmények azonban nem jelentik azt, hogy a tárca területén a tűzveszély csökkent (*3. melléklet*). A veszély állandóan jelen van, sőt nőtt a tűzveszélyes anyagok egyre nagyobb tömegű előállításával, a vegyipar, kőolaj- és gázipar gyors fejlesztésével, az erőművek terhelésének fokozásával, a műanyagok növekvő termelésével.

Az elmúlt évek külföldi tűzkatasztrófái, a hazai tragikus tüzek és robbanások arra figyelmeztetnek bennünket, hogy a jövőben is intenzíven foglalkoznunk kell a nagy kiterjedésű, igen nagy károkat okozó tüzek és robbanások kialakulásának megakadályozásával.

*

Helyreigazítás. Előző számunk 10. oldalán a 2. hasáb 12. sorában kezdődő mondat helyesen így hangzik: A Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnoksága tárcánk javaslataival a nehézipar népgazdasági súlyának megfelelően foglalkozik.

Szülői felelőtlenség

Január 25-én 10.30-kor az egyik jános-
hidai fiatalasszony eltávozott hazulról és
három kiskorú gyermekét a bezárt la-
kásban hagyta. A legidősebb 3 éves, a leg-
kisebb 1 hónapos volt.

A 3 éves kislány a reggeli begyűjtáshoz
használt gyufát megtalálta a heverőn és
játszani kezdett vele. A meggyújtott gyu-
faszálakat a gyermekágyban alvó másfél

éves öccsének matracára dobálta, amitől
az hamarosan meggyulladt. Amikor az
anya 11.15-kor hazaért és kinyitotta az
ajtót, sűrű füst telítette a szobát. A
füst a gyermekágy matracának égésétől
keletkezett. A gyermekágyban levő kisfiú
akkorra már a parázsló matractól a ke-
zén, lábán és teste egyéb részein súlyos
égési sérüléseket szenvedett.

A szerencsétlenül járt kisfiút mentőve
szállították a szolnoki kórházba. A másik
két gyermeket, szerencsére, „csak” elsőse-
gélyben kellett részesíteni.

Ez az eset is azt bizonyítja, hogy a szü-
lők, a felnőttek gondatlanságából, felelőt-
lenségéből milyen könnyen adódhatnak
gyermekbalesetek, tragédiák, és mennyi
a tennivalónk, hogy a hasonló eseteket
megelőzzük.

Járőrözés a megáradt Tiszán

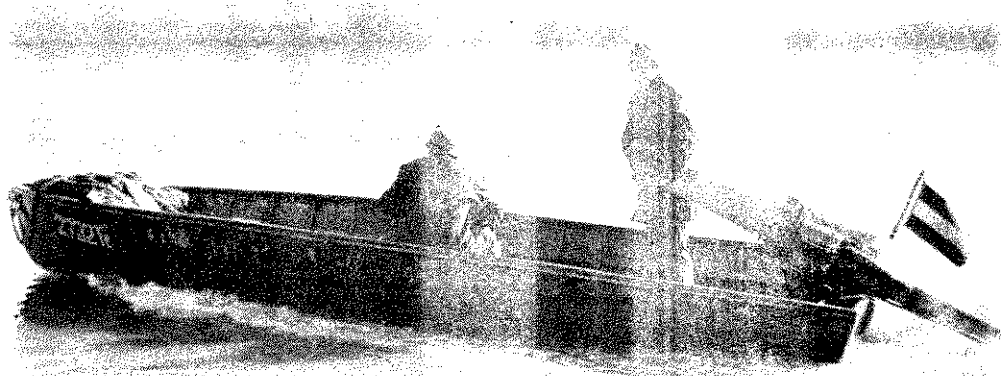
A februári árhullámtól megáradt Tiszán
igen sok gondot okozott a Közép-tiszavidé-
ki Vízügyi Igazgatóságnak is. A veszély
helyzetre tekintettel a szolnoki parancs-
nokság rocsójának készenlétebe állításá-
ra kérte a milléri vízügyi múzeumnál levő
árvízvédelmi központhoz.

A parancsnokságról két-két kezelő vál-
totta egymást, és a készenléte alatt, víz-
ügyi szakember irányításával, rendszere-
sen járőröztek a Tiszán és a Zagyván. A
gátak mentén a fakadó vizeket figyelték
és ahol veszélyt észleltek, jelezték az il-
letékes árvízvédelmi vezetőnek. Ellenőriz-
ték továbbá a gépjárművel megközelíthe-
tlen területeket és a gátöröket.

A jól szervezett előkészítésnek és véde-
kezésnek köszönhető, hogy kilakoltatás-
ban és egyéb életvédelmi akcióban nem
kellott részt venni egységünknek.

A tengerré duzzadt
„szöke” Tiszán

Vízügyi szakember irányítása mellett

Utólag jelentették...

December 18-án este fél nyolc körül járt az idő; Jászalsószentgyörgy főutcáján hazafelé igyekezett két helybeli férfi. Egyszerre segélykiáltásokra lettek figyelmesek; a hangok a Fő út 36. szám alatti házból hallatszottak. Közelebb érve lángokat észleltek, majd egy égő hajú férfira lettek figyelmesek, aki a konyhából rohant ki az udvarra. Azonnal a segítségére siettek és az égést megszüntették. Az udvaron beljebb haladva több égési sérültet láttak, köztük egy kisgyermeket is. A konyha bejáratánál égett a feldőlő olajkályhából kifolyt olaj és a körülötte levő konyhai berendezések.

A Fő úton arra haladó személygépkocsikat leállították, és a sérülteket a körzeti orvoshoz szállították. A sérültek között 3 férfi, 3 nő és egy hároméves kisgyermek volt.

Az égő olajkályhát kihúzták az udvarra, majd a helyszínre siető szomszédokkal közösen megkezdték a nem nagy kiterjedésű tűz oltását és 19.45-kor be is fejezték azt. A sérültek orvoshoz történő szállítása után segélykérő telefonon kérték a mentők kivonulását. A jászberényi mentőállomás ügyeletes 21.15-kor közölte a városi-járásai tűzoltó-parancsnokság híradó ügyeletesével, hogy Jászalsószentgyörgy, Fő út 36. szám alatt olajkályhátűz volt és a mentők hét égési sérültet szállítottak a szolnoki MÁV-kórházba.

A bejelentés után az illetékes rendőrkapitányságról és tűzoltó-parancsnokságról a helyszínre indultak, és szakértő bevonásával megkezdték a helyszíni szemlét, illetve a tűzvizsgálatot.

A meghallgatási és tűzvizsgálati jegyzőkönyv alapján megállapították, hogy a károsult szobájában tartózkodó két férfi

működési rendellenességet észlelt az olajkályhánál és azt el akarták zárni.

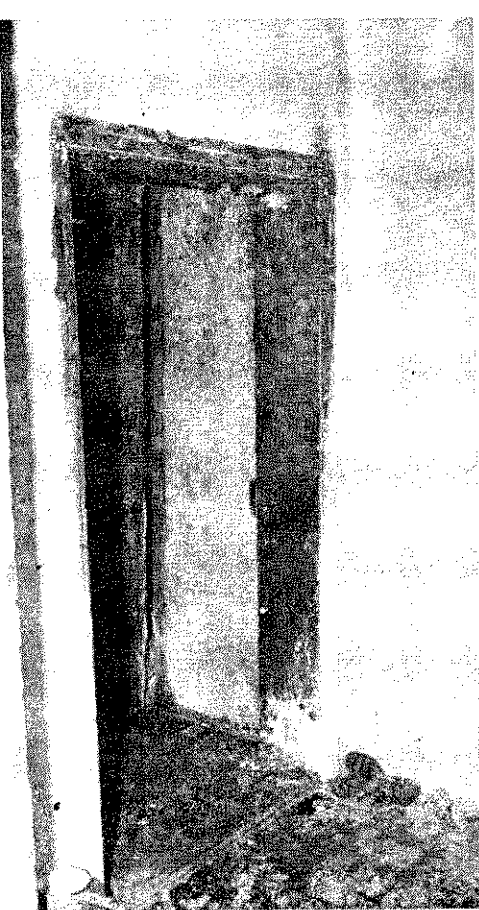
Mivel az elzárás nem sikerült, elhatározták, hogy kiviszik az udvarra az égő olajkályhát. A szobából sikerült is kijutniuk vele a konyhába. Itt azonban elejtették és a kiömlő, szétfolyó olaj azonnal lángra lobbant. A konyhában tartózkodók pánikba estek és a lángokon keresztül próbáltak menekülni a szabadba. Menekülés közben ruházatuk meggyulladt, és négyen életveszélyes, hárman pedig súlyos égési sérüléseket szenvedtek.

Az eset legsúlyosabb és legszomorúbb következménye, hogy az életveszélyesen megsérült hároméves kislány egyhónapi szenvedés után belehalt sérüléseibe.

Szakértői megállapítás szerint a MEKALOR 622. típusú olajkályhában a „fűtőolaj beáramlásának megszüntetése az égőfázisba semmilyen szerkezeti résszel nem volt lehetséges”, mert sem az elzáró csap, sem az adagoló berendezés nem működött. Így az olaj szabadon folyt be az égőtérbe.

Mindenképpen tanulságos eset, a megfontolatlan és a figyelmetlen elrettentő példája. Nyilván senki nem gondolt arra, hogy egy műszaki hibás olajkályhába történő begyújtásnak ez lesz a következménye. Arra még kevésbé, hogy a pánikhangulat tragédia okozója lesz. Ez az eset is bizonyítja, hogy kisebb kiterjedésű tüzeknél is számolni kell a riadalommal, különösen ha többen kerülnek veszélyhelyzetbe. És ha nincs a helyszínen olyan valaki, aki a környezetét megnyugtatón képes, akkor máshol is bekövetkezhet a jászalsószentgyörgyihez hasonló eset.

Kurgyis János
tű. alhdgy.

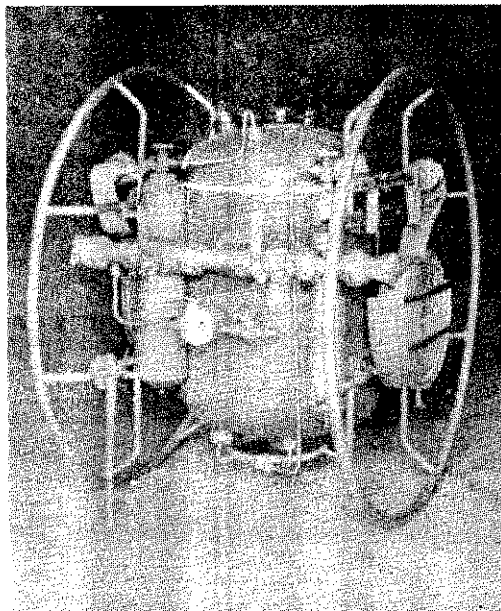
Az ajtó, ahol elejtették az olajkályhát

A legveszélyesebb sarok, ahol a heverő volt

A szoba, ahonnan az olajkályhát kivitték, teljesen épen maradt

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

Tájékoztató közleményeinkben több esetben utaltunk a nagy teljesítményű oltókészülékek fokozott tűzvédelmi jelentőségére. Elsősorban gondoltunk itt a 250 kg-os, gördíthető állványra szerelt porraloltókra, továbbá a Multikár 24 típusú gépjármű alvázra épített 2x250 kg-os porraloltókra, valamint az IFA alvázra szerelt 2x750 kg-os porraloltókra. A tapasztalható érdeklődésnek megfelelően a Tűzoltókészülék Gyáregységünk kifejleszti a kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó gépjárművek típusait is.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VÁLLALATI TŰZOLTÓPARANCSNOKOK, BERUHAZÓKI

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést:

Multikár 25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W 50 típusú alvázra szerelt P 1500 (2x750 kg-os) porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Felhívjuk ügyfeleink szíves figyelmét, hogy a 2 és 5 kg-os BCF halonnal oltó készülékek újrafeltöltésénél és javításánál az „a z o n n a l i” készülékcsere-t vezetjük be.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

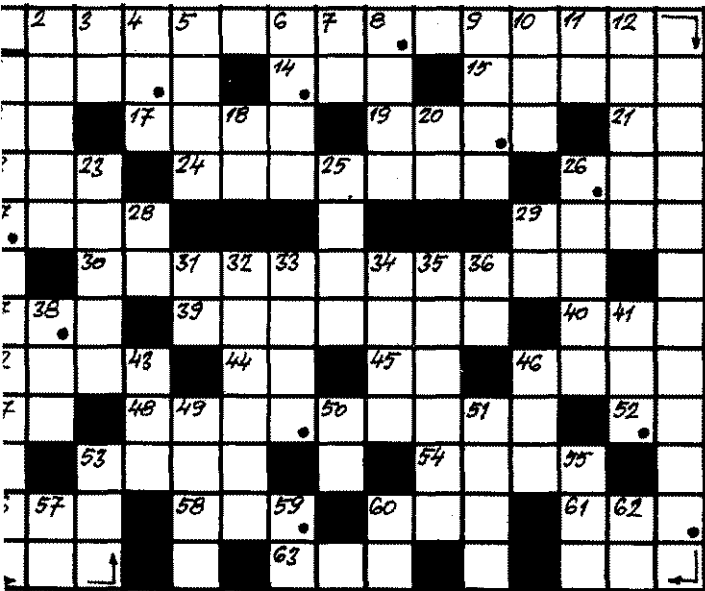
Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki o.v.

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388 Pf. 99.

(X)

ÉPÜLETBALESETEKNÉL A MASZTÁS EBBŐL A KÉT SZERZETI ELEMBŐL ÁLL (folyt.: g. 13.). 13. Légies. 14. Női név. Vissza: községünk. 16. Végtelen! 17. A gubós növény. 19. Dara. Nem valódi. 22. Nem ül (ék. ny). 24 Szemtelenségük közmon- sos, névelővel. 26. A közelebbit. Magas hangzású fosztóképző. Híres lótenyésztő és „vesztő- y” volt. 30. A FÜGG. 8. FOLY- TÁSA. 37. Meleg-e? 39. Elefánt zel. 40. Erő betűi. 42. Női név. YE. 45. Vés, visszafelé. 46. Pa- ürge. 47. Sír. 48. A FÜGG. 13. LYTATÁSA (folyt.: függ. 8.). 52. mkötő szalag. 53. Vissza: spa- ol folyó. 54. Kérés, kívánás. 56. m vak. 58. Távolság. 60. Spanyol név. 61. Esőn álló, de vissza! Férfi név.

Dezertál. 3. M, fordítva! 4. szony lesz belőle. 5. Sík területű. Sport és játék is. 7. Terhivata- k, rövid. 8. A VÍZSZ. 48. FOLY- TÁSA (folyt.: vízsz. 30.). 9. Für- állat. 10. YNZ. 11. Kettőzve rmekefenyítés. 12. Parancsa. 13. VÍZSZ. 1. FOLYTATÁSA (folyt.: sz. 48.). 18. Mint 21. 20. Ra pár-

ja. 23. Fübe harap! 25. Kis kecske. 26. Teljesen befed. 28. Tiltószó. 29. Lakó azonos hangzói. 31. Rag. 32. Egyesület, klub. 33. Eszik vagy iszik. 34. Ut szélén húzódik. 35. Ez a korszak: köszén korszak. 36. Bi- ka azonos hangzói. 38. Gyilkolja. 41. Nagyon régi. 43. Majdnem apró! 46. Becézett női név. 49. A hegy leve. 50. Kis gazdasági építmény. 51. Puszt a Hortobágyon. 55. Ahp- gyan kell! 57. Gödröt készít. 59. Személyes névmás. 60. Azonosak. 62. Zokogni kezd!

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 13., vízsz. 48., függ. 8., vízsz. 30.

Be kell küldeni továbbá a pontok- kal megjelölt kockákban levő be- tűkből összeállítható szót: a teher- elosztó pallót vagy gerendát a dúc végébe, vagyis ebben a pontban helyezük el.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. április. 28.

K. I.

A 3. számban megjelent keresz- rejtvény megfejtése a következő: GAMASZTÁSOK; FÜGGESZTES; FESZÍTÉS; BONTÁS; ÁTTÖRÉS- DÖNTÉS; ELMOZGATÁS.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: ROBBANTÁS.

Könyvtalványt nyertek: Benke István, Csongrád; Orsós János. Pászto: Váradi Gábor, Debrecen.

A nyereményeket postán küldjük el.

Korszerű tűzvédelmi felszerelések a megelőző tűzvédelemért! Készséggel állunk a vállalatok rendelkezésére alábbi tűzvédelmi termékeinkkel:

Gumirozott, szintetikus, nyomáspróbázott, műbizonylattal ellátott, 52 mm és 75 mm-es szerelt tűzoltótömlők. Gumirozott szintetikus tűzoltótömlő 2", 3", 4" és 6"-os méretben. Tűzoltó csigatömlők 2", 3" és 4"-os méretben.

Fali és altalaji tűzcapszokrények, tűzcsapok, golyóscsapos sugárcsővek 52-es és 75-ös méretben, kötött és porlasztott sugárra, állványcsövek, osztóvillák, kif. méretű nyomó- és szívótömlő- kapcsok, nyomószívó-csonkkapcsok, kupakkapcsok, egytetemes kapocspárkulcsok, altalaji és feltalaji tűzcspapkulcsok, tűzcisákyák, lipcsei zárkapcsok, nyomó- és szívó-tömlőgyűrűk, tömlőmosó berendezés

Tűzoltósisakok, mászóövek, bontóbalták

Nagykereskedelmi értékesítés:

8. SZ. OSZTÁLY

1065 Budapest VI.,
Bajcsy-Zsilinszky út 61.
Telefon: 115-800/52
310-362

Készpénzért vagy csekkfizetésre történő értékesítés:

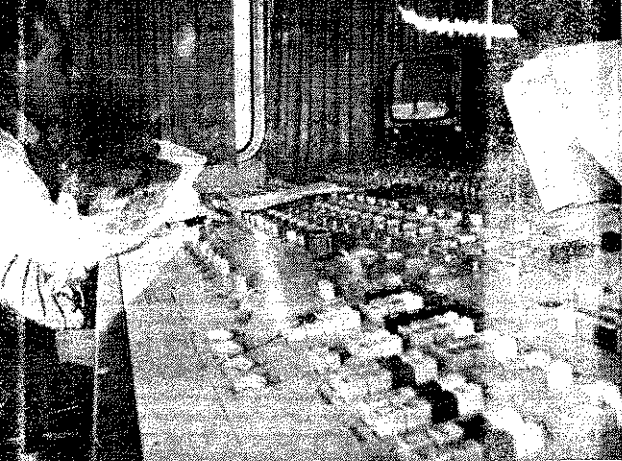
MŰSZAKI ÁRUK BOLTJA

1065 Budapest VI.,
Bajcsy-Zsilinszky út 53.
Telefon: 115-800/25

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSEG: Budapest VI., Izabella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108

79.2543/2-04 - Zrínyi Nyomda, Budapest, F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314

Index 25801

A rádiókocsiban:
Galambosi Endre hangmérnök

Felföldi Anikó sajátos szanonnal nevetteget

A Rádiókabaré Zsanán

Egy hónappal a zsanai gázkitörés után újból ki-törésvédelmi szakemberek, tűzoltók, katonák, rend-őrök és határőrök gyüle-keztek a déli-alföldi fa-lucskában. De ezúttal nem ezüstösen csillogó, hőtől védő ruhákban, olajos és sáros gyakorlóban, hanem ünneplőben. A kik néhány nappal ezelőtt még elke-seredetten küzdöttek a lán-gokkal, azok 1979. február 24-én nevetni mentek Zsa-nára. A rádió kabarészín-háza márciusi műsorát a zsanai gázkitörés elfojtói-nak tiszteletére készítette. A nyilvános felvétele meghívtak mindenkit, aki részt vett a tűz oltásában. Így a közönség soraiban ott láthattuk Vecsernyés Imre tűzoltó századost, a turbóreaktív oltógépek pa-rancsnokát, Zsoldi István tűzoltó alezredest, a tűz-oltás-vezetői törzs tagját, Hamar Viktor tűzoltó őrnagy, hírfőnököt és Vörös Imre tűzoltó őrnagyot, a kiskunhalasi városi-járási tűzoltóparancsnokot.

Március 5-én este már valamennyi rádióhallgató hallhatta a zsanai kaba-rét, amelynek szövívője Selmeczi Tibor volt. Mar-ton Frigyes vezényletével ezúttal nemcsak a rádió kabarészínházának művé-szeit hallhattuk. Megszó-laltatták Lajkó Lajost, a zsanai tanács elnökét és azt a két honvéd tiszthe-lyettést is, akik a régi kút csonkját lőtték le...
Végre megértük ezt is! Nem döbönt arccal hall-gattuk a Zsanán készült rád'és műsort, mint azt egy hónapja tettük, ha-nem önfeledten neveltünk.
Írta: B. Nagy Jenő

Az első sorokban a tűzoltók ültek

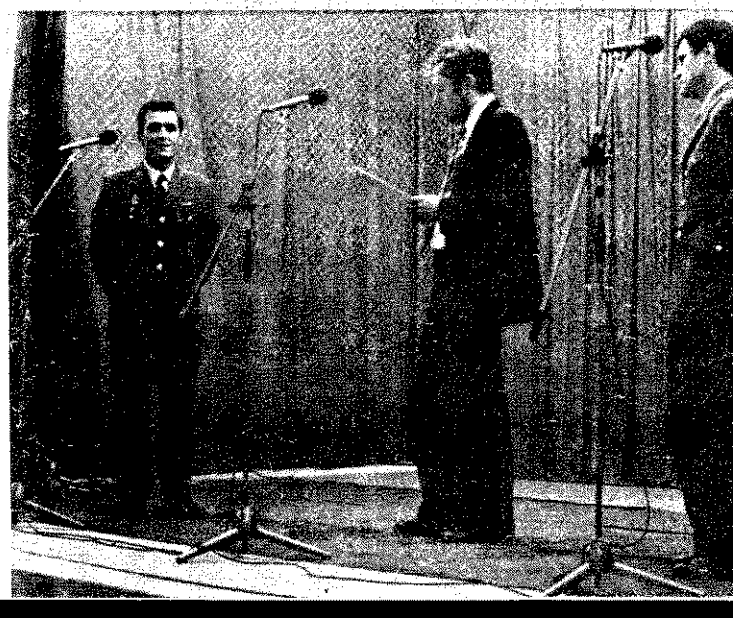

Marton Frigyes rendező és a műsor szer-kesztői: Farkasházi Tivadar és Sinkó Péter

Bodrogi Gyula ugyancsak a gázról beszélt
Fotó: Várhelyi László

Selmeczi Tibor és a nevezetes lövés két főszereplője

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI. évf. 5. sz.

1979. május

Kécscabán (32. old.)

Szegedi pillanatképek (16-17. old.)

Az évforduló jegyében (3. old.)

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

Budapest, 1979. április 2-án.

ELVTÁRSAKI

Rendőrök, határőrök és tűzoltók, tisztetek, tiszthelyettesek, zászlósok, tisztek, tábormokok!

Harmincnégy éve, április 4-én, amikor a Vörös Hadsereg Nemesmedvesnél kiűzte hazánk területéről az utolsó fasiszta csapatok maradványait is, újkori történelmünk sorsdöntő fordulata vette kezdetét.

A szovjet katonák, a magyar antifasiszták és valamennyi nép bátor fiai harcának eredményeként kedvező feltételek teremődtek hazánk demokratikus fejlődéséhez, a proletárdiktatúra megerősítéséhez.

Az új Magyarország megszületésével, megerősödésével a dolgozó ember számára a munka, az alkotás lett a társadalmi megbecsülés, a létbiztonság, a boldogabb emberi élet kiteljesedésének az alapja.

Az elmúlt közel három és fél évtized alatt a magyar nép pártunk vezetésével jelentős előrehaladást ért el. A Magyar Szocialista Munkáspárt XI. kongresszusán megjelölt célok elérése érdekében eredményesen munkálkodunk nemzeti programunk, a fejlett szocialista társadalom építésén. Büszkék vagyunk arra, amit 1945 óta népünk elért. Azt azonban soha nem feledjük el, hogy a mai életünk kemény munka gyümölcse. A még szebb holnapért, a fokozódó követelményeknek eleget téve fegyvermelten, szervezeten, nagyobb hatékonyságra törekedve kell dolgoznunk.

Dolgozó népünk tudatában van annak, hogy elért eredményeink és további előrehaladásunk elválaszthatatlan a szocialista közösség országaival kialakított szoros politikai és gazdasági együttműködéstől, közös céljaink megvalósításától.

Számunkra ma is a legfőbb vezérelv és a jövő eredményeinek biztosítója, hogy a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus alapján tovább erősítjük kapcsolatainkat, együttműködésünket és egységünket a Szovjetunióval, a szocialista közösség országaival.

Népünk és valamennyi szocialista ország érdekeit szolgáljuk, amikor az internacionalizmus szellemében egyre tevékenyebben és hatékonyabban veszünk részt a Varsói Szerződés szervezetében, a béke és biztonság, a népek közötti barátság erősítésében.

ELVTÁRSAKI

A Belügyminisztérium hivatásos és polgári állománya a meghatározott feladatokat magasfokú politikai öntudattal és becsületes munkával eredményesen hajtotta végre. Ezért elismerésemet fejezem ki az egész személyi állománynak.

A Belügyminisztérium szerveinek, parancsnoki és személyi állományának a jövőben is feladata a fejlett szocialista társadalom építésének segítése, a közrend és közbiztonság fenntartása, a szocialista törvényesség biztosítása, a Magyar Népköztársaság államhatárának őrzése és védelme, s a tűzvédelem.

E feladatok maradéktalan teljesítése érdekében továbbra is elvárom, hogy a személyi állomány teljes odaadással, magasfokú hivatástudattal, becsületes munkával és szoros együttműködésben a fegyveres erővel és testületekkel, a munkásörszéggel, a társadalmi segítőkkel végezze feladatait.

BENKEI ANDRÁS
belügyminiszter

Hazánk felszabadulásának 34. évfordulója alkalmából kitüntetései ünnepséget rendeztek a Belügyminisztériumban. A szocialista gálat terén tanúsított kiemelkedő munkája elismeréseként Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Vörös Csillag Érdemrenddel tüntette ki *Újvári András* tű. ezredest, *Tóth István* és *Takács József* tű. alezredek a Kiváló Szolgálatért Érdemrengyel kitüntetésben részesültek. A Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát *Pál István* tű. ftórm. kapta. A kitüntetések *Benkei András*, az MSZMP KB tagja, belügyminiszter nyújtotta át. Az ünnepségen jelen volt *Gál Ferenc*, az MSZMP KB közigazgatási és adminisztratív osztályának vezetőhelyettese.

A Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokán *Varga Károly* tű. ezredes, országos parancsnok az évforduló alkalmából kitüntetések, dícséretetek, jutalmakat, többek között a Tűzoltói Érem arany fokozatát nyújtott át. Az ünnepségen megjelent *dr. Siklósi György* r. ezredes, a BM Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjének bűnügyi helyettese, *dr. Gunde Ákos*, a Belügyminisztérium II-es PB titkára és *dr. Miczkó Rudolf* nyugalmazott tűzoltó vezérőrnagy.

A budapesti tűzoltó-parancsnokságon *Majer István* tű. őrnagy tartott ünnepi beszédet. Az elnökségben foglalt helyeken *dr. Katona Géza*, a Fővárosi Tanács igazgatási főosztályának vezetője, *dr. Csepeli Béla*, a Budapesti Pártbizottság munkatársa és *A. I. Grudanov*, az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet déli hadseregcsoport tűzvédelmi szervezetének parancsnoka.

Ficsór Sándor tű. ezds. 67 főnek nyújtott át elismeréseket.

Újvári András
tű. ezds.
átveszi
a magas
kitüntetést

Benkei András
belügyminiszter
és
Varga Károly
tű. ezds.,
országos
parancsnok
a kitüntetett
tűzoltókkal

Németh Ferenc önk. t. szds., Hazza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát kapta

Az ünnepség elnöksége

Rózsa Imre t. örgy., a Tolna megyei tűzoltó-parancsnokság főelőadója az eddig végzett jó munkájáért a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta

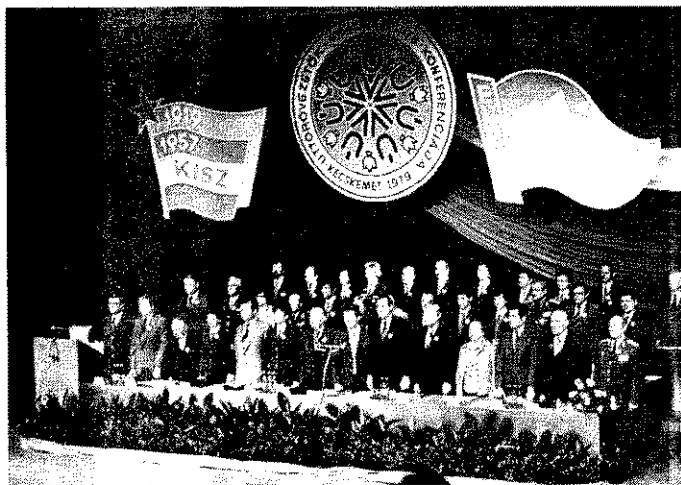

Dr. Siklói György r. ezredes mondott pohárköszöntőt

A résztvevők egy csoportja

Kecskemét adott otthont az úttörővezetők VII. országos konferenciájának. Az elnökségben helyet foglalt Németh Károly, az MSZMP KB titkára és dr. Maróthy László, a KISZ KB első titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, valamint politikai és társadalmi életünk számos vezetője. Az eseményen részt vett Károly Károly t. ezds., a Magyar Tűzoltóság országos parancsnoka is. A konferenciát Nemes Péter, az úttörőszövetség titkára nyitotta meg. Az ügyrend és a napirend eldöntésének után Szücs Istváné, a Magyar Úttörők Szövetségének főtárgyalójának előadott szóbeli kiegészítést az országos tanács ülésén a beszámoló záró részében. A délutáni tanácskozáson kért szót Németh Károly. A konferencia résztvevői öt csoportban folytatták két napon keresztül a beszámoló felelősségi vitát.

Busa László tű. alez. megnyitja

A budapesti tanácskozás résztvevőinek egy csoportja

TANÁCS

Az országos értekezletet követően valamennyi megyében és Budapesten is lezajlottak a megyei, ill. fővárosi tűzoltó-parancsnokságok múlt évi munkát értékelő és az ideai főbb feladatokat meghatározó tanácskozásai. Két ilyen eseményről, röviden mi is tájékoztatjuk olvasóinkat.

BUDAPEST

A fővárosiak március 26-i kibővített értekezletén első ízben vettek részt a kerületi pártbizottságok adminisztratív felelősei és a tanácsok igazgatási osztályvezetői is.

A tanácskozáson megjelent *dr. Molnár Endre*, az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára, *dr. Vincze Lukács* r. vörgy., budapesti rendőr-főkapitány, *Bornemissza Sándor*, a Fővárosi Tanács apparátusi pártbizottságának első titkára és *dr. Katona Géza*, a Fővárosi Tanács igazgatási főosztályának vezetője is.

Részt vett és felszólalt az eseményen *Varga Károly* tű. ezredes, a BM Tűzoltóság országos parancsnoka.

Mivel a résztvevők már korábban megkapták a napirend írásos anyagát, az értekezlet *Busa László* tű. alez., fővárosi parancsnokhelyettes megnyitása után — *Ficsór Sándor* ezds., fővárosi parancsnok vitaindítójával kezdődött.

A fővárosi tűzoltóság szerveinek múlt évi tevékenységét s Budapest tűzvédelmi helyzetét összességében eredményesnek, javulónak értékelték.

A tűzvédelmi viszonyok javításában elért eredményekben igen nagy szerepet tulajdonított annak a sokoldalú segítségnek, melyet a párt- és társadalmi, valamint a tanács szervek, a gazdasági vezetők, a tűzvédelem társadalmi szervezetében dol-

gozók s nem utolsósorban maguk az állampolgárok nyújtottak.

Befejezőként felhívta a figyelmet az 1979. évi munkatervi s a napirendi anyagban megfogalmazott feladatok végrehajtásának a jelentőségére, ezen belül is a személyi állomány nevelésének, még igényesebb politikai és szakmai felkészítésének s a munka hatékonyabb végzésének a kiemelt fontosságára.

Összesen tizenegyen — vezetők, parancsnokok, alapszervezeti párttitkárok, tanácsai tisztségviselők — szólaltak fel, s adtak számot az elmúlt évi munkáról, illetve mondták el véleményüket, gondolataikat, problémáikat, s körvonalazták a jövő tennivalóit.

Varga Károly tű. ezredes, országos parancsnok azzal a megállapítással kezdte felszólalását, hogy az ország tűzvédelmi helyzete szilárd, s ez a fővárosra is jellemző. A budapesti tűzoltóság — mondotta a továbbiakban — egységein szervezett, igényes és következetes munka folyik, még akkor is, ha akadnak gondok, több vonatkozásban pedig javítanivaló.

A napirend írásos anyagához s a hozzászólásokhoz kapcsolódóan kiemelte a hiányzó létszám pótlásának a szükségességét, a még következetesebb tűzvédelmi hatóságai munkát; elismerően nyilatkozott a fővárosi egységek tűzoltási és kárelhárítási tevékenységéről. Végül röviden tájékoztatást adott a BM TOP tevékenységéről.

Dr. Molnár Endre, az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára a tűzoltóságnak a főváros életében betöltött jelentős szerepét méltatva elismeréssel szólt a testület munkájáról, személyi állományának helytállásáról. Elvárásként jelölte meg a még eredményesebb tűzvédelmi tevékenységet, s ennek érdekében a belső tartalékok feltárását és hasznosítását, a hatékonyabb nevelést és képzést, a fegyelem szilárdítását, a tűzvédelmi jogszabályi rendelkezé-

seknek — a gazdaságossági szemléleten alapuló és a biztonságot egyaránt szem előtt tartó — következetes érvényesítését.

Ezután a XI. kongresszuson és a Központi Bizottság 1978. decemberi ülésén hozott határozatok végrehajtásának a fontosságát hangsúlyozta. Ezzel összefüggésben a nagyobb felelősségtudatot, a színvonalasabb és hatékonyabb munkavégzést jelölte meg követelményként.

Befejezésül a Budapesti Pártbizottság és a Fővárosi Tanács nevében köszönetét és elismerését fejezte ki a tűzoltóság eredményes munkájáért.

(B. J.)

GYŐR

A Győr-Sopron megyei parancsnokság éves munkát értékelő tanácskozásán a városi tanács vb-titkárai, igazgatási osztályvezetői, az apparátusi pártbizottságok képviselői vettek részt meghívottként.

Megjelent a rendezvényen és az elnökségben foglalt helyet *Zsámboki László*, a megyei tanács apparátusi pártbizottságának titkára és *Karácsony Ernőné dr.*, a megyei tanács vb igazgatási osztályának vezetője.

A múlt évi tevékenységről írásos beszámoló jelentés készült, amelyet a résztvevők előzetesen megkaptak, így az értekezleten *Szabó Gyula* alez., megyei parancsnok rövid vitaindítóját követően, tulajdonképpen a hozzászólások alkották a tanácskozás lényegét.

Tizenketten kértek szót: tanácsai tisztségviselők, parancsnokok, s az összességében pozitív képet adó beszámolóhoz kapcsolódóan, konkrét tényekkel egészítették ki annak mondanivalóját.

Felszólalt a vitában *Zsámboki László* és *Karácsony Ernőné dr.* is. Elismerően nyilatkoztak a megye tűzoltóságának munkájáról, s — az országos tanácskozáson elhangzottak vetületében — többek között az irányítási és a végrehajtás egységének a fontosságát, a következetesség fokozását és a megelőzés eszköztárában rejlő lehetőségek szélesebb körű felhasználását jelölték meg a fontosabb tennivalók sorában.

A tanácskozás, a megyei parancsnok választását követően az elnöklő *Szűcs Zoltán* örgy., megyei parancsnokhelyettes zárószavával ért véget.

— b —

A Győr-Sopron megyeiek elnöksége...

...és hozzászólás a vitaindítóhoz

A szerparancsnok

„A tűzoltás már a riasztással kezdődik” valija meggyőződéssel Baráti József t. zls., a pécsi megyei-városi parancsnokság szerparancsnoka.

Róla meg azt tartják: „megfogja a tüzet”.

A tizenöt év alatt, amióta a katonaságtól ide toborozták, igen sok alkalma nyílt arra, hogy bebizonyítsa, miként kell a tanultakat alkalmazni, nem pedig abban bizakodni, majd csak lesz valahogy.

1971-ben végezte el a tiszthelyettesi iskolát. Sokat adott számára, főleg a tűzoltási taktikában. Ma sem restell visszalapozni jegyzeteibe. Ilyenkor mindig visszacsengenek a fülébe L. Szabó alezredes előadásának mondatai is, amelyek hasznosságát azóta az élet igazolta.

Legjobb segítőtársnak azóta is ez a jegyzetfüzet bizonyult, ha netán dilemmája adódott taktikai vonatkozásban, a vízszállításnál, a sugarak működtetésénél, mikor milyen sugár használata a legcélszerűbb. Útbaigazítja az oltóanyag helyes megválasztásában, a kombinált tűzoltás alkalmazásában, de ugyanígy a helyismerethez is jó útmutatást ad.

Három nagy tüzesetnél sorra bebizonyosodott ennek a taktikának a gyakorlati haszna.

1975-ben, Szentpálpusztán, a régi urasági épületből átalakított csibenevelő égett. Már a riasztáskor tudta, hogy ott nincs víz. Azonnal riasztotta a köztisztasági vállalatot, így a nagy teljesítményű locsolókocsi egyszerre érkezett a tűzoltókkal.

A következő évben a Pécsi Bőrgyárban keletkezett tűzről részletesen írtunk lapunkban. Arról azonban, ami a sikeres oltás „mögött” van, a tűzoltásvezető, Baráti zászlós tudja a legtöbbet.

Helyismereti gyakorlatok alkalmával, de azonkívül is sokszor megfordult a bőrgyárban. Üzemrészenként ismerte a gyártási technológiát, s azt is, hogy melyikben milyen anyaggal dolgoznak. Mivel két emeletre kiterjedő, zárt terű festőberendezésekben keletkezett tüzet jeleztek, már a riasztáskor úgy döntött, hogy porral-vízzel kombinált oltást alkalmaz. Mégpedig azért, mert a festőüzem szomszédságában levő kollódiumraktár minden pillanatban felrobbanhat, így annak egyidejű hűtését is meg kellett oldania. A bőrgyári tűz kárértékét öt és fél millióra becsülték, de a fél óra alatt megmentett érték ennek az összegnek többszörösét tenné ki.

Az idősebb tűzoltók szerint ahol Baráti zászlós a tűzoltásvezető, ott utána a helyszín önmagáért beszél: élesen elhatárolható, hogy hol pusztított a tűz, mikor érkeztek a tűzoltók, s honnan kezdték az oltást. Szép, tiszta munka — mondják előljárói is.

Lapunkban részletesen írtunk a Faipari Ktsz 1977-ben történi tűzéről. Ott ő volt a tűzoltásvezető és kombinált oltást alkalmazott — teljes sikerrel.

Valamennyi „megfogott” tűznél az isko-

lában tanultakra hivatkozik, mintha ki-zárólag ez volna a sikeres beavatkozások egyetlen titka? Csak rákérdezésre vallja be, hogy nem. Van saját taktikája is, ami már a tanultakra és az évek tapasztalataira épül.

— Kockázatvállalásnak is nevezhetném — mondja. Merek kockáztatni. Ha valámben eltérek a szabályzattól, változtatok, nem azért teszem, mert nem tudom hogyan kellene, hanem mert éppen egy jobb megoldás kínálkozik. Eddig még mindig „bejött”.

Korántsem véletlenül. Sokat beszéltünk a taktikáról, ugyanis egy szerparancsnok számára döntő, hogy mindig pontosan előre tudja a lépéseket.

És még valami, ami eddigi munkájában segítette, s aminek szerepe volt abban, hogy a gondjaira bízott raj, vagy az egész szolgálati csoport a „tűzbe menjen” érte, illetve utána. Baráti zászlós nemcsak a tiszthelyettesi iskola tanárának volt hálás tanítványa, hanem Pécssett parancsnokának, Czillák József alezredesnek is, akitől az emberekkel bánni tudás pedagógiáját sajátította el. Ahogyan ő is bármikor megkeresheti parancsnokát, őt is megtalálják a raj tagjai ügyes-bajos dolgaikkal. Tudja, milyen fontos a jó munkahelyi közérzet, s nem kevésbé, hogy azt a tűzoltót, akinek családi vagy egyéb gondja van, aligha indíthatja útba nyugodt lélekkel mások mentésére.

Szabad idejének nagy részében pszichológiai könyveket olvas. Szerinte a tűzoltói mesterségben a fizikai állóképesség mellett nagyon fontos szerepe van annak, ki hogyan viseli el az idegi megterheléseket. Ilyen szempontból nemcsak másokat vizsgál, önmagát is megfigyeli. Önralmát tovább szeretné fokozni. Ennek jó próbatétele egy-egy vonulás, bármilyen beavatkozás vár is rájuk, neki kell a legnyugodtabbnak lennie.

A felszerelés persze Pécssett is lehetne korszerűbb. De amíg ez van, ezt kell szeretni, és maximálisan hasznosítani. A bányamentőknél rendszeresített korszerű légzőkészülék például náluk is jó szolgálatot tehetne, bizonygatja.

A pécsi bőrgyári tűznél pedig beosztottai valóságga kiirigyelték a korszerű kárhely-rádiókat a mentősök kezéből.

Mindezeket nem panaszként, inkább vágyai között említi.

Hallottuk, hogy szereti ha „van mögötte valaki”. Szóvá is tesszük.

— Igen, valóban így van. Jó néven veszem, ha egy „melegebb” helyszínen megáll mögöttem a megyei parancsnok vagy a helyettese. Nem ellenőrzésképpen, csak ott legyen. Önbizalmat ad.

Írta: Sz. Lovász Ilona
Fényképezte: Kútvolgyi Mihály

Borsodszirák

Március 17-én tartották a boldva—borsodszirák—zilizi önkéntestűzoltó-egyesület közgyűlését. Ezen a napon értékelték a négyéves munkát és választották meg az új vezetőséget.

A Himnusz elhangzása után Molnár Irma KISZ-tag nagy tetszéssel fogadott szavalatával kezdődött a program.

Az elnöki megnyitót követően e sorok írója számolt be az egyesület négyéves tevékenységéről. Hangsúlyozta, hogy a tagság eleget tett az önként vállalt hazafias kötelességének.

A beszámoló fontos tényezőként említette a területfelelősök megelőző munkáját.

Ennek eredményeként az elmúlt négy év alatt kevés tüzeset fordult elő a három községben.

Hosszú várakozás után, 1976-ban Borsodszirákon felépült az új tűzoltószertár, amelyben szépen berendezett klubszoba is található. Boldván 1977-ben rendezték be a klubszobát.

Kiemelten köszönetünket fejeztük ki a borsodsziráki Bartók Béla Mgtsz vezetőségének az állandó erkölcsi és anyagi segítségért.

A közgyűlésen jó munkájukért többen részesültek erkölcsi és anyagi elismerésben.

A közgyűlést követően közös vacsorát rendeztünk.

Kun Lajos
önk. tű. szds.,
az egyesület parancsnoka

Ónod

Üttörő-tűzoltók ünnepi köszöntője és esküvétele vezette be március 20-án Ónodon a fennállásának 90. évfordulóját ünneplő önkéntestűzoltó-egyesület vezetőségválasztó közgyűlését.

Az elmúlt négy év munkájáról *Lövő Gyula*, az egyesület elnöke számolt be, kiemelve, amire joggal büszkék lehetnek, hogy ez alatt tüzeset nem fordult elő a községben, s az egyesület női rajának tagjai is teljes egyenjogúságot vívtak ki a versenyeken elért eredményeik alapján.

45 ezer forint értékű társadalmi munkával klubhelyiséget épített az egyesület, ahová a fiatalok minden újév első órájában meghívják *Szabó János* tű. szds., önk. tű. parancsnokot (irigylésre méltó, de követhető kapcsolat).

A lakóházak harmadrészét ellenőrzik évente, s ennek hatékonysága önmagáért beszél.

Gondjaik közül a korszerű szakirodalom hiányát és az egyenruha-ellátottság fogyatékoságait említette.

Feladataik sorából az intenzív tüzmelőzést, a tűzvédelmi propagandamunka fokozását, évente legalább kétféle vizet gyakorlat szervezését, a politikai továbbképzés színvonalának és hatékonyságának javítását emelte ki, s azt hogy kulturális téren többet kell adniuk a fiataloknak.

A rövid, de konkrét hozzászólások megerősítették a vizsgált kiegészítettek a beszámoló tartalmát.

A vita után a járási hivatal képviselőjében *dr. Tarján Ivánné* pénzügytálmát, *Siska Ferenc* tű. őrgy., városi és járási parancsnok szolgálati érdemérmeket és okleveleket adott át az eredményes négyévi munka élenjáróinak.

A lemondott vezetőség ismét bizalmat kapott, csupán egy új tisztségviselőt választott a közgyűlés.

Tiszalök

Tiszalök nagyközség önkéntestűzoltó-egyesülete március 23-án tartotta vezetőségválasztó közgyűlését a tanács vbtérképében.

Dr. Szabó János, a nagyközségi tanács vb-titkára megnyitójában hangsúlyozta a rendezvény politikai jelentőségét, s megköszönte azt az erkölcsi és szakmai segítséget, amelyben az állami tűzoltóság helyi szervei részesítették az önkéntestűzoltó-egyesületet. Ezt követően felkérte *Máté István* önk. tű. szds.-t, egyesületi parancsnokot a közgyűlési beszámoló megtartására.

Máté elvtárs beszámolójában átfogóan értékelte az

egyesület négyéves munkáját. Utalt arra, hogy az egyesület szervezetszerű létszáma 28 fős és 9 pártoló tag. Külön kiemelte, hogy az egyesület vezetőse nagy gondot fordított a fiatalításra. Az egyesület tagjainak több mint 9 százaléka még nem töltötte be a 25. életévét.

Mint mondotta, az egyesület tüzmelőzési és kárelhárítási feladatait is becsülettel végrehajtotta. 1978-ban a területi felelősi hálózat tagjai több mint 900 lakó- és 50 középületben tartottak tűzvédelmi ellenőrzést, az önkéntesek három tűz eloltásában működtek közre eredményesen. Az egyesület működéséhez adták az elhelyezési és pénzügyi feltételek is. Tavaly

Munkájukról van szó ...

... a tiszalöki parancsnok értékelésében

Fajkuszius Ferenc egyesületi elnök nyitotta meg a közgyűlést

Az egyesületi tagok a beszámolót hallgatják

6 TŰZVÉDELME

tűzoltószertárat kaptak. A helyi tanács tehergépjárművet is vásárolt a részükre. Két 800-asal rendelkeznék, ezek cseréje azonban nagyfokú elhasználódásuk miatt feltétlenül indokolt.

A jelenlevők közül hatan szóltak hozzá a beszámolóhoz, s valamennyien egyetértettek az abban foglaltakkal. Javasolták, hogy az egyesület újonnan megválasztandó vezetősége a továbbiakban is megfelelően működjön közre az ifjúsági és úttörő-tűzoltók szakmai irányításában és ezzel is segítse elő az utánpótlás fo-

lyamatosságát. A hozzászólások után ötponos határozati javaslatot fogadott el a közgyűlés.

Második napirendi pontként az egyesület parancsnoka javaslatot tett a héttagú vezetőség és a háromtagú ellenőrző bizottság megválasztására. A régi vezetőség és ellenőrző bizottság jó munkáját bizonyítja, hogy mindkét választott szervben csupán egy-egy változás történt.

Szalontai Mihály
tű. örgy.

években fokozatosan csökkent a részvétel — a hozzászólások szerint — a nem megfelelő műszaki ellátottság miatt. Nincs olyan gépjármű-fecsken-dőjük, ami a község védelmét megfelelően biztosítaná, azaz-hogy van, csak levették róla a rendszámot... Kismotorfecsken-dőre meg hiába van együtt évek óta a pénzük, nem tudják beszerezni. Ilyen feltételek mellett az ideai járási tűzoltóverseny megrendezésének sem tudnak őszintén örülni, mivel az elhasznált-dott technika a múlt évben is cserbenhagyta őket, szerencsére — a versenyen.

Annak ellenére is bizakodók, hogy sem a járási, sem a megyei szervek nem tudnak nekik segíteni. Úgy vélik, valaki mégis illetékes abban, hogy biztosítva legyenek a tűzoltás feltételei a zalai dombokon. Ők mindenesetre, még ilyen körülmények között is felelősnek érzik magukat a terület tűzvédelméért.

Tarjáni István
tű. fhdgy.

Zalalövő

„Az egyszerű ember ritkán kerül reflektorfénybe, de ha kiérdemelte, a tűzoltót is oda kell állítani” — hangzott el az iskolaigazgató hozzászólásában az önkéntestűzoltó-egyesület és tagjainak rangját méltóan kifejező nyilatkozat Zalalövőn, a március 23-i vezetőségválasztó közgyűlésen.

Az esemény és az egyesület helyi jelentőségét jól érzékelteti, hogy a 30 fős létszámmal szemben 54-en foglaltak helyet a kultúrház nézőterén az úttörők műsorával gazdagított közgyűlésen.

Az 1975 óta végzett munkáról **Némethi Sándor** egyesületi elnök adott számot. E szerint az első két évben nem volt tűzük. 1977-ben két tüzet oltottak el önállóan; ebből az egyik nem a saját területükön, hanem Vas megyében keletkezett. Tavaly három tüzeset felszámolásában vettek részt eredményesen. A továbbképzéseken az utóbbi

Hangzik a zalalövői beszámoló...

...és a kedves köszöntő dal is

A KULTURÁLIS MINISZTERIUM 90 tűzvédelmi vezető részvételével országos értekezleten értékelte a felügyelete alá tartozó szervek, intézetek és a kiemelt létesítmények tűzvédelmi helyzetét, múlt évi munkáját a Vörösmarty téri Kulturális Központ iroda-épületében. A tanácskozást követően a résztvevők megismerkedhettek a Kulturális Központ tűzvédelmi körülményeivel.

26-an szóltak hozzá a tárcsa tűzvédelmi helyzetét értékelő beszámolóhoz, majd dr. Bálint Rudolf, a minisztérium tűzvédelmi főelőadója válaszolt a kérdésekre.

MÁRCIUS 30-ÁN Szekszárdon a Tolna megyei tűzoltó-parancsnokság a Babits Művelődési Központban a megyében a tervezést és kivitelezést végzők részére ankétot rendezett. Az aktuális tűzvédelmi problémák ilyen jellegű felvetése nagy tetszést aratott. A vita után levetítették a Pekoli terény c. filmet.

A szervezett és tervezett szolgáltatási képzés alapvető feladatai közé tartozik a széles körű alap- és szakmai műveltséggel rendelkező személyiségek kialakítása, a teljesítményképes szaktudás elsajátíttatása. Vagyis azoké az elméleti és gyakorlati ismereteiké, jártasságoké és készségeiké, amelyek a tűzvédelmi munka eredményes végzéséhez szükségesek.

A tudomány és a technika napjainkban tapasztalható hatalmas ütemű fejlődése és egyéb körülmények következtében azonban nem lehet úgy felkészíteni az egyént a különféle szakmai feladatok végrehajtására, hogy ne volna folyamatosan szükség az ismeretek felelevenítésére, ismétlésére, illetve kibővítésére és továbbfejlesztésére.

Az alapvető és a továbbképzési feladatok

A szakmai ismeretanyag változásán, mennyiségi növekedésén és minőségi módosulásán kívül a tűzvédelmi tevékenység folyamatos fejlesztésének igénye is megköveteli a személyi állomány minden tagjára kiterjedő állandó önképzést és a rendszeres továbbképzést.

Tehát a szakmai tudás megszerzése, a technikai eszközök felhasználásához szükséges jártasságok és készségek kialakítása nem korlátozódhat meghatározott időtartamú kiképzésre. Társadalmi és egyéni szempontból egyaránt szükség van a tervezett önképzésre és a szervezett továbbképzésekre is.

A szakmai oktatás önképzés és továbbképzés nélkül nem lehet befejezett. Ezek a tevékenységek szerves egységet alkotnak, s együttes hatásuk eredménye: a korszerűen képzett, a modern technikát, a tűzvédelmi ismereteket hatékonyan alkalmazni tudó, fejlett hivatástudatú ember.

A korszerű elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtó szakmai képzés és a tervezett továbbképzés fejleszti az önművelésre irányuló hajlamot, segíti az egyén önfejlesztő képességeinek kialakulását.

A szakmailag igazán felkészült tűzoltót a tudomány és a technika iránti fogékonyság, a „nyitottság” jellemzi. A fejlődés, a művelődés iránti igény legfőbb biztosítékai: az ifjúkorban szerzett művelődési készség, valamint a tűzvédelmi élethivatásra történő felkészítés időszakában elsajátított ismeretek. A sokoldalú, eleven érdeklődésre alapozott, az egyén aktivitá-

sát magas színvonalon megvalósító életpályára történő kiképzés a legjobb meg-alapozója a szakmai állomány folyamatos ön- és továbbképzésének.

A továbbképzés valójában a szakmai kiképzés folytatása. Az életpályára történő felkészítéshez kapcsolódóan a továbbképzés is olyan kétféle tevékenység, amely az oktatók, valamint a részt vevő személyek közös tevékenységére épül.

A képzésben, illetve a továbbképzésben is az egyik részről a tanításról, oktatásról, a másik részről pedig lényegében tanulásról, elméleti ismeretek elsajátításáról, gyakorlati jártasságok és készségek formálásáról, fejlesztéséről van szó.

Bármilyen tanítás és tanulási tevékenység — így a tűzoltóság szakmai képzése, továbbképzése is — csak akkor lehet eredményes, ha az előadók, a képzést vezetők a szakmai követelmények messzemenő értékenyítése mellett ismerik és helyesen alkalmazzák az oktatás alapvető pedagógiai, didaktikai és módszertani elveit, törvényszerűségeit is.

Ezekkel együtt a Somogy megyei tűzoltó-parancsnokság saját kiképzési és továbbképzési tevékenységét elemezve, helyesen ismert fel a pedagógiai és a módszertani ismeretek nélkülözhetlenségét a szakmai oktatásban.

Az ilyen jellegű problémák és nehézségek megszüntetése érdekében, első próbálkozásként 1977 májusában iktattak be pedagógiai témát a szakmai továbbképzésbe. Az „szakmai oktatás módszertani, didaktikai kérdései” és „A korszerű felnőttoktatás módszerei” címmel szervezett továbbképzésen a megyei, valamint a járási és a városi személyi állomány oktatását, kiképzését irányítók vettek részt.

A didaktikai témakörű továbbképzés pozitív tapasztalatai adták az indítékot arra, hogy a Somogy megyei tűzoltó-parancsnokság a Pécsi Tanárképző Főiskola közreműködésével oktatási, módszertani témákkal is megkezdte a szakmai továbbképzéseket.

Öt évre szóló pedagógiai tematikát állítottunk össze.

1977: Az oktatás alapfogalmai és alapelvei.

1978: Az oktatás folyamata és dialektikus értelmezése. Az oktatás módszerei. A szóbeli módszerek alkalmazásának problémái a szakmai képzésben.

1979: A cselekedtető módszerek felhasználásának didaktikai kérdései. Az oktatás technikai eszközei.

1980: Teljesítménymérés, értékelés és minősítés az oktatás folyamatában. A felnőttek tanulásának, ismeretszerzésének sajátosságai.

1981: Az emlékezet és a felnőttek tanulása. A gondolkodás folyamata és szerkezete. A tanulás vezérlése, irányítása. Az oktatás tervezése. Felkészülés az oktatásra.

A képzési folyamat hatékonyságát azonban nemcsak sajátos pedagógiai elvek, illetve módszerek és eljárások befolyásolják, hanem más — például nyelvészeti, retorikai stb. — tényezők is. Ezért 1978-tól kezdődően teljesen indokoltan bővült ki a Somogy megyei tűzoltó-parancsnokság továbbképzési programja egy-egy nyelvművelési, beszédtechnikai téma feldolgozásával is.

Modern korunkban a szűk, ún. szakmacentrikus szemlélet helyett csak az átfogóbb, komplexebb képzési, továbbképzési eljárások vezetnek eredményre. Az ilyen jellegű törekvései miatt is fokozott figyelmet érdemel az említett parancsnokság évek óta végzett továbbképzési munkája.

Évek konkrét tapasztalatai sokoldalúan igazolják a képzés és a továbbképzés korszerűbbé tételéért végzett Somogy megyei tevékenységet. A szakmai továbbképzéseknek didaktikai, metodikai, valamint nyelvművelési, beszédtechnikai problémák megválasztásával való kiegészítése nyomán hatékonyabbá vált az oktatók és előadók kiképzési munkája. Növekedett a képzésben, továbbképzésekben érdekelték aktivitása, ami jelentősen segíti a személyi állomány szakmai és gyakorlati felkészültségét.

Az említett eredmények tették indokolttá a Somogy megyei elgondolásoknak a szélesebb nyilvánosság elé tárását. Bizunk abban, hogy ezzel ösztönzést adhatunk más megyék tűzoltó-parancsnokságainak is arra, hogy szintén közkinccsá tegyék képzési és továbbképzési tevékenységük tapasztalatait.

Dr. Zukovits Imre
(Pécsi Tanárképző Főiskola)

A TAURUS Gumiipari Vállalat március 1-én tartotta az 1976. évi munka-, tűzvédelmi, egészségvédelmi nagyvállalati szintű értékelését, amely megállapította, hogy sokat javult a tűzvédelem helyzete.

Az igazgatási osztály vezetője

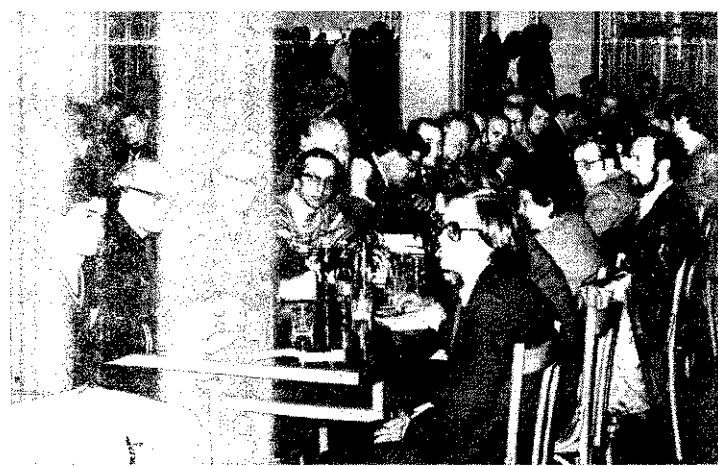
Dr. Herczeg István, a megyei tanács vb igazgatási osztályának vezetője, az ésszerű megoldások szenvedélyes keresője. Vallja, hogy az élet realitásai még rövid távon sem tűrik a mellébeszélést, a valóságtól eltérő mesterkelt megoldásokat. Tömondatokban, csak a lényegre szorítkozóan fogalmaz; azt mondják, a munkájában is ilyen.

A tűzoltóság tanácsi irányítását illetően így sűriti a véleményét: első perctől tisztázott volt előtte, hogy mire mi tartozik, s a kezdeti egy-két személyi kérdéstől eltekintve semmi problémájuk a tűzoltókkal. Az előbbi esetben meg mindenképpen radikálisan kellett közbelépni, mivel vannak kérdések, amelyek öntisztulással nem rendeződnek. Ezek persze hatnak egy ideig bizonyos körökben és ha nem is tartósan, de negatívan befolyásolják a véleményt.

Szerencsére túl vannak az effajta gondokon, bár néha előfordul, hogy egyesek a tűzoltókra nem éppen hízélgő nézeteket hangoztatnak. Mint például teszik azt olykor az építetők, beruházók, kivitelezők közül, amikor úgy lépnek fel a szakhatósági eljárást

követően, „könnyen okosok utólag a tűzoltók...” Beszélgetésünk időpontjában az foglalkoztatta, hogy vajh' helyileg eirendelhetnék-e, hogy már az építésgedélyi eljárásnál belépjen a tűzoltóság a folyamatba. De rögtön elvetette a gondolatot, mivel ebben a stádiumban még nincs műszaki terv. Mindenre esetre tovább küszködik a témával. Részben az ésszerűség, de nem mellékesen amiatt, mert az ilyesmi rossz fényben tünteti fel a testületet azok előtt, akik nem ismerik az eljárás rendjét.

1975-ben behatóan kezdett foglalkozni a szabálysértésekkel, egy általános felügyeleti vizsgálatot követően. Az ellenőrzés a megyénél ugyan mindent rendben talált, de az volt a véleménye, hogy a felügyeleti tevékenység kívánnaivalót hagy maga után. Erre felrendelte el, hogy a szabálysértési hatóságok, 1976-tól, negyedévenként kötelesek tételesen elszámolni a munkájukról. És hogy még áttekinthetőbb legyen a kép: a tűzvédelmi szabálysértésekről; a városokból és nagyközségekből név szerint jelentik, akikkel szemben eljárást folytattak.

APRILIS 19-ÉN a Franklin Nyomda kultúrtermében értékelte a Tönnnyüipari Minisztérium a felügyelete alá tartozó vállalatok tűzvédelmi helyzetét. Tóth Sándor, a minisztérium tűzvédelmi főfelügyelője tartotta a beszámolót és határozta meg az 1975. évi főbb feladatokat. A beszámolót vita követte.

Bár küszködnek, hogy ne eseljen vézetet követően tegyenek feljelentést, s hogy megváltoztathassák a 70-30 százalékos arányt. Ma már az 80-20 százaléknál tartanak, ami jó eredmény, és hasonlóan azt is a vizsgálatónak mondja, hogy a szabálysértési ügykezelés adatait, tényeit tekintve tavaly az utolsó helyről feljöttek a második-harmadikra. De az egésznek az értéke abban van igazán, hogy ha összefoglalót készít, az nem több mint oldalnyi-nél az a melléklet kimutatásnál. A tények önmagukért beszélnek.

Bármilyen témára kerül is szóba, érződik róla, hogy behatóan ismeri, a kialakult véleménye van róla. Nem általánosságban beszél, hanem konkrét sorol. Többek között elmondja, hogy törvényességi szempontból az összes pártbizottságot végigvizsgálták; a javaslatokat alapján iratmányokat dolgoztak ki a testület segítségére — az eljárás törvényről 10 órában előzetes beszámolót tartott; eddig egyetlen ügy került hozzá, amelyekben felügyeleti fokon kellett döntenie.

Részletesen elmondja, milyen javaslatot terjesztettek az MIIH elvi főosztályához az egyesületekről szóló jogszabályok módosítására: hogy a

körzetesítést tovább fejleszthessék. Ugyanis Fejér megyében a községi önkéntes tűzoltóságokat — a vb döntése alapján, a településhálózat-fejlesztési tervet is figyelembe véve — 1975-ben körzetesítették. A kialakított körzetek székhelyein működő egyesületek műszaki — Zsuk tűzoltó gépjárművel történő — felszerelését és szertárépítését a megyei fejlesztési tervben biztosították.

Javaslatukban részletesen kimunkálták a szervezeti felépítést, a fenntartási költség-hozzájárulás módját, a fejlesztési alapszabályokat, a fejlesztés, építés, beszerzés, pénzgazdálkodás elveit, a készütség technikai és személyi feltételeit, s a felügyelet kérdését — mindezt természetesen részletes, a realitásokra épülő indoklással.

A nehézségek között említi az állami egységek műszaki fejlesztését. Szerinte nem járható út, hogy a megyei tanácsok külön-külön oldják meg a saját gondjukat. Itt speciáliszek esetében akkora összegekről van szó, amelyek meghaladják a helyi lehetőségeket. Véleménye szerint központilag be kellene gyűjteni a tanácsi hozzájárulásokat, és országosan intézni az egészet.

Dr. Herczeg István

A szolgálati feladatok eredményesebb végrehajtása céljából ebben az évben is elkészítettük az újítási feladattervet. Ez részben új, részben viszont már ismert témákat is tartalmaz. Az utóbbiak újbóli közreadását az a körülmény indokolja, hogy eddig még nem sikerült megoldani őket, és továbbra is valós igények fogalmazódnak meg bennük. Tapasztalataink szerint sokan úgy vélik, hogy a megadott időpont után már nem érdemes foglalkozni a témával. Pedig kár szem elől téveszteni, hogy a határidőt csupán a megoldás minél gyorsabb ösztönzésére jelöltük meg. Ha adott időpontig több javaslat érkezik be, akkor ezek közül választhatunk. Ha viszont nem érkezett javaslat vagy az ajánlott megoldások elfogadhatatlanok, akkor a későbbi kimunkálás nem lehet alapja az esetleges elutasításnak. A határidő letelte után azonban célszerű felvilágosítást kérni a konzultációra kijelölt témafelelelőstől. Továbbra is javasoljuk, hogy lehetőleg a csoportmunkát választásuk az egyes megoldások kidolgozására. A közösen kimunkált javaslatok ugyanis tapasztalataink szerint lényegesen alaposabbak.

Az elmúlt évi feladattervi javaslatokra beküldött munkák közül néhányat elfogadtak ugyan, de minőségük kívánivalókat hagytak maga után. Jó volna tehát, ha a javaslattevők azt is figyelembe vennék, hogy az igényesebb munka nemcsak többre értékelhető, hanem rövidebb idő alatt is valósítható meg, s ez egyaránt előnyös mind az újító, mind pedig a hasznosító számára.

Az állami tűzoltóság 1979. évi újítási feladatterve a következő:

● 1. A nyomótömlők mesterséges szárításának megoldása.

A szárítóroronnyal, illetve tömlőszárító helyiségekkel nem rendelkező állami és önkéntes egységeken kedvezőtlen időjárás esetére nincs megoldva a tömlők megfelelő szárítása, jöllehet emiatt az új típusú tömlők élettartama még inkább csökken, mint a korábbi típusoké. Javaslatot kérünk egy olyan szárítóberendezésre, amely a kisebb helyiségekkel rendelkező egységeken is felszerelhető. A javaslat kidolgozása-

kor célszerű a különféle energiahordozók alkalmazhatóságának figyelembevételével. A kezelés és karbantartás munkáigényessége átlagos legyen. Szakirodalomként a ventilátorokkal, valamint a fűtőberendezésekkel foglalkozó könyveket ajánljuk.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: *Lantos Sándor* tű. alez. *Díjazás:* a feladat sikeres megoldása esetén egy összegben 5000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1979. december 31.

● 2. A hírforgalom akusztikai leválasztása.

A BM TOP központi ügyeletén két, azonos típusú hírközpontszálon bonyolódik le a jelzőszolgálat hírforgalma. Egyidejű hírforgalmazáskor az akusztikai áthallás zavarja a jelzőszolgálat ellátását. Javaslatot kérünk a két hírközpont akusztikus szétválasztására.

A témában felvilágosítást ad: *Hamar Viktor* tű. őrgy. *Díjazás:* a feladat sikeres megoldása esetén egy összegben 1000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1979. július 1.

● 3. Hazai gyártású filmképző oltóanyag előállítás.

A tűzveszélyes folyadékok oltására tőkés importból származó filmképző oltóanyagot használunk („LIGHT WATER”). Beszerzése tetemes tökédeviza-kiadást igényel. Javaslatot kérünk olyan hazai gyártású filmképző oltóanyagra, amelynek az alapanyagai azonos vagy alacsonyabb áron szerezhetők be külföldről, mint az átlagos vegyipari termékek.

Szakirodalomként szakfolyóiratok és közlemények, valamint szabadalmak tanulmányozását ajánljuk.

A témában felvilágosítást ad: *Forgách Géza* tű. alez. és *Szalay Béla* tű. őrgy. *Díjazás:* a kidolgozásnak megfelelően.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1980. december 31.

● 4. Porralöltő gépjárművek töltése és üritése.

A jelenleg használt felszerelések mind töltéskor, mind pedig üritéskor jelentős fizikai igénybevétellel használhatók. A zárt rendszer hiánya emellett munkaegészségügyi problémákat is felvet. Javaslatokat kérünk olyan oltópor-szállító berendezésre, amely kedvezőbbé, gyorsabbá teszi a két feladat ellátását. Szakirodalomként poranyagok légszűrítésével foglalkozó könyvek tanulmányozását javasoljuk.

A témában felvilágosítást ad: *Hetényi Ferenc* tű. alez. *Díjazás:* a feladat sikeres megoldása esetén egy összegben 4000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1979. szeptember 30.

● 5. Légféktartályok állandó nyomásának biztosítása.

A készenléti szerek között egyre gyakrabban találhatóak légfékserelvénnyel felszerelt olyan járművek, amelyek több légtartállyal vannak ellátva és különféle szerelvények működtetésére is szolgálhatnak. Gondot okoz, hogy a készenléti szolgálat alatt a légtartályok nyomása nem állandó, illetve az üzemeltethetőség alsó értéke alá is csökken, jöllehet megfelel az érvényben levő előírásoknak. Javaslatot kérünk egy olyan

megoldásra, amellyel készenléti szolgálatban állandóan biztosítható a légféktartályok üzemi nyomása. Szakirodalomként a légfékserelvénnyel foglalkozó könyveket ajánljuk.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: *Hetényi Ferenc* tű. alez. *Díjazás:* a feladat sikeres megoldása esetén egy összegben 4000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1979. december 31.

● 6. Mintavevő szonda és gyors vizsgálati eljárás az oltópor használhatóságának megállapítására, ellenőrzésére.

A porralöltő gépjárművek oltóportöltetének az érvényben levő előírások időszakos vizsgálatot írnak elő. Gyakorlati tapasztalat, hogy az oltópor sokszor nem teljes tömegében válik használhatatlanná, így a jelenleg alkalmazott mintavétel nem vonatkozatható megnyugtatóan a teljes portömegre, illetve téves következtetésekre adhat lehetőséget. Javaslatot kérünk egy olyan mintavevő szondára és rövidített vizsgálati eljárásra, amelyek alapján a betöltött oltópor további használhatósága gyorsan és egyszerűen eldönthető. Szakirodalomként a használt oltópor-műszaki feltételének tanulmányozását javasoljuk.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: *Szalay Béla* tű. őrgy. *Díjazás:* a feladat sikeres megoldása esetén egy összegben 5000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1979. december 31.

● 7. A porralöltő gépjárművek nyomótömlőinek időszakos gáztömörség-vizsgálata.

Javaslatot kérünk egy olyan berendezésre, amellyel biztonságosan el lehet végezni az MSZ 1040/1 szabványban előírt próbanyomást. Szakirodalomként a NYEBSZ és az ABEO tanulmányozását ajánljuk.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: *Cserhádi Tibor* tű. fhdgy. *Díjazás:* a feladat sikeres megoldása esetén egy összegben 3000 forint.

A feladat benyújtásának célszerű határideje: 1979. december 31.

BM TOP
Tűzvédelmi Kutató Intézet

PÉCSI vetélkedő

1978 októberében a Baranya megyei tűzoltó-parancsnokság a középírányító szervek tűzvédelmi megbízottai részére vetélkedőt hirdetett meg. A több-
lépcsős vetélkedő döntőjét 1979. március 30-án tartották meg Pécsen 22 csapat részvételével. Tűzvédelmi totóval kezdték, villámkérdésekkel folytatták. Tűzvédelmi oktatófilmet vetítettek – hang nélkül, ahol a szabálytalanságokat kellett felfedezni. Különböző anyagok neveit kapták a versenyzők papírszeleteken. A feladat, az anyagok veszélyességi osztályokba sorolása, majd annak megállapítása, hogy ezek mivel olthatók. Melyik a helyes: a poroltó avagy a porralöltő? – magánzóveget hallhattak, ahol ilyen jellegű hibákra kellett figyelni. A mindvégig izgalmas vetélkedőben, melyet a játékvezető Pfeiffer Márton tú. főhadnagy lendületesen vezetett, vesztes tulajdonképpen nem volt. Mindenki nyert valamit: a tűzvédelem felkészültebb megbízottakkal gyarapodott, a versenyzők között pedig 28 600 Ft értékű vásárlási utalványt és tárgyjutalmat osztottak ki.

A HELYEZÉSEK IGY ALAKULTAK:

1. Baranya-Tolna megyei Élelmiszer és Vegyi Nagyker. Vállalat
2. Baranya megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat
3. Dél-dunántúli Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat

KÜTVOLGYI MIHALY

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

Tűzoltási kísérlet a Szamotlor tónál

1978 júliusában nagyszabású kőolajkú tűzoltási kísérletek helyszíne volt a Tyumen megyében levő nyízsnevarovszki gyakorlótér.

A kísérleteket a szamojori kőolajmező feltárása, gyors reagálásként, és az ipari kiaknázás mielőbbi beindítása érdekében végezték.

A nyugat-szibériai munkálatok beindulása óta a „többet észsel, mint erővel” gyakorlatja érvényesül, vagyis a legkorszerűbb technikát és technológiát alkalmazzák. Ezt érvényesítik a tűzvédelemben is a berendezéseket a legkorszerűbb védelemtechnikákkal szerelik fel.

Rendkívül megnehezítette a fűrésoka hogy a terület háromnegyed része a t. vize alatt van.

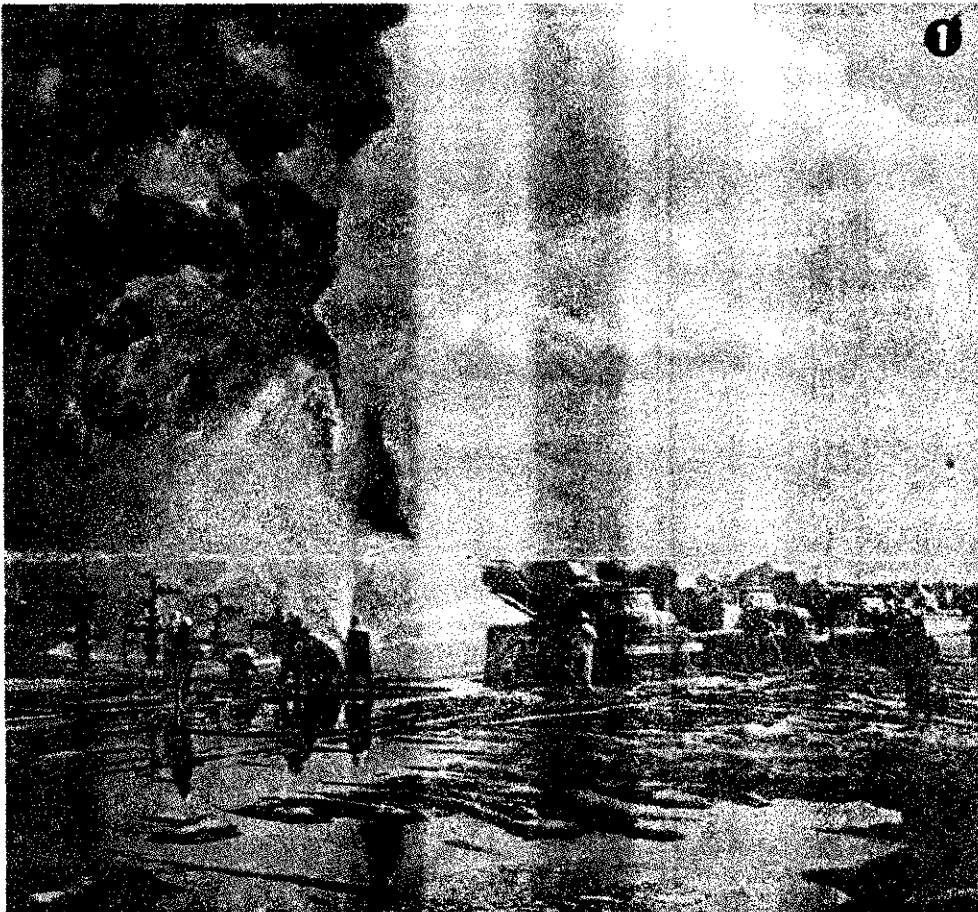
A kőolajfeltárás hazai és külföldi tapasztalatait felhasználva, ferde fűrészt alkalmaztak a nehezen hozzáférhető helyeken. A szamotlori és az egész nyugati szibériai fűrészek 95—98 százaléka ezzel a módszerrel kialakított, ún. „csokor”-fűrészt.

A több fűréslyuk egy közös kútféjje való ellátása módszerének széles körű bevezetése újabb, összetettebb feladat elvégzését teszi lehetővé. Elsősorban az elmozdított területen jelentős nehézséget az ilyen módszerrel végzett fűrészek tűzvédelmének biztosítása.

Az első ilyen célú kísérletet 1970-ben végezték: 3 fűréslyukból álló egységen hajtottak végre tűzoltást. Ennél a kísérletnél bebizonyosodott az egyik fűréslyukból másikkra történő gyors tüzterjedés veszélye, ugyanakkor nem alakult ki a valószínűsített helyzet. Ezért új kísérleti telep létesítettek, s itt egy csokorba 13 fűréslyukat kötöttek. A második, 1975-ben végrehajtott kísérlet alkalmával a tűzkeletkezés után kb. 1 óra múlva egy 6— és több fűréslyukból álló „csokor” teljes lángba borult. A kísérletnél, ötnél több fűréslyuk egyidejű égésénél az oltás nem sikerült.

Ezek után az új kísérletekhez a gyakorlótér egy tervezőintézet és a tyumeni kőolajipari, valamint a helyi tűzoltó-technikai állomás szakembereinek elképzelései szerint alakították ki. Az egy „csokorban” levő kutak számát 13-re növelték. Vízszintes kiegyenlítő tartályt alkalmaztak a tartályok és az olajkúttel kiegyenlítésére és „NORD” típusú fogyasztásmérőket szereltek fel az olajfogyasztás pontos mérésére, melyet a termelő kutaktól jutottak a kísérleti kutakhoz.

A felújított gyakorlótér lehetőséget ad a reális nagyságú és teljes értékű tűzoltási kísérletek lefolytatására.

A jelenlegi kísérletet ott kezdték, ahol az előzőeknél 1975-ben még eredményt értek el, vagyis egyszerre öt égő kút ol-tását kísérelték meg, majd folyamatosan egyre több kútra terjesztették át a tü-zet. A szakaszokra a tyumeni körzet leg-tapasztaltabb dolgozóit osztották be, akik már több sikeres olaj- és gázkúttűz ol-tásában vettek részt, közöttük Sztoljarov elvtárs, aki már 18 sikeres kúttűzoltás résztvevője volt, a „Helytállásért tüzeset-nél” kitüntetését is megkapta.

A kísérletekhez szükséges erők és esz-közök biztosításában más parancsnokságok is részt vállaltak. Korszerű technikával rendelkeznek, annak minden fortélyát ismerik, így: az AGVT—100-as típusú tur-bóreaktív géppel és ennek egyik tovább-fejlesztett változatával, az AGVT—200-as típusú, szintén turbóreaktív, de nagyobb teljesítményű oltóberendezéssel. A kísér-letekben részt vettek még a Szovjetunió különféle tudományos intézeteinek, így a Tűzvédelmi Tudományos Kutató Intézet, a Tűzoltómérnöki Műszaki Főiskola, a Fi-zikai Kutató Intézet, valamint olajipari fő-iskolák dolgozói.

A megjelent tudósok és műszaki szak-emberek napjaink aktuális kérdéseire ke-resték a választ, és adatokat gyűjtöttek a további kísérletekhez.

A tűzoltási gyakorlatokat Obuhov altá-bornagy, a Szovjetunió tűzoltó-főparancs-noka, helyettese — a kísérletek megbí-zott állandó irányítója — Kimsztacs elv-társ, a Tűzvédelmi Tudományos Kutató Intézet parancsnoka, Tyeszlenko, a műsza-ki tudományok kandidátusa, valamint a Szovjetunió Ásványolajipari Vállalatának igazgatója, Hobotyko elvtárs vezették.

Rendkívül értékes tapasztalatokat, be-nyomásokat szereztek a résztvevők ennél a nagyszabású akciónál. A befejező kísér-letek során, 6—8 olajkút egyidejű égésé-nél, a tűzoltást a rendelkezésre álló erők és technika lehetőségeinek határán végez-ték. A lángok magassága elérte a 100 mé-tert, hőmérséklete az 1700 Celsius-fokot. A hatalmas, égő, több lángú szökkőkút erősen ellenállt. A szakaszokon dolgozó sugárve-zetőkre, vízgyűkezelőkre, gépkezelőkre ható hősugárzás kb. háromszorosa volt annak az értéknek, amely még égési sé-rülések nélkül elviselhető. Az égő fák-lya és a turbóreaktív oltóberendezések működése okozta zajszint meghaladta az elviselhető értéket.

A végül is eredményesen befejezett ki-sérlet, amelynek során egyszerre 8 (!) égő olajkút tüzet sikerült eloltani, rendkívül nagy jelentőségű a tudomány és a gya-korlati élet szempontjából. Alapul szolgál a kőolajfeltárásoknál elengedhetetlenül szükséges biztonsági előírások normatívái-nak megalkotásához, valamint a kiaknázás során érvényesítendő biztonsági szabá-lyokhoz. Ugyanakkor nagy jelentőségű a tűzoltóság munkáját illetően is, miután lehetővé teszi az eddig kidolgozott takti-kaik tervek, elképzelések tökéletesítését.

A sikeres kísérletsorozat nemcsak bi-zonyítja az oltástechnikai teljesítmények fokozásának lehetőségét, hanem egyúttal ösztönöz is a tűzoltómesterség-beli ismere-tek tökéletesítésére.

(Pozsarnoje gyelo 1978/12.)

Fordította: Bleszity János
tű. hdgy.

1. Ég a nyolc fűrólyukból álló „csokor”

2. Beavatkozik a küzdelembe a porraloltó technika

3. A gyakorlótér távolról

4. A. Voznyikevcev, a kísérleti tüzek oltását irányító állandó tűzoltási csoport vezetője

5. A tűz jellemző adatainak mérése

A tűzoltáshoz szükséges erők, eszközök számítási módszere a Szovjetunióban

A habképző anyag mennyiségének megállapításakor azonban kis és közepes habkiadottság esetén háromszoros tartalékkal számolnak.

Az alábbiakban néhány konkrét példával szeretném bemutatni a vázolt számítási módszer gyakorlati alkalmazását.

I. PÉLDA

Egy fatároló telepen tűz keletkezett az egyik $120 \times 12 \times 15$ m-es fűrészáru rakásban. A tűz veszélyezteti a 10 m-re levő farakást is. A fa nedvességtartalma 32%. A tűzoltóság kiérkezésekor a tűz területe 190 m^2 .

Határozza meg az oltáshoz és a védelemhez szükséges vízmennyiséget, a támadó és védősugarak, valamint a szükséges egységek számát.

MEGOLDÁS:

— az oltáshoz szükséges vízmennyiség:

$$Q_{sz}^o = S_T \cdot I_{sz}$$

$$S_T = 190 \text{ m}^2$$

$I_{sz} = 30\%$ -osnál nagyobb nedvességtartalmú fűrészáru esetén a szükséges adagolási intenzitás $0,21 \text{ l/s} \cdot \text{m}^2$ (az 1. sz. táblázat alapján)

$$Q_{sz}^o = 190 \cdot 0,21 = 50,4 \text{ l/s}$$

— az oltáshoz szükséges sugarak száma:
28 mm-es lövőke esetén:

$$N_s^{28} = \frac{Q_{sz}^o}{q_s^{28}}$$

$$Q_{sz}^o = \text{az oltáshoz szükséges vízmennyiség (l/s)}$$

q_s^{28} = vízágyú kapacitása (l/s)

$$N_s^{28} = \frac{50,4}{19} = 2,6 \quad 3 \text{ db vízágyú}$$

18 mm-es lövőke esetén:

$$N_s^{18} = \frac{50,4}{8} = 6 \text{ db sugár}$$

— a szomszédos farakás védelméhez szükséges vízmennyiség:

$$Q_{sz}^v = 0,25 Q_{sz}^o$$

$$Q_{sz}^v = 0,25 \cdot 50,4 = 12,7 \text{ l/s}$$

— a szomszédos farakás védelméhez szükséges sugarak száma:

$$N_s^v = \frac{Q_{sz}^v}{q_s}$$

$$N_s^v = \frac{12,7}{8} = 2 \text{ sugár } 18 \text{ mm } \varnothing \text{ lövőke esetén}$$

— az oltáshoz és a védelemhez szükséges egységek száma:

$$N_{egys}^{sz} = \frac{N_s^{v+o}}{N_{egys}^s}$$

N_s^{v+o} = az oltáshoz és a védelemhez szükséges sugarak összege

N_{egys}^s = az egy egység által szerelhető sugarak mennyisége

$$N_{egys}^{sz} = \frac{8}{2} = 4 \text{ egység, mely vízágyú felhasználása esetén is}$$

helytálló.

A számításhoz szükséges adatok:

- a tűz területe, vagy a helyiség térfogata, a védendő térfogat,
- a habképző anyag vizes oldatának adagolási intenzitása,
- a víz adagolásának intenzitása a hűtésre,
- a habképző anyag adagolási intenzitása,
- az oltási normaidő.

A habképző anyag és a víz oldatának szükséges mennyiségét a 12. számú képlet segítségével úgy állapítják meg, hogy az égő tűzveszélyes folyadék fajtájától függő intenzitásértéket használnak a képletben.

$$(Pl. százszoros habkiadottságnál pakura esetében $I_{sz} = 0,05 \frac{l}{s \cdot m^2}$)$$

$$\text{benzin esetében } I_{sz} = 0,08 \frac{l}{s \cdot m^2} \text{ stb.})$$

Olyan tűzveszélyes folyadékok esetében, melyek vízzel hígíthatók, az említettek kivül meg kell állapítani a hígításhoz szükséges vízmennyiséget. Adagolásának intenzitása általában $0,3-1,0 \text{ l/s} \cdot \text{m}^2$.

Szilárd éghető anyagok habbal való oltásakor, közepes és kis habkiadottság (százszoros és tízszeres) esetén a helyiség térfogata vagy a tűzterhelés térfogata alapján ezzel a képlettel határozzák meg a szükséges habmennyiséget:

$$Q_{sz}^v = \frac{V \cdot k_m}{n} \quad (18)$$

ahol: V = a helyiség vagy a védendő térfogat (m^3)

$$V = a \cdot b \cdot h_0$$

a -val a védendő térfogat szélességét,

b -vel annak hosszúságát jelölik,

h_0 = annak magassága vagy a szükséges habvastagság.

(Az utóbbi esetben: $h_0 = h_{TT} + Z$)

h_{TT} = a tűzterhelés magassága (m)

Z = a szükséges habmagasság a tűzterhelés felett (m)

k_m = a koefficiens, amely a veszteséget és a megsemmisülő habmennyiséget veszi figyelembe, a tűzterheléstől függően ez általában $3,0-3,5$

n = oltási normaidő (perc).

Tűzveszélyes folyadékok tárolói esetében az égő tartály hűtéséhez szükséges vízmennyiség megállapítására az alábbi képlet szolgál:

$$Q_{sz}^v = \tau \cdot D \cdot I_{sz} \quad (19)$$

ahol: D = a tartály átmérője (m)

I_{sz} = szükséges vízadagolási intenzitás — általában $0,5 \text{ l/s} \cdot \text{m}$. Abban az esetben, ha a tűzveszélyes folyadék a védőgödörben ég, az adagolási intenzitás $1 \text{ l/s} \cdot \text{m}$ is lehet.

A szomszédos nem égő tartályok hűtéséhez szükséges vízmennyiséget az alábbiak alapján állapítják meg:

$$Q_{sz}^h = 0,5 \cdot \tau \cdot D \cdot I_{sz} \quad (20)$$

ahol: $I_{sz} = 0,2 \text{ l/s} \cdot \text{m}$

A tűzveszélyes folyadékokat tároló föld alatti tartályok hűtéséhez szükséges vízmennyiséget a tartályok térfogatától függően normatívákkal határozták meg:

$$100-700 \text{ m}^3\text{-ig} \quad Q_{sz}^v = 10 \text{ l/s}$$

$$701-2000 \text{ m}^3\text{-ig} \quad Q_{sz}^v = 20 \text{ l/s}$$

$$2001-10000 \text{ m}^3\text{-ig} \quad Q_{sz}^v = 30 \text{ l/s}$$

$$10001-50000 \text{ m}^3\text{-ig} \quad Q_{sz}^v = 50 \text{ l/s}$$

Az oltáshoz szükséges habsugárcsővek, habgenerátorok számát a 13. számú képlet segítségével állapítják meg úgy, hogy az oldat alapján a szükséges habfelszerelés kapacitási értékét állítják a nevezőbe.

A szükséges habképzőanyag-mennyiséget az alábbi képlet segítségével számítják ki:

$$V_{HA} = N_{HS} \cdot q_{HS} \cdot 60 \cdot \tau_n \quad (21)$$

ahol: V_{HA} = habképzőanyag-mennyiség (l)

N_{HS} = habsugárcsővek száma (db)

q_{HS} = egy habsugárcső kapacitása a habképző anyag alapján (l/s)

τ_n = oltási normaidő (perc)

I. SZÁMÚ PÉLDA

Határozza meg a szükséges erőket és eszközöket, valamint a szükséges abképzőanyag-mennyiséget, 750 m² területen égő tűzveszélyes folyadékra, melynek lobbanáspontja

$$t_{lob} = 18 \text{ }^\circ\text{C}$$

$$Q_{sz}^o = S_T \cdot I_{sz}$$

zoknak a tűzveszélyes folyadékoknak, amelyeknek a lobbanáspontja kisebb mint 28 °C, a szükséges oltási intenzitása $I_{sz}^o = 0,08 \text{ l/s}\cdot\text{m}^2$ (A

2. táblázat alapján.)

— százszorosos habkiadásság esetén:

$$Q_{sz}^o = 750 \cdot 0,08 = 60 \text{ l/s}$$

— a szükséges habsugárcsövek száma:

$$N_{HS} = \frac{Q_{sz}^o}{q_{HS}} = \frac{60}{3,5} = 17$$

hol: q_{HS} = habsugárcső oldatkapacitása, jelen esetben 200/20-as kézi sugárcsőnél 3,5 l/s

— a szükséges habképzőanyag mennyisége:

$$W_{HA} = N_{HS} \cdot q_{HS} \cdot \tau_n \cdot K$$

hol: q_{HS} = habsugárcső kapacitása a habképző anyag alapján, 6%-os bekeverésnél, jelen esetben = 0,21 l/s

τ_n = oltási normaidő 10 perc

K = háromszoros tartalék

$$W_{HA} = 17 \cdot 0,21 \cdot 10 \cdot 60 \cdot 3 = 6426 \text{ l}$$

Az oltóvíz adagolási intenzitása

Az égő épületek, felépítmények, anyagok megnevezése	Adagolási intenzitás	
	1/s m ²	1/s·m
1.	2.	3.
Iroda- és lakóépületek	0,08—0,10	0,40—0,50
II. tűzállósági fokozatú épületek pincehelyiségei	0,3—1,00	1,50—5,00
III., IV. és V. tűzállósági fokozatú robbanásveszélyes ipari létesítmények	0,06—0,20	0,30—1,00
Színházak színpadi része	0,20—0,30	1,00—1,50
Színházak nézőtéri része	0,10—0,15	0,50—0,75
Garázsok	0,05—0,10	0,25—0,50
Gumianyagrakások, bálák	0,16—0,18	0,80—0,90
Rönkfarakások	0,25—0,35	1,25—1,75
Fűrészarurakások, ha a csoportok közötti távolság:		
2 m-ig,	1,00	5,00
10 m-ig,	0,50	2,00
25 m-ig,	0,12	0,60
40 m-ig terjed	0,04	0,20
Fűrészaruk egy csoportban 8—14% nedvességtartalomig	0,45	2,25
több mint 30% nedvességtartalomig	0,21	1,05
Tőzegmezők	0,10	0,50
Kaucsuk	0,10	0,50
Textolit, bakelit, műanyagtermékek	0,06—0,10	0,30—0,50
Nem kötegelt papíryananyagok	0,08—0,10	0,40—0,49
Kórházak: padlástér	0,06—0,08	0,30—0,40
kórtermek	0,08—0,10	0,40—0,50
vizsgálók	0,08—0,09	0,40—0,45
röntgenező és röntgenfelvételek raktára	0,10	0,50
Papírfamáglyák		
40—50% nedvességtartalom esetén	0,24	1,15
40% nedvességtartalom alatt	0,55	2,75
Faforgácskupacok		
30—50% nedvességtartalom esetén	0,03—0,06	0,15—0,30
Etilalkohol (szeszgyárak tüzei esetén)	0,20—0,40	—
Fafeldolgozó üzemek	0,10—0,25	0,50—1,25
Textilüzemek	0,10—0,15	0,50—0,75
Hőre lágyló műanyag termékek	0,10—0,14	0,50—0,75
Hajók:		
belső tüzek esetén	0,06—0,08	0,30—0,40
külső tüzek esetén	0,10—0,12	0,50—0,60
Transzformátorok	0,20*	
Gabouafélék	0,10	
Aceton	0,40**	
Benzin, toluol, könnyű benzin és más olyan tűzveszélyes folyadékok, melyek lobbanáspontja kisebb mint +28 °C	0,40**	
Pakuratermékek, melyek lobbanáspontja +60 °C vagy magasabb, olajtermékek, melyek lobbanáspontja +120 °C vagy magasabb	0,20*	

* — szórt sugárral

** — ködsugárral

1. táblázat

2. táblázat

Optimális habadagolási intenzitások tűzveszélyes folyadéktüzek felületi oltásához

A tűzveszélyes folyadékok megnevezése és lobbanáspontjuk	Oldatadagolási intenzitás 1/m ² ·s	
	Léghab 10-szeres habkiadásság	Léghab 100-szoros habkiadásság
Kőolajtermékek, melyek $T_{lobb} \leq 28 \text{ }^\circ\text{C}$ (olajok kivételével)	0,12	0,08
Kőolajtermékek, melyek $T_{lobb} \geq 28 \text{ }^\circ\text{C}$	0,15	0,05
Olajok	0,12	0,05
Pakurafélék	0,10	0,05
Etilalkohol és acetone		0,3

3. táblázat

Néhány szilárd anyag égési sebessége

Anyag megnevezése	Égési sebesség kg/m ² perc
Nem kötegelt papír	0,48
Faanyagok (W = 8—10 %)	0,84
Poliétilén alapú anyagok	0,62
Polisztirol alapú anyagok	0,89
Szintetikus kaucsuk	0,53
Természetes kaucsuk	0,80
Celluloid filmszalag	70,00
Fapoleon tárolt könyvek	0,33
Polisztirol	0,86
Textolit	0,40
Tőzeg máglyák (W = 40 %)	0,18
Laza állapotú pamut	0,24

4. táblázat

Néhány tűzveszélyes folyadék égési sebessége

Folyadék fajta	Égési sebesség	
	Tömeg kg/m ² perc	Hosszanti mm/perc
Aceton	2,83	3,30
Benzol	2,30	3,15
Benzin	2,70—3,20	3,80—4,50
Butilalkohol	0,81	1,10
Olajféleségek	1,20	1,60
Pakura	2,10	2,20
Kerozin	2,90	3,60
Toluol	2,30	2,70
Etilalkohol	1,60—2,00	2,00—2,50

Megjegyzés: — az 1. 2. 3. és 4. táblázatokba foglalt adatok a Szovjetunió Tűzvédelmi Tudományos Kutató Intézete által megállapítottak.

— a 2. táblázatban levő adatok a Szovjetunióban használatos PO—1 típusú léghabképző anyagra vonatkoznak.

(Vége)

Szegedi pillanatképek

ajdnem zsúfoltra sikerült az egy-napos program, s ahogyan az ilyenkor lenni szokott, egyik-másik helyen némi időzavart is okozott. Kísérőink olykor kissé sűrűbben nézték az órájukat, szerencsére vendéglátóink megértők voltak a néhány perces „csúszás” miatt. Végül is a szervezők „töredelmesen bevallották”, hogy merő jószándékból „súritettek”, s melegségükre azt hozták fel, hogy ha már lemegeyünk, szerettek volna minél több helyre elvinni bennünket. Jó szívvvel tették, s mi hasonlóan vettük tőlük.

Tizenhét csillogó szempár figyelte feszülten az előadót, amint a vegyi vízzel olító működését magyarázza. A metszet ezúttal is jó szolgálatot tesz, könnyebb a megértés.

A kórusban elhangzó válaszok is precízek, érződik belőlük, hogy a hallgatóság isztában van vele, hogy milyen tűznél használhatná s milyennél nem.

És még valamit látni kellene: azt az örömet, amelyet az ismeret, a tudás biztonsága ad ezeknek a kisfiúknak. Mert azok, zömük még ötödikes; a hatodikosoktól a nyolcadikosokig már kevesebben vannak. Főként az utóbbiak létszáma gyér, neg egyébként is néhány hónap múlva negyvenéves lesz.

Hetente kétórás foglalkozáson sajátítják el a tűzvédelmi alapismereteket a szegedi Rigó utcai fiúnevelő otthon üttörő-tűzoltó szakkörének tagjai. Az 1978—79-es mozgalmi évre szóló munkaterv gazdag programjának csak egy része az elméleti ismeretanyag. Összeállításának roppant jó érzékére, hozzáértésére és aprólékos gondosságára vall szinte minden pontja. A szakkör munkásságát megörökítő fényképes tablók meg arra, hogy a két esztendőre szervezett szakkörben eleven, pezsgő élet zajlik.

Dávid István őrmester, a szakkör életre-ajtvója és vezetője egyben példakép és „az idősebb testvér” is a fiúotthon kis lakói számára. Évekkel ezelőtt maga is az otthon lakója volt. Minden bizonnyal ezzel nagyarázható az az odaadó ragaszkodás, amellyel őt a kisebbek körülveszik és nyilván azzal a gyengédséggel, amellyel „a Pista” foglalkozik velük.

Ennek a 28 éves (párt- és KISZ-tag) fiatalembernek a kezdeményezése emberileg és szakmailag egyaránt értékes. Az övéhez hasonló esetről nem tudunk; az otthon történetében is példa nélkül álló-ak mondják az effajta „visszatérést”. Há-ása pszichikai és pedagógiai szempontból s rendkívül sokat jelent, szakmailag meg szinte kézzelfoghatóan mérhető.

Ha sikerül az elképzelés, hogy a pa-ancsnokság szemléltető eszközeivel is segíti az oktatásukat, s a havonkénti lak-anya-látogatások alkalmával az összes- szent és felszerelést is részletesen megis-

merhetik, ez olyan lendítő erő lesz a to-vábbiakhoz, amire még szintén nem volt példa.

Az a gondolat meg már most lázba hoz-ta őket, hogy a szünidőben netán módot kaphatnának arra, hogy a tartalékszerrel tűzhöz vonulhassanak „a nagy tűzoltók-kal” együtt...

Dr. Székely Sándor, a JATE Kiberne-tikai Laboratóriumának a vezetője, Madarász István dr. társaságában fogad bennünket nagyon kedvesen, s előre is elné-zést kér, de kettőkor programja van, így a beszélgetésnek csak az elején vehet részt. Eppen ezért a lényegre is térünk.

Röviden tájékoztatnak bennünket mind-arról, amit az ominózus tüzeset óta tettek a hasonló eset megelőzése érdekében. Köz-ben jegyzőkönyvek kerülnek elő, főként annak illusztrálására, hogy tényleg ha-lasztást nem tűrő intézkedésekről volt és van szó, miután már azóta is előfordult zavar, és csak a rendkívül gyors és cél-tudatos cselekvésnek köszönhetően sikerült megelőzni a bajt.

Szóba kerül néhány olyan gond is — éppen a védekezés fejlesztése, tökéletesíté-se kapcsán —, ami megint csak azt bi-zonyítja, hogy tenni akarásban nincs hiány az itteniek részéről. Kérdésük arra irá-nyul: kaphatnának-e segítséget a folyamat meggyorsításához, ami egyelőre természe-tesen és bizonyos mértékig a kísérleti jel-leg jegeit viselné magán. Még azzal együtt is, hogy a jelenlegi helyzethez ké-pest már eleve nagyobb biztonságot adna.

Kérésünkre Madarász doktor vállalja, hogy lapunk számára megírja az eddigi intézkedéseket, a további elképzeléseket és tennivalókat, majd rövid látogatásra invi-tál bennünket az R-40-es gépterembe.

Megtekintjük a gépegység megfelelőjét, amelyikben annak idején a tűz keletke-zett. Bemutatják, hogy nem is olyan köny-nyű a hozzáférhetőség beavatkozás esetén: három lemezajtót kell kinyitni, amíg sza-baddá válik az út az oltáshoz. (Azóta célszerszámot készítettek a gyors nyitás-hoz.) Persze a zsúfoltság azóta sem csök-ken, pedig alkalmasint a károsodást nagy-ban mérsékelné, ha „szellősebbé” tehetnék a szekrények elhelyezését.

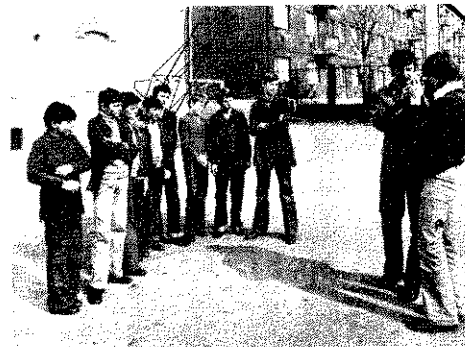
A falon, oszlopokon halonnal oltók; a gépterem bal oldali hátsó oldalfalán üvegezett vészkijáratú nyílás; az előtér-ben főkapcsoló a teljes áramtalanításhoz — mindez a tüzeset óta. Ez a képsor egy-ben azt is jelzi, hogy az itteni vezetés okult a történetekből, s fokozott felelőssé- get érez azokért az óriási értékekért, ame-lyet gondjaira bíztak, s amelyeknek eset-leges károsodása forintban nem is fejez-hető ki.

Mindenki tudja a választ

Gyakorlathoz készülődnek

Ezt is meg kell tanulni

Kicsit nehéz még a felszerelés

Madarász István dr.

A tűz hasonló egységben keletkezett

Nagyüzem a gépteremben...

...és a monitorok előtt

Az előtéri lambéria elszíneződése még a történetek nyoma. A kívülálló nem veszi észre a füst okozta elváltozást, az itteniek azonban látják, s talán ez is ösztönzi őket, hogy mielőbb megnyugtató megoldást találjanak.

Március elseje óta hetenként, csütörtökön, nagyüzem van a GTE szegedi székházában. A tűzvédelmi szakbizottság fogadó napjain, háromtól, egymásnak adják a kilincset az ügyfelek. Elvileg háromtól ötig van a szaktanácsadás, de gyakorlatilag nincs „záróra”, tart ameddig tart...

Többnyire tervezők élnek a lehetőséggel, amelyet ez az újfajta „szolgáltatás” biztosít. Szívesen veszik igénybe, mivel itt kötetlenül beszélhetik meg terveiket, elképzeléseiket; mód nyílik ötletek felvételére, sőt vitatkozni is lehet a közös álláspont kialakítása érdekében az egyesület tűzvédelmi szakembereivel, a kollégákkal.

Talán ezért is szimpatikusabb ez a megoldás, mert hivatalosan nemigen jöhet szóba ilyesmi. Ha ugyanis ugyanezekkel a kollégákkal a hatóság képviselőiként találkoznak, ott már a tények beszélnek: vagy jó a terv, a dekumentáció, vagy nem — harmadik alternatíva nincs. És ha ott derül ki, hogy melléfogtak, kezdenek a korrekciót, jószerivel az egészet előlről, ami időben és energiában szinte behozhatatlan hátrányt jelent. Meg az is vonzó benne, hogy itt nem „a hatóság kérdez és a tervező válaszol” gyakorlata érvényesül, hanem a hatóság szakemberei ezúttal aktívaként válaszolnak is — a tervezők kérdéseire.

A szakbizottság titkára, Kovács Zoltán szds., megyei parancsnokhelyettes is valami hasonlóból indult ki, amikor a munkatársakkal történt előzetes véleményegyeztetést követően megkereste a javaslattal az egyesület elnökét, Tombácz Józsefet, aki „civilben” a Kábelgyár igazgatója.

A döntéssel nem késlekedtek, annak ellenére sem, hogy nem egy mások által már járt útról, kiforrott gyakorlat analógiájáról volt szó.

— El kellett kezdeni, ez volt a legfontosabb.

— Meg legalább ilyen jelentőségű, és tulajdonképpen az egésznek a meghatározója: a fogadásra hajlandóság a szakbizottság részéről. A módszer ilyen szempontból legfeljebb másodlagos, az közben majd kialakul — foglalja össze a műszakiak megszokott tömörségével Tombácz József a kezdeményezés lényegét.

Még csak a kezdetnél tartanak, de már most sem túlzás, ha azt állítják, hogy beválik. Igaz, többletmunkával jár, de megéri a fáradságot, mert kamatostul megtérül, amit Kovács Zoltán és a megelőzésben dolgozó kollégái a felkészülésre és szaktanácsadásra fordítanak. (Zárójelben jegyezzük meg: máris akkora az érdeklődés, hogy a GTE titkárságán előre kérik a jelentkezést és a téma megjelölését. Egyrészt a torlódás elkerülése végett, másrészt a megfelelő felkészülés érdekében.)

Hogy hol és miben térül meg? Mindegyiket ott s abban, hogy az előzetes véleménycserét követően benyújtott tervek

Tombácz József és Kovács Zoltán

Tervezők és szaktanácsadók

szakszerűbbek lesznek, és csökken a tűzvédelmi hatóságoknál az ilyen jellegű megkeresések száma. Meg abban is, hogy a beruházást előkészítők részéről elkerülhető lesz a felesleges tervezés, mert már közben tisztázódhat a lényeg.

A megoldás egyúttal költségkímélő módszer is az előkészítés stádiumában, s nem lényegtelen az sem, hogy szervezés közben is lehetőség van a korrekciókra. És még valami: igen jó lehetőség nyílik arra, hogy a tervezőket gazdaságos megoldásokra ösztönözzék, s mindezt anélkül, hogy azok a biztonság értékét csökkentenék. Emellett jó fórum arra is, hogy a más területeken alkalmazott és bevált biztonságos megoldásokat, hasznos tapasztalatokat terjesszék, többek között olyanokat is továbbadhatnak, amelyet a GTE-szimpozíciókon hallanak.

Szakmai és politikai értékét tekintve egyaránt elismerésre és követésre méltó a szegediek kezdeményezése. Nem véletlen, hogy a pártszervezet politikai munkaként veszi figyelembe az elvtársak itt végzett társadalmi tevékenységét. És talán az is figyelemre érdemes, amit az egyesület elnöke, korántsem udvariasságból, így fogalmazott meg:

— A tűzvédelmi szakbizottság a legtervszerűbben dolgozik valamennyi közül; nagyon hasznos, célszerű tevékenységet végeznek.

Beszteri—Kütvölgyi

A tűzoltóberendezés a mozdony gépterében, a fődinamó fölötti oldalon került beépítésre. Fő részei: két (összesen 228 l űrtartalmú) tartály a habképző anyag elhelyezésére, a hozzá tartozó csővezetékek, tömlők és két keverőfej. A tartályok a géptér mennyezetére, a tömlők és a keverőfejek a géptér oldalfalára vannak oldható bilincskötéssel felerősítve. Elhelyezésük módosítása folyamatban van. Az átalakítás után a tömlők, keverőfejek és az elzárószelepek az „A” végen a nagyfeszültségű kamra előtti térben, az „B” végen pedig a keresztfolyosón lesznek elhelyezve. A légvezetéseket az oldalfalra és az alaplemezekre szerelték fel.

A berendezés feltöltésére habképző anyagot kell alkalmazni (jelenleg „EVEGÉN UM” jelű, állati fehérje alapanyagú habképző anyag használatos). A hígításhoz szennyeződéstől mentes vizet kell felhasználni. Működési elve a 19. ábrán követhető végig.

Az 1 szelep kinyitása után a levegő a főlégtartályból a 4 vagy a 6 nyomáscsökkentő szelepen keresztül a 7 keverőfejbe és a 3 tartályokba kerül. A 3 tartályokban a megfelelően előkészített habképző oldat (előírt százalékos arányú), 2,5 att nyomáson a csővezetéseken és a gumitömlőkön keresztül a 7 keverőfejbe jut, ahol a szelepek kinyitása után levegővel keveredik és hab képződik. A keverőből kiáramló hab befedi az égő tárgyat (az oxigént elzárja) és az égést megszünteti. (A habsugár hossza 4—5 méter.) Az 1 jelű szelepeket kinyitva, a tűzoltás egyidejűleg két tömlőről is történhet.

A 4 szelep a tartályba beömlő levegő nyomását 2,5—2,6 kp/cm², a 6 szelep a keverőfejbe jutó levegő nyomását 1,5—1,6 kp/cm² értékre szabályozza.

A berendezés egyszeri feltöltéssel kb 4 percig üzemeltethető. A habképző anyag enyhén mérgező hatású, szembe és nyílt sebbe kerülve gyulladást okoz!

A berendezés kezelése tűz esetén a következő: Jelenleg a géptérben (átalakítás után az előtérben, valamint a keresztfolyosón) elhelyezett, szórófejjel felszerelt gumitömlőt le kell venni. Ki kell nyitni a géptérben (átalakítás után az előtérben, valamint a keresztfolyosón) levő elzárószelepeket. A szórófejet kézbe véve és a tűzfészek felé irányítva, a szórófejen levő elzárócsap megnyitásával megindul a habszórás. A habszórást úgy kell végezni, hogy az égő felületet a levegő oxigénjétől elzárja, melynek következtében az égés megszűnik.

Oltás utáni teendők: A szórófejen levő csapot és a levegő-szelepet el kell zárni, a gumitömlőt össze kell tekercselni és az eredeti helyére visszatenni. Kimosás után a berendezést újból fel kell tölteni.

A központi (beépített) tűzoltóberendezés oltóanyaga CO₂ (széndioxid), amelyet három palackban a mozdony hátsó keresztfolyosója és a Diesel-motortér közötti — válaszfalakkal határolt

— villamostér bal mellső sarkában helyeztek el. A tűzoltóberendezés indítószelvé a vezetőfülkében található. A mozdor bal oldalán a főkeret alatt helyezték el a kézi működtetés fogantyúját. A berendezés feladata tűz esetén a Diesel-motor ternek CO₂-vel történő elárasztása, vagyis a tűz gyors és biztos oltása. Az oltótelep három élelmiszeripari CO₂-vel töltött palackot tartalmaz. Egy-egy palackban 30 kp CO₂ van, a hőmérsékletü függően részben folyadék, részben gáz formájában. A palackokra egy-egy speciális kivitelű, gyorsnyitó szerkezettel ellátott szelep került felszerelésre, melyek működtetése egyszerre történik. A berendezés elvi vázlata a 20. ábrán látható.

A berendezés működtetését a vezetőfülkében elhelyezett ólomzárral ellátott, 8 indítószelével lehet elvégezni. Az indító szelep kinyitásával a 9 készülék légtartályából sűrített levegő jut a csatlakozó csövön keresztül az 5 indítóhengerbe, melynek dugattyúja elmozdul és meghúzza a rudazatokat. A rudazattal elmozdulása következtében 30°-kal elfordul a tengely a rászere emeltyű révén, melynek következtében a feszítőrudak meghúzzák a palackszelepek nyitókarjait. A szelepek nyitásakor a palackokban levő CO₂ a kiömlőcsövön és a szelepen keresztül csatlakozó csöveken át a gyűjtőcsőbe jut, ahonnan a karimék csatlakozáson keresztül az oltóvezetékbe áramlik.

Az áramlás megindítását, illetve a CO₂-telep működését 11 légsíp jelzi.

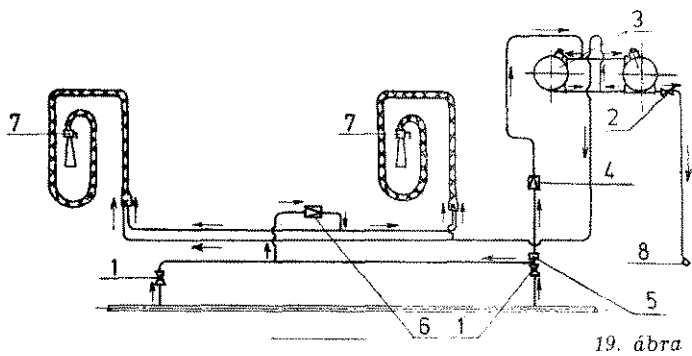
A központi tűzoltóberendezést működtetni lehet mozdonyon kívülről is, éspedig a mozdony bal oldalán, a főkeret alatt, török ablakos dobozban elhelyezett 7 kézfogantyú meghúzásával. A fogantyú a hozzá csatlakozó huzal és a tengelyre ékelt emeltyű segítségével elfordítja a tengelyt és a működés megindul az előzőekben leírtak szerint.

A központi tűzoltóberendezés csak akkor működtethető, ha az „üzemi reteszelő” nyitott állapotban van. Ez azt jelenti, hogy a CO₂-telep szelepei nincsenek reteszelve. A telep reteszelése villamostérben levő karos emeltyűs „üzemi reteszelő” szerkezettel történik. Az „üzemi reteszelő” szerkezet nyitott és zárt állásban lakattal rögzíthető.

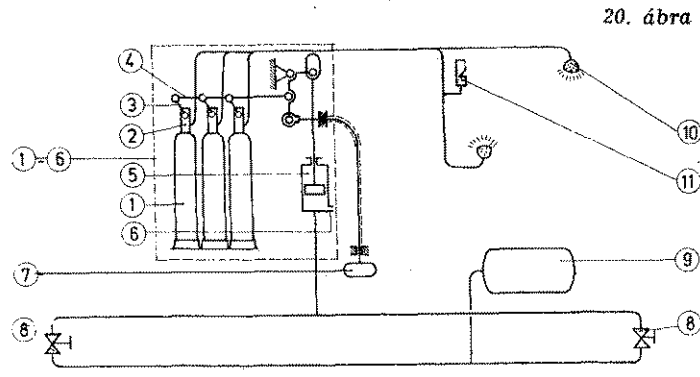
A mozdonyvezető köteles a mozdony üzembe helyezésekor a „üzemi reteszelőt” nyitott állapotba helyezni és lakattal rögzíteni.

Tekintve a CO₂ emberi szervezetre káros hatását, a mozdonyon — tűzoltás esetére — két sűrített levegővel feltöltött légző készüléket helyeztek el, amelynek használata a berendezés működtetésekor kötelező.

Egyes külföldi vasutak, így például az angol vasút kiterjedt tűzvédelmi kísérleteket folytattak. Először a távvezérelt több részes motorvonatoknál, majd a személyszállító ingavonatoknál továbbított Diesel-mozdonyokon alkalmazták az önműködő tűzjelző és -oltóberendezéseket. Ezekben a járműveken elhelyezett jelzőberendezés egyrészt figyelmeztető jelzést ad a mozdonyvezető

19. ábra

20. ábra

, ugyanakkor leállítja a Diesel-motort és működteti a tűzoltóberendezést.

Az önműködő berendezéseknek azonban csak olyan esetekben van feltétlenül előnye, amikor a vonat végén közlekedő mozdonyon vagy motorkocsin személyzet nem teljesít szolgálatait. Ilyenkor szükséges, hogy a berendezés a tűz kitérősekor önműködésbe lépjen. Ha a mozdonyon a személyzet is jelen van, célszerűbb a kézi működtetés. Egyrészt a személyzet el tud bírálni azt, hogy a tűzjelzőberendezés valóban tüzet jelzett-e, így téves jelzést adott. (Villamos érintkezési hiba vagy egyéb következtében.) Másrészt nem fordulhat elő, hogy a berendezés működésképp lépessen, amikor a mozdonyoszemélyzet a gépjárműben tartózkodik.

Végül lényeges az is, hogy a beépített berendezés feleslegesen ne ürrőljön ki. Kisebb tűz a mozdonyokon elhelyezett kézi tűzoltókészülékkel is eltávolítható.

A nagy teljesítményű, Diesel-mozdonyokra kifejlesztett, egybeépített tűzjelző és -oltóberendezések közül figyelemreméltó a LAVINER cég által a TE 109 típusú 3000 LE teljesítményű mozdonyt gyártmányú mozdonyra ajánlott és kialakított berendezés. A mozdony gépterében bimetalis rendszerű hőérzékelő berendezések el és fűvóka szolgál a tűzoltóanyag (BCF) gépterébe való befűtésére. A berendezés kialakítása olyan, hogy egy kapcsoló segítségével állítható önműködő vagy kézi állásba. A tűzjelző rendszer a két vezetőkábelben elhelyezett jelzőkürtöt és önműködő állásban — a tűzoltóberendezést is működteti.

A tűzjelző és -oltóberendezés működése a 21. ábrán követhető. A TCS 1602 típusú bimetalis hőérzékelők villamosan is kapcsolva helyezkednek el a mozdony gépterében. A hőérzékelő növekedése esetén valamelyik hőérzékelő működésbe lép, azaz az RLA 2 relét, amelynek érintkezője a mozdony vezetőáram bekapcsolja a vészcsengőt és a tűzjelző lámpákat is. Jelzőlámpák találhatóak egyébként a berendezés működési vonalánál, ugyanígy próbanyomógomb is, melynek célja az észlelőberendezés kipróbálása. Az SW 2 próbakapcsoló is ugyanezt célt szolgálja.

A jelzőberendezéshez kapcsolódik az oltóberendezés működése is, amely az SW 1 kiválasztó kapcsoló beállításától függően önműködő, vagy kézi működtetést tesz lehetővé. Az SW 1 kapcsoló önműködő állásban tűz észlelése esetén jelzéseket ad, majd az EX 1 és EX 2 tűzoltókészülék-működtető mágnesek felhívást kapnak és az oltás megkezdődik. Kézi állásban a vezetőálláson elhelyezett P jelű nyomógombot kell a mozdonyvezetőnek az oltáshoz működtetni. A berendezés működésbe lépésekor az HL 1, HL 2 jelzőlámpák is jelzik.

Az alkalmazott BCF gáz az utóbbi években kifejlesztett legbiztonságosabb tűzoltó anyag. A BCF enyhe mérgező hatású, párolgó anyag, amely kiküszöböli, hogy az oltási művelet alatt a kezemélyzet szervezete károsodjon.

A tűzoltóberendezésben a BCF alkalmazásának egyik előnye, hogy a BCF kisnyomású közeg lévén csak könnyű tartályokkal lehet kezelni; ez pedig elősegíti azt, hogy az oltókészülék súlya minimális legyen. Összehasonlításként, a széndioxidos oltóanyagok nagy a párányomása, ezért erősebb, valamint nehezebb tartályokat igényel. Ennélfogva a széndioxidos berendezések a súlyuk miatt gyorsabb, mint a vele egyenértékű BCF töltetű berendezéseké.

Fulladásos hatásokat is mérlegelni kell, amikor az oltóanyagot összehasonlítjuk. Az erre vonatkozó szint mindenféle oltóanyagra ugyanaz: az atmoszférában az oxigéntartalmat térfogatban 14% alá csökkenti, így csak rövid behatás után okoz tüneteket. A normális atmoszférában az oxigéntartalomnak 21%ról 14%-ra való csökkentéséhez az szükséges, hogy az egész atmosz-

férát felhígítsuk 1/3-ad résszel; ennélfogva bármelyik oltóanyag-gal kapcsolatban a fulladásos tünetekhez 35%-os térfogat szükséges.

A tűzoltáshoz csupán 10%-os BCF koncentráció szükséges, ellentétben a CO₂ oltóanyag 40—50%-os koncentrációjával. Így a BCF oltóanyaggal dolgozó berendezésnek az is előnye, hogy karbantartás közben esetenként üzemeltetett tűzoltókészülék csak kismértékben veszélyezteti a kezelőszemélyzetet. CO₂ esetében viszont ilyen helyzetben a kezelőszemélyzet megfulladhat, mielőtt elhagyhatná a helyiséget.

Az elárasztással dolgozó tűzoltóberendezéseknél az oltóanyag mennyisége a következő két tényezőtől függ:

- a védendő helyiség szabad légterfogata és
- a helyiségen át a légáramlat.

Általában minimálisan 10,5%-os térfogati koncentráció szükséges, mert 1 font = 0,45 kg BCF (súlyban) egyenértékű szabványos hőfok és nyomás mellett $2,2 \text{ láb}^3 = 2,2 \times 28 \text{ 316,08 cm}^3 = 62 \text{ 295,4 cm}^3 = 0,062 \text{ 295 m}^3$ gázzal. Ezért, ahol a helyiségen keresztül a légáramlás minimális értékű, ott 1 font = 0,45 kg BCF-re lesz szükség, hogy $22 \text{ láb}^3 = 6 \text{ 222 953,76 cm}^3 = 0,622 \text{ 953 m}^3$ szabad térfogatban a tüzet el lehessen oltani.

Az előbbieken alapján kiszámították, hogy 54 kg BCF szükséges a gépterében a tűz eloltásához. Ezért az A. 1425 típusú BCF tűzoltókészülékekből 2 db-ot helyeztek el, amelyekben 27 kg BCF oltóanyag van egyenként. Ezek az elektromechanikus tűzoltókészülékek háromféle módon üzemeltethetők:

1. Automatikus működtetés az észlelőktől kapott tűzjelzés alapján.
2. Villamosan a mozdonyvezető útján, aki valamelyik fülkében lenyomja a nyomógombot, amely villamosan működésbe hozza a tűzoltóberendezést.
3. Manuálisan a mozdony mindkét oldalán levő fogantyú meghúzásával, amelyet kábelek és csigák kötnek össze a tűzoltókészülékekkel.

A tűzjelzőktől kapott jelzésre a tűzoltóberendezés a fenti 3 eljárás közül valamelyik útján működésbe lép. Ha a tűzoltókészüléket villamosan működtették, azaz az 1., vagy 2. módszer szerint, akkor egy membrános egység lép működésbe úgy, hogy a membrán átszakad és az oltóanyag a fecskeendő csővezetékbe jut. Ebben a membrános egységben van egy rövidzárlatos kapcsoló, amely úgy működik, hogy motorindításhoz zárja a mágneskeres áramkört annak biztosítására, nehogy a motort elindítsák, mielőtt a tűzvédelmi áramkör nincs teljesen bekapcsolva. A membrános egységet 55—110 volt egyenáram működteti.

Az a cél, hogy a tűzoltóberendezésből a tűzoltó anyag a rugalmas tömlőkön keresztül a csővezetékbe és a fűvókarendszerbe gyorsan áramoljon át, és a helyiségben vagy a zárt térben egyenletes elosztást biztosítson. A BCF tűzoltó anyagnak a gépterében történő befecskeendése nincs káros hatással a motorra, a villamos berendezésre és a segédberendezésre. Ezt a tulajdonságot alátámasztja a BCF-nek bonyolult repülőmotoroknál, gépezetnél és elektronikus számítógépeknel való alkalmazása, amelyet széles körben elfogadtak.

Az angol vasútnál a BCF gáz használata majdnem minden más tűzoltó anyagot kiszorított. (Kézi készülékeknel használnak CO₂ töltetet.)

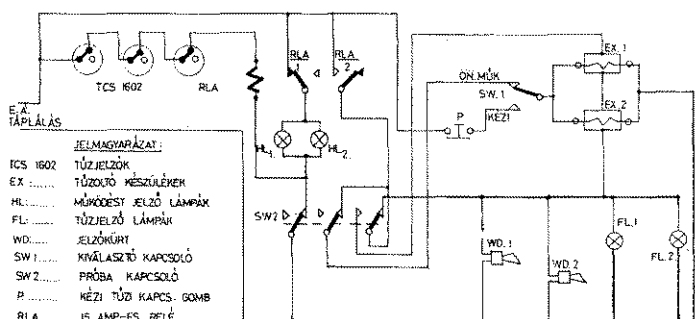
A járművek tűzbiztonsága fokozásának fontos részét képezik a különböző szerkezeti átalakítások, amelyek jelentős részére egy-egy tüzeset beható elemzése hívta fel a figyelmet. Igen fontos a járművek üzemének fokozott figyelemmel kísérése az esetleges tűzveszélyforrások további megszüntetése szempontjából.

A vontatójárművek tűzvédelmi berendezései a tűz megelőzésének, illetve a keletkezett tüzet oltásának fontos eszközei.

A legkorszerűbb szerkezeti kialakítású jármű vagy tűzvédelmi berendezés sem nélkülözheti a vontatási telepek és járműjavítók tűzvédelmi közreműködését. A különböző intézkedések közül hazai és külföldi tapasztalatok alapján ki kell emelnünk a járművek belső és külső tisztaságát, mint a legalapvetőbb tűzvédelmi feltételt.

A sokoldalú megelőző intézkedés ellenére is számolni kell a tűz keletkezésével. A gyors beavatkozás a tűzkárokat minimálisra csökkentheti.

A hatékony tűzvédelem fontos előfeltétele a biztonságos vasúti közlekedésnek. Lényegesen hozzájárulhat a személyi és tárgyi biztonsághoz, ezzel a vasúti közlekedés minőségi mutatóinak kedvező alakulásához.

21. ábra

(Vége)

Nagyfrekvenciás elektromágneses terek által előidézett tűz- és robbanásveszély

Gyújtásként szerepelhetnek továbbá izzó huzalok, amelyek a vevő-antennaként viselkedő fémszerkezetektől kapják az elektromos energiájukat. Csak igen vékony huzalok képesek ily módon magas hőmérsékletre izzani. Ha azonban feltételezzük, hogy a vételi oldalon a huzalok átmérője $d > 0,25$ mm-nél, akkor a legkisebb minimális gyújtási energiájú anyagoknál sem várható izzítással való gyújtás $0,25$ W fölvett teljesítmény esetén. (8)

Fém- vagy műanyag fóliák, porszemcsék képesek annyi sugárzási teljesítményt abszorbeálni, amennyi az így keletkező hő, az expozív atmoszféra gyújtásához vezethet. Abszorpcióval történő hőkéltés csak magasabb frekvenciákon számottevő, különösen, ha irányított EM térről van szó. A kísérletek azt igazolták, hogy $0,5$ W/cm² sugárzási teljesítménysűrűségénél magasabb frekvenciákon abszorpcióval gyújtás nem várható. (2)

Végezetül úgy is keletkezhet gyújtás, hogy az elektromos erők ionizálják a gázkeverékek molekuláit. Ez azonban az EM térben csak egy erősen nyalábolts sugárzás gyújtópontjában, igen nagy teljesítményeken és frekvenciákon jöhet létre. A gyakorlati életben ennek igen kicsi a valószínűsége.

A gyújtási folyamat minden esetben számos paramétertől függ, mégpedig az expozív atmoszféra fajtájától, anyagától, a hőleadástól, a gyújtási időtől, a közölt energia nagyságától, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

2.8. Nem gyújtó teljesítmények

Csak erősen leegyszerűsített feltételekkel lehet olyan határértékeket megadni, amelyeken az expozív atmoszféra gyújtása (a szokásos viszonyok között már nem várható). Ezek azonban nem tekinthetők abszolút minimális értékeknek, mivel optimális gyújtási feltételekkel (pl. rezonancia) kisebb határértékek is adódhatnak. Az expozív atmoszféra gyújtásakor a továbbiakban csak a szikrát és az abszorpciót vesszük figyelembe gyújtóforrásként, annál is inkább, mivel a gyakorlatban igen esékély annak a valószínűsége, hogy izzó huzal vagy ionizáció gyújtásként szerepelhessen. Minthogy a nagyfrekvenciás szikrával való gyújtás megközelítőleg azonosnak tekinthető az egyenáramúval, a későbbi szabályozhatóság érdekében az MSZ 16 040/3 szabványban meghatározott szikraérzékenységi osztályokra célszerű megadni a nem gyújtó teljesítményeket. A négy szikraérzékenységi osztályba (RSZ, NSZ, ÁSZ, KSZ) minden könnyen gyulladó anyag, beleértve a gáz, gőz, por, kőd levegővel alkotott elegyét is (expozív atmoszféra), minimális gyújtási energiája alapján van besorolva, illetve sorolható be. Így az egyes osztályokra nézve meghatározhatók a biztonságos távolságok és azokon belül a védelem módjai.

A 2.7. pontban láttuk, hogy az RSZ szikraérzékenységi osztályba tartozó hidrogén—levegő keverék gyújtásához legalább $0,5$ W szikrateljesítmény szükséges. Ahhoz, hogy egy biztonsági tényezőt kapjunk, ez az érték csak az NSZ osztályra érvényes, RSZ-re a fele. ÁSZ-re 1/2-del több, KSZ-re pedig ennek kétszerese engedhető meg. Az egyes osztályokra vonatkozó biztonsági távolságok meghatározásakor az 5. táblázat ún. nem gyújtó teljesítményeit vesszük figyelembe, nagyfrekvenciás szikrakisülésel történő gyújtás esetén:

5. táblázat

Szikraérzékenységi osztályok	Jele	Minimális gyújtási energia (mWs) (mJ)	Nem gyújtó teljesítmény (W)
rendkívül nagy szikraérzékenység	RSZ	0,1 alatt	0,25
nagy szikraérzékenység	NSZ	0,1—4	0,5
általános szikraérzékenység	ÁSZ	4—20	0,75
kis szikraérzékenység	KSZ	20 felett	1

Abszorpcióval történő gyújtás esetén függetlenül az expozív atmoszférák szikraérzékenységi osztályától, a biztonsági távolságok meghatározásakor $0,5$ W/cm² teljesítménysűrűséget vesszünk figyelembe, mint nem gyújtó teljesítményt.

2.9. Adóberendezések (9:15)

A nagyfrekvenciás energiát kisugárzó adók olyan berendezések, amelyek az információk átvitelére elektromos rezgéseket állítanak elő. A rezgés kellő teljesítményre fölerősítve hullámalakok formájában antennák segítségével sugározzák ki a térbe. A nemzetközi egyezmények alapján minden adó egy meghatározott frekvenciával (a kiosztott frekvencia) rendelkezik. Ez adja meg annak a frekvenciának a közepét, ami az illető adóhoz tartozik. Ez a frekvencia nem azonos szükségszerűen a kisugárzott frekvenciával (lehetséges pl. frekvenciamoduláció). A későbbiekben találkozunk hullámhossz fogalmával, amit a frekvencia ismeretében a következő összefüggés alapján határozhatunk meg:

$$\lambda = \frac{c}{f} \quad (\text{m})$$

λ — hullámhossz (m)

f — frekvencia (Hz)

c — a fény terjedési sebessége (vákuumban kb. $3 \cdot 10^8$ m/sec)

Az adóberendezések teljesítményének megadásához különféle fogalmakat használnak.

A csúcsteljesítmény (P_p) a rendes üzemi körülmények között a működés maximális értékén az antenna tápvezetékére adott, egy rádiófrekvenciás periódusra átlagolt teljesítmény. A középteljesítmény (P_m) a rendes üzemi körülmények között az antenna tápvezetékére adott, a legkisebb moduláló frekvencia periódusidejéhez képest hosszú időtartamra átlagolt teljesítmény. A vívőhullám-teljesítmény (P_v) az antenna tápvezeték moduláció nélküli esetben adott átlagteljesítmény. A névleges teljesítmény (P_n) a rendes üzemi körülmények között arra a terhelésre a teljesítmény, amelyet a gyártó a rá vonatkozó előírásban feltüntet. A leges teljesítmény a berendezés üzemmódjának megfelelően csúcsteljesítményben, középteljesítményben vagy vívőhullám-teljesítményben is meghatározható. A vevőteljesítmény (P_e) az az átlagos teljesítmény (a teljesítmény középértéke), amit egy rádiófrekvenciás periódus alatt a modulátor megletekor (jelfrekvenciás kivezérlés) az antennavezetékhez vezetünk.

Mint az a teljesítményadatokból látható, az adás fajtája (pl. a modulációs módja) befolyásolja az adóteljesítményt. A vívő modulációjának módja (amplitúdó, frekvencia, pulzus) szerint, az átvitel fajtája alapján (pl. rádió, televízió stb.) és a kiegészítő ismertetőjeleknek megfelelően (pl. egy sávú) osztják fel az adást. Ezeket betűkkel és számokkal jelölik. Például az A3A jelentése: amplitúdómoduláció, egy oldalsávú átvitel, csökkentett vívővel.

Az expozív atmoszférák szikrával történő gyújtásakor a teljesítmény csúcsértéke az irányadó. Ez azt a maximális teljesítményt adja meg, rövid ideig léphet fel, és az adóberendezés névleges teljesítményéből az adás fajtájának figyelembevételével a következőképpen határozható:

$$P_p = k_1 \cdot P_n$$

P_p — csúcsteljesítmény (W)

P_n — névleges teljesítmény (W)

k_1 — tényező (értéke a 6. táblázatban)

6. táblázat

Az adás fajtájának rövidítése	A névleges teljesítmény (P_n)	Tényező (k_1)	Megjegyzés
A2 és A3	vívőhullám-teljesítmény	8	—
P...D	csúcsteljesítmény	8	pl. P3D
egyéb adásfajták	csúcsteljesítmény	2	ekvivalens sugárzási teljesítm. = nyereség $\times$ csúcsteljesítm.

Izzó huzallal, izzított anyaggal és abszorpcióval történő gyújtás esetén a középteljesítményt kell figyelembe venni, ami az adóberendezés névleges teljesítményéből a következő összefüggés segítségével határozható:

$$P_m = k_2 \cdot P_n$$

P_m — középteljesítmény (W)

k_2 — tényező (értéke a 7. táblázatban)

A moduláció módja	Tényező (k2)	Megjegyzés
amplitúdó	1,5	—
frekvencia	1	—
pulzus	1,5 · Ti · fi	Ti-pulzus tartalma (ser) fi-pulzus frekvenc. (Hz)

2.10 Adóantennák és hullámterjedés

Az adóberendezések antennákon keresztül adják le a teljesítményüket. A frekvenciától és a felhasználási területről függően különböző formájú lehet (pl. függőleges toronyantenna, vízszintes szántenna, dipólus, antennafüggönyök stb.) az antennáknak. A teljesítmény kisugárzása vízszintes, függőleges vagy cirkuláris lehet. Az izotrópantennától kiindulva a pontsugárzónak tekinthető a teljesítménysűrűség csúcsértéke a következőképpen határozható meg (16):

$$Sp = \frac{Pp}{4 \pi \cdot r^2} \quad (5)$$

Sp — a teljesítménysűrűség csúcsértéke (W/m^2)

Pp — az adóteljesítmény csúcsértéke (W)

r — az izotróp antennától mért távolság (m)

Az antennatelesítmény kivételétől függően a teljesítményt körkörösén vagy pedig egy kitértetett irányba (fő sugárzási irány) lehet kisugározni, így ezt a körülményt is figyelembe lehessen venni, ismerkedjünk meg a nyereség fogalmával. A G elméleti értéke 1,5-től $3,1 \cdot 10^2$ értékig terjedhet. Ha a nyereség helyett a vízszintes és a függőleges nyílásszöget adják meg, akkor a G nyereség a következők szerint határozható meg:

$$G \approx \frac{41 \cdot 253}{\varphi \cdot \theta} \quad (6)$$

G — antennanyereség

φ — az antenna vízszintes nyílásszöge (szögfok)

θ — az antenna függőleges nyílásszöge (szögfok)

A nyereség figyelembevételével a teljesítménysűrűség a fő sugárzási irányban:

$$Sop = \frac{G \cdot Pp}{4 \pi \cdot r^2} \quad (7)$$

Sop — a fő sugárzási irányban mért teljesítménysűrűség csúcsértéke (W/m^2)

r — a sugárzás súlypontjától mért távolság (m)

Ismert sugárzási karakterisztika esetén (amelyben az E_x elektromos térerősség relatív értékeit a különféle sugárzási irányokban, a fő sugárzási irányban mért E_0 elektromos térerősségre vonatkoztatva adják meg) a teljesítménysűrűség a fő sugárzási irányon kívül, x irányban a következő:

$$Sxp = \frac{G \cdot Pp}{4 \pi \cdot r^2} \cdot \left(\frac{E_x}{E_0} \right)^2 \quad (8)$$

Sxp — a teljesítménysűrűség csúcsértéke x irányban (W/m^2)

E_x — elektromos térerősség x irányban (V/m)

E_0 — elektromos térerősség a fő sugárzási irányban (V/m)

Az eddig tárgyalt egyenletek, az elektromos és mágneses térerő, valamint a teljesítménysűrűség közötti ismert összefüggés:

$$S = \frac{E^2}{Z_0} = \frac{E^2}{377} = 377 \cdot H^2 \quad (9)$$

ezek a távterületben érvényes, ahol már szabályos eloszlású hullámformák alakulnak ki, E és H térervektorai fázisban vannak és egymásra merőlegesek. Z_0 a szabadtér hullámellenállása (377Ω). A hullámhossznak az antenna méreteihez történő közeledésekor az antenna alakja egyre inkább befolyásolja a hullámterjedést, és ez rendkívül bonyolulttá teszi a matematikai tárgyalást. (17). A maximálisan lehetséges teljesítménysűrűség beelésére elmentés egyszerűsítés tehető, ha a távolságot alkalmasan állapítjuk meg. Eddig r a pontsugárzónak tekintett antennától számított távolságot jelölte, illetve tetszés szerinti antenna sugárzási súlypontjától mért távolságot. Ha a továbbiakban r -rel az adóantenna egy tetszőleges aktív részének mért legrövidebb távolságát jelöljük, akkor állandó adóteljesítmény esetén a sugárzási sűrűség közelítőleg a következőképpen alakul:

$$Sop = \frac{G \cdot Pp}{4 \pi \cdot r^2} \quad (10)$$

egyenlettel számított sugárzási sűrűséggel lehet azonos. Ezt az értéket az azokkal az interferenciákkal keletkező térerősségekkel sem lehet megmérni, amikor az antennák különböző aktív részeiről kiinduló hullámok egymással szembe fordított reflexionál a teljesítménysűrűség a számított érték kétszerese, a fókuszálásakor pedig többszöröse is lehet. Ezt a két befolyást itt nem vesszük figyelembe. Nem vesszük tovább figyelembe az antennák, antennák közötti kölcsönhatást sem, ami $3-3 \cdot 10^2$ GHz frekvencián már nem hanyagolható el.

Itt a hullám nagyságú, valamint a földfelület abszorpcióját és a terjedési utak mentén keletkező szóródást sem (9, 18, 19).

2.11. Az EM tér kölesönhatása a vevőantennaként viselkedő fémszerkezetekkel

A vevőantennaként viselkedő tetszőleges (vezetőképessé) szerkezetek abban különböznek a hirteltechnikában ismert antennafarmaktól (9, 16, 17, 18, 20, 21, 22), hogy ezeket nem vevőantennáknak építették, és így vételi tulajdonságaik ismeretlenek. Ezen tulajdonságok értékelése céljából mint dipólus vagy keret-, esetleg mint vertikális antennát tekintjük a vevőantennaként viselkedő fémszerkezetet. Elegendő tehát ezeknek az antennáknak a tulajdonságait (az EM térhez optimális orientáláskor) vizsgálni. A vevőantenna más formáit (pl. tölcés, tükör, lencse) itt nem szükséges megvizsgálni, mivel az ilyen antennákkal analóg fémszerkezet felhasználása nem szokásos az ipari üzemekben. A hullámok fókuszálódását is figyelmen kívül hagyjuk.

Minden vevőantenna-hoz hozzárendelhető az A hatásos felület. A hatásos felület a sugárzási irányra merőleges olyan képzeletbeli felület, amelyen elő ugyanakkora teljesítmény áramlik, mint amekkora optimális illesztés esetén az antenna vevő fel az EM térből. Ez nem egyezik meg az antenna geometriai méreteivel, jellegétől függően kisebb vagy nagyobb annál. A vizsgált antennatípusok hatásos felületére vonatkozó összefüggéseket a 8. táblázat szemlélteti.

8. táblázat

Antennatípusok	Méretek	Hatásos felület A (m^2)
dipólusantennák	$l = \lambda$	$2,4 \lambda^2/4 \pi$
	$l = \lambda/2$	$1,64 \lambda^2/4 \pi$
	$l > \lambda/2$	$1,5 \lambda^2/4 \pi$
függőleges antennák	$l = \lambda/4$	$3,27 \lambda^2/4 \pi$
	$l < \lambda/4$	$3 \lambda^2/4 \pi$
hosszú vízszintes huzalantenna	$l = n \cdot \lambda$	$\approx n \cdot \lambda^2/4 \pi$
	$1 < n \leq 12$	
keretantennák	$1 \leq 2,2 \lambda$ kerület	$1,5 \lambda^2/4 \pi$
	$1 > 2,2 \lambda$ kerület	$0,68 \cdot 1 \lambda^2/4 \pi$

A vétel helyén fellépő Sp teljesítménysűrűséggel adódik a P_{vepopt} hatásos teljesítmény, ami a vevőnél illesztés esetén (az antenna veszteségeit elhanyagolva) optimális esetben áll rendelkezésre:

$$P_{\text{vepopt}} = A \cdot Sp \quad (11)$$

P_{vepopt} — optimális esetben a vevőre jutó hatásos teljesítmény csúcsértéke (W)

A — vevőantenna hatásos felülete (m^2)

Illesztés esetén az Re vevő ellenállása azonos az R_0 antenna ellenállásával, ami az összes veszteségek elhanyagolása miatt az R_0 sugárzási ellenállással helyettesíthető, tehát $Re = R_0$. A látszólagos ellenállásra pedig $X_e = -X_a$ érvényes (8). Az illesztett eset nem mindig tölthető fel, és így az antennából a vevőre történő teljesítményátvitel általában a következő egyenlet szerint alakul:

$$P_{\text{vep}} = \frac{4 \cdot Re \cdot R_0}{(Re + R_0)^2 + (X_e + X_a)^2} \cdot P_{\text{vepopt}}, \text{ tehát: } P_{\text{vep}} = k3 \cdot P_{\text{vepopt}} \quad (12)$$

P_{vep} — a vevőre jutó teljesítmény csúcsértéke (W)

Re — a vevő ellenállása (Ω)

R_0 — sugárzási ellenállás (Ω)

X_e — a vevő látszólagos ellenállása (Ω)

X_a — az antenna látszólagos ellenállása (Ω)

$k3$ — illesztési tényező

Az Re vevő ellenállása 10 m Ω (huzaloknál) és 45 k Ω (szikráknál) közötti értékeket vehet fel (8). Az X_e vevő látszólagos ellenállása közelítőleg nullának vehető. Az R_0 sugárzási ellenállás (ami az antenna fajtajától és az l/λ viszonytól függ) a 9. táblázatból meghatározható.

Ha a dipólusantennát és a vezető síkon levő vertikális antennát veszteség nélküli kettős vezetőknek fogjuk fel (amely egyik végén nyitott), akkor a látszólagos ellenállása:

$$X_a = Z_0 \cdot \cotg 2 \pi \cdot \frac{l}{\lambda} \text{ értékű. } (Z_0 \approx 400 \Omega) \quad (13)$$

Analóg módon a keretantenna mint egy oldalon rövidrezárt kettős vezetők tárgyalható. Ennek látszólagos ellenállása, mivel hossza az $l/2$ hosszúságúhoz azonos:

$$X_a = Z_0 \cdot \cotg 2 \pi \cdot \frac{l}{\lambda} \text{ értékű. } (Z_0 \approx 400 \Omega) \quad (14)$$

Ahol a tragédia történt ...

... amit még leírni is nehéz

Udvaron a garázból kimentett tárgyak ...

... és az összeégett gépkocsi

A tragédia napján, január 4-én az egri tűzoltóságnál éppen a beütemezett foglalkozást tartotta a szolgálatparancsnok, amikor 14.20-kor hirtelen felberregett a tűzjelző telefon.

A híradó ügyeletes azonnal riasztott, s jelentette: „A tűzjelző Szilágyi Antal közli, hogy egy nyolcéves kisfiú szorult bent a hevesi körzeti általános iskola és diákotthon égó garázsában.”

A jelzés alapján a szolgálatparancsnok II-es riasztást rendelt el. A gépjárműfecskenedők teljes sebességgel robotgok a kárhely felé, mindenki azért aggódott, hogy még idejében érkezzen a segítség. Kolozsvári István t. zls., megyei ügyeletes riasztására a mi gépkocsink is elindult a kárhelyre.

A KÜTKEZELŐ MEGENGEDTE, A PORSZÍVÓ SZIKRÁZOTT

Elsők között Mlinkó Pál t. fhdgy., járási parancsnok értesült a tüzesetről, s azonnal a kárhelyre sietett. A helyszínre érve látta, hogy az iskola tanárai és dolgozói különféle típusú kézi tűzoltókészülékekkel avatkoztak be, de eredménytelenül. Ezután felderítést végzett, s a kárhelyre elsőnek érkező hevesi önkéntes tűzoltóság parancsnokát utasította, hogy a CSD 344-es fecskendőjük tartályáról szerelt 2 db E sugárral avatkozzanak be a tűz oltásába, és kíséreljék meg a kisfiú kimentését. Az időközben kikerkező honvédségi tűzoltókkal — ZIL 155-ös fecskendőjük tartályáról — szintén 2 db E sugarat szereltek.

A honvédek és a tűzoltók többször kíséreltetek az intenzíven égő garázsban rekedt kisfiú kimentésére, de a magas hőmérséklet miatt ez nem járt eredménnyel.

A tűz gyors lefeketítése után az egyik honvéd tűzoltó hozta ki a 8 éves Véghe Tamást, aki azonban már sajnos halott volt.

A széles körű vizsgálat során megállapítottuk, hogy a tűz elektromos áramtól — szikrázástól — keletkezett, s a tragédia számos tűzvédelmi előírás sorozatos megsértésének lett a következménye.

A szóban forgó napon Véghe Lajos matematika—fizika szakos általános iskolai tanár — a kisfiú édesapja — egy 200 l-es acélhordót helyezett Wartburg típusú személygépkocsijának csomagtartójába. Ezt követően a Heves nagyközség melletti üzemanyag-töltő állomásra hajtott, és ott Molnár József — a kút kezelője — jogtalanul engedélyezte neki, hogy saját maga töltsen meg benzinnel a gépkocsi üzemanyag-tartályát, valamint a csomagtartóban levő 200 l-es hordót! A tanár hazatérve, immár a rakománnyal, kocsijával beállt a garázsba, majd egy fém vizeskannát

helyezett az autó mellé, s kihozta lakából a Rakéta típusú porszívóját a hordóban levő benzin lefejtése céljából. A porszívó szívóvezetékét egy gumicsővel kapcsolta össze, ennek a végét pedig az acélsomagtartójában levő hordóba dugta. Utána bekapcsolta a porszívó motorját, melynek szerelése természetesen nem robusztus, így a benzingőzök a motorba jutottak, és a szénkéfék meg a komutátor között keletkező elektromos szikrázástól belobbantak, majd a tömlők összekapcsolásakor már korábban a padra folyt benzin is lángra lobbant.

A hordóból gumicsővön keresztül kiáramló benzin intenzíven táplálta az égést, így rövid idő alatt 1000 °C körüli hőmérséklet alakult ki, és a tűz átterjedt egész garázsra.

A MÁSIK GYEREK KIMENEKULT

A tűz keletkezésének idején Véghe Lajos tanár, Tamás nevű kisfia és Bonnyár Zoltán 8 éves kisfiú tartózkodott a garázsban.

A tűz láttán a tanár kiszaladt a garázból és az ablakon keresztül próbálta menteni a fiát, ez azonban a vasrács miatt nem volt lehetséges. A másik kisfiúnak az autó megkerülésével nagy-nagy szerencsére sikerült sértetlenül kijutnia a garázból.

Az eset kapcsán a megyei rendőr-főkapitányság nyomozást rendelt el. A vádlott alapján a hevesi járásbíró Véghe Lajos 5 évre felfüggesztett, 2 évi szabadságvesztésre és 5000 Ft pénzbüntetésre ítélt.

Molnár József kútkezelő ellen szabadságvesztési eljárást kezdeményeztünk, öt évi szabadságvesztésre és 5000 Ft pénzbírsággal sújtották.

Légrádi Lajos
t. fhdgy.

aki István töltőkezelő a délelőtti mű-
 51 átvett 642 db gázpalack töltésé-
 ügyeit a gáztöltő üzemben és ké-
 te elő az üres palackokat töltésre
 ár 7-én az Oxigén- és Dissousgáz-
 II. számú üzemben. A palackokat
 uszázzal való töltés előtt le kell mér-
 gy a palackban a szükséges mennyi-
 acetont meglegyen.

0-kor felcsatolta az egyik palackot
 etontöltőre, hogy 4 kg acetont tölt-
 epele. 17.44-kor fejeződött be a töl-
 tés. Eppen le akarta venni a palackot a
 töltőasztalról, amikor puffanást hallott, majd
 kezdett az acetont a kezében levő
 k szelepe körül.

át és kezét megkapta a láng; a lég-
 ás ellökte a palacktól, a földre esett,
 kimenekült a töltőteremből. A por-
 futott, ahol *Kellemen Ferenc* portás-
 özölte, hogy ég a palackozó, hívja a
 óságot.

Kellemen Ferenc 17.48 órakor telefonált
 városi tűzoltó-parancsnokság hírköz-
 ába a 05-ön. Közölte, hogy a Buda-
 X., Nosztopi út 12. sz. alatt robbanás
 t, és kérte a tűzoltóság nagy erővel
 rjon a helyszínre. A hírközpont 17.48
 r 3 gépjárműfecskeendő, 1 poroltót
 tűzoltási csoport 1-et riasztotta a kár-
 e.

riasztás után három perccel a Magne-
 ri Művek osztályvezetője, aki a gyár-
 zomszédos épületben tartózkodott, je-
 hogy robbanás történt. Ugyanebben
 óben a gázgyártól kb. 200 m-re levő
 üzem ügyeletes művezetője is ész-
 robbanást. Miután meggyőződött
 hogy nem a saját üzemükben volt
 obbanás, utasította a portásnót, hogy
 se a tűzoltóságnak a Dissousgáz-
 van történteket.

két jelző által közölteket mérlegelve,
 gyelevezető tiszt II-es riasztási fo-
 végrehajtására utasította a hírköz-
 t.

első tűzoltóegység 17.54-kor ért u-
 zínre. A szerparancsnok az elsődleges
 rítés alapján visszajeleztetett és V-ös
 ást kért, amit 17.58-kor a hírköz-
 végre is hajtott.

tűzoltási csoport 1. vezetője 17.56-kor
 ett a kárhelyre. Felderítése során a
 kezőket állapította meg:

a 13×40 m hosszú, földszintes töltő-
 t a gyár területének középső részén
 zkedik el;

az épület a kompresszorüzemet, a
 ártítót és a töltőtermet foglalja ma-
 a;

az egyes üzemszekek tűzálló elválasz-
 k;

a 8×28 m-es töltőüzem közös légtérrel
 m külön teremre osztott, a töltési
 ológiának megfelelően;

a töltőterekben 6—6 töltőállvány
 állványonként egy-egy oldalra 27—27
 k csatlakoztatható, vagyis a terem-
 egy időben 972 palack tölthető.

tűzeset időpontjában 642 gázpalackot
 tek, és 330 palackot készítettek elő
 re. A töltőteremben a középső ajtónál
 elhelyezve a mérleggel ellátott ace-

tonozó berendezés, ahol a tűzeset időpont-
 jában éppen acetonzást végeztek.

A tűzoltóegységek kiérkezésekor a 3-as
 töltőteremben a töltés alatt álló palack-
 ból kiáramló gáz égett. A tűz fokozatosan
 terjedt át egyik palackról a másikra. A
 töltés vezetője az első riasztástól szá-
 mított 87. percben 24 „E” sugárral hűtö-
 te a palackokat. Ezek gázfákiyáit bizton-
 sági okokból nem volt szabad eloltani.

Az intenzív hűtés hatására a lángolások
 fokozatosan megszűntek. A palackokból
 kiáramló gáz égését — miután robbanás
 már nem volt várható — 20.48-kor meg-
 szüntették.

A töltősorokban kialakult szűrőlángok
 hatására a 2-es töltőterem 7-es töltő-
 oszlopán 6 palack oldala felhasadt.

A 17-es töltősorban levő 7. sz. palack a
 töltők kiérkezése előtt szétrobbant.

A káros felmelegedés hatására az egyes
 palackokban megindult önbomlási folya-
 matot az intenzív hűtés megállította, és
 a palackok fokozatosan kezdtek lehűlni.

A palackok folyamatos hűtését az egy-
 ségek, váltással, február 8-án 18.45-kor
 fejezték be.

A tűz oltásával egy időben megkezdett
 tűzvizsgálat megállapította, hogy a palack-
 kokat a töltés előtt szemrevételezéssel és
 ütögetéssel vizsgálják. Az ütögetéses vizs-
 gálatnál állapítják meg, hogy a palackban
 van-e massa. Ha a palackot fémdarabbal
 ütögetik, azon a részen, ahol a massa fol-
 yamatos, tompa hangot ad. Ahol nincs
 massa, ott erős fémes hang hallható. Ez
 a „vizsgálati módszer” azonban alkalmat-
 lan arra, hogy a massa összetöredezé-
 sét megállapíthassák. A palackokba töl-
 tött massa — kovaföld, azbesztzúalék, ak-
 tív szén — porózus szerkezetű. A poró-
 zus anyag hézagait acetonnal töltik ki, és
 tulajdonképpen az acetont nyeli el a be-
 töltött acetilengázt.

Ha a palackot teljesen kitöltő massa-
 test összetöredezik, káros tér jön létre. E
 tér, ha eléri a 2—3 l űrtartalmat, az ace-
 tilengáz a töltési nyomás egyharmad ré-
 szénél minden gyújtóforrás nélkül — ön-
 bomlás következtében — robbanni képes.

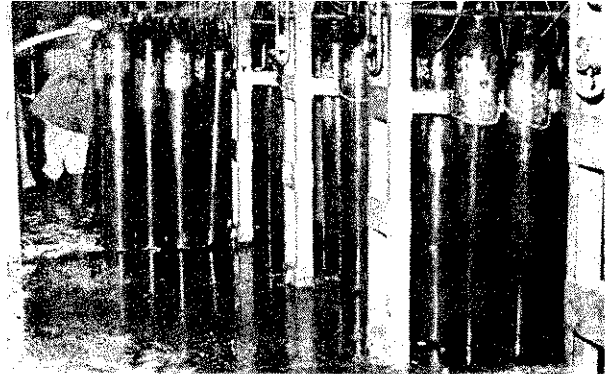
Feltehető, hogy a 17. sorban felrobbant
 palackban sem volt megfelelő a massa
 mennyisége, ezért következett be az ön-
 bomlás és robbanás.

A tűzeset utáni tapasztalat lényege:
 hiányoznak a dissousgázpalackok töltési
 előkészítésének és a palackok átvizsgálá-
 sának műszaki feltételei. A palackok töl-
 tésének biztonságtechnikája nem védi kel-
 lően az emberi életet és a társadalmi tu-
 lajdonost. A tárgyilagosság szem előtt tartá-
 sával azt is meg kell azonban jegyezni,
 hogy a hasonló tevékenységet végző üze-
 mekben Európa-szerte megoldatlan a palackok biztonságos vizsgálata.

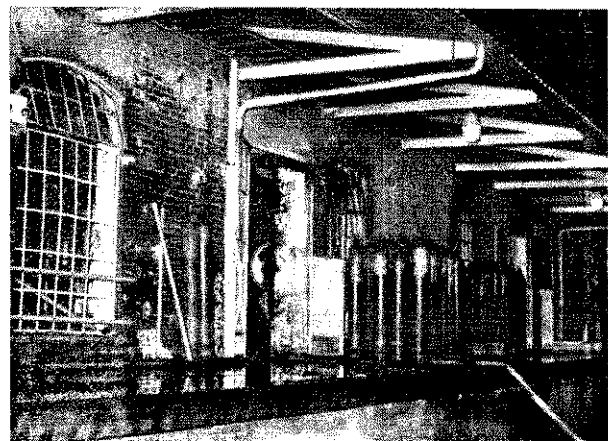
Varga Bálint t. szds.

Fényképezte: Horváth Nándor t. zls.

Robbanás utáni kép

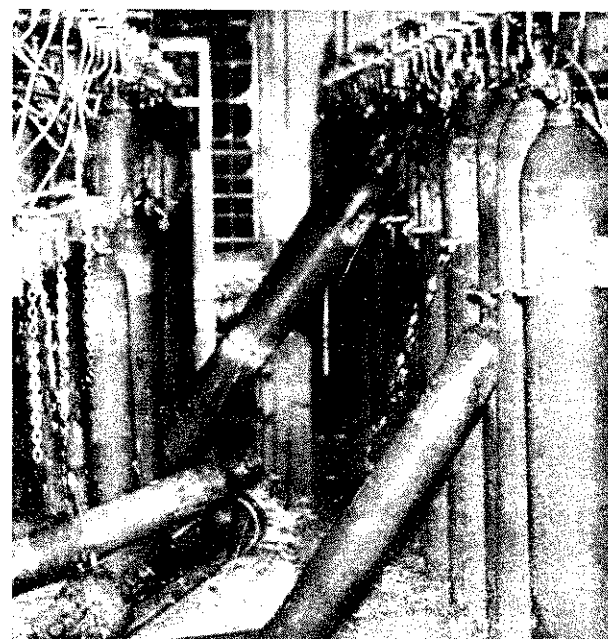
A töltőterem a felcsatolt gázpalackokkal

Az ajtó is megrongálódott

Egy szétrobbant 2 kg-os gázpalack

már nem volt, életmentést sem kellett végeznünk, így a riasztott gépjárműfecskendők bevonultak állomáshelyükre.

A robbanásból keletkezett tüzet Zsurkán Ferenc vízvezeték-szerelő a gázkazán táplálóvezetékébe beépített tolózár működtetésével megszüntette. Csak ez után vette észre, hogy ég a rajta levő felsőruházat. Égő ruhával akart távozni a helyiségből, amikor Terhes Ferenc fűtő ezt észrevette, és a közelben levő vattakabáttal Zsurkánt letakarta.

A helyszínen összesen négyen sérültek meg. Közülük egy személy II—III. fokú, két másik pedig I. fokú égési sérülést szenvedett. A negyedik az üvegszilánkoktól sérült meg.

Mint kiderült, 9.50-kor Terhes Ferenc fűtő a IV. sz. gázkazán háromállású gázszelepénél már korábban észlelt gázszivárgást — jelezte Zsurkán Ferencnek, aki ebben az időben heti karbantartást végzett. Zsurkán üzem közben megbontotta a 0,5 at. nyomás alatt levő rendszert. A szelep fedőlapját leszorító anyák levétele után a kúpos szelepszívót próbálta megbontani, ennek következtében az hirtelen meglazult. A szelepszívót — a gáznyomás és annak súlya miatt — nem tudta visszahelyezni, ezért azt a képen látható helyre dobta. Ezután azonnal megkezdte a háromállású kúpos szelepszívó előtt beépí-

tett tolózár elzárását. Ezalatt a csatlakozás helyén 0,5 at. nyomással másodpercenként 0,5 m³ gáz ömlött ki. A hirtelen nyomásesés miatt a mágnesszelepek lezárták a gáz útját az égő felé, így a kazánautotika leállította az égéshez levegőt biztosító befúvó ventilátort. A ventilátor betetelensége miatt nem állt le azonnal, hanem tovább forog. A légtérből ez a "vább forgó" ventilátor a kazánház felé segítségével felgyülemltet földgáz—levegő keveréket szívott be és juttatott a még 600—800 °C-on izzó égőfejbe, amely robbantotta a gáz—levegő elegyet.

A robbanás következtében létrejött elégette az égőfej és ventilátorok közötti dilatációs hézagot összekötő textilanyagot. Az így keletkezett tűz és hő felrobbantotta a IV-es kazán és a kazánház nyílászorú falát, a kazánfal között felgyülemltetett gáz—levegő elegyet.

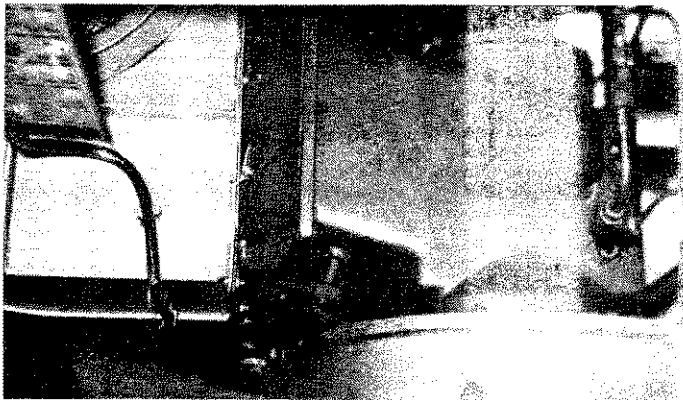
A szegedi városi és járási rendőrségek társaságával közösen végeztük a vizsgát. A rendőrség szakértőit hozták be az eljuttatott anyagok megállapításainkat egyértelműen támasztotta. A felelősség megállapítására vonatkozó vizsgálatról a szegedi parancsnokság még nem kapott tájékoztatást.

Sztojók Károly
tű. fhdgy.

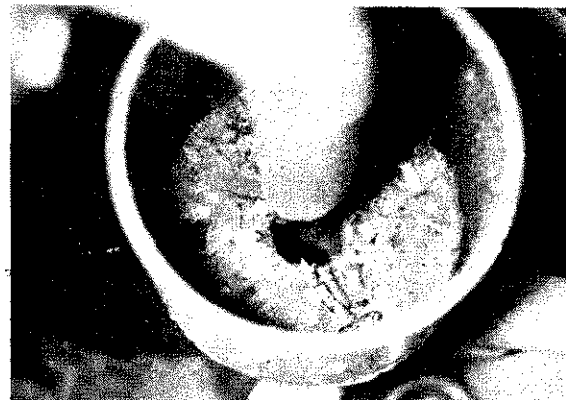
Február 12-én 10.13-kor a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság ügyeletes tisztje gázrobbanásról tájékoztatta a szegedi parancsnokság hírközpontját.

A jelzés szerint a színhely: Szeged, Szilvási sugárút 216. lakóház mögötti felsővárosi gázkazánház, s a robbanás nagy volt. Ennek megfelelően II-es riasztást rendelünk el, és az egységek közül 10.14-kor kivonult Szeged—III. 1+3 fővel, 10.16-kor Algyő I. 1+7 fővel, Szeged IV. és Szeged II. 13 fővel az Öntödei Vállalat szegedi vasöntődjében helyismereti foglalkozáson tartózkodott, s 10.15-kor innen riasztották őket.

Kiérkezésünkkor (10.20) a mentők két sérültet beszállítottak a Szegedi Bőrgyógyászati Klinika intenzív osztályára. Égés

Az égéshez szükséges levegőt befúvó ventilátor

Cigarettaavégek, elégett gyufaszálak a nyomástartó szivattyú lefúvató edényében...

...de az 1-es és 2-es keringető szivattyúk között is

A ventilátor és az égő közötti teret vászon rezgésállapító köti öszsze

A csapsziv tüzeset után

Zsurkán Ferenc felsőruházatának maradványai

RUARI 21-ÉN, DÉLUTÁN fél négy Gyöngyösön az utcai járókelők a 3. számú főúton közlekedők arra figyelmesek, hogy sűrű füst tödül Róbert Károly út 23. sz. 22 szintes ház egyik 13. emeleti lakásából. A tet 15.35-kor jelezték az épülettel en levő strandfürdőből az itteni és járási parancsnokságnak.

TÜZJELZÉS VÉTELE UTÁN Vágner t. zls., szerparancsnok kiemelt riasztást rendelt el, s az ezt követő cben összesen 13 fővel kiérkezett a zínhelyére a parancsnokság CSD és TŰ-1-es gépjárműfecskendője, ant IFA típusú 30 m-es gépezetes rája. A felderítés után a 13. ti fali tűzcsapról 1 db „E” sugár ésére adott utasítást a tűzoltásveze- gett a 13. emelet 5. számú lakásá- ggiáján a fa lambériaburkolat, a tekercny, egy kerékpár, továbbá kü- e gyermekjátékok, kartonpapír és lom. A tűz átterjedt a lakás nagy- ában levő lakberendezési tárgyakra ységeink 16 órakor lefeketítették a az utómunkálatokat 16.17-kor fe- be. A tüzesethez vonuló hatvani és rényi gépjárműfecskendőt időköz- isszarendelhettek.

TÜZVIZSGÁLAT a rendőrség közre- désével már a beavatkozás ideje megkezdődött, s a következőket ál- ita meg: 2 szintes magasház 157 lakásában a in Hőerőmű Vállalat dolgozói lak- Az épületet 1971. június 30-án adták rtófalai és fődémei I-es tűzállósági útúak.

den szinten egy-egy fali tűzcsap és os porraloltó tűzoltókészülék talál-

ható. A lakóház tűzvizellátására az épület tetején elhelyezett 30 köbméteres víztároló tartály és nyomásfokozó szivattyú szolgál. A portán tűzjelző telefon van elhelyezve. Az épületben 3 felvonót és 2 lépcsőházat — ebből 1 füstmentes — létesítettek a köz- lekedés és az esetleges menekülés céljára. A 16 1975. (XII. 6.) ÉVM—BM—PM együt- tes rendeletben előírt utólagos tűzvédelmi munkákat — kivitelezői kapacitás hiányá- ban — még csak részben hajtották végre az épületben.

A **MAGASHÁZ** tűzvédelmi utasítását és kiürítési tervét azonban elkészítették. Az előbbi valamennyi bérlő megkapta, s ezt aláírásával ellátott elismervény tanú- sítja. A magasházban a vállalat tűzvédel- mi vezetője tart rendszeres ellenőrzést. A tűzvédelmi berendezések, felszerelések fe- lülvizsgálata és karbantartása megfelel a szabvány előírásainak.

A tűzvizsgálati eljárás során a rendőr- ség képviselőjével közösen 28 személyt — túlnyomórészt az épületben lakó gyere- ket — hallgattunk meg. A gyermekek el- mondása szerint már sokszor előfordult, hogy a felsőbb szintekről égő csillagszórót, újságpapírt, kartondobozt, gyufásdobozt, cigarettavéget, gyufát, továbbá nehezeék- kel ellátott játékokat dobtak ki. A tűz- esetet követő napon például az 5. számú lakások vonalában 1 dl-es üvegtégléit ta- láltunk az épület előtt, félig elégett papír, gyufaszálak és kb. 0,5 dl éghető folyadék volt benne. Ép állapota alapján joggal fel- tételezhető, hogy a téglény nem szabad- eséssel, hanem valamilyen fékező ernyő segítségével ért földet. Ugyanott számos

cigarettavég, gyufaszál és elégett papír is volt.

M. A. 13 éves általános iskolai tanuló meghallgatásakor elmondta, hogy a tűz keletkezésének időpontjában a 19. emelet 1. számú lakásának loggiáján nagytóval égette be nevének kezdőbetűit egy gyufás- dobozba, de állítása szerint az csak füs- tölgett, és nem égett.

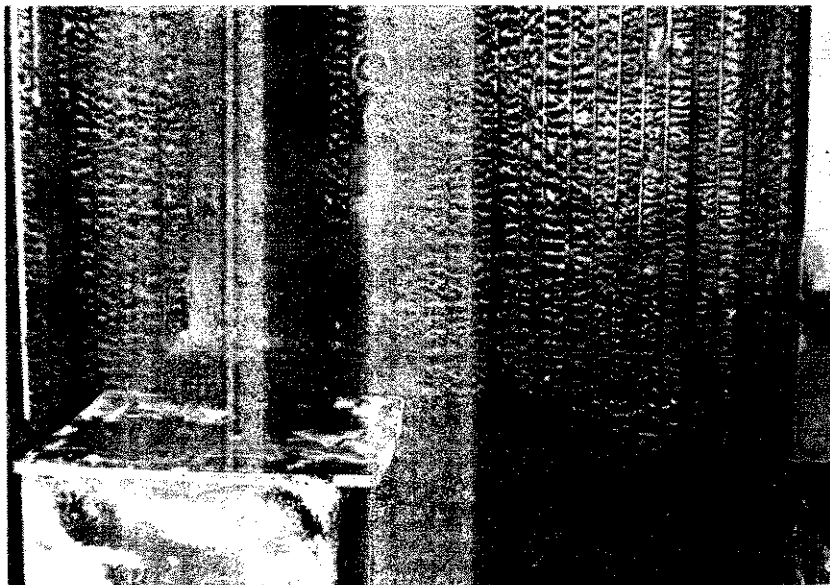
MINT KIDERÜLT, korábban is több esetben előfordult, hogy égő gyufaszálal dobott ki a ház pingpongtermében teli gyufásdobozt gyújtott meg, és pingpong- labdát égetett. Megjegyzem, hogy az 1. és 5. számú lakás szomszédosak.

A kérdéses időpontban az épület tetőte- raszán láttak egy fiút, aki nem lakik eb- ben a toronyházban. A tűz észrevétele után látták, amint éppen lefelé szaladt a lépcsőházban. Kiletét sajnos a rendőrség- nek sem sikerült megállapítania. Feltéte- lezhető, hogy a tetőteraszról valamilyen égő papírdarabot vagy más tárgyat do- bott le, és a füst észlelése után távozott az épületből.

Az erős füstképződés miatt kisebb ria- dalom támadt a lakóházban. A gyors ész- lelésnek és beavatkozásnak köszönhető, hogy a tűz függőleges irányban már nem terjedhetett, s ez végül is a lakókat is megnyugtatta.

A **HASONLÓ TÜZESETEK** elkerülése érdekében szignalizációban hívtuk fel a Gagarin Hőerőmű Vállalatot a szükséges intézkedések megtételére.

Sultész Tamás
tű. fhdgy.

Égett a használaton kívül helyezett hűtőszekrény...

...és a loggia fa lambériája

A helyszín a Csemege Édesipari Gyar Cukorkaüzeme, ahol a tűz március 10-én a délutáni órákban keletkezett, az alagsorral együtt 7 szintes. Az alagsorban kb. 120 m² alapterületen, a mosoda található. Az üzemszáz vasaló, varró, szárító, mosó és tisztaruha-kiadó helyiségekből áll.

Az alagsori folyosó mennyezete alatt a hűtőberendezés két 50 mm Ø hőszigetelt vezetéke húzódik, földmáttórésen keresztül a IV. emeletig.

A földszinten helyezkedik el a nyersanyag- és készáruraktár. Az I. emeleten cukorkamassza-főző konyha, cukorkagyártó gépsor működik, a II. emeleten Mogul öntőüzem, a III. emeleten cukorkacsomagoló üzem, a IV. emeleten csokoládémártó üzem található.

A tűz az alagsori mosoda varrodájában keletkezett. A varrodában két elektromos meghajtású Csepel típusú ipari varrógépet használtak. A helyiségben nagy mennyiségű varrásra előkészített munkaköpenyt, konyharuhát és foltozó anyagot halmoztak fel. A helyiség világítására a mennyezetre szerelt 13—24—852 típusú 3×40 W-os fénycsöves, műanyag burás lámpatesteket használtak.

A varroda ablakán kicsapódó lángok meggyújtották a hűtővezetékek kátránypapír és hungarocell szigetelő anyagát, így a tűz az emeleti részekre is felhatolt.

A tüzet kb. 14.45-kor **Walcz Rezső** ügyeletes vállalati tűzoltó vette észre. A por-

tahelyiségben tartózkodva arra lett figyelmes, hogy az alagsorból, a lépcsőházon keresztül, füst tör elő. Lement az alagsorba, de a tűz helyszínéhez — amely kb. 40 m-re volt a portától — az erős füst miatt nem juthatott közel. Visszajöve szólta a portásnak, hogy jelezze a tüzet, majd az udvaron keresztül közelítette meg a tűz helyszínét az alagsorban.

A cukorkaüzem lépcsőházában, az alagsorba lejutva látta, hogy a varrodában van a tűz. Visszajött a lépcsőházba és az ottani kézi oltókészülékekkel megkísérelte az oltást. Beavatkozása eredményes volt, mivel a hűtővezeték szigetelésének égését megszüntette. Ezzel megakadályozta, hogy a tűz a csővezetéken keresztül az alagsori készáruraktárban levő csomagolt árut meggyújtja.

A tűz oltásával eltöltött idő után **Walcz Rezső** visszament a portára és ismét megkérdezte a portástól, hogy jelezte-e a tüzet. A portás azt válaszolta igen, jelezte.

A tűzjelzés a 05-ön, 15.21-kor futott be a hírközpontba. Jóllehet az üzemnek közvetlen tűzjelzőtelefon-összeköttetése is van a XI. kerületi tűzoltó-parancsnoksággal. Ezen azonban a jelzés már a riasztás végrehajtása közben érkezett a kerületi parancsnokságra.

A tűz jelzése kb. 20 perc késéssel történt. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a portán levő óra kb. 20 percet késett. A tűzjelzés késedelmesége ennek ellenére is bizonyítható volt.

A helyszínre érkezett tűzoltóegység már valamennyi emeletszintre kiterjedt tüzet találtak. A tűzoltás vezetője rövid idő alatt 8 „E” sugár bevetésével megakadályozta a tűz továbbterjedését emeletszinteken, s a riasztástól számított 90 perc elteltével be is fejezték az oltást.

A tűzoltással egy időben — igazságszaki szakértő bevonásával — megkezdett a vizsgálat megállapította, hogy a tűz a varrodai fénycsövlámpatestek egyike okta. Az igazságügyi szakértő, szakvéleményében, a tűz okaként nagy valószínűséggel az ICMP 4,2,220 típusú, 4,2 μF 220 V-os olajtöltésű metalpapír szigetelésű kondenzátorok egyikének elektromos zárlatát jelölte meg. A meghibásodás előidézésében feltehetően közre játszott, hogy a mosodát nem áramtalanították a munka befejezése után, és a környezeti hőmérséklet is magasabb volt, átlagos 20 °C-nál.

A főváros területén a fázisjavító kondenzátorok előidézte korábbi tüzesetek C 705 NP típusú kondenzátorok hibái keletkeztek. Az üzemben használt kondenzátortípus még nem okozott tüzet.

A tűzvizsgálat alapján egyértelmű következtetés, hogy fázisjavító kondenzátorok nem szabad felszerelni olyan helyiségekben, ahol a környezeti hőmérséklet 20—25 °C fölé emelkedhet. Ilyen helyiségekben csak központi és helyiségkivül elhelyezett fázisjavító alkalmazható. A tűz következtében 11 millió forint kár keletkezett.

Varga Bálint
tű. szds.

Fényképeket készítette:
Horváth Nándor
tű. zls.

1. A cukorgyártó üzem az udvar felől

2. A hűtőcsővezeték felhatolása az alagsorból a földmáttórésen

3. Bevetés előtt

4. Ilyen volt a III. emeleten a hűtővezetékek környezete

következőkben néhány eredményünk- és fogyatékoságunkról, továbbá kap- atos intézkedéseinkről és terveinkről, pzeléseinkről tájékoztatom tisztelt ol- inkat.

int a legutóbbi országos parancsnoki kezeleten is elhangzott, az állami gazda- k sem zártak rossz évet 1978-ban. A TOP beszámolójának megállapítása int tűzvédelmünk szervezettsége ma megközelíti az állami iparét.

abár jóleső érzéssel nyugtáztuk az el- érést, természetesen nem kerülték el a elmünket az említett tanácskozáson ngzott azon kritikai észrevételek sem, yeket ugyan nem nekünk címeztek, de é-kevésbé a mi tevékenységünkre is atkoznak.

Alapvetően 124 állami gazdaság működik águnkban. Dolgozók száma megköze- a 139 ezret, földterületük 969 137 hek-

E hatalmas méretekhez képest jó ménynek tekintjük, hogy az 1978-ban tkezett 115 tűzünk 13-mal kevesebb a tavalyelőttinél, a kárérték pedig az ori 10,720 millióról 8,191 millióra csök- . Különösen kedvezően alakult a sta- ka az ún. hagyományos mezőgazdasági zatokban: a szántóföldi eredetű növé- tűzkár aránya az 1977-es 16,4%-ról ra mérséklődött, s a tűz tavaly mind- e ezerforintos kárt okozott élelmiszer- i termékeinkben.

z érem másik oldala azonban, hogy t- és épületkárunk aránya 1977-ben és -ban is viszonylag magas volt. (Az bi 19,2 és 12,1%, az utóbbi 48,4 és 0%.)

1977-ben például a Gorzsi ÁG AGRO- MPLEX típusú sertéstelepének égése te elő összes tűzkáraink majdnem -át, s mint az előbbieken említett tok is sejtetni engedik: az elmúlt esz- dőben is néhány állattartó telep égése zta jelentős hányadát tűzkárainknak. edebből azt a következtetést vontuk le, y gazdaságaink vezetőinek és dolgozói- — beleértve tűzvédelmi szervezeteiket — sokkal többet kell tennük az eddigi- a korszerű technológiák biztonságos almazásának személyi és tárgyi előfel- deliért.

Gorzsi és más tüzesetek kapcsán nczner András, az ÁGOK vezérigazga- t még 1977-ben utasításban szabályozta AGROKOMPLEX sertéstelepek tűzv- nének legfontosabb feltételeit. Fölötte ndolkoztatónak tartom, hogy ebben ré- t olyan tennivalókat kellett meghatá- ni, amelyeket központi intézkedés nél- is elvégezhetek volna az érintett gaz- ágakban (vállalati tűzoltórajok szerve- e, felszerelésük üzemképes állapotban ása, megfelelő mennyiségű oltóvíz, nden napszakban intézkedésre képes mélyek, azonnali tűzjelzési kötelezett- , hatékony oktatás, riadó- és vizesgya-

korlatok a vállalati tűzoltók meg a dolgo- zók számára stb.), részint pedig olyanokat, amelyek ugyancsak nem maradtak volna el, ha szorosabban együttműködnek a terü- letileg illetékes tűzoltó-parancsnokságok- kal (biztonságosabb villamos szerelvények, éghetetlen anyagú szigetelőlapok, alátétek, a rekonstrukciók során a hungarocell szige- telés fokozatos kicserélése ásványgyapot alapanyagúakra stb.).

Az említett utasítás végrehajtását folya- matosan figyelemmel kísérjük és szorgal- mazzuk, ahol szükséges. (Egyébként ame- lyik gazdaságban jelentősebb tüzeset for- dul elő, ott a MÉM képviselőjének jelen- létében az igazgatónak személyesen kell beszámolnia a történetekről, valamint a tett intézkedésekről.)

A baromfinevelők tűzvédelmével is ért- hető okokból kiemelten foglalkozunk. E té- ren sincs még rendben minden néhány gazdaságunkban. Az érintett vezetők szem- elől tévesztik, hogy ezekben a létesítmé- nyekben tűz esetén nemritkán szinte per- cek alatt százezres károk keletkezhetnek, és ezért semmiféle állítólagos népgazdasági érdek nem indokolhatja, hogy a szükséges védelmi intézkedések elmulasztásával, rá- adásul olykor a tűzoltóság tudta nélkül helyezzék üzembe őket. Csaknem minden esetben ugyanis az említettekben túl nagy- fokú gondatlanság és tehetetlenség vagy a berendezések szakszerűtlen kezelése idézte elő a jelentős tűzkárokat, valamint a sokszor ezeknél is lényegesen nagyobb járulékos veszteségeket.

Összintén remélem, most már mindenütt levonták a Bábolnai MK, továbbá a Bal- kányi, Lajtahansági, Sárvári és Szolnoki ÁG baromfinevelő-tüzeinek összes tanul- ságait.

Mert, hogy másképpen is lehet, azt ép- pen az 1977-ben jogosan megbírált Bá- bólnai MK kerteskői juhhodálya égésé- nek példája is igazolja. Ezúttal szaksze- rűen intézkedtek, s ennek eredményeként a veszprémi és más tűzoltóegységeknek az 1036 birkából 1000-et még sikerült kimen- teniük, de hasonlóképpen említhetem a Környei ÁG állattartó telepeinek esetét is, itt sem veszítették el a fejüket a dolgozók

és így még lehetségessé vált az állami egységek hatékony beavatkozása.

Egy másik intézkedésről kívánok beszá- molni, mert eredményeként szárítózüze- münk sokkalta biztonságosabban működnek, mint korábban.

Annak idején a Tűzvédelem is beszá- molt a Hevesi ÁG takarmányüzemének tüzesetéről. A 850 ezer forintos kárt az okozta, hogy felmelegedett fémdarabok kerültek a zsákokba.

Érthető érdeklődéssel olvastuk nem sok- kal később a Tolna megyei parancsnok- helyettes hozzászólását, amelyből megtud- tuk, hogy megyéjük gazdaságaiban a ka- lapácsos daráló előtt és után is mágnest szerelnek fel. Ennek alapján országosan is kötelezővé tettük ezt a megoldást, azóta nem is fordult elő ilyen tüzesetünk. Sőt, az is bebizonyosodott, hogy a mágnestek elhelyezése állategészségügyi okokból is előnyös és a folyamatos üzemmenetet is sokban elősegíti.

Ez a példa egyben a tapasztalatcseré- ben rejlik, s nem mindig kellően kiakná- zott lehetőségeket is tanúsítja. Úgy gon- dolom, erre is több gondot kell fordítania a kb. nyolc és fél ezer főt számláló tűz- védelmi szervezeteinknek.

Mint meggyőződhattünk róla, hasznosan szolgálták ezt a célt a közelmúltban több helyen rendezett továbbképző tanfolyama- ink is, miután ennek szellemében állítot- tuk össze a programjukat.

Örömmel számolhatok be arról is, hogy mintegy hetvenen végezték el a kétéves tűzvédelmi tanfolyamot és hamarosan újabb hallgatókat iskolázunk be.

Reméljük, a mennyiségi változás hama- rosan a munka minőségében is további javulást eredményez, s ez évben újabb gazdaságaink zárkóznak fel a tűzvédelem- ben is hosszú ideje példamutató Dalmandi és Hosszúhegyi ÁG, valamint a Mezőfal- vai MK mellé.

A jogszabályban előirt szakvizsgáztató- sok egységes és a célnak megfelelő lebo- nyolítása érdekében — témák szerint — központilag a szükséges tudnivalókat tar- talmazó füzeteket bocsátunk gazdaságaink rendelkezésére.

Jóllehet, ma már a mezőgazdaság tűz- védelme sem lehet idényjellegű, most, amikor ezeket a sorokat írom, különösen sok idényjellegű feladat végrehajtása vár gazdaságainkra, hogy a betakarítást a ta- valyihoz hasonló eredményességgel fejez- zék be.

A felkészülés fontos előfeltételének te- kintjük, hogy valamennyi gazdaságunk képviselje magát rajaival a tavaszi tűz- oltóversenyeken, lebonnyolításuk mostani módja ugyanis jól szolgálja az eredményes beavatkozáshoz szükséges készségek fej- lesztését.

Dr. Németh József,

az Állami Gazdaságok Országos Központjának tűzvédelmi főfelügyelője

az önkéntes és vállalati tűzoltóságok és azok fenntartóinak figyelmét arra, hogy a BM TOP 6/1978. számú általános érvényű intézkedés mellékleteiben meghatározott férfi és női tűzoltó új egyenruházat mérték utáni készítését megkezdtük.

A megrendeléseket kérjük a kért szállítási határidő előtt 90 nappal megküldeni.

A megrendelt egyenruházatokra a méretvétel üzletünkben történik. Amennyiben a méretvételre való utazás nehézséget okozna, úgy a megrendeléshez csatolni kell a méretjegyzéket, amely tartalmazza az érintett személy(-ek) nevét, rendfokozatát és a testméret- (testmagasság, mellbőség, derékbőség, csípőbőség és nadrág aljbőség) adatokat.

Az 1980. évi beszerzésre tervezett méretes egyenruházati szükségleteket – a zavartalan ellátás érdekében – tájékoztató jelleggel kérjük 1979. augusztus hó 31-ig címünkre megküldeni.

CÍMÜNK:

EKISZ RUHÁZATI SZÖVETKEZET, BUDAPEST IX., FERENC KRT. 34

IRÁNYÍTÓSZÁM: 1092. TELEFON: 170-719

(X)

Önkéntes- és vállalati tűzoltó-egyenruházatokat készítő

FIGYELMÉT FELHÍVJUK ARRRA, HOGY A TŰZOLTÓ-EGYENRUHÁZATOKHOZ SZÜKSÉGES MÉTERÁRUK A VÁLLALATUNK GYAPJÚ-, ILLETVE PAMUTOSZTÁLYÁNÁL MEGRENDELHETŐK.

figyelmét felhívjuk arra, hogy a tűzoltó-egyenruházatokhoz szükséges méterárunk a vállalatunk gyapjú-, illetve pamutosztályánál megrendelhetők.

Az önkéntes- és vállalati tűzoltó-egyenruházatok alapanyagai a következők:

1. Férfi és női zsávolny szerelőruha anyaga: „BM szürke”, kopásálló Rába zsávolny, hydrosol színezékkel festett szövet (pamutosztály).
2. Férfi lévsűs öltöny anyaga: „Marcos szürke” fésűs szövet (gyapjúosztály).
3. Női kosztium anyaga: „BM szürke” jaszter szövet (gyapjúosztály).
4. Férfi-és női ingkabátok anyaga: BM világosszürke TORNÁDÓ szövet (pamutosztály).
5. Férfi-és női ballonkabátok anyaga: „METEOR 920” ballon (pamutosztály).
6. Ballonkabát bélésanyaga: „VO-8” (NORBERT) műszőrme (gyapjúosztály).

A felsorolt alapanyagokra a megrendeléseket kérjük a tárgynegyedévet 90 nappal megelőzően megküldeni.

Kérjük továbbá, hogy az 1980. évi méteráru-szükségleteket – a kapacitások biztosítása érdekében – legkésőbb 1979. augusztus hó 31-ig, tájékoztató jelleggel, vállalatunk részére megküldeni szíveskedjenek.

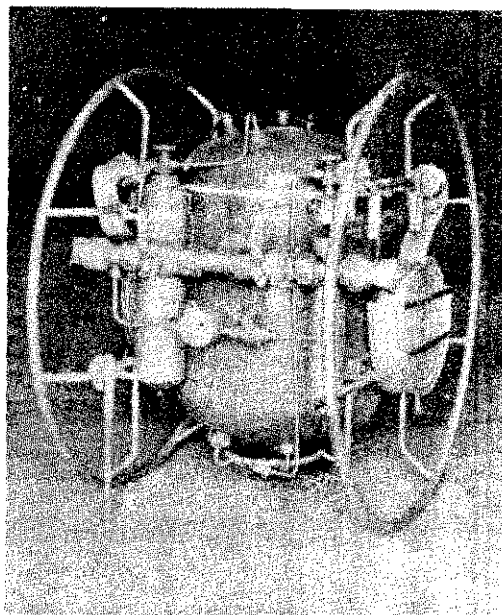
CÍM:

KÖNNYŰIPARI TEXTILÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT (gyapjú-, illetve pamutosztály)

BUDAPEST V., MUNNICH FERENC U. 18. IRÁNYÍTÓSZÁM: 1051

(X)

ELZETT MŰVEK

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

Tűzoltókészülék Gyáregységünk
székhelye: Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Tájékoztató közleményeinkben több esetben utaltunk a nagy teljesítményű oltókészülékek fokozott tűzvédelmi jelentőségére. Elsősorban gondoltunk itt a 250 kg-os, gördíthető állványra szerelt porraloltókra, továbbá a Multikár 24 típusú gépjármű alvázra épített 2x250 kg-os porraloltókra, valamint az IFA alvázra szerelt 2x750 kg-os porraloltókra. A tapasztalható érdeklődésnek megfelelően Tűzoltókészülék Gyáregységünk kifejleszti a kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó gépjárművek típusait is.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VÁLLALATI TŰZOLTÓPARANCSNOKOK, BERUHÁZÓK!

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést:

Multikar 25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W 50 típusú alvázra szerelt P 1500 (2x750 kg-os) porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Felhívjuk ügyfeleink szíves figyelmét, hogy a 2 és 5 kg-os BCF halonnal oltó készülékek újrafeltöltésénél és javításánál az „azonnali” készülékcsere-t vezettük be.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki o.v.

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388 Pf. 99.

(X)

A Lenfonő- és Szövőipari Vállalat (LSZV) a tűzvédelem tömlőellátásáért

A nyomótömlőkészletek tervszerű fejlesztése

Az LSZV gyártmányú nyomótömlők a jól bevált trevira műszálból latexes eljárással – újabban poliuretán vagy vulkánózott belső bevonattal – készülnek. A mintegy két évtizedes használat tapasztalatai bizonyítják, hogy a trevira nyomótömlők a követelményeket mindig kielégítették. A legmostohább használati és készenléti körülmények közepette is üzembiztosnak és tartósnak bizonyultak.

A tűzvédelmi technika fejlődése azonban a nyomótömlőkkel szemben is további fokozott követelményeket támaszt.

A porraloltó gépjárművek számának gyarapodása a gázzáró nyomótömlők széles körű alkalmazását követeli. A kőolajipari üzemekben létesített 10–16 at. üzemi nyomású tűzivíz-hálózatok, valamint a nagy teljesítményű gépjárműfecskendők használata a jelenleginél nagyobb szilárdságú nyomótömlőket igényelnek. Biztosítani kell, hogy az előírt tömlőmennyiség a tűzcsapszerekben elférjen, s ennek a követelménynek a poliuretán belső bevonatú nyomótömlők felelnek meg a legjobban.

Az időszaki ellenőrzések és nyomáspróbák alkalmával győződjünk meg a készenléti, valamint a tartalék tömlők műszaki állapotáról. Fokozott figyelemmel kell ellenőrizni a kender-tömlőket, mivel azok kevés kivétellel tűzoltás céljára már nem alkalmasak. Pótlásukról gondoskodni kell.

Porraloltó gépjárművekhez biztosítsanak LSZV gyártmányú, vulkánózott belső bevonatú trevira tömlőt.

A 8 at. üzemi nyomást meghaladó tűzivíz-hálózat esetén célszerű a tömlőkészletet LSZV gyártmányú, nagy nyomású tömlőkkel felújítani.

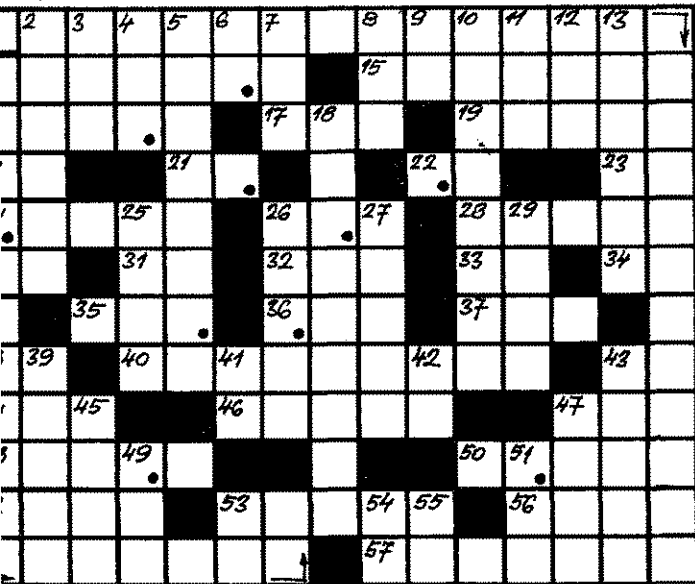
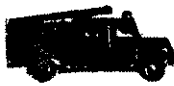
Szakmai
kérdésekben
felvilágosítást
ad

az LSZV
Kereskedelmi Főosztálya

Cím:

Budapest VI., Zichy Jenő u. 32. Telefon: 124-057

(x)

EPÜLET BALESETEKNÉL EKÉR ALKALMAZZUNK FALMEGMASTTÁST (folyt.: függ. 10.). Pohárfajta, névelővel. 15. Szerégyesen. 16. Ismert súlyemelő nokunk. 17. Robbanószer, rövidje (trinitrotoluol). 19. Részükre. Nadrágtartó. 21. Szovjet repülő-típus. 22. Cipszilon! 23. Kardküzd. 24. Dánom ikerszáva. 26. goló. 28. Verset szaval. 30. Köző. 31. z. 32. Hangtalanul nyom! 33. Germánium vegyjele. 34. vény része. 35. Szovjet folyó. 36. ező. 37. Nem mögé. 38. Féi me-40. Nyekergető, más hangután- szóval. 43. Községünk. 44. Gar- úi. 46. Lekezel. 47. Gazi más- hangzó. 48. Nagyüzemi. 50. Já- 52. Szavak előtagjaként le- jővel, repüléssel kapcsolatos szó. Kézzel jelzés. 56. Dugig. 57. A- ot lehajt.

ZÜK EL. 18. A MEGTÁMASZTO DÜCOK LEHETŐLEG ENNYI FOKOS HAJLÁSÚAK LEGYENEK. 25. Tiszta levegő. 26. Nótája. 27. Nem ő elé. 29. Vadász teszi a vaddal. 39. Nullánál valamivel nagyobb szám. 41. Tova. 42. Mutatószó. 43. Pereme. 45. Kétszer is a tetejére! 47. Vissza: mozog a föld. 49. Kri- voj... 51. Régi magyar férfinév. 53. Intézőbizottság. 54. Kés lényeg- ges része. 55. Ismét ne.

Megfejtését a következő sorokat kell beküldeni: vissz. 1., függ. 10., 14., 18.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: egyszerű falmegettámasztáshoz csak ezt alkalmazzunk.

A megfejtők között könyvtalványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. június 15.

K. I.

A. 4. számban megjelent kereszt- rejtvény megfejtése a következő: TÁMASZTÓ VAGY DÜCOLT GERENDÁBÓL; ÉS A TEHERELOSZTO PALLÓKBÓL; VAGY GERENDÁKBÓL.

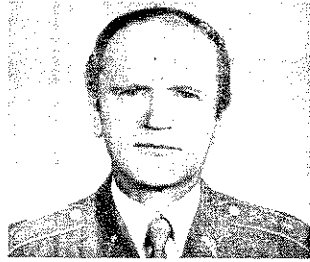
A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: ERŐÁTVITELI.

Könyvtalványt nyertek: Horváth Sándor, Gődöllő; dr. Malárcsik József, Budapest; Schvajda István, Tiszaföldvár.

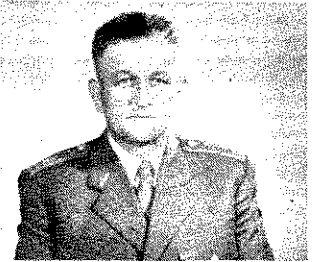
A nyerményeket postán küldjük el.

A rózsza „része”. 3. AAL. 4. időtlen! 5. A ház és a híd is 6. Polgári alkalmazott. 7. Nagy- ny. 8. Napszak. 9. Tűző azonos- ngzői. 10. A VÍZSZ. 1. SOR- LYTATASA. 11. Skandináv ap- péz. 12. Feketedni kezd! 13. A- di. 14. A FALMEGMAST- ST ÁLTALABAN ITT VÉGEZ-

HALOTTAINK

ÓSZI JÁNOS
tű. ftórm.
1931—1979

BOJTOR IMRE
ny. tű. zls.
1926—1979

A hatvani városi tűzoltó-parancsnokság szerparancsnok-helyettese hosszú szenvedés után elhunyt.

20 éves tűzoltói szolgálatát a szorgalom és a példamutatás jellemezte, amelyért több esetben miniszteri kitüntetésben és jutalomban részesült. Ószi elvtársat a tűzoltóság országos parancsnoka az állami tűzoltóság halottjává nyilvánította.

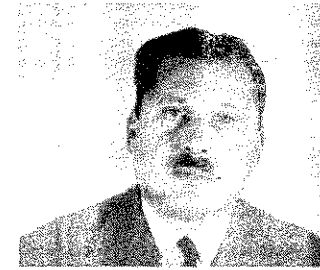
A hatvani városi temetőben vettek tőle végső búcsút mely részvétel hozzártározói, munkatársai és a megyei tűzoltó-parancsnokság képviselői.

A debreceni megyei, városi, járási tűzoltó-parancsnokság 1975-ben nyugállományba vonult híradó ügyelete, hosszan tartó, súlyos betegség következtében elhunyt.

1950-től teljesített szolgálatot az állami tűzoltóság állományában. 1945-ben lett párttag.

Szolgálati ideje alatt például az állami tűzoltóság állományában, 1945-ben lett párttag.

Szolgálati ideje alatt például az állami tűzoltóság állományában, 1945-ben lett párttag.

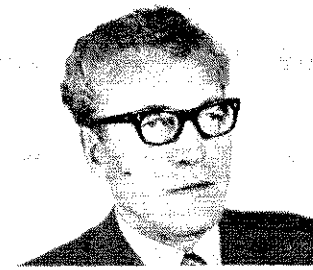

MÓZES GYULA
önk. tű. fhúgy.
1923—1979

A mezőszilasi önkéntes tűzoltó-egyesület parancsnoka tragikus hirtelenséggel elhunyt.

1948-tól volt önkéntes tűzoltó, a három évtized alatt elévülhetetlen érdemeket szerzett községe tűzvédelmének biztosításában és az úttörő-tűzoltók nevelésében. Munkája elismeréseként többek között a Tűzbiztonsági Érem ezüst és arany fokozatát is megkapta.

Mély részvétellel vettek tőle végső búcsút a járási hivatal, a tűzoltó-parancsnokság, az önkéntestűzoltó-egyesület és az úttörő-tűzoltók tagjai, családja, barátai, szomszéd községek önkéntes tűzoltói.

DOMOKOS LAJOS
önk. tű. szds.
1926—1979

Elhunyt a kabai önkéntestűzoltó-egyesület vezetőségi tagja, aki 1950-től dolgozott az egyesületben. 1956 januártól Kaba község tanácselnöke volt 1972-ig. Nagy szorgalommal, lelkiismeretességgel végezte munkáját mindkét fontos tisztségében.

Jelentős érdeme volt abban, hogy az egyesület évtizedeken át a megyei, az országos és a nemzetközi versenyeken is jól szerepeljen.

Mély részvétellel búcsúztak tőle a kabai temetőben volt munkatársai, a megyei, a járási és az önkéntestűzoltó-egyesület tagjai, családja, barátai.

R. TÓTH ANTAL
önk. tű. szds.
1906—1979

Hosszas betegség után elhunyt a bucsai önkéntestűzoltó-egyesület kiképzési felelőse. Az egyesületnek 1928-tól, alapításától tagja volt. 50 éves tevékenysége alatt sokat tett az egyesület és a község tűzvédelmének fejlesztéséért.

Temetésén részt vett a község lakossága, a szeghalmi járási tűzoltó-parancsnokság képviselői és a bucsai önkéntestűzoltó-egyesület tagjai.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSEG: Budapest VI., Izabella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108
79.2543/2-05 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314 Index 25801

A felsorakozott egységek

Gyorsan előre

Küzdelem a másodpercekért

A tűzoltás a legizgalmasabb

A Tanácsköztársaság 60. évfordulója tiszteletére március 24-én Békéscsabán rendezte meg a II. iparági tűzoltóversenyét a Baromfifeldolgozó Vállalatok trösztje. A helyi vállalat kultúrtermében színvonalas tűzvédelmi kiállítás fogadta a 16 rajt és kísérőket. Az ünnephez és a versenyhez méltóan fellebörgött pályán dr. Tóth Mátyás vezérigazgató-helyettes köszöntötte a felsorakozott rajokat. A mindvégig izgalmas versenyen szoros időeredmények születtek, bizonyítva a jó felkészülést.

AZ EREDMÉNYEK:

800-as férfi:

- I. Békéscsabai BFV 63,55
- II. Sárvári BFV 63,63
- III. Szentesi BFV 63,71

800-as női:

- I. Sárvári BFV 66,98

Staféta férfi:

- I. Békéscsabai BFV 93,17
- II. Budapesti BFV 103,63
- III. Sárvári BFV 107,48

Staféta női:

- I. Sárvári BFV 121,47

Az összetett versenyt a férfiaknál a békéscsabaiak 362,7 ponttal, a nőknél a sárváriak 327,4 ponttal nyerték.

KÜTVOLGYI MIHÁLY
képriportja

Céjra tartanak a sárvári lányok

Az öröm pillanatai a sárváriaknál

Drukkoznak a békéscsabaiak

A békéscsabaiak váltanak

TÜZELÉK

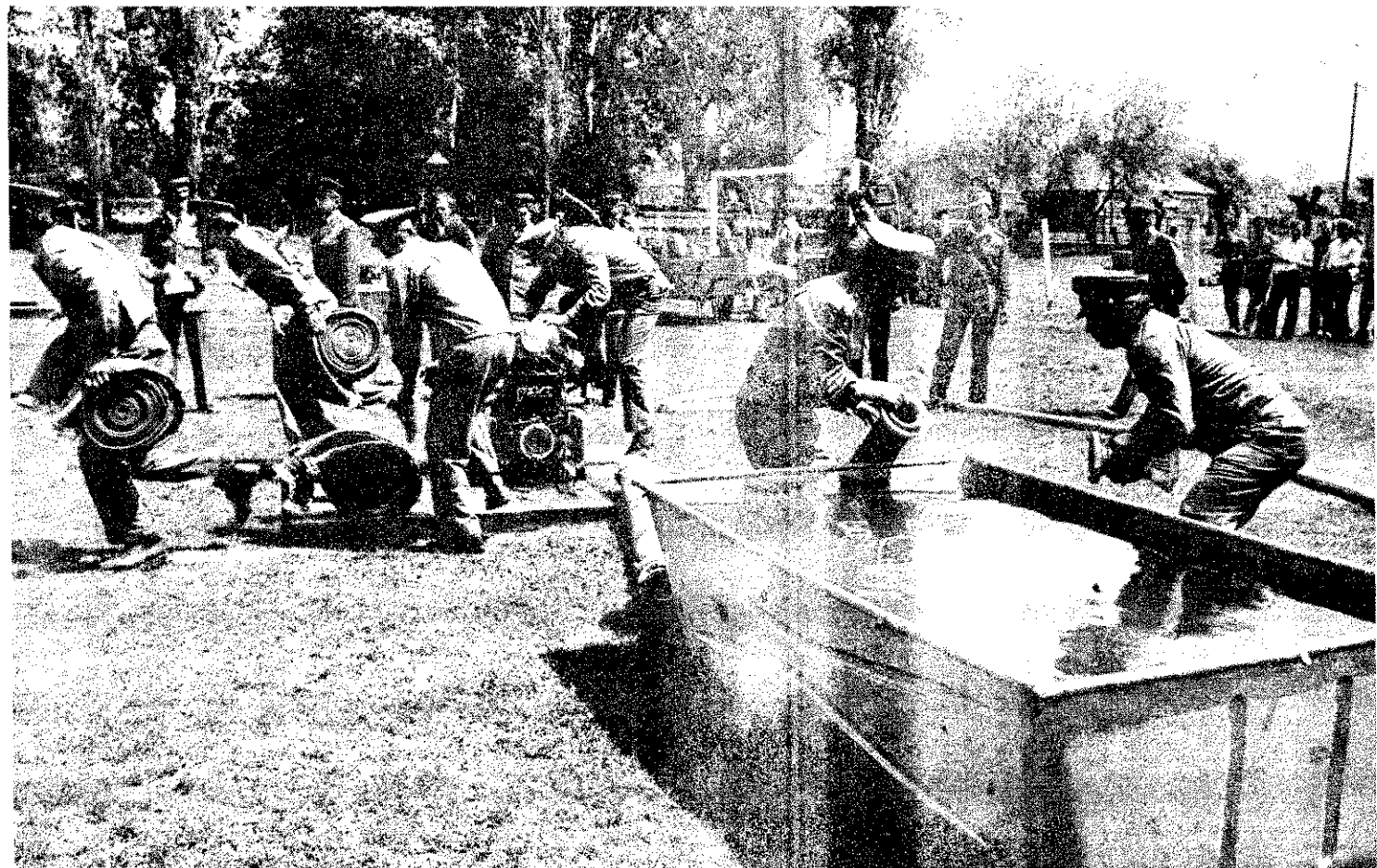
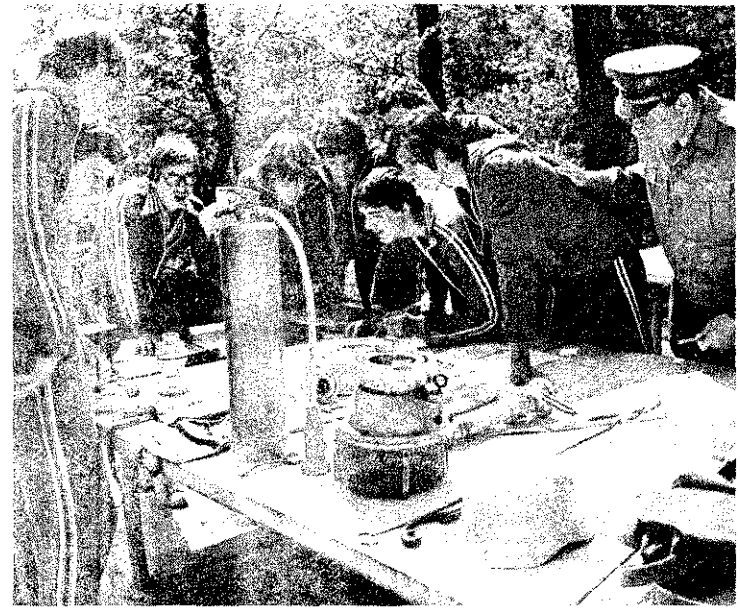
A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI. évf. 6. sz.

1979. június

VERSENY-
ÖSSZEALLITAS.
A 2-3.
OLDALON

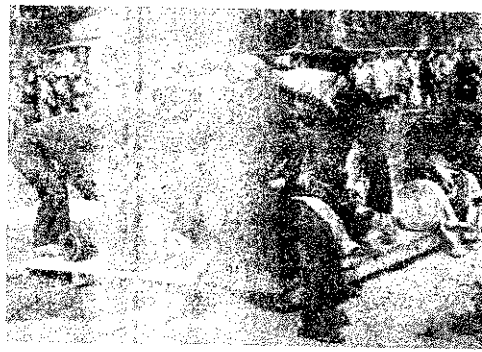
A budapesti vállalati tűzoltórajok versenyét a Vágóhid utcai sporttelepen rendezték meg. Május 4-én az első körzet az I.—II.—XII., az V.—VI.—VII., a XI. és XXII., május 11-én a III., IV., XIII. és XV. kerületek vállalati tűzoltói mérték össze tudásukat. Az első körzet 84 raja közül kiemelkedően jól szerepeltek a II. kerületi Ganz Villamossági Művek. A férfiak 800-as kategóriájában 68 mp-es idővel haladt végre szerelést, a 7X55 méteres tűzoltóváltóban pedig 75 mp-es időeredményt ért el, 400-asban a MOM, osztozsugar-szerelésben a KFKI győzött.

Az V.—VI.—VII. kerületek közül a MÁV Nyugati pályaudvar Műszaki Képzőszolgálati Főnökség, a Zrínyi Nyomda és a Centrum Divatcsarnok raja győzött.

A XI. kerületből a Magyar Kábelművek vezérigazgatója, a Pamutnyomóipari Vállalat Kelenföldi Textilgyára, a KHV 4. sz. gyára, a XXII. kerületiek közül a Hárosi Falemez meg a Gyufaipari Vállalat raja ért el jó eredményt.

Május 11-én a II. körzet 86 raja találkozott. A 800 l/perces kismotorfecskendő-szerelés legjobb férfi- és női rajának az Egyesült Izzó serleget ajánlott fel. A nőknél az Egyesült Izzó csapata 101 mp-es szereléssel és 103 mp-es tűzoltóváltóval, a férfiaknál a III. kerületi PNYV Pamutkikészítő Gyára nyerte el a serleget. A szerelésben meg a váltóban egyaránt 78 mp-es eredményt ért el.

A 400 l/perces szerelés vándorserleget a XV. kerületi Iskolabútor- és Sportszergyár III. gyarának raja kapta. Időeredménye 86, illetve 93 mp. A Chinoin is serleget ajánlott fel az osztozsugar-szerelés legjobbjának; ez a BBV Finombőrök gyarának raja volt.

Feszült munkások a cérragyáriaknál

Staféta a Chinoin csapatából

Május 11-én Csornán 21 úttörőtűzraj tagjai hallgatták Horváth Márta rosi-járású úttörőelnök köszöntő szavát. A mindvégig izgalmas találkozón a kis felnőtt önkéntes tűzoltók és az úttörőtűzraj tagjai egyúttal szurkoltak, mert a megyei versenyre való továbbjutás mellett értékes ajándékokat — fényképezőgépet, sportfelszereléseket — nyerhet a helyezeti csoportok:

Fiúk	Lányok
1. Mihályi	1. Mihályi
2. Bábacsanak	2. Vág
3. Bátyogszovát	3. Rábatamási

A hogyszőlőiek a szívótömlőnél

Celra tartanak a szilsárkányiak

Az országos úttörőtűzoltó-versenyt megelőzően, május 8-án a budapestiek mérték össze tudásukat a IX. kerületi BM-pályán. A tizenhat résztvevő közül a Váli utcai iskola leányraja és a Váci úti kiegészítő iskola fiúraja szerezte meg az első helyet.

A verseny befejeztével a Budapesti KISZ Bizottság részéről Oláh István adta át az okleveleket a résztvevő csapatoknak.

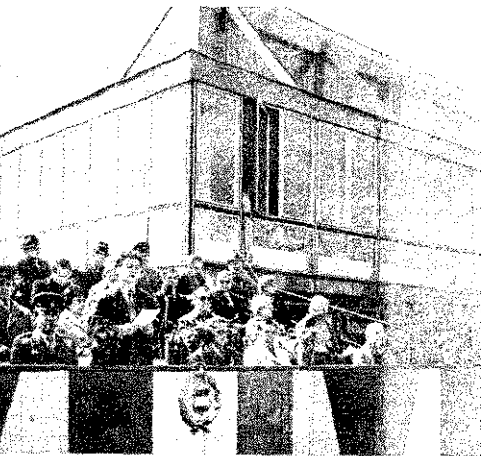

Harc a tűzzel

Május 11-én délután a gyári pálya rendezték meg a Ganz-MÁVAG 13 g. egysége közötti ez évi tűzoltóversenyt. József műszaki igazgató üdvözlő szavai után következett a találkozó, amely után új szabályoknak megfelelően nyitották le.

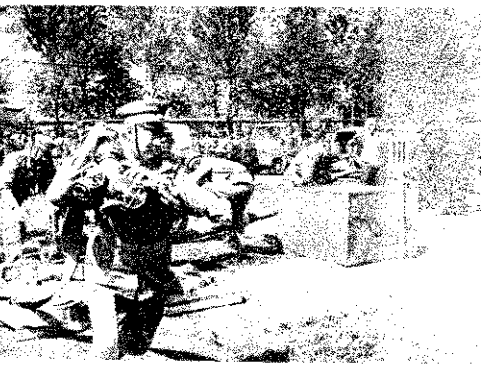
Végül is a három első helyezést a 1. rangovákai, az EKG és a Szerszámgyár szerezte meg.

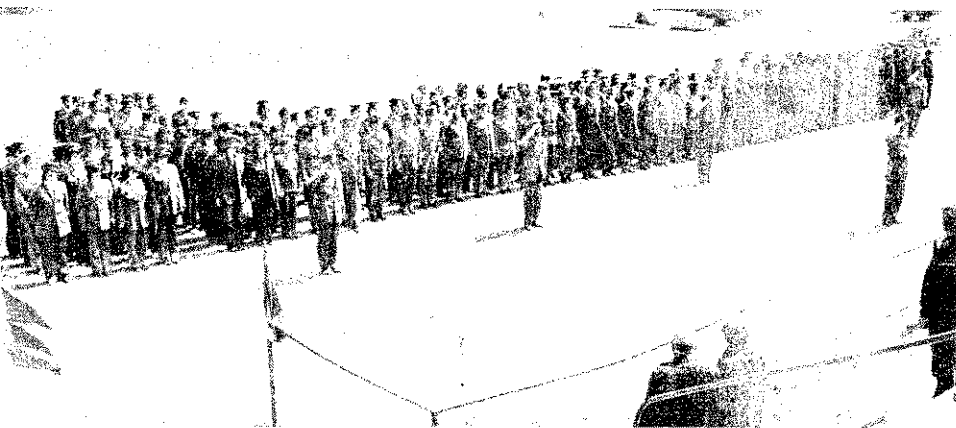
Rajtolnak a vagongyáriak

Beck Ervin, a II. ker. Tanács elnökhelyettese nyitotta meg a versenyt

800-asban első a Hárosi Falemezművek csapata

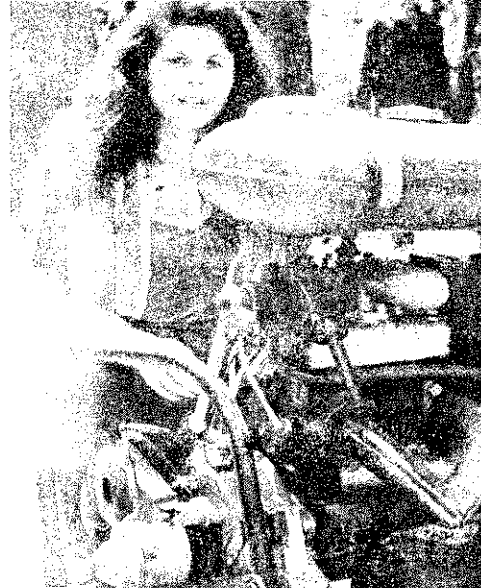
besorakoznak az egységek

Május 10-én 42 raj részvételével Tompa tartották a kiskunhalasi városi és járási vállalati és községi önkéntesek versenyét. Ezúttal is több versenyszámban a városi, illetve az évek óta élenjáróknak sikerült megszerezniük a győzelmet.

A 400-as szerelésben 1. helyezést a Könyvfeldolgozó Vállalat szanki üzemegységének férfiraja. A 400-asoknál a Kiskunhalasi MÁV-csomópont raja immár tíz éve 3. Osztottsugar-szerelésben sem volt meglepetés, idén is kimagasló teljesítménnyel nyertek a Kiskunhalasi Faipari Vállalat tűzoltói. A községek versenyén a 800-asban a tompaiak, 400-asban pedig a csölyospálosiak nyertek.

Győzelem után a csölyospálosiak

A kaposváriak motorkezelője

Belchúz a szabólesti váltó

Május 13-án 20 raj részvételével Csillekényen bonyolították le az Ifjú Gárda tűzoltó-szakalegységeinek 1. országos versenyét, amelyen részt vett Kutika Károly honvéd vezérőrnagy, Horváth Sándor vez. és Szakács József, az IG országos parancsnoka. A program tesztkérdésekkel kezdődött, majd kismotorfeckendő-szerelési folytatódott. Elsőnek a borsodiak szereztek a szórt sugárral tartották célra. A csapatoknál „tömítőgyűrű-probléma” tárták, a Vas megyeieké után „kijött a tűz”. A szombathelyi 405-ös szakmunképző elsőéves tanulói (ők voltak a pályán legfiatalabbjai) 80 mp alatt szereltek a 800-ast. Ezután szinte megtámaszkodtak, mert minden versenyszámban kimagasló eredményeket értek el. A szabólestiekkel együtt 98 pontot szereztek, de a pályák szerint az ibrányi Mórty Zsig-

mond Gimnázium 77 másodperces kismotorfeckendő-szerelési időeredménnyel döntött. A budapesti Villamosenergiaipari Szakközépiskola rajának parancsnoka ismerős volt: ifjú Gyarmati Dezső (a volt országos bajnok vecsesi uttörőtűzoltó-raj parancsnoka). Stafétában „tantranyai” érték el az egyik legjobb időeredményt: 76 mp-et.

Az egyetlen leányrajt a Kaposvári Pámfonóipari Vállalat indította. A tűzoltásnál nagy meglepetést okoztak, mert legyőzve sok fiúrajt, mintegy 12 másodperc alatt oltották el a porralöltővel a tűzveszélyes, égő folyadékot.

Érdekesség és meglepetés volt a leleményességi állomás. Itt 30 tárgy közül 20 a tűzoltással összefüggő, és ezeket kellett felismerni. Egyebek között bontobáltát, sugárcsővet stb. A legtöbb fejtörést a sugárcső hordhevederének felismerése meg a kötélszak okozta. A verseny mindvégig kiegyensúlyozott és szoros volt, amit a pontszámok is bizonyítanak.

1. Szabolcs-Szatmár	98 pont
2. Vas	98 pont
3. Békés	86 pont
4. Budapest	85 pont
5. Fejér	84 pont
6. Komárom	84 pont

Összeállította:

Kútvolgyi—Ózvári—Sz. Lovász

indulnak a szolnokiak

Elkészülni, vigyázz...

A győztes szabólestiek

Valaha primitíven építkeztek az emberek. Az építmény — ha egyáltalán annak volt nevezhető — legtöbbször fából, sövényből készült, a tetőjét szalma, sás és más leveles növényekkel fedték. A füst a piparajonc és a letőnön keresztül szabadon távozott. Tűzhely sem épült; a fűtve őrzött parázsok kővel vagy földdel verték körül. Később fából készítenék a kéményeket. Semmi sem szabályozta ekkor még az építkezést. Egy-egy társaság után kezdeményezték ugyan helyi intézkedéseket, de azokat sem vették komolyan.

II. József 1788-ban kiadott tűzvédelmi patensében olvasható: „... mivel az építésnek illetlen módja nemcsak a gyűlölet, hanem a tűznek könnyebb elterjedését is segíti, az új házaknak felállításában arra rögzítessék gond, hogy egy ház a másikhoz ne építessék igen közel, hanem ahól legalább minden ház között legalább ölnyi (kb. 6 m) köz hagyatassanak. Tehát bizonyos távolság megtartását tette kötelezővé. A továbbiakban foglalkozik a csűrők, gabonaházak, kermények, tűzhelyek, aszaló- és szárítókemencék, konyhák, mosókonyhák építésével. A kémények ügyében is következőképpen rendelkezik: „Fából emelt kémények, ahol a házak szükségképpen nincsenek teljességgel fából építve, meg ne engedjék, s a földszintre nézve éppen megtartassanak.” Megengedte viszont a sövényből font, sárral tapasztott — ún. patics — kémény építését.

A rendelet — kezdetleges volta ellenére is — már tartalmazott lényeges előírásokat. Ezeket azonban a magyar tartományban nem hajtották végre. Sok helyütt még csak le sem fordították magyar nyelvre a német szöveget, így különösen a falvakban, továbbra is rendszertelenül építkeztek. Széchenyi egyik országgyűlési felszólalásában a következőképpen jellemezte a magyar falut:

„Lever a falusi ember úgy-ahogy nagy szöveget, valamely néhány villa szalmát és kész a falusi ház. Több ily háznak nevezetel valami egymás mellett, s kész az úta. Több ily utca és kész a magyar falu. Kiveri a magyar ember a pipáját az utcán, s nincs többé falu!” Megyénkben a Dunaföldváról, Pakson, Szekszárdon és más helyeken dühöngő tüzvesztek példái bizonyították Széchenyi igazát, és alapot adtak a további szabályozáshoz. A belügyminiszter meg is tette ezt 1888-ban kiadott tűzrendészeti körrendeletében.

A főbb előírásokat maga a rendelet tartalmazta. A részletes szabályozás érdekében viszont úgy intézkedett, hogy minden község készítse el külön az építést és megint külön a tűzrendészeti szabályrendeletét. Megkövetelték, hogy az építmény helyének megjelölésekor kerjék ki a — hogyi önkéntes vagy köteles — tűzoltóparancsnok véleményét. Későbbi rendelkezések ezeket az előírásokat tovább szigorították. Az időközben előfordult tüzek példái alapján új rendelkezésekkel bővítették a jogszabályokat. Büntették ugyan az ellene vétőket, azonban mégis előfordultak veszélyes építkezések.

Nagyon vázlatosan, dióhéjban ez a története az egyes tűzvédelmi éveknek. Ennek alapján is nyugodtan kiemelhetjük azonban, hogy

A tűzvédelmi szabványok.

engedélyhez kötése — kezdetül — elsősorban tűzvédelmi célokra vezethető vissza.

A felszabadulás után — 1952-től — tűzvédelmi ügyekben a hatósági jogkör az állami tűzoltóság szervei gyakorolják. Létesítési — területfelhasználási, építési, használati, üzemelési, engedélyezési — ügyekben szakhatóságként működnek köze. Az engedélyeket ilyen esetekben más hatóságok — tanács, energiateljesítmény, bányafelügyelet, vízügy, KPM-szervek stb. — adják ki. Akkor valamennyi tervre szakvéleményt kellett adni. Még a családok házak terveit is be kellett mutatni a tűzrendészeti és más szakhatóságoknak. Mindez természetesen megnevelte az engedélyezés fázisát. A kormány 1935 (1937. XL) évi számú határozatával változtatott ezen. Ez a határozat és az ennek figyelembevételével kiadott jogszabályok a tervezőt, bejelentőt és a kivitelezőt azonos felelőssé tette a tűzvédelmi előírások megvalósításáért. A tervező írásban köteles nyilatkozni, hogy a tűzvédelmi rendelkezéseket figyelembe vette a tervezésnél. A terület felhasználási és építési engedélyezésére során a tűzvédelmi hatóságoktól csak a következő esetben kell szakvéleményt vagy felmentést kérni:

— jogszabály vagy szabvány vonatkozó körülményét nem, esetleg nem megfelelően szabályoz;

— megfelelően rendelkezik ugyan a jogszabály, de attól va-

lami miatt el kell térni (ilyenkor a tűzvédelmi hatóság kérésére — más ellensúlyozó előírások mellett — felmentést ad).

— végezetül akkor is véleményt kell kérni, ha a jogszabály a döntést az adott ügyben a tűzvédelmi hatóságra bízta (viztároló medence építése tűzveszélyes létesítményben).

a létesítés első két fázisában tehát nem vesz részt a tűzvédelmi hatóság. A használatbavételi engedélyt viszont az illetékes hatóság csak akkor adhatja ki, ha valamennyi szakhatóság hozzájárult ehhez. Ez azt jelenti, hogy az ún. műszaki hatóság a tűzvédelmi hatóság nyilatkozik és közli, hogy a használatbavételi engedély kiadásához észrevétel nélkül vagy kötéssel hozzájárul. Amennyiben alapvető tűzvédelmi igény maradtak kielégítetlenül, úgy az engedély kiadásához nem jár hozzá.

Furcsának tűnhet, hogy a szakhatóságok csak akkor kapcsolódnak be a folyamatba, amikor már kész az épület. Kármentes véletlenül történik így, ugyanis ezzel a megoldással engedélyezési szakasz időben lényegesen rövidebb. Sajnos nem igen sokszor hívják a tűzvédelmi hatóságokat nyomvonal kiértékeléséhez, területfelhasználási eljáráshoz, tervtanácsokra, üzemeltetéshez stb., megnövelve ezzel a tervek előkészítésére fordított időt.

A tervező intézetek, beruházási vállalatok dolgozóinak titokban kell lenniük a kapcsolatos rendelkezésekkel. Nagyobb felkészültséggel kell rendelkezniük a — műszaki normák alapján készített — tűzvédelmi előírások ismeretéből. Beruházónak, tervezőnek, kivitelezőnek együtt kell működni a szakhatóságokkal és az engedélyező szervekkel, csak így válik biztonságosabbá az építkezés. Bennünket is ez a cél vezérelt, amikor említett szervek képviselőit értekezletre hívtuk március 30-án megyeszékhelyre.

Előzőleg természetesen nagy gondot fordítottunk a felkészülésre. A megye területén 1978-ban keletkezett valamennyi szakhatósági iratot átvizsgáltuk. A tapasztalatokat elemeztük. Néhány létesítményt a helyszínen is megtekintettünk. A kivitelezéseket kétszeresen hasznosítottuk. Egyrészt értékelni tudtuk az alsóbb szintű parancsnokságok kapcsolatos tevékenységét és bizonyos egységesítésre is módunk nyílt; másrészt értekezleten konkrét példákat ismertettünk a tervezőkkel, kivitelezőkkel stb.

közölhetünk a tervezőkkel és a beruházást lebonyolítókkal? Mindenekelőtt azt, hogy nagyon sok jó terv készült az utóbbi időben. Egyre több tervérintézet rendelkezik jól felkészült tűzvédelmi szaktanácsadóval.

Mindezek mellett persze még sok problémát is fel kell vetnünk.

Többek között azt, hogy város-, illetve községrendezési tervekkel, valamint beruházási programok készítésénél nem veszi figyelembe az öltöző- és tartalékoltóvíz-igényt, a tűzjelzési hatóságot és a vonulást. A kiviteli tervekhez nem készítik a tűzvédelmi tervet, vagy ha van is ilyen, az túlságosan hiányos.

Minden aktusra meghívják a tűzvédelmi hatóságokat. Különösen vonatkozik ez az AGROBER-re. Őme a meghívójuk szaványszövege: „a hatósági egyeztetést is a tervtanácsban bonyolítjuk le”. Vagyis figyelmen kívül hagyják a szakhatóságok igénybevitelét szabályozó rendelkezéseket. Rendelet vagy szabvány alakulásában nem tüntetnek fel ellensúlyozó megoldást, hanem azt a tűzvédelmi hatóságoktól várják. A kérelmeket nem az illetékes hatóságoknál nyújtják be, így a BM TOP vagy a megyei parancsnokság kénytelen visszaküldeni véleményezésre az iratokat.

Konzultációkra nem készülnek fel kellően a tervezők. Olyan eset is előfordult, hogy a községi önkéntes parancsnokkal, illetőleg a járási parancsnokság gépirójával konzultáltak telefonon. A konzultációk visszaigazolása néha pontatlan.

Az építési engedély iránti kérelemhez csatolt tervezői nyilatkozatok hiányosak. Sok esetben nem reálisak; olykor félreértésre adnak okot.

Előfordult, hogy tervekészítéskor nem tartották meg a tűztávolságot, de felmentést sem kértek. Lengőajtót és küszöböt terveztek a menekülési útvonalba. Nem megoldott a középmagas és magas épületeknél a lépcsőházat összekötő átjárók és tűzcsapszékrennyel nyithatósága. Helyes lenne ún. félfordítós — a lemezből készült kéményajtókhoz hasonló — szerkezetek alkalmazása. Az időről-külsőre a ház mesternél és a feccsendőkben lehetne elhelyezni, hogy szükség esetén mindig kéznél legyenek.

A rendőr-főkapitány

Megszakítottuk a beszélgetést és részt vettünk a tűzvédelmi kiállítás megnyitóján, majd ytattuk, ahol abbahagytuk. mindezt olyan magától értő természetességgel, ahol házigazdánk, dr. Sepsei örgy rendőr ezredes, meai főkapitány is annak tekintete ezt a rendhagyó megoldást. Nem kérdeztük ugyan, bizonyosak vagyunk benne, gy részvételében ezúttal sem protokolláris formáság jött szerepet, hanem a tűzoltói iránti tisztelet dominált. ndez persze csupán egyetlen zód abban a szerteágazó pcsolatrendszerben, amelyet éte óta a megyei parancsokság vezetésével kiépített, hely a két szerv együttműködésének meghatározója.

Így jellemzi ezt az együttműködést: „elvi, magas szintű korrekció”. Meg ami még ntén ehhez tartozik, igen kijelent: a vizsgálati, bűnüldözési, közbiztonsági és közlekedési tevékenység széles skálájú mozgó, de különösen a vonóvédelem oldaláról rendkívül szoros. Az alapvető cél, s ajdonképpen ebben van az észnek, s az együttműködésnek mint eszköznek is a szerepe, jelentősége: az eredményes megelőzés.

Rendkívül nagy tisztelettel és elismeréssel szól a tűzoltók kapcsolatos munkájáról, annak felelősségteljes voltáról. Nem udvariasságból teszi; tények sora bizonyítja, hogy a főkapitány, s közvetlen munkatársai mennyire komolyan veszik az együttműködést, s milyen alaposan ismerik a tűzoltóság életét, tevékenységét. E tekintetben a közbiztonsági helyettesre hárul a közvetlen kapcsolattartás, s Várkonyi László r. alezredes ilyen szempontból a kulcsembert az együttes tevékenységben.

Talán azt is az együttműködés milyensége jelképeinek tekinthetjük, hogy a főkapitány-ság idei első (január 9-1) vezetői értekezletének napirendjén jelentést vitattak meg „az 1976. évi tüzesetek vizsgálatának tapasztalatairól, a tűzoltósággal megvalósuló együttműködés gyakorlatáról és a további feladatokról”-ról.

A jelentés részletes helyzetképet ad a tüzesetekről, a tűzjelzés gyakorlatáról; elemzi a kölcsönös értesítés módszereit; az intézkedések mechanizmusát. Feladati részében néhány olyan tennivalót javasol, amelyek tovább javítják és szélesítik az együttműködést. Ezek sorába tartozik a 9/1976. szá-

mű FM-parancs és a 2/1976. számú együttes (més a) vasúti ismételt oktatása a rendőri szervek érintett állományára részére; szabóladók biztosítása az érintett rendőri állomány tűzmelegelőzési és tűzvizsgálói feladatoknál összefüggő oktatásához. Külön is figyelemre méltók azok a javaslatok, amelyek a rendőri szervek részvételével tűzvizsgálattal kapcsolatos kötelezések rögzülnek, s egyben — kerülendően — a kölcsönös tájékozottságot is garantálják. Hasonlóan követésre érdemes annak a gyakorlatnak a meghonosítása is, miszerint együttműködési területek rögzülnek a megelőzés legfontosabb feladatait, a közös ellenőrzések területét és időpont-

jait. Mindezt persze nemcsak a megyei főkapitányságot, illetve a megyei parancsnokságot, hanem a városi-járás szerveket érintően is.

A felsoroltak olyan tények, amelyek még így vázlatosan is bizonyítják, hogy a megyében a rendőri vezetés rendkívül komolyan veszi az együttműködést, s a főkapitány véleménye olyan példás gyakorlaton alapszik, amelynek mozgató rugója az egymás munkája iránti kölcsönös tisztelet és az a felismerés, hogy az együttműködés lehetőségei adottak, csak meg kell keresni a módját a sokoldalú hasznosításnak.

—b—
(Folytatjuk)

Nem mindig veszik figyelembe a tűzszakasz méretét. Nem választják meg az épületszerkezet tűzállósági fokozatát. Haddó-nyíló felületnek dupla Coperit üveget terveznek, vagy át-oolva építetik. Problémák tapasztalhatók az elektromos vezé-keresztmetszetének megválasztásánál. A statikus feltől-és elleni védelemről nem gondoskodtak. Nem jól tervezték kémények méretét és helyét. A legtöbb gond az oltóvíz és talék oltóvíz bztosításával volt.

A kivitelezéseknél még több rendellenességet észleltünk. Az ités időszakában fenyőgerendaállvány-erdő veszi körül a félig sz épületet. Az oszlopok között hegesztenek. A legelemibb vélelemről sem gondoskodnak, nincs oltóvíz, és sokszor még kézi ókészlők sem. Felvonulási faépületekben nagy értékeket tárolnak. Nem ritkán ugyanitt oltóznak a dolgozók, mert en rendeltetése is van a helyiségnek, közben a dohányzás és és szabályait nem érvényesítik.

Nem jelzik, ha a tervező figyelmen kívül hagyott valamin tűzvédelmi előírást. Elektromos vezetékek szerelésénél eseként nem az előírt méretű és minőségű vezetéket kötik be. zfalba nyílászárót helyeztek; a kéményekbe fagerendát, ajtókot építettek.

Megviesik a kéményfalat, amelynek eredményeként füst szirog elektromos kapcsolónál, dobozoknál. A víztároló men-ncék felszálló csövei nem az előírt méretűek. A tűzcsapokat medencéket nem jelölik táblával. Középmagas épületek szá- z felszálló vezetékei fölmítetlenek. A füstelvezető nyílások el- nek az előírt mérettől.

Általános hiba, hogy a tűzvédelmi biztonsági berendezéseket ak az építés utolsó szakaszában készítik el. Azok nem egy tben a műszaki átadás időpontjában még nem használhatók. feledkeznek az elektromos és villámhárító berendezések felül-

vizsgálatának és a kórnévek füstnyomáspróbájának elvégze- téséről. Kötözik a műszaki átadást, holott még nem kész az épület.

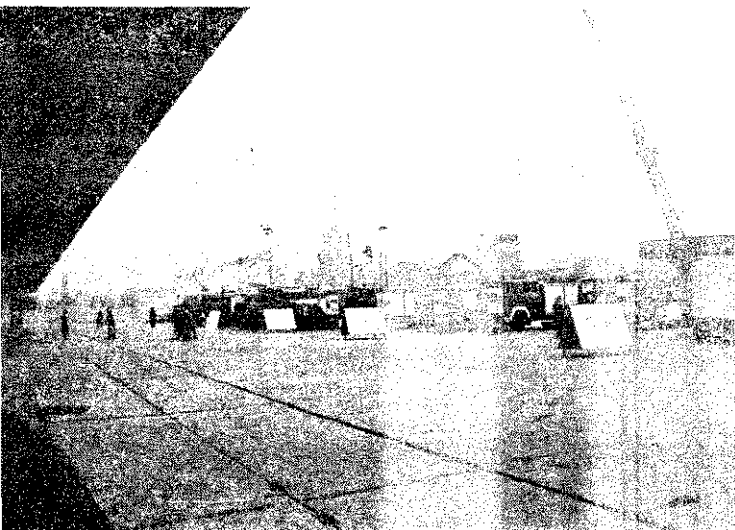
Kértük a beruházókat, ne zúgóldjanak, ha a tűzoltóság nem javasolja a használatbavételi engedély megadását, mi- után ezzel az üzemeltető érdekeit védi. Ne hívják kétszer a ha- tóságot helyszíni bejárásra, mint pl. a MÁV Fatelítő Vállalat, amikor ismételt megítvást küldött, mert a vasúti szakszervezet nem jelölt ki képviselőt az eredeti eljárásra. Kísérjük figyelem- mel a tűzvédelmi hatóságok kikötéseinek megvalósulását.

Az engedélyező hatóságok többsége az érvényes rendelkezé- sek figyelembevételével dönt. A tűzvédelmi hatóságok kiköté- seit előírják a kiadott engedélyekben. Néha azonban a határo- zatot nem küldik meg az érdekeltektől tüzoltó-parancsnokságnak.

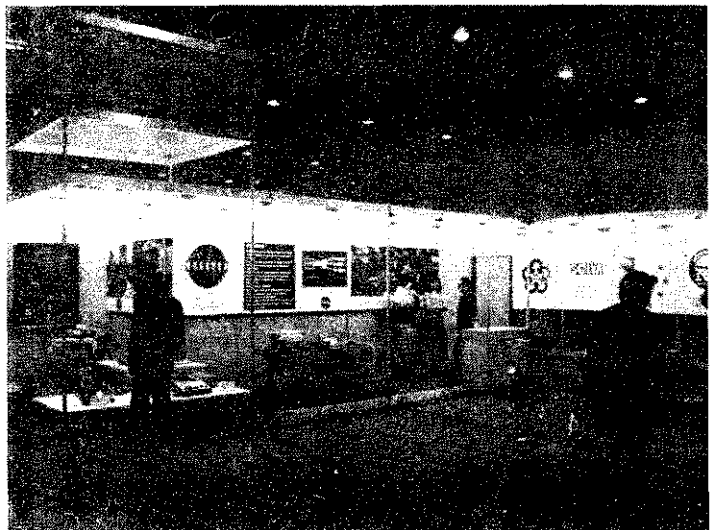
A tanácsai építési hatóságok feladata lenne a lakótelepekre előírt oltóvíztárolók létesítésének szorgalmazása. Erről azonban megfelelőnek. Kísérő telepengedélyezésekor csak a fénve- ző, autószerelő és vegytisztító szakmáknál kell a tűzvédelmi ha- tóságot megkeresni. A gázcserelepeknél a tanácsai szerv és az Energiafelügyelet is ad ki határozatot. Hozzák szinkronba a helyszíni bejárást, ne keljen kétszer is megjelenni a tűzoltó- ságnak.

Ezeket a gondolatokat mondtuk el a szakszárdi Panoráma filmstúdióban megjelent mintegy 450 résztvevő előtt. Bizunk abban, hogy a felsorolt példák és nem utolsósorban a „Pokoli torony” c. film hatására sikerült megoldani a problémákat. Sok múlik a tervezőkön és kivitelezőkön, hogy ne forduljanak elő lúzkatasztrófák, és kevesebb legyen az értékei miatt bánkódó ember.

Csögléi István
t. alez.

A bemutatott tűzoltó-gépjárművek sora

Részlet a magyar kiállításból

Nemzetközi Biztonságtechnikai és Tűzvédelmi Kiállítást rendeztek Moszkvában április 6—16. között. A kiállításon több mint száz, többségében nyugati cég mutatta be azokat a termékeit, amelyek a tűzvédelem, a tűz megelőzés és a bűnüldözés, a terrorizmus elleni küzdelem területén érdeklődésre tarthatnak számot.

A Moszkva folyó partján, nem messze a Vörös tértől épült új, impozáns kiállítócsarnok bejáratánál tűzoltó-gépjárművek sora fogadta a zártkörű kiállításra meghívott bel- és külföldi vendégeket. Az ebben az időszakban nálunk szokatlan hőesés és hideg sem tartotta vissza az érdeklődőket, hogy alaposan, kívül-belül szemügyre vegyék a kiállított járműveket.

Láthattuk itt a MAGIRUS cég különböző — nálunk is ismeret — tűzoltó-gépjármű-típusait, köztük egy 44 méteres létrát kihúzott állapotban, valamint az olasz SILVANI cég hazánkban is használt, kettős rendeltetésű repülőteri por- és habbalöltő gépjárművét. Érdeklődésre tarthatott számot a finnek speciálisan tűzoltói célra készült hatalmas, emelőkaros gépjárműve.

A kiállítási csarnokban is jó néhány különböző gépjárművet láthattunk, köztük a BERLIET, a MAGIRUS, a MERCEDES-BENZ gépjárműfecskeendőit, habbalöltőit, műszaki mentőszereit. A RENAULT cég rendőri és tűzoltási célú és felszereltségű szennygépkocsikat mutatott be. Ezek közül a HOCHREITER cég SKYLIFT elnevezésű berendezése, illetve az azt hordozó kis méretű gépjármű külön is említést érdemel.

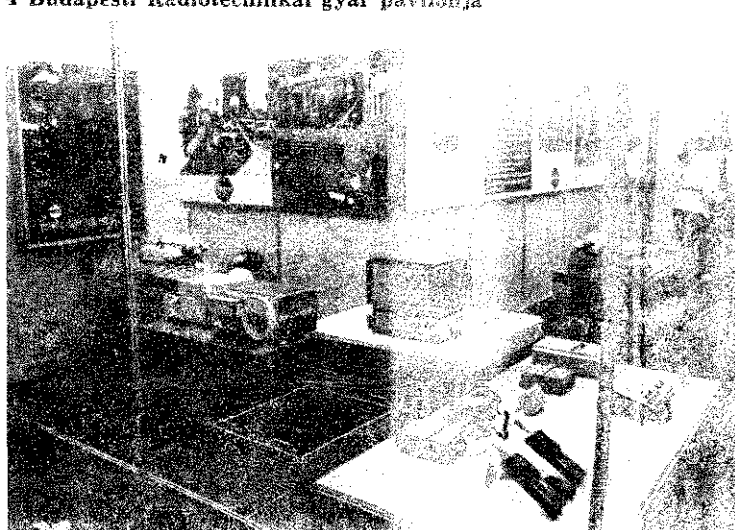
A berendezés tulajdonképpen egy telepíthető drótkötélpálya, amelyet teljes felszerelésével együtt a Mercedes—600 D típusú gépkocsira máháltak. A gépkocsi hátsó részén foglal helyet a tulajdonképpeni kötélpályakabin. A berendezés használatához a magasépületekre előre beépített, két csigával ellátott konzol

szükséges. Segédkötél segítségével a pályadrótkötél igen gyorsan felszerelhető, a helyére juttatható. Ezen a drótkötélen emelkedik fel akár 20—30 emelet magasságig, a 8—10 személyes idejű szállítására alkalmas kabin. A kétszeres biztonsági fék ellátott kabin a gépjármű saját erőforrásával mozgatható, vezérlés hidropneumatikus. A kötélpálya maximálisan 600 méter magasságba építhető ki, így gyakorlatilag a legmagasabb épületből is lehetővé teszi a tömeges mentést. A kiállítás során felmutattak be egy 84 méter magas szállodából tört mentésről. A kiállításon bemutatott kis méretű típus maximális kiépítési magassága 175 méter, a kabin teherbíróképessége 1 kg. A kabint, a meghajtó és vezérművet s a kötélzetet hordozó gépkocsi nem éri el a hazai TŰ—2 típusú gépjárműfecske méreteit.

A magasházakból mentésre alkalmas eszközöket még több cég is bemutatott. Figyelemre méltó az OMNITEC francia — találon mechanikus ejtőernyőnek nevezett — önmentő készülék, amely, megfelelő helyre a magasban felerősítve, 2 m/sec sebességűre korlátozza a hevederrel bekötött személy esését. Földre érés után a heveder 6 m/sec sebességgel automatikusan visszahúzódik a tároló dobba, lehetővé téve új személy leengedését. Az önmentő készülékhez olyan heveder kapható, amellyel magatehetetlen személyek hordággal egy vízszintes helyzetben is leengedhetők. A készülék használatát készített filmen láthattuk, hogy az önmentő készüléket gépjárműtetőléltrára függesztve is alkalmazzák. Ez esetben a létrán épületbe hatolt tűzoltó köti be a hevederbe a mentésre szorítottakat és engedi le őket. A készülékkel ferdén kifeszített drótkötélen biztonságos a leereszkedés, amely például fűtőtorony gyors elhagyásánál válhat szükségessé. Számításba vehető a televíziós adóállomások tornyának legfelső szintjén végzett munkánál is, arra az esetre, ha tűz miatt a torony elhagyása a legkésőbbi úton már nem lehetséges.

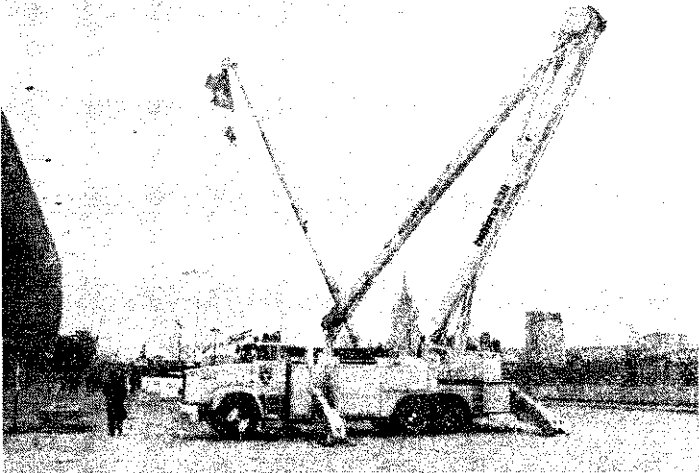
A gépjárműforgalom növekedése, a közúti balesetek emelkedő száma, a technikai eszközök egyre szélesebb körű használatát követeli a tűzoltóságtól. A kárelhárításnál életmentés gyorsaság speciális, erre a célra tervezett eszközöket igényel. Ezek közül is láthattunk jó néhányat a kiállításon. Az ess

A Budapesti Rádiótechnikai gyár pavilonja

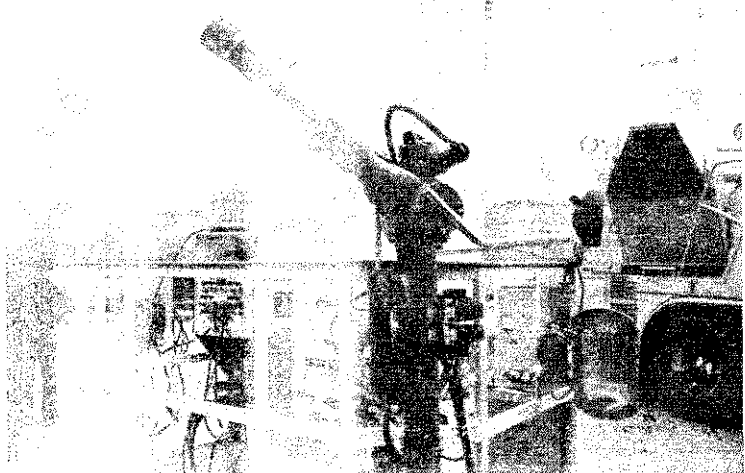

Silvani kettős rendeltetésű (por—hab) tűzoltó-gépjármű

az emelőkosaras járművet a finnek állították ki...

... távírányítástú sugárcsővel is felszerelték

A cég által bemutatott hidraulikus működtetésű roncsvágó különböző feszítő eszközökhöz kis méretű, könnyű, hordozható meghajtó aggregát is tartozott.

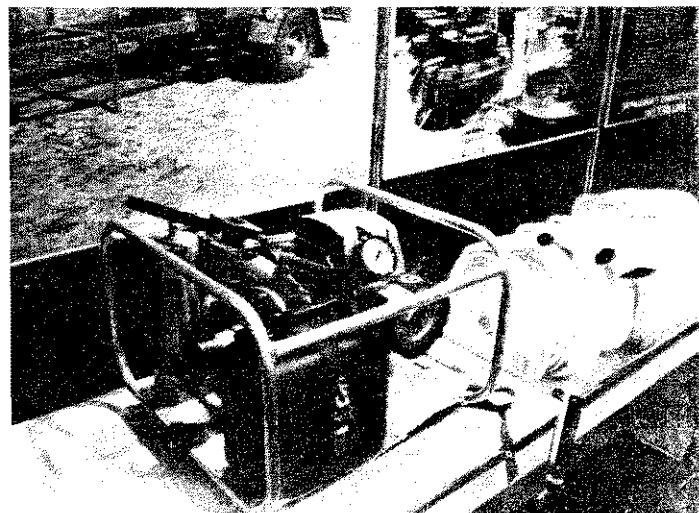
A felborult gépjárművek talpraállítására, járművek részleges vagy teljes megemelésére szolgáló, igen praktikus és biztonságosan alkalmazható gumi emelőpárnákat mutatott be a LAMPE-Feuerschutz cég, LAMPE-LIFTER márkanéven. A utatott választék a személygépkocsik és a közismerten igen nagy méretű Boeing-747 Jumbo Jet repülőgép megemelésére aránt alkalmas. A kisebb bőrönd méretű hordtáskába málhá- , 3,5 tonnás emelőképeségű, 80x45x25 cm méretű emelő- na súlya mindössze 21 kg, de a 20 tonna emelőképeségű- e nagyobb 37 kg-nál. Gyártanak 13,5 tonna emelőképeségű- méretű (40x40 cm-es) 4,8 kg súlyú párnákat is. A vízbe t tárgyak, gépjárművek felszínre hozására szolgál az egyen- t 1,2 tonna emelőképeségű, 11 kg súlyú vízi emelőballon. egnagyobb gyártott ballonméret 5,8 tonna emelőképeségű 10 kg súlyú.

Az emelőpárnák gyors felfújása sűrítettlevegős palackkal, ve nagyobb méretek esetén, könnyű, hordozható légsűrítő- végezhető. A kisebb emelőpárnához szállítanak kézzel vagy al működtethető speciális légsűrítőket is. A megemelendő ű alatt elhelyezett több emelőpárna egyidejű és a szükség- megfelelő arányú felfújásához felszűrőkkel és szelepekkel ott több ágú osztókat is gyártanak.

A kiállításon láthattunk még számos biztonságtechnikai és edelmi felszerelést. Így többek között az EXCALOR cég nyű, közepes és nehéz hővédő ruháit, hővédő sisakjait, kesz- t. A hővédő ruhák egy része levegőelbilités rendszerű, ta légzőkészülék is viselhető. Láthattuk továbbá a francia O cég, és az olasz SILVANI cég habágyúit, vízágyúit és kézi sugárcsőit.

A finn SZAMMUTIN cég vontatható 6000 liter/perc telje- ényű dízelmotoros szivattyút mutatott be. Érdeklődésre tart- tt számot az általuk gyártott benzinmotoros meghajtású, n is hordozható, 70 bar nyomáson 600 liter/perc teljesít-

gyártmányú 600 l perces kismotorfecskeendő

ményű kismotorfecskeendő, amelyet különösen erdőtüzek leküz- déséhez ajánlanak.

A kiállítás bővelkedett a biztonságtechnikai és tűzvédelmi célokra szolgáló elektrotechnikai és rádiótechnikai eszközökben is. Számos cég mutatott be tűzjelző berendezéseket, érzékelőket, kis méretű, hordozható URH adó-vevőket, rádióállomásokat és rádióhálókat kiépítéséhez szükséges kiegészítő egységeket.

Különleges igényeket elégít ki az angol PLESSEY cég hos- zathullámos működő rádiórendszere, amely metrótüzek esetén lehetővé teszi a tűzoltók rádiókapcsolatát a metróalagútban egymás között és a felszínen levő erők között. A hordozható berendezést a tűzoltóság a helyszínen percek alatt telepítheti. A berendezés használatát a magyar televízió is bemutatta a Delta tudományos magazin műsorában az elmúlt hónapokban.

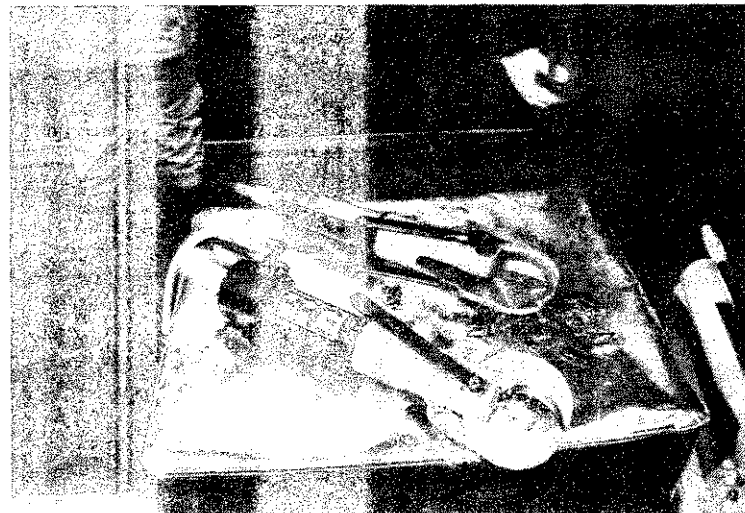
Igen érdekes volt a finn NOKIA cég rádióberendezéseket bemutató kiállítása. Az általuk gyártott rádióhálóknak olyan szé- les körű tartozékpalettát, amely a legmesszebbmenő szol- gálati igényeket is kielégíti. Érdekes volt a rendszer tartozékát képező, szivarzseb méretű kis vevőkészülék, amely állandó egy- oldalú kapcsolatot biztosít használója részére. A kis készülék „állóképességét” többszöri, 3 méter magasból való leejtésével bizonyította gyártója.

A kiállításon magyar vállalatok is részt vettek. Ott volt többek között a Budapesti Rádiótechnikai Gyar korszerű URH- rádiókészülekeivel, az MMG az új tűzjelzőközpont-típusaival, az ELEKTRISZ Ipari Szövetkezet elektronikus szirénáival, villanó- fényes kéklámpáival, 1200 watt teljesítményű hangerősítő be- rendezéseivel és a hozzá alkalmazható hangágyúival. Sajnáljuk, hogy a szocialista országok ipara nem képviselte magát nagyobb számban ezen az igen jelentős és jól szervezett kiállításon.

A látogatók többsége számos újdonsággal találkozhatott a kiállításon, és sok hasznos tapasztalatra tehetett szert.

Hamar Viktor
tű. őrgy.

Roncsvágó szerszámok

Nagyfrekvenciás elektromágneses terek által előidézett tűz- és robbanásveszély

II. táblázat

Antennatípusok	Méretek	Sugárzási ellenállás $R_s (L)$
dipolantennák	$l = \lambda/2$	73
	$l < \lambda/2$	$20 \pi^2 \cdot (l/\lambda)^2$
függőleges antennák	$l = \lambda/4$	37
	$l < \lambda/4$	$40 \pi^2 \cdot (l/\lambda)^2$
hosszú vízszintes huzalantenna	$l = 12 \lambda$	168
	$l = n \cdot \lambda$ ($n \gg 10$)	$30 n \cdot (4 \pi \cdot l/\lambda)$
keretantennák	$l \leq 1,44 \lambda$ kerület	$197 \cdot (l/\lambda)^4$
	$l > 1,44 \lambda$ kerület	$592 \cdot l/\lambda$

Ha R_e , R_s , X_e és X_a különböző értékeire kiszámítjuk a k_3 illesztési tényezőt, mint az l/λ függvényét, akkor egy olyan görbesereg adódik, amelyet a

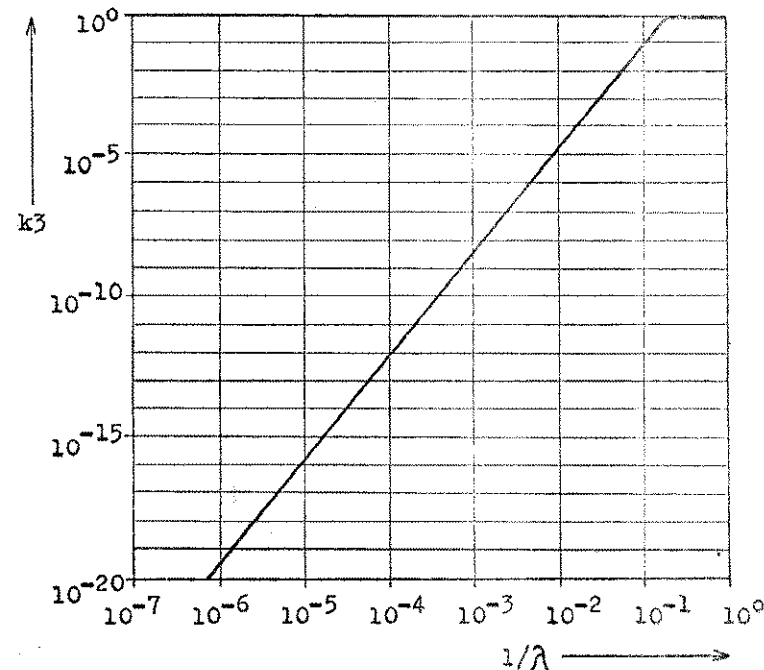
$$k_3 = 1, \text{ ha } l/\lambda \geq 0,2 \text{ és}$$

$$k_3 = 464 \left(\frac{l}{\lambda} \right)^{n,007}, \text{ ha } l/\lambda < 0,2 \quad (15)$$

két görbéje határol (8). A k_3 illesztési tényező maximális értékét az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra

A k_3 illesztési tényező maximális értéke

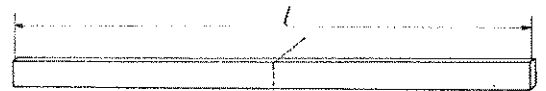

A vevőantennaként viselkedő fémszerkezet veszteségei, amelyek a tényezőt még tovább csökkentik, eközben elhanyagolhatók. Vezetékre nancsiák lépnek fel $l = n \cdot \lambda/4$ esetén, ahol a látszólagos összetevők eltérnek. A rezonancián jelentkező feszültség, illetve áramnövekedés függ a csillapítástól. A híradástechnikai antennákra az irodalom $a=0,1-0,3$ ad meg (18). Tetszőleges fémszerkezet esetében, amelyeket semmiképp sem számíthatunk jó vételi tulajdonságokkal rendelkező antennának, $a \approx 1$ értékű csillapítást vehetünk figyelembe, így a feszültség, illetve áramnövekedés (impulzusvétel esetében a berezgségi időtartam) elhanyagolható.

A fémszerkezet mint vevőantennák csak ritkán felelnek meg az ideális tárgyalta antennaformáknak, inkább a különböző fajtájú antennák kombinációként foghatók fel. Figyelembe kell azt is venni, hogy antennában esetén ezek a földdel összeköttetésben állnak-e vagy sem. Mivel az tér polarizációjának iránya a beépített területeken (különösen fő konstrukciók jelenlétében) nem ismert (még ha az adó polarizációjának iránya adott is) és a hosszirányú méretek lényegesen nagyobbak a keresztirányú méretekénél, akkor a fémszerkezet teljes hosszát kell megadni $l = \sum r$ antennahosszat behelyettesíteni. „Antennakapcsolóként” akkor az a—b, illetve a—c pontok tekinthetők (2., 3., 4. ábrák). Példaként a vízszintes fémrudat (2. ábra) a vízszintesen polarizált EM térben mint l hosszúságú dipolantenna szerepel. Az a—b helynél történő szétválásakor esetleg olyan gyújtást okozó szikra keletkezhet, ami kedvezőtlen körülmények között tüzet és robbanást idézhet elő. Így az egyes fémszerkezetek összeillesztése során vagy vezető összeköttetés létesítésekor lehetséges gyújtást létrehozó szikra az a—b helynél. Az l geometriai ho-

2. á

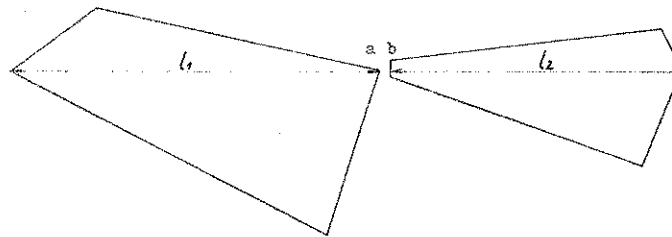
Vevőantennaként viselkedő fémszerkezetek a vízszintesen polarizált hullámokra

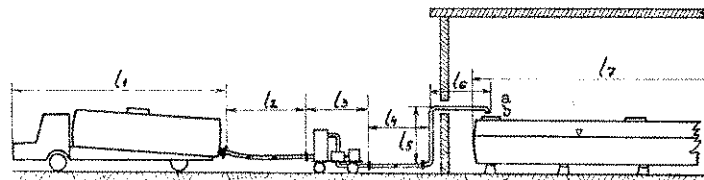
a. ábra

b. ábra

c. ábra

d. ábra

egy részek hosszából számítható ki, ugyanakkor lemezek esetén, a legnagyobb hosszát, az átlót kell figyelembe venni.

A 3. ábrán olyan fémkonstrukciók láthatók, amelyek a földcsatlakozás választásakor, vagy rácsatlakozásánál gyújtóképes szikrát képesek előidézni az $a-c$ helyen. Ezek különösen a függőlegesen polarizált EM térben működnek jól mint vevőantennák. A geometriai hosszt itt is az egyes részek összegéből lehet meghatározni. Gyűrű vagy keret formájú fémstruktúrák esetén a közepes kerület szerepel mint az 1 antennahossz. A keretantennák akkor is elképzelhetők, ha a talajfelületet vagy a föld felületét (pl. sínek) kell a keret részeként bevenni (pl. 4. ábra). Az ilyen fémstruktúrákban keletkező szikrák esetében az EM térből a

$$P_{ep} = \frac{k3 \cdot A \cdot G \cdot P_p}{4\pi \cdot r^2} \quad (16)$$

erőteljesítmény adódik. Ez többek között függ az A hatásos antennafelülettől, ami tetszőleges fémdomot feltételezve nem ismert. Lehetséges azonban ennek a felületnek a megbecslése, ha abból indulunk ki, hogy a fémstruktúrákat az optimális vételi teljesítményre konstruálják. A vevőantenna hatásos felülete a rá jellemző nyereség függvénye, ha a hullámhosszt állandónak tekintjük:

$$A = \frac{\lambda^2 \cdot G_i}{4\pi} \quad (17)$$

G_i — izotróp gömbsugárzóra vonatkoztatott nyereség

Egy tetszőleges fémstruktúra nyeresége legfeljebb a szokásos antenna nyereségével lehet azonos, de nem valószínű, hogy meghaladja az izotróp gömbsugárzóra vonatkoztatott nyereség háromszorosát, mivel semmiképpen sem tekinthető jó vételi tulajdonságokkal rendelkező vevőantennának. A hatásos antennafelület legfeljebb az

$$A_{\text{max}} = \frac{3 \cdot \lambda^2}{4\pi} \quad (18)$$

érték érheti el (8). Az összefüggést a (16) egyenletbe behelyettesítve és az egyenletet átrendezve kapjuk az r távolságot:

$$r = \lambda \cdot \sqrt{\frac{k3 \cdot k4 \cdot (G \cdot P_p)}{P_{ep}}} \quad (19)$$

A $k4$ állandóval a $3/10r^2$ -et jelöltük ($k4 = 2 \cdot 10^{-2}$). Ha P_{ep} helyére a nem gyújtó teljesítményeket helyettesítjük be, akkor az adóantennától mért r távolság betartásával igen valószínűtlen az expozív atmoszférára szikra által történő gyújtás, miután mindig az optimális vételi tulajdonságokat vesszük figyelembe. Ily módon igen nagy távolságok adódnak, ezek redukálási lehetőségével a későbbiekben foglalkozunk.

A vezetőségek antennahatása mellett az EM hullámoknak az anyagban történő abszorpciója is fellép és így az anyag hőmérséklete emelkedik. Ez a jelenség csak az igen nagy frekvenciák tartományában várható, ahol a kisugárzott teljesítmény erősen fókuszált. Az adóantennától mért azon r távolságot, ahol abszorpcióval nem várható gyújtás, az alábbi egyenlettel határozhatjuk meg:

$$r = \sqrt{\frac{(G \cdot P_m)}{4\pi \cdot S_e}} \quad (20)$$

S_e — nem gyújtó teljesítménysűrűség (W/m^2)

2.12. EM terek összegzése

Sokszor figyelembe kell venni több, különböző helyről sugárzó adót, ezek egyesített hatását egy vevőantennaként viselkedő fémstruktúrán a következő grafikus ábrázolással (síkábrázolás) kaphatjuk meg legegyszerűbben: Minden adóantenna (mint középpont) körül olyan koncentrikus köröket rajzolunk, melyek sugara a (19) egyenletből adódik, ha P_{ep} helyére mindig a megfelelő értéket helyettesítettük. A körök metszéspontjában az összegzett energia:

$$P_{ep0} = \sum P_{epr} \quad (21)$$

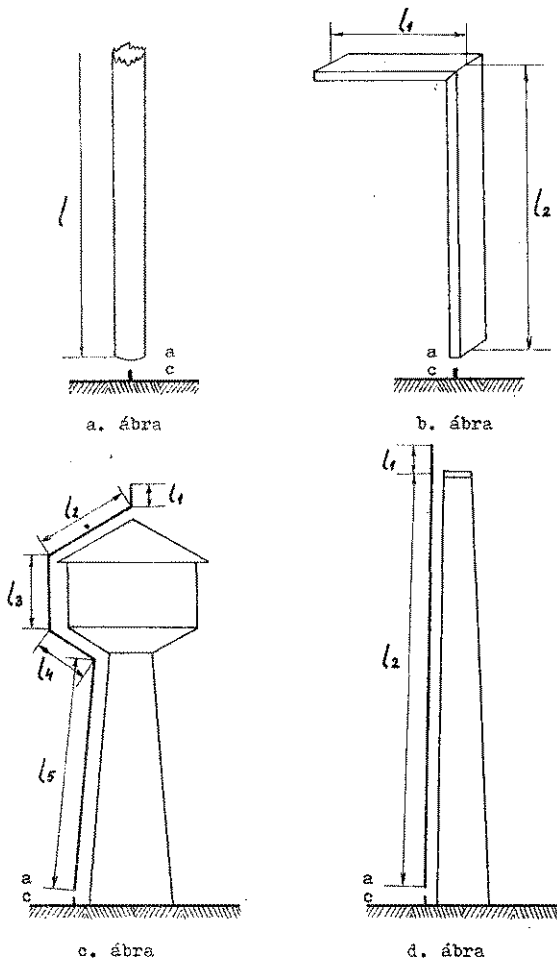
P_{ep0} — a metszéspontokban összegzett energia csúcsértéke (W)

P_{epr} — az egyes körök energiájának csúcsértéke (W)

(Folytatjuk)

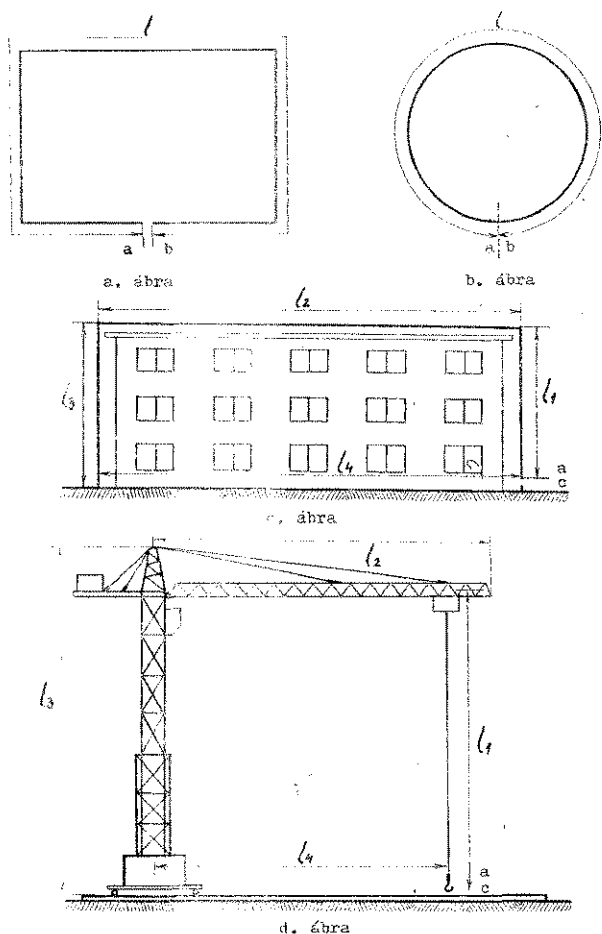
3. ábra

Vevőantennaként viselkedő fémstruktúrák a függőlegesen polarizált hullámokra

4. ábra

Keretantennaként viselkedő fémstruktúrák

A tűzoltóversenyek talán legkedvesebb színterét az úttörő tűzoltók vetékedése, legyen az tűzoltóstafféta vagy kismotorfecske-szerelés. Megyénk úttörői jelentős sikerekkel számunkra is sok hasonló örömet szereztek már. Nemzetközi első helyezések, külföldi szereplés, a jó munka állandósítása fényes ténykedésüket, bizonyítani akarásukat. Felnőtt önkéntes és vállalati tűzoltóink is állandó résztvevői a legjobb helyezések ostromának. Ennek ellenére mégis azt kell mondanunk, hogy az összekötő láncszem: fiataljaink tűzoltóversenyeken és a tűzvédelmi munkában játszott szerepe kívánnivalót hagyott maga után.

A belügyminiszter 11/1978. számú utasítása az eddigi eredmények fokozását célozza „feltételként jelölve meg... — az önkéntes társadalmi erők részéket — az Ifjú Gárdának és tagjainak fokozottabb felkészítést, bevonásukat az állam- és közbiztonság erősítésébe, az államhatárok biztonságos őrzésébe; a tűzvédelmi feladatok végrehajtásába.”

Az eredmények számszerű és minőségi növelése szervezett, gyors és hatékony intézkedéseket, tervszerű munkát követel a tevékenység irányítóitól.

Az országos parancsnok ez évi 5. számú körlevele, a KISZ KB egyetértésével, irányt szab idei munkánkhoz.

Új célokat és tapasztalatszerzési lehetőségeket jelent az Ifjú Gárda tűzoltó szakalegységek rajainak I. országos találkozója, a X. Országos Ifjú Gárda Szemle, illetve az ezt megelőző területi szemlék.

Ha azonban azt akarjuk, hogy területenként élő és ne kampányszerű munka alakuljon ki, mindenekelőtt honosítani kell az országos irányelveket és propagandaterveket.

Örvendtes, hogy megyénkben városi és

járásai parancsnokságaink is felismerték ennek jelentőségét. Különösen Szigetvárra és Komlóra érvényes ez a megállapítás, ahol *Hortobágyi János* tű. hdgy. és *Kémendi József* tű. alhdgy. a városi és járási Ifjú Gárda parancsnoki tisztét érdemelték ki munkájukkal. Ennek is része van abban, hogy a KISZ városi, járási szervei és a parancsnokságaink közötti együttműködés készsége fokozódott, hatékonysága nőtt. Továbbá: ez évre megyei szintű megállapodás született, amelyben határidőzött programterv rögzíti a tennivalókat, azok sorrendjét és végrehajtását.

A megállapodás a KISZ Baranya megyei Bizottsága és a megyei tűzoltó-parancsnokság között jött létre, 1979. április 11-én. A ünnepélyes aláíráson részt vettek: *Bóna Ernőné*, a KISZ Baranya megyei Bizottságának első titkára, *Szöke Attiláné*, a KISZ-bizottság titkára, *Németh Csaba*, a KISZ megyei honvédelmi és sportfelügyelője, az Ifjú Gárda megyei parancsnoka, valamint *Kosteletzky Sándor* tű. ezredes, megyei parancsnok.

Jelen volt az aláírási aktuson a BM TOP és *Bató Erzsébet* titkár, az Úttörő Szövetség Baranya megyei elnöksége képviselője.

Szemelelvények a megállapodásból:

„...a két szerv az 1979-es évben az alábbi területen kíván fokozottabban együttműködni:

- az összekötőtiszt (tiszthelyettesi) rendszer működésének továbbfejlesztésében — a járási, városi Ifjú Gárda parancsnokságok megerősítésében.

- Az Ifjú Gárda szakalegységek tűzoltó szakképzési programjának kidolgozásában, a képzési programok végrehajtásához nyújtandó segítségben, az Ifjú Gárda-szemlék, a tűzoltó szakversenyek előké-

szítésében, lebonyolításában való közreműködésben

- Az Ifjú Gárda tisztségviselők politikai és szakmai felkészítésében.

Az illetékes tűzoltó-parancsnokság összekötő tisztjei (tiszthelyettesei) az Ifjú Gárda tűzoltó szakalegységek képzési tervének megvalósításánál tervezzék a propagandamunka szélesítését szolgáló filmvetítéseket.

A nyári továbbképző táboroknál (Szigetvári, Balatonfenyves, a járási, városi KISZ-bizottságok önálló táborai) a megyei parancsnokság összekötő tisztje biztosítja a propagandafilmeket.

Az ügyeleti és felügyeleti szolgálat látásába az állami tűzoltó-parancsnokság és az önkéntestűzoltó egyesületek vonják be a felkészített IG-szakalegységek tagjait.

Határidő: folyamatos.

Az IG-szakalegységek — a mezőgazdasági intézkedési tervben meghatározott időpontnak megfelelően — az illetékes tűzoltó-parancsnokságtól kapott értesítés alapján vegyenek részt a nyári mezőgazdasági munkák ellenőrzésében.

Határidő: a mezőgazdasági intézkedési tervben meghatározott időpont.

Keressék annak lehetőségét, hogy az IG-parancsnokok és általában a KISZ-felügyelők megismerhessék a tűzvédelem, a tűzoltóság technikáját (szerek, felszerelés, tűzoltókészülékek stb.).

Zárókérdés:

- Az 1979. évi együttműködési feladatok megfelelő alapot biztosítanak a két szerv közös tevékenységéhez.

A területi és helyi szervezetek konkrét munkájuk során a fentiek szerint működjenek együtt.

- Mindkét szerv figyelembe veszi rendszeresen figyelemmel kíséri az 1979. évi együttműködés feladatainak teljesítését.

- 1980 márciusában megvitatják együttműködés tapasztalatait, a továbbfejlesztés érdekében szükséges intézkedéseket.

Úgy értékeljük, hogy ez a megállapodás a jövőt illetően megalapozza az együttműködést.

Az aláírást követően vendégeink ellátogattak a pécsi városi tűzoltó-parancsnokságra, ahol a körlet és felszerelések megtekintése után rövid bemutató gyakorlaton vettek részt, majd megszemléltek épülő új laktanyánkat. Túl azon, hogy a laktanyáról, tapasztalatakról az elismerő hangján szóltak, annak is hangot adtak, hogy fiataljaink mind nagyobb körét képezzék megismeretelni munkánkkal, életünkkel, tűzvédelem fontosságával.

Dukits Károly

tű. ale

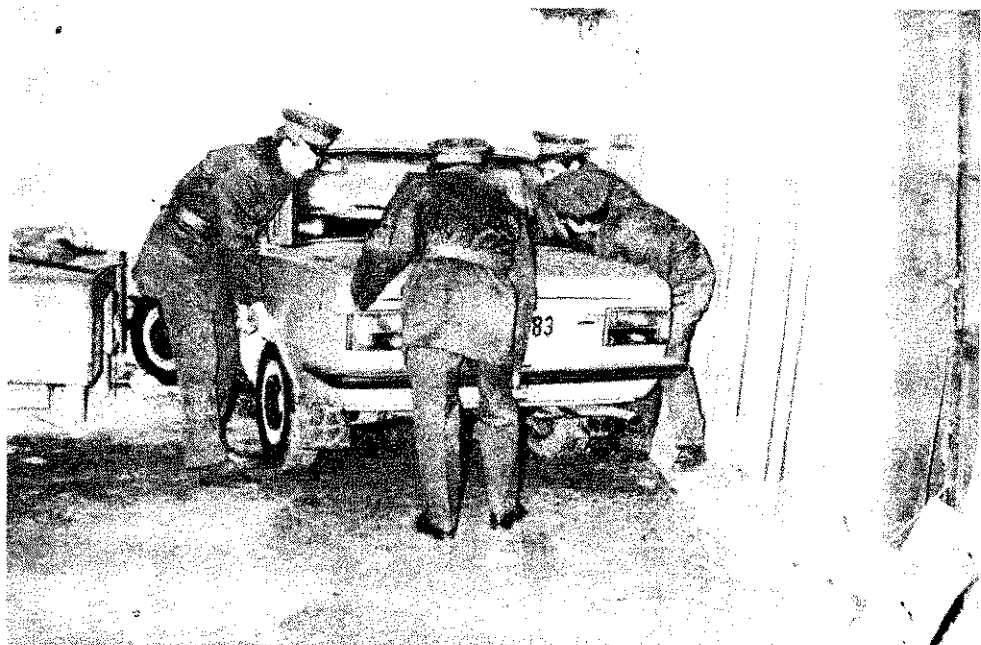
megyei parancsnokhelyettes

A megállapodás KISZ-képviselői,
Bóna Ernőné és Németh Csaba

ez maradt a tűz után

úgy vonszolták ki a gépkocsit a garázból

Heil Imre gratulál a határőröknek

Ha tűz van, s ember kell az oltáshoz, a határőrök mindig készek a segítségre. Nem kell régi példákat keresni ennek igazolására. Elég, ha a közelmúlt krónikáját lapozzuk föl...

1979. március 3-án történt. Estére mulatságot hirdettek a szobi fiatalok. A KISZ-alapszervezet rendezvényére meghívták a községben szolgálatot teljesítő határőröket. Merkl László tizedes vezetésével hatan indultak el, hogy a Határ vendéglőben megnézzék a Stúdió 11 műsorát. Alig foglaltak helyet, amikor valaki bekiáltott a helyiségre: „Tűz van, fiúk! Ég az áfész!”

Másodpercekbe sem tellett s a határőrök máris az irodaház felé futottak. A kőépülethez épített faház hatalmas lángokkal égett. Bozány Péter határőr az elektromos vezetékek főkapcsolójához rohant, kikapcsolta a világítást. A többiek közben már az értékeket mentették. Szinte hihetetlenül hangzik, de igaz: a garázsokba zárt Polski Fiat személygépkocsikat úgy vonszolták ki a tűzből.

A lángok gyorsan terjedtek tova. Merkl tizedesék egyszer csak arra lettek figyelmesek, hogy ég a kőépület is. Veszélybe került a tárgyalóhelyiség és az irattár. Minden kezükbe kerülő eszközzel igyekeztek megfékezni a lángokat.

A pontos időre senki sem emlékszik. Mondják: úgy fél óra telhetett el, mire kiérkeztek az önkéntes tűzoltók. Együtt folytatták a küzdelmet. Mire a váci állami tűzoltó egységek kiérkeztek, sikerült lefejtíteni a tüzet.

„Gyorsan és határozottan cselekedtek a határőrök — mondotta Kiss Imre alezredes, a váci városi-járásai tűzoltóság parancsnoka —, sokat köszönhetünk nekik.”

Jóllehet egymillió forint fölött van a keletkezett kár, a határőrök közreműködésével csaknem hárommillió forintnyi értéket sikerült megmenteni. S akkor még nem is beszéltünk az irattárból kimentett pótolhatatlan okmányokról. Ezért is mondott köszönetet Heil Imre, az áfész tűzvédelmi megbízottja Merkl László tizedesnek, Bozány Béla, Anyos József, Gondovics Attila, Bodnár István és Leskó Károly határőrnek.

Csupán egyetlen példát ragadtunk ki, de említhetjük volna a zsanai gázkitörést is, ahol ugyancsak ott voltak határőreink, igaz „csupán” karhatalmi feladatokat láttak el, vagy az utóbbi hetek határszéli avar- és erdőtüzeit, ahol még az önkéntes vagy állami tűzoltó egységek beavatkozására sem volt szükség. A határőrök szakszerűen elfojtották a lángokat.

Nagy Jenő

Hazánk felszabadulásának 34. évfordulóját ünnepelte a főváros lakossága, amikor tűzoltójárművek szírenájának -Vijjogása verte fel Budát és Pestet. Több irányból indult a segítség, és nem sokkal később mentő- és rendőrségi járművek is bekapcsolódtak a vonulásba.

Április 4-én 16.14-kor — egyidejűleg — több jelentés érkezett a fővárosi tűzoltó-parancsnokság hírközpontjába, azonban az eseményt és a helyszínt eltérően határozták meg. Annyit mindenesetre megállapíthattunk, hogy a IX. kerületi Illatos út és Kén utca közelében lehet a színhelye a tűznek és robbanásnak.

Ennek alapján a hírközpont I-es kiemelt riasztást hajtott végre a IX. ker. Illatos út 5—7. sz. alá, az Aszfaltútépítő Vállalat területére.

16.14-kor a következő egységek vonultak ki:

IX/1-es TŰ—1-es gépjárműfecskendő 8 fővel,

IX/porralöltő CSD—710-es gépjárműfecskendő 2 fővel,

XX/1-es CSD—420-as gépjárműfecskendő 8 fővel,

VIII/rohamszer Magirus gépjárműfecskendő 7 fővel,

az 1-es tűzoltási csoport Volga gépkocsival 4 fővel.

16.23-kor elsőnek a IX.1-es fecskendő érkezett a helyszínre, méghozzá a Kén u. 5—7-be, mert vonulás közben már behatárolták a kárterületet, és ezt rádióon jelentték is. Így ide irányíthaták az összes többi vonulógységet.

A IX.1-es parancsnoka **16.25-kor** a következő visszajelzést adta: „100 m²-es területen ammóniumnitrát és karbamid ég, 1 db »E« sugárral beavatkoztunk, a tűz II-es!”

Mivel ekkor már a szükséges erők útban voltak, újabb egységeket nem riasztottunk.

16.26-kor a IX.1-es parancsnoka újabb visszajelzést adott: „Ismétlődő robbanások miatt a tűz terjed, IV-es riasztás szükséges!”

Ennek alapján még ugyanabban a percben a következő egységeket vonultatták ki:

XXI/2-es CSD—420-as gépjárműfecskendő 6 fővel,

X/1-es TŰ—1-es gépjárműfecskendő 8 fővel,

V/2-es CSD—420-as gépjárműfecskendő 8 fővel,

XI/1-es TŰ—1-es gépjárműfecskendő 6 fővel.

A tűzoltási csoport 16.26-kor érkezett a helyszínre. A kapuhoz érve megállapítottuk, hogy az üzem területének nagyobb részét tömény fekete füst és rendkívül ingerlő gáz árasztotta el. Az épületek környékét csak nehezen lehetett kivenni, a 300—400 m-re levő közvetlen kárterület megközelítése még járművel is nehézkes volt.

A IX.1-es szerparancsnokának helyzetje-

lentése szerint 1 db E sugárak beavatkozására kész, második sugárak szerelése folyamatban van, a másodiknak érkezése után az ellentétes oldalon föld alá a tűzcsapra állította, és az is 2 db E sugár szerelésre kapott utasítást. Az üzem dolgozóinak véleménye szerint az égő vegyület anyag vízzel oltható, de állandó robbanások várhatók.

Átvettem a tűzoltás irányítását és alábbi intézkedéseket tettem:

A IX/1-es szerparancsnoka mindkét sugárgárát a beosztottak légzőkészülékben (szűrített levegős) vessék be, a rampán felhalmozott égő vegyi anyag oltására. A sugárvezetők a rampa mellett három kocsiállás álló ócskavasvonatnál úgy helyezkedjenek el, hogy a robbanásoktól védjék magukat. Feladata: saját egységének irányítása és tűzfészek támadása.

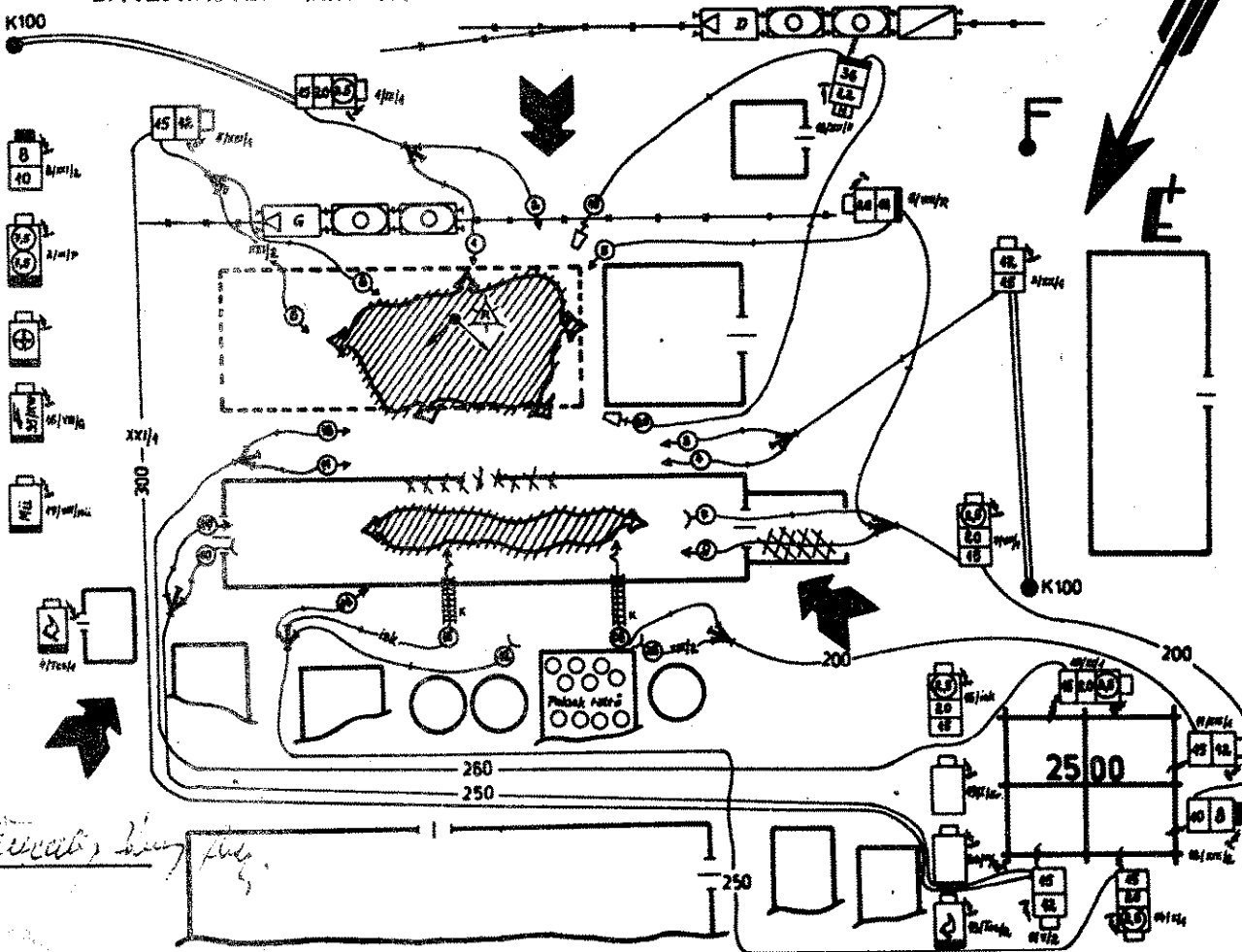
A XX/1-es szerparancsnoka légzőkészülékben vessen be mindkét sugárának beosztottait. Feladata: a 750 m² alapterületű fedett tároló védelme, valamint a rampa végében levő másik tároló. A tűz fészkeit két épület védelme alatt közelítse meg.

Ebben az időszakban vakító kékespírnél fényjelenséggel, 5—10 mp-enként, légmozgással ismétlődtek a robbanások, s ezekből izzó részek hulltak vissza.

Kb. 300 m² területen kigyulladt a rampa hosszanti vonalával párhuzamos, műanyag hullámlemez tetőzetű, 750 m² alapterületű fedett tároló, ahol ugyanazokat az anyag-

TAKTIKAI VÁZLATRAJZ

BP. VEGYIMŰVEK IX. Kén. u. 5-7.

KÉSZÍTETTE: *Győző, László*

at tárolták, mint amelyek a 2000 m² alap-
rületű nyílt rampán égtek. A tároló má-
k oldalán levő palacktöltő és -tároló
intén közvetett veszélybe került. A rob-
banás veszélyessége ekkor még beláthatat-
n volt.

16.32-kor visszajelezttem:
„Szabadban tárolt nagy mennyiségű am-
óniumnitrát, káliumnitrát és kén ég. Az
ézt folyamatos robbanások kísérik. Meg-
ulladt egy 15×50 m-es földszintes csar-
oképület tetőzete, az épületben hasonló
egy anyagokat tárolnak. Az égés követ-
ztében mérgező gázok szabadulnak fel,
ért légzőkészülékben végezzük az oltást.
tűz V-ös!”

16.33-kor a következő egységek vonul-
k ki:

XIX/1-es CSD—420-as gépjárműfecs-
endő 8 fővel,

XIX/2-es TŰ—2-es gépjárműfecs-
endő 5 fővel,

Tiszti Iskola TŰ—1-es gépjárműfecs-
endő 9 fővel,

2-es tűzoltási csoport Volga gépkocsi-
al 3 fővel,

VIII/generátor CSD—420-as gépjármű-
ecskendő 2 fővel,

VIII/műszaki mentőgépjármű (CSD—
20-as) 2 fővel.

Az I/erdőtűzes IFA teherautó 25 db, a
II/vízgyűszállító IFA fejeit 20 db légző-
észüléket szállított a helyszínre.

A háttérparancsnokot utasítottam: sze-
eltessen 6 db osztót, ebből 3-at a hosszú
edett tároló egyik, 3-at pedig a másik
égéhez, és a már megszerelt 2 db osztó
s a VIII roham vízellátását is biztosítsa!

Az üzem tűzvédelmi főfelügyelője intéz-
edjen vegyi szakember (vegyszemélnök)
helyszínre rendeléséről, valamint a veszé-
lyeztetett üzemrészt kiürítéséről és lezárá-
ról. Mindezt személyes felelősséggel, az

zem műszaki dolgozóival együtt hajtsa
égre, amíg a kikerülő karhatalom át nem
eszti tőle az utóbbi feladatot. Ekkor a leg-
agyobb veszély további elhárítására kel-
ett bevetni a tűzoltóerőket. Az volt a cél,
gy mindenképpen megakadályozzuk a
z további terjedését, a közeli vegyi anyag-
ról ne kerülhessen a robbanási zónába.

alaminat a már bekövetkezett robbanási
lyamatot megszakítsuk. A vízsugarak
en jó hatásokkal működtek, s így a rob-
anások száma némileg ritkult. Ebből arra
hetett következtetni, hogy a robbanások
zokon a helyeken következnek be, ahol a
ó akkumulálódik, főleg a 4 m magasan

elrakott műanyag zsákos vegyi anyag alsó
étegeiben. Tehát elsőrendű feladatunk az
gó kráterek lehűtése volt.

Ez a taktika bevált! Sajnos az oltás kez-
eti szakaszában — átmenetileg — víz-
iány támadt. Az üzem 100 mm-es kor-
örös rendszerű városi vízhálózata mini-
álisan elvárható 1000 l/p helyett csak kb.
00 l/p vizet szolgáltatott. Még szerencse,
gy 2500 m³-es víztároló medence is van
z üzemben, mert a Vízművektől kért
yomásfokozást (vízmennyiség-növelést) a
eavatkozás végéig sem kaptuk meg.

A folyamatosan érkező egységek a me-
encéről szerelték meg az alapvezetékeket,
z egyébként időigényes feladat, de így is
yorsnak és szakszerűnek értékelhető a
evékenységük.

16.39-kor jelenthettük: „3 db E sugárral
tűz oltása folyamatban van, a sugárveze-
ők légzőkészülékben működnek. A felsza-
adult mérgező gázok veszélyeztetik az
zem egész területét. Karhatalmi erőket
erünk a terület kiürítésére, biztosítására
s lezárására, továbbá mentőket biztosít-
ásra. Sérülés eddig nem történt!”

A MAV helyszínen tartózkodó képvisé-
lője intézkedésekre riasztotta a Ferenc-
városi pályaudvaron tartózkodó tűzoltó-
vonatot. A szerelvény már kb. 30 perc
múlva jó szolgálatot tett: 100 m³ vize a
Pyrene habbalöltőt táplálta az utolsó oltási
fázisban elrendelt habtakaróshoz. Az idő-
közben helyszínre érkezett karhatalmi erők
parancsnokát felkértem, hogy vegye át a
területbiztosítást és zarást. A füsttel és
gázzal szennyezett területen csak tűzoltók
tartózkodhatnak, kivéve a vállalat részéről
helyszínre kért vegyész szakembert, de ő
is csak tűzoltókísérettel engedhető be.

A VIII.1 szerparancsnokát szakaszpa-
rancsnoknak jelöltem és 5 egységet bocsá-
tottam rendelkezésére. Feladata az volt,
hogy a tűz ne terjedjen át a palacktöltőre
és -tárolóra, valamint az égő raktártető
oltása, a tető alatti anyagok védelme és a
tűz lokozatos visszaszorítása a szabadtéri
tárolóra.

A háttérparancsnokot utasítottam a tűz-
oltóvonat meg a habbalöltő fogadására és
meghatároztam azt a helyet, ahonnan két
habsugárral fog működni.

A további visszajelzések a következőket
tartalmazták:

„16.55-kor 10 db E sugárral a tüzet kör-
rűlhatároltuk. További sugarak szerelése a
végleges oltáshoz folyamatban van, 1 db
habbalöltőt kérünk a helyszínre.”

17.00: „14 db E sugárral működünk.”

17.06: „A robbanások száma ritkul, az
oltás sikeres.”

17.15: „A műanyag hullámpalás raktár-
épület tetőtűze el van oltva, 18 db E sugár-
al a teljes oltás folyamatban.”

17.35: „18 E sugárral a tüzet lefeketí-
tettük. 2 db habsugárral megkezdjük a tűz-
kráterek letakarását.”

A habbal történő letakarás időszakában
nem működtek a vízsugarak.

17.50: „18 db E és 2 db habsugárral el-
oltottuk a tüzet. Folyamatos visszaszerelé-
sek, bevonulások mellett utómunkálato-
kat végzünk vízsugár védelmében.”

A karhatalmi erők ezután megszüntethet-
ték a terület lezárását, és a mentők is be-
vonulhattak. A rendkívül veszélyes tüzet,
amely robbanásokkal is veszélyeztette a
teljes gyárat és környezetét, nem utolsó-
sorban pedig a beavatkozásban részt vevő-
ket, a helyszínre érkezéstől számított 32.
percben körülhatárolták, a 72.-ben lefeketí-
tették, a 87. percben pedig eloltották egy-
ségeink.

A kárterületen levő tömény fekete füst
nehezen áttekinthetővé tette a működési
területet. A felszabaduló mérgező gázok
szükségessé tették a légzőkészülék haszná-
latát, ez viszont megnehezítette a mozgást
és a tájékozódást. A beavatkozás résztvevői
ebben a környezetben dicséretesen helyt-
álltak. Egyetlen megtorpanás nélkül bát-
ran, határozottan és szakszerűen hajtották
végre a kapott feladatokat.

A teljes működés időszakában csupán 1
db szivattyú hibásodott meg és 1 db gép-
járműfecs-
endő akadt el a medence köze-
lében.

Az említetteknek tulajdonítható, hogy a
veszedelmes tüzeset viszonylag kis kárral
végződött.

50 t szulfát, 7 t ammóniumnitrát, 100 db
fa raklap, 308 m² poliszter hullámpala
égett el, 12 m² alumínium hullámlemez
olvadt meg és 12 m² drótbetétes üveg ment
lönkre a tűz következtében.

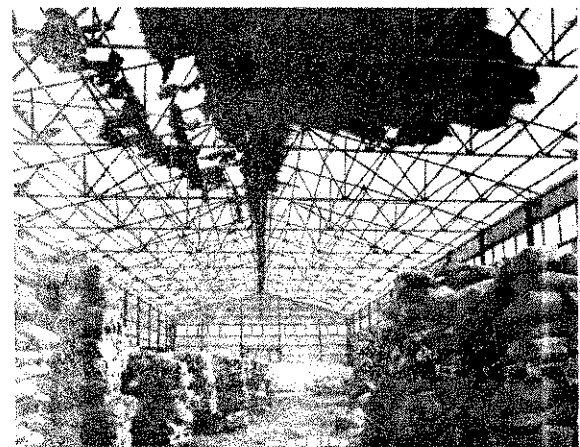
A kárérték 219 750 Ft volt.

Keletkezési ok: öngyulladás.

Bélteczky József
tű. fhdgy.

A rampán felhalmozott zsákolts vegyi anyagok

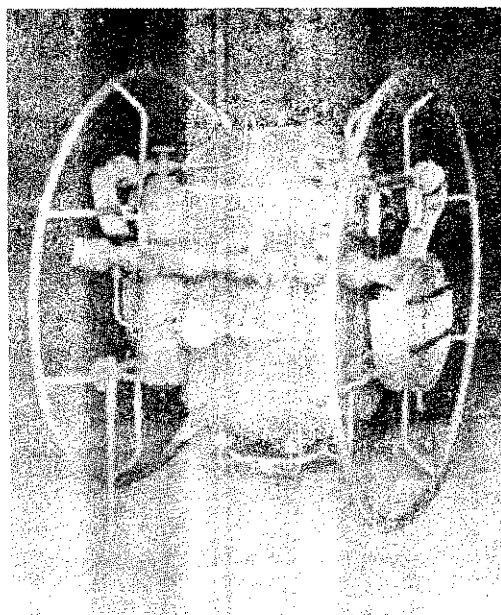
Égési nyomok a polyester tetőn, és a megmentett raktárkészlet

Az alumínium oldalú raktár megolvadt hiányzó elemei

Beégett kráter a tároló középső részén

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

A porraloltók fejlődésének és hatékonyságának utóirata

Mint minden területen, a tűzvédelemben is célszerű, ha a technikai létesítmények számszerű gyarapodása együtt jár a minőség és a teljesítmény növekedésével. Az Elzett Művek porraloltókészülék-gyártmányainak teljesítménymegosztás szerinti vizsgálatnál viszont kiderült, hogy a forgalomba kerülő készülékegységek számszerű gyarapodásától elmaradt a teljesítménynövekedés.

Tájékoztató közleményeinkben több esetben felhívtuk a figyelmet a készülékállomány teljesítményének elsődlegességére a számszerű fejlesztés mértékének megállapításánál. Pl. folyadék- vagy gőzfázisú szénhidrogének oltásánál egy 250 kg-os gördíthető porraloltó tűzoltási hatékonysága, a helyi körülményektől függően, kedvező esetben akár 10 db 12 kg-os készülék hatékonyságát is meghaladhatja.

A gördíthető 250 kg-os porraloltók másfél évtizedes használati tapasztalatai igen kedvezőek. Számos veszélyes tüzet sikerült leküzdeni a gördíthető 250 kg-os porraloltókkal.

A gördíthető 250 kg-os porraloltó, megfelelő kezelőszeméllyel, hatékony eszköze a létesítmény tűzvédelmének. Üzembiztonsági, kezelhetőségi, idő- és sérülésállósági tapasztalatai igen kedvezőek.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VÁLLALATI TŰZOLTÓPARANCSONOK, BERUHAZÓKI

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést:

Multikar 25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W 50 típusú alvázra szerelt P 1500 (2x750 kg-os) porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Felhívjuk ügyfeleink szíves figyelmét, hogy a 2 és 5 kg-os BCF halonnal oltó készülékek újrafeltöltésénél és javításánál az „a z o n n a l i” készülékcsere-t vezetjük be.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

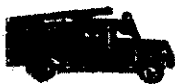
Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki o.v.,

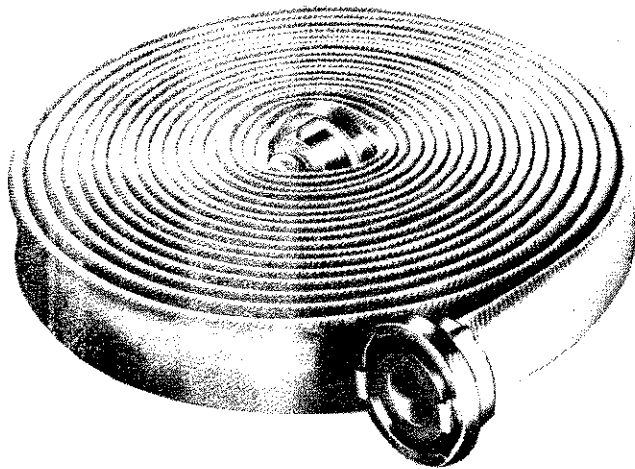
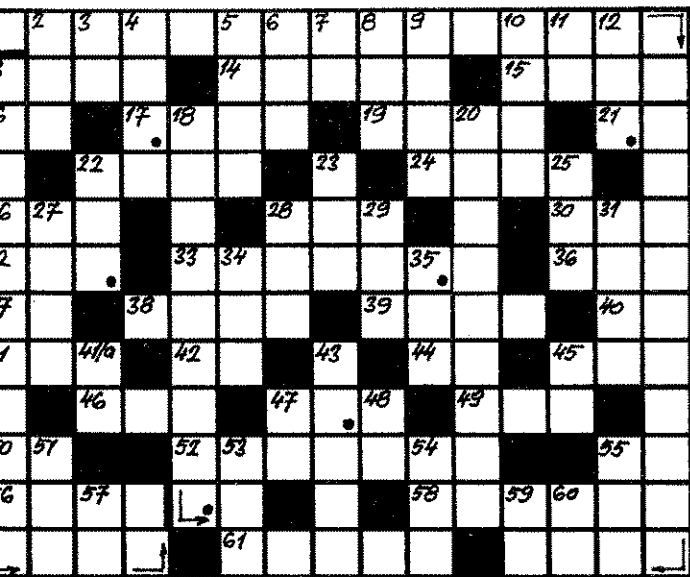
Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388, Pf. 99.

(X)

A KORSZERŐ TŰZVEDELEM
MINDEN ESZKOZE
EGY HELYEN: A

Gumírozott, szintetikus, nyomáspróbázott,
műbizonylattal ellátott,
52 mm-es és 75 mm-es szerelt

ÉPÜLETBALESETEKNEK. A
RÚLT VÁLASZFALAKKAL —
VEL AZOK TERHET NEM VI-
LNEK — EZT TESSZÜK (folyt.:
gg. 20.). 13. Verdi műve. 14.
aktortípus. 15. Nem enged. 16.
garettafajta (külföldi). 17. A le-
ó „öröme”. 18. Elektromos mér-
regység. 21. Azonos magánhang-
k. 22. Európai nép. 24. Kiszűri a
ejtet. 26. Fegyver része. 28. A
óság jele. 30. Kettőzve női bece-
v. 32. Káros. 33. Hosszan elfekvő.
Úttörő egység. 37. Most is ez
n. 38. Nem áll biztosan. 39. Kis
tal. 40. A nagy varázsló. 41.
rdómérték. 42. Darab röv. 44.
Gallen. 45. Fét betűi. 46. Tor-
ggal egyesült. 47. Eteika, kis ko-
dan. 49. A törvényesség alapja.
Zoli azonos hangzói. 52. A me-
den van ilyen bába. 55. Bánat.
„Almalövő” szabadsághős. 58.
gyon kívánok. 61. Jó, ha ez szid-
d.

BE, HA EZ ELEG, SZILARDSAGAT
VESZTI: 20. A VIZSZ. 1. FOLY-
TATÁSA. 22. Levelet küldött. 23.
Számnev. 25. Pók is megteszi. 27.
Kirakatokban ezek is láthatók.
Fehérnemű. 29. Teniszműszo: kint,
kívül. 31. Csavar. 34. Gyulladás.
35. ... Angeles 41/a. Szovjet folyó.
43. Az író szerszáma vagy korall-
zátony, egybeolvasva. 45. Vissza:
táblajáték. 47. s! 48. Levelez. 51.
A csatár csapdája. 53. Tag betűi.
54. Kis katonai alakulat. 55. Nem
mérgekiglyó. 57. Leső azonos
hangzói. 59. AY. 60. Hangtalan
rugó!

Megfejtésül a következő sorokat
kell beküldeni: vissz. 1., függ. 20.,
13., 18.

Be kell küldeni továbbá a pon-
tokkal megjelölt kockákban levő
betűkből összeállítható szót: a
függ. 13-hoz használt elemek egyi-
ke.

A helyesen megfejtők között
könyvtulványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. jú-
nius 30.

K. I.

Az 5. számban megjelent keresz-
tjevtény megfejtése a következő:
HA AZ ÉPÜLET FÓFALA KIDÓ-
LÉSSSEL FENYEGET; A FÜDÉM
MAGASSÁGÁBAN; NEGYVENÖT.

A pontokkal megjelölt kockákban
levő betűkből összeállítható szó:
DUCGERENDA.

Könyvtulványt nyertek: Bús
Erzsébet, Tárnok; Csapó Sándor,
Kajászó; Gyuris István, Nyiregy-
háza.

A nyereményeket postán küld-
jük el.

MŰSZAKI ÁRUT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

Nagykereskedelmi értékesítés

8. SZ. OSZTÁLY

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 61.
Telefon: 115-800/52 — 310-362

Kézpénzért vagy csekkfizetésre
történi értékesítés

MŰSZAKI ÁRUK BOLTJA

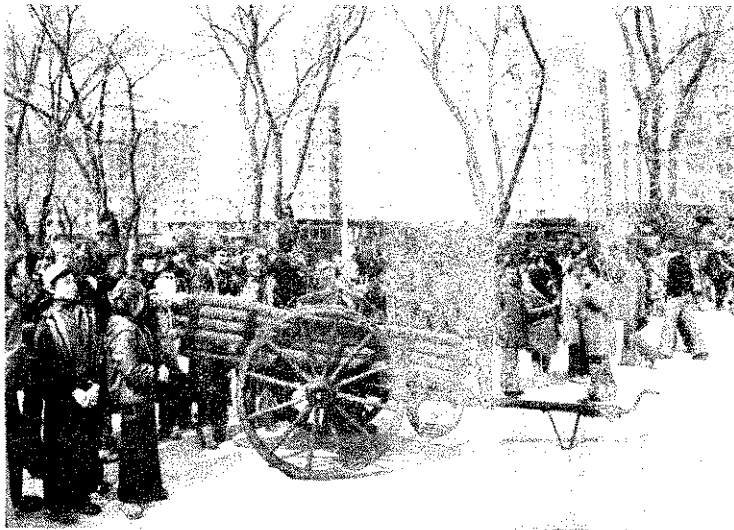
1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.
Telefon: 115-800/25

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSEG: Budapest VI.,
Izabella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság
Falelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108
79.2543/2-06 — Zrínyi Nyomda, Budapest, F. v.; Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314

Székesfehérváron a Technika Háza előtt április 20-án régi és új tűzoltószerek fogadták azokat, akik a Tűzvédelemről mindenki-
nek című kiállításra igyekeztek. Dr. Tóttó István, a Fejér megyei
Tanács elnökének megnyitó beszéde után valóban változatos ki-
állítás láthatott az érdeklődők. A régmúlt idők tűzoltóemlékei
mellett helyet kapott a ma tűzvédelme is. Pl. a tűzoltás mené-
tét képmagnóról nézhették végig a látogatók. A „főszereplők”
a Fejér megyei tűzoltók voltak. Az Állami Biztosító megyei igaz-
gatósága is bemutatta a tavaly november végén Dunaujvárosban
keletkezett tüzet és annak kihatásait a lakókra. A Dél-Dunántúli
Szolgáltató Vállalat is felvonult: kiállított anyagával szemléle-
tesen érzékeltette a gázenergia szabálytalan használatának kö-
vetkezményeit, de a hasznos energiaforrás biztonságos felhasz-
nálásának módját is szemléltette. A kiállítással egy időben a
Fejér megyei tűzoltó-parancsnokság a Tűzvédelem Fejér megyé-
ben 1000-tól 1978-ig címmel könyvet jelentetett meg, ennek pé-
ldányait több propagandabrosúrával, illetve -naptárral a kiállítás
látogatói között osztották szét.

KÜTVÖLGYI MIHÁLY

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI évf. 7. sz.

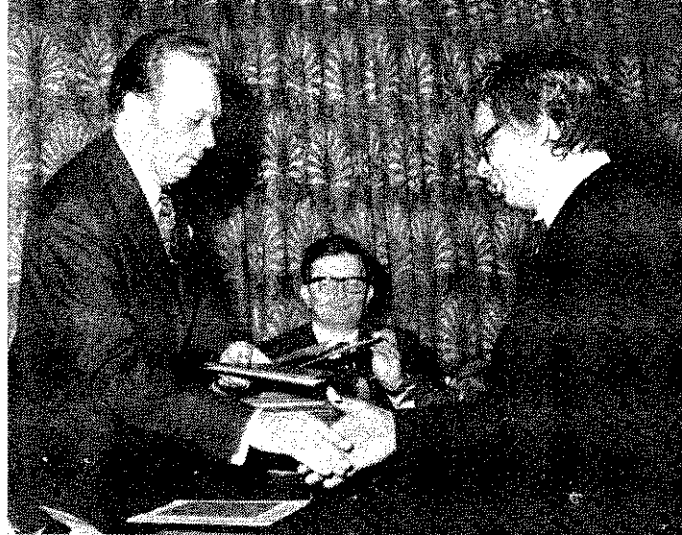
1979. július

ÖNKÉNTES VÉRADÁS

A fővárosi tűzoltó-parancsnokság az V. kerületi Vöröskereszt felkérésére önkéntes véradást szervezett. 224-en 88 550 ml vért adtak. A Vöröskereszt köszönetét fejezte ki a fővárosi tűzoltó-parancsnokságnak és pártszervezetének az eredményes mozgósításért, a véradás zavartalan lebonyolításáért.

ZARÓVIZSGA

65-en vizsgáltak sikeresen az Egészségügyi Minisztérium köznevelési tanfolyamán. A diplomákat Horváth György, a minisztérium tűzvédelmi vezetője nyújtotta át a végzeteknek.

HIVEN A HAGYOMÁNYOKHOZ

A közelmúltban ismét nyugdíjas-találkozót rendezett a parancsnokság, egykori dolgozóinak részvételével. A bensőséges hangulatú rendezvényen megjelenteket az országos parancsnok köszöntötte meleg szavakkal.

TANÁCSKOZÁS

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság a közelmúltban érkező minisztériumok és országos hatáskörű szervek 1978. évi tűzvédelmi munkáját. A tanácskozáson részt vettek az érintett tárcák és a tűzvédelmi vezetők. A parancsnokság vezetése nevében Varga Géza t. ezds., országos parancsnok köszöntötte a megjelenteket. Faragó János t. alez., osztályvezető-helyettes ismertette a munkát.

MEGNYÍLT A TŰZOLTÓ MŰZEUM

Több éves szünet után, június 1-én ismét megnyitotta kapuit a látogatók előtt a Tűzoltó Múzeum. A tűzvédelem fejlődése című felújított állandó kiállítás gazdag anyaggal várja az érdeklődőket a régi helyen (1105 Bp., Martonovics tér 12.). A múzeum új nyitvatartási rendje: szerda, csütörtök, péntek 9.00-16.00, vasárnap 9.00-13.00 óráig.

ELŐADÁSSOROZAT

A zsanai gázkitérés eloltásának, elzárásának tapasztalatairól készített előadássorozatot május 23-án a Gépipari Tudományos Egyesület Központi Tűzbiztonsági Műszaki Bizottsága és az Országos Műszaki Bányászati és Kohászati Egyesület Kőolaj-Földgáz és Vízszakos Előadást tartott többek között Forgách Géza t. alez., a gázkitérés és kárelhárítási kérdéseiről. A rendezvény befejezéséke mutatták Hildebrand István „Gázkitérés Zsanán” című, 42 perces filmjét.

KITÜNTETÉS

1979. június 15-én a KISZ Központi Bizottságának székházában ünnepségen tüntette ki a KISZ Központi Bizottsága és a Magyar Úttörők Szövetsége az újalpoltai Hartván közli iskolatűz oltásában bátor magatartást tanúsító pedagógusokat, tűzoltókat és tanulókat.

Az ünnepségen részt vett Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, és elismerését fejezte ki a tűz oltásában és a mentésben kitűnt tűzoltóknak, felnőtteknek és gyermekeknek.

Maróthy László, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KISZ KB első titkára a tűzoltásban különösen kiemelkedő helytállást tanúsító tizenkét pedagógusnak és öt tűzoltónak, név szerint Agárdi András tű. szakaszvezetőnek, Ocsai Zoltán és Nagy Pál tű. őrmestereknek, Budavári Zoltán tű. törzsrőmesternek, valamint Fabi András tű. zászlósnak a Ságvári Endre Érem kitüntetését adományozta. Szücs Istvánna, a Magyar Úttörők Szövetségének főtítkára Kiváló Úttörőmunkáért kitüntetésben részesített 28 úttörőt.

Az ünnepségen jelen volt Kornidesz Mihály, a Központi Bizottság osztályvezetője és Farkasinszky Lajos, a Fővárosi Tanács elnökhelyettese is. A fővárosi tűzoltó-parancsnokságot Busa László tű. alezredes, parancsnokhelyettes képviselte.

VERSENYÉRTÉKELÉS

Gyulán ankétón értékelték az elmúlt évi tűzvédelmi versenyt, és átadták annak díjait a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság székházában. Takács Lajos, az igazgatóság vezetője méltatta a verseny jelentőségét, s kiemelte, hogy 24 vízügyi szerv 38 719 dolgozója vett részt annak programjában. Ezt követően átnyújtotta a díjakat az első helyezett Szolnoki Regionális Vízművek Vállalatnak, a második helyezett Gyulai Vízügyi Igazgatóságnak és a harmadik helyezést elért Szegedi Vízügyi Igazgatóságnak.

TALÁLKOZÓ

Bensőséges esemény színhelye volt május 27-én a Petőfi Tűzoltótiszt-képző Iskola: 20 éves találkozójukat rendezték az egykori haligatók. A megjelenteket Bajnok Imre nyugállományú tű. őrgy. köszöntötte, s méltatta ünnepi beszédében az elmúlt két évtized alatt történeteket. Az úttörők kedves műsorát követően Varga Károly tű. ezds., országos parancsnok szökött a jelenlevőkhöz, s kívánt további erőt, egészséget a jubilánsoknak és családtagjaiknak.

NYUGÁLLOMÁNYBA HELYEZÉS

Csapó András tűzoltó ezredes, Borsod-Abaúj-Zemplén megye parancsnoka május 31-én nyugállományba vonult. 1949. június 15-én lépett a tűzoltóság állományába. Az elsők között végzett a tűzoltótiszt iskolán, még ugyanebben az évben.

Tanított a makói újoncképző iskolán, majd Sopronba neveztek ki parancsnoknak. 1960-tól nyugdíjazásáig Borsod-Abaúj-Zemplén megye parancsnoki tisztét látta el. 1945 óta párttag. Nyugdíjba vonulása alkalmából az Elnöki Tanács a Vörös Csillag Erdemrenddel tüntette ki.

FELHÍVÁS

Kérjük a BM Tűzoltó Tisztiskolán 1949. december 17-én végzett elvtársakat, hogy 30 éves találkozó szervezése céljából közöljék címüket a BM TOP-on dr. Labancz alezredessel.

Előkészítő Bizottság

Országos társadalmitulajdon-védelmi értekezlet volt május 30-án a Belkereskedelmi Minisztériumban, amelyen a kiemelt vállalatok igazgatói, rendészeti és tűzvédelmi vezetői, valamint a Belügyminisztérium részéről *Horváth Sándor* tű. ezds., a tűzoltóság országos parancsnokhelyettese és dr. *Kopetty Lajos* r. ezds., a társadalmitulajdon-védelmi osztály vezetője vettek részt.

Molnár Károly miniszterhelyettes megnyitójában egyebek között elmondta, hogy 1978-ban a belkereskedelemben előfordult tüzesetek száma és kárértéke kedvezőbbben alakult az előző évinél. Ehhez minden bizonnyal hozzájárult az is, hogy a nagykanizsai Domus-raktár tüze nyomán a tárca határozott intézkedéseit a vállalatok végrehajtották, de nagy segítséget jelentett a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága által éppen az elmúlt évben végzett átfogó felülvizsgáló ellenőrzés is.

Hangsúlyozta a miniszterhelyettes azt is, hogy a tárca vezetése változatlanul a legfontosabb feladatai közé sorolja a tűzvédelmi munkát. Ezenkívül kollégiumi vagy egyéb felső vezetői szinten vizsgálja és elemzi a belkereskedelmi társadalmitulajdonvédelem helyzetét és határozza meg a legfontosabb feladatokat. A vállalatok munkájának értékelésénél a társadalmi tulajdonvédelmet, s azon belül a hatékony megelőző tűzvédelmi tevékenységet a vezetői munka szerves részeként veszik figyelembe.

Hoffer Imre, az üzembiztonsági főosztály vezetője vitaindító-jában rámutatott arra, hogy az ellenőrzési tapasztalatok és a tűzvédelmi statisztika adatai szerint az elmúlt évben is tovább fejlődött a tűzvédelmi irányító és ellenőrző munka, amelynek nyomán a kereskedelmi vállalatok tűzvédelmi tevékenysége is színvonalasabb és hatékonyabb lett. A tűzvédelmi jogszabályok következetes végrehajtása, a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága által végzett átfogó vizsgálat és az annak realizálására tett intézkedések további jelentős fejlődést eredményeztek.

Az elmúlt évben a minisztérium fő célkitűzése az eddigi eredmények megszilárdítása, a tűzvédelmi szervezet korszerűsítése és szakmai képezésének biztosítása volt. 1978-ban a minisztériumi vállalatoknál 28 fővel emelkedett az önálló munkakörű tűzvédelmi felügyelők, illetve főfelügyelők száma. Ez egyben azt is mutatja, hogy a vállalatok többsége, felismerve a tűzvédelem fontosságát, az eddigi ún. osztott munkakörű rendész-tűzvédelmi munkatárs helyett rendszeresítette a függetlenített tűzvédelmi munkakört.

A minisztérium valamennyi szervnél létrehozta a tűzvédelmi bizottságot, kinevezték a tűzvédelmi megbízottakat és — ahol a jogszabály előírja — megszervezték a vállalati tűzoltóságot. Előrehaladás történt a vállalati tűzoltó versenyeknél is, e téren azonban még — éppen az idén sorra kerülő országos verseny sikere érdekében — a hátralevő időt jól ki kell használni. Tovább

javult a tűzvédelmi szervezet állományának összetétele. M nagyobb a részaránya a felsőfokú képzettséggel és a munkához előírt szakképesítéssel rendelkező munkatársaknak.

Részletesen foglalkozott az előző évi tűzvédelmi felügye vizsgálat megállapításaival. Ennek alapján 24 vállalat igazgató illetve vezérigazgatóját hívta fel a miniszterhelyettes a BM T oltóság Országos Parancsnoksága által megállapított hiányo gok megszüntetésére és megfelelő intézkedésekre. Köszönetét jezte ki a vizsgálat során tapasztalt segítőkészségért, amely hibák szakszerű és tárgyilagos feltárása mellett azt is leszöge hogy a belkereskedelem tűzvédelmi munkája jelentősen fe dött. A vállalatok igazgatói megfelelő figyelmet fordítanak a t védelmi feladatokra, többségük lelkiismeretesen gondoskodik társadalmi tulajdon tűzvédelméről.

Ezt követően — az elmúlt évi tapasztalatok, valamint a ha sági szignalizáció alapulvételével — megjelölte azokat a legf tosbab tennivalókat, amelyeket a tárca a tűzvédelmi munka tékonyságának javítása, a tüzesetek okainak feltárása, a dolgo állandó nevelése, a szervezett tűzvédelmi propaganda folytat s nemkülönböen a kereskedelmi dolgozók szemléletének és fe lősségérzetének felkeltése terén szükségesnek tart.

Az előadást számos hozzászólás követte. A felszólalók ism tették tapasztalataikat, vállalatuk tűzvédelmi helyzetét és ad ságait. Többen vetettek fel olyan problémát, amely akadályo a hatékony tűzvédelmi munkát. Hiányolták egyes tűzvédelmi e közők és berendezések beszerzési lehetőségét, rámutattak a rendezések karbantartási kapacitás-hiányára. Érdeklődtek a k szerű tűzjelző automaták beszerzése iránt; kifogásolták, hogy Állami Biztosító, ellentétben más hasonló intézetekkel, nem ny támogatást a korszerű tűzjelző és megelőző berendezések bes zéséhez, nem ösztönöz azok minél szélesebb körben történő kalmazására.

Horváth Sándor ezds., országos parancsnokhelyettes hoz szólásában kiegészítette a beszámolót, választ, illetve tájékoz tást adott egyes hozzászólók által feltett kérdésekre.

Elismerve a kereskedelmi dolgozók munkájával járó neh ségeket és azt a lelkiismeretes erőfeszítést, amelyet a tűzvédel területén nap nap után kifejtenek, továbbra is a tűzoltóság landó segítségéről és együttműködéséről biztosította a taná kozás résztvevőit.

Az országos értekezlet annak jegyében zárult, hogy az hangzott irányelvek és javaslatok realizálása érdekében a rés vevőknek mindent el kell követniük, hogy a jövő évben hasc lóan kedvező eredményekről lehessen számot adni.

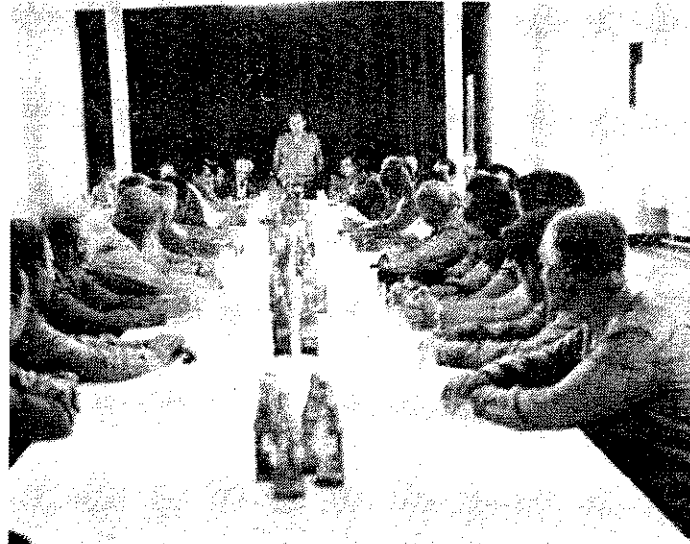
Dr. Oláh Frig

Molnár Károly miniszterhelyettes megnyitó beszéde

Az országos értekezlet résztvevőinek egy csoportja

hazigazdák ezúttal a BM Biztonsági és Közlekedésbiztonsági Csoportfőnökség aancsnokai voltak, élükön h Ferenc rendőr ezredes, portfőnökkel. A vendégek BM Tűzoltóság Országos aancsnokságának vezető beású dolgozói, Varga Károly ltó ezredes, országos pacsnok vezetésével. A Forrami Rendőri Ezrednél renett június 10-i találkozó a ruár 11-i, BM TOP-on látogatás viszonzása volt.

vendégeket a csoportfőköszöntötte a párt- és tmai vezetés nevében. Méla az ismételt találkozás ntőségét, újból aláhúzta a szerv közötti szoros és oldalú együttműködés fonágát.

másodízben rendezett üttműködési értekezlet cél- a lehetőségek megismerén jelölte meg. Ennek dményeként a későbbiek- i okmányban is rögzítik id annak feltételeit. Tájé- tatásként röviden ismer- e a csoportfőnökség szer- eti felépítését, a szakszol- ati ágak tevékenységét. ntette azokat a területeket, l az együttes munka az dményesség nélkülözhetet- feltétele.

annak a véleményének tt kifejezést, hogy a Cso- tfőnökség és a Parancs- ság közötti kapcsolat az 5 találkozó óta is erősö- t. Ezt nem csak a legfel- szinten szabályozott együtt- ködésnek tulajdonította, nem annak a hosszú évek kialakult gyakorlatnak is, ely többek között a közös adalmitulajdon-védelmi el-

lenőrzésekben nyilvánul meg a területi szerveknél, vagy az IG-szaktáborozásokban tör- ténő együttes irányító tevé- kenységben realizálódik or- szágos szinten.

Az együttműködési okmány- ban megfogalmazásra kerülő feltételeken túl annak a le- hetőségét is felvetette, hogy a két szerv hangolja össze pro- pagandistatevékenységét. To- vább mélyítse a kapcsolatot az IG irányításában, s erö- sítse az együttműködést a párt- és KISZ-szervezetek kö- zött is.

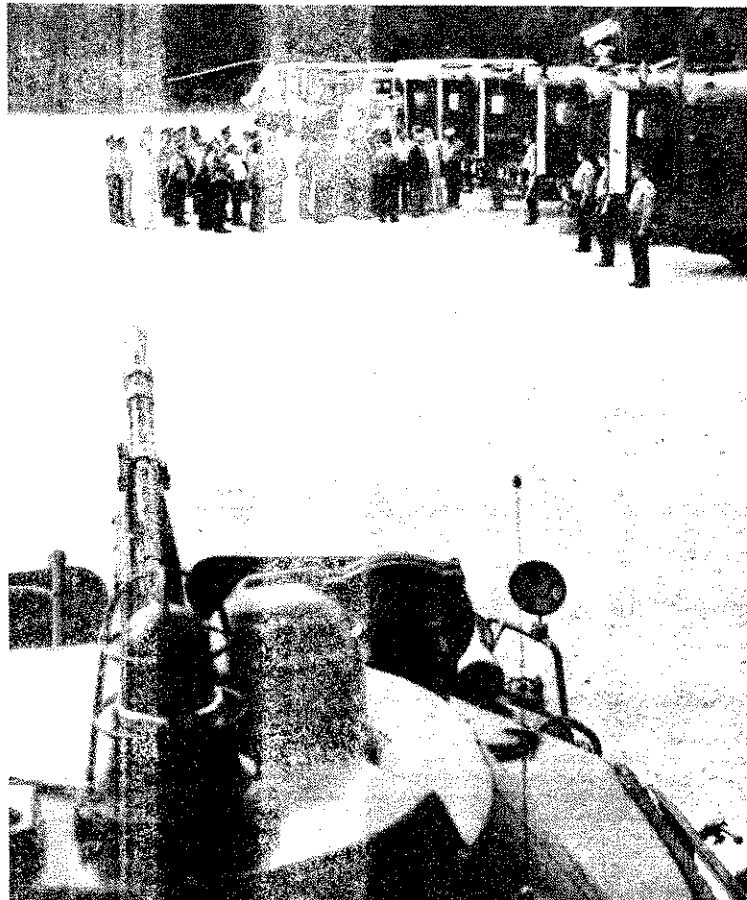
Nagy érdeklődés kísérte a speciális felszerelések be- mutatóját. Különösen a helikop- ter életmentésre történő fel- használhatósága körül alakult ki élénk eszmecsere.

A bemutatót követően az országos parancsnok mondott köszönetet a meghívásért. Utalt arra, hogy a most lá- tottakkal tovább bővültek azok a lehetőségek, amelyek az első találkozás alkalmával körvonalazódtak. Véleménye szerint az együttműködési ok- mányban ezeket nagyon pon- tosan kell rögzíteni. Végezetül hangsúlyozta: tudatában va- gyunk annak, hogy a tűz elle- ni védekezés a közbiztonság szerves része, s állományunk fel van készítve a még szoro- sabb, sokoldalúbb együttműkö- désre.

A látogatás a csoportfőnök zárszavával ért véget.

—b—

Tóth László felvételei

A Nemzetközi Tűzoltási és Tűz megelőzési Műszaki Bizottság (CTIF) 1979. május 8—10. között Stockholmban, 22 ország 17 küldöttének részvételével rendezte meg a XII. Nemzetközi Szimpóziumot. Ezzel egy időben került sor a „Védelem '79” elnevezésű kiállításra is.

A CTIF Magyar Nemzeti Bizottságát háromfős küldöttség képviselte, a BM Tűzoltóság országos parancsnokának vezetésével. A szimpóziumon

- a tudomány és kutatás
- a megelőző tűzvédelem
- a tűzoltóságok és
- a tűzoltás főbb kérdéseit tárgyalta meg.

Egy-egy szakterületen a következő előadások hangzottak el:

1. Az építészetben előforduló éghető anyagok alkalmazására és vizsgálatára irányuló tűzvédelem jelenlegi helyzete, különös tekintettel a fára és műanyagokra (Szovjetunió). E témához a magyar küldöttség társelőadóként szól hozzá.

2. Megelőző tűzvédelem a 10 emeletnél magasabb épületekben (Lengyelország).

3. Bevetéstaktikai kiképzési módszerek és a bevetés irányításának technikája vezető tűzoltótisztek részére (Anglia).

4. Mentőeszközök és mentési módszerek magas és nagy tömegforgalmú épületeknél (NSZK).

Mivel két szakterület is a magas épületeket választotta témául, így részletesebben erről számolunk be.

A legtöbb országban magas épületnek nevezik azokat az építményeket, amelyek legfelső padlószintje a talaj szintjétől 22—30 méter fölött van. A francia lakóházaknál ez az érték 50 méter.

Az NDK-ban három csoportba sorolják a magas épületeket:

- I. 28—50 m-ig
- II. 50—80 m-ig
- III. 80 m felett.

A követelmények a magasság növelésével egyre szigorúbbak.

A ház engedélyezhető magasságának megállapításánál figyelembe veszik azt is, hogy a tűzoltóság milyen létrával rendelkezik, illetőleg a 40—50 méternél magasabb házakban szigorúbbak a tűz megelőzési előírások, mert ezekből külső mentés már nem is hajtható végre.

Lengyel vélemény szerint minden emeletnek külön tűzszakasznak kell lennie, legfeljebb 2500 m² alapterülettel. Mások

400—3000 m²-ig és 40—75 m hosszban állapítják meg a tűzszakaszok méretét.

Egy NSZK-javaslat minden 10 emelet után egy falak nélküli „levegős” szintet iktat be a tűz terjedése ellen.

A teherhordó szerkezetek megkövetelt tűzállósági határértéke is változó. A $T_H = 1,5$ -től 5 óráig minden elképzelhető érték előfordul. Természetesen minden esetben csak nem éghető anyagot alkalmaznak ezekben a szerkezetekben.

Mindenki nagy gondot fordít a lépcsőházakra, mint egyetlen biztonságos kiürítési lehetőségre, mivel a létrák csak bizonyos magasságig és korlátozott ideig használhatók.

Legalább két lépcsőházat írnak elő, nem éghető anyagú, két óra tűzállósági határértékű szerkezetből. Az egyik lépcsőháznak füstmentesnek kell lennie, amit csak túlnyomásos szellőztetéssel javasolnak megoldani.

Sokan az épület mellé épített külön lépcsőházat részesítik előnyben, szintenként nyitott folyosóval összekötve az épülettel és ezt eleve füstmentesnek tekintik. Ausztriában az 50 méter feletti magasságú házakban az épülettől független lépcsőházból kettőt írnak elő.

A személyek tartózkodására szolgáló helytől a lépcsőháznak 25—35 méterre kell lennie.

A menekülési útvonalakra nyíló, valamint az előterek és lépcsőházak ajtajai önműködően csukódóak. Az ajtókon levő üvegezés ún. „tűzálló üveg”, legalább 0,5 óra tűzállósági határértékű és az egész ajtó „füstmentes” kivitelű. A menekülési útvonalon éghető anyag nem lehet.

Az épület homlokzatán az egymás feletti ablakok között 60 cm-es távolság kell, és

itt a burkolat csak nem éghető anyagú lehet.

Svéd javaslat szerint az ablakokat szabványosan kell elhelyezni, mert így egymás feletti ablak között nagyobb a távolság és kisebb a tűz terjedésének lehetősége.

Jugoszláviában a magas épületek tűzoltásának oltására szintenként fali tűzesapka és 5 kg-os hordozható tűzoltó készülékek írnak elő, hogy a lakók, illetőleg az épületben dolgozók a kezdődő tűznél is készen legyenek avatkozni. Ezek mellett a tűzoltóság részére „száraz” vezeték is beépítenek, azért, hogy elősegítsék a gyors szerelést, a tűzoltás mielőbbi megkezdését.

Japánban és Ausztráliában minden esetben sprinkler berendezéssel látják el a magas épületeket. Kanada és az USA természetesen ezt az előírást bevezetnie. Lengyelországban 50 kg/m² feletti éghető anyagnál követelik meg a sprinkler berendezést, ha valamilyen ok miatt a megkövetelt tűzállósági határérték nem biztosítható.

A belső berendezések megválasztásánál mindenki nagyon ügyel arra, hogy a legkevesebb éghető anyag kerüljön az épületbe. Ezzel is az esetleges tűz terjedését kívánják gátolni. Nagyon hangsúlyozták az automatikus tűzészlelő és -jelző berendezések szükségességét, valamint az épületben tartózkodók megfelelő riasztását tűz esetén. A telefon mint tűzjelző ma már nem elégséges. A 100 méternél magasabb épületben külön diszpécserközpontot javasoltak az épület kiszolgálására a biztonságtechnikai berendezések ellenőrzésére, működtetésére.

Tűz esetén nagyon lényeges az épület megközelíthetősége. Legalább 3,5 m szélutató, megfelelően kiképzett felvonulási

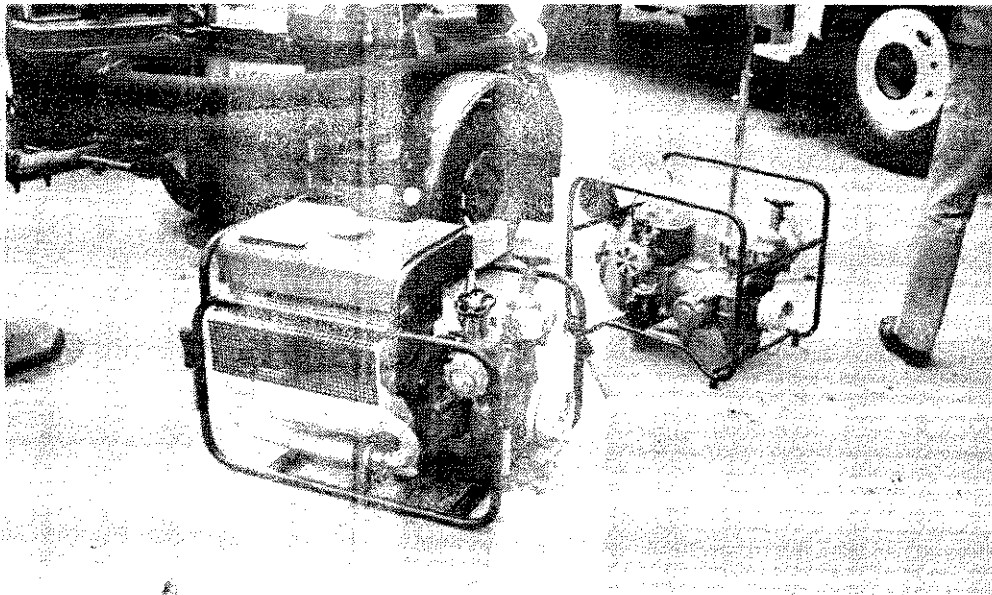
Orrszivattyús gépjárműfecskendő

ket követelnek meg. Sok helyen még magas épület és a tűzoltóság közötti távolságot (3—5 km) vagy a vonulási időt (perc) is előírják, és ettől távolabb nem adlyezik a létesítését.

beruházó vagy a tervező sokszor jut a téves következtetésre, hogy a költségek növekedése megállítható a biztonsági szabályok csökkentésével.

felfogásnak oka lehet az is, hogy a fővárokon, egyetemeken a megelőző tűzvédelemmel egyáltalán nem, vagy csak keveset foglalkoznak. Így azután nincs mit féltkezni az olyan terveken, amelyek tűzveszélyre mindenkit komoly veszélyhelyzetbe hozhatnak.

Romániai felmérés szerint kb. 20%-ban tartják meg az előírásokat a magas épületek tervezésénél és kivitelezésénél. A kapcsolatokban kihangsúlyozták, hogy még mindig az utólagos munkálatok kerülnek a felületre. A gazdaságos építkezésnek egyben biztonságosnak is kell lennie.

300-as ROTAX, 100 kg; TS 4/5, 61 kg-os kismotorfecskendők

A „Védelem '79” kiállításon a bemutatott eszközök, berendezések és gépjárművek az egész területén az ember védelmét szolgálják.

A tűzvédelmi szakkiállítási részen többek között bemutatta kismotorfecskendőit, gépműfecskendőit, gépezetes tolólétréit, jelzőszarvas gépjárműveit és védőruhát. Bemutatták a Svédországban rendszeresített riasztási központot (SOS Alarmering) építését 1973-ban kezdték meg és 1980-ra befejezték. A központon keresztül a mentőszolgálat, a tűzoltók, a rendőrség, a repülésirányítás, a tengeri segélyszolgálat, a közegészségügy és a gyógyszerügyi ügyelet stb. értesíthető. Hívószámuk az egész ország területén egységesen: 90—000.

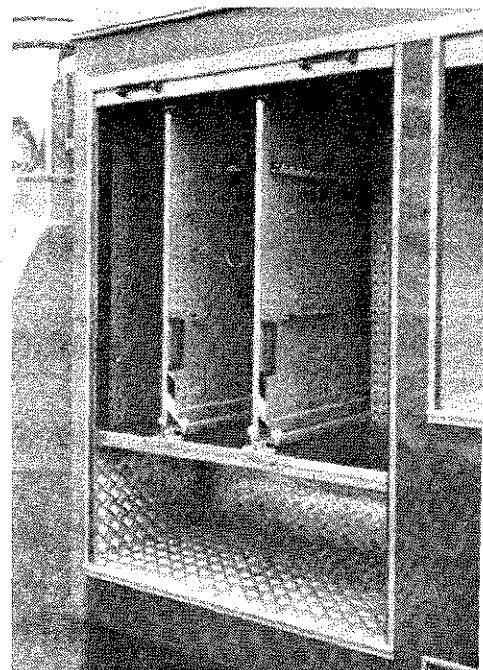
A központnak egy adatbank áll rendelkezésére, melyből pl. a tűzoltóknak az ott objektum jellemzői, megközelíthetősége, a riasztható gépjárművek minősége és mennyisége stb. megjelenik a képernyőn.

Döntés született az 1981-es, NSZK-ban megrendezésre kerülő XIII. szimpozium előadásairól is, nevezetesen:

- épületekben történő füstképződés és füstterjedés,
- nagy alapterületű emeletes épületek tűzszakaszainak meghatározása,
- tűzoltás a nagy alapterületű tűzszakaszokban,
- baleset elleni védelem a tűzoltói szolgálatban kerül napirendre.

A nemzetközi szimpoziumokra meghívják a CTIF tagjait, a tűzvédelem nemzeti és nemzetközi intézményeit és mindazokat a személyeket, akik a tűzvédelem területén érdekeltek.

Szalontai Imre
tű. alez.
Erdei Mihály
tű. fhdgy.

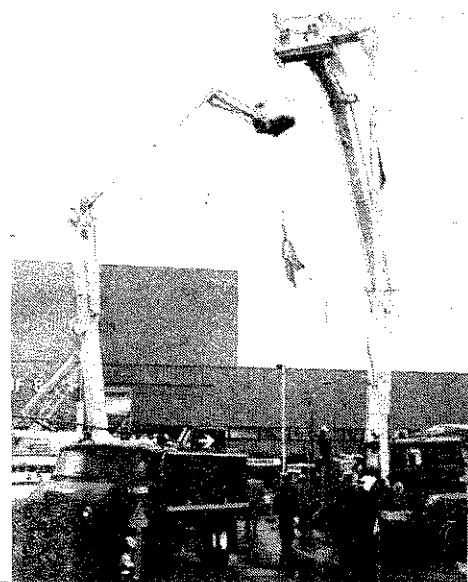

Ötletes, variálható málharekesz

Emelőkosárra szerelhető mentőtömlő

TRUCK 17 gépjárműfecskendő

Amikor felzengtek a harsonák, a megyei bajnokok jókedvűen, énekelve (de azért egy kis szorongással is) vonultak fel az úttörőváros főterére, hogy meghallgassák Nagy Sándornak, az Úttörőgárda országos parancsnokának köszöntő szavait. Az eseményen részt vett Varga Károly tűzoltó ezredes, a BM Tűzoltóság országos parancsnoka is.

Színvonalas küzdelem

Elsőnek a Baranya, a Fejér és a Győr-Sopron megyei lányok álltak rajthoz. Izgatottan nézték, jó-e a tömítés, megfelelő-e a motor fordulatszáma, kell-e még gáz? Egy utolsó pillantás a tömlőkre, és máris dörren a pisztoly: rajt! Fej fej melletti küzdelem, Egyszerre erősítik az osztóra a tömlőket, egy időben lövellik a vizet a sugárcsövek

a célra, az eredmény is ennek megfelelően alakult: a Baranya és a Győr-Sopron megyeiek 75 mp, a Fejér megyeiek 74 mp alatt hajtották végre a gyakorlatot.

De következtek a Szolnok megyei kislányok, és elképzeltük, milyen ovációval fogadták 61 mp-es teljesítményüket. Am ez annál elszántabbá tette a Békés megyeieket: jöttek, láttak, 56 mp-cel győztek.

A fiúknál szorosabb volt a mezőny: Szabolcs 54, Győr-Sopron 55, Fejér 56 mp-es eredményt ért el.

A váltófutás is sok izgalmat hozott. A Szolnok megyei lányok azért szurkoltak, hogy 1 mp-cel jobb időeredményt érjenek el, mint riváisaik, mert a Békés megyeiek ebben a számban is megelőzték őket. A fiúknál a Pest és a Somogy megyeiek 81 mp-es, a Szolnok megyeiek pedig 82 mp-es teljesítményt értek el.

Nagy Sándor megnyitja

billent. Csóválta a fejét, majd elhamarosan fadarabokat hozott, a rep ezekkel rögzítette a vasalásnál. B István volt, a délegyházi egyesület tárosa...

A győztesek

A fiúknál a Szabolcs megyei Nyírbog lett a bajnok. Igazi közösség ez: n annyian a Mohikán őrsgazai. Őrsvejük, Kovács Jancsi az osztókezelő. 3 versenyeznek együtt. Mint mondták szerelési módot Sztuhár Sanyi bácsi (vezeti a szakkört) „álmodta meg”. Az hogy „csak” 54 mp-et értek el... azért volt, mert szinte a torkunkban c gott a szívünk, amikor a sugarakat a táblára irányítottuk.”

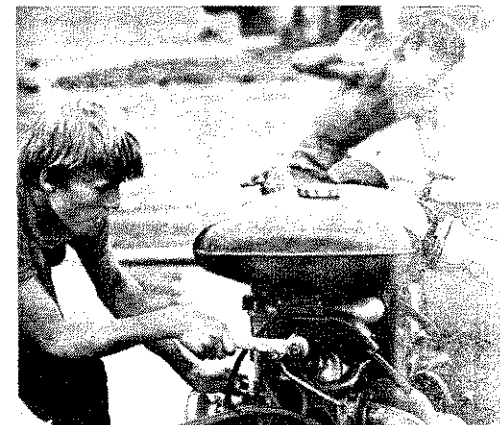
A Békés megyei fűzesgyarmati lányok három aranyéremmel tértek haza, mir összetett verseny, a 800-as szerelés: a tűzoltóváltó újdonsült országos bajnok. Egy hónapja mindennap a vályogvető dör szélénél gyakoroltak Zöld Lajos és

Az első rajt

Fröccsen a víz

Pillanatképek a felnőttekről

Csathó Barna, a Mezőfalvi Mezőgazdasági Kombinát tűzvédelmi vezetője is elkísérte a község úttörőraját. „Csak azért, mert mi patronáljuk őket” — mondta. Szorgalmasan hordta a hűtőt a kis versenyzőknek, s közben jó tanáccsal sem fukarkodott. Szemmel láthatólag jobban szurkolt, mint a gyerekek.

A Schunk házaspár Aparhantról (mindketten pedagógusok) mindvégig együtt izgult a fiúkkal és lányokkal. Nem úgy sikerült, ahogyan szeretnék volna, de csak ami az időeredményeket illeti. Mert hát idén is biztosan elérték a céljukat, hogy tanítványaik az iskolából kikerülve lelkes harcosai maradjanak a tűzvédelem ügyének.

Rákóczi falván (Szolnok megye) Molnár Tamásné tornatanárnő és Balogh János önk. tű. hdgy., községi parancsnok együtt készítették fel a rajt, együtt örültek a jó eredménynek: tanítványaik csupán 1 mp-cel szorultak az összetett versenyben a második helyre.

Többször idő előtt „lépett le” egy-egy versenyző a gerendáról. Baleset nem történt, de az egyik önkéntes tűzoltónak ez sehogyan sem tetszett. Egy ideig mustrálgatta a gerendát, felugrott rá, alatta is meg-

A Bács megyeiek motorkezelője

Szerelnek a Békés megyei lányok

Sikerül-e — izgulnak a dunavarsányiak

gárvezetők Szilvásváradról

A legkisebb rajparancsnok:
Szentpáli Balázs Albertfalváról

A cőlnál

mp-et szereltek a vámspércsi fiúk

Lajos vezetésével. A célzásra és a szí-
ömlő-szerelésre fordították a legtöbb
dot — nyilatkozták.

Eredményhirdetés részletes eredmények

A versenypályán zuhogott az eső, de a
túrteremben annál forróbb volt a han-
lat. 400 csillogó-szemű úttörő-tűzoltó fi-
elte feszülten az eredmények ismerteté-
t, tapsolt, dobogott az érmekért, a sok
p ajándékért. Végül is így alakult a ver-
ny élménye:

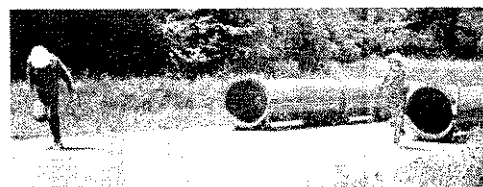
FIÚK		ÖSSZETETT	LÁNYOK	
Szabolcs	393 pont	1. Békés	384 pont	
Békés	391,6 pont	2. Szolnok	383 pont	
Borsod- Abauj- Zemplén	389 pont	3. Szabolcs	379 pont	

ELMÉLETI			
Szabolcs	36 pont	1. Fejér	37,5 pont
Zala	33,5 pont	2. Szolnok	36,0 pont
Hajdú	33 pont	3. Heves	33,0 pont

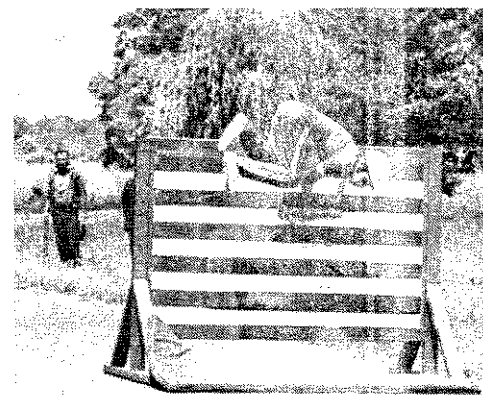
800-AS SZERELÉS			
Szabolcs	54,0 mp	1. Békés	56,0 mp
Győr	55,0 mp	2. Szabolcs	59,0 mp
Fejér	56,0 mp	3. Szolnok	61,0 mp

TŰZOLTÓVÁLTÓ			
Pest	81,0 mp	1. Békés	89,0 mp
Somogy	81,0 mp	2. Szolnok	92,0 mp
Szolnok	82,0 mp	3. Somogy	94,0 mp

Kútvölgyi Mihály

A kúzfolyosó után

Mint a macskák

Minden másodperc számít

Sok időt lehet nyerni a jó tűzoltással

Vidám a szabolcsi csapat

Egy igazán „aranyos” kislány:
Varga Katalin Füzesgyarmatról

AZ 1979. ÉVI 10. SZ. TÖRVÉNYEREJŰ RENDELETRŐL

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1979. évi 10. sz. törvényerejű rendeletével módosította, illetőleg kiegészítette a szabálysértésekről szóló 1968. évi I. törvényt. Ezzel egyidejűleg sor került az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. számú rendelet módosítására, kiegészítésére, amelyet a Minisztertanács 19/1979. (V. 11.) MT sz. rendelet alkotott meg. A módosítások, illetőleg a kiegészítések 1979. július 1-ével léptek hatályba.

A „Tűzvédelem” keretében nincs lehetőség arra, hogy részletesen foglalkozzunk a módosításokkal, illetve a kiegészítésekkel, és bővebben kitérjünk egy-egy új eljárási vagy anyagi szabályozásra. Ezért csupán azokra a rendelkezésekre utalunk, amelyek tűzvédelmi vonatkozásban is meghatározók.

Az 1968. évi I. törvény bevezetőjében a következőket határozza meg a szabálysértésekkel kapcsolatban: „Ez a törvény azoknak a jogellenes cselekményeknek szabályait határozza meg, amelyek a társadalomra csekély fokon veszélyesek. Az államigazgatási tevékenység eredményességének előmozdítása, továbbá általában a jogsértések megelőzése végett büntetéssel sújtja az államigazgatási szervek munkáját akadályozó, valamint a társadalmi együttélés szabályait sértő személyeket. Egyben olyan eljárási rendet állapít meg, mely biztosítja az ilyen ügyek gyors intézését. Azt kívánja elérni, hogy e cselekményekkel szemben a küzdelem minél eredményesebb legyen.”

A most alkotott törvényerejű rendelet változatlanul abból indul ki, hogy a szabálysértés *jogellenes magatartás*, amely nagyrészt az államigazgatás szabályainak megsértéséből áll, ezért a szabálysértő felelősségre vonása is lényegét tekintve *államigazgatási eljárás*. A szabálysértések köre igen nagy területet ölel fel, többek között az egyes foglalkozások alapvető normáinak — így a tűz elleni védekezésre vonatkozó rendelkezéseknek — megsértését is.

A szabálysértő felelősségre vonása a vétkességen alapszik. Ennek legfontosabb ismérve a társadalomra való veszélyesség és a felelősség. Ilyen tekintetben nem szorul bővebb magyarázatra, hogy a megelőző tűzvédelmi rendelkezések megszegése vagy éppen az eredményes tűzoltás akadályozása milyen mértékben jelent vagy jelenthet veszélyt a társadalomra.

A bűncselekmények és a szabálysértések társadalomra való veszélyessége nem egyforma. Ebből következően bizonyos jogellenes, társadalomra veszélyes magatartás csak abban az esetben minősül szabálysértésnek, ha az bűncselekményt nem valósít meg. A bűncselekmény viszont adott esetben a szabálysértési magatartást is magában foglalja.

Alapvető elv az is, hogy szabálysértési eljárás csak azzal szemben kezdeményezhető, akinél a felelősség megállapít-

ható, függetlenül attól, hogy szándékosan vagy gondatlankövette el a szabálysértést.

A tűz elleni védekezéssel összefüggő feladatokat, tovább ezek végrehajtására kötelezettek körét az 1973. évi 13 tvr. 2. § (2) bekezdése alapelveiben a következők szerint tározza meg: „A tűzvédelmi feladatokat a tűzoltóság, további feladatkörükben a költségvetési szervek, az állami vállalatok, szervezetek, az egyéb gazdálkodó szervek, a társadalmi szervezetek, és más jogi személyek — az állampolgárok reműködésével látják el.”

A tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló jogbályok a hivatkozott rendelkezésen túlmenően számos esetben és helyen részben általánosan, részben viszont tételhalározzák meg a rendelkezések végrehajtásáért felelőséket, a kötelezettség mértékét. Nézzünk erre egy-egy kiragapéldát.

A belügyminiszteri végrehajtási rendelet 36. § (2) bekezdése alapján: „A vállalat, létesítménycsoport, létesítményigazgatója (vezetője) a tűzvédelmi helyzetre kiható *mirtevékenységet, változást, annak megkezdése előtt legalább nappal köteles az 1. fokú tűzvédelmi hatóságnak írásban jelenteni, s ezzel egyidejűleg — szükség szerint — az új határozatnak megfelelően elkészített tűzveszélyességi osztályba sorolást elküldeni.*” A kötelezés a hivatkozott példában egytelmű, a felelősség ezért a létesítmény vezetőjét terheli.

Másképp határozza meg a kötelezést a végrehajtási rendelet 70. §-ának (2) bekezdése a tervezéssel kapcsolatban. Erőszint: „A tervező köteles a tervdokumentációba foglalni a *tesztmunkákra vonatkozó tűzvédelmi követelmények érvényesítésének módját, illetőleg megfelelő megoldást úgy, hogy alkalmas legyen a szakhatósági állásfoglalás kialakítására. Itt a tervezőt terheli a felelősség.*”

A kötelezettek köre és a kötelezés mértéke szempontjából figyelembe méltó többek között a 14/1973. (VI. 2.) MT rendeletnek az az előírása, amely szerint „*minden új tűzveszélyességi vizsgálattal járó készülék, gép, berendezés, technika, anyag stb. bevezetése, illetőleg alkalmazása előtt — sődlegesen a gyártó, a forgalomba hozó vagy az alkalmazó — köteles a tűzvédelmi rendelkezések megállapítása céljából szükséges vizsgálatokat elvégezni.*”

Ugyancsak a felelősség kérdésére utal a belügyminiszteri rendelet 79. § (2) bekezdése az alkalomszerű tűzveszélyes munkavégzésének szabályozáskor. Az előírás szerint: „*alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységet csak a létesítményigazgatója (vezetője) vagy megbízottja előzetes írásbeli engedéllyel alapján szabad végezni.*”

Hasonlóan meghatározott a felelősök köre, ha a létesítmény területén külső vállalat végez tűzveszélyes tevékenységet.

Az idén július 1-ével hatályba lépett tvr. módosította, illetve kiegészítette a gazdálkodó szervek s más jogi személyek felelősségét, amely szabálysértés esetén természetesen tűzvédelmi vonatkozásban is meghatározó. Eszerint: „*a gazdálko-*

szervezetet és más jogi személyt terhelő kötelezettség megszerzése esetén a szabálysértés miatt azt a személyt kell felelősségre vonni, akinek cselekménye vagy mulasztása folytán következett be a kötelezettségzegés, ha ez a szervezet (szervezeti egység) vezetőinek meghallgatása útján nem állapítható meg, a szervezet (szervezeti egység) vezetőjét kell felelősségre vonni.

A hivatkozott és módosított rendelkezés tűzvédelmi vonatkozásban is több tekintetben figyelemre méltó.

A tűzvédelemről és a tűzoltóságról szóló belügyminiszteri végrehajtási rendelet számos esetben meghatározza a vezető (igazgató) tűzvédelmi kötelezettségét. Így pl. a 63. § az általános tűzvédelmi kötelezettséggel kapcsolatosan előírja, hogy a vezető köteles a számára irányadó Tűzvédelmi Szervezeti és Működési Szabályzat alapulvételével elkészíteni a tűzvédelmi feladatokat, azt az érdekelteknek kiadni, a végrehajtást ellenőrizni.

A tűzvédelmi feladatok ily módon történő meghatározása ért is indokolt, mivel a vállalatok, szövetek, intézmények szervezeti felépítése különböző, ügyrendjük is eltér egymástól. A tűzvédelmi feladatok részletezése és meghatározása, valamint a végrehajtásra kötelezettek kijelölése egyedi szabályozást igényel a gazdálkodó szövetek részéről.

Egyedi meghatározás az is, hogy a megelőző tűzvédelmi előírások érvényesítése szempontjából egy-egy szakterületen kitűzött vezetőnek tekinteni, illetőleg ezen milyen munkaköri beosztás értendő. Tűzvédelmi vonatkozásban általában az a vezető, aki a vállalati ügyrend vagy a Tűzvédelmi Szervezeti és Működési Szabályzat, illetve az igazgató utasítása szerint a tűzvédelmi rendelkezések érvényesítésére és a feladatok végrehajtására önálló intézkedésre jogosult és köteles is eljárni. Vezető tehát az, akinek az intézkedésétől függ az egységre, a munkahelyi ágra vagy az adott létesítményre vonatkozó tűzvédelmi rendelkezések érvényesítése.

Figyelemre méltó továbbá ezzel kapcsolatban a Munkajogi törvénykönyve 39. § (1) bekezdése, mely szerint „a közvetlen vezetőt a munkavégzéssel kapcsolatos kérdésekben mindig — a pedig az ügyrend másként nem rendelkezik — egyéb kérdésekben is intézkedésekre feljogosítottaknak kell tekinteni, kivéve a munkaviszony létesítését, megszüntetését és a munkajogi szabályok módosítását”.

Mindez nem mond ellent az igazgató (központi vezetők) tűzvédelmi kötelezettségének, felelősségének. A tűzvédelmi jogszabály szerint ugyanis a központi vezető elsődleges feladata, hogy a jogszabályok, szabványok és szabályzatok alapján kitérítse el és adja ki az egyes létesítménycsoportokra, üzemelektre, vezérlőegységekre, helyiségekre és technológiákra vonatkozó igazgatói tűzvédelmi utasítást.

A vezető feladata ezek szerint az, hogy:

- határozza meg a tűzvédelmi feladatokat;
- biztosítsa a végrehajtáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket;
- ellenőrizze és ellenőriztesse a végrehajtást.

Ha tehát az igazgató — központi vezető — vagy a vezetőnek tekintendő személy eleget tett az előbbieken felsorolt kötelezettségének, akkor nem a vezető, hanem a tűzvédelmi feladatok végrehajtásában, jogszabályban, szabályzatban, illetőleg az ügyrendben meghatározott személy felelős a végrehajtás elmulasztásáért.

Mindez azt a kötelezettséget is jelenti, hogy a gazdálkodó szervezetek és más jogi személyek által elkövetett tűzvédelmi szabálysértés esetén mindenkor vizsgálni kell a végrehajtásra kötelezett személyt, nevezetesen, hogy kit és milyen mértékben terhel felelősség a megállapított szabálytalanságért.

A tvr. rendelkezéséhez fűzött miniszteri indoklás szerint a szabálysértési felelősségre vonás változatlanul az elkövető vétkenességén alapszik. A gazdálkodó szervezetek, társadalmi szervezetek, egyesületek kötelezettségzegésére a tervezet az általánoshoz képest eltérő új szabályozást tartalmaz. A gazdálkodó szervezeteket és más jogi személyeket terhelő kötelezettség megszerzésének esetére a szervezet (szervezeti egységek) vezetőinek felelősségét mondja ki a tervezet akkor, ha a kötelezettségzegés elkövetője nem állapítható meg. E szabályozás a vezetőknek a szervezet működéséért való felelősségén alapszik. Minden vezetőről elvárható ugyanis, hogy működési területén úgy hajtsa végre a szervezési és ellenőrzési feladatokat, hogy minden esetben megállapítható legyen az a személy, akinek a szabálysértésért való felelőssége fennáll. Ha a gazdálkodó szervezet vagy más jogi személy vezetője elmulasztja a szervezésért és megfelelő ellenőrzésért őt terhelő és tőle elvárható kötelezettségét, ez a körülmény megvalósult szabálysértés esetén megalapozza a Sztv. 6. §-ának (1) bekezdése szerinti felelősségre vonást.

A tűzvédelmi feladatok végrehajtása — az egyéb gazdasági tevékenységekhez hasonlóan — magától értetődően nem egyedül a vezetők konkrét tevékenysége útján valósul meg. Amikor tehát a vezető tűzvédelmi kötelezettségét hangsúlyozzuk, arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy a vállalat, szövet, intézmény jellegének megfelelően a szervezeti felépítés, az ügyrend és az igazgatói utasítás elhatárolja egymástól az egyes feladatokat.

A felelősség mechanikus alkalmazása ellentétes a jogszabályok rendelkezéseivel, a jogpolitikai elvekkel. A vezetők felelősségének kiterjesztett értelmezése mentességet biztosítana a szabálysértőnek a felelősségre vonás alól.

Ha tehát a vezető eleget tett a már hivatkozott hármas feladatának, illetve kötelezettségének, tűzvédelmi szabálysértésért csak az a személy vonható felelősségre, akinek a rendelkezések szerint feladatkörébe tartozik az intézkedés megvalósítása, továbbá akinek cselekménye vagy mulasztása folytán következett be a kötelezettségzegés. Ezért jogi személy, illetőleg gazdálkodó szövet esetén minden esetben vizsgálni kell az igazgatói tűzvédelmi utasítást, valamint azt, hogy ténylegesen ki az, aki a jogsértő cselekményt vagy mulasztást elkövette, és ez számára fel is róható.

A felelősség kérdésének megállapítása és rögzítése a hatóság munkájában főleg az ellenőrzések alkalmával szükséges. Ismeretes, hogy a tűzvédelmi hatóság jegyzőkönyvben rögzíti az ellenőrzés során szerzett megállapításokat. A jegyzőkönyvi megállapítások szakszerű rögzítése mind a hatóság, mind az ellenőrzött szövet számára igen lényeges. Az ellenőrzött jegyzőkönyvben a hatósági megállapítások mellett azt is értékelni kell, hogy a jogszabályok, illetőleg a tűzvédelmi utasításban foglaltak szerint kit és miért terhel a felelősség a megállapított szabálytalanságokért és mulasztásokért. Erre annál is inkább fokozott gondot kell fordítani a jövőben, mivel a vezető felelőssége abban az esetben áll fenn, ha a konkrét elkövető személyek nem állapíthatók meg.

Előfordulhat, hogy a létesítmény vezetője vagy az általa intézkedéssel megbízott a helyszínen nem tud nyilatkozni erről, vagy nem rendelkezik a szükséges bizonylatokkal. Így az ellenőrzés során vagy a jegyzőkönyv felvételéig a felelősség kérdése nem tisztázható. Ilyen esetben indokolt azzal a megjegyzéssel lezárni a jegyzőkönyvet, hogy közösen megállapított határidő figyelembevételével a hatóság nyilatkozattételre kéri fel a létesítmény vezetőit. Ilyenkor szükséges figyelemmel kísérni a határidőt és az átiratban említett felelős személlyel szemben kell megtenni a feljelentést. Ha a válasz nem érkezik meg a határidőre vagy ha a szervezeti egység vezetője nem tud megállapítani felelőt, akkor a már kifejtettek alapján a szervezet, illetőleg a szervezeti egység vezetőjét kell feljelenteni.

Dr. Félix László

„Tűzoltórádió,

„Új község született — Domaszék” — adta hírül az újság 1952 januárjában. Most takaros utcák sok virággal, modern iskola, korszerű boltok s még sok más is jelzi: felcsperedett az „újszülött”.

A 3345 belterületi lakosból mintegy 550-en Szegedre járnak dolgozni, de kiterjedt a tanyavilág is, kerekén 1058 tanya tartozik Domaszékhez.

1953-ban még jóformán a kukoricaföld kellős közepén építették fel a tűzoltó-szertárat, ki gondolhatta volna akkor, hogy az egyesület több mint negyedszázad múltán „kinövi”, s mert nem érdemes toldozgatni-foldozgatni, újat építenek helyette.

Mindezt Farkas Józsefné tanácselnöktől hallottuk, a távirati tömörségű összegezés egy egész korszak krónikája.

Sántha Antal önk. tű. ndgy., egyesületi parancsnok életútja is példázta: mi minden történt itt azután, hogy új név került hazánk térképére. A parasztfiúból postás, majd bányász lett, később traktorostanfolyamot, ezután pedig mezőgazdasági szak-középiskolát végzett. Ezt követően a bv. állományába került, fölvtették a Rendőrtiszti Főiskolára, s jelenleg nevelőtiszt Szegeden.

Ezek után nem szorul magyarázatra, hogy miért éppen őt kérték fel a tűzoltó-parancsnoki feladatkör ellátására.

Nagy tervekkel látott munkához, mindenképpen rá akart cáfolni arra a mondásra, amely szerint senki sem lehet próféta a saját hazájában.

Azzal kezdte az újjászervezést, hogy csak tisztességgel lehet becsületet szerezni a tűzoltó-egyenruhának. Erre pedig csak összetartó közösség képes. Az elképzelések kialakítása persze sokkalta könnyebb volt a gyakorlati megvalósításnál. A fiatalok eleinte húzódoztak, azután megtört a jég, s most már nemcsak a foglalkozásokon meg a társadalmi munkában vannak együtt, hanem együtt is szórakoznak, s hogy jobb legyen a hangulat, magnetofont, erősítőt és lemezjátszót vettek.

És ekkor támadt az ötlet, hogy nemcsak a legújabb slágereket lehet rögzíteni a magnón, hanem egy helyi tűzoltórádió műsorát is. A tanácsháza tetején levő hangosbeszélő hangszórója sokakhoz közvetíti a mondánivalót, s bizony hasznos lenne, ha időnként tűzvédelmi szövegeket is sugározna. Hamarosan tettek kö-

Szerkesztik a műsori a tűzoltó-egyesület irodájában

vették az ötletet, s felhangzott a sziréna hangjára hasonlító rövid szignál, majd ez: „Figyelem, figyelem! Itt a községi önkéntestűzoltó-egyesület hangosíradója jelentkezik.” Azóta minden hónap első vasárnapján új műsort adnak. A helybeliek szívesen hallgatják „Tűzoltórádió, Domaszék”, mert két zeneszám között időszzerű feladatokról szól, izesen, ötletesen.

Májusban a mezőgazdasági gépek karbantartása, júniusban pedig a betakarítás tűzvédelmi szabályai voltak napirenden. A tűzvédelmet érintő helyi eseményeket színes riportban dolgozzák fel.

Tavaly például halomba rakott szőlőkarók égtek a tsz-ben.

A következő adásban már hallhatták a község lakói, hogy kinek a hibájából keletkezett a tűz és a tűzokozó milyen előírásokat sértett meg.

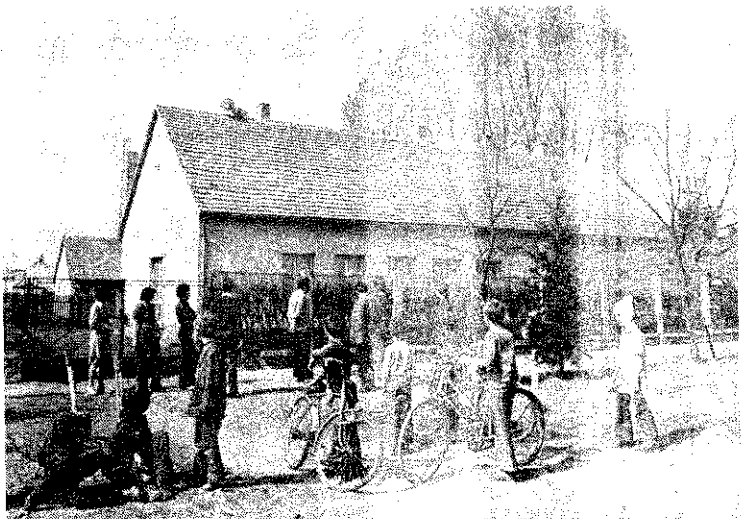
A Házi Jogtanácsadóban is nagyon sok hasznos anyagot találtak. Összeállításaikban ebből is mindig ismertetnek egy-egy helyileg is fontos tudnivalót, mert ez a

kiadvány itt sem jut el mindenkihez helyi tűzoltórádió rendszeresen ism. okulás céljából az érdekesebb tízesről megjelent sajtóközleményeket is.

S mivel majdnem minden helybe akad intéznivalója a tanácsházán Piroska néni helyesléssel (a község még a nála jóval idősebbek is így üggetik a tanácselnöknőt) faliújságot lyeztek el. Itt a helyi eseményeket is készítette fényképek is szemléltetik.

Most azt tervezik, hogy olyan h. újságot állítanak össze, amely a községben is jól szolgálná a tűzvédelmet. Minthogy nem tudják, de reméljük hogy másutt is foglalkoznak ilyesrtyívesen cserélnének tapasztalatot másoltó-egyesülettel, adni is tudnak, de is szeretnének új ötleteket ehhez a kához. Ezúton kéri az érdekelteket: jának nekik, milyen segítséget v. tőlük, illetve ők miben segíthetnének

Kútvolgyi Mih

„Adás van” — a tanácsháza előtt

Rövid megbeszélés: Sántha Antal és Farkas Józsefné

Magyar delegáció kapott meghívást az IFSSEC '79 kiállításon a Londonban megrendezésre kerülő IFSSEC '79 kiállítással egyidejűleg, amely a tűzvédelem technikai eszközeivel, azok fejlesztésének eredményeivel, a nagy vegyi üzemek tűzvédelmének tervezésével, a korszerű oltóanyagok hatékonyságával, azok felhasználási lehetőségeivel.

Április 22-én keltünk útra a MALÉV U-154 típusú gépével, s két és fél óra repülőt követően London repülőterén találkoztunk vendéglátóink képviselőivel.

Vasárnap lévén, rövid pihenés után sérára indultunk a 11 milliós fővárosba, hogy megtekintsünk néhány nevezetességet. Letétőségeink korlátozottak voltak, nagyon rövid idő állt rendelkezésünkre, mégis élményekkel gazdagon tértünk pihenőre.

Hétfőn reggel vendéglátóinkkal az IFSSEC '79 kiállításra mentünk. Mivel csomagjainkat is magunkkal vittük, elég gondot okoztunk a kiállítást biztosító személyzetnek, amelyik fegyvert és robbanóanyagot keresett minden csomagban. Élénk ér-

PRD típusú rádiókészülék használat közben

deklódésüket az előzőleg elkövetett robbantásos merényletekkel indokolták, így megértően bár, de korántsem lelkesedve estünk át a tortúrára.

Szerencsére a kiállításon látottak kárpótolta bennünket minden kellemetlenségért. A hatalmas csarnokban több mint 350 pavilon reprezentálta kiállítási tárgyaival, eszközeivel a tűzvédelem, a biztonságtechnika és a munkavédelem utóbbi időben bekövetkezett fejlődését.

Jelentős helyet foglaltak el a kiállításon — a tűzészlelő, -jelző és beavatkozó eszközök;

- a tűzoltó-gépjárművek, emelőkosaras, emelőplatók speciális felszerelések, tűzoltó készülékek;

- a különböző sprinklerrendszerek, melyekkel a magas raktárak tűzvédelmét is biztosítják;

- a magasból és mélyből mentés technikai eszközei;

- a légzésvédelmi eszközök, felszerelések, radioaktív anyagok környezetében használható légzésvédelmi és egyéb védelmi eszközök;

- a tűzoltó-egyenruhák, védőruhák és
- a megkülönböztető jelzést adó eszközök.

Ugyancsak kiállításra kerültek

- biztonsági zárrendszerek, páncélszekrények,

- betörésvédelmi, -észlelő, -jelző automatikák,

- szállodai biztonsági jelzőkészülékek,

- védősisakok, arcvédők,

- vagyonvédelmi berendezések,

- ipari tv-kamerák,

- védőruhák,

- speciális golyó- és ütészálló üvegek.

Egy könyvpavilonban tűzvédelmi témájú biztonságtechnikai könyveket állítottak ki és árusítottak is nem éppen olcsó áron.

A sok érdekes látvány részletes leírására a cikk keretében nincs lehetőség. Megkísérlem azonban egy-két olyan, érdeklődésre számot tartó technikai eszköz bemutatását, amelynek felhasználására minden valószínűség szerint a magyar tűzoltóságnál is sor kerül majd, vagy hasonló jellegű berendezéseket kell kifejlesztelnünk.

Nagy gondot okoz a tűzoltóságnak a megbízható hírforgalom alagutakban, mélyépítményeknél, föld alatti vasutaknál, magasházakban és egyéb kritikus helyeken. Ezt hivatott megoldani a címben jelzett adó-vevő készülék, amely a felsorolt helyeken, nagy kiadottságú habbal elárasztott térségekben is zavartalan hírosszekötést biztosít.

A rádióegység két részből áll: a PRD 2202 alapállomásból és a hordozható PRD 2201 készülékből. A rádiók telepről üzemelnek, egyoldalsávú modulációval, a 2,5 MHz—3,5 MHz frekvenciatartományban. A készülékek kimenő teljesítménye 10 W.

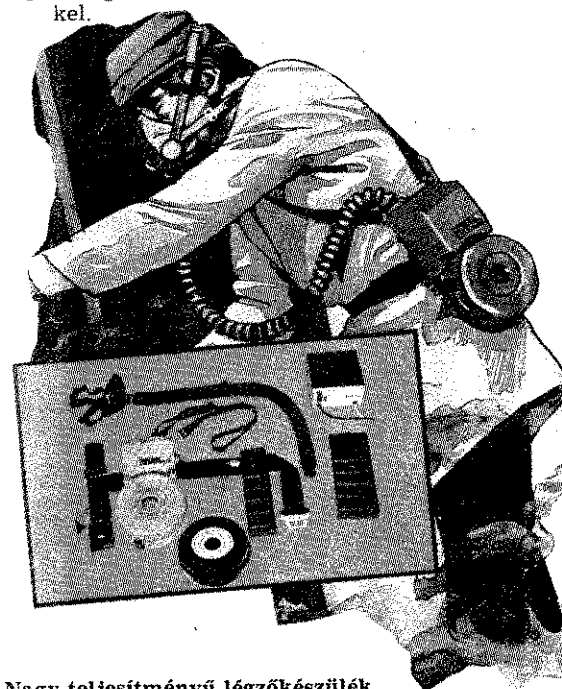
A hordozható rádió védőkötényre csatolható; a végzendő munka jellegétől függően a tűzoltó a mellén vagy a hátán viselheti. Az antenna a kötényben kapott helyet. Az adó hangműködtetésű, beszédváltóval nem rendelkezik. Miután működtetéséhez nincs szükség manuális tevékenységre, a tűzoltó mindkét kezével munkát végezhet. A készülék üzembehelyezése egy be- és kikapcsolóval történik, 3 csatornán üzemelhet. A rádió adó-vevő működtetésével, használatával egyidejűleg légzőkészüléket is viselhet a tűzoltó. A telep működési élettartama két óra, tehát megegyező a légzőkészülék használati idejével.

A légzőkészülék speciális tervezése következtében lecsökken a hosszú viseléssel általában együttjáró fáradtságérzet. A készülék teleppel működik és egyaránt felhasználható a mezőgazdaság és az ipar olyan területein is, ahol egészségre ártalmas gázok, permetek, gőzök, porok előfordulnak.

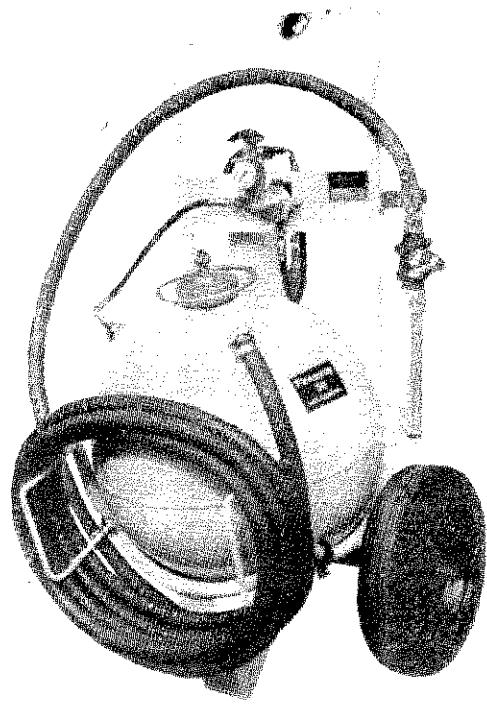
A készülék légszűrője pozitív nyomáson, több fokozatú szűrővel kiegészítve a tiszta levegőt. Könnyen csatlakoztatható különböző test- és fejtámasz felszerelésekhez. A légszűrő egység, mely magában foglalja az újra tölthető telepeket, a cserélhető szűrőbetéteket és a ventilátort, egy műanyag borítású tokban foglal helyet.

A készüléket alkalmazzák

- szemvédővel ellátott maszkkal,
- csak az orrot és a szájat befedő fél maszkkal,
- fejtámasz zsákkal és
- az egész testet beborító védőöltözékekkel.

Nagy teljesítményű légzőkészülék

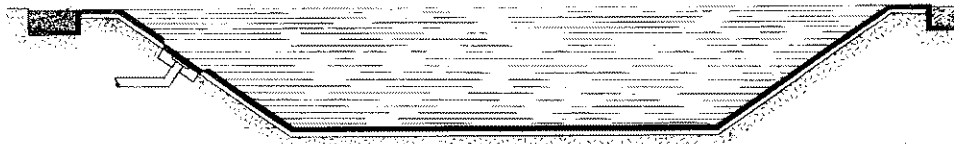
Kistargoncás mobil habbaloltó

A készülék súlya 2,5 kg, 10 órás teleppel 3,5 kg.

Teljesítménye: teleppel 6 és fél órán át 120 l levegő/perc, extra teleppel 10 órán át 120 l levegő/perc.

A FIRESPRAY 50 egy hatékony, kistargoncás, mobil habbaloltó készülék; gömbtartálya 50 liter 3%-os nedves filmképző koncentrátum oldatát tartalmazza. A kiürítésre, hajtógázként, CO_2 -t alkalmaznak. Az oltóhabot 10 m hosszú tömlőn, zárható sugárcsővön keresztül lövellik ki. A tartály ellenőrzése, újratöltése egyszerű, külön szerszámozottságot nem igényel.

A gömbtartály üzemi nyomása 5—10 atm. Teljesítménye 1,25 liter/sec.

Víziróló medence

Az előállítható habmennyiség 400—500 liter.

Nedvesítő szerként Merryweather Agua-foam nedves filmképző anyagot használnak.

A készülék súlya oltóanyaggal együtt 124 kg.

A 68 kg-os oltókészülék „FIREGUARD” oltóport tartalmaz, hajtógáza CO_2 . A készülék könnyű súlyú, gumikeréken futó tartóvázon helyezték el. Az alacsonyan levő súlypontja miatt könnyen mozgatható. Elzárható és szabályozható porpisztolyával a

kilőveit porsugar képe szabályozható, „szórt porfelhő” is előállítható vele. Mérete szakaszos; a készülék helye könnyen változtatható.

A portartály: hegesztett gömb acéltartály. A portömlő hossza: 9 m. A készülék tömegsúlya: 34 kg-osé 72 kg, 68 kg-osé 148 kg.

A hajtópalack elhelyezése: külső, belső elrendezésű. Teljesítménye: 1,36 liter/sec.

A háromkerekű, utánfutós, sűrített levegővel targonca alkalmazási lehetősége széleskörű: légzőkészülék-bázisként használható ipar és a tűzvédelem területén.

A targonca gépjárművel vontatható kárhelyre, munkahelyre; teljes súlya 131 kg.

Az utánfutón levő 3 db sűrített levegő tartály 51 000 liter sűrített levegőt tartalmaz.

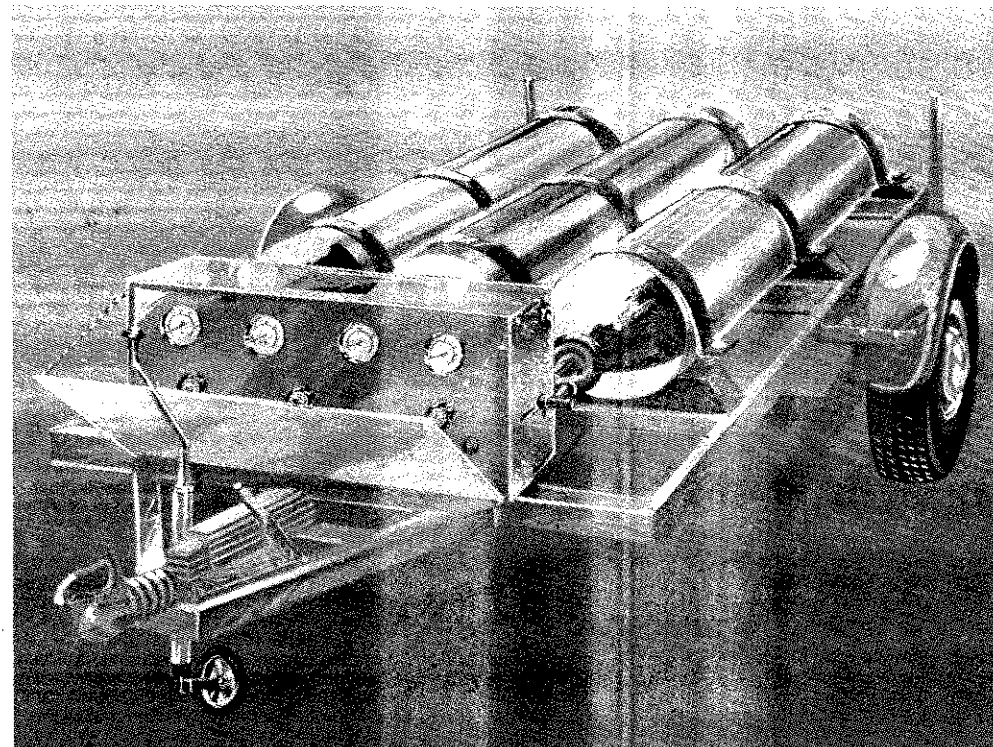
A targonca tartozéka egy ellenőrző szabályozó vezérlő egység. A készülék üzemi nyomása 280 kg/cm². Egy palack súlya 131 kg.

A rendszerről közvetlen csatlakoztatható alacsony nyomású levegő, ill. a sűrített levegős palackok magasnyomású levegővel tölthetők a kárhelyen.

A berendezésről egyidejűleg 3 palack tölthető és 4 vezeték csatlakoztatható alacsony nyomású részhez. Tömlővel 100 m-nél távolabbra is elvezethető a sűrített levegő a tűzoltásban részt vevőkhöz, az ipari tevékenységet végzőkhöz.

Az alacsony nyomású rendszerben rendszerbe jelző jelző csökkenését. A nyomásértékek műszerekkel ellenőrizhetők. A 3 palack — visszacsapós szelepe révén — együtt vagy külön-külön is üzemeltethető. A bázispalackok a

Sűrített levegős utánfutó targonca

nyen is cserélhetők. 30 palack tölthető fel kárhelyen a targonca készletéből.

A rendelkezésre álló sűrített levegő — a targoncát figyelembe véve — egy személynek 21, kettőnek 10, négynek 5 órára elegendő a folyamatos tevékenységhez.

A targoncát légzőbázisként alkalmazhatók tűz- és káreseteknél, víz alatt könnyűnehézbűvár levegőszükségletének ellátására, víz alatti szerszámok, más vágó, nyíró, szelvényező szerszámok működtetésére, kőolaj-omítóknál, hajóknál, tartályparkokban, tornákban, veszélyes környezetekben.

tárolótartályokat 40—1300 m³ tároló kapacitással. A tartályok belső felületét vulkanizálással, butil-kaucsuk bevonattal látják el.

Tűzoltóvíz-tároló medencéket is készítenek ebből az anyagból, illetve butil-kaucsukot tartalmazó műanyag fóliából. A medence anyaga hosszú időn át megtartja fizikai tulajdonságait. —40 °C és +120 °C közötti hőmérséklet-tartományban használható, anélkül, hogy tulajdonságai megváltoznának. Aceton, alkohol, hidrogénperoxid, Light—Water, olívaolaj stb. is tárolható a tartályokban.

térbe szorító technikai eszköz rövid idő alatt elterjedt a nyugat-európai országokban. Előnye: életmentésre, kritikus helyek megközelítésére jobban felhasználható, mint a gépezetes tolólétra.

A különböző típusok maximális magasságát és benyúlási távolságát a 6. ábra szemlélteti.

Tűzoltási célokra is használható a habágyúval is felszerelhető emelőplató gépkocsi. Tárolótartályok tüzének oltásánál kerülhet felhasználásra. A habágyú 10 m magasra emelhető, sugara pedig könnyen irányítható.

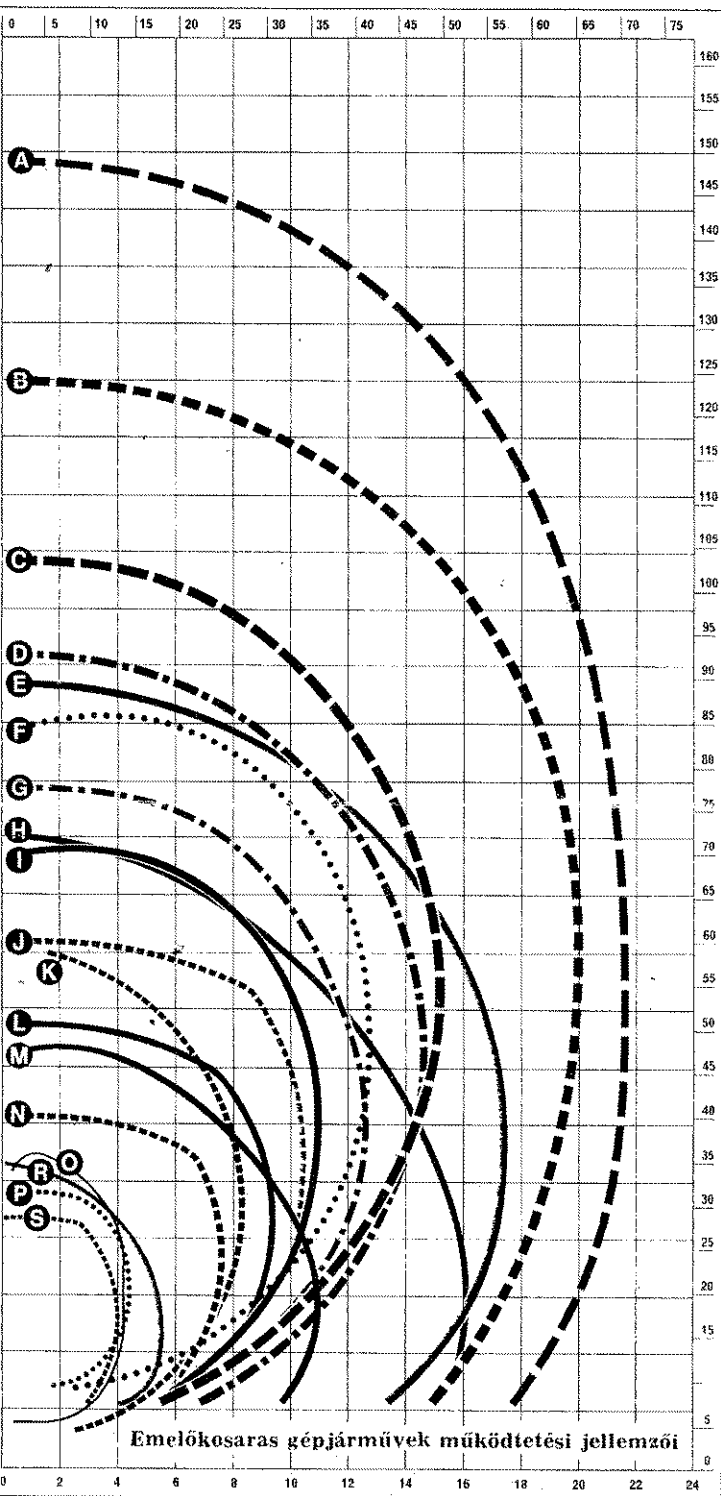
A kiállítás megtekintése után a repülőtérre siettünk, és egy DC—8-as géppel Teeside-ba repültünk.

(Folytatjuk)

Vágvölgyi József
tű. őrgy.

Folyadékok, ömlesztett áruk tárolására alkalmas alumínium lemezből készítenek

A kiállításon táblók, prospektusok szemléltették az emelőkosaras járművek, targoncák széles választékát. A létrákat hát-

Habágyúval felszerelt emelőplató gépkocsi

Emelőplató gépkocsi habágyú próbája

A termelőszközök, gépek szerkezeti anyaga leggyakrabban acél vagy más fém, illetve ötvözet.

A technikailag jól használható vas már a szabad levegőn is korrodál (rozsdásodik). A korrózió a fémek felületének károsodása a környező közeg (levegő, víz) hatására.

A korrózió lényegét tekintve kémiai, illetve elektrokémiai folyamatok összessége. A termékeként keletkező részecskék már nem fémes jellegűek, hanem oxidok, sók, ionok stb., tehát rendszerint olyan vegyületek, amilyenekben a fémek a természetben is előfordulnak, vagyis amikből a fémeket az ember előállítja. Más szavakkal kifejezve: a korrózió azért következik be, mert a fémek termodinamikailag instabilak és energiaszegényebb vegyületekké igyekeznek visszaalakulni, amikor a redukciójukra fordított energia felszabadul.

A korrózió elleni védelemnek — a megelőzési módszer megválasztásakor — tekintettel kell lennie a korrózió megjelenési formájára, amely lehet:

- egyenletes,
- lyukkorrózió, bemarkódás (pontkorrózió, szívacsos korrózió),
- korróziós repedés,
- szelektív korrózió,
- egyéb, különleges típusú korrózió (felhólyagosodás).

A korrózió eloszlása a felületen lehet: általános vagy helyi.

A korróziós folyamatokat a lejátszódó reakciók jellege szerint:

- kémiai,
- elektrokémiai és
- átmeneti típusúakra csoportosíthatjuk.

A korrózió elleni védekezés fő formái a teljesség igénye nélkül

1. A kémiai korrózió elleni védelem lehetőségei:

- korrózió ellenálló fémek alkalmazása,
- fokozott védőréteg kialakítása,
- mesterséges, nem fém védőbevonatok alkalmazása a támadó közeg távoltartására.

2. Az elektrokémiai korrózió megelőzhető:

- a helyi elemek keletkezésének kiküszöbölésével,
- a helyi elemek számának csökkentésével,
- a helyi elemek ellenállásának mérséklésével.

3. Az átmeneti korrózió elhárítását szolgálja:

- a korróziómentességet biztosító lúgoság alkalmazása,
- a potenciálértéknek az inertesség határa alá történő csökkentése,
- a potenciál növelése a passzivitás határa felé,
- olyan anyagok alkalmazása a támadó közegben, amelyek kedvezően megnövelik a passzivitási területeket.

4. A korrózióálló szerkezeti anyagok és burkolatok alkalmazása:

- ötvözőelemek (Mn, S, P, Si, Cu, Cr, Ni)
- gumiféleségekkel történő bevonatok (kemény- és lágygumi),
- műanyagok.

5. Kémiai kezelések:

- passziválás,
- kémiai kezelés (foszfátózás, barnítás vagy kékítés, nitrálás, krómózás stb.).

A fémek eróziós jelenségei nem tartoznak a korrózió fogalomkörébe. Az erózió ugyancsak a fémek tönkremenetelét eredményezheti, de ez ellentétben a korrózióval — mechanikus hatásra következik be. (Pl. a fém kopása.)

A fémek korrózió okozta tönkremenetele az ipar minden ágazatában súlyos károkat okoz.

Kézenfekvő a kérdés: mit kell tenni a veszteségek csökkentése érdekében?

Ha figyelembe vesszük, hogy a használatos fémek zömét a vas és acél (ötvözetek) alkotják, akkor nyilvánvaló, hogy a zsírok, olajok, festékek, műanyag és fémbevonatok stb. adják leggyorsabb módjait a korrózió elleni védekezésnek.

A festék-, lakk- és műanyag bevonatok felvitele — az alkalmazott oldószer függvényében — fokozottan tűz- és robbanásveszélyes tevékenység. Tűzvédelmi és biztonságtechnikai szempontból tehát igen nagy a jelentősége az ezzel, valamint a felvitellel szolgáló festő- és szóróberendezésekkel szemben támasztott kapcsolatos követelmények kielégítésének.

A festékekkel történő felületvédelem a legrégebb korrózióvédelmi eljárások közé tartozik, jóllehet a festékréteg nem tökéletesen záró bevonat. A nedvesség ugyanis áthatolhat a pórusokon, a rühes helyek mentén pedig a kialakuló lokáláramok hatására elektrooszmózis is segíti a nedvességnek a festékréteg alá való hatolását. Hólyagok keletkeznek, és ezek belsejében megkezdődik a korrodálás (rozsdásodás.)

A festékbevonatok korróziógátló hatása két fő tényezőtől függ és pedig:

- a bevonat filmképző anyagainak tulajdonságaitól,
- a pigmentek passziváló vagy nem passziváló hatásától.

A korróziós veszteségek csökkentése fontos feladat. Ezért iparban dolgozó szakemberek azon fáradoznak, hogy az e céllal legjobban megfelelő festékszóró berendezéseket állítsák elő, illetve szerezzék be külföldről.

Az utóbbi időben üzembe helyezett festősorok, festékszórófülkék és berendezések rendkívül sokféle típusa indokoltá tette, hogy áttekintsük a festőberendezésekkel szemben támasztott legfontosabb biztonságtechnikai és tűzvédelmi követelményeket.

1. A festékek — az oldószer függvényében —, továbbá elektrosztatikus festékszóróknál alkalmazott műanyag porok, „A” vagy a „B” tűzveszélyességi osztályba tartoznak.

Megjegyzés: a festékszóró berendezéseknél az óránként használt festékmennyiség a szórando felülettől függően a 100—150 kg-ot is elérheti, ebből a fokozottan tűz- és robbanásveszélyes oldószer és hígító 30—40% súlyrészt is kitehet.

Adott körülmények között a párolgó oldószergőzök a levegővel robbanásveszélyese keveréket képezhetnek, s ezt pl. az alagútgyújtóforrások belobbanthatják, illetőleg berobbanthatják:

— az üzem közben keletkezett, meghatározott energiaszintű szikrák földetlen tárgyak elektrosztatikus feltöltődés következtében létrejövő

— a függesztő készülék szállítópályával és a bevonandó tárggyal érintkező felületeinek elszennyeződése, ütközése esetén bekövetkező szikráképződés,

— az elektrosztatikus szóróeszközök, szórópisztolyok elektródáin keletkező koronakisülés,

- egymásra, egymáshoz csapódó, ütköző szerkezeti elemek szikrája,
- sűrűlő gépalkatrészek,
- magas hőmérsékletű felületek,
- a beégető alagút tüzelő- és fűtőberendezése stb.

2. Az üzem, a csarnok, a festékszórófülke és berendezés szennyezettsége, telítettsége az oldószerrel vagy a szórt műanyagporral.

3. A festőberendezéseknek nagyfeszültségű berendezésekkel való érintkezése, vagy zárlat alá kerülése.

A festékszóró berendezések, festősorok — technológiájuk megfelelő sorrendben — általában a következő szerkezeti elemekből állanak (1. ábra):

1. Előkezelő berendezés (zsírtalanításra, a felületpassziválásra).

2. Vízszárító alagút (a nedvességet elektromos, földgáz vagy olajtüzelésű fűtőberendezések segítségével, felmelegített levegő befúvásával távolítják el).

3. Hűtőberendezés (a környezeti hőfokra történő visszahűtés, általában friss levegő befúvásával).

4. Alapozó festőberendezés (festékszóróval, elektrosztatikus ultrahangos megoldással, mártó és festékrálcsooló módszerrel).

5. Szikkasztó alagút (az oldószergőzök első ütemben történő elpárologtatása).

6. Beégető alagút a [festékréteg (alapozó festék) beégetésére] (A 2. és 3. ábra mutatja.)

7. Hűtőberendezés. (Ismételten a környezeti hőfokra történő visszahűtés.)

8. Fedőfestő berendezés. (A felhordás technológiájától függően a folyamat a 4. pont alatti lehet).

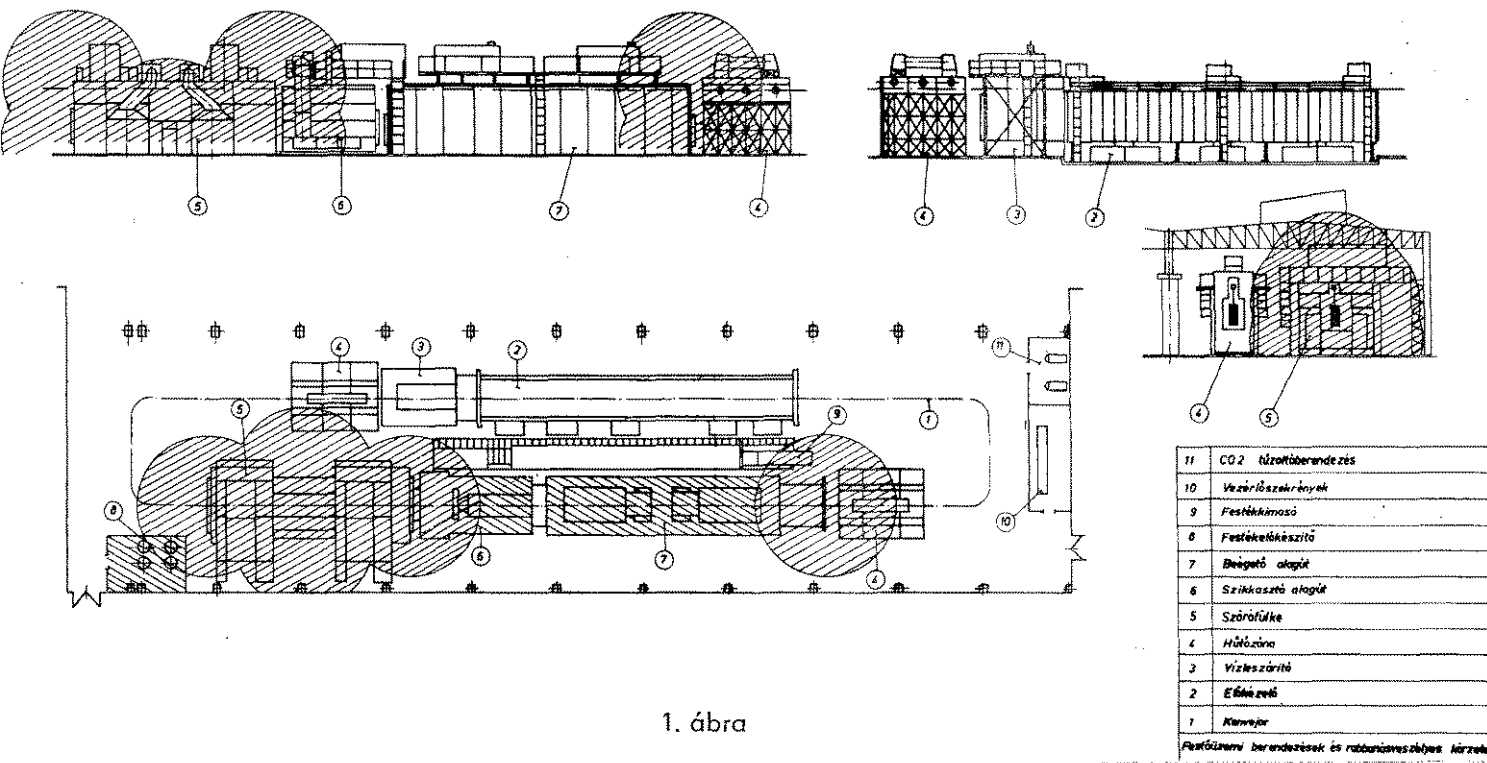
9. Szikkasztó alagút.

10. Beégető alagút.

11. Hűtőberendezés.

12. Festékelőadó rendszerek.

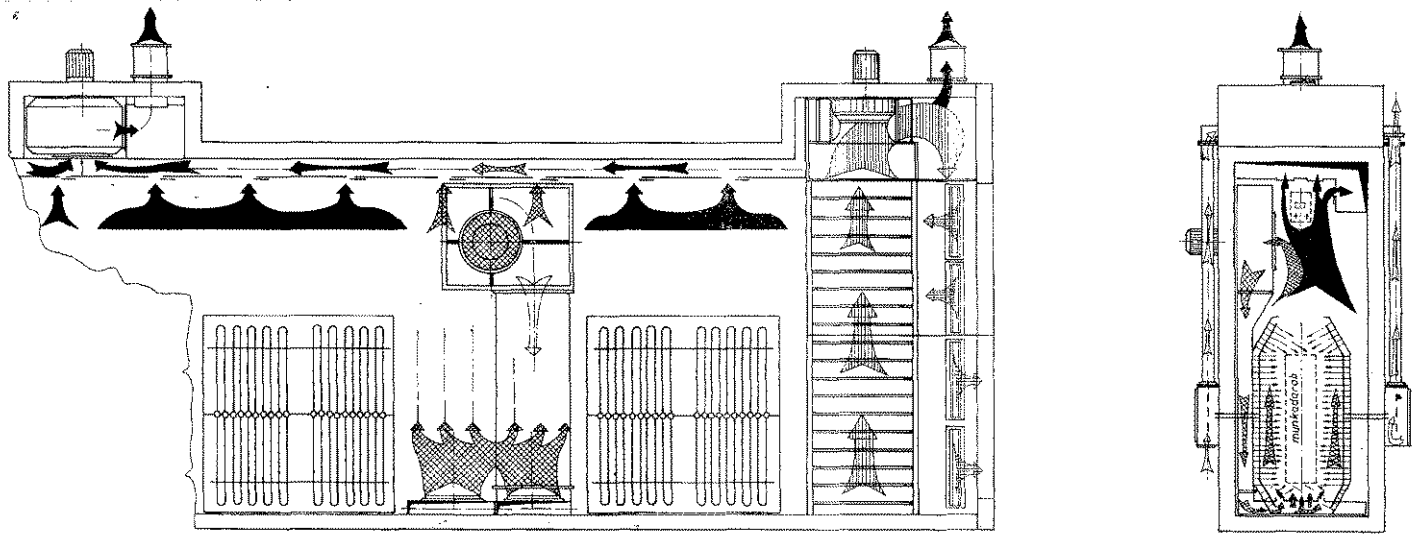

11	CO ₂ hűtőberendezés
10	Vezérlőszekrények
9	Festékkamra
8	Festékekészítő
7	Desszető alagút
6	Szikkasztó alagút
5	Szűrőfülke
4	Hűtőzóna
3	Vízszárító
2	Előmelegítő
1	Kompresszor

Festőüzemi berendezések és rábbiztosításukhoz közelebb

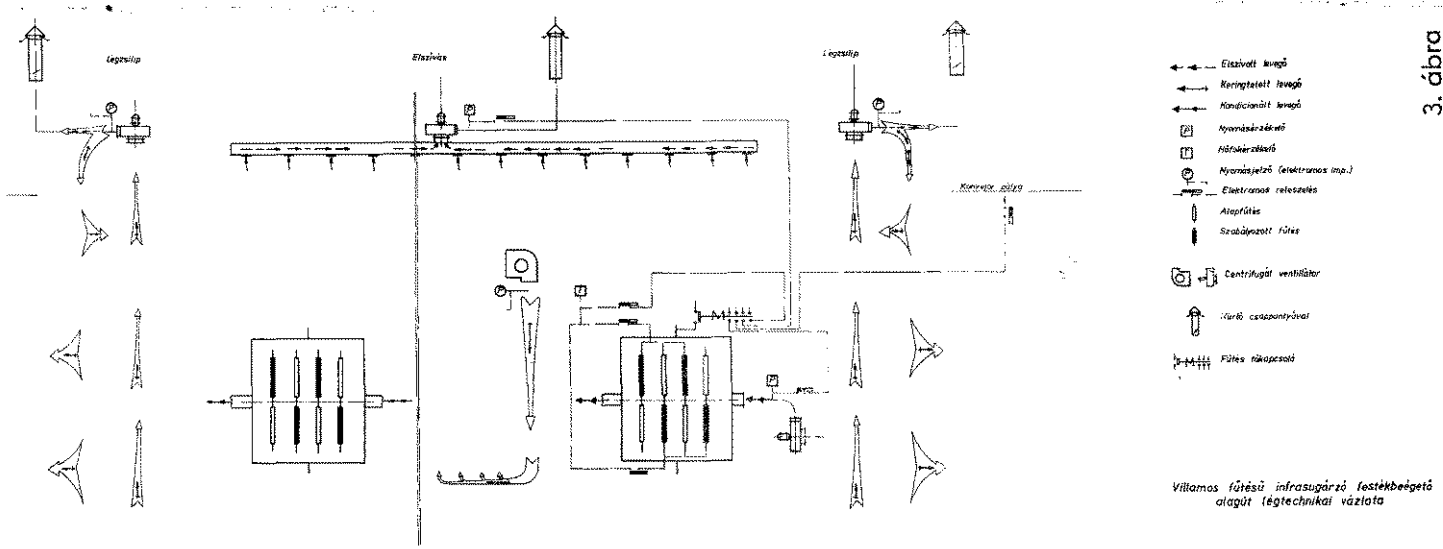
1. ábra

- Jelmagyarázat
- Infra sugárzás
  - ← Elszívott meleglevégő
  - ▨ meleglevégő
  - ← kevert levegő
  - ← Friss levegő

2. ábra

Villamos fűtésű infrasugárzó festékbégető alagút légtechnikai vázlata

- ← Elszívott levegő
- ← Keringtetett levegő
- ← Kondicionált levegő
- ▨ Nyomástartó
- ▨ Hőmérőszelvény
- ▨ Nyomásmérő (elektronos imp.)
- ⊙ Elektronos relévezérlés
- Alapfűtés
- Szabályozott fűtés
- ⊙ Centrifugált ventilátor
- ↑ Vízis csapantyúval
- ▨ Fűtés mélyeselő

Villamos fűtésű infrasugárzó festékbégető alagút légtechnikai vázlata

3. ábra

Az iparban használt festékszóró technológiai berendezések a műhely, illetőleg a csarnoktérből való elhatárolás szempontjából lehetnek:

- nyitottak,
- zártak.

A korábban felsorolt szerkezeti egységek közül a tűz- és robbanásveszély megakadályozására az alábbi egységeknél szükséges gondoskodni a biztonságot növelő reteszfeltételekről:

- mártó és festéklucsoló berendezések,
- festékszóró fülkék (kézi és robotos szórófülkék),
- szikkasztó alagutak,
- beégető alagutak,
- festékellátó rendszerek (festéklefejtő állomások, festékbekeverő helyiségek, festékszállító berendezések, csővezetékek, festéktároló helyiségek).

Az említett berendezéseket villamos veszélyesség szempontjából — az alkalmazott oldószer függvényében — A2 és A3-as, a festék-előkészítőket pedig A1-es villamos besorolású térnek kell minősíteni.

1. Műszaki megelőzés:

a) Olyan reteszelési (védelmi) rendszer, amely a berendezések és azok részegységeinek kapcsolatában a tűz- és robbanásveszélyt megakadályozza.

b) Olyan védelmi egységek betervezése, amelyek szavatolják, hogy az üzem közben esetleg létrejövő tűz- és robbanásveszélyes anyagfelhalmozódás, robbanóképes keverék — elegy vagy vegyület — kialakulása ne okozhasson tüzet vagy robbanást.

2. Közvetlen védelmi rendszer

a) A gáz- és oldószerkoncentráció-elemző rendszerek megfelelő jeladó, továbbá beavatkozó rendszerekkel (pl. automatikus gázkoncentráció-mérő berendezés, gázrobot).

b) Beépített tűzoltó berendezések (szén-dioxiddal és halonnal oltó berendezések, habgenerátorral történő elárasztás stb.)

A közvetlen védelem a véletlenszerű meghibásodások, továbbá az oldószerkoncentrációk veszélyes mértékű feldúsulása miatt szükséges.

A festősori berendezéseknél a tűz jelzése a következő jellemzők együttes, vagy külön-külön történő értékelése útján történhet:

- a hőmérsékleti érték „felfutására”,
- közvetlen hőhatásra,
- közvetlen füsthatásra,
- fényjelenség hatására,
- robbanásveszély előrejelzésére (koncentrációelemző műszerek segítségével).

Villamos és gázüzemű berendezések legfontosabb tűzvédelmi és biztonsági követelményei

A csarnoktérbe telepített (festékszóró fülkék) berendezésekkel szemben támasztott biztonsági előírások:

- a festékszóró fülkék (kézi és robotos szórófülkék) légtechnikai rendszerét úgy kell méretezni, hogy a fülkében keletkező tűz- és robbanásveszélyes koncentráció ne haladhassa meg a megengedett értéket.
- a szellőztetőventilátorok típusa PRC, illetőleg PRCU, de mindenképpen Rb. védett legyen.
- a festékszóró fülkék minden oldalról zárt teret képezzenek, természetesen a munkadarabok, festendő alkatrészek áthaladására szolgáló be- és kimeneti, valamint a szóróeszközök számára kialakított nyílások kivételével (e nyílásokon a csarnoktérbe kijutó oldószergőzök megakadályozására célszerű zsiliprendszert tervezni).
- a szellőztető rendszer meghibásodása esetén a funkcionáló reteszrendszer feladata az legyen, hogy a festés (a szórókabinban, festőműhelyben) csak a szellőztetőrendszer minden gépegységének együttes működése esetén indulhat (pl. a vezérlőpulton valamennyi lámpának világítania kell).
- a festéklarokadást a fülke falaira meg kell akadályozni,
- a fülkék éghetetlen és villamosan vezető anyagból készüljenek,
- a fülkén lehetőleg ne legyen ablak,
- a fülkén az ajtók belülről és kívülről is nyithatók legyenek,
- minden rögzített és mozgatható szerkezeti elemet, egységet villamosan (fémesen) földelni kell,
- a festékszóró fülke veszélyességi övezetén belül valamennyi villamos szerelvény robbanásvédelemmel kell készülni,
- a befűtő thermoventilátoros fűtés esetén a ventilátor után, továbbá az elszívóvezetékbe háthásra automatikusan működő lánggátat, füstcsappantyút kell beépíteni,
- a thermoventilátor Rb. védett kivételben készüljön,
- fokozottan tűz- és robbanásveszélyesnek kell minősíteni a fülkék nyílásaitól, továbbá az üzemeltetés közben kinyitható nyílászárók körüli vízszintes irányban 5 m-es, függőleges irányban pedig 1,5 m-es teret,
- a festő- és szárítókamrában külön-külön gázkoncentráció-érzékelőt (GR 202) kell felszerelni: a berendezés az alsó robbanási határérték (AH) 20%-ánál figyelmeztető jelzést (fény, hang), az alsó robbanási határérték 40%-ánál beavatkozó műveletet hajt végre,
- a fülkében csak olyan személy dolgozhat, aki tűzvédelmi szakkvizsgát tett a 4/1974-es BM rendelet 59. §-ában és 6-os mellékletében foglaltaknak megfelelően,
- a robot szórófülkéket el kell látni automatikusan működő, beépített tűzoltó berendezéssel,
- a helyiség padozatának éghetetlen és elektromosan vezető anyagból kell készülnie,

- a festékszóró (porlasztó) berendezés üzemeltetéséhez használt süritett levegő legyen mentes a szilárd, olaj- és vízzennyeződéstől,
- gondoskodni kell a berendezés és egységei körüljárhatóságáról,
- a manipulátorhelyiséget túlnyomás alá kell helyezni, az utánszóró nyílásait zsiliprendszerrel le kell zárni.

A pneumatikus porlasztással üzemelő festékszóró berendezésnél olyan reteszelés szükséges:

- amely biztosítja a szerkezeti egységek, tehát a ventilátorok, szilvattyúk (pl. vezetékes festékellátásnál), a szállítópálya és a süritett levegő indításának a technológiai sorrendben meghatározott egymás utáni sorrendjét,
- folyamatos működésű szállítópálya esetén a szellőztetőberendezés meghibásodása, leállása esetén gondoskodik a pálya leállításáról,
- megoldja a festékpórlasztáshoz használt süritett levegő adagolásának kiiktatását, kikapcsolását (pl. mágnesszeleppel) akkor, ha az elszívó ventilátor leáll, vagy nyomása csökken, illetve ha a festékszóró fülke nyílászáró ajtaja nyitva van.
- a szállítópálya meg az elszívó szellőztetésnél megoldja azt, hogy a pálya leállása után a ventilátorok még kb. 10–15 percig tovább működjenek,
- olyan berendezés szükséges, amely jelzi a nyomáscsökkenést a szellőztető rendszerben (pl. huzatértékelő),
- biztosítani kell a természetes kiszellőztetés lehetőségét,
- gyújtószikra ellen védett, szikraképződést kizáró ventilátorokra kell beépíteni és csak szikrát nem okozó szerszámokat szabad használni
- automatikus tűzoltó berendezést szükséges létesíteni, megépíteni olyan reteszeléssel, amely biztosítja a festőberendezés áramtalanítását, ha az oltóberendezés működésbe lép.

Az elektrosztatikus (porbevonó) festőberendezések tűzvédelmi és biztonságtechnikai követelményei:

- a poradagolás és a nagyfeszültségű áramforrás csak akkor működjön, ha a fülke elszívását végző ventilátor hatásosan üzemel,
- a porszóró pisztoly billentyűjének elengedésével (ezzel tulajdonképpen a poradagolást és a nagyfeszültségű áramforrást működtetik) kapcsolja be azt az automatikát, amely a szorópisztolyt és a nagyfeszültségű áramforrást feszültségmentesíti,
- a porszóró kocsi (egységkocsi) és a pisztolyt a vezérlőszekrényben elhelyezett ún. szikraárréll kell reteszelni. Abban az esetben, ha szorás közben a pisztoly szórófeje túlságosan megközelíti a földelt bevonandó tárgyát, és ezáltal nagy energiájú szikra keletkezik (pl. meghibásodott pisztoly esetében), akkor a szikraár szüntesse meg a poradagolást (az egységkocsi működését),
- a porszóró fülke és porvisszanyerő berendezés közötti elszívóvezetékbe tűzvédelmi csappantyút kell beépíteni,
- a szórófülke elé célszerű beépíteni a bevonandó munkadarabok illetve függesztőkészülékek földelésének mérésére szolgáló automatikus érzékelő és kikapcsoló földelésmérő készüléket,
- a porvisszanyerő és porszóró fülke elszívó rendszerének reteszése olyan legyen a szóróeszközökhöz, hogy a por szórása és a nagyfeszültség bekapcsolása csak akkor vájjon lehetővé, ha az elszívás is hatásonnan működik,
- a porvisszanyerő berendezésben: hasadó-nyíló felület kialakításáról megfelelően méretezett eliminátor vagy TOTAL típusú robbanási nyomásmelőző berendezés beépítéséről kell gondoskodni,
- a ventilátorokat, amelyek tengelykapcsolós kivitelűek, csapágyhőmérséklet-érzékelővel és kijelzővel kell ellátni,
- a berendezés villamos szerelvényeivel az MSZ 1600/3. számú szabványban foglaltak szerint robbanásbiztos kivitelűek legyenek,
- gondoskodni kell a festékszóró fülkék, szállítópályák és festékszóró eszközök védőföldeléséről.

A villamos- és gázüzemű beégető- (szikkasztó-) kemencék alagutak) tűzvédelmi és biztonságtechnikai előírásai:

- a szellőztető ventilátorokat több helyről nyomógombbal lehessen indítani;
- a beégetőkemencék fűtéseire szolgáló olaj- vagy gázgőz csak elszellőztetés után kapcsolhassák be, kikapcsolás után pedig utánszellőztetéssel történjen a beégetőkemence átszellőztetése;
- a beégetőkemence csak a szállítópálya indítása után legyen működtethető;
- az érintésvédelem rendszere nullával egyesített földelőhálózat, védőföldeléssel ellátott;
- a berendezés rögzített és mozgó elemeit villamosan földelni, az rendszeresen ellenőrizni kell;
- a berendezés veszélyességi övezetén belül valamennyi villamos szerelvény Rb. védett kivitelű legyen;
- a helyiség padozatának elektrosztatikus védelmével kapcsolatban ohmikus ellenállás mérésről készített nyilatkozat szükséges;
- a szennyezett levegő elszívása csak bizonylattal ellátott, gyújtószikramentes ventilátorral történhet;
- gondoskodni szükséges a természetes kiszellőztetés lehetőségéről;
- az elszívó ventilátor olyan reteszeléssel kell ellátni, hogy a szállítópálya leállása, vagy leállítás után a szellőztetés 10–15 percig tovább működjön;
- hőközlés csak a szellőztető ventilátor bekapcsolása után történhessen;
- a gázfűtésű beégetőkemencénél olyan gázkoncentrációmérőt kell felszerelni, amely jelzést (fény vagy hang) ad, ha a kamrában az oldószer a megengedettnél nagyobb mennyiségben fordul elő;
- gondoskodni kell továbbá elektromos szikraképződés elleni védelemről, és olyan reteszelésről, amely biztosítja a beégetőkamra feszültségmentesítését, ha a beépített tűzoltó berendezés működésbe lép; továbbá
- a kamrán kívüli elhelyezett vagy a kamrába beépített gázgőz a gázadagolás megszüntetéséről, ha a szellőztető rendszer meghibásodik, vagy ha a gáz nyomása csökken;
- az automatikus gázbegyűjtésről;
- légzsilip betervezéséről stb.

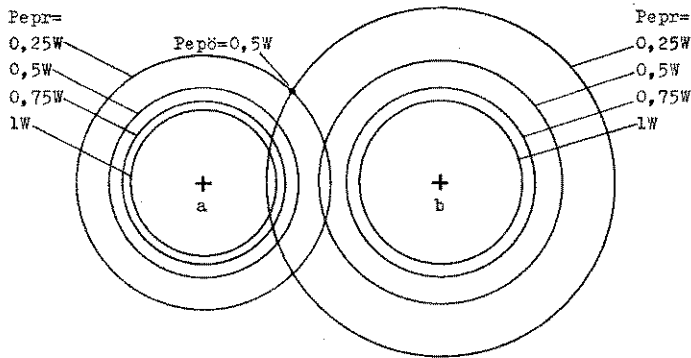
Szalay László
tű. fhdg.

Nagyfrekvenciás elektromágneses terek által előidézett tűz- és robbanásveszély

4

Példaként az 5. ábrán két különböző teljesítményű, különböző helyről szomszédos frekvencián sugárzó adó viszonyai láthatók.

5. ábra

Vett energia összegzése az a és b különböző adó térében ($I_a \approx I_b$ és $P_{na} < P_{nb}$). Paraméter: P_{ep} vett teljesítmény

Különböző frekvencián sugárzó adók esetében ha az antennák egy helyen vannak telepítve (pl. egy antennaárbocon) a távolság az

$$r = \sqrt{\frac{n}{\sum_{r=1}^n \left(\frac{r}{\lambda}\right)^2 \cdot \lambda_r^2}} \quad (22)$$

egyenlet alapján számítható. Az $\left(\frac{r}{\lambda}\right)_r$ és λ_r az egyes adókra vonatkozó értékeket jelentik.

2.13. Határhullámhossz

Ha a (19) egyenletbe behelyettesítjük a (20) egyenletet, akkor adódik ez a hullámhossz, amelyen (a vevőantennaként viselkedő fémszerkezet által és az anyagban történő abszorpció miatt) a gyújtó hatás azonos nagyságú.

$$\lambda h = \sqrt{\frac{k_2 \cdot P_{ep}}{k_1 \cdot k_3 \cdot k_4 \cdot 4\pi S_e}} \quad (23)$$

λh — határhullámhossz (m)

P_{ep} — nem gyújtó teljesítmény (W)

S_e — nem gyújtó teljesítménysűrűség (W/m^2)

A $\lambda > \lambda h$ hullámhosszal sugárzó adóknál a (19) egyenlet, $\lambda < \lambda h$ esetén pedig a (20) egyenlet szerint lehet számítani.

2.14. Az eddigi megállapítások értékelése

A föld feletti hullámterjedés birtokunkban levő eredményeiből a szikra által történő gyújtáshoz az adóantenna sugárzó része és a vevőantennaként viselkedő fémszerkezet közötti legrövidebb távolság kiszámítható, ha az adó adatait, a fémszerkezet méreteit és az explozív atmoszféra fajtáját ismerjük. Az adóantenna közvetlen érintése eközben figyelmen kívül marad.

A (19) egyenlet szerint r távolság megtartásakor igen valószínűtlen az explozív atmoszféra szikra által történő gyújtása, miután mindig az optimális vételi tulajdonságokat vettük figyelembe. Ily módon igen nagy távolságok adódnak, ezek azonban nem felelnek meg a gyakorlati követelményeknek. Az üzemi feltételek figyelembevételével ugyanis a következők csökkentik a felvett teljesítményt:

- Az EM hullámok terjedési útjuk mentén csillapítást szenvednek.
- A vevőantennaként viselkedő fémszerkezet nincs minden esetben optimálisan orientálva az EM térhez.

c) A vevőantennaként viselkedő fémszerkezet környezeti beépítettsége csillapító hatású az EM hullámokra.

d) A vevőantennaként viselkedő fémszerkezet hatásos hossza kisebb annak geometriai hosszánál.

e) A vevőantennaként viselkedő fémszerkezetet minden esetben veszteségek is terhelik.

f) A fogyasztóként szereplő szikra, illetve huzal ellenállása nem illeszkedik az antenna ellenállásához.

Számos mérés és megfigyelés alapján a középhullámú tartományra (500 kHz—1600 kHz) körülbelül 0,1 értékű redukálási lehetőség adódik. Más frekvenciatartományokra a kevés kísérleti eredmény miatt még nem ismert a redukáló tényező nagysága, így biztonsági távolságként a tényleges számított távolságot kell figyelembe venni. (8) Az $r_b = c_1 \cdot r$ redukált távolság megtartása esetén bizonyos kockázat adódik, de nagy a valószínűsége annak, hogy explozív atmoszféra robbanása nem következik be. Mindenesetre olyan extrém feltételek között, mint pl. rezonancia, lehetséges a gyújtás. Az EM hullámoknak az anyagban történő abszorpciója miatt előidézett gyulladásveszély elhárításához szükséges biztonsági távolságot a (20) egyenlet szerint lehet meghatározni. Ennek alapján kellő biztonsággal eldönthető, hol nem várható már az explozív atmoszféra gyújtása. Abszorpcióval történő gyújtás esetén sem ismert a redukáló tényező nagysága, tehát itt is a ténylegesen számított távolságot kell tekinteni biztonsági távolságnak.

Ha az eddigi megállapításokat összehasonlítjuk más, ide vonatkozó közleményekkel (23-tól 29-ig), akkor lényeges különbségek adódnak. Ezekben a távolságértékek igen eltérő frekvenciafüggése figyelhető meg. Ezenkívül az értékek nagy szórást mutatnak, még akkor is, ha feltételezősekkel adják meg őket. Az eltérések feltehetően azon alapulnak, hogy a különböző munkákban mind az adó, mind pedig a vevő oldalán elhanyagolnak bizonyos tényezőket, és így nem mindig látható be, hogy a számításokhoz mely adatokat kell felhasználni. Ezeket a nehézségeket a cikksorozat elkerüli, és megpróbál hozzáférhető adatokat ismertetni a biztonsági távolságok meghatározására.

2.15. Biztonsági távolságok meghatározása

A könnyebb megértés céljából oldjunk meg két példát azon biztonsági távolságok meghatározására, ahol az EM térrel gyújtás nem várható.

a) Egy adóállomás közelében olyan üzemet kívánunk létesíteni, ahol a technológiák folyamán különféle explozív atmoszférák lehetnek. A helyszíni bejárás során tudomásunkra jutott, hogy az adóállomás egyetlen A3 üzemmódú amplitúdómodulált adóberendezéssel 1 MW névleges teljesítménnyel, 1,7 nyereségű antenna segítségével 300 m-es hullámhosszban a középhullámú sávban sugároz.

A tervek és a technológiai folyamatok ismeretében meghatároztuk az összes vevőantennaként viselkedő fémszerkezet 2.11. fejezetben leírtak szerinti hosszát, mely az explozív atmoszférákkal kapcsolatba kerülhet. Ezen fémszerkezetek nem nagyobbak 15 m-nél.

A felhasználásra kerülő különféle anyagok, explozív atmoszférák az NSZ szikraérzékenységi osztályba tartoznak (5. táblázat), nem gyújtó teljesítményük 0,5 W.

Az adatok ismeretében meghatározhatjuk az üzem telepítésének helyét, vagyis az adóantennától mért r_b biztonsági távolságot.

Megoldás:

Mivel a középhullámú sávban az abszorpció hatása elhanyagolható, így mint gyújtóforrást figyelmen kívül hagyjuk. Az izított huzallal történő gyújtást is figyelmen kívül hagyjuk, ugyanis a szikrával történő gyújtásra nagyobb biztonsági távolság adódik, ezért elsődlegesen ezt kell biztonsági távolságként figyelembe venni. A gyújtóforrások közül így csak a szikrával történő gyújtás lehetősége marad.

$$P_n = 1 \text{ MW} = 10^6 \text{ W}$$

$$G = 1,7 \text{ dB}$$

$$\lambda = 300 \text{ m}$$

$$l = 15 \text{ m}$$

$$P_{ep} = 0,5 \text{ W (5. táblázat)}$$

$$k_1 = 3 \text{ (6. táblázat)}$$

$$l/\lambda = 0,05$$

$$k_4 = 0,02$$

$$c_1 = 0,1$$

$$P_p = k_1 \cdot P_n = 8 \cdot 10^6 \text{ W}$$

$$k3 = 464 \left[\frac{l}{\lambda} \right]^{3,867} = 464(0,05)^{3,867} = 7,8 \cdot 10^{-3}$$

$$r = \lambda \sqrt{\frac{k3 \cdot k4 \cdot G \cdot P_p}{Pep}} = 300 \sqrt{\frac{7,8 \cdot 10^{-3} \cdot 2 \cdot 10^{-2} \cdot 1,7 \cdot 8 \cdot 10^6}{5 \cdot 10^{-1}}}$$

$$r = 1,95 \cdot 10^4 \text{ m}$$

$$r_b = c1 \cdot r = 10^{-1} \cdot 1,95 \cdot 10^4 = 2 \text{ km}$$

A kérdéses üzemet tehát az adóantennától mért 2 km-es sugárú körön kívül lehet telepíteni. Ha a vevőantennaként számításba vehető fémszerkezet hossza kétszerese az említettnek, vagyis 30 m, akkor a biztonsági távolságot 7 km-re kell növelni.

b) Radarállomást kívánunk telepíteni egy fafeldolgozó üzem közelébe. Az üzemben a 20 mWs-os minimális gyújtási energiájú falisztpor kapcsolatba kerülhet az antennaként viselkedő fémszerkezetekkel. Az antennaként viselkedő fémszerkezetek 2.11. fejezet szerinti hossza nem nagyobb 3 m-nél.

A radarállomás egyetlen 5 MW csústeljesítményű impulzusmodulált adóberendezéssel 40 dB-es antenna segítségével 1,5 GHz-es frekvencián sugároz. A kisugárzásra kerülő impulzushossz 10 μ sec, míg az ismétlődési frekvencia 1 kHz.

Meg kell határozni a fafeldolgozó üzem és a radarállomás közötti biztonsági távolságot.

Megoldás:

A gyújtóforrások közül az izzított huzallal történő gyújtás az előző példában leírtak alapján kiesik. Ahhoz, hogy gyújtóforrásként az abszorpcióval vagy a szikrával történő gyújtást szükséges-e elsődlegesnek venni, meg kell határozni a határhullámhossz nagyságát.

$$P_p = 5 \text{ MW} = 5 \cdot 10^6 \text{ W}$$

$$G = 40 \text{ dB}$$

$$f = 1,5 \text{ GHz} = 1,5 \cdot 10^9 \text{ Hz}$$

$$T_i = 10 \text{ } \mu\text{sec} = 10^{-5} \text{ sec}$$

$$f_i = 1 \text{ kHz} = 10^3 \text{ Hz}$$

$$S_e = 0,5 \text{ W/cm}^2 = 5 \cdot 10^3 \text{ W/m}^2$$

$$Pep = 0,75 \text{ W (5. táblázat)}$$

$$l = 3 \text{ m}$$

$$k1 = 8 \text{ (6. táblázat)}$$

$$k4 = 2 \cdot 10^{-2}$$

$$\lambda = \frac{c}{f} = \frac{3 \cdot 10^8}{1,5 \cdot 10^9} = 20 \text{ cm}$$

$$l/\lambda = \frac{3}{0,2} = 15 \quad k3 = 1, \text{ mivel } l/\lambda > 0,2\text{-nél}$$

$$k2 = 1,5 \cdot T_i / f_i = 1,5 \cdot 10^{-5} / 10^3 = 1,5 \cdot 10^{-2}$$

$$\lambda h = \sqrt{\frac{k2 \cdot Pep}{k1 \cdot k3 \cdot k4 \cdot 4\pi \cdot S_e}}$$

$$\lambda h = \sqrt{\frac{1,5 \cdot 10^{-2} \cdot 7,5 \cdot 10^{-1}}{8 \cdot 1 \cdot 2 \cdot 10^{-2} \cdot 4 \cdot 3,14 \cdot 5 \cdot 10^3}} = 0,1 \text{ cm}$$

Mivel $\lambda > \lambda h$ -nál, így a (19) egyenlettel kell meghatározni a biztonsági távolságot.

$$r = \lambda \sqrt{\frac{k3 \cdot k4 \cdot G \cdot P_p}{Pep}} = 0,2 \sqrt{\frac{1 \cdot 2 \cdot 10^{-2} \cdot 4 \cdot 10^1 \cdot 5 \cdot 10^6}{7,5 \cdot 10^{-1}}}$$

$$r = r_b = 460 \text{ m}$$

Tehát a fafeldolgozó üzemtől mért 460 m-es sugárú körön kívül lehet telepíteni és biztonságosan üzemeltetni a radarállomást.

Az eddig leírtakból értelemszerűen adódik, hogy izzított huzallal történő gyújtás esetén a (19) egyenlettel lehet meghatározni a biztonsági távolságot, mégpedig azzal a különbséggel, hogy P_p helyére P_m középérteljesítményt, míg Pep helyére a Pe nem gyújtó teljesítményt (effektív érték) kell behelyettesíteni.

$$r = \lambda \sqrt{\frac{k3 \cdot k4 \cdot G \cdot P_m}{Pe}} \quad (24)$$

2.16. Robbanástól veszélyeztetett körzetek felosztása

A lehetséges veszélyhelyzet túlbecsülésének vagy lebecsülésének elkerülése céljából az EM sugárzó terek elméletét és gyakorlatát kiválóan ismerő szakértőknek kell felmérniük az EM terek és explozív atmoszférák együttes jelenlétének tényleges veszélyeit. Ezt részben elméleti megfontolások, részben gyakorlati módszerek (műszeres mérés) segítségével el lehet végezni, ha az adóberendezések üzemeltetői és az explozív atmoszférák előidézői elegendő adatot szolgáltatnak. Az előző fejezetekben tárgyaltak alapján belátható, hogy az abszolút biztonság követelménye nem elégíthető ki, mindig számolni kell bizonyos elfogadható kockázattal. Ha ki akarunk zárni minden lehetséges kockázatot, olyan nagy távolságok adódnának, hogy Magyarországon nem találunk telephelyet nagy teljesítményű középhullámú adó számára. Valamely robbanás bekövetkezése az explozív atmoszférák és a gyújtási lehetőség találkozásának valószínűségétől függ. A robbanástól veszélyeztetett körzetek a veszélyes explozív atmoszférák fellépésének valószínűsége szerint zónákba oszthatók (10. táblázat).

Zónabeosztás Explozív atmoszférák jelenléte

0	olyan területek, ahol az explozív atmoszférák állandó vagy hosszabb ideig vannak jelen
1	olyan területek, ahol az explozív atmoszférák feltehetően csak alkalmilag alakulnak ki és vannak jelen
2	olyan területek, ahol az explozív atmoszférák ritkán, akkor is csak rövid ideig alakulnak ki és vannak jelen

Szikrával és izzított huzallal történő gyújtás esetén nem gyújtó teljesítményként (Pep) állandóan jelenlevő explozív atmoszférát feltételezve az 5. táblázat adatait vettük figyelembe. Az abszorpcióval történő gyújtás esetére is feltételeztük az állandóan jelenlevő explozív atmoszférát. Nem gyújtó teljesítménysűrűségként (Se) a 0,5 W/cm²-t alkalmaztuk, méghozzá függetlenül a szikraérzékenységi osztályba sorolásától. Ha figyelembe tudjuk venni az explozív atmoszférák kialakulására és jelenlétére vonatkozó zóna szerinti felosztást, akkor a 11. táblázat adatainak alkalmazásával további távolságcsoökkentés érhető el, de számolni kell a kockázata nagyarányú növekedésével.

11. táblázat

Biztonsági távolság (m)	Zónabeosztás	Nem gyújtó teljesítmények és teljesítménysűrűség				abszorpcióval történő gyújtás esetére Se (W/cm ²)
		szikrával és izzított huzallal történő gyújtás esetén Pep és Pe (W)	RSZ	NSZ	ÁSZ	
rb0	0	0,25	0,5	0,75	1	5000
rb1	1	0,5	0,75	1	1,25	6000
rb2	2	0,75	1	1,25	1,5	7000

A 2.15. fejezet a) példájára alkalmazva a zónabeosztást, ott $rb0 = 2$ km-re adódott, $rb1 = 1,6$ km és $rb2 = 1,4$ km.

2.17. Biztonsági rendszabályok (1)

Az explozív atmoszférák és EM terek nemkívánatos kapcsolatára vonatkozó következő biztonsági rendszabályok ajánlatosak:

a) Explozív atmoszférák kialakulása nem engedhető meg olyan vezetékanyagok jelenlétében, amelyek érintkezésbe kerülhetnek bármilyen sugárzó antennával.

b) Explozív atmoszférák jelenlétében semmiféle adóantenna sem kerülhet fizikai kapcsolatba fémrészekkel.

c) Ahol erősen gyúlékony anyagokat vezetnek elektromosan vezetősícsöveken keresztül, vagy ahol vevőantennaként viselkedő olyan fém szerkezetek találhatóak, amelyek bármelyik része 1 m-nél magasabba emelkedik a talajszinttől, minimum 10 m-enként alacsony impedanciájú földelés kell alkalmazni. Ezek 30 MHz alatti sávban hatásosak. Alacsony impedanciás nagyfrekvenciás rövidzáratokat kell alkalmazni a vezető anyagok levő szakadások vagy szigetelések áthidalására, ha az elválasztási távolság kevesebb 5 cm-nél. A sztatikus elektromosságot levezető földelések bilincsek nagyfrekvenciás veszély esetében hatástalanok, mivel ezek nagy impedanciát jelentenek.

d) Az adóberendezések üzemeltetőinek szavatolniuk kell, hogy a biztonsági távolságon belül vagy nagyfrekvenciásan kellően nem árnyékolt helyen ne kezeljék, raktározzák az általuk ellenőrzött erősen gyúlékony anyagokat.

e) Nem szabad létesíteni a biztonsági távolságon belül olyan telephelyeket (gyár, üzem, raktár stb.), ahol gyúlékony anyagokat dolgoznak fel vagy kezelnek, és amelyek explozív atmoszférát képezhetnek.

f) Ahol a biztonsági távolságon belül erősen gyúlékony anyagokat dolgoznak fel, kezelnek vagy raktároznak, ott nem létesíthetnek új adóberendezéseket.

g) Mobil rendszerű adók nem működhetnek azokon a helyeken, ahol üzemeltetjük egy lehetséges veszély forrása lehetne.

(Folytatás)

nak a megelőzés érdekében végzett tevékenysége. Évente több ezer lakóházban tartanak a területfelelősök ellenőrzéseket és hívják fel a figyelmet az általuk tapasztalt tűzvédelmi szabálytalanságokra, azok megszüntetésének módjára.

A múlt évben mintegy 25 ezer ilyen ellenőrzést végeztek, az ellenőrző munka egyben tűzvédelmi propagandamunka is. A lakóházak ellenőrzése során felvilágosítják a lakókat a tűzvédelmi tudnivalókról. Ellenőrző munkájuk kiterjed nemcsak a lakóházakra, hanem a középületekre, gazdasági és más létesítményekre is. Az elmúlt évben 400 létesítményt ellenőriztek, és vizsgálták a tűzvédelmi előírások betartását. Az önkéntes tűzoltók fegyelmezett munkájukkal, magatartásukkal rászolgálnak a lakosság elismerésére, megbecsülésére.

Nem volt komoly tüzeset a Kőbányai Sörgyár és kirendeltségeinek területén az elmúlt 1978-as évben. A néhány jelentéktelen esemény következtében keletkezett effektív tűzkár mindössze 1000 forint. Ezek után természetes, hogy a tűzvédelmi bizottság tanácskozásán is elégedettek voltak. Nem úgy a bizottság egyes tagjainak működésével. Gyakran vonják ki magukat a bizottság munkájából. De vannak igen lelkiismeretes tagok is, akik beosztásuknak megfelelően igyekeznek elősegíteni a vállalat tűzvédelmi fejlődését. A bizottság munkáját összességében közepesnek ítélték, ami elgondolkodtató és dicséretes önkritikára vall a jó eredmények ismeretében.

VILÁG PROLETÁRIÁL, EGYESÜLJETEK!

CSONGRÁD MEGYEI ★ **HÍRLAP**
A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

Megyénkben 55 önkéntestűzoltó-egyesület működik, 1456 taggal. Az egyesületek között több évtizedes múlttal rendelkezők is vannak, közülük megemlítjük a 98 éves deszki és a 86 éves kisteleki, a 77 éves Mindszenti és királyhegyesi önkéntes tűzoltóságokat.

Az önkéntes tűzoltók között sokan 20, 30 vagy már 50 éve tagjai az egyesületnek. Örvendetes, hogy az idősebbek mellett egyre több fiatal is belép az önkéntesek közé. Jelenleg megyénkben 58 úttörő- és 18 ifjúsági raj működik, és szép sikereket mutatnak fel. Az egyesületek jelentős és fontos szerepet töltenek be nemcsak az önkéntesek összefogásában, képzésében, nevelésében, hanem az adott község politikai és társadalmi életében is.

A mentő tűzvédelmi feladatok mellett kiemelkedően fontos az önkéntes tűzoltók-

szolgálati érdemérmeket kaptak a szegedi gyár tűzoltói tíz-, illetve öt éves tevékenységükért. Tudni kell az alföldi gyár tűzoltóiról, hogy a kitüntetés nemcsak szolgálati idejükkel, de kiemelkedő munkájukkal is kiérdemelték. A legutóbbi versenyen, amelyet a vállalat rendezett, a férfiraj első helyezést ért el, és ugyancsak első helyet szereztek a női együttes tagjai is.

Az önkéntes tűzoltók felsorolt tennivalóikon túlmenően részt vesznek a polgári védelem szakszolgálatában is. Az ősszel rendezett polgári védelmi versenyen a gyár szakasza előkelő helyen végzett. A polgári védelem városi parancsnoksága ebből az alkalomból öt személyt tárgyjutalomban részesített.

Valamennyiük közös érdeme, hogy megelőző tűzrendészeti propagandatevékenységük hatására az idei évben a Taurus szegedi gyárában még nem fordult elő tüzeset.

A Magyar Rádió Pécsi Stúdiójának adásából

Erdőtűz pusztított a Mecseken a Misina-gerincen. Mire a helyszínre érkeztem, a tűzoltók már megfékeztek a lángokat. A szűk erdei ösvényen dolguk végeztével már visszafelé baktattak.

Jóval a többiek után sétált az országút felé az a tűzoltó, akinek a képét szeretném röviden felrajzolni.

Szürke egyenruha, védősisak, az egyik kezében a lapát, amivel dolgozott. A másik kezében pedig egy csokor tarka tavaszi virágot szorongatott.

Pár másodpercig láttam, aztán elhaladtunk egymás mellett, s bennem azóta is megmaradt a kép, tűzoltó virággal.

Azt hiszem, sok mindent megtudtam erről az emberről. Így ismeretlenül is biztos vagyok benne, hogy az én tűzoltóm jó tűzoltó. Azért mertem ezt állítani, mert ez a tűzoltó olyat védett, amit szeretett.

A lángok mögött szirmokat és páfrányokat, színes lepkéket és tuscserjéket látott. Talán nem hangzik túl poetikusan, ha így fogalmazok, hogy az én tűzoltóm érzelmileg azonosult a munkájával, és aki szereti azt, amit csinál, nemcsak hasznosnak érzi a munkáját, hanem fontosnak is, az jól kell hogy végezze dolgát. Úgy hiszem, hogy nem tűzáz, hogy erdőtűzet az tud igazán oltani, aki szereti az erdőt. S ez ugye másra is igaz: A virág a tűzoltó kezében jelkép és ez számomra örökre a munkaszeretet szimbóluma marad.

Világ profetériát, egyesüljétek!
TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG
AZ MSZMP TOLNA MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A „Nyolcvanhat éves tűzoltó” című riportból vettük át az alábbi részletet:

Németh Ferenc 1916 óta aktív tagja a paksi önkéntes tűzoltó testületnek. Most, 86 éves korában még egyedül látja el a szertárosi teendőket. Április 4-e alkalmából Németh Ferencnek átadták Budapesten a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatát.

— Feri bácsi, miért lett tűzoltó?
— Megtetszett, ahogy gyakorolt a csapat. Odamentünk, néztük őket és én jelentkeztem.

— A munkájával nem volt nehéz összeegyeztetni? Honnan rohant a szertárhoz, amikor kongatták a harangot?

— Kocsis voltam 14 esztendeig, szolgáltam. Ha kongattak, ledobtam a gyeplőt és futottam. Átvette a lovakat, aki velem dolgozott. De az még nehezebb volt, amikor téglagyárban dolgoztam és onnan hívott a harang. Húsz évig dolgoztam téglagyárban, hajnali kettőkor már mentem és rakodtam, toltam a téglástragacsot este hétig. Fölraktam egyszerre százat meg százhuszat. Azért fájnak a lábaim.

— Mégis, sokat futott mint tűzoltó is ötven év alatt. Vagy mennyi is volt ez pontosan?

— Húsz év óta vagyok szertáros. Azelőtt 1916-tól kezdve oltottam a tüzet, először szivattyús voltam 5 évig, aztán kineveztek csővezetőnek. Persze a tűzoltás kevesebb munka, mint a sok gyakorlat.

— Mi a rendfokozata?
— Százados.

— Emlékszik nagy tüzekre?

— Sok tüzre vissza tudok emlékezni, ha szóba kerül. Itt Pakson a moziudvarban volt szeszgyár. Az nagyon égett, nem is tudtuk megmenteni. Egyszer Nagydorogra harmincöt perc alatt kiértünk, úgy rohantunk, hogy a lovak teste csupa hab volt. Megint csak Pakson egyszer nagy tűz volt a Kápolna utcában és az Új utcában: négy ház égett, összecsapott a tűz.

— A családban van-e utánpótlás?

— Egyik unokám, Velencei István városi-járásai parancsnokhelyettes Szekszárdon. Én indítottam el. Fiam nem született, van három lányom és tizenhét unokám.

Május 26-án 11.00 órakor tűz keletkezett a Bábolnai Mezőgazdasági Kombínát központjában, egy régi, használaton kívüli magtárban. A tüzet egy időben több dolgozó észlelte, és a járási tűzoltóparancsnokságnak.

Elsőként a kombinát vállalati tűzoltói avatkoztak be. Gyors és szakszerű munkájukkal megakadályozták a tűz továbbterjedését, jelentősen hozzájárulva ezzel több millió forint érték megmentéséhez és a tűzkár csökkentéséhez.

A tűzoltásban részt vettek a komáromi, a szónyi és a győri állami, valamint a banai és a nagyigmándi önkéntes tűzoltók.

A tűz következtében leégett egy háromszintes, öt éve kiselejtezett, bontás előtt álló, érték nélküli magtár és a benne ideiglenesen tárolt gyúlékony anyagok.

Az oltás során a mentési munkában segédkező egyik dolgozó bokaficam-sérülést szenvedett.

A tűz következtében 371 ezer forint kár keletkezett. A keletkezési ok megállapítása folyamatban van.

A kombinát vezérigazgatója igazgatói tanácsülésen soron kívül beszámoltatta a kombinát tűzvédelmi felügyelőjét, értékelte a tüzesetet, majd intézkedett

— a példamutatóan helytálló vállalati tűzoltók erkölcsi, anyagi elismeréséről;

— a dolgozók széles körű tájékoztatásáról.

Ez az eset is bizonyítja, milyen lényeges a vállalati tűzoltók jó felkészültsége, korszerű felszerelése, gyors, fegyelmzett ki-beavatkozása.

N. J.

Május 31-én, délután negyed kettő körül a Szerencs utca és a Mezőhegyes út kereszteződése felé tartott egy 3,5 tonnás Carpati teherkocsi, 3600 liter fűtőolajat szállított kannákban.

A vasúti átjárónál szolgálatot teljesítő vasutas figyelmeztette a gépkocsivezetőt, hogy ég az autó alattuk, de a vezető s a vele utazó két személy ezt ugratásnak vette. Am alig haladtak 50 métert, rá kellett jönniük az ijesztő valóságra. A vezető fekezett, pánikszerű gyorsasággal kiugrottak a még mozgó kocsiból. Kézioltókkal megkísérelték ugyan az oltást, azonban a készülékek töltete hatástalannak bizonyult a nagy mennyiségű fűtőolaj égésének megfékezésére.

A kb. 8 méter széles út mindkét oldalán közvetlen veszélybe került egy-egy földszintes lakóház, az egyikben 12, a másik-

ban 4 család lakik. A tűz átterjedt az egyiknek a tetőzetére, ablakaira, egyik lakószobájára és az épületben levő közért-raktárra, a másik oldalon pedig az ablak-redőnyökbe kaptak bele a lángok.

A riasztásra helyszínre érkező első egység ezért a lakóházak mentésével kezdte a beavatkozást, a hamarosan kikerkező többi egységek pedig a jelzéstől számított 23. percben 4 db E és 2 db habsugárral eloltották az igen veszélyes tüzet. Személyi sérülés szerencsére nem történt, az anyagi kár azonban jelentős.

A keletkezési ok tisztázására indult eljárás e sorok írásakor még nem fejeződött be, de nagyon valószínű, hogy a gépkocsi platóján szétfolyt olaj talált utat a kipufogódobhoz. A tűz rohamos gyorsasággal terjedt át a rakományra meg a jármű éghető szerkezeti részeire. A gyors tűzoltás

eredményeként a fűtőolaj döntő részét me-
erte károsodás.

Sikerült időben lezártni a közcsatorna lefolyóit, így a szétnyíló kannákból nem folyhatott olaj a hálózatba. A Csatornáz Művek meg a Közterület-fenntartó Vállalat szakbrigádjai nyújtottak segítséget tűzoltás után szükségessé váló olajmen-
sítéshez. Bármi lesz is a tűzvizsgálat eredménye, nem vitás, csakis sokkal nagyobb körültekintéssel lehet megelőzni az ily káreseteket. Budapesten is, vidéken is nemegyszer okoztak halált, súlyos sérülést és tetemes károkat, s idéztek elő a most nihoz hasonló veszélyhelyzetet.

Bélteczky József
tű. fhdy

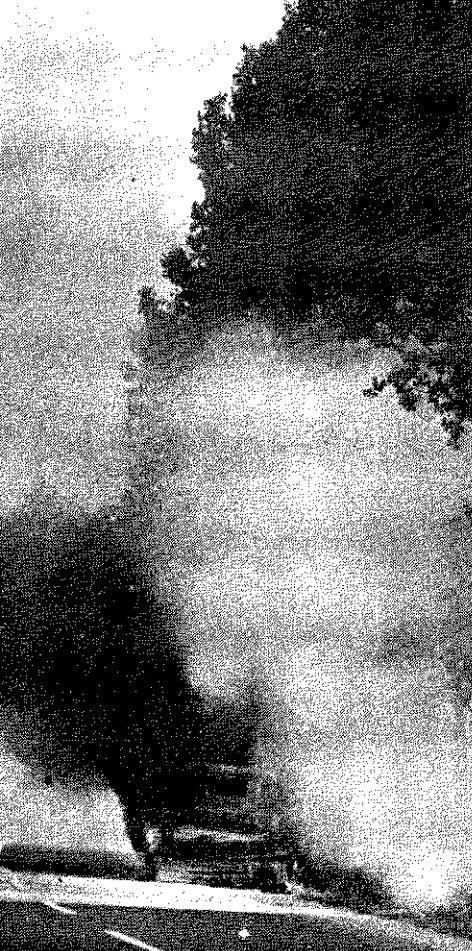
Fényképezte: Horváth Nándor

Oltás után a Carpati...

...és a rakománya

Június 7-én délután a 6-os számú főúton, a 130-as kilométerszelvényénél kigyulladt a Szabadegyházi Szeszipari Vállalat FM-15-53-as rendszámú Robur típusú gépkocsija, amelyet Széll Jenő pécsi lakos vezetett. Szállítmánya 20 széndioxid-gázpalack volt, közülük egy felrobbant. A tűz megfékezésére nagy erővel vonultak ki a szekszárdi és a paksi tűzoltók. Megfeszített munkájuknak köszönhető, hogy több palack nem robbant fel, de a gépkocsi így is leégett. A rendőrség szakértők bevonásával folytatja a vizsgálatot a tűz és a robbanás okainak megállapítására.

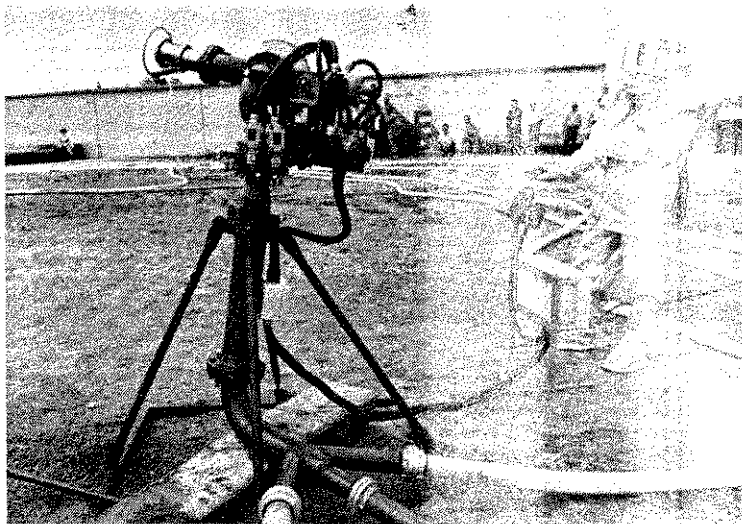
Írta és fényképezte: Geleta Pál

A közelmúltban az óriástranzformátorok tüzeinek oltási módjaival kísérleteztek a Dunai Hőerőmű Vállalat tűzoltási gyakorló területén a BM TOP Tűzvédelmi Kutatóintézet és a Magyar Villamos Művek Tröszt szakemberei.

Egy 15×10 m oldalhosszúságú műanyagfólia szigetelésű védőgödör közepére helyezték 5150×5150 mm oldalméretű tálcába állítottak egy 750 kV-os óriástranzformátort 1:3 arányban modellező berendezést.

A modell 3000×3600×3400 mm oldalhosszúságú, a tűznek kitett felülete 33,2 m² volt. A műanyagfólia fölé, a kőagyat modellező „védőgödörbe”, azaz a tálcába és a transzformátorba betöltötték 23 tonna transzformátorolaj rétegvastagsága átlag 11 cm volt. A begyújtáshoz mintegy 400 l benzint használtak fel.

Távírányítással is működtethető Skum rendszerű vízszóró berendezés

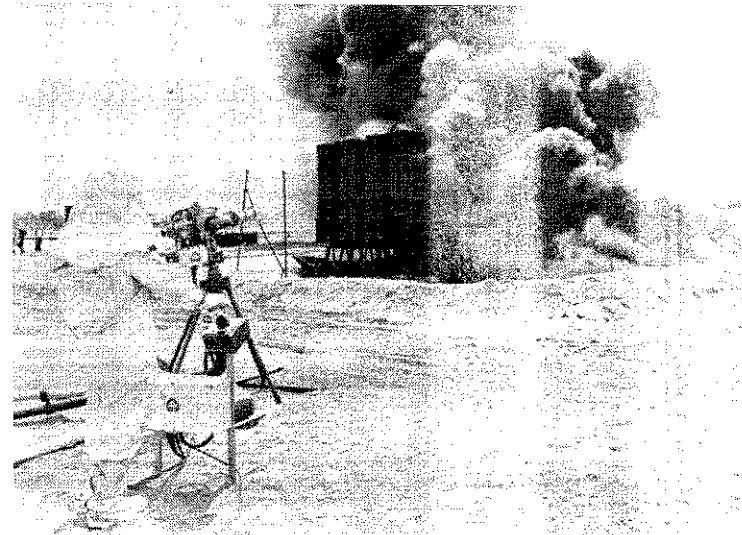
A vízzel történő oltáshoz 2 db „Skum” rendszerű vízszóró berendezés (az egyik házilag kivitelezett stabil, a másik eredeti gyári kivitelű hidraulikus mozgató szerkezettel ellátott) került felhasználásra. A Light—Water filmképző anyag 20%-os oldatával az oltás szintén ezekkel a berendezésekkel történt.

A Light—Water filmképző habanyag 6%-os oldatával is oltották: a habszerelvény ebben az esetben a Magyar Villamos Művek Tröszt 2 db kísérleti jellegű 200/2,4 kézi nehézhabszugárcsőve volt.

Az EVEGÉN UM nehézhabbal végzett oltáshoz 2 db 530 l/p teljesítményű, 6 att nyomással működő „X”-es habsugárcsővet használtak.

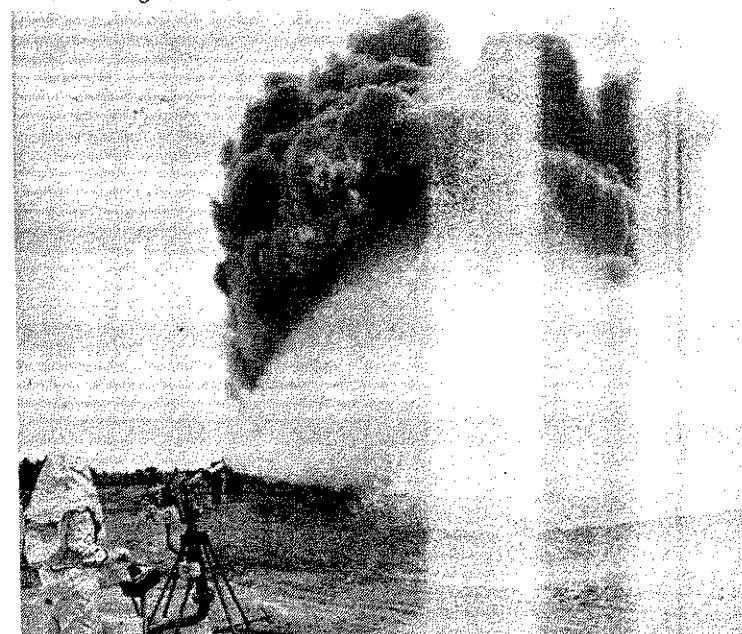
A tervezett oldatkonzentrációk értékét kevés eltéréssel sikerült tartani, ezt mutatták a kísérlet közbeni mérések.

A kísérlet idején 30—35 km-es sebességű ÉNY-i szél fújt. Ezért a kísérleti tervben rögzített felállási helytől el kellett térni: mindkét Skum-monitor a tűzobjektum ÉNY-i oldalán, a „védőgödör” sarkainál került felállításra. Távolságuk a trafótól 9,6, illetve 11,4 méter volt. Az „X”-es habsugárcsőveket szintén az ÉNY-i oldalon szerelték meg.

Gyújtás utáni 2. perc az első kísérletnél

Az oltás megkezdése

Az első kísérletnél szórt vízsugár volt az oltóanyag, intenzitása 18 l/p.m². A szerelvénnyek: 2 db Skum vízszóró berendezés, 2×1600 l/p teljesítménnyel, 5 att nyomáson. Az előégetés 9'30" volt. A tűz ellenőrzés alatt 150"-ig volt. A befejezett oltás ideje 180".

Az oltás befejeztével a transzformátort nem hűtötték vissza, ezért a bordákból kicsepegő olaj kb. 80—90" után újra begyújtotta az objektumot. Az előégetés most 6'45" volt. A tűz mintegy 50"-ig volt ellenőrzés alatt, az oltási idő 60" lett. Ennél a kísérletnél az

Újragyújtott a bordákból kicsepegő olaj

vizsgálták, hogy 60" alatt milyen mértékben vehető ellenőrzés alá a tűzobjektum.

A harmadik kísérletnél 7 perces előégetést végeztek. A felhasznált oltóanyag most a Light—Water habképző anyag 2⁰/₀-os oldata volt, 21 l/p/m² intenzitással.

A tűz ellenőrzés alatt 40"-ig, a befejezett oltás ideje 55" volt. A tüzet — a szándékosan megtartott kis lángoktól eltekintve — sikerült teljes ellenőrzés alá vonni. Az újragyulladás 70" múlva következett be. A negyedik kísérletet mintegy 7,50-es előégetés után a Light—Water habképző anyag 6⁰/₀-os oldatával és a 2 db 200/24 kísérleti kézi habugárcsővel végezték. A tűz ellenőrzés alatt 75"-ig volt, az oltásidő 107".

Az utolsó kísérletnél az EVEGÉN UM fehérje habképző anyag 5⁰/₀-os oldatát használták. A szerelvény ezúttal: 2 db „X”-es habugárcső, 2×530 l/p teljesítménnyel, 6 att nyomáson. Az előégetés 6'30", a tűz 90"-ig volt ellenőrzés alatt. A befejezett oltás ideje 111".

ERŐSEN TAGOLT FELÜLETŰ TRANSZFORMÁTOROK TŰZEI

Az erősen tagolt felületű transzformátorok tüzei eredményességgel az oltás megkezdésétől számított egy percen belül csak olyan berendezésekkel olthatók, amelyek víz- vagy habugárai a felület minden pontját egyszeri ütközéssel elérik.

A kísérletnél nyilvánvalóvá vált, hogy a „stabil” elrendezésű monitor (az erős szél következtében átcsoportosítás miatt) csak magában kevés lett volna a tűzobjektum déli oldalának eloltására.

Megállapítható, hogy szórt vízsugárral is oltható az ilyen nagyságú trafók tüze. A Light—Water filmképző anyag 2⁰/₀-os oldatával történő tűzoltás már optimális biztonságot ad. A tapasztalat szerint ezekkel a berendezésekkel végzett oltásoknál felesleges a nagyobb keverési százalék. Kézi tűzoltó szerelvényekkel is olthatók a trafótűzek, de hővédő ruha használata kötelező, tekintettel arra, hogy védősugár nincs.

A kísérlet során mért néhány műszaki jellemző:

Az olaj hőmérséklete: 90 °C.

Egyes fémrészek hőmérséklete: 1000 °C.

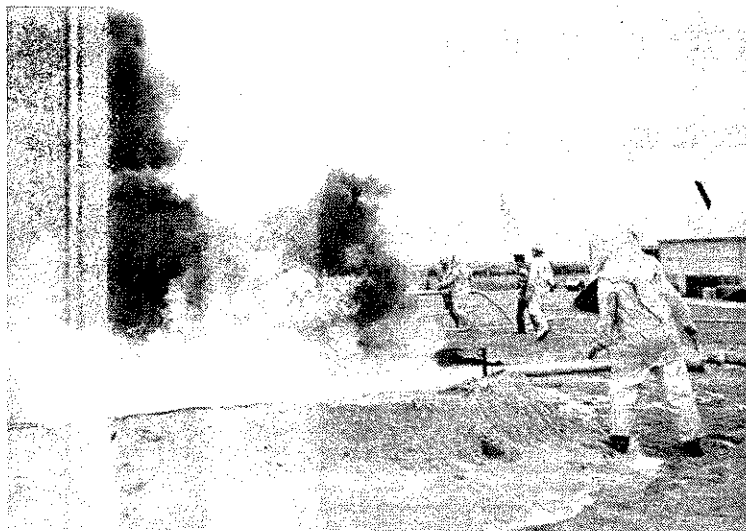
Kisugárzott energia: 7300 kcal/p.

Gépolaj fűtőértéke: 42,28 MJ/kg.

Gépolaj tömegégési sebessége: 0,67 kg/p/m².

1 l víz hőelvezető képessége: 630 kcal.

— Kútvölgyi —

... valamint az EVEGÉN UM-mal „X” habugárcsővel

Mérik az olaj hőmérsékletét

Kísérlet a Light—Water filmképző habanyag 6⁰/₀-os oldatával ...

A vegyszerek meghatározzák az oldat százalékos koncentrációját

vetítése követi, amelyik közvetlenül kapcsolódik a témához.

Hiányoljuk azt is, hogy az új jogszabályok szerinti területfelelősi ellenőrzési füzet a mai napig sem jelent meg. Ha kapható lenne, a tanácsok bizonyára megvásárolnák őket mindenhol az országban. Könnyebbé válna a területfelelősi szolgálat, mert így elég sokat kell körmölni, s emiatt nem szívesen vállalják az önkéntesek a megbízatást.

Auth Ottó önk. tű. hdgy.
parancsnok
Dunaszekcső

októberben az Olaj- és Gázipari Vállalatok Százhalombattán megrendezett első versenyén is mind az öt számban kiemelkedően jó eredményt értek el, 22 csapat közül a legjobb teljesítményidővel lettek elsők.

Amikor április 12-én hivatalosan is megtudták a nagy újságot, örömmel vállalták a felkészüléssel járó nehézségeket. Másnap megkezdték a munkát. Felkészülésükhöz a BTFO tűzvédelmi előadója foglalkozási ütemtervet készített. Az első időszakban heti 3×2, a második időszakban heti 3×3, az utolsó héten pedig minden nap 3 óra foglalkozást írt elő.

A foglalkozások feltételeit a KFV és bázakerettyei üzem gazdasági vezetői is teljes mértékben biztosítják. Hasonló segítség tapasztalható a lenti járási és városi tűzoltó-parancsnokság, a Zala megyei tűzoltó-parancsnokság és a BM TOP részéről is. Erre a segítségre a továbbiakban is szükség lesz, mert az osztrák bronz és ezüst teljesítmény jelvényért folyó versenyeljárás szabályai igen bonyolultak és teljesen eltérőek a miénktől.

Ennek ellenére a csapat tagjai, a felkészítésükben részt vevők és a vállalat dolgozói is bíznak abban, hogy a tűzoltóim mindent megtesznek azért, hogy külföldön is méltóképpen képviseljék népköztársaságunk színeit.

Kistűrjesi Anta

a Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat tűzvédelmi előadója
Nagykanizsa

Hasznos ajándék

Új TŰ-1-es gépjárműfecskendővel gyarapított a tiszafüredi önkéntestűzoltó-egyesület. A gépjárművet a Magyar Hajó- és Darugyár adományozta részünkre.

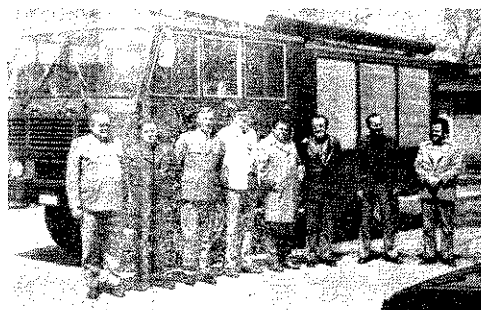
Tiszafüredre egyre több olyan gyáregység települ, amelyek tűzvédelméhez nagyobb teljesítményű szerre van szükség, és a Hajógyár gyáregységének tűzvédelméről is részben az egyesületnek kell gondoskodnia.

Az átadásra május 4-én került sor. Ezen megjelent Faragó Pál, az MHD Központi Gyáranak beruházási osztályvezetője, Makula László tű. szds., a Szolnok megyei tűzoltó-parancsnokság képviselője, Mátyus Sándor tű. fhdgy., járási tűzoltóparancsnok, Rente Ferenc, a nagyközségi közös tanács elnöke, Póta Géza önk. tű. fhdgy., egyesületi parancsnok, valamint az egyesület tagjai.

Faragó elvtárs az átadáskor elmondta, hogy az MHD szívesen adományozza ezt a nagy értékű gépjárművet annak az egyesületnek, amelyiket országosan is mindig a legjobbak között emlegetnek. A gépjárművet a fenntartók nevében Rente Ferenc tanácselnök vette át és bizta az egyesület gondjaira.

Egyesületünk, mivel járási székhelyen működik, területi feladatot is ellát. Ez a gépkocsi nagy segítségünkre lesz munkáinkban.

Kádár Kálmán önk. tű. szds.
Tiszafüred

Készülődnék a nemzetközi versenyre

Bázakerettyei üzemünket az a megtiszteltetés érte, hogy tűzoltócsapata részt vehet július 6-tól 8-ig az Osztrák Tűzoltó Szövetség által rendezendő nemzetközi versenyen. A választás olyan tűzoltócsapatra esett, amelyik évtizedek óta szép versenyhagyományokat mondhat magáénak. Többszörös járási, megyei, országos, sőt országos bajnokok is voltak. Tavaly

Vetélkedőket szorgalmazunk

Röviden arról szeretnék tájékoztatást adni, hogy az elmúlt években sajnálatos módon emelkedett a tüzesetek károssága a zalaegerszegi városi és járási tűzoltóparancsnokság illetékességi területén. Tavaly például elérte a 6 millió 200 ezer forintot.

A káresetek számának és kárértékének visszaszorítása érdekében, a megelőző tűzvédelmi előírások fokozottabb érvényre juttatása mellett, nagy gondot fordítunk a tűzvédelmi propagandamunkára. A múlt évben a mezőgazdasági térszékben szerveztünk tűzvédelmi vetélkedőket, idén pedig a nagyobb létesítmények vezetőinek javasoltuk körlevélben a vetélkedők megszervezését.

Örömmel közölhetem, hogy felhívásunkat követően több létesítményben rendeztek vagy rendeznek majd vetélkedőket. A szervezéshez parancsnokságunk részéről minden segítséget megadunk.

A Ganz-MÁVAG Zalaegerszegi Gyárána vezetői 70-75 dolgozójuk megjelenését biztosították az előadásokon, és díjazásra 3200 forintot fordítottak. Kérték a dolgozókat a szocialista brigádokat vagy az egyénileg indulni szándékozókat, vegyenek részt a vetélkedőn.

Az érdeklődés felkeltése sikerült, eredményes vetélkedőt szerveztünk. A szervezésben, a zsüri munkájában részt vett gyáregység igazgatója, Borsos György elvtárs, a fejlesztési főmérnök — aki egyben a tűzvédelmi bizottság elnöke —, a tűzvédelmi felügyelő és a vállalati tűzoltóparancsnok. A vetélkedők között voltak mérnökök, fizikai és női dolgozók is.

A vetélkedőn elért eredményeket az osztályok, üzemrészek és brigádok munkaverenyének és a brigádmozgalom értékelésénél is figyelembe veszik.

Többet a községi önkéntesekért

(Levélrészlet)

A TŰZVÉDELME révén, mely fontos része a szakmai élet fejlődésének, olyan információkhoz jut az ember, amelyeket hasznosítani lehet a gyakorlati életben. A tüzesetek szakszerű leírása pedig még jobban felkelti a figyelmet, hogy egyes tüzesetek megelőzése érdekében mire kell igen nagy figyelmet fordítani az ellenőrzések során. Nagyra értékeljük az önkéntes munkáját, mivel biztosítják a szaklap megjelenését, s azon keresztül az egyéni szakképzés lehetőségét.

A nemes célkitűzések mellett is úgy érzem azonban, hogy a községi önkéntes tűzoltóságért többet is lehetne tenni a szaklapon keresztül. Az a meglátásom, hogy országosan az egyesületek egymástól elszigetelten működnek. Igen sok esetben még a szomszéd község egyesületével sincs megfelelő kapcsolat. Nálunk is így volt korábban. Létezett ugyan kapcsolatunk, de nem szakmai.

1975-től ennek kiépítését tűztük ki célul, s tettük ezt azért, hogy szakmai újdonságokat ismerjünk meg. *Majs, Somberek, Vérménd és Pécsvárad* egyesületeivel azóta is szakmai találkozókat rendezünk évente. Jelenleg *Bátaszék* egyesületével van soron az együttműködési megállapodás megkötése.

Erőfeszítéseink mind azt a célt szolgálják, hogy szakmailag erősödjünk, tartalommal töltsük meg a tűzoltóéletet. Mindig az új tűzoltói vonásokat kutatjuk, s ezt csak úgy lehet, hogy több egyesület belső életét ismerjük meg. E tekintetben nagy segítséget nyújthatna a szaklap, ha lenne rá lehetőség, hogy minden számban egy oldal terjedelemben jó önkéntes egyesületeket mutatna be, főként arról az oldalról, hogy ezt a színvonalat hogyan tudták elérni. Ez a többieknek is iránymutatást jelentene a jó alapok megteremtéséhez. Meg az is bizonyos, hogy minden egyesületi életnek vannak olyan egyedi vonásai, amelyek a fejlődést elősegítik. Ezeket ilyen módon közzé kellene tenni.

Nagyon szép példa volt, amikor a karácsonyi ünnepek idején a televízió bemutatta *Fadd* község egyesületét. Az ilyen események mindig előbbre viszik az önkéntes tűzoltók életét.

Mi, dunaszekcsőiök nem számítjuk magunkat a legjobbak közé, bár értünk el eredményeket. 546 pártoló családunk van, akik tagdíjakkal segítik az egyesületet. 1977-ben, jó munkánk révén, 110 ezer forintot kaptunk, s ezt a szertár felújítására használtuk fel. Még 49 ezer forint értékű társadalmi munkát is végeztünk, így egy 50 fő befogadására alkalmas oktatóhelyiség kialakítására is sor került. A márciusi közgyűlést és az új tűzoltók eskütételét már itt rendeztük.

Gondként említem, hogy kevés a tűzvédelmi szakfilm. Véleményem szerint, egy-egy előadás vagy oktatás jóval eredményesebb, ha azt olyan tűzvédelmi tárgyú film

Az elsajátított újabb ismeretek birtokában remény van arra, hogy a tanultak realizálódnak a gyakorlati munkában, és tűz em a gyáregységben, sem pedig a többi vetélkedőt szervező létesítményben nem életkezik.

Gradvólt Ferenc tű. szds.
Zalaegerszeg

Készülünk a táborozásra

Ismét itt a nyár, a budapesti V. kerületi tűrtörő tűzoltók megint készülődnek a tábori életre.

A téli foglalkozásokon mind a tanteremen, mind a szerelési gyakorlatokon nagy gykekezettel sajátították el a tudnivalókat, így ezeket majd a nyár folyamán kamaoztathassák.

A jó idő közeledtével egyre jobban nő feszültség, a vágyakozás a tábori élet után. Mind sűrűbben kerülnek szóba az múlt nyári emlékek Makkoshotykáról, hol két hetet töltöttek. A rossz idő miatt okáig jártak ugyan a sárban, az összenyomás mégis olyan élményt jelentett, mit nem lehet elfelejteni. Sokat edződtek, elfrissültek, fejlődtek, sok új ismerettel yarapodtak. Nem véletlen, hogy a táborárás óta is szinte egyfolytában azon drukolnak, hogy minél előbb teljék el az idő, s újból mehessenek a táborba.

Az úttörő gárda tűzoltó egysége tavaly lakult kerületünkben, és nyáron már 21 aajtás vett részt a kiképzésen a makkosotykaúttörőtáborban. Kiváló eredményt rtek el a beszámolókon. Az eredmények s a sok élmény hatására mindenki vidáan, jókedvűen tért haza.

Jó eredmények természetesen csak úgy rhetők el, ha a feladatok végrehajtásához z adottságok is biztosítottak. E téren a múlt évi táborozáson nem volt hiba, Úttörőink igen nagy tisztelettel és szeretettel ondolnak a sátoraljaiúj helyi városi-járásí arancsnokság dolgozóira és vezetőire. Küönös képpen *Kosztán Miklós* tű. őrgy. elvársra, aki a sikeres táborozáshoz nagy yakorlati és erkölcsi segítséget nyújtott.

Úttörőink nagy bizakodással és reményvedve gondolnak a nyárra, és készülnek hotykaúttörőtáborozásra.

Bízunk abban, hogy az idén júliusban s jól érzik majd magukat, és élményekén még gazdagabban térnek vissza a táorból. Sikeres táborozásukhoz több válat (pl. a Mechanikai Labor, az Egyetemi lyomda, a Malomipari Szolgáltató Vállat, a Nyomdaipari Grafikai Vállalat, toábbá a Belkereskedelmi Szállítási Vállat) ajánlotta fel segítségét.

Osváth József
V. ker. Úttörőgárda-parancsnok

Körlevél — megelőzés céljából

A bécsi áruházi tűz után, új kezdeményezésként, vállalatunk körlevélben kereste meg áruházainkat és bolttegecségeinket. Ebben főleg a már megtörtént nagyobb tűzekkel, s az ezekből levonható tapasztalatokkal foglalkozunk. Tesszük ezt azért, hogy dolgozóinkban ébren tartsuk a megelőzés tudatát, és egyúttal a társvállalatok figyelmét és felhívjuk ennek fontosságára, s nem utolsósorban ösztönözzük őket módszerünk alkalmazására.

Évenként májusban tartjuk a szokásos tűzvédelmi oktatást, filmvetítéssel egybekötve. Az idén egy kicsit csúsztunk vele; június 6. és 24. között bonyolítottuk le. Azt terveztük ugyanis, hogy összehozunk egy kiállításra való anyagot a kereskedelemben előfordult tüzesetekből, de egyelőre ez nem sikerült. Mindenesetre reméljük, hogy jövő májusra együtt lesz a képanyag és azt a megye területén minden dolgozónk megtekintheti majd.

Megelőző tűzvédelmi propaganda-tevékenységünkben vezérelvünk, hogy mindent megtegyünk a magunk területén. Vigyázzunk vállalatunk dolgozóinak testi épségére és a ránk bízott nagy értékű népgazdasági vagyponra.

Berkes Jenő
tűzvédelmi előadó
Vas megyei
Iparcikk Kereskedelmi Vállalat
Szombathely

Tűzoltószakkör

A mezőkövesdi Zalka Máté Úttörőházban 5 évvel ezelőtt alakították meg az úttörőtűzoltó-szakkört.

Évenként 20—25 úttörő vett részt a heti foglalkozáson. Jól összeállított éves programjukban ilyen témák szerepeltek: a tűzoltóság és tűzvédelem fejlődéstörténete, megelőző tűzvédelmi követelmények napjainkban, játékos tűzvédelmi vetélkedők, tűzoltókészülékek ismerete, kismotorfecskeendő-szerelés.

De rendszeresen tartottak sport jellegű foglalkozást is, pl. légpuskalövészet, futball. Tervük még az is, hogy a szakkör tagjai 14. életévük eléréséig segédmotor-kerékpár-vezetésből is vizsgázzanak.

Eredményes tevékenységük alapja az úttörőház igazgatójának és a tűzoltó-parancsnokság dolgozóinak jó munkakapcsolata.

Az úttörő tűzoltók járási versenyén is évről évre részt vesznek a szakkör tagjai.

A közelmúltban a város gyermeknapj ünnepegyén ügyességi és tűzoltási bemutatóval jeleskedtek.

Gecse István tű. szds.
városi és járási
parancsnokhelyettes

Tűzvédelmi vetélkedő

A Kismotor- és Gépgyár mezőkövesdi 3. sz. gyárában tűzvédelmi teszt vetélkedőt hirdettek meg. A széles körű érdeklődést és nagyszámú benevezést példázza az a tény, hogy egyéni helyett 3 fős csoportok vetélkedőjét kellett megtartani. Így mintegy 30 csoport vett részt: szocialista brigádok tagjai, akik között szép számmal képviseltették magukat a női dolgozók is.

Tűzvédelmi ismeretekből alaposan felkészültek, több csapatnál holtverseny alakult ki.

Az I—II. helyezést elért Clara Zetkin és Révész Géza szocialista brigád jutalmul 500-500 Ft pénzzutalomban részesült.

Gecse István tű. szds.
városi és járási parancsnokhelyettes

Verseny Hatvanban

Több éves hagyomány Hatvanban, hogy június elején megrendezik a Kinizsi-sportpályán a vállalati és a községi önkéntes tűzoltók versenyét. Az ez évi versengés több kategóriában folyt. A versenyt *dr. Nagy Béla*, a városi tanács vb igazgatási osztályvezetője nyitotta meg, az elnökségben részt vettek *Toronyai István* tűzoltó ezredes, megyei parancsnok, *dr. Lukács Lajos* vb-titkár, valamint a vállalatok és tömegszervezetek képviselői.

A lendületes, izgalmas versenyen az alábbi eredmények születtek:

800-as kismotorfecskeendő-szerelésben, vállalati kategóriában: 1. Hatvani Cukorgyár, 2. MÁV, 3. Volán.

A községi csapatoknál: 1. Heréd, 2. Boldog és a 3. Nagykökényes. 400-asban versenytárs nélkül indult a Duna Cipőgyár vállalati, és a boldogi ifjúsági csapat.

Az értékelés ideje alatt a pályán a 800-as kismotorfecskeendővel bemutatót tartottak a boldogi és a herédi úttörők. A versenyen részt vevő úttörők a Hatvani AFÉSZ-től 500-500 forintos vásárlási utalványt kaptak.

A díjakat és az okleveleket *Kristóf János*, városi parancsnok adta át.

Ködmön Ferenc
Hatvani Konzervgyár

Értesítjük az önkéntestűzoltó-egyesületeket és vállalati tűzoltóságokat, hogy az új tűzoltó-egyenruhák és felszerelési cikkek forgalmazását megkezdtük és a gyártó vállalatok szállításaitól függően az ellátást biztosítjuk.

A régi tűzoltó-egyenruházatoknak új jelvényekkel és rendfokozati jelzésekkel való ellátását a **MUNKARUHÁZATI KISKERESKEDELMI BOLTUNK** biztosítja:

Budapest VIII., Krúdy Gyula u. 3. Irányítószám: 1088. Telefon: 139-087

(A vidéki munkaruházati boltoknak egyenruházati cikkekkel való ellátására csak a fenti bolt feltöltése után kerülhet sor.)

A több méretben készülő egyenruházati cikkeket a következő méretekből lehet megrendelni:

tűzoltó fésűs tányérsapka, férfi 53–60-as,
tűzoltó női kalap 53–60-as,
tűzoltó sávoly tábori sapka, férfi 53–60-as,
tűzoltó sávoly tábori sapka, női 53–60-as,
tűzoltó szürke ing, 37–46-os,
tűzoltó fehér ing, 37–46-os méretig,
tűzoltó férfi sávoly szerelőruha:

N 164–44 (régi 44-es méret)

T 164–47 (régi 46-os méret)

T 170–47 (régi 48-as méret)

T 170–50, T 176–50, T 182–50

(régi 50-es méret)

T 170–53, T 176–53 (régi 52-es méret)

T 182–53, E 176–53 (régi 54-es méret)

T 182–56, E 176–56 (régi 56-os méret)

E 176–59 (régi 58-as és 60-as méret)

E 170–62 (régi 62-es és 64-es méret)

„N” Normál testtípushoz tartozik az a méret, ahol a derékbőség kisebb a mellbőségnél és ez az eltérés 10 cm-nél nagyobb.

„T” Telt testtípushoz tartozik az a méret, ahol a derékbőség kisebb a mellbőségnél és ez az eltérés 10 cm-nél nem nagyobb.

„E” Erős testtípushoz tartozik az a méret, ahol egyezik a mellbőség a derékbőséggel, vagy a fentieknél nagyobb a derékbőség.

A megrendeléseket kérjük a kívánt szállítási határidő előtt 90 nappal megküldeni.

FIGYELEM!

Az 1980. évi beszerzésre tervezett fenti öltözetecikk-igényeket, továbbá a fésűs öltöny, ingkabát, ballonkabát és bélés előregyártott egyenruházati szükségleteket – a kapacitások biztosítása érdekében – tájékoztató jelleggel, kérjük, 1979. AUGUSZTUS HÓ 31-IG vállalatunk részére megküldeni szíveskedjenek.

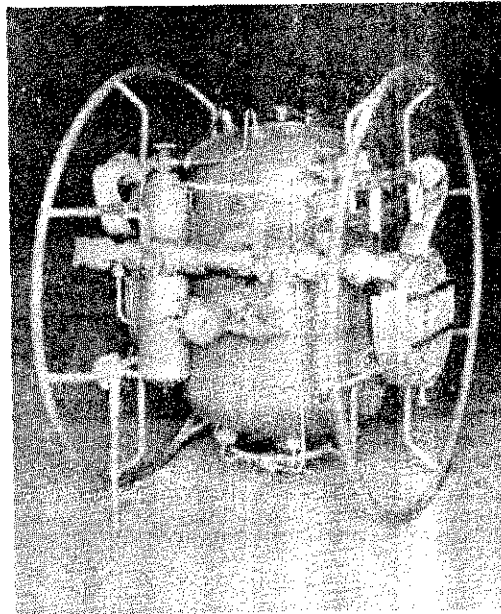
Címünk: **MUNKARUHÁZATI KERESKEDELMI VÁLLALAT, Budapest VIII., Ullői út 14.**

Postacím: Budapest, Pf. 190. Irányítószám: 1368.

Telefon: 344-588, 142-667. Telex: 22-6461.

(X)

ELZETT MŰVEK

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

Mint minden területen, a tűzvédelemben is célszerű, ha a technikai létesítmények számszerű gyarapodása együtt jár a minőség és a teljesítmény növekedésével. Az Elzett Művek porraloltókészülék-gyártmányainak teljesítménymegosztás szerinti vizsgálatánál viszont kiderült, hogy a forgalomba kerülő készülékegységek számszerű gyarapodásától elmaradt a teljesítménynövekedés.

Tájékoztató közleményeinkben több esetben felhívtuk a figyelmet a készülékállomány teljesítményének elsődleges-ségére a számszerű fejlesztés mértékének megállapításánál. Pl. folyadék- vagy gőzfázisú szénhidrogének oltásánál egy 250 kg-os gördíthető porraloltó tűzoltási hatékonysága, a helyi körülményektől függően, kedvező esetben akár 10 db 12 kg-os készülék hatékonyságát is meghaladhatja.

A gördíthető 250 kg-os porraloltók másfél évtizedes használati tapasztalatai igen kedvezőek. Számos veszélyes tüzet sikerült leküzdeni a gördíthető 250 kg-os porraloltókkal.

A gördíthető 250 kg-os porraloltó, megfelelő kezelőszemélyezettel, hatékony eszköze a létesítmény tűzvédelmének. Üzembiztonsági, kezelhetőségi, idő- és sérülésállósági tapasztalatai igen kedvezőek.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VÁLLALATI TŰZOLTÓPARANCSNOKOK, BERUHAZÓKI

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést:

Multikar 25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W 50 típusú alvázra szerelt P 1500 (2x750 kg-os) porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Felhívjuk ügyfeleink szíves figyelmét, hogy a 2 és 5 kg-os BCF halonnal oltó készülékek újrafeltöltésénél és javításánál az „a z o n n a l i” készülékcsere-t vezetjük be.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.
Fábián Sándor műszaki o.v.,
Telefon: 200-557, 409-590, 409-735
Irányítószám: 1388, Pf. 99.

(X)

A Lenfonő- és Szövőipari Vállalat (LSZV) a tűzvédelem tömlőellátásáért

A tömlőkészletek időszaki ellenőrzése

Az időszaki ellenőrzések és nyomáspróbák alkalmával győződünk meg a készenléti, valamint a tartalék tömlők műszaki állapotáról, a tűzoltás céljára való használhatóságáról.

A tömlőkészletek időszaki ellenőrzését az MSZ 15 606–71 szabványba foglaltak szerint kell elvégezni.

A kendertömlők ellenőrzése és nyomáspróbája fokozott gondosságot igényel, mivel azok kevés kivétellel elhasználódtak, így tűzoltás céljára alkalmatlanná váltak.

Az LSZV-gyártmányú, 100⁰/₀-os poliészter tömlők igen kedvezőtlen körülmények között is időállóak, üzembiztosak, karbantartásuk a lehető legegyszerűbb.

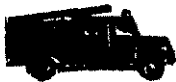
A tömlőkészletek kiegészítését és a selejtpótlást biztosítuk LSZV-gyártmányú poliészter tömlőkkel

FORGALOMBA HOZZA A MUÁRT 9. SZ. FIÓKJA.

Cím: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.

Szakmai kérdésekben felvilágosítást ad az LSZV Kereskedelmi Főosztály: Varga Lajos üzletkötő.
Cím: Budapest VI., Zichy u. 32. Telefon: 124-057.

(X)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75

1. ÉPÜLETLÉPCSŐK TÚLTERHELES MIATT, TALAJSÜLLYEDÉS-NEL, FALNEDVESEDÉS-NEL, TŰZ VAGY ROBBANÁS HATÁSÁRA SÉRÜLHETNEK MEG; A SÉRÜLT LÉPCSŐKET ÍGY ERŐSÍTÜNK MEG (folyt.: függ. 18.).
2. Például röv. 13. A mező. 14. Kis rágcsló. 15. Kicsinyítő képző.
16. Idegen levegő! 17. Tova. 19. Zenei hangok. 20. Női ruharész. 21. Azonos római számok. 22. Férfinév.
23. Nagyon csúnya. 25. Van ötörai s. 26. Vissza: késsel ír. 27. Hirtelem eltol. 29. n! 30. Becézett női név. 31. Személyes névmás. 32. Volt magyar rádiómárka. 33. Melyik személyt? 33. Nagy optikai gyárunk. 36. Vérsatornája. 38. Kiből? 39. Melyik tárgyat? 41. Emberelemlékezet... 42. Mint 17. 43. Fertőtlenítőszer. 44. A rabság elele (az igán kívül). 47. Nagyon zűkséges. 48. AAAAAA! 49. Fecsegete rajzfolyadékkal bekent. 50. Személyes névmás. 51. Politikai is van ilyen (vissza). 53. Éneklő zűcscka. 54. Azonosak! 56. Mint 33. 57. Az NDK KISZ betűjele. 58. Fűndérkirálynő. 60. A négy lábú. 1. Hotelek.

2. Vannak ilyen károk is. 3. Képző. 4. Nem hamisítvány. 5. Amikor esik a hó. 6. Levéltávirat. 7. Tihószó. 8. Az ilyen pályán lövésverseny is látható. 9. A FÜGG. 12-RE, KERESZTBE, EZEKET SZÜ-

GEZZÜK. 10. Az argon vegyjele. 11. Állatok tartására a mezőn elkerített területek. 12. HA A LÉPCSŐ EGY VAGY TÖBB FOKA KITÖRÖTT, A NYILASSAL — A LÉPCSŐKAR IRÁNYÁBAN — EZT TEGYÜK. 18. A VÍZSZ. 1. FOLYT. 23. Verskellék. 24. Kettőzve: afrikai dob. 28. Döntőjét májusban játszották. 32. Azonos magánhangzók. 34. Férfinév. 37. Tevő. 40. Dunántúli városunk. 41. Pest megyei község. 42. Játékost nem enged játszani. 45. Rózsa Sándor ezen lovagolt! 46. Indulatszó. 52. Kedd páratlan betűi. 53. Betegség jele. 53. Alsóbb helyre. 56. Mint 15. 58. 1050 római számmal. 59. Északi férfinév.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vissz. 1., függ. 18., 9., 12.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: ez a lépcsőfajta a legveszélyesebb.

A helyesen megfejtők között könyvtulványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. augusztus 15.

K. I.

A 6. számban megjelent kereszt-rejtvény megfejtése a következő: EGYSZERŰ MODON KITÁMASZTJUK; VAGY LEBONTJUK; ALÁTÁMASZTÁSSAL; GERENDAVEG.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: ALÁTET.

Könyvtulványt nyertek: Lukács Béla, Eger; Molitor András, Erdősmecke; Sztár Miklós, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

HALOTTAINK

KRIZSÁN JÓZSEF
tű. zls.
1926—1979

Tragikus hirtelenséggel elhunyt a dabasi járási tűzoltó-parancsnokság szerparancsnok-helyettese. 1952-től teljesített szolgálatot az állami tűzoltóság állományában Vecsésen, majd Dabason. Munkáját mindenkor fejelemzetten látta el, tevékenységét magas fokú hivatástudat jellemezte. Kiemelkedő munkájáért több esetben részesült kitüntetésben és más elismerésben.

BÍRÓ IMRE
ny. tű. őrnagy
1903—1979

Rövid ideig tartó súlyos betegség következtében hunyt el. 1925-ben önkéntes tűzoltóként kezdte. 1945-ben részt vett Debrecen város tűzoltóságának megszervezésében.

1948—58-ig, a XI. kerületben parancsnokhelyettesként dolgozott. Példamutató, lelkiismeretes munkájáért megkapta a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatát és a Felszabadulási Jubileumi Emlékérmét.

KÖTELES ISTVÁN
ny. tű. ftőrm.
1925—1979

Súlyos betegség után elhunyt a mezőtúri városi tűzoltó-parancsnokság nyugdíjas tagja. 1942—1973-ig teljesített tűzoltói szolgálatot, előbb városi, majd állami tűzoltóként, beosztott tűzoltói, valamint telefonos beosztásokban. 1952-től tagja volt a pártnak. Munkájáért megkapta a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatát és a Jubileumi Emlékérmét.

BERTA ISTVÁN
önk. tű. szds.
1928—1979

A Veszprémi „BAKONY” Művek tűzvédelmi csoportvezetője elhunyt.

1948-tól 1968-ig a veszprémi városi tűzoltó-parancsnokság állományában dolgozott különböző beosztásokban, majd 1968-tól a veszprémi „BAKONY” Művekben.

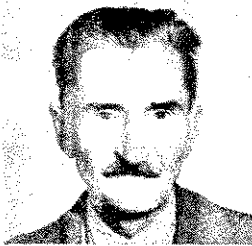
Sokat tett a gyár tűzvédelmének fejlesztéséért. Feladatát mindig példás szorgalommal látta el.

KOZMA ÁDÁM
önk. tű. ftőrm.
1900—1979

A majsi önkéntestűzoltó-egyesület veteránja, az aranykoszorús szolgálati érem tulajdonosa elhunyt. Életét küzdelmes évek sora jellemezte. Példamutatóan állt helyt a II. világháború nehéz éveiben. A felszabadulás után, a békés építőmunkában példás szorgalommal járt elől.

Tűzoltó érdemei célvélhetetlenek a közéleti tűzoltóság felvirágoztatásában.

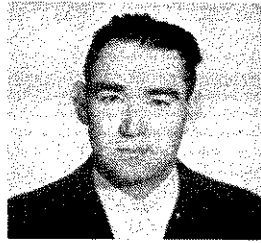

OLLÉ LAJOS
önk. tű. ftőrm.
1932—1979

A tiszaföldvári tűzoltó-egyesület tagja tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Ollé elvtárs 1947 óta nagy szorgalommal végezte tűzoltói tevékenységét. Munkájával nagyban hozzájárult a tiszaföldvári egyesület fejlesztéséhez.

Aktív, szorgalmat kész tűzoltóját vesztette el személyében az egyesület.

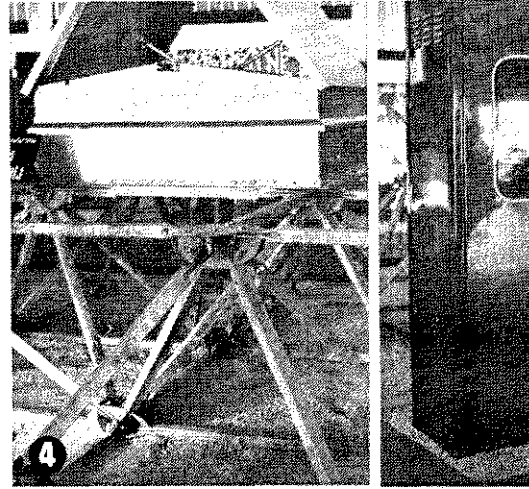
Emléküket kegyelettel megőrizzük!

A tavaszi BNV-n láttuk!

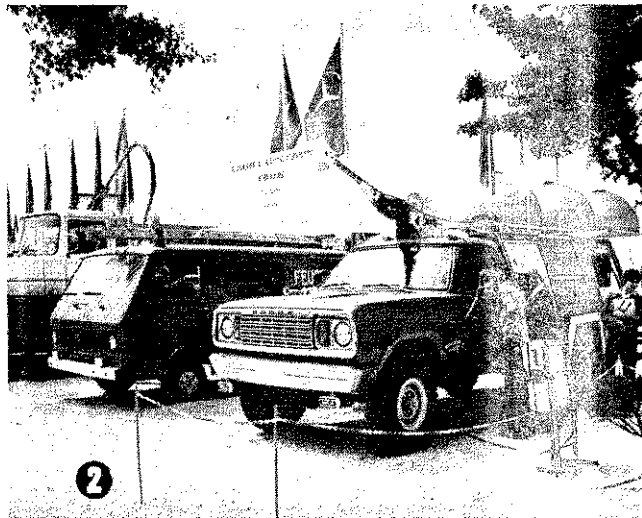

1

1. Bemutatóval egybekötött szakmai tájékoztatót rendezett május 25-én a **MAGIRUS** cég a Budapesti Nemzetközi Vásáron meghívott tüzoltó szakemberek részére. Működés közben is láthatták a résztvevők a kétoldalú kapcsolatot biztosító rádiótelefonnal ellátott 44 m-es gépezetes tolólétrát. Bemutattak egy műszaki mentőszert is, amely főleg olaj-, de közúti és vasúti balesetek elhárításánál is sikerrel alkalmazható.

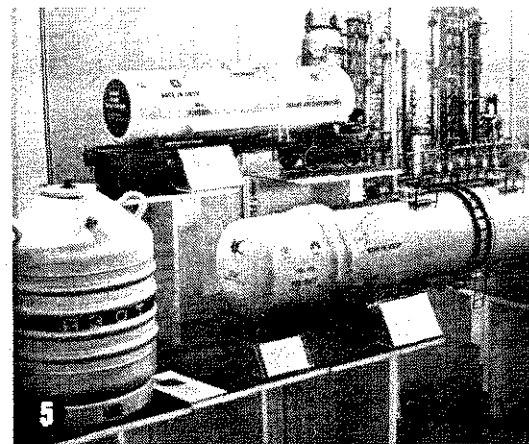

4

2

2. A **Rosenbauer** cég **GEPARD** típusú, gyors beavatkozásra alkalmas kombinált járművét állította ki, amelynek a motorteljesítménye 200 LE, 5 tonna maximális terhelésű. Található rajta 800 liter víz, 100 liter habképző, 50 kg-os halonnal oltó, 1600 l/p szivattyú és belülről működtethető hab-víz ágyú.

5

3. A jugoszláv **Vatrosprem** cég a **Rosenbauer** licenc alapján gyártott 800 l/perc léghűtéses, automatikus légtelenítővel ellátott, akkumulátoros indítású kis-motorfecskendő ajánlott.

4/a-b. **BBF-1** füst- és hőelvezető, a vásár nagydíját nyerte. Automatikusan működő esetén a kettősfedeles nyílászáró berendezést hő és füst hatására, a tüzelő rendszerbe épített érzékelők jelére, az elektromos jelző és működtető egység automatikusan kinyitja. A fedelek nyitott helyzetéről az elektromos jelzőberendezés fényjelzést ad. A készülék kézzel is működtethető.

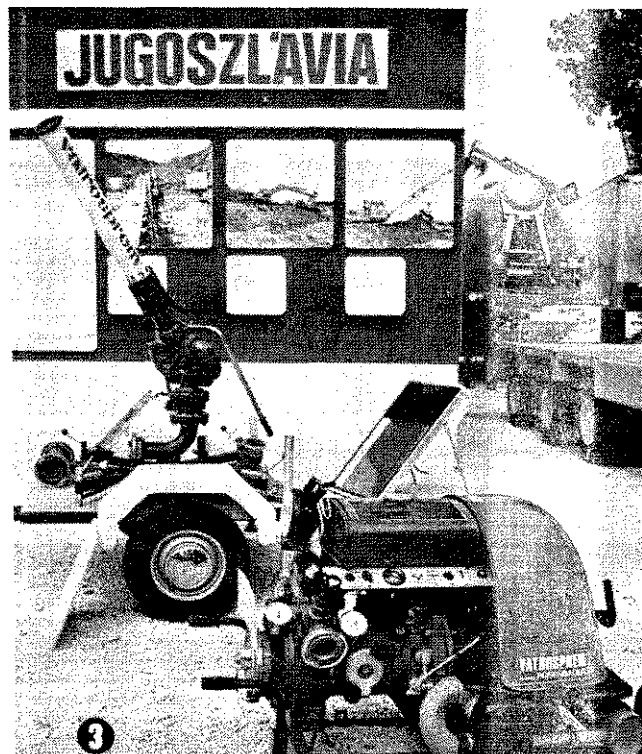
6

5. A Szovjetunió pavilonjában láttuk a 15-871 típusú, nyolctengelyű, önhardó tartálykocsi modelljét, amely alkalmas benzin és ásványolajtermékek szállítására. Teherbíró képessége 120 tonna.

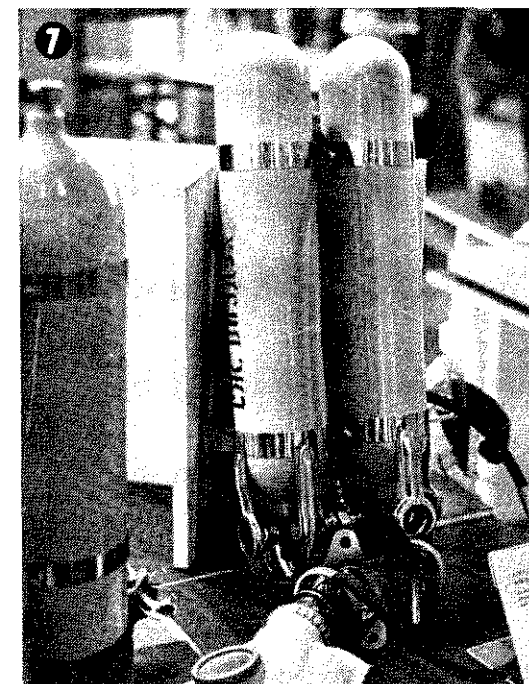
6. Impozáns látványt nyújtott a TÚ-3-as, Rába alvárra épített, korszerűen formatervezett nehézkategóriájú tüzoltó-gépjárműfecskendő.

7. A Szovjetunióban gyártják a sűrített levegővel működő **ACB-2** légzőkészüléket. Tartályának űrtartalma 4 liter, levegőkészlete 1600 liter. A készülék tömege 14,6 kg. Külmérete 650×295×150 mm; 60 perces időtartamra használható.

Kütvölgyi-Sz. Lovász

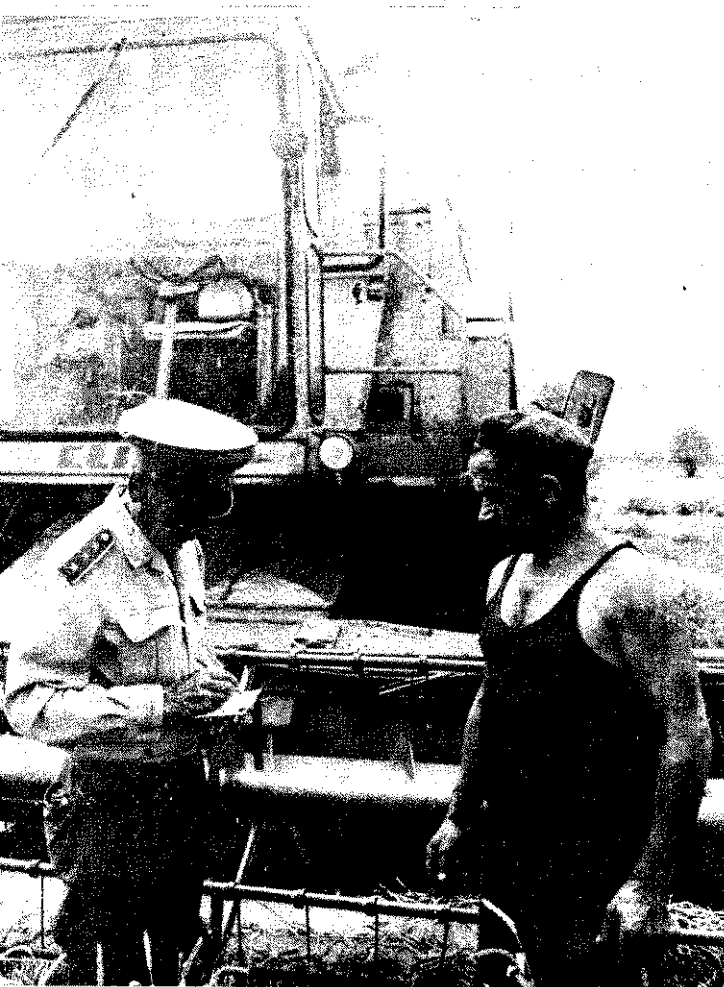

3

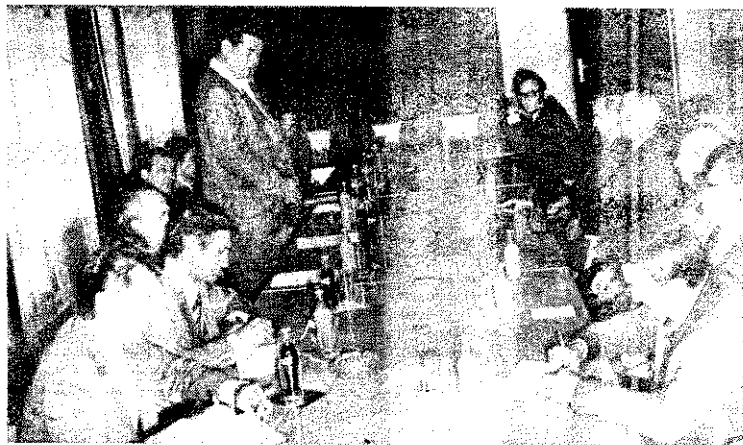

7

TŰZVÉDELLEM
A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
Szakfolyóirata
XXXI. évf. 8. sz. 1979. augusztus

LATOGATÁS. Méhes Lajos, az MSZMP Budapesti Bizottság első titkára Szépvölgyi Zoltán, a fővárosi tanács elnöke és más fővárosi vezető kíséretében, június 8-án látogatást tett városi tűzoltó-parancsnokságon. A vendégek megtekintették rancsnokság hírközpontját, a központi javítóüzemet, „A tűz emberiség” című tűzvédelmi kiállítást, majd egy összriasztást, tűzoltási és mentési bemutatót szemléltek meg. A program részében tájékoztatót hallgattak meg a fővárosi tűzoltóság szülségéről.

Méhes Lajos elvtárs a látottak, valamint a tájékoztató és a fővárosi tűzvédelmi felkészültségét megfelelőnek, a tűzoltóság mélyi állományának munkáját eredményesnek, elismerésre méltónak értékelte.

Szívélyes, baráti a fogadtatás. Főcze Lajos, a SZOT munkavédelmi osztályának vezetője üdvözlő bennünket. Sorra bemutatja osztálya és a hozzá tartozó kutatóintézet vezető tudományos dolgozóit, majd vázolja a szervezet tevékenységét. Kiemeli, hogy sok a közös vonás az övék és a miénk között. Hangsúlyozza: a célkitűzések csak akkor érvényesülhetnek eredményesen, ha együttműködünk.

A 25 esztendeje alapított kutatóintézet szervezeti felépítését és munkásságának fő területeit Hirsch Lajos tudományos igazgató-helyettes ismerteti. A neves intézmény főleg a műszeres kutatásban jeleskedik, s tett nemzetközi hírnévre is szert az évek során.

Több mint érdekesség, sokkal inkább a munkavédelem összetettségét, széles skáláját tükrözi, hogy az intézet már kezdetől foglalkozott a tüzek és robbanások megelőzésével. Néhány témában az akkori parancsnokságot is eredményesen segítette.

Megint csak a kutatási terület jellegéből adódóan ma is szinte alig van olyan osztálya az intézetnek, amelyiknek a munkája valamilyen módon ne érintené a tűzvédelmet, ne kapcsolódna ahhoz. A néhány osztályon tett futó látogatás is elegendő, hogy erről a gyakorlatban is meggyőződjhessünk.

Az elektrosztatikus osztály például 20 esztendeje foglalkozik az elektrosztatikus feltöltődés baleset- és tűzvédelmi összefüggéseivel. Fő profilja persze nem ez, hanem olyan komplex elektromos biztonsági berendezések kimunkálása, amelyek – amellet, hogy a technológiát „figyelik”, irányítják – adott esetben jelző, riasztó rendszerként is működnek.

Az egyéni védőeszköz osztály, sok egyéb feladata mellett korábban tűzoltó-védőruházattal is foglalkozott. Jelenleg is van néhány olyan modellje, amelyiket érdemes lenne megnézni a mi igényeink szempontjából.

A PIRAUT 16 tűzjelzőt a gépészeti osztály kísérletezte ki. Igen „okos” masina. Reméljük, még találkozunk vele, de már a gyakorlatban. A külföldön is jól ismert gázjelző szintén az ő korábbi produktumuk. Amin „gyorsan mozgó alakulat”: munkájukban a napi aktualitás dominál.

Komoly tűzvédelmi vonzata van a munka- és üzemszervezési osztálynak is. Tevékenysége igen kiterjedt. Amellet, hogy országosan koordinál, az importgépekre is innen kapják a minősítő bizonyítványokat a felhasználók.

Az osztályokon tett látogatást követő beszélgetés amolyan összegzésképe is. Főcze Lajos summázó megállapításai terveket, elképzeléseket, módszerbeli változásokat körvonalaznak, s néhány olyan lehetőséget, ahol az együttműködés tulajdonképpen elhatározás kérdése. A konkrét kutatási témáktól a dokumentációs anyagon, dia-sorozatokon és filmekken át az esetenkénti közvetlen segítség megannyi kiaknázatlan terület kínálkozik jó feltételként. A hasznosítás módja megállapodás függvénye. A szakembereken múlik, mikor ülnek le, hogy a részleteket kimunkálják.

Az országos parancsnok szintén úgy véli, hogy az előbbrelépes feltételei adottak. Abban a reményben köszöni meg a meghívást, hogy a jövőben jobban tudunk és jobban is kell együtt dolgoznunk. Javasolja: készüljön együttműködési terv szeptemberig.

A munkavédelem és a tűzvédelem számos közös vonása – tény. Érintkezési felülete kiterjedt, amit tapasztalatok sora bizonyít. A szándék az együttműködésre – megint csak kölcsönös. Mindezek összességükben olyan bázisai lehetnek a közös tevékenységnek, hogy a várható eredmény nem kétséges.

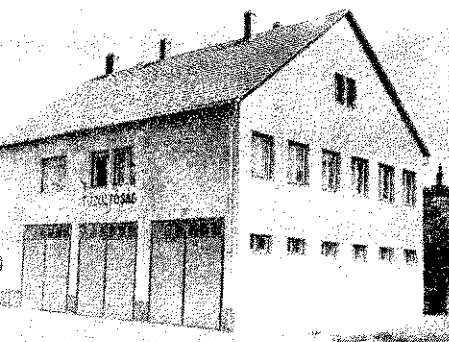
A parancsnokság vezetőinek június 20-i látogatása a SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézetében ezt a törekvést fejezte ki.

„MOTOR-TURBINA '79” címmel, üzemi polgári védelmi módú bemutató gyakorlatra került sor a közelmúltban a Ganz-Mozdony-, Vagon- és Gépgyárban.

Képünkön akcióban az üzemi és a VIII. kerületi tűzoltók.

ÚJ TŰZOLTÓ-LAKTANYÁT építettek Bonyhádön. A kétmillió forintba kerülő épületben kapott helyet az önkéntestűzoltó-egyesület és a városi tűzoltó-parancsnokság. Az új, korszerű épületben szolgálati lakás is van.

ELKÉSZULT a szekszárdi tűzoltó-laktanya bővítése is. A főépülethez csatlakozva kétszintes épületet építettek. Ebben hat szerállás, négy személygépköcsi elhelyezésére garázs, három szerállásos műhely, az emeleten pedig raktár kapott helyet.

OCKERAUBAN tartották a 29. alsó-ausztriai tartományi tűzoltóversenyt július 6-8. közötti időben.

A versenyen a magyar tűzoltóságot a nagyigmándi önkéntestűzoltó-egyesület és a nagykanizsai Kőolaj és Földgáz Bányászati Ipari Vállalat (Bázakerettye) rajai képviselték.

A verseny során a nagyigmándiak 336, illetőleg 318, a nagykanizsaiak pedig 353, illetőleg 329 pontos eredménnyel szerezték meg a bronz és ezüst teljesítmény jelvényeket.

Képünkön a két magyar csapat, középen az őket vendégül látó osztrák Grundschober husleiteni tűzoltóparancsnokkal.

BÁTASZEKEN vetélkedtek a Tolna megyei úttörő-tűzoltók. Győztesek az aparthantak lettek, a fiú- és leányrajuk is első helyezést ért el. Ezzel elnyerték a megyei tűzoltó-parancsnokság vándorzászlaját, melyhez a KISZ Tolna megyei Bizottsága 5000 forint jutalmat adott.

A rajókat ezúttal is a versenyekről már jól ismert Schunk tanár-házaspár készítette fel.

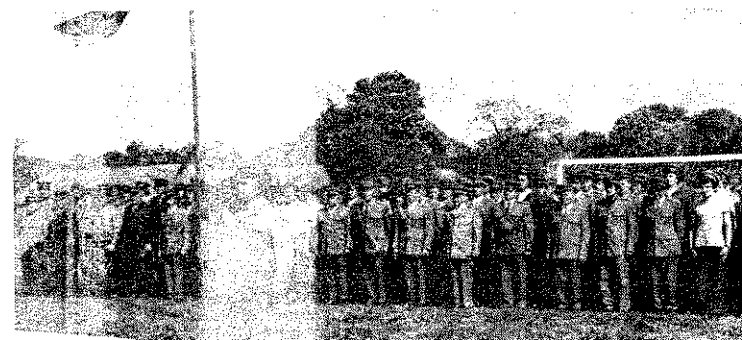
MAKLÁRON rendezték az idén a Heves megyei úttörő-tűzoltók, valamint az egri járás önkéntes és vállalati tűzoltóinak versenyét.

Az úttörők versenyén öt járásból 40 fiú- és 13 leányraj izgalmas vetélkedőjét láthatóan a szép számmal megjelent vendégek. A szoros mezőnyben az alábbi eredmények születtek. A leányrajok járási versenyében: Mátraderecske, Gyöngyöstarján, Heréd, Tarnaörs, Mezőszemere, a fiúknál: Szilvsvárad, Viznek, Tarnaörs, Besenyőtelek rajai lettek az elsőek. Megyei szinten a tarnaörsi lányok és a szilvsvárad-i fiúk kerültek az első helyre.

A felnőttek versenyében a vállalatiak közül két kategóriát indítottak: egyikben az első helyet a BUBIV egri gyaregységének csapata, a másikban pedig a Mátraidéki Féművek nyerték.

Ugyancsak Maklárón rendezték meg az önkéntes ifjúsági és felnőtt tűzoltók versenyét. Négy kategóriában indultak. Az első helyen az alábbi csapatok végeztek: Bükkszék, Verpelét, Tarnaszentmária, Egerszalók.

Képeinken: A tarnaörsi leányraj és a tarnaaleszi önkéntesek.

A BM Tűzoltó-tiszt-képző Iskola június 30-án tartotta az 1979-ben végzett nappali és levelező tagozatos tisztek és tiszt-helyettesek tanévzáró és tisztavató ünnepségét a TIT Természettudományi Stúdió dísztermében.

A Himnusz elhangzása után dr. Bendő Mihály tűzoltó alezredes, iskolaparancsnok köszöntötte az ünnepség elnökségét: Varga Károly tűzoltó ezredest, a BM Tűzoltóság országos parancsnokát, dr. Czéh György rendőr ezredest, a BM IV/II csoportfőnök helyettesét, Fazekas Pélt, az MSZMP XI. kerületi bizottságának alosztályvezetőjét, Ficsór Sándor tűzoltó ezredest, a fővárosi tűzoltóság parancsnokát, Homoródi Andorné gazdasági igazgatót, az iskola csapatzászlóját adományozó Kismotor- és Gépgyár képviselőjét és Herner Zoltánt, a KISZ BM IV-es bizottságának titkárát.

Köszöntötte az iskolaparancsnok az újonnan kinevezett 62 tűzoltótisztet, 115 zászlóst és tiszt-helyetteset, tanáraikat, hozzátartozóikat, valamint az évzáróra meghívott megyei parancsnokokat, társintézetek vezetőit, képviselőit.

Tisztavató beszédében Varga Károly tűzoltó ezredes, országos parancsnok méltatta a 31 éves tűzoltó-tiszt-képzést. Hangsúlyozta, hogy a tűzvédelem előtt álló feladatok a tűzoltó-tiszt-képzésben is egyre nagyobb követelmények elé állítják az iskola hallgatóit és tanári karát. Szólt a hivatásszeretetről, s arról a felelősségről, amelyet az élet, a társadalmi tulajdon és a népgazdaság biztonságának védelme jelent.

Külön kiemelte a 3 éves levelező tago-

Ezúttal ismét Komárom megyéből az évfolyamelső

Akiknek köszönetet mond

Az iskolaparancsnok köszöntője

zaton végeztek áldozatvállalását; akik a munka és család mellett végeztek el tanulmányaikat.

Végül a hozzátartozók, családtagok segítségét köszönte meg, akiknek nem kevés érdemük van abban, hogy a tűzoltóság évről évre képzettségben tiszt- és tiszt-helyettesi állománnyal gazdagodik.

Tolnai Sándor tűzoltó hadnagy évfolyamelső a végzett hallgatók nevében bensőséges szavakkal köszönte meg a tanulás lehetőségét, a tanári kar türelmét, segítségét, a jól szervezett oktatást.

A dicséretet, jutalmakat, előléptetéseket átadását követő záróakkord már az új tanévkezdést szimbóluma volt: a másodikos hallgatók átverték a csapatzászlót.

Az ünnepség befejeztével szülők, feleségek, gyerekek fogtak közre „tiszteiket”. Őszinte szívvel gratuláltak, és már vitték is őket haza, hogy a finom ebéd mellett ki-ki elmesélje az utóbbi hetek eseményeit. Volt miről beszámolniuk.

Az iskolaparancsnoktól tudjuk, hogy az idén igen eredményes évet zártak. Az utóbbi évek legjobb évfolyamátlagát — 3,83-at — érték el a tiszt- nappali tagozat hallgatói. A tiszt- levelezőn 3,5, a tiszt-helyettesin 3,7 volt a tanulmányi átlag. Öt fiatal párttagot neveltek, és négyen tagfelvételi ajánlást vittek magukkal a területi pártiszervekhez. Az iskolai szocialista munkaversenyben ezúttal a tiszt-helyettesi szakaszok foglalták el az első három helyet. Az idén végzett évfolyam szakmai és politikai munkájára a szorgalom, az igyekezet és a lelkesedés volt jellemző. Persze az iskolaparancsnok nyomatékkal hangsúlyozta azt a tényt is, hogy ezekre a hallgatókra beiskolázóik is sokkal jobban odafigyeltek. Szeretné, ha ez

Az első sorban parancsnokaik ültek

Atadjuk, hogy őrizzétek

Potyondi Imrét Szekszárdra, Sándor Lászlót Százhalombattára „viszik”

Nagy Gyula, Sári Ferenc és Olomi János „családi” körben

jó munkakapcsolat az iskola és a parancsnokságok között tovább erősödne. Egy „ötösről” is beszámolhatunk az én: Nagy Gyula, Olomí János, Palikván, Sári Ferenc és Szőke Gábor — zoltó gyerekek. Edesapjuk hivatását vázolták. Valamennyiüket szorgalmas munkájukért küldték iskolára és viszárvárják őket. Sok sikert kívánunk nekik! Nagy Gyulának legfőképpen. Pápáról t, a városi-járási parancsnokságról. Az zolán lett párttag és tiszt. Az évszázó tti hete így alakult: kedd — ünnepés tagkönyvtárvétel; péntek — tisztí ok-él; szombat — avatás; vasárnap — tívő... Ehhez a ritka sztorihoz talán ik annyit, hogy öccse, Gábor, ősszel zdi a tisztí iskolát. Sikert a felvéte- z. A következő évfolyamon ismét végez y hallgató a tűzoltók nagy családjából.

Irta és fényképezte:
Sz. Lovász Ilona

Fenyves László r. ezds. adta át tisztí okleveleket

Bendő Mihály t. alezredestől a tiszt- yettesek vették át kinevezésüket

MEGTEREMTÉK A TŰZOLTÓK ÉS A KISZ IFJÚ GÁRDA KÖZBIZTONSÁGI, KÖZLEKEDÉSI, VIZIRENDEZÉSI ÉS TŰZOLTÓ SZAKALEGYSÉG-VEZETŐK (RAJ-, SZAKASZ- ÉS SZÁZADPARANCSNOKOK) ORSZÁGOS MÓDSZERTANI KÉPZÉSÉT, A BM ORFK KÖZBIZTONSÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI CSOPORTFŐNÖKSÉGE, A BM TŰZOLTÓSÁG ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁGA ÉS A KISZ IFJÚ GÁRDA ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁGA KÖZÖS SZERVEZÉSÉBEN.

Július 2-től 7-ig — a BM csopaki képző táborában — rendezték meg az Ifjú Gárda közbiztonsági, közlekedési, vízirendészeti és tűzoltó szakalegység-vezetők (raj-, szakasz- és századparancsnokok) országos módszertani képzését, a BM ORFK közbiztonsági és közlekedési csoportfőnöksége, a BM Tűzoltóság országos parancsnoksága és a KISZ Ifjú Gárda országos parancsnoksága közös szervezésében.

A képzés célja az volt, hogy az ifjúgárdista szakalegység-vezetők a 11/1978. BM sz. utasításban, valamint az Ifjú Gárda 1979/81. évi képzési irányelveiben meghatározott követelmények alapján megszerezzék a szükséges elméleti és módszertani ismereteket a területen végzendő munkájukhoz. Egységesen értelmezzék és a jövőben hatékonyabban valósítsák meg az Ifjú Gárda-szakalegységeknek az állam- és közbiztonság védelmébe és a tűzoltóság munkájába való bevonásával kapcsolatos szolgálati feladataikat.

A képzésben az ország valamennyi megyéjéből és a fővárosból 204 ifjúgárdista tisztviselő — 162 fiú és 42 lány — vett részt. A képzési, a kulturális és a sportprogramok lebonyolítását a megyei és a fővárosi Ifjú Gárda-parancsnokságok munkáját rendszeresen patronáló 14 öszzekötő rendőr- és tűzoltótiszt segítette.

A képzés során a szakalegység-vezetők — a rendőr- és a tűzoltótisztek irányításával — előadásokon, konzultációkon, gyakorlati és bemutató foglalkozásokon fejlesztették tovább a szolgálati feladatok ellátásához szükséges szakmai ismereteiket.

Az IG-tisztviselők érdeklődését, figyelmét különösen lekötötték az állambiztonsági, a társadalmitulajdon-védelmi, a közlekedési, a vízirendészeti, az ifjúságvédelmi, valamint a tűzvédelemmel kapcsolatos elméleti és technikai foglalkozások. Módszertani szempontból hatékonynak bizonyult a közrend, a közbiztonság védelmével, az egyes szolgálati ágak feladataival foglalkozó oktató filmek vetítése, a kispuska-lőgyakorlat, a kerékpárral és segédmotoros kerékpárral végrehajtott KRESZ ügyességi gyakorlat, a közbiztonsági, a közlekedési és a tűzvédelmi ismeretek felmérését szolgáló tesztlapok kitöltése, a tűzoltó készülékek kezelésének, a kismotorfecskendő szerelésének és kezelésének elsajátítását szolgáló gyakorlati foglalkozások.

Látványos, tanulságos és maradandó élményt nyújtott a BM Kutyavezető-képző Iskola szolgálatikutya-bemutatója és a Veszprém megyei tűzoltó-parancsnokság tűzoltó bemutató foglalkozása.

A gazdag kulturális programból kiemelkedett a tihanyi autóbuszkirándulás, a balatoni vízirendészeti szervek segítségével szervezett sétahajozás, a két diszkóműsor, valamint a menetdalverseny. A sportprogram keretében kispályás labdarúgó- és asztalitenisz-bajnokságot rendeztünk.

Az ifjúgárdisták döntő többsége fegyelmetten, fiatalos lendülettel és nagy akarással hajtotta végre a szakmai, a kulturális és a sportprogramokat.

A szakképzésben kiemelkedő mozgalmi és szakmai munkát végzett ifjúgárdisták, a lő-, a KRESZ- és a tűzoltóversenyek győztesei, az öszzekötő rendőr- és tűzoltótisztek a tábor befejezésekor — a BM

ORFK és a BM TOP képviselői, valamint az Ifjú Gárda országos parancsnokát értékes tárgy-, illetve könyvjutalmakat vettek át.

A szaktábori képzés ez évben is hozzájárult a 11/1978. BM sz. utasításban meghatározott követelmények egységes értelmezéséhez, a szakalegység-vezetők elméleti és gyakorlati ismereteinek bővítéséhez.

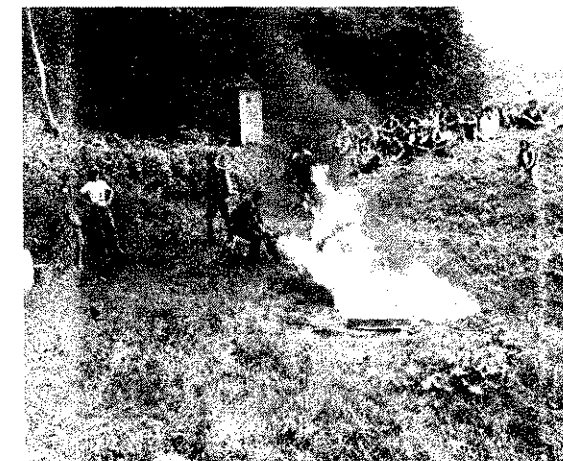
Farkas László
rendőr őrnagy

Az elméleti órákon

Időre megy

Ügyesen! — hangzik a biztatás

hiányosságokat észleltek. Július 1-én eldobott égő gyufától a mezőkovácsházi Új Alkotmány Tsz-ben 5 hektáron a szalma elégett.

Fejér megyében 68 gépszemlén 723 arató-cséplő gépet és 2600 magszállító járművet ellenőriztek a tűzoltók a tanácsok mezőgazdasági és élelmezésügyi osztályai-val, a helyi gazdasági vezetőkkel és a rendőrséggel közösen. Az ellenőrzések során itt is találtak olyan gépeket, amelyeket szereióműhelybe kellett küldeni, kiégett kipufogócső, olajszivárgás miatt. Tüzeset nem volt a megyében.

Komárom megyében 250 kombájn 470 traktort, 350 tehergépkocsit vett vizsgálat alá az idei aratási gépszemle. Ebből 17 kombájn, 15 traktort és 3 tehergépkocsit utasítottak pótszemlére. A legjobb szemleeredmény a Komáromi ÁG-ban volt. A héregi Haladás Tsz-ben minden gépet újjólág visszarendeltek. Nagyigmándon, az Új Élet Tsz vezetése figyelemfelhívó levelet kapott. A hibák itt is tipikusak voltak: olajszállító-rendszerek, vezetékek tömítetlensége, sérült szigetelésű elektromos vezetékek, lejárt szavatosságú olítókészülékek, kiszakadt hidraulikatömlők, a hiányzó akkumulátorfedeleket deszkával pótolták...

Pest megyében 87 ezer hektárról 827 kombájn, több ezer erőgép és szállítójármű végzi az aratást. Eddig három gabonátüzet volt, 60 ezer forint kárértékkel. A keletkezési ok: a kombájn elektromos zárlata, dohányzott a traktoros, a harmadik eset vizsgálat alatt.

Szabolcs-Szatmár megyében 92 ezer hektár termését takarítják be. Igen sok észrevétele volt a gépszemlét végző bizottságoknak. Több munkagép adagoló berendezésénél fordult elő olajcsepegés, szivárgás. Nem mindenütt oktatták ki tűzvédelmi tennivalóikra a gépkezelőket. Több helyen hiányzott a tűzvédelmi ellenőrző fűzet, néhol a kézi tűzoltó készülék. A nyírkaraszi tsz-ben 1,5 hektár búza égett le villámcsapás következtében.

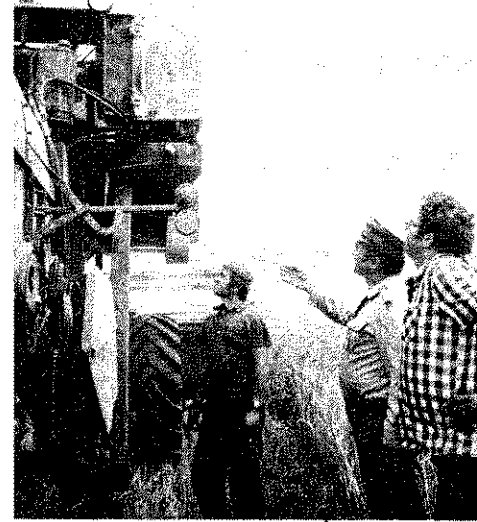
Szolnok megyében nem volt eltiltás a gépszemlén. Főleg az üzemanyag-szállító járműveknél a töltőfejeket kellett kicseréltetni — mivel szikrát adó anyagból voltak. Eddig öt gabonátüzet jelentettek a megyéből, 400 ezer forint kárértékkel. Az ok: dohányzás, villamosvezeték-leszakadás, kipufogócső-meghibásodás, elektro-

A 124 állami gazdaságban 1500 kombájn és 3500 szállítójármű 170 ezer hektárról takarítja be a gabonaféléket. A gépszemlén gazdaságonként 1—2 munkagépen találtak olyan hiányosságokat, ami miatt az aratási munkából kizárták. Minden dolgozójuk tűzvédelmi oktatásban részesült. Tüzeset nem fordult elő.

Bács-Kiskun megyéből sem jelentettek tüzet. Itt 114 ezer hektáron 950 kombájn, 4265 traktor, 1779 szállítójármű, 227 rendfeszedő végzi a betakarítást.

Békés megyében 109 ezer hektáron 1250 kombájn, 2930 traktor és 1380 tehergépköcsi dolgozik. A gépszemlén csak kisebb

Készenlétben a tűzvédelmi traktor

Csöpög a hűtőolaj

Fülöp József és Molnár Ferenc ellenőriznek

Hiányzik az igazolólap

A szerelő: Molnár László önkéntes tűzoltó

mos zárlat. Ez utóbbi konstrukciós hiba miatt történt egy E-516-os kombájn akkumulátoránál.

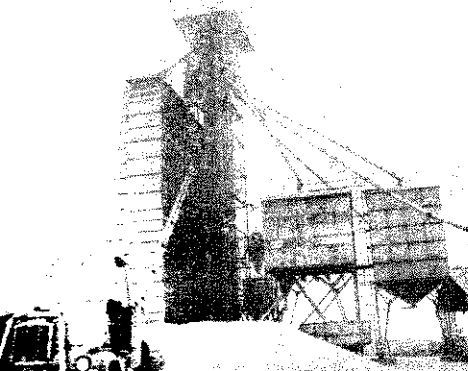
A monori járásban 8 helyen végzett gépszemlélt a betakarítás előtt Fülöp József tü. örgy., járási parancsnok és Erdélyi János tü. törm., segédelőadó, 350 erő-, munka- és szállítógépet ellenőriztek. A betakarítás közbeni ellenőrzések azt mutatják, hogy a gépszemléken feltárt hiányosságokat túlnyomórészt kijavították. Gondot csak ott okozott a javítás, ahol még a régebbi típusú arató-cséplő gépeket is használják. Talán több mint érdekesség, hogy a betakarításban részt vevő dolgozók között tesztlapokat osztanak szét, 20 kérdésre kell válaszolni.

A különös vetélkedő első három helyezettje pénzjutalomban részesül. De nyer a tsz vagy az állami gazdaság is: tűzvédelmileg képzett dolgozók vesznek részt az aratásban.

Tarlóégetés a gyömrői határban

Munkában a B-15-ös Ecsere

A gombai Fáy András Tsz-ben Szászik Károly elnöknek nem sok ideje van: rohan Nagykátára, mégis szakít egy pár percet számunkra. Elmondja, hogy 1020 hektárnyi az aratandó terület, ennek riportunk készítése idején felét már learatták. 8 kombájnnal dolgoznak. Ideális körülmények között 80-100 hektár a napi teljesítmény, az esőzés azonban nagyon megnehezíti a munkát. Tart tőle, hogy még jobban felgyomosodik a búza, s az se kizárt, hogy felléphet a fuzárium nevű veszélyes gombabetegség is, ezért használ ki minden időt a munkamenet gyorsítására.

Messzire látszanak a domboldalról a gombai Negyedek-dűlőben dolgozó kombájnok. A műhelykocsinál három szerelő „bűvöli” az egyik gépet, köztük Molnár László önk. tü. szkv. A munka befejeztével önkéntelenül is kiütközik belőle a tűzoltó: mindent aprólékosan átvizsgál, mielőtt a vezetőnek ismét átadná...

A „tűzvédelmi traktor” Lomen Jánossal a nyergében, mint az árnyék, úgy követi a kombájnokokat. Vizeslajtjával bármelyik pillanatban kész a beavatkozásra.

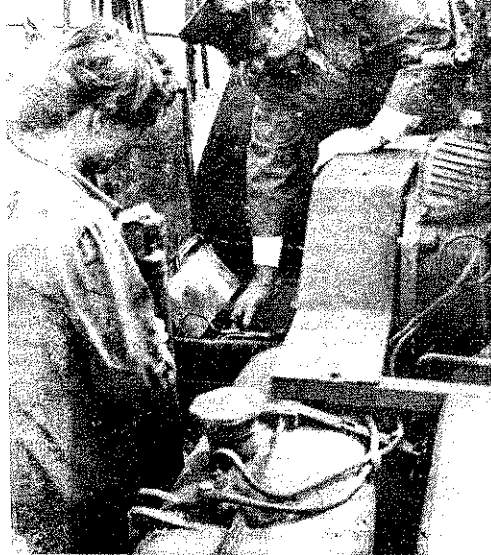
A járási parancsnok és Molnár Ferenc tűz- és munkavédelmi előadó (máskülönben Gomba tűzoltóparancsnoka is) először Kálmán Pál kombájnját ellenőrzi. Minden rendben. Nem így Lehota Lászlónál: a hűtőrendszerből csöpög az olaj. Rögtön megtisztítja. Vajh akkor is, ha nem jön az ellenőrzés?... Tarsoly Ervin gépén a földelő láncot kell kicserélniük a műhelyeseknek. Lódi Sándor kifogástalanul ismeri a tűzoltó készülék használatát. Az SG-26-40-es IFA vezetőjétől a halonnal oltót kérik. Hiányzik róla az ellenőrzést igazoló kartonlap — azonnal lecsereleltetik a készüléket.

Füst gomolyog az ég felé a gyömrői határban, Tarlót égetnek. Kritikus hely, L alakban erdő övezi a területet. Az óvatosság is ennek megfelelő: védőszántás az erdő feől, szakaszosan égetnek, közte ugyancsak védőszántást alkalmazva. Két géppel dolgoznak nagy figyelemmel, körültekintéssel... Újvári József önk. tü. fhdgy. Mopedjén járja a határt. Nyakában távcső, azzal figyel a égő göcöket.

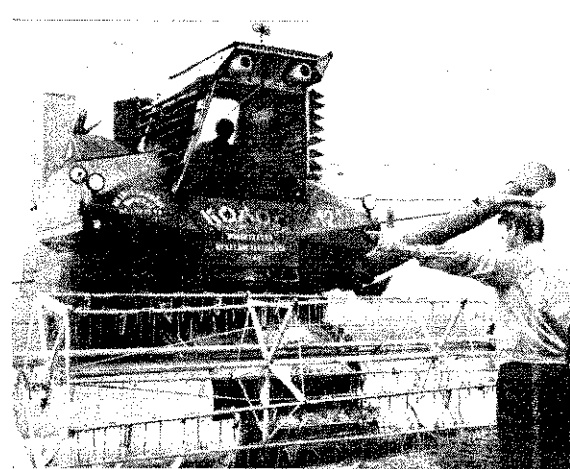
Ejjel-nappal üzemel Ecsere a Rákosmezeje Tsz szárítója. Két Bábolna-15-öt kapcsoltak egybe. Az első toronyban a víztartalom felére, a másodikban pedig az előírt 13,5%-osra szárítják a gabonát. Naponta 40-60 vagon a teljesítmény. Félidőben vannak szintén, idáig mintegy 500 vagon a termés. A gépszemle alkalmával a szárítót is ellenőrizték, rendelkezéseket most sem észlelnek. Vízvezeték-hálózat tűzcsapokkal, 50 m³-es víztároló medence, és nem utolsósorban a technológiai fegyvelm jelenti a védelmet.

A Mezőfalvi Mezőgazdasági Kombinát kishantosi tábláján találkozunk Zángó Zoltánnal, a kombinát vezérigazgatójával, Szabó Imre tü. örgy., megyei parancsnokkal, Pánczél József rendőr főhadnaggyal, a megyei közbiztonsági és közlekedési osztályról, s a megyei tanács részéről dr. Cseszneki Istvánnal és Bálics Lajossal. Seregélyesről jöttek ide, komplex ellenőrzést tartanak. Odaértükkor Szabó Imre éppen az egyik kombájnnal az akkumulátorát ellenőrzi, Pánczél József pedig a jogosítványokat és az irányjelzőket, Zángó Zoltán elmondja, hogy 3150 hektár területről 21 kombájnnal takarítják be a termést, ami lehetne jobb is, az időjárás azonban közbeszólt.

Kútvolgyi Mihály

Szabó Imre tü. örgy., az akkumulátort ellenőrzi

Működik-e az index?

Aratók és ellenőrzők

Megjött az ebéd Mezőfalván

Nagyfrekvenciás elektromágneses terek által előidézett tűz- és robbanásveszély

Ha az EM sugárzást keltő berendezések és az erősen gyúlékony anyagokat kezelő, feldolgozó, raktározó telephelyek a meghatározott biztonsági távolságon belül vannak, akkor intézkedéseket kell tenni a veszélyhelyzet csökkentésére. Ezek az intézkedések a következők lehetnek:

- gyúlékony, robbanékony anyagok (explozív atmoszférák) kivonása a technológiai folyamatokból;
- vevőantennaként viselkedő fémszerkezetek hatásos földelése, illetve megszüntetése;
- gyúlékony, robbanékony anyagok nagyfrekvencián árnyékolott helyen történő kezelése, feldolgozása, tárolása;
- az adó fő sugárzási irányának megváltoztatása;
- az adó teljesítménycsökkentése.

Az egyes helyiségek nagyfrekvenciás árnyékolása igen biztonságos védelmet nyújt. Ilyen árnyékolások készíthetők nem mágnesezhető anyagból, sugárzást elnyelő vagy visszaverő fémfóliák, fémlemezek, fémhálóak megfelelő kialakításával.

Az elektromos erővonalak a jó vezető árnyékoláson záródnak, és csak igen kis részük juthat be a helyiség belsejébe. A mágneses erőter csillapodása a faláramok következménye, mivel olyan irányú áramot indukál, amely nem mágneses árnyékoló anyagban, hogy annak mágneses mezeje az őt létrehozó teret lerontja (Lenz-törvény).

Az árnyékolás hatásosságát az árnyékolási csillapítás jellemzi, miután megadja az árnyékolott helyiségen belül és kívül mért télerősségek viszonyát.

$$a_E = 20 \lg \frac{E_k}{E_b}, \text{ illetve } a_H = 20 \lg \frac{H_k}{H_b} \quad (25)$$

a_E és a_H — árnyékolási csillapítás (dB)

E_k és H_k — helyiségen kívül mért elektromos, illetve mágneses télerősség (V/m) (A/m)

E_b és H_b — helyiségen belül mért elektromos, illetve mágneses télerősség (V/m) (A/m)

A hatásos árnyékolás feltétele a jó vezetés, a háló huzalkereszteződéseinek megfelelő érintkezése, szükség esetén a hálóméret csökkentése. Rendkívül indokolt esetben egymástól szigetelt, dupla falú árnyékolás is készíthető. Ügyelni kell a nyílászáró szerkezetek nagyfrekvenciás „tömítettségére”. Árnyékoló anyagként jól felhasználhatók a különféle fémekkel szándékosan előkészített üvegek, pl. aranytűkőr, lubice, corning, electropane üveg. Az árnyékolott helyiségbe bevezetett különféle fémrészeket nagyfrekvencián hidegtetni kell a bevezetésnél.

Vannak különböző elektromos hatásra robbanó eszközök, amelyek gondatlanság következtében begyulladhatnak valamely sugárzó térből kivont energia révén. Ez előfordulhat, ha az eszközök vezetőke, vagy a vezeték és a gyújtó hálózat együttesen vevőantennaként viselkednek a sugárzó térben.

3.1. Robbanó eszközök

Az elektromos hatásra robbanó eszközöket két nagy csoportba sorolhatjuk: *huzalhíd típusú* és *vezető összetételű*. Mindkét típus úgy tekinthető, hogy a gyújtás az eszköz valamely részének elektromos áram által a kritikus hőmérsékletre hevítésének eredménye. Bármelyik készülékre jellemző egy nem gyújtó energia (J) és egy nem gyújtó teljesítmény (W). Ezek a jellemzők azt jelentik, hogy a nem gyújtó energia meghatározza a biztonsági szintet impulzus üzemi EM terek, a nem gyújtó teljesítmény pedig a folyamatos EM terek esetében. Figyelembe kell venni a hőfelhalmozódás lehetőségét, ami impulzussorozat hatására a robbanó eszköz hőmérsékletének emelkedéséhez vezethet.

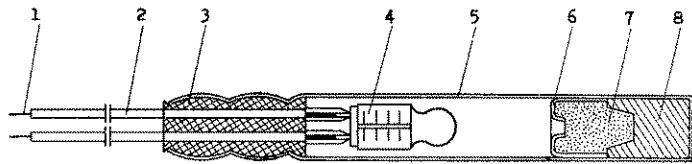
Magyarországon ipari célra jelenleg csak réz vagy tombak hüvelyű durranóhiganyos, és alumínium hüvelyű ólomazidos huzalhíd típusú villamos gyutacsokat gyártanak. A 6. ábrán egy huzalhíd típusú pillanathatású villamos gyutacs szerkezeti felépítése látható.

Az időzített villamos gyutacsok indító- és késleltető töltettel is elvileg megvalósíthatók.

3.2. Minimális gyújtási energia

Az a minimális energia (teljesítmény), amely szükséges egy elektromos hatásra robbanó szerkezet hőmérsékletének a kritikus hőmérsékletre

Pillanathatású villamos gyutacs szerkezeti felépítése

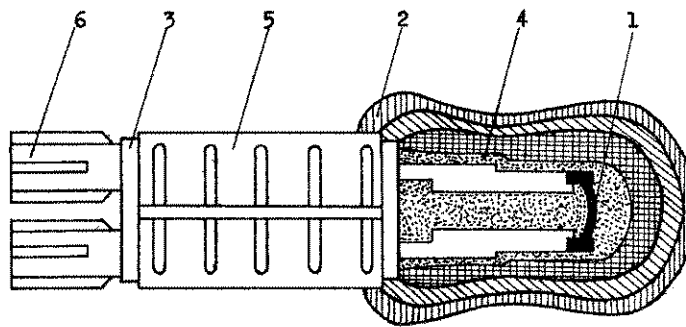

1 gyutacsvezeték — 2 műanyag szigetelés — 3 záródugó — 4 izzógyújtófej
5 gyutacshüvely — 6 kupak — 7 primer robbanótöltet — 8 szekunder robbanótöltet

növeléséhez úgy, hogy a környezetnek átadott hőmennyiség elhanyagolható.

A gyújtóenergiát a gyújtó ellenállásának 1 ohm értékére vonatkoztatják, amely energiát gyújtóimpulzusnak neveznek. Mértékegysége mWs/ohm. A magyar gyártmányú gyutacsok gyújtófejének gyújtási impulzus érzékenysége szabvány szerint, figyelembe véve a sorozatindíthatóságot 0,8—3,2 mWs/ohm közötti értéket vehet fel. Ez azt jelenti, hogy 0,8 mWs/ohm-nál még nem, 3,2 mWs/ohm-nál pedig minden esetben működnie kell a gyújtófejnek. Tehát a két határérték közötti energia szükséges ahhoz, hogy a gyutacsba szerelt huzalhíd típusú izzógyújtófej működjön. Így ez az energia azonosnak tekinthető a minimális gyújtási energiaszint nagyságával. A magyar gyártmányú izzógyújtófejek ellenállása 1,6—3,2 ohm közötti értékű lehet. Ilyen izzógyújtófej szerkezeti felépítése látható a 7. ábrán.

Hazai gyártású villamos izzógyújtófej szerkezeti felépítése

1 izzószál — 2 lakkbevonat — 3 szigetelés — 4 pirotechnikai keverék — 5 szorító fémbilincs — 6 vezetőlamella

3.3. Nem gyújtó szintek

A veszélytelen szint bármilyen különleges eszköz bemenetére vonatkoztatva kifejezhető egy nem gyújtó energiával vagy nem gyújtó teljesítménnyel. A nem gyújtó jellemzőket statisztikusan lehet megállapítani kísérletek alapján, amelyek kapcsolatban állnak egy meghatározott tűrhelyzettel „baleseti kockázattal”.

Ezeket a jellemzőket a gyártónak kell meghatározni, bármilyen különleges eszközre. A veszélytelen szintek nagyságára nézve néhány jellemző érték az Angliában használatos huzalhíd típusú gyutacsokra és vezető összetételű eszközökre:

- (1) huzalhíd típusú gyutacs nem gyújtó energia 2,3 mWs nem gyújtó teljesítmény 80 mW nem gyújtó áram 0,3 A nem gyújtó feszültség 0,27 V termikus időállandó 30 ms huzalhíd ellenállása 0,9—1,6 ohm

vezető összetételű eszköz
nem gyújtó energia 10 μ W
nem gyújtó teljesítmény 500 mW
nem gyújtó áram 0,1 A (folyamatos)
nem gyújtó feszültség 4 V
termikus időállandó 20 μ s
vezető ellenállása 15–30 ohm

A magyar gyártmányú huzalhíd típusú izzógyújtófejek kóborárammal szembeni biztonsága 0,18 A. Ez azt jelenti, hogy a gyutacsok gyújtófejen 18 A áramerősség annak begyújtása nélkül áthaladhat, vagyis azonosan tekinthető a nem gyújtó áram nagyságával. A nem gyújtó áram és huzalhíd ellenállásának ismeretében, figyelembe véve a legrosszabb esetet (1,6 ohm), a további számításokhoz szükséges nem gyújtó teljesítmény meghatározható, amely 52 mW, figyelmen kívül hagyva a nem ohmos összetevőket.

3.4. Veszélyes zónák

Az elektromos hatásra robbanó eszközök hozzávetései, vezetékhaló-
tjai az EM energiát kisugárzó adóberendezésekkel egy bizonyos távolsá-
gon belül kapcsolatba hozhatók. A vevőantennaként viselkedő hozzá-
vetések, vezetékhalózatok a veszélyes zónán belül képesek az EM térből
nyí energiát (teljesítményt) elvonni, hogy annak nagysága elérheti vagy
eghaladhatja a minimális gyújtási energia nagyságát, ami nemkívánatos
gyújtáshoz vezethet. A veszélyes zóna kiterjedése meghatározható minden
pusú fix vagy mobil rendszerű adóra vonatkoztatva. A nem gyújtó
teljesítmény ismeretében elméleti úton meghatározható a veszélyes zóna
átára, ami a biztonsági távolság nagyságát jelenti, figyelembe véve a leg-
rosszabb eset paramétereit. Az elméleti úton meghatározott biztonsági
távolság nagysága nem követné a gyakorlatot, ezért bizonyos tényezők
indukáló hatásával is számolhatunk, amiről a későbbiekben esik szó.

3.5. Gyújtásként szerepelhető források

Az EM tér behatásakor az elektromos hatásra robbanó eszközöket
ak az EM térből, vevőantennaként viselkedő vezetékhalózatokkal fel-
lalt energia (teljesítmény) robbanthatja fel, a nagyfrekvenciás áram által
lizzított huzalhíd vagy vezető réteg hőkéltése útján.

Elméletileg igen nagy teljesítmények hatására, magas frekvenciákon,
ösen nyálábolt EM térben is létrejöhet gyújtás abszorpció hőkéltésével.
gyakorlati életben ennek igen kicsi a valószínűsége, ha gondolunk
robbanó eszközök kis méretére és árnyékoltására. A továbbiakban
abszorpciót mint hőkéltő hatást figyelmen kívül hagyjuk.

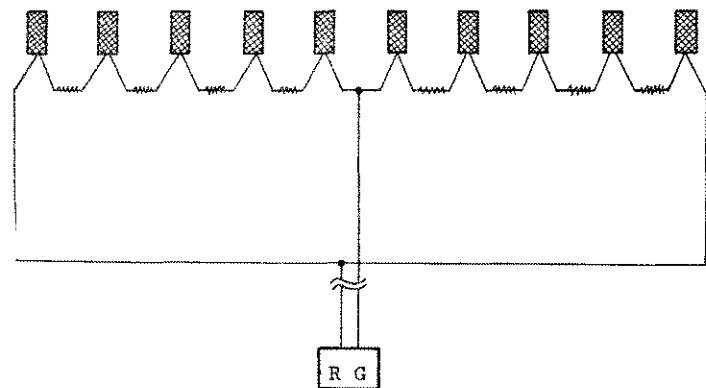
3.6. EM tér kölcsönhatása a vevőantennaként viselkedő robbanó eszközök vezetékhalózataival

A biztonsági távolságok nagyságát befolyásolják a robbanó eszközök
llemzői, és a lehetséges vevőantenna-alakzatok, amelyek előfordulhatnak
robbanó hálózat szerelése közben. Az ipari célra használatos, elektromos
átásra robbanó huzalhíd és vezető összetételű eszközök helyett a tovább-
akban csak a „villamos gyutacsok” kifejezést használjuk.

Felhasználás előtt (tárolás, szállítás) a villamos gyutacsok csatlakozó
zetékei feltekerített formában vannak. Ebben az állapotban lényegében
idettek az EM sugárzás ellen. Abban a pillanatban, ahogy a csomagolás
egváltozik, fellép a veszély lehetősége, különösen akkor, ha az egyik
zetőt kézben tartjuk, a másikat pedig nem. Előfordulhat, hogy a vil-
mos gyutacstól távoli végék nincsenek összecsavarva, ekkor a vezetékek
polantennaként működhetnek. Ha a végeket összekötjük, úgy hurkot
ípezve keretantennaként viselkedhetnek. A telepített villamos gyutacs
gy gytacsorozat hozzávetései, vezetékhalózatai az EM térben vi-
onylag tetszőleges hosszúságú és elhelyezkedésű lehet. Ezért elméleti
ton általánosításokat tenni a bennük indukálódó energia nagyságára
onatkozóan nem lehet. Azonban ennek nagysága megbecsülhető, ha min-
ig az optimális körülményeket vesszük figyelembe.

8. ábra

Keretantennaként viselkedő robbanó hálózat

A telepített hozzávetésekben, vezetékhalózatokban indukálódó
nagyfrekvenciás energia legfeljebb a híradástechnikában ismert, mérete-
zett antennák által felvett teljesítménnyel lehet azonos. A tetszőlegesen el-
helyezkedő villamosgyutacs-vezetékek, vezetékhalózatok és az EM tér
közötti kapcsolat a 2.11. fejezetben tárgyaltnak megfelelően alakul.

Az adóantennától mért távolság nagysága, ahol nem várható EM térrel
gyújtás, az alábbi összefüggéssel határozható meg:

$$r = \lambda \sqrt{\frac{k_3 \cdot k_4 \cdot G \cdot P_m}{P_e}} \quad (26)$$

r — az adóantennától mért távolság (m)
 P_m — középteljesítmény (W)
 P_e — nem gyújtó teljesítmény (W)

Az alkalmazásra kerülő villamos gyutacs, illetve gyutacsok nem gyú-
jtó teljesítményét kell minden esetben a P_e — helyére behelyettesíteni.

Ugyanazon, vagy különböző helyről sugárzó adók egyesített hatását
egy telepített robbantó hálózaton a 2.12. fejezetben leírtak szerint lehet
meghatározni. A középhullámú tartományon belül (500–1600 KHz) ebben
az esetben is alkalmazható a $c_1 = 0,1$ redukálási tényező. Még to-
vábbi redukálási lehetőség van, ha a vevőantennaként viselkedő vezetékek,
vezetékhalózatok telepítése földfelszínen vagy földfelszín alatt történik.
Ezre a téreősség földfelszíni és földfelszín alatti nagymérvű csökkenése
ad lehetőséget. Vétel szempontjából optimális magasságban telepített
vevőantennának ha 100% téreősség áll rendelkezésre, akkor földfelszínen
telepítettnek csak 5–10%, míg közvetlen földfelszín alattinak (pl. pince)
3–5%. (30) Ha ezt a tényt figyelembe tudjuk venni, akkor földfelszíni
telepítésnél $c_2 \approx 0,3$ és földfelszín alatti telepítésnél $c_3 \approx 0,2$ redukálási
tényezővel számolhatunk a biztonsági távolság meghatározásánál. Ezen
megállapítások csak fenntartással fogadhatók el a magas frekvenciasáv-
kon, mivel ott a hullámok reflexiója meghatározatlan téreősség-eloszlást
eredményezhet, különös tekintettel a beépített területekre. A vétel szem-
pontjából viszont a hozzávetések elhelyezkedése a polarizációs irányhoz
döntő lehet. Az eddigi megállapítások helyesbítésre szorulnak, ha további
pontosított adatok, információk válnak hozzáférhetővé.

3.7. Biztonsági távolságok meghatározása

Összegezve az eddigieket, oldjunk meg egy példát biztonsági távolság
nagyságának meghatározására, ahol nem várható EM térrel gyújtás.

Egy 100 kW névleges teljesítményű amplitúdómodulált, 1,6 nyere-
ségű antennával 1,5 MHz frekvencián sugárzó adó antennájától mért biz-
tonsági távolságot kell meghatározni, ahol nem várható EM térrel gyújtás,
ha a földfelszínen telepített robbantó hálózat vezetékjeinek vevőantenna-
ként számításba vehető hossza 250 m. A földhasználatra kerülő villamos
gyutacsok magyar gyártmányú huzalhíd típusú izzógyújtófejekkel vannak
ellátva, melyek nem gyújtó teljesítménye 52 mW.

Megoldás:

$$\begin{aligned} P_n &= 100 \text{ KW} = 10^5 \text{ W} & k_2 &= 1,5 \\ G &= 1,6 \text{ dB} & k_3 &= 1 \\ f &= 1,5 \text{ MHz} = 1,5 \cdot 10^6 \text{ Hz} & k_4 &= 2 \cdot 10^{-2} \\ l &= 250 \text{ m} & c_1 &= 10^{-1} \\ P_e &= 52 \text{ mW} = 5,2 \cdot 10^{-2} \text{ W} & c_2 &= 3 \cdot 10^{-1} \end{aligned}$$

$$\lambda = \frac{c}{f} = \frac{3 \cdot 10^8}{1,5 \cdot 10^6} = 200 \text{ m}$$

$$l/\lambda = \frac{250}{200} = 1,25$$

$$P_m = k_2 \cdot P_n = 1,5 \cdot 10^5 \text{ W}$$

$$r = \lambda \sqrt{\frac{k_3 \cdot k_4 \cdot G \cdot P_m}{P_e}} = 200 \sqrt{\frac{1 \cdot 2 \cdot 10^{-2} \cdot 1,6 \cdot 1,5 \cdot 10^5}{5,2 \cdot 10^{-2}}}$$

$$r = 6,08 \cdot 10^4 \text{ m}$$

$$r_b = c_1 \cdot c_2 \cdot r = 10^{-1} \cdot 3 \cdot 10^{-1} \cdot 6,08 \cdot 10^4 = 1,8 \text{ km}$$

Tehát a robbantó hálózat az adóantennától mért 1,8 km-es sugárú
körön kívül telepíthető anélkül, hogy számolni kellene EM térrel történő
gyújtással. (Folytatjuk)

A fővárosi parancsnokság az állami egységek jövő évi országos versenyének programja szerint bonyolította le kétfokozatú versenyét.

Május 7—8—9-én a kerületi parancsnokságok rajai mérték össze felkészültségüket. A gyakorlótérrel és tartozékairól felkészülésük időszakában is központilag gondoskodtunk.

A korábbihoz képest új elemek — mint tapasztalhattuk — egy kissé szokatlanok voltak az állományoknak, de a teljesítmények összességükben így is megfelelőek voltak, a résztvevők nagy kedvvel küzdöttek. Néhány helyen azonban a kerületi versenybizottságok tevékenysége kívánivalókat hagyott maga után, s ebből feltétlenül le kell vonniuk a tanulságokat az érintetteknek.

Miután a horoglétramászás meg a 4×100 m-es váltó programja módosult, parancsnokságunk tűzoltási és kiképzési osztálya módszertani bemutatóval és azzal segítette az új elemek alapos begyakorlását, hogy az egyik munkatársa három héten át helyszíni segítséget adott ehhez a gyakorlótérre.

Tekintettel a két versenyszámban (horoglétra és 4×100 m-es váltóban) bekövetkezett változásra — nagy palánk helyett kis ház —, a tűzoltási és kiképzési osztály módszertani bemutatót tartott, és 3 héten át szaktisztet küldött a központi gyakorlótérre.

Az egyik cél az volt, hogy egységeink kellő tapasztalatot gyűjtsenek a jövő évi országos versenyen bevezetésre kerülő új elemek gyakorlásában.

Az alapfokú (házi) versenyeket május 7—8—9-én bonyolították le a kerületi parancsnokságok rajai. A gyakorlótérrel és a versenyberendezésekről a felkészülés időszakára is központilag gondoskodtunk.

Már az alapfokú versenyeken tapasztalható volt, hogy az új elemek gondot okoznak az állományoknak. A teljesítmények azonban összességükben így is megfelelőek voltak. A résztvevők nagy küzdőképességről tettek tanúbizonyságot. Kár, hogy a kerületi versenybizottságok nem mindenütt feleltek meg a körülményeknek. A jövőben nagyobb gondot kell fordítani a házi versenyek lebonyolítására.

Az alapfokú versenyeken 51 raj vett részt és a szolgálati csoportok közül a győztes raj vagy a kerületi válogatott jutott a fővárosi döntőbe.

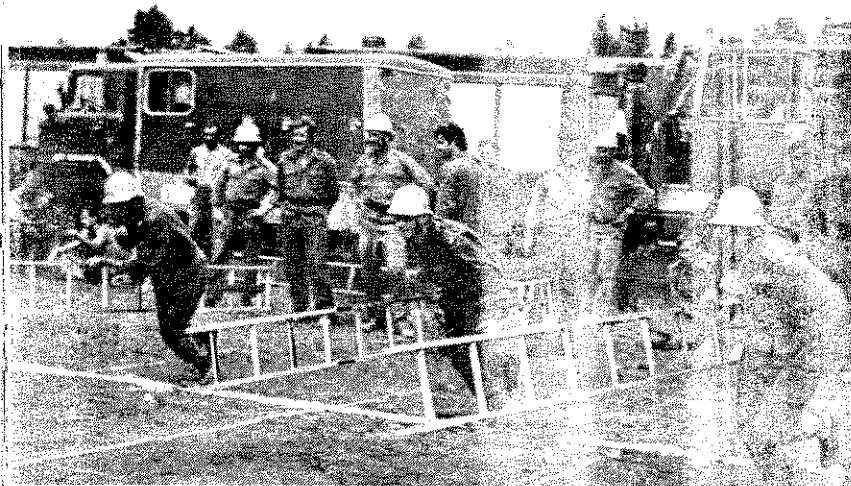
A fővárosi döntőt június 11—12-én új elvek alapján rendeztük meg. Eltérően a korábbi évek gyakorlatától, a program kezdetétől annak befejezéséig minden versenyraj a helyszínen tartózkodott. A kétnapos verseny ideje alatt a kerületi parancsnokságok egyrészt a szolgálati csoportok átcsoportosításával, másrészt a szabadnaposok szükség szerinti visszatartásával biztosították a készségi szolgálatot.

A tapasztalatok szerint a riválisok látványa fokozza a küzdőkédvet, és ez a színvonalban meg a teljesítményekben is megmutakozott.

Első alkalommal tettük lehetővé, hogy a versenyzők saját felszerelésüket használják, ezért a műszaki hiba kizárását vont maga után. A kismotorfecskendő és a kézi tűzoltókészülék típusát természetesen meghatároztuk.

Most alkalmaztuk első ízben az elektromos vezérlésű céltáblákat. Sokkal biztonságosabbak és pontosabbak a mechanikus működésű régiéknél. A négy párhuzamos versenypálya lehetővé tette, hogy a versenyrajok kettesével (párhuzamosan) szereljenek, és ez is növelte a küzdőképességüket. Ugyanakkor gördülékennyé is tette a versenyt, mert amíg két pályán versenyeztek, addig a má-

A horoglétrások startja

sik történő visszaszereltek. Az ugyancsak első ízben alkalom startpisztolyok is beváltak, kevesebb volt az ún. dupla in-

17 versenyraj és 37 egyéni versenyző vett részt a döntőn héttel a verseny előtt külön eligazítást tartottunk a csapatvezetőknek és ezen a balesetek elkerülésére is felhívtuk a figyelmet. A mentőgépjármű tartott ügyeletet a versenyen.

Az első napon tikkasztó (30—34 °C) melegben, 800-as kismotorfecskendő-szereléssel kezdődött a verseny. Az éjszakai eső másnap már ideális hőmérsékletben fejeződött be a találkozók.

A kerületi parancsnokságok eredményei a következők voltak:

800-as szerelés I. VIII.	58,3 mp
II. IV—XV.	59,4 mp
III. IX.	60,1 mp
4×100 m-es váltó I. VIII.	84,8 mp
II. XXII.	86,2 mp
III. XIV—XVI.	86,6 mp
100 m-es akadálypálya I. VIII.	130,6 mp
II. IX.	137,3 mp
III. IV—XV.	140,8 mp
Horoglétra I. IV—XV.	137,3 mp
II. XI.	146,0 mp
III. XVIII—XIX.	159,0 mp

Egyéniben I. Rudner István őrm. IV—XV., 18,6 mp, akadálypálya 20,0 mp, 38,6 mp. II. Uicz Antal tőrm., VIII., 20,4 mp, 40,4 mp. III. Németh Béla őrm., XI., 20,0 mp, 21,0 mp, 41,0 mp.

Az összesített eredménylista:

Megnevezés	800-as	100 m	4×100 m	horog.	össz.
1. VIII.	58,3	130,6	84,8	159,9	7
2. IV—XV.	59,4	140,8	87,1	137,3	10
3. XI.	66,4	140,8	89,6	146,0	17
4. IX.	60,1	137,3	97,0	171,3	24
5. XIV—XVI.	68,0	148,1	86,6	185,2	25
6. XVIII—XIX.	66,0	149,9	95,2	159,0	27

Díjazás:

Csapat:

- I. 10 000 Ft + oklevél + vándorszerleg
- II. 8000 Ft + oklevél + vándorszerleg
- III. 6000 Ft + oklevél + vándorszerleg
- IV. 4000 Ft + oklevél + vándorszerleg
- V—VI. Oklevél

Egyéni:

Az I—IV. helyezett pénzjutalmat + oklevelet, az V. és VI. helyezett oklevelet kapott.

A látottak és az időeredmények alapján megállapítható, a résztvevők többsége igen lelkiismeretesen készült fel és küzdött a győzelemért vagy a jobb helyezésekért. Főleg a VIII. kerületi parancsnokságot kell kiemelni; ismét elnyerték a vándorszerlegét. Négy versenyszám közül háromban szerezték meg a győzelmet.

A IV—XV. kerületi parancsnokság nagyon alapos felkészültségének köszönheti a szép eredményt, a XI. kerületi parancsnokság pedig emellett a fiatal állományának is. A versenyzés egész jellemző volt a nagyfokú küzdőképességre. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy pl. a tizedik helyezett is 69,8 mp-et ért a 800-as szerelésben. 100 m-es akadálypályán pedig ugyancsak az első helyezett 151,3 mp alatt hajtott végre a gyakorlatot.

A horoglétra igencsak próbára tette az állományt, szerelők mégis nagyra értékeljük az ügyesség, bátorság és biztonságának, valamint az állóképesség növelése szempontjából. Persze nemcsak tapasztalatokat is szereztünk. A kerületi parancsnokságok pl. mindenütt a legalkalmasabbakat jelölték ki csapatvezetőkné. is meg kell állapítanunk, hogy a 800-as kismotor szerelésének a módja nem a pontosságra, és szakszerűsége ösztönzi az állományt. A mindennapos kárelhárítás és tűzoltás elsősorban a pontosságot, a kifinomult fogásokat, és a nagyfokú rutint igényli.

Összességében ennek ellenére úgy értékelhetjük a rendezvényt, hogy egységeink igen jól előkészített és szervezett, színvonalas versenyt vívtak egymással. A program alkalmas volt arra, hogy egységeink kellő jártasságot szerezzenek a verseny végrehajtásához. Az alapos felkészítés eredményeként sem a felkészülési időben, sem pedig a versenyek idején nem történt sérülés.

A részt vevő egységek mellett — úgy gondolom — a jól előkészített versenypályáknak, berendezéseinek, a vizsgálóbizottságoknak és nem utolsósorban a verseny lebonyolításával megbízott Fodor Imre őrgy., kiképzési kiemelt főelőadóknak is köszönhető, hogy sikert aratott a rendezvénysorozat.

B. J.

ová jönnek a tűzoltók?

Legfontosabb a gyors beavatkozás

Amikor a kárhely közért vagy ABC-áruház

Az utóbbi időben mind gyakoribb a tűzveszélyesség egyes kereskedelmi létesítményekben. Ez a körülmény azon túl, hogy rendkívül megnöveli a tűzterhelést, az egységek gyors és sikeres beavatkozását nagyban gátolja.

Az ilyen helyeken felhalmozódik a tűzveszélyesség, mivel annak elszállítása — a tűzveszélyesség legalábbis erre vállanak — csupán az elsődleges feladata a vállalatnak. Így azután a még visszamaradt göngyöleg és az újonnan érkezett áru tömege nemritkán kétségbeesztő helyzetet teremt a raktárakban, az eladóterekben, a folyosókon, a lépcsőházakban és egyéb helyiségekben. Emiatt az említett létesítmények nemcsak rendkívül tűzveszélyessé, hanem olyan helyszínekké is válnak, ahová csak a legnagyobb nehézségek után lehetséges a környezet hűtéséhez és a tűzfészek megközelítéséhez szükséges legalább két, illetve három sugárral beavatolni, olykor még eggyel is bajosan.

A fővárosban tavaly, de idén már az első negyedben is jó néhány ilyen tűzveszélyesség történt. És ha nem is mindegyik a tűzveszélyesség következményeként, de valamilyen módon kapcsolatban volt azzal.

Tudjuk, nem elsősorban a kereskedelmi létesítmény vezetője a felelős a tűzveszélyességért, az elszállítatlan göngyöleg felhalmozódásáért. Nem ők határozzák meg a szállítási

ütemét. Gyakori a szállítójármű-hiányra hivatkozás, de közben újabb meg újabb szállítmány érkezik. Végül az áru mozgatása is lehetetlenné válik. Eltorlaszolja az utakat, rendszertelen az áruk csoportosítása, a bolt személyzete úgyszólván áruhalmoz tetején közlekedik.

Az a legnagyobb baj, hogy ezt már szinte természetesnek tekintik, és meg sem kísérelnek tenni ellene az érintett vállalatokkal egyetemben. Pedig, hogy ez több mint kívánatos volna, arról két tűz eset is tanúskodik.

Április 13-án, 21.07-kor, ABC-áruház égését jelezték a X. kerület, Kőrösi Csoma út 35—37. szám alól. Helyszínre érkezésünkkor a középmagas lakóépület alsó részén levő ABC-áruház mellett — a lakóház rész függőerkélyei alatt — felhalmozott göngyöleg (papírdobozok, műanyag és faparketták) égett. A tűz közvetlenül veszélyeztette az áruház raktárát és eladóterét. A hőtől kitortek az ablakok, és a füst árasztotta el a belső helyiségeket meg az eladóteret.

A korai jelzésnek és egységeink gyors munkájának volt köszönhető, hogy két „habosított” vizsugárral a talált állapotban oltották el a tüzet. Az esetet minden bizonnyal a lakóház erkélyén a kellemes estét élvező lakók egyike okozta ledobott égő cigarettával.

Április 25-én 14.31-kor pincetüzet jeleztek. A helyszín a XI. kerület, Bartók Béla út 12. számú épület volt. A kárhelyen derült ki, hogy valójában az itten közért raktára ég. Az üzletvezető elmondta, hogy 14.00 óra körül fejezték be az érkezett áru betárolását, és azóta nem voltak a pincében. Járókelők jelezték a tüzet. A légzőkészülékben behatoló sugárvezető már nem juthatott el a tűz fészkeig, mert rendkívül nagy volt a hőterhelés, és útját állták a ledőlő áruk is.

Mindössze egyetlen lejárata volt a mintegy 200 m² alapterületű pincének. De az is annyira tele göngyöleggel, hogy csupán egyetlen tűzoltó, az is oldalról fordulva hatolt be rajta a lángokban álló helyiségbe. A sikeres előrehaladáshoz legalább három működő sugárral lett volna szükség. Az erős hő miatt tízpercenként váltani kellett a sugárvezetőket.

A tűz a pince legbelső részén keletkezett, ahol a háztartási szírt, étolajat az alkoholfűtésre, aeroszolos flakonokat és különféle vegyi anyagokat tárolták. Mivel itt volt a legerősebb az égés kétoldali támadás vált szükségessé. Ehhez azonban az udvar felől légkalapáccsal kellett bontani a falat, majd az így kialakított nyíláson át habbal elárasztani véglegesen eloltani a tüzet, s végrehajta-

Legközelítési nyílás bontása

Bevetésből érkeztek

Egyetlen lejárata a pincébe!

14. "tüzes" nap

Tombolt a vihar és úgy esett, mintha dézsából öntötték volna, mikor hirtelen erős földgáz-kőolaj fáklya csapott fel a fűrotorony fölött. A tűzveszélyes keverék vagy villámcsapástól, vagy a gépek szikrájától lobbant be. Vörös fényű tűzörvény kavargott. Fölötte pedig félelmetes fekete füstfelhő gomolygott. A magas hőmérséklettől a torony vasszerkezetei meglágyultak. Tizenöt perc elteltével a torony össze-rogyott és eltorlaszolta a kút nyílását.

Mindez Mahacskalától délre történt, ahol a „Dagnyefty”, a dagesztáni kőolajipari egyesülés „Tarki” nevű, kutatás alatt levő lelőhelyén egészen a városig érnek a fűrotoronyok.

Rendkívüli intézkedések váltak szükségessé. A „Dagnyefty” egyesülés kereteiben létrehozták a kitörés és a tűz elhárításához szükséges vezetési törzset. Kőolajbányász szakemberek, az egyesülés, a fűrészi munkák és a tűzoltóság felelős vezetői kaptak helyet benne.

Az oltási munkálatokat G. Kelebejev, a Dagesztáni ASZSZK Belügyminisztériuma Tűzoltóságának osztályvezetője irányította, a vezetési törzset pedig M. Mutalibov területi tűzoltóparancsnok-helyettes.

Felállították a hírközpontot. A kitörés zaja elnyomta a beszédhangot, ezért gégmikrofonokat és telefont használtak.

Kijelölték az anyagi-technikai ellátás, a biztonságtechnika, a hírszolgálat és más szakágak parancsnokait. Dagesztán fővárosában megkezdte munkáját a háttér vezetési törzs. Felkészítette a személyi állományt, a technikát, a tűzoltáshoz szükséges felszereléseket, gondoskodott megfelelő tartalékról és mindezeket a vezetési törzs utasítása szerint a helyszínre rendelte.

Dagesztán tűzoltósága elméletileg ismerte a fáklyatűz oltását, de gyakorlati tapasztalata nem volt róla. Hasonló tüzesetük 1953-ban fordult elő, s azóta a személyi állomány csaknem teljesen kicserélődött.

Ezért felbecsülhetetlen volt A. Szecszen-Ingus ASZSZK Belügyminisztériuma tűzoltóparancsnokának segélyes tűzoltási csoportjával együtt a kárhelyre.

A tűzoltás megkezdése előtt megtisztítani a kút környezetét a berentől és az összeomlott vasszerkezetektől.

A groznyenszki és a bakui kitörő brigádoknak, amelyeket a fűrotorony oltására előre felkészítve riasztottak a helyszínre, mintegy ötszáz tonna anyagot kellett eltávolítaniuk a közeléből.

A tűz közelében levő több száz fűrotorony miatt még a hővisszaverő ruhában is nehéz volt a munka. Ilyen körülmények között is kellett a roncseltakarításhoz szükséges területet a mentőosztag számára.

Mindenekelőtt a vízellátást kellett oldani. A számítások alapján legkevesebb ezer m³ víz tárolására volt szükség eloltáshoz. A „Dagnyefty” igazgatója és a mahacskalai csatornagazdaság vezetője megvizsgálták a közelben levő csatornák állapotát, s a már meglévő és új csatornákkal oldották meg a tűz helyszíne felé irányítását. Kellott csővezetékekkel táplálni a 600–800 m-re épített két víztárolót. Egyidejűleg lefektettek 12 méter hosszú víztárolók és a tűz között határozották a tűzoltó-gépjárművek társi helyét.

Két csővezetéken, továbbá két 110” típusú szivattyúállomás igényével már a harmadik napon megkezdődött a vízadás a roncseltakarítási munkálatokhoz. A 12. napra már mindkét csővezetéket használták.

Szecszen-Ingus ASZSZK-beli tapasztalatok alapján osztót szereltek a csatornák végén levő négyes elágazás helyére a vízáguk és a vízuga

Pincerészlet a gázvezetékekkel

ni az anyagmentést. Mindez természetesen rendkívül megnövelte az oltási időt. Szerencsére személyi sérülés nem történt, de az anyagi kár jelentős.

A Gázműveket és az Elektromos Műveket is a helyszínre rendeltük, mert 80 mm-es gázvezeték és 10 kV-os átnemű kábelek haladtak át a pincén. A tüzet összesen 6 db., ún. habosított vízszugárral és egy habszugárral oltottuk el.

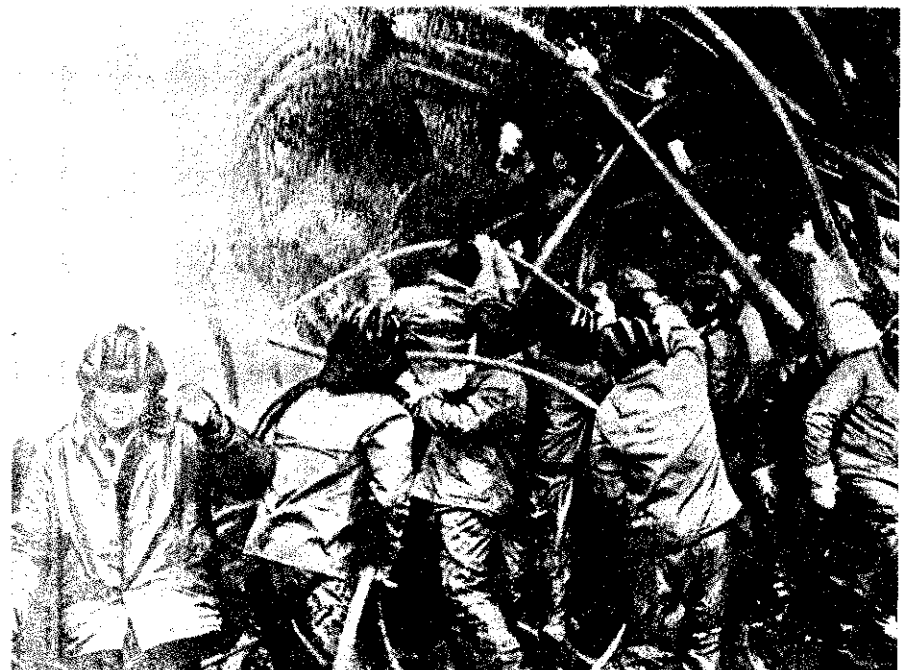
A fényképfelvételek híven ábrázolják az állapotokat.

B. J.

Folyosó és ...

... áramtalanítókapcsoló „barikáddal”

sának szabályozhatósága céljából. Maskała, Gróznij, Krasznodar és Sztavropol városokból szállították az oszítókat. Iden működés befejeztével az elágazókkal együtt mind a 48 oszítót kivonták a zélyes hőmérsékleti zónából.

Az új vizágyú teljes vízfüggőnyt hozott a fáklya körül, a kitörésselhárító brigád védelme alatt végezte a kút nyékének megtisztítását. Többször is a közel értek a fáklyához, hogy drótlelet vetettek át a kútfej fölé, hogy a levő fémroncsokat kivontassák, de a fáklya minduntalan elszakadt, s ilyenkor el kellett kezdeni az egész műveletet a fáklya pedig hű a magasba sodródva, szétbomolva dühöngött a kútfej fölött.

A 80 m magas fáklya bőmből hangjától hallatszott, hogy a láncfalpas traktor újra meg újra elindultak a tűzhöz re közelebb jutó emberek után.

A tűzoltók másodpercenként 220 liter víz sával segítették a kitörésselhárító brigádját. A munkálatoknak megfelelően az időnként 20 m/mp sebességet is elszél iránya szerint gyakran kellett váltogatni a sugarak meg a vizágyúk helyét.

A tűzoltók erősszerűen növelték az erők és eszközök számát. Az első naptól kezdve a vezérszázad ellenőrizte az előkészítő feladatok végrehajtását, a törzs értekezlete rendezte, elemezte és elkészítette a munkálatok biztosítása és a tűzoltás adatait.

A feladatok végrehajtását értékelve a vezérszázad meghatározta a következő nap feladatait, a felállás rendjét, a szolgálati parancsot és a sugarak, vizágyúk bevetési módját, továbbá a köztársaságból meg a szomszédos területekről szükséges járművek, felszerelések és személyi állomány kirendelését.

A tizenkettedik napon 32 gépjárműfecske, 3 PNSZ—110 típusú szivattyúállomást, a tömlőszállító járművet és 5 AGUT—100 típusú turboreaktív oltógépet összpontosítottak a kárhelyen.

Korán reggel újból a kútfej környezetének megtisztítását végezték. Két óra elteltével a rotary-asztalt is sikerült eltávolítani. A fáklya kiegyenesedett.

Figyelembe véve a kialakult helyzetet, a vezérszázad úgy döntött, hogy abbahagyva a roncseltakarítást, megpróbálják eloltani a tüzet.

A következő napon 24 vizágyúval és egy AGUT—100-as turboreaktív oltógéppel sikerült eloltani a kicsapódó és elfolyó köőolajat. Az oltás után az oltógép még 10 percig folytatta a hűtést. De két perc múlva a kőolajelfolyásoknál újból belobbant a kőolaj-földgáz-levegő keverék. Ekkor a tűzoltás vezetője további AGUT—100-as bevetését határozta el.

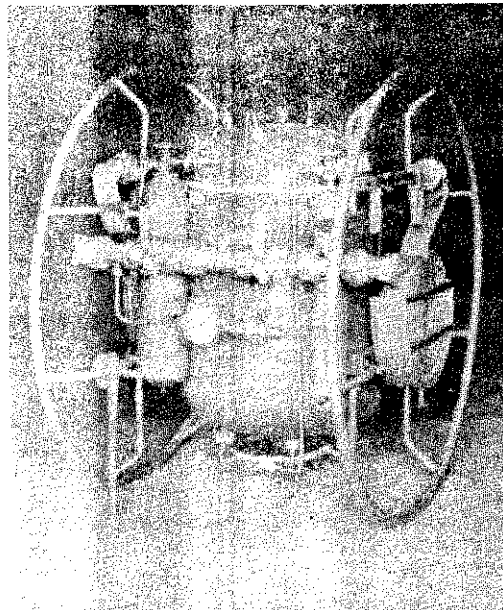
12.25-kor a két turboreaktív oltógép újból eloltotta a kőolajelfolyásokat, azonban az egyik üzemképtelenné vált. Az egy oltó-

géppel végzett következő oltási kísérlet eredménytelenül végződött.

A vezérszázad a kútfej környezetének további megtisztítása mellett döntött.

A következő napon 18-kor két turboreaktív oltógéppel megfékeztek a tüzet. A vizágyúk folytatták a kútfejnek és környezetének, valamint az olajvezetőknek a hűtését. A kitörésselhárító brigád felerősítette az elzáró szerkezetet.

Tizennégy napig tartott a tűz megfékezése. A beavatkozás résztvevői közül sokan tanúsították bátor helytállást és bizonyították hivatástudatukat. A köztársasági belügyminiszter 50 dagesztáni és csecsen-lingusi tűzoltót parancsban részesített elismerésben. A legkiválóbbakat a „Bátor tűzoltóért” jelvénnel tüntették ki. Közöttük a Dagesztáni ASZSZK Belügyminisztériuma Tűzoltó-parancsnokságának dolgozói — Mutalib Eminovics Mutalibov osztályvezető-helyettes, Dzsemi Baszirovics Tatarov tűzoltási és kiképzési osztályvezető, Vlagyimir Nyikolajevics Pozsalujev és Szajalila Abdulvadudovics Tajmaszhanov őrségparancsnokok, Vaszilij Sztjepanovics Szeljutyin, Gerej Bajrambekovics Magomedov és Nyizirhan Irbajhanovics Muhammedov tűzoltókat, valamint Ruszlan Magomedovics Turlovot, a Csecsen-Ingus ASZSZK Belügyminisztériuma Tűzoltóságának főelőadóját.

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

Mint minden területen, a tűzvédelemben is célszerű, ha a technikai létesítmények számszerű gyarapodása együtt jár a minőség és a teljesítmény növekedésével. Az Elzett Művek porraloltókészülék-gyártmányainak teljesítménymegosztás szerinti vizsgálatánál viszont kiderült, hogy a forgalomba kerülő készülégek számszerű gyarapodásától elmaradt a teljesítménynövekedés.

Tájékoztató közleményeinkben több esetben felhívtuk a figyelmet a készülékállomány teljesítményének elsődlegességére a számszerű fejlesztés mértékének megállapításánál. Pl. folyadék- vagy gőzfázisú szénhidrogének oltásánál egy 250 kg-os gördíthető porraloltó tűzoltási hatékonysága, a helyi körülményektől függően, kedvező esetben akár 10 db 12 kg-os készülék hatékonyságát is meghaladhatja.

A gördíthető 250 kg-os porraloltók másfél évtizedes használati tapasztalatai igen kedvezőek. Számos veszélyes tüzet sikerült leküzdeni a gördíthető 250 kg-os porraloltókkal.

A gördíthető 250 kg-os porraloltó, megfelelő kezelésmóddal, hatékony eszköze a létesítmény tűzvédelmének. Üzembiztonsági, kezelhetőségi, idő- és sérülésállósági tapasztalatai igen kedvezőek.

TŰZVÉDELMI ELŐADÓK, VALLALATI TŰZOLTÓPARANCSNOKOK, BERUHÁZÓKI

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt előberendezések szállítására köt szerződést:

Multikar 25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W 50 típusú alvázra szerelt P 1500 (2x750 kg-os) porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Felhívjuk ügyfeleink szíves figyelmét, hogy a 2 és 5 kg-os BCF halonnal oltó készülékek újrafeltöltésénél és javításánál az „a z o n n a l i” készülékeserét vezetjük be.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

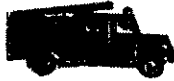
ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

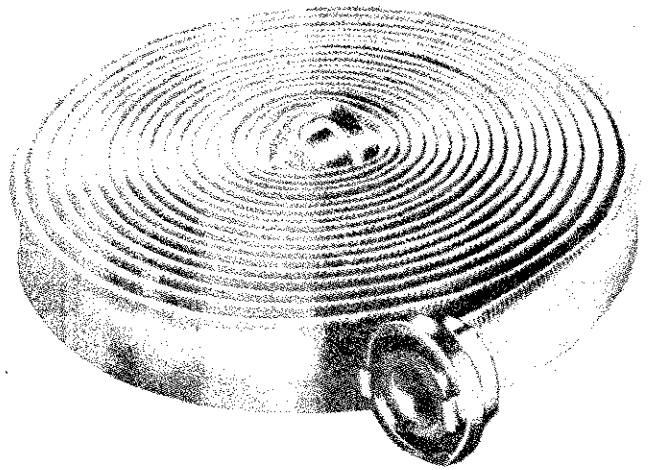
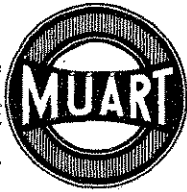
Fábián Sándor műszaki o.v.,

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

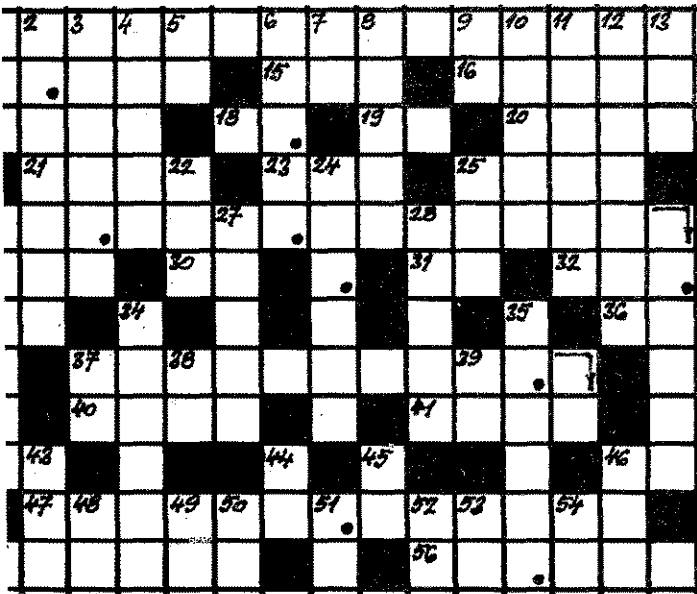
Irányítószám: 1388, Pf. 99.

A KORSZERŐ TŰZVEDELEM
MINDEN ESZKOZE
EGY HELYEN: A

Gumírozott, szintetikus, nyomáspróbázott,
műbizonylattal ellátott,
52 mm-es és 75 mm-es szerelt

Templomban szegények! 27. Föld, ismert latin szóval. 28. Volt költőnk (József). 34. A cukorgyártás mellékterméke. 35. Aki ide akasztja a cipőjét, abba hagyja a labdarúgást. 37. Személyes névmás. 38. Gépkocsi rövid. 39. Rag, -on, -ön társa. 43. Meggyűrték, de nem madár! 44. Az ifj. ellentéte, nevek előtt. 45. Tiltószó. 46. Gazdasági eszköz. 48. Vissza: ásvány (ehető). 49. Mint 42. 50. Atmoszféra rövid. 51. A szobába. 52. Kettőzve: városunk. 53. Azt a személyt. 54. Papírra vet.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., 26., 37., 47.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: a vízsz. 37. és 47. esetében az egész szerkezet ilyen helyzetbe kerül.

A megfejtők között könyvtulványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. szeptember 15.

K. I.

A 7. számban megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő: KÖZVETLENÜL A TALAJRA ÁLLÍTOTT DÜCOLÁSSAL; LÉCEKET; PALLÓKKAL FEDJÜK LE.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: LEBEGŐ.

Könyvtulványt nyertek: Németh Mihály, Baja; Sánta Károly, Szeged; Vass János, Makó.

A nyereményeket postán küldjük el.

ÉPÜLETKAROKNÁL AZ OSZP KIVÁLTASÁT EZZEL VÉZHETJÜK EL. 14. A másikat megelőzi. 15. zs! 16. Mondja. 17. Jó itóka. 18. Folyadék. 19. Tetejé-20. Kotorékban lakik és ravasz. Maguk. 23. Rüg betűl. 25. Güt... (ahogy ejtjük). 26. OSZPCSOPORTNÁL EZEK KISEBB RÜLESE NEM VESZÉLYES. 29. Föld istenasszonya (ék.tel.). Rag, -ra párja. 31. Rosszalló cska. 32. LYS. 33. Kiejtett betű. Zamat. 37. A VÍZSZ. 47. MIATT, OSZLOPRA TÁMASZKODÓ SBETONGERENDÁVAL EZ RTÉNIK. 40. Női név. 41. Az veriség fele (névelővel). 42. Kilyítő. 46. Epe kétharmada. 47. ÖSEBB SÉRÜLÉS ESETÉN A SBETON OSZLOP EZT TESZI l szó). 55. Elkent folt. 56. A tenységi terület.

A négy lábú. 2. Nagy sikerté-
ség, nem éppen irodalmi szó-
3. Ma már kevésbé használt
er. 4. Magyarországot sokáig
szállva tartotta. 5. Félíg ázik!
Itában használják (névelővel).
zonosak. 8. 0. 9. ÁÁÁÁ. 10. Kis
ngolyó. 11. Kedvelt táskarádió-
a. 12. Est előtti. 13. Becézett
név. 22. Kapni szeretne. 24.
ersenypályán van ilyen ver-
7 is. 25. Keleti uralkodó. 26.

MŰSZAKI ÁRUT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

Nagykereskedelmi értékesítés

8. SZ. OSZTÁLY

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 61.
Telefon: 115-800/52 - 310-362

Készpénzért vagy csekkfizetésre
törtéző értékesítés

MŰSZAKI ÁRUK BOLTJA

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.
Telefon: 115-800/25

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSEG: Budapest VI.,
Izabella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság
Felelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108
79.2543/2-08 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314

Több mint húsz nagyméretű táblá, elektronikus vezérlésű szemléltető táblák, korabeli tűzvédelmi emléktörödékek, érmeek, korszerű tűzészlelő és tűzjelző berendezés tartozékai, tűz- és kár- eseteket idéző égésmaradványok, tűz és tűzvédelem képes levelezőlapokon és gyufacímkéken – vázlatosan ennyiben summázható a kiállítás.

A részleteket – a lényegre koncentráló határos és színvonalas grafika segítségével – főcímeik alatt, a legszükségesebb szöveg-magyarázattal szemléltetik a rendezők. Ezekből nemcsak az ember és a tűz ősi kapcsolata követhető nyomon, hanem életünknek azok a területei is, ahol a leggyakoribb, a legnagyobb a veszélyhelyzet és a legtöbb pusztítást okozza a tűz, s ahol éppen ezért megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a megelőzésre.

A látogató megismerheti az alapvető tűzvédelmi szabályokat, a leggyakoribb tűzkeletkezési okokat, a tűzoltóság feladatát, tevékenységének sokoldalúságát, kiterjedtségét, s bepillantást kaphat riasztási rendszerének mechanizmusába is.

A hangsúly természetesen a főváros tűzvédelmén van, miután a kiállítás mondanivalója – az általánosan jellemző körülményeken túl – erre épül, az 1974–78 közötti statisztikai adatok illusztrációjával.

Megtudható ezekből, hogy például Budapest tűzoltósága évente 5000 segélykérésnek tesz eleget, s ez mintegy 2000 tűzoltást és 3000 káresetet jelent a gyakorlatban.

Szomorú szám adatok bizonyítják a gondatlanság, a figyelmetlenség következményeit: a jelzett öt év alatt 118-an veszítették életüket tűz következtében és 654-en szenvedtek könnyebb, súlyosabb égési sérülést a fővárosban.

Részleteiben, esetszámokkal és összegszerűen tárja a nézők elé a tüzesetek öt éves alakulását. Észereint 1974–78 között 6174 tűz néhány ezer forint híján 194 milliós kárt okozott. A tüzek zöme a lakóházakban és az iparban keletkezett, s legnagyobb ipari tűzkár (mintegy 122 millió) 1977-ben érte a fővárost.

Arra is felhívja a figyelmet, hogy a leggyakoribb tűzokozó változatlanul az elektromos áram (25,08%), a dohányzás (19,79%), a sugárzó hő (17,03%), a nyílt láng és az ún. egyéb kategória. Öt év alatt 5304 tűz (az esetek 85,88%-a) ezekből keletkezett.

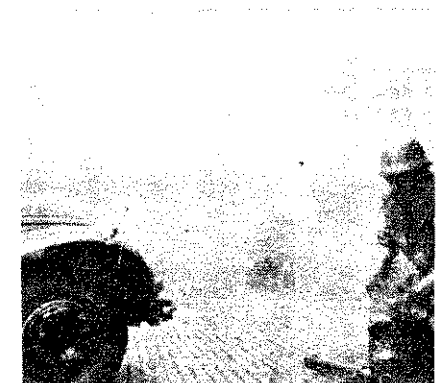
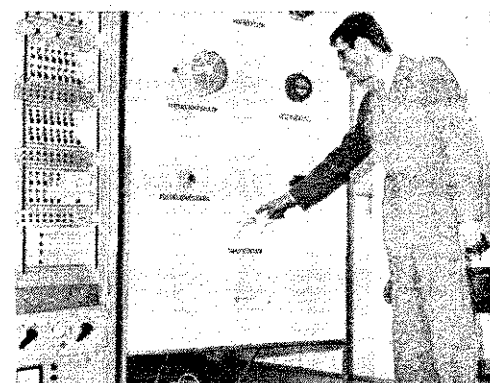
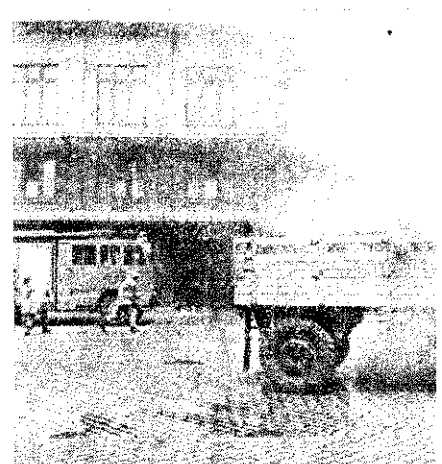
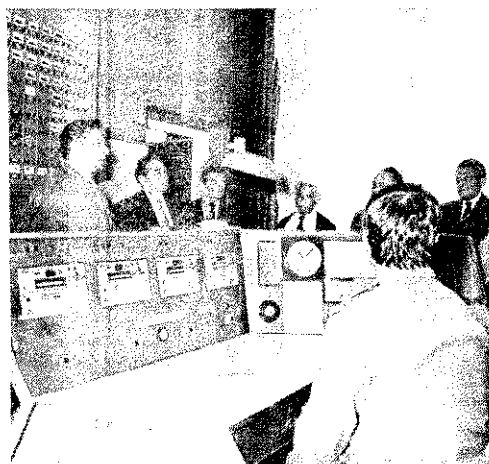
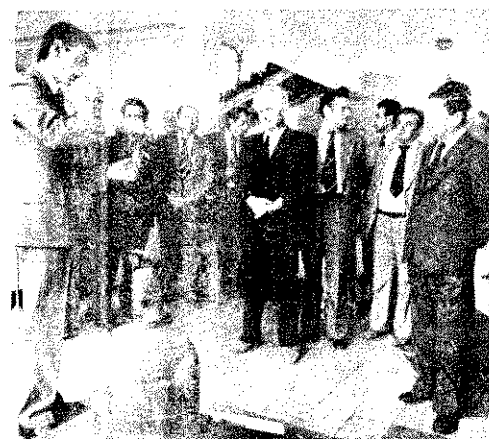
A rendezvény célját, lényegét a tűzoltóság fővárosi parancsnoka, Ficsór Sándor ezredes foglalta össze ünnepi beszédében a június 22-i megnyitón, kiemelve a tűzvédelem és a tűzoltóság szerepét, jelentőségét a főváros életében.

A fővárosi parancsnokság letében megnyitott kiállítás a gozók, a lakosság részére ké: a terv szerint tűzveszélyes nüzemekben és intézményekben szeretnék bemutatni.

A megnyitó, majd a tárlatés után a meghívott vendégek megismertették a fővárosi tűzparancsnokság hírközpontját, nak működését. Ezt követően oltási bemutató keretében látták a résztvevők az egységek káját, s a korszerű oltó- és mészközők kombinált alkalmazásnak módjait, lehetőségeit.

Az esemény alkalmából rezt szerény fogadáson Gerebimre, az Állami Biztosító vezér-gatója üdvözölte a résztvevőket a meggyőződését kifejezre tatva, hogy az együttesen szett kiállítás jó hozzájárulás a még eredményesebb tűzmezéshez.

- b

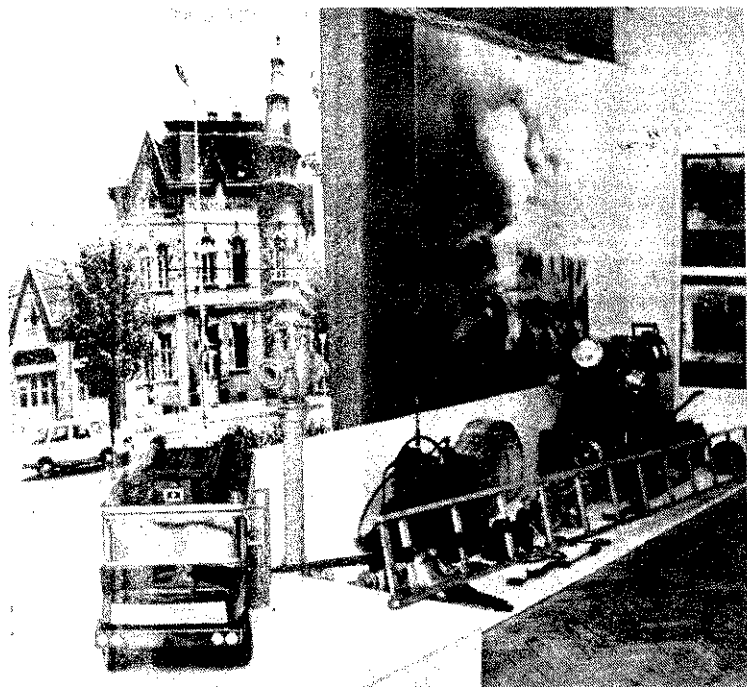

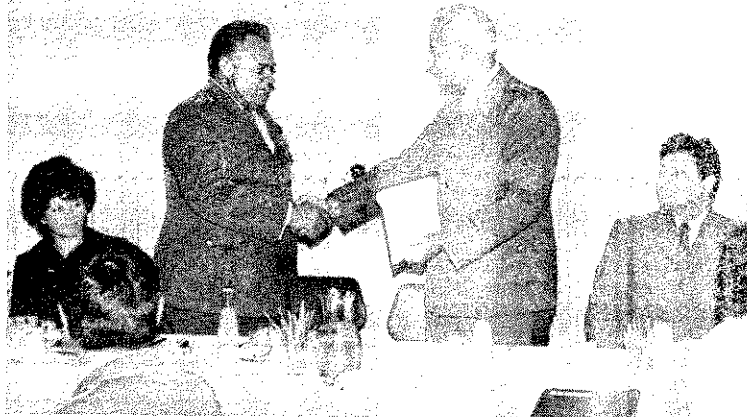

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI. évf. 9. sz.

1979. szeptember

NYUGÁLLOMÁNYBA HELYEZÉS

Augusztus 3-án délelőtt bensőséges ünnepség keretében búcsúztatták a komáromi városi-járási tűzoltó-parancsnokságon – a szolgálat felső korhatárának elérésével nyugállományba vonult parancsnokot – Evancis István tűzoltó alezredest.

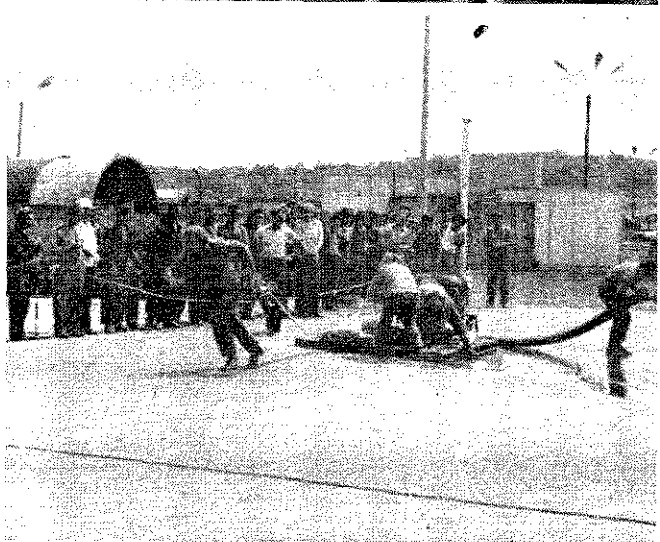
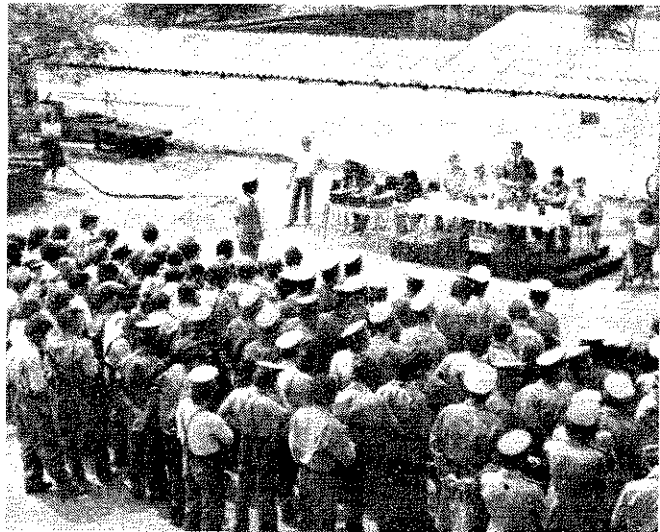
A személyi állomány és a meghívottak előtt Lengyelfi Rudolf tűz. alez., megyei parancsnok méltatta Evancis elvtárs elismerésre méltó munkásságát, parancsnoki tevékenységét és 30 éves tűzoltói pályafutását.

Az Elnöki Tanács Evancis István tűzoltó alezredest, nyugállományba vonulása alkalmából, Kiváló Szolgálatért Erdemrend kitüntetésben részesítette. A kitüntetést Varga Károly tűzoltó ezredes, a BM Tűzoltóság országos parancsnoka adta át.

RAJZPÁLYÁZAT

Toina megyében a nemzetközi gyermekév alkalmából rajzpályázatot hirdettek az általános iskolai tanulók között. Külön kategóriában indulhattak az I-II., a III-V. és a VI-VIII. osztályos tanulók. Az első kategóriában díjat nem adtak ki. A legjobb rajzok készítőit könyvjutalomban részesítették. Több mint 600 rajz érkezett a pályázatra. A gyerekek meglepően sokszínűen mutatták be a lakások, a kirándulás tűzvédelmét és a tűzoltóság munkáját.

A III-V. osztályos kategóriában az első helyezést Kelemen Zoltán III. osztályos dombóvári fiú, a VI-VIII. osztályosok közül Kovács Tünde VI. osztályos kaposzsekcsei kislány érte el. A megyei tűzoltó-parancsnokság az első helyezetteket 1000 forinttal jutalmazta. Ezen felül minden kategóriában még 9 gyerek kapott könyvjutalmat.

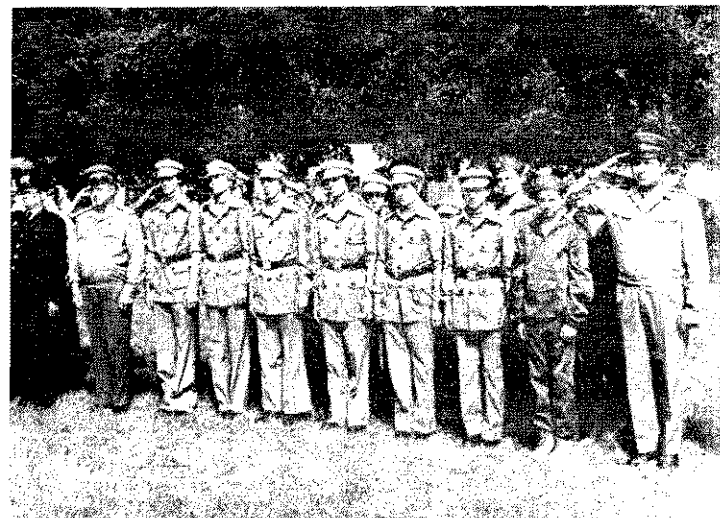
IPARÁGI VERSENY

Az idén a Taurus Gumiipari Vállalat a Műszaki Gumigyártó vállalat gyárainak 18 legje nyenraja indult. 800-as kismotorfecskendő-szerelésben és tűzcsap-szerelésben vetélkedtek. Ezúttal a győztesek a várgeken kívül jelentős pénzjutalomban is részesültek. A kiíró rendezés a Műszaki Gumigyár tűzvédelmi szervezetének érd

KITUNTE

A tűzvédekében munkásság Tűzbiztonsá arany fokküntetést nyozta a miniszter Józsefnek, szárdi Álláság igazgató tesének, cság tűzvézottsága nek. A m ismerést üzem párt dasági ve jelenlétébe ton Pál a tűzoltó gyei pá nyújtotta 26-án,

NEMZETKÖZI VERSENY

CTIF Nemzetközi Ifjúsági Tűzoltó Bizottsága augusztus 6-tól 12-ig Ausztriában, Perchtoldsdorfban rendezte meg a második nemzetközi oltó ifjúsági versenyt. A rendezvényen, melynek keretében a önböző kulturális programok mellett akadálypálya-versenyre és 1 m-es váltófutásra került sor, hazánkat Tolna megyéből Fadd, ér megyéből Vél község rajai képviselték.

észt, vevő 16 raj közül első helyezést ért el 1047 ponttal Ausztria ipata. Második helyre 1019 ponttal a váli csapat került, míg a diák 952 ponttal a nyugatnémet, a francia és a két luxemburgi mögött a tisztes hetedik helyen végeztek.

„A TŰZ ÉS AZ EMBERISÉG”

címmel július 31-én, a Csepel Vas- és Fémművek vezérigazgatósága és a CSM üzemi tűzoltó-parancsnokság rendezésében a Csepel Művek Műszaki Klubjában tűzvédelmi kiállítást nyitott meg Kolos István, a Csepel Művek pénzügyi és számviteli igazgatója és Ficsór Sándor tűzoltó ezredes, fővárosi tűzoltóparancsnok.

Az augusztus 17-ig nyitva tartott, a megelőző tűzvédelem fontosságát hangsúlyozó kiállítást a szocialista brigádok, a tűzvédelmi szervezetek tagjai és a vállalatok dolgozói mintegy 4500-an tekintették meg.

ELHELYEZETT TANÁCSKOZÁS

: Állami Gazdaságok Országos Központjának Tűzvédelmi Műszaki tanácsa kihelyezett értekezletet tartott a Dalmádi Állami Gazdaságban. A gazdaság tűzvédelmi szervezetének működéséről, tűzvédelmi-technikai felszereltségének fejlesztéséről, valamint a gazdaság közép- és táv- és éves üzemi terveiről, eredményeiről Vas István, gazdaság állami díjas igazgatója számolt be.

minisztériumok képviselői hozzászólásukban elmondták, hogy ezért tartották Dalmádon ezt a tanácskozást, hogy ismertté váljanak az évek óta kimagasló tűzvédelmi munkát végző gazdaság vezetők pasztalatai. Különösen értékesnek tartották azt a felfogást, hogy a dalmádi gazdaság vezetői sokirányú munkájuk részévé teszik a tűzvédelmet.

FELHÍVÁS! Kérjük a BM Tűzoltó Tisztviselői Iskolán az 1967-69-es tanévben nappali tiszti tagozaton végzett elvtársakat, hogy a 10 éves találkozó megrendezése ügyében levélben keressék fel Mészáros Bálint tű. fhdy. elvtársat. Cím: Bp. Tas vezér u. 9. 1113.

ELŐKÉSZÍTŐ BIZOTTSÁG

SVÁJCI TŰZOLTÓK

látogatott hazánkat. Az IBUSZ szervezésében érkezett csoport programjából egy napot a magyar tűzoltókkal töltött el. Ellátogattak a fővárosi tűzoltó-parancsnokságra, megtekintettek egy vízes gyakorlatot az Erkel Színháznál. Jártak a Tűzoltó Múzeumban és ellátogattak Zánkára, az üttörővárosba, ahol üttörő-tűzoltókkal találkoztak.

Budapest, Kecskemét, Székesfehérvár, Verőce, Tata, Szolnok, Kaposvár, Veszprém és Békéscsaba után Győr adott otthont a X., jubileumi országos Ifjú Gárda-szemlére érkezett mintegy 1300 fiatalnak.

Az augusztus 14-től 20-ig tartó gazdag programban részt vettek a fiatalok szakasz- és rajversenyeken, honvédelmi napon, nemzedékek találkozásán és kulturális rendezvényeken.

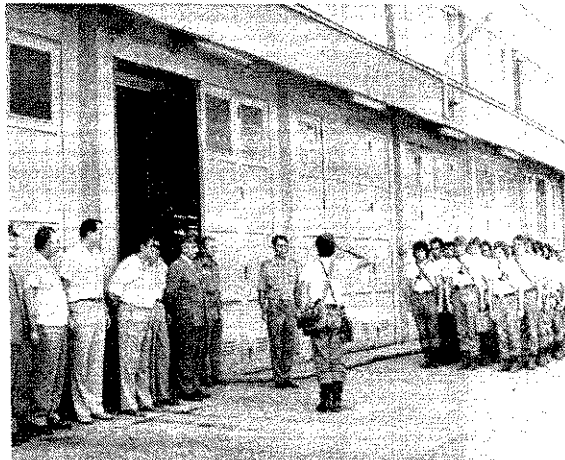
A szemlék történetében először került sor az Ifjú Gárda határőr, közbiztonsági, munkásőr, polgári védelmi és tűzoltó szakalegységeinek versenyére.

Mosonmagyaróváron, a Kossuth Lajos Gimnázium sporttelepén 11 megye tűzoltó szakalegysége mérte össze tudását 800-as kismotorfecskenő-szerelésben, stafétában, folyadéktűz oltásában, tesztlapkitöltésben és megfigyelőképességben. Az összetett pontverseny rangsora: Szabolcs-Szatmár, Borsod-Abaúj-Zemplén, Budapest I. kerület. A tűzoltó fiatalok vetélkedőjével egy időben rendezték a rendőri, határőri, munkásőri és polgári védelmi ifjúgárdisták versenyeit is. Valamennyi találkozó komoly erőpróbát jelentett.

A harci túrát Korom Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és Maróthy László, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KISZ KB első titkára is megtekintették. A harci túra tűzoltóállomásán Varga Károly tű. ezds., országos parancsnok és Szabó Gyula tű. alez., megyei parancsnok fogadta a vendégeket a győri laktanya előtt. A szertárban tűzoltással kapcsolatos tesztkérdésekre kellett választ adni. Itt az éppen feladatukat megoldó NDK-szakasz tagjaival hosszasan elbeszélgettek, majd megtekintették a gyakorlati feladat, a célratartás végrehajtását is.

Augusztus 20-án a Parlament előtt tisztavatáson, majd a vízi és légi parádén vettek részt a fiatalok.

Az NDK-szakasz szerelésre kész!

A 3. számú állomás vezetője, Temes Károly jelentkezik Korom elvtársnál

A tesztkérdések megoldása a szertárban

Célratartás is szerepelt a harci túra tűzoltóállomásán

Vajon mi lehet?

10 év képekben — kiállítás az IG életéből

A győztes szabolcsiak

Zánkai

A díszszemlén középen úttörő-tűzoltók álltak

A gépjárművek vezetőfülkéjében, a létel, a daru platóján és a porágyúállásban a pajtasok „vették át a hatalmat”, a létra felvonója teljes üzemmel működött.

Legalább húsz percig minden szíréna vijogott. Abbamaradtak a párhuzamos programok; a gyerekek előzönlötték a tűzoltószereket az alakuló téren.

Még a szemerkélő eső is elállt, s mint- na a csipős szél ereje is alábbhagyott volna, hogy az úttörőváros jeles napjának közel másfél ezer részvevője önfeledten élvezhesse a rendezvénysorozat gazdag, változatos műsorát.

Az augusztus 25-i belügyi nap ünnepi megnyitóját követően, ahol dr. Vincze Győző rendőr ezredes, az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács titkára köszöntötte a díszszemlére felsorakozott határőr, közlekedési és tűzoltó úttörőgardistákat, gyors ütemben váltották egymást a programok.

Technikai bemutatókkal, szerelési gyakorlattal és stafétával folytatódott a sor a tűzoltóknál; a közlekedések szabályossági és ügyességi vetélkedőt rendeztek. Nagy meglepetés volt a veszprémi bűnügyi osztály helyszínelő gépkocsija is, amelynek csomagtartójából „Tomí”, a németjuhász nézett „farkaszemet” a gyerekekkel. De többen szívesen adtak volna „díszkíséretet” is a közlekedésrendészet új BMW-jével, vagy körülnéztek volna fentről a sportpályán kiállított MI-2-es helikopterről.

A haditechnikai parkban határőrizeti bemutató és a Forradalmi Rendőri Ezred felkészültségi bemutatója várta a pajtásokat. Nagy sikerrel „vendégszerepeltek” idén is a kiskunhalasi Határőr Dózsa lovasai.

A belügyi nap záró tűzoltóműsorán, délután, a viharos erejű szélben tűzoltási bemutatót izgult végig az úttörőváros teljes „lakossága”. A kerettörténet szerint a szalonnasütéssel kezdődő vidám kirándulást úttörő-tűzoltók „játszották”, s a vikendház tűzének oltásában is derekasan működtek közre a Zsukkal.

Úttörő-tűzoltóink több napos programjából még csak néhányat idézünk: találkoztak veterán tűzoltókkal, külföldi tűzoltókkal. Augusztus 29-én délután pedig az országos parancsnok elvtárs válaszolt a kérdéseikre.

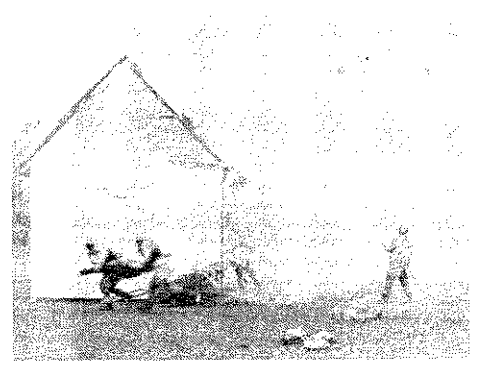
Összeállította:

Kútvölgyi—Sz. Lovász

— Akkor úgy volt... — meséli
Kiss István ny. tű. őrgy.

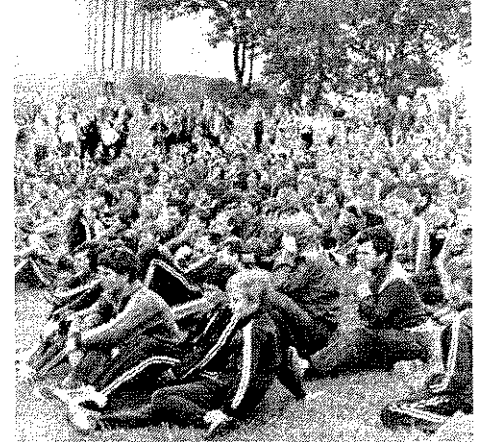
Izgalmas percek a stafétában

A beavatkozás sikerült...

Innen jobban látni

... a város lakók is elégedettek

A gyerekek 60 kérdésére válaszolt az országos parancsnok

BÉKÉS MEGYÉBŐL JELENTJÜK

Ezeket a sorokat először egy olyan golyóstollal írtam, amelyet Kevermesen kaptam. Felírás is van rajta: „75 éves a kevermes-i önkéntes tűzoltóság.” Erről egész éves programmal emlékeznek meg. De kezdjük a legelején: Újév napján minden házhoz bekopogtatott a kéményseprő, és egy olyan üdvözlőlapot nyújtott át, amelyen ez állt: „Boldog új évet kíván a 75 éves kevermes-i önkéntestűzoltó-egyesület.” A tűzoltók a jókívánság mellé még egy tűzoltónaptárt is kaptak. Mindkettőt feltüntették az alapítási dátumot, 1904-et.

Május 27-től június 2-ig tűzoltó-történeti kiállítást rendeztek a Művelődési Házban. Külön műsorban vetítették a Pokoli torony című filmet.

A jubileum napja, június 3-a zenés ébresztővel kezdődött. Az ünnepek terén térzene és szabadtéri kiállítás fogadta a község lakóit: felvonultatták a régi és az új tűzoltószerkeket, eszközöket.

Délután a művelődési házban tartották a díszközgyűlést, amelyre eljött Puja Frigyes külügyminiszter, a község országgyűlési képviselője, továbbá Szabó István, az MSZMP mezőkovácsházi járási bizottságának első titkára, Várhegyi Ferenc t. alez., megyei parancsnok, valamint a megye, a járás és a község állami és társadalmi szerveinek számos képviselője is.

Elsőként dr. Mánya Tibor, az önkéntestűzoltó-egyesület elnöke üdvözölte a szép számban megjelent résztvevőket.

Az ünnepség szónokája Domsik Jánosné tanácselnök, önk. t. alhdgy. volt. Az ünnepi beszéd után kért szót Puja Frigyes. Elismeréssel beszélt a kevermes-i önkéntestűzoltók munkásságáról, külön hangsúlyozva, hogy nemcsak a gyakorlatokon és a tűzoltásban vesznek részt, hanem más, társadalmilag fontos munkába is bekapcsolódnak.

Az esemény kapcsán többeket kitüntettek. A Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatát kapta T. Bálint József önk. t. szds., aki 1945 óta az egyesület parancsnoka, ezüst fokozatát dr. Mánya Tibor önk. t. szds., elnök. A Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát Kárpáti Pál, Tóth Miklós, Körömi Béla, bronz fokozatát pedig Kotroczó Menyhért.

Pelle Ferenc kis könyvet írt „75 év a kevermes-i önkéntes tűzoltóság életéről” címmel. Ezenkívül 75 éves jubileumi emlékérmeket alapítottak. Mindkettőt az ünnepség résztvevői között osztották szét.

Az ünnepség után leleplezték a tűzoltószertár falán elhelyezett emléktáblát, majd a majális hangulatú közös délutáni szórakozás és vacsora következett. Az est valóban kiemelkedő fénypontja a sporttelepen megrendezett tűzoltó-bemutató volt, itt egy „égő” házat oltottak el az egyesület tagjai.

Orosházán takaros ház előtt fékez a gépkocsink. „Egy hete ment nyugdíjba megynék talán legjobb tűzoltója. Látogassuk meg” — javasolja Fábian Gábor őrnagy, megyei parancsnokhelyettes.

Ahogy belépünk az ajtón, a következő kép tárul a szemünk elé. A lugassal körülvett füves területen egy kislányt tol kerékpáron egy öszülő férfi, a kislány hangosan nevet: még-még, nagypapa!

— Tóth zászlós vagyok, azaz most már nyugállományú — mutatkozik be. — Tesenek beljebb kerülni.

Az asztalon egymás mellett 4 fénykép. Különböző tűzoltó-egyenruhákban ábrázolja Tóth Józsefet. Akár egy életút jelképe is lehetne.

Az első fénykép 12 éves korában készült. 11 éves volt a bennkosztos kovácsinas, amikor tagja lett az orosházi önkéntes tűzoltók zenekarának. Később nemcsak az esz-trombitán játszott, hanem a tűzoltórajnak is tagja lett. 20 éves korában egyszer azt kérdezte a községi szegődmenyes

A nyugdíjas zászlós

tűzoltók szolgálatvezetője, Ujj Sándor mester, hogy nem jönne-e egy kicsit segíteni nekik? Az akkor már kovácssegéd állt, és 35 év lett belőle.

A második fénykép 1948-ban készült az akkor államossított tűzoltóság új eg. ruhájában örökölte meg Tóth Józsi Nehéz, de tevékeny évek következtek számára. 1951-ben egyik alapító tagja az orosházi parancsnokság pártszervezőnek. Az ellenforradalom után alapítója az MSZMP-nek.

A harmadik fénykép a 60-as években szült, egy lakóház tűzénél, életmei után. A jól végzett munka öröme sugárzik a képéből. Pár évvel ezelőtt azt írtuk róla, hogy ha életének a film lepergetnénk, azt a címet is adhatnánk ki, hogy „Hűség”. Hűség a választott hűtáshoz, a párthoz.

Ez alkalommal azt is megírtuk, hogy egy naplóból jegyzi be azoknak a névét, akikkel együtt szolgált. Ez a név most a 193. névvel lezárult.

A negyedik fényképen zászlósi egyenruhában látható. Ez a kép kerül a nyugdíjigazolványba. A múlt vasárnap együtt e célra a család. Egyszer csak éles szir hangzott fel: tűzhöz vonult az egység házuk előtt az összes vonulószer egyszere szirénázott. A fia így szólott hozzá: Papa neked szólt!

Beosztottai szépen búcsúztatták a szolgálatparancsnokukat.

Útban Mezőkovácsháza felé repülőgéppel a fejünk felett, alig 10 méter magasban. „Ez is az Új Alkotmány térsége” — mondta Fábian őrnagy elvtárs.

Az irodában dr. Eleki János tsz.-elnök Mikus András tűzvédelmi előadó fogadott bennünket, majd átmegyünk a tsz. klubházába. A falakon nagyméretű színes képek: asszonyok kapálnak, szárítók tároló ról, száguldó lovak, búzatenger és kukorica, repülőgépek műtrágyát szór.

— Röviden szólva: ilyen ma egy terület — mutat körül az elnök. Mint megtudtuk, a szövetkezetnek 5 és ezer hektár a szántóterülete, és Közép-Európa egyik legjobb talaja az övé. időjárás adottságok is igen kedvezőek.

Puja Frigyes köszönti a jubiláló egyesületet

A szertár falán emléktáblát helyeztek el

Eleki János tisz.elnök és Mikus András tűzvédelmi előadó

Egy mai „tanya”

Megfelelő a csapadék mennyisége és a napfényes órák száma is. Eppen ezért vetésszerkezetük eltér a szokásostól, 1000 hektáron zöldséget, 300 hektáron pedig cukorrépa-vetőmagot termesztenek. Babvető-mag-termesztésük is jelentős. A termelőszövetkezet a Békés megyei zöldségvető-mag-társulások gesztora. A belföldi vetőmagellátás mellett jelentős a termelésük nyugati expontira is.

Az idén búzából 59 mázsa volt az átlagtermésük, ami országos viszonylatban kiemelkedő. Ennek a 60%-a szintén vetőmag. Kukoricásuk 1300 hektár, ötéves terméssátlaga meghaladja a 80 mázsát. Az idén hektáronként 100 mázsás termést várnak.

Állattenyésztésük is jelentős. 1200 szarvasmarhájuk van, ebből 400 tehén. 4000 liter az egy tehenre jutó tejtermelés. Évente mintegy 5-6 ezer hizott sertést adnak le.

A termelőszövetkezetben szinte iparszerű a termelés: a legkorszerűbb gépekkel dolgoznak. Csak egy példa: az amerikai babvető gépsor, amelyet hárman kezelnek, mintegy száz embert helyettesít. A vegyszeres növényvédelmi munkákat egy AN-2-es repülőgépről végzik. Nézzünk meg egy mostani tanyát: szárító- és magtisztító rendszer, agrokomplesz-rendszerű raktár, labor, szociális épületek találhatók itt, tehát már csak az elnevezése a régi.

Az elnök egy kicsit gondolkodik, oszt és szoroz, majd ezt válaszolja kérdésünkre: „Mintegy félmilliárdos értéket kell védenünk.” Eppen ezért függetlenített a tűzvédelmi előadó, közvetlen az ő irányítása alá tartozik. A műszaki főmérnök vezetésével 5 tagú tűzvédelmi bizottság működik. A 16

vállalati tűzoltó a központi javítóműhelyben dolgozik. Ez látszott a legcélszerűbb megoldásnak, mert így helyben van a telefon, tehergépkocsi és azonnal riaszthatók. Hat telephelye van a termelőszövetkezetnek, mindegyikre külön tűzriadótervet dolgoztak ki. Az újonnan létesített telepeken kiépítették a vízvezeték-hálózatot. Nagy előny, hogy a termelőszövetkezet táblái és telephelyei jó utakkal vannak összekötve, és gyorsan megközelíthetők.

Mikus András tűzvédelmi előadó előtt nagy papírköteg. Őszintén megmondta, hogy először nem tudta, hogy miről lesz szó, így mindent magával hozott, hogy legyen miből „puszkázni”. Megkértem, hogy akkor feltárazzuk: mi is található nála? Tűzvédelmi utasítás, oktatási jegyzőkönyvek, a kalászos termények betakarításának terve, évi beszámoló jelentés, évi tűzvédelmi intézkedési terv, ezek mellékletei, a hanyagságokért kirótt pénzbüntetések jegyzőkönyvei.

Erre kíváncsi voltam: elmesélte, hogy a járási parancsnokságról Máthé százados ellenőrzést tartott az egyik anyagraktárnál, ahol nem volt szabad dohányozni. Észrevette, hogy az egyik traktoros éppen itt cigarettázott, feljelentette, és bizony pénzbüntetést kapott érte. Két napra rá a tűzvédelmi előadó ugyanott járt, s amikor meglátták, még ott is eldobták a cigarettát, ahol lehetett dohányozni.

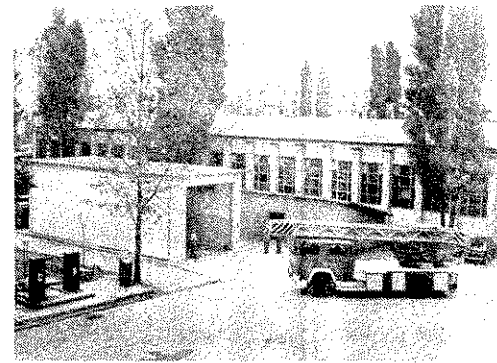
Olyan is előfordult, hogy szalmával megrakott kocsin dohányzott az egyik fogatos. 300 forintra büntette. Így azután híre ment, hogy milyen keményen büntetik a szabálytalankodókat. Ezért inkább betartják a tűzvédelmi szabályokat.

Az ágazatvezetők különben írásban is megkapják a feladataikat. Így például a kalászosok idei betakarításakor külön felsorolták azokat az eszközöket, vízszerszeli helyeket és szérűket, amelyeket rendbe kellett hozni és ellenőrizni. Az ágazatvezetők sem vitatkoznak, mert ha tűzvédelemről van szó, akkor a tisz.elnök nagyon határozott és kemény.

A békéscsabai városi tűzoltó-parancsnokság KISZ-szervezete az 1977/78-as mozgalmi évben alakult meg: Sziklai Sándor nevét vették fel.

A városi tanács KISZ-bizottságának értekelése alapján — az öt alapszervezet közül — a tűzoltó-parancsnokság KISZ-szervezete társadalmi munka végzésében élen jár. Nézzük csak, mit is teljesítettek azóta?

Részt vettek a kórházi építkezésen 10 fővel, 136 órát dolgoztak a Békéscsabai Konzervgyár kommunista műszakjaiban.

Befejezés előtt az új szertár építése Békéscsában

A tűzoltóság is tevékenyen kiveszi részét a megyei IG-rajok felkészítésében. Képünkön Kibédi Varga Lajos megyei KISZ-titkár, Richweisz Ferenc megyei IG-parancsnok és Fábian Gábor tüz. örgy., megyei parancsnokhelyettes

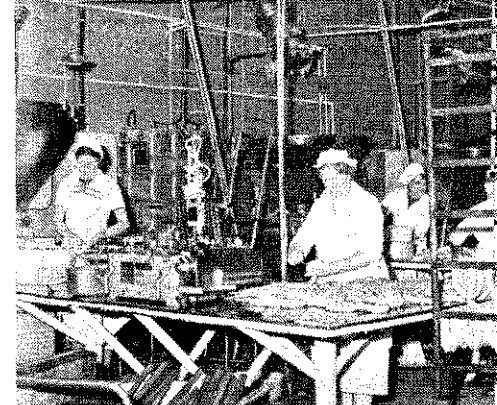
KISZ-védnökséget vállaltak az új, 44 méteres Magirus létra szertárának építése és a laktanya csinosítása felett: ők végezték a kőműves-, festő-, mázó- és asztalosmunkákat, ezzel mintegy 300 000 forintot takarítottak meg. Jutalmul 20 000 forintot kaptak a városi tanácstól. Ezen a pénzen magnót, könyvet, filmfelvételt, vetítőgépet és sportfelszereléseket vásároltak a parancsnokságnak. A KISZ-alapszervezet állandó kapcsolatot tart a békéscsabai 10-es sz. iskolával. Itt úttörőtűzoltó-rajt szerveztek, segítettek jégpályát építeni, filmet vetítettek. A 11. sz. iskolának játszótérrel építettek.

A 40 tagot számláló KISZ-szervezetből mintegy 30-an ösztöli a marxizmus—leninizmus esti középiskola hallgatóiként gyarapítják politikai felkészültségüket.

Gyula kedvező elhelyezkedésének köszönheti, hogy már a középkorban is fontos kereskedelmi csomóponttá alakult. A vá-

Az új Gyulai Húskombinát

Készítik a kolbászt

ros kereskedelmi jellege, amelyben első-sorban a sertés, a marha, a birka adás-vétele és a feldolgozott állati termékek — sózott, füstölt húsok — előállítására dominált, nagyban elősegítette a helyi kézműves ipar kialakulását. Az első világháború után több hentesüzem is működött a városban. Ezek közül is kiemelkedett jó szakembereivel, helyes gyártás- és üzletpolitikájával Stéberl András; többek között azzal is, hogy kisüzemét idényszerű kolbászgyártásra szakosította. Készítményeinek, de különösen az általa gyártott jó ízesítésű gyulai kolbásznak lassan országos, sőt nemzetközi híre lett.

A bel- és külföldön egyaránt keresetté vált gyulai kolbász még az államosítás után is kisipari technológiával és csak kis mennyiségben készült. A gyár ugyan általában gyarapította gépparkját, a behatárolt terület azonban szűkös volt a fejlesztésre.

1974-től új fejezet kezdődött az életében. Elkezdték a kiemelt nagyberuházásként kezelt új Gyulai Húskombinát építését, és 1978. januárjában megindult az ún. bejárata is.

Az új húskombinátban a vágás, a húsfeldolgozás, a húsok és húskészítmények raktározása, tárolása és a hűtők épületein belül, zárt rendszerben kapcsolódóknak össze. Ez mind a higiénia, mind pedig a termelékenység, az anyagmozgatás és a tűzvédelem szempontjából nagy jelentőségű. Az üzemszerek között szállítószalakkal, a szintek között pedig gravitációs úton mozgatják az anyagot.

Műszakonként a teljesítmény 1600 db forrázó vagy 960 db fejtett technológiával levágott sertés. Míg 1975-ben mintegy 150 ezer, addig 1980-ra már 550 ezer sertés és 50 000 marha vágásával és feldolgozásával számolnak.

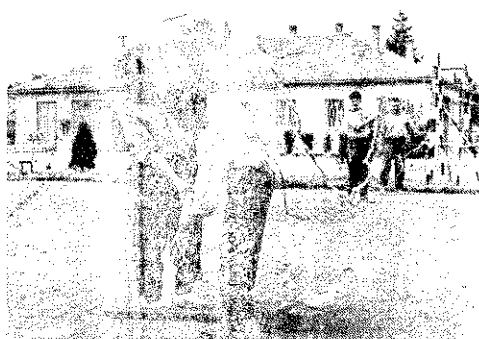
Az építés kezdetén az egyik vállalat parafa lapot tárolt be, ezt a hűtőrendszerben használják és elég volt egy eldobott cigaretta, tüzet okozott. Az eseten okulva, már az építés ideje alatt is kijártak a leendő létesítménybe, hogy figyelemmel kísérjék a tűzvédelmi előírások érvényesítését. A kivitelezéssel párhuzamosan megkezdtek az új üzemszerek tűzvédelmi szervezetének a kiépítését, valamint a vállalati tűzoltóság felszerelésének beszerzését is — mondja *Darabos László* tűzvédelmi felügyelő.

Zám András műszaki igazgató az elnöke a kombinát vezető beosztású és felsőfokú végzettségű dolgozóiból álló tűzvédelmi bizottságnak.

Vállalati tűzoltók száma 32, a tűzvédelmi megbízottaké pedig 84. A kombinát 7 tűzveszélyes részlegében mintegy 200-an dolgoznak (fűstölők, a gázperzselők kezelői stb.). Szakvizsgáztatásuk még a próbáuzemelés előtt megtörtént. A dolgozók oktatásában a gyakorlatiasságot tartják elsődlegesnek, s alapkövetelményként határozták meg, hogy szűkség esetén mindenki képes legyen szakszerűen működtetni a kombinát mintegy 500 tűzoltókészülékét.

A 3 helyiséges tűzoltószertár, Zsuk fecskendő és 2 db 800 l/perces lengyel kismotorfecskendő áll a vállalati tűzoltóság rendelkezésére.

Nemrég szerelték be az MMG Automati-ka Művek által gyártott BIK típusú hő-és füstérzékelőt. Központját a portán állították fel, ahonnan közvetlen tűzjelző telefonvonalat építettek ki a tűzoltósághoz.

A könnyen átalakítható szeghalmi pálya

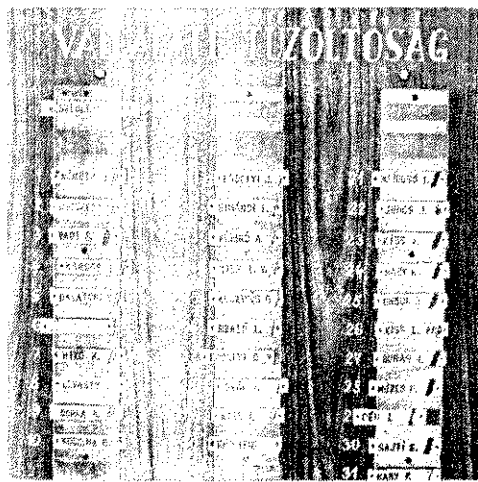
Kényelmes padon ülünk *Karakas Gyula* zászlossal, a szeghalmi parancsnokság párttitkárával. Mellettünk virágok, előttünk zöld pázsit. Távolabb a vörös salakon a tűzoltók fociznak. Beszélgetés közben rágyújt. A gyufát egy régi kocscifecskendő dugattyújából készített hamutartóba dobja. Akaratlanul is körülnézek: sehol egy szemét, minden olyan friss, üde.

A párttitkár elmondja, valóban itt semmi szines ügy, ahogy 1975-ben. A 24/48 órás szolgálat bevezetése megnövelte a létszámukat. Kevés volt a hely, mert csak ez az épület meg a nagy udvar volt. Az újonnan felvettek között sok szakember akad: asztalos, lakatos, ács, hegesztő, kertész stb. Gondoltak egyet, megvitatták, hogy jó lenne belevágni a bővítésbe. Azóta sok mindent építettek: üzemanyag-tárolót, mellékhelyiségeket, kerékpárszint, 4 szerelvényes szertárt, kerítést, szabványos kézilabdapályát (ami röplabdapályává alakítható is), akadálypályát, utat, villanyvilágítást, fűvesíteteket, virágokat, fát ültettek, még kis hobbikertjük is van szőlővel, paprikával, paradicsommal. Jóformán egy farinhótl kellett hármat csinálni, hogy elég legyen a megszabott pénzösszeg.

Kimutatást is készítettek a végzett munkáról: 1975-ben 177 000 Ft, 1976-ban 473 950 Ft, 1977-ben 211 000 Ft, 1978-ban 103 130 Ft, 1979 első felében 106 060 Ft volt az értéke.

Hogy mi is létszait annyira itt? Talán a virágok között a padok? Talán a sok fa? Vagy talán a szőlő, a hobbikert, amit szorgalmasan kapáltak? Vagy a vidám focizók?

Az ember csak azt a környezetet csináltja, ahol szívesen tartózkodik. Ezért olyan igazából otthonos itt minden.

A sarkadi vállalati tűzoltók beosztása

A sarkadi cukorgyár vállalati tűzoltóság a legjobbak között tartják számon a megyében. Amikor meglátogattuk őket, ar voltunk kíváncsiak, hogy mivel is érdemelték ki ezt a megtisztelő címet.

Sajti Sándor tűzvédelmi felügyelő Nagy Ferenc vállalati tűzoltó főtörzsőmester, tűzoltóparancsnok már vár ránk portánál. A blokkoló óra mellett egy nagytábla öltik a belépő szemébe: a vállalati tűzoltóság szolgálatának rendje:

31 név található rajta. Sajti Sándor elmondta, hogy három rajt szerveztek: első tíz beosztottja a hó első 10 napján a készlenléti szolgálatot. A második húnapban szabadok, és így váltják egymást a másik két rajjal. A készlenléti szolgálat vállalati viszonylatban annyit jelent, hogy az ide beosztottak műszak után kötelesek otthon tartózkodni. Ennek fejében szolgálati lakást kaptak. Majdnem minden lakásba telefont szereltek. Így tüzeset a kalmával könnyen riaszthatók. Többször tartottak gyakorlatot: 5 perc alatt egy volt a raj. A készlenléti szolgálathoz hozatartozik még, hogy az aznapi ügyelet (a riport augusztus 8-án készült), a névsorban *Lovassy György* raktárvezető, helyen szereplő volt ezzel megbízva, munkaidő után végigjárja a gyártelep területét. Ha valahol visszasságot tapasztal, azonnal intézkedik, a történeteket eseménynaplóba bejegyzi. Ez az őrszolgálati bejárás munkaszüneti napokra is érvényes, a névsor szerint mindig más-más vállalati tűzoltó látja el. Természetesen a készlenléti időért az átlagbér 20%-át kapják.

Tűzoltóságuk még 1914-ben alakult, a régi hagyományokra támaszkodhatna Nemrég ment nyugdíjba *Sinkó Ferenc* bicsói, aki 43 évig volt vállalati tűzoltó. Említhetnénk *Koczika Györgyöt*, aki 4 évig *Balatonai Sándort*, *Borka Alajost* vagy *Bujdosó Imrét*, akik 30—35 éve vállalati tűzoltók.

Minden évben ünnepi közgyűlést tartanak, ilyenkor nem maradnak el a jutalmak és a kitüntetések sem.

Különben 10 éve nem volt tüzesetgyárban, de a vállalati tűzoltók a környéken minden jelentősebb tüzenél beavatkozta. Legutóbb a Kendergyár és a Lenin Tűzoltó Lucernaszárító raktártüzehez vonultak. A Fekete-Körös sajnos sokszor meglátgatja Sarkadot. Ezért az árvizeknél és belvizek elszívásában is segítőkészek.

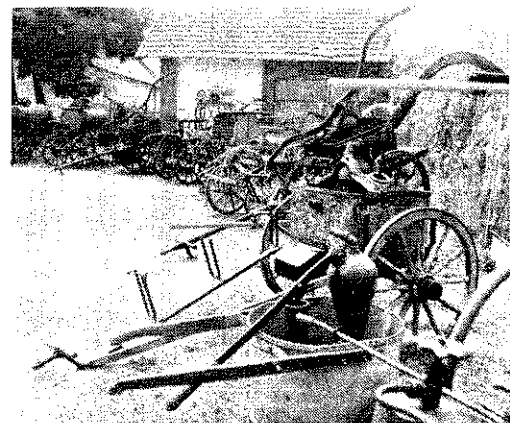
Nemrégiben tűzvédelmi vetélkedőt tartottak a dolgozók számára: több mint 600-an vettek részt rajta.

A versenyeken is mindig jól szerepelnek. 800-as kismotorfecskendő-szerelésben járási szinten évek óta verhetetlenek.

A vállalati tűzoltóság majd minden tagja szocialista brigádban dolgozik. A tűzoltóparancsnok pedig a Béke szocialista brigád vezetője.

Füzesgyarmaton együtt találtuk a „tűzoltóvezérkart”: *Szöke Istvánt*, a nagyközségi tanács elnökét (az egyesület elnöke), *Lovász Lajos* önk. t. hdgy-ot, az egyesületi parancsnokát és *Zöld Lajos* t. t. zls.

Füzesgyarmaton a tűzoltószertár előtti udvar valóságos tűzoltó skanzen

Örömmel újságolták, hogy most kapták a hírt, a magyar úttörő-tűzoltók többek között megnyerték a kismotorfecskendő-szerelést a Szovjetunióban tartott nemzetközi versenyen. Ez azért öröm, mert 4 lányuk is szerepelt a rajban. Örömükbe egy kis üröm is vegyült, mert amikor rajuk országos első lett Zánkán, arra számítottak, hogy talán azok a felnőtt vezetők, akik felkészítették a lányokat, szintén elutazhatnak.

Amikor megérkeztünk, akkor először azt hittem, hogy a mi „tiszteletünkre” tették ki a tanácsháza előtt és a folyosóján látható harsogó színű tűzvédelmi tablókat. Szőke István világosít fel, hogy csüörtök van és piac. Amikor értetlenül nézek rá, elmosolyodik. „Jó időben minden piaci napon kint vannak. Ilyenkor jönnek legtöbben a tanácsházára ügyes-bajos dolgokat intézni az emberek, aztán reméljük; mindenki vet egy-egy pillantást ezekre a tablókra.”

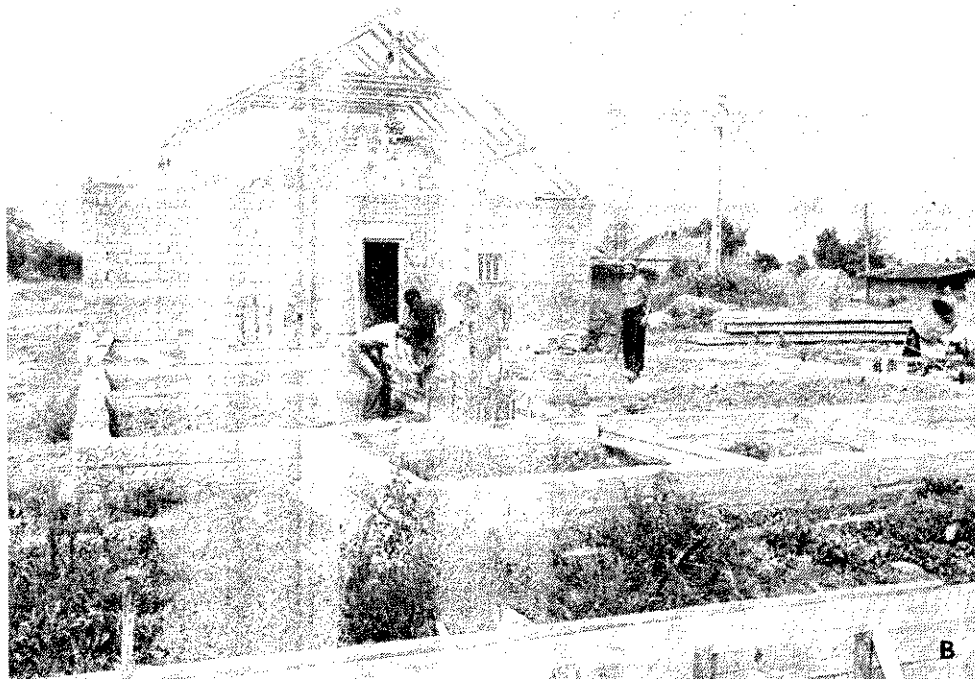
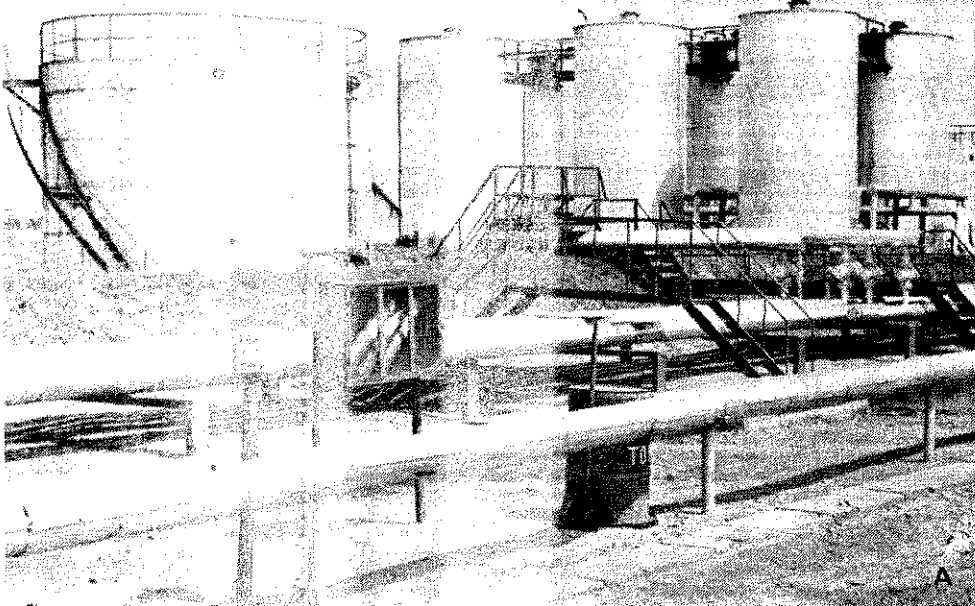
Sok munkába került — mondja Lázár Lajos. — Három éve készítettük a 18 nagy- és 25 kis méretű tablót. Számléltük a vonulószerkeket, a tűzoltókészülékeket, az erdők, a mezőgazdaság, a lakóházak tűzvédelmét, az önkéntes tűzoltók versenyeit stb., és hasznos tanácsokkal is szolgálnak. Amikor elkészültek, akkor itt állítottuk ki, utána főként a járásban vándoroltak, most meg így hasznosíthatjuk őket.

A szertár falán 67 db. különböző típusú tűzoltókészülék látható. A legrégebbi szerény hecslések szerint 1920-ban készíthetett.

A járásban összeszedték a rég kiseleztezett mozdony-, lajt- és kocsifecskendőket és a tűzoltószertár előtt állították ki őket.

— Szeretjük ápolni a múlt hagyományait, nem szégyelljük az elődök munkáját és felszereléseit. Nekünk már CSD 710-es fecskendőnk van, meg egy Zetor, utánfutóval. — És még valami: 4 db hővédőruha található a felszerelések között, ezzel pedig más tűzoltó-egyesületek aligha büszkélkedhetnek.

Írta és fényképezte:
Kútvölgyi Mihály

A

A kardoskúti gázüzem — ma már ez a kép is jellemző Békés megyére

B

Gyulán, a B szolgálati csoport négy őrmestere: Hrabóvszki Imre, Kiss Imre, Oláh Imre, Dudaszeg József egymásnak segítve építik házukat a Felszabadítók útján

C

Igy is lehet takarékoskodni! Mezőberényben az önkéntes tűzoltók nagyon sok érdekes és hasznos ötlettel gazdagították az egyesületet. Képünkön Petrics Dániel önk. tű. szds., Berke István és Rámes Ferenc önk. tű. ftorm.-ek egy régi hirdetőtáblából házilag barkácsolt gyakorló cél-táblával

A tűzvédelmi szabálysértésekről

A megelőző tűzvédelem legfontosabb feladata, hogy a népgazdaság minden területén biztosítsa a létesítés, az üzemeltetés, a termelés tűz- és robbanásveszély elleni védelmét.

Határozza meg és érvényesítse a tüzek, robbanások keletkezését, a károsodás tovatérjedését gátló rendelkezéseket.

Teremtsen olyan viszonyokat, hogy a tűz ne jelenthessen veszélyt az életre, a testi épségre, a társadalmi tulajdonra, továbbá az állampolgárok javaira.

Ebből következően, akik a megelőző tűzvédelmi rendelkezéseknek, előírásoknak nem vagy nem megfelelően tesznek eleget, magatartásukkal — tevékenységükkel vagy mulasztásukkal — veszélyeztetik a biztonságot.

A tűzvédelmi szabálysértések többsége jellegénél fogva sérti, illetve veszélyezteti a dolgozók életét, testi épségét, a társadalmi, illetőleg a személyi tulajdont és minden esetben veszélyes helyzetet hoz létre. Ez indokolja, hogy a szabályok megsértőivel szemben a szabálysértési eljárással is érvényt kell szerezni az előírásoknak. A hatósági intézkedések mellett ezért nagy jelentőségű a szabálysértési eljárás.

Az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. számú rendelet tűzvédelmi szempontból is igen jelentős. A rendelet indoklása külön kiemelte azokat a szabálysértéseket, melyek nem a bűncselekmények valamilyen meghatározott esetével kapcsolatosak, hanem a prevenciót szolgálják. Megállapította: az ilyen magatartást tanúsítókkal szembeni eljárás lehetővé teszi, hogy elejét vegyük a súlyosabb következményeknek.

Amikor például felelősségre vonják a tűzvédelmi előírások megszegőit, tulajdonképpen egy súlyosabb eredmény — a tűzveszély és az ezzel együtt járó tetemes károk — megelőzéséről van szó.

A tűzvédelmi szabálysértéseknél nem hagyható figyelmen kívül, hogy az olyan magatartás, amelyik ma szabálysértést valósít meg, holnap esetleg tűzkezelés okozójaként vagy a tűz tovatérjedését elősegítő tényezőként szerepelhet. Ez a meghatározója a tűzvédelmi szabálysértőkkel szembeni következetes eljárásnak. Ebből fakad az is, hogy a tűzvédelmi hatóságoknak hivatali kötelezettsége a szabálysértőkkel szembeni feljelentés.

A tűzvédelmi fegyelem megszilárdítása alapkövetelmény. A hatósági intézkedések, a dolgozók tűzvédelmi oktatása, felvilágosítása mellett a szabálysértőkkel szembeni eljárás kezdeményezése — adott esetben a szabálysértő felelősségre vonása — elengedhetetlen eszköze a megelőzésnek.

A védett jogtárgyat figyelembe véve a tűzvédelmi szabálysértések, az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. számú rendelet I. cím alatt a „Közrend és a közbiztonság elleni szabálysértések”-nél szerepelnek.

A tűzvédelmi szabálysértéseket megvalósító tényállásokat változatlanul a kormányrendelet 17. és 18. §-ai tartalmazzák. A 17. § a megelőző tűzvédelmi rendelkezések, a 18. § pedig az eredményes tűzoltás akadályozását és a mentést szolgáló rendelkezések megszegését nyilvánítja szabálysértésnek.

A megelőző tűzvédelmi rendelkezések hatékonyabb érvényesülését elősegítő tényállások első és meghatározó ismérve, hogy mellőzi a tételes felsorolást és a korszerű tűzvédelmi igényeknek megfelelően keretjogszabály formájában állapítja meg a tényállást. A tényleges elkövetési magatartásokat, azok sokrétűsége miatt, nem sorolja fel. A rendelkezéseket a tűzvédelmi jogszabályok, szabványok és szabályzatok megelőző tűzvédelmi rendelkezései tartalmazzák.

A kormányrendelet 17. § (1) bekezdése továbbra is szabálysértésnek minősíti

— a jogszabályban foglalt megelőző tűzvédelmi rendelkezések megszegését,

— a tűzvédelmi előírásokkal kapcsolatos és kötelező szabványban megállapított rendelkezések végrehajtásának elmulasztását,

— a tűzvédelmi rendelkezéseket érintő és szabályzatban meghatározott előírások elmulasztását.

A kormányrendelet 18. §-ában meghatározott tényállás több — egymástól független — magatartást nyilvánít szabálysértésnek. Ezek a tényállások az azonos érdeket, a tűzoltási tevékenységet akadályozó magatartásokat nyilvánítják szabálysértésnek.

A tűz jelzése, tűz esetén a szükséges tájékoztatás megadása, a tűzoltás vezetője rendelkezéseinek végrehajtása, tűz oltásban közreműködés mind olyan szükséges feltétele az eredményes beavatkozásnak, amelyek érvényesülését miniszterhatóságok kilitásba helyezésével is feltétlenül biztosítani kell.

A hivatkozott tényállást a módosított Mt-rendelet a kötelező rendelkezéssel egészítette ki.

18. § (1) bekezdés a) pontja: „— aki tüzesetet vagy tüzveszélyt észlel, s ezt a hatóságnak, mihelyt teheti, nem jelenti, úgy szintén a tűzjelzésnél távbeszélőjét nem bocsátja rendelkezésre, szándékosan megtevesztő tűzjelzést ad...”

Nem szorul bővebb magyarázatra a kiegészítés. Nyilvánvaló ugyanis az érdek, amelyik indokolja az eljárás kezdeményezését mindazokkal szemben, akik ilyen cselekményeket követnek el. A szabálysértés megvalósulásának alapvető feltétele a szándékosság. Erre lényeges felhívni a figyelmet. A gondatlan elkövető cselekménye nem szabálysértés. A szándékosság bizonyítása a hatóság, illetőleg a szabálysértési eljárás feladata.

Az eljárás egyszerűsítése és gyorsítása érdekében a törvényszék megszüntette a szabálysértési eljárásban a tárgyalás kötelező megtartásának a pénzbírság összegéhez kötését. Ezzel egyetelműen kiszélesíti a tárgyalás nélkül elintézhető ügyek körét. (A korábbi jogszabály szerint ugyanis, egyéb feltételek esetén is, tárgyaláson kívül ezer forint lehetett a pénzbírság maximuma.) Változatlan azonban az a rendelkezés, hogy a tárgyalás nélkül hozott határozat ellen — a kézbesítéstől számított 8 napon belül — kifogásnak van helye. Ennek alapján a szabálysértési hatóság tárgyalás nélkül visszavonhatja vagy módosíthatja a kifogást tevő javára. Ha nem ad helyt a kifogásnak, az ügyben 30 napon belül tárgyalást kell tartania.

A törvényességi garanciák védelme és a fiatalok elkövetők nevelhetőségének elősegítése érdekében változtatlanul kötelező a tárgyalás lefolytatása, ha a szabálysértés elzárásával is büntethető vagy az elkövető fiatalok.

Az ügyek tárgyaláson kívüli elintézésének tágabb lehetőségét egyben követelményt is támaszt. A feljelentésből eddigig még alaposabban ki kell tűnnie, hogy az elkövető milyen magatartással valósította meg a szabálysértést; ez minél inkább jogszabály, szabvány, szabályzat, illetőleg utasítás rendelkezésére utközik, s ezért őt milyen mértékben terheli felelősség.

A feljelentés részletes leírása kapcsán indokolt a hivatkozott 4/1974. (VIII. 1.) BM számú rendelet 52. §-ára. E szerint: „A tűzvédelmi hatóságok a tűzvédelmi szabálysértés

viatt az illetékes tanácsi szabálysértési hatósághoz tett feljelentésben kötelesek pontosan megjelölni a kerettényállásokat kitöltő jogszabályokat, egyéb rendelkezéseket.”

Jogerősen elbírált szabálysértési ügyekben a tvr. megemertette a felülvizsgálati kérelem benyújtásának lehetőségét. Felülvizsgálati kérelemnek csak jogerős határozat ellen van helye, a végrehajtásra azonban nincs halasztó hatály. Az elbírálásra az államigazgatási eljárás általános szabályai is irányadók. Ilyen ügyekben a megtámadott határozatot hozó szerv felett közvetlen felügyeletet gyakorló jár el.

A szabálysértési eljárás során kiszabható bírság legalacsonyabb, 50 forintos összegét a tvr. felemelte, mivel ez az életviszonyok változásával túlhaladottá vált. Megszüntette továbbá a községi tanácsok és más tanács rendeletében megállapítható pénzbüntetés legmagasabb összege közötti különbséget is. Az új rendelkezés szerint a tvr. 3. §-a a pénzbírság legalacsonyabb összegét — a helyszíni bírság kivételével — száz, legmagasabb összegét ötezer, a jogszabály meghatározta esetekben tízezer forintban állapította meg.

A tvr. 5. §-a értelmében a szabálysértési hatóság, a feljelentés adatainak kiegészítésén túl, a tényállás tisztázása érdekében más eszközöket is igénybe vehet. Nemcsak adatokat szerezhet be, hanem már az előkészítés során az elkövetőt is meghallgathatja. Sőt a szabálysértési tényálláshoz szükséges adatok beszerzése végett más szerveket is megkereshet. Az így megismert ügyben választhat ezután: elbírálni a feljelentés tárgyalás nélkül, vagy a tényállás tisztázása csak tárgyaláson, az elkövető és a tanúk részvételével, esetleg szakértő meghallgatásával lehetséges. Ha az elkövető meghallgatására már az előkészítő szakaszban sor kerül és a tényállás a meghallgatás során megnyugtatóan tisztázható (például az elkövető beismeri a szabálysértés elkövetését), a hatóság nyomban tárgyalást tarthat, kizárva ezzel a további, lényegében formális eljárást.

A szabálysértési eljárást módosító és kiegészítő tvr. egyes szabálysértési tényállások esetében is változást hozott. Egyes magatartások a büntetőjog területéről a Szabálysértési Kódexbe kerültek, mások viszont már nem valósítanak meg szabálysértést. A módosításnak, szakterületünket tekintve, a Büntető Törvénykönyv (Btk.) 324. §-ába felvett rongálásnak van meghatározó szerepe.

Ismeretes, hogy a tüzesetek többsége — az egyéb káros hatás mellett — kárt okoz a társadalmi vagy személyi tulajdonban, értéket rongál vagy semmisít meg. A rongálás tényállását az előbb említett Btk. 324. §-a tartalmazza (1978. IV. tv. Magyar Közlöny 92. szám). E tényállás a tulajdonra irányuló olyan jogellenes támadásokkal szemben nyújt védelmet, amelyek a vagyontárgy állagát megsemmisítik, vagy károsítják. A miniszteri indoklás szerint a rongálás jogi

tárgya a tulajdon. Elkövetési magatartása a megrongálás, illetve a megsemmisítés. A megrongálás a dolog állagát, olyan károsodását jelenti, amelynek folytán annak értéke csökken. Az elkövetési tárgy az idegen vagyontárgy. A kár nagyságának pedig az elkövető cselekményének elbírálásánál meghatározó szerepe van. A hivatkozott jogszabály a károkat a következő kategóriába sorolja:

szabálysértési értékhatárt meg nem haladó,
kisebb kár,
nagyobb kár,
jelentős kár,
különösen nagy kár.

A szabálysértési értékhatárt a Btk. ezer, a kisebb kárértéket viszont tízezer forintban állapította meg. A nagyobb kár tízezer és százezer forint közötti kár, a többi értékhatárt nem rendezi, mivel a nagyobb, jelentős és a különösen nagy kár fogalma számos körülménytől függ. Az esetleges gyakori változások elkerülése végett ezeket az értékhatárokat (irányösszegeket) a Legfelsőbb Bíróság II. számú büntető elvi döntése határozta meg (Magyar Közlöny, 1979. 37. szám). E szerint: jelentős érték, illetőleg kár az az érték vagy vagyoni hátrány, amelynek összege a százezer forintot, különösen nagy értékű a kár, a vagyoni hátrány, az az érték, illetőleg kár, amelynek összege az egymillió forintot meghaladja. Az érték, kár, vagyoni hátrány megjelöléseknek mint minősítő körülményeknek a megállapítása, s ezzel a büntetési tételek differenciálása, a büntetéskiszabás egyénesítését szolgálja.

A Büntető Törvénykönyv hatályba lépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi V. tv. 28. § (1) bekezdés h) pontja szerint a szándékos rongálás bizonyos értékhatár esetén nem büncselekmény, hanem szabálysértés. A Btk. ezt az értékhatárt ezer forintban állapítja meg. A társadalmi vagyon sérelmére elkövetett rongálás büncselekményét szűkíti a már hivatkozott rendelkezés, ha a kár nagysága nem haladja meg a százezer forintot, s a cselekmény gondatlan magatartás következménye. Ebben az esetben az elkövetőt — a tűzokozót, ha egyéb büncselekmény nem áll fenn — sem büntető, sem szabálysértési úton felelősségre vonni nem lehet. A miniszteri indoklás szerint ilyen esetben a polgári jogi kártérítési felelősség érvényesül.

Felvetődik a kérdés — ez az esetek többségében gyakori —, hogy ha a gondatlan károkozó a tűz megelőzésére vonatkozó jogszabály, szabvány vagy szabályzat előírásának megszegésével tüzet okozott, s a károsodás ezért állt elő, kezdeményezhető-e vele szemben szabálysértési eljárás az okozott kár miatt. Az ismertetett rendelkezés alapján semmiképpen. Megállapítható azonban a továbbiakban is a megelőző tűzvédelmi rendelkezések megszegése, amely minden esetben szabálysértés. Az eljárás alapját ilyenkor nem a társadalmi tulajdonban bekövetkezett rongálás, kár vagy tűzokozás képezi, hanem az a magatartás, amellyel az elkövető a tűz elleni védekezésre vonatkozó rendelkezéseknek nem tesz eleget (17/1969. [IV. 14.] MT számú rendelet 17. §-a). Ellenkező esetben az a visszás helyzet, gyakorlat alakulna ki, hogy a tűzvédelmi előírások megszegője ötezer forintig terjedhető pénzbírsággal büntethető, ha a cselekményével tüzet, illetve rongálást nem okoz. Ugyanakkor, ha ez a magatartás százezer forintot meg nem haladó kárral is jár, a károkozóval szemben sem büntető, sem szabálysértési úton nem kezdeményezhető eljárás. Nyomatékosan hangsúlyozni kívánjuk az eljárás kezdeményezése közötti minőségi különbséget. Ugyanis azt, hogy a feljelentés alapja nem a társadalmi tulajdonban keletkezett kár, hanem kizárólag az a magatartás, amellyel az elkövető a tűz megelőzését célzó rendelkezéseket megszegte.

Dr. Félix László

Kellemes repülőút után a késő délutáni órákban landolt gépünk Teeside repülőtéren, ahonnan autóbusszal vittek vendéglátóink a Grinkle Park Hotelbe.

Másnap korán reggel indultunk a Wilton Works-i vegyi üzembe. Ez a létesítmény méreteiben, gyártmánystruktúrájában világviszonylatban is kiemelkedő nagyságú. Az üzem tűzvédelmének a megismerése különösen tanulságos volt számunkra, mivel az ilyen jellegű létesítmények üzemeltetése rendkívül veszélyes, és tűzvédelmük speciális beépített oltóberendezéseket, oltási módokat igényel, valamint azért is, mivel hazánkban is található hasonló veszélyességű kisebb üzem. Veszélyességének érzékeltetéséhez elegendő megemlítenünk a Flixborough-i katasztrófát, ahol az eredeti műszaki megoldás megváltoztatása 28 személy halálát és több száz ember sérülését okozta. A tűz és a robbanás pedig mintegy 24 hektár gyárterületet tett romhalmazzá.

A Wilton Works-i vegyi üzem évente 1 000 000 t etilént gyárt, kapacitását 750 000 t-val kívánják növelni az új beruházások megvalósításával. A meglévő gyár és a hamarosan üzembe lépő létesítmény tűzvédelmét stabil, félstabil oltóberendezésekkel oldották meg. Oltóanyagként BCF oltógázt, Monnex oltóport és a gőzt, illetve Light Watert alkalmaznak. Negyven hivatásos tűzoltó teljesít szolgálatot az üzemben. A viszonylag kis tűzoltói létszámot a dolgozók képzettsége, tűzvédelmi ismerete és fegyelme ellensúlyozza. Az előírások megszegése a dolgozók azonnali eltanácsolását vonja maga után.

Modern érzékelő- és jelzőrendszerrel van felszerelve a létesítmény. A kihelyezett 188 érzékelőpont közül 32 helyen méri a mérgező gázokat. A beérkező információkat 4 csatornás adatrögzítőn tárolják. 2000 légzőkészülékkel rendelkeznek riasztás esetére, ebből a tűzoltóegység ellátmánya 60 db. Káreset alkalmával 45 percen belül 30 gépjárműfecskendő vonható össze az objektum területén. A szükséges és tartalék oltóanyagot a tűzoltóságon tárolják. A kárhelyre való szállításhoz is megfelelő gépi eszközökkel rendelkeznek.

A legveszélyesebb üzemrészekben, például ahol a polipropilén gyártásakor katalizátorként alumínium alkidot használnak fel — ez levegővel érintkezve lángra lob-

ban, víz hatására pedig robbanás következik be — két darab 1000 kg-os automatikus, beépített Monnex porralöltő biztosítja a tűzvédelmet. Ezzel a megoldással már több alkalommal sikeresen fojtották el az itt keletkező tüzet. A technológiai csővezetékeket, kritikus helyeken levő tolózáratok speciális kerámikus szálból készített paplammal védik. Ez 25 percen keresztül 800—1000 °C hőmérséklet esetén is megvédi a szerkezeteket a károsodástól és biztosítja azok működőképességét.

A ciklohexanberendezésnél, mely háromszor nagyobb a flixborough-inál, szintén Monnexszel való oltásra rendezkedtek be. A technológiai rendszert 63 db 50 kg-os, telepített tűzoltókészülékkel vették körül. A tűz észlelését olyan infraérzékelők végzik, melyek lángra reagálnak és kiváltó impulzusukkal végrehajtják a szükséges riasztásokat.

A létesítmény transzformátorait zárt épületben helyezték el. A transzformátorkamrákat füstdetektorokkal látták el. Félstabil halonnal oltó berendezés biztosítja a tűzvédelmet, a működtetéséhez szükséges oltógázt a kivonuló tűzoltóegységek szállítják a helyszínre. A teljes létesítmény védelmére 30 t Monnex oltóport, 125 000 l tartalék habképző anyagot és jelentős mennyiségű BCF oltógázt tartanak készletben. Évente egy alkalommal ellenőrzik a tűzoltókészülékeket. A gyakoribb ellenőrzést feleslegesnek, sőt károsnak tartják, minthogy az oltópor hatékonysága még két év múltán sem változik. Ennek ellenére kétévenként cserélik az oltóanyagot és kísérletekre, tűzoltási gyakorlatokra, valamint a dolgozók kiképzésére használják fel.

A tűzvédelem nagyfokú szervezottsége még azt is lehetővé teszi, hogy a szolgálatos egység „mentői” feladatokat is ellásson. Ennek megfelelően balesetknél is tevékenyen közreműködnek, mivel a sérültek ellátására is kiképezték őket. A szervezottség és a fegyelem lehetővé teszi az üzemek, gyáregységek közötti személy- és járműmozgás korlátozását, amit nagyon szigorúan betartanak és betartatnak. Mindez csak kis része annak, amit láttunk. Sajnos fényképek sem állnak rendelkezésünkre. Az egész létesítmény területén tilos volt a fotózás, ennek ellenére gondolom, sikerült érzékeltetni a létesítmény tűzvédelmének sokrétűségét és azt a szervezett-

séget, melyet saját létesítményeinkbe szívesen látnánk.

Utirányunk ezután Runcorn volt, dern szállodában helyeztek el bennünket. Itt lehetőségünk nyílt, hogy a szálló tűzbiztonságát is felmérjük. A folyosó tűzcsapszereknek, kézi oltókészülékkel vészvilágításon kívül külön riasztási riasztást is kiépítettek, ez tűz esetén lehet teszi a vendégek gyors riasztását. Mivel a számban létesítettek vészvilágító biztositótársaságok csak ezen tűzvédelmi előírások betartása esetén vállalnak felelősséget a szállodaért. Érthető tehát, hogy a szállodák tulajdonosai is mindent megtesznek az optimális biztonság érdekében.

Másnap reggel vendéglátóink az étkezőszobájában fogadtak bennünket. Először lehetővé, hogy közvetlenül megismerjük a termékekkel, főleg a tűz anyagaikkal. Habár a Monnex oltópor a BCF oltógáz Magyarországon is használatos, mégis újdonság erejével hatott a filmbemutató, melyet az oltóanyagot tartottak részünkre.

A Tűzvédelemben már több cikk foglalkozott a BCF oltógázzal (Halon 1211), Monnex oltóporral. Így csupán ezen oltóanyagok egyes tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel, valamint összehasonlításra kívánok foglalkozni.

A BCF oltógázt előnyösen fel lehet használni:

- irodák, irodai berendezések,
- üzemi technológiák, vegyi berendezések,
- olajfinomító technológiai berendezések,
- számítógéppont- és telefonközpont berendezések,
- erőművi berendezések,
- garázsok, közúti szállító járművek,
- repülőgépek, repülőterek,
- vasúti motorkocsik,
- festőberendezések,
- hajók géptermei,
- kábelalagutak és
- laboratóriumok védelmére, valamint tüzeinek oltására.

Előnyösen alkalmazható feszültség alatti elektromos berendezések, tűzveszélyes folyadékok, gázok, szilárd és műanyag tüzeinek oltására is.

A BCF oltógázzal működő tűzvédelmi rendszerek:

- automatikus
- félautomatikus, továbbá
- kézi oltórendszerek lehetnek.

Az automatikus rendszer beépítése a következő előnyökkel jár:

- biztosítja a láng gyors eloltását (kisebbségi hatóerejű CO₂-nél),
- viszonylag egyszerű oltóberendezési csőrendszert igényel,
- az oltás nem okoz különösebb szennyeződést,

A Flixborough-i katasztrófa helyszíne

- az oltóanyag korlátlan ideig tárolható,
- viszonylag alacsony a toxicitása,
- részterületi oltórendszerek is egyszerűen kialakíthatók vele, különösen nagy értékű berendezések, pl. repülőgép-hajtóművek, gázturbinák, vasúti motorkocsik stb. védelmére.

Angliában a rendőrségnél használatos gépkocsikat és motorkerékpárokat is el-
 átták BCF kézi tűzoltókészülékekkel, melyekkel nemcsak a saját technikai eszközö-
 keiket védik, hanem közötti baleseteknél,
 úteknél konkrét segítséget nyújtanak ve-
 nek a bajba jutottaknak.

A halon 1301 és az 1211 (BCF) összeha-
 onlítása:

- A halon 1031 fizikai tulajdonsága alap-
 ján a teljes elárasztásos tűzoltási mód
 esetén előnyös, mivel nagy illékony-
 sága elsősorban gázként való alkalma-
 zását teszi lehetővé,
- a halon 1211 kézi tűzoltókészülékek-
 nél, illetve részterületi oltóberendezé-
 seknél alkalmasabb,
- a halon 1031 kevésbé mérgező, mint a
 halon 1211,
- a halon 1301 oltóhatása valamivel
 jobb, mint a halon 1211-é,
- a halon 1301 oltóanyag és oltóberendezé-
 zésének előállítása költségesebb, mint
 a halon 1211-é.

A tűzoltáshoz szükséges koncentráció-
 értékeket a következő táblázat szemlélteti:
 (Térfogat ‰).

	Halon 1301	Halon 1211
n-bután	2,9	4,1
-bután	3,3	3,9
széndiszulfid	12	2,7
etán	3,3	5,6
etilalkohol	4	5
etilén	7,2	6,5
n-heptán	3,7	4,3
hidrogén	20	22,6
metán	2	4,3
propán	3,2	4,8
erozén	2,8	4,2
aceton	5,3	4,9
benzin	4,3	4,8
iso-bután	8	5,2
n-heptán	8	6,5

Mérgező hatásukat figyelembe véve:

	Halon 1301	Halon 1211
ALC értékek ppm/térf.		
természetes gőz esetén	800	324
elemeire bontott gőz esetén narkózis kezdeté (percben)	14	7,65
122 000 ppm	—	8
200 000 ppm	—	3
320 000 ppm	15	—
500 000 ppm	11	—
610 000 ppm	5	—
700 000 ppm	2	—

A halon 1301 kevésbé mérgező, mint a
 BCF, de mindkét oltóanyag képes rend-
 szertelen szív működést előidézni, ameny-
 nyiben nagy mennyiségű adrenalin kering
 a vérben.

Az említettek figyelembevételével a kö-
 vetkező küszöbértékeket állapították meg
 azokra a halonértékekre, amelyeket egy
 személy egy perc alatt még belélegezhet:

Halon 1301-ből	10 térfogatszázalék
Halon 1211-ből	4 térfogatszázalék.

Ebből eredően tömegtartózkodási helye-
 ken a halon 1211 alkalmazása nem aján-
 lott. Számítóközpontokban való alkalmazá-
 sa esetén a helyiséget egy percen belül el
 kell hagyni az ott dolgozóknak.

Az 1301-es halon gőznyomása normál hő-
 mérsékleten elegendő arra, hogy kiszorít-
 sa az anyagot a tárolótartályból. A gya-
 korlatban azonban csekély nitrogéntúlno-
 mást alkalmaznak a kilővélés hatékonysá-
 ga érdekében. A halon 1211-nél nitrogén-
 túlnyomás szükséges.

Hasonló és párhuzamos fejlődésen men-
 tek át az 1301-es és 1211-es halonok. Ere-
 detileg mindkét anyagot az Egyesült Álla-
 mok fegyveres erőinek műszaki részlege
 tanulmányozta a második világháborút kö-
 vetően, amikor a szén-tetrakloridnál, a
 metilbromidnál és a klórbrómmetánál
 hatásosabb és kevésbé mérgező tartalmú
 oltóanyag után kutattak.

A halon oltóanyagok gyorsan meghono-
 sodtak a hadseregénél, majd egyre inkább a
 polgári életben is. 1966-ban létrehoztak
 egy műszaki bizottságot, ez 1968-ra kidol-
 gozta a 12A kísérleti szabványt, amelyet
 1970-ben végleges szabvánnyá minősítet-
 tek. A halon 1211 kifejlesztése elsősorban
 Európában történt. Térhódítását az Impe-
 rial Chemical Industries gyártó cég fej-
 lesztései alapozták meg. A ICI-on kívül je-
 lenleg két további nagy gyártó cég foglal-
 kozik az 1211-es halon előállításával, még-
 pecéig a Pechiney Franciaországban és a
 Kali Chemie Németországban. A Du Pont
 cég 1950-es éveke elején ugyancsak gyár-
 tott halon 1211-et, de jelenleg már nem ál-
 lítanak elő az USA-ban ilyen oltóanyagot.
 Árát tekintve a BCF 1260 \$ tonna, az
 1301-es halon ennél jóval drágább.

Néhány szót kell szólnunk a Monnex
 oltóporról is, mely jelenleg a legjobb ilyen
 jellegű oltóanyagunk.

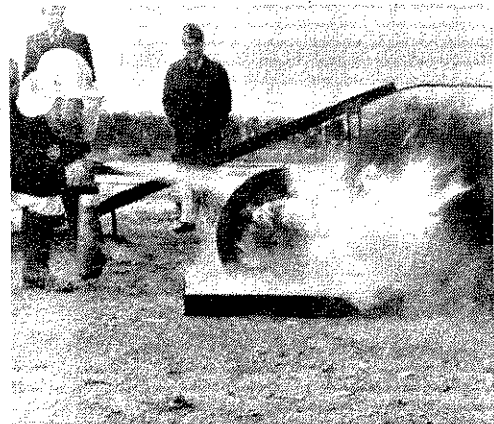
A Monnex oltópor alkalmas tűzveszélyes
 folyadékok, gázok, elektromos berendezé-
 sek égésének oltására. Oltóhatása — ki-
 sebb oltókészülékek esetén — 4—5-ször na-
 gyobb, mint a hagyományos nátrium-hid-
 rokambonát bázisú oltóanyagé. Az oltóha-
 tás ilyen hatékonysága annak tudható be,
 hogy az oltóporszemcsék a hirtelen felme-
 legedés hatására kisebb részecskékre es-
 nek szét, és az így megnövekedett porfe-
 lület jobban beépül az égés láncreakció-
 jába. Ugyanazon tűzfelület eloltására a
 Monnex oltóporból sokkal kevesebb meny-
 nyiségre van szükség, mint más típusúak-
 ból.

A Monnex oltópor oltási hatékonyságán
 kívül rendelkezik egy különösen jó tulaj-
 donsággal, miután protein vagy fluor-
 protein habbal kombinált tűzoltásra is
 felhasználható. Ez különösen a repülő-
 géptüzek oltási taktikájának kidolgozá-
 sakor és az ilyen jellegű tüzek oltásakor
 jelentős. Az ICI különféle kísérleteket vég-
 zett repülőgéptüzekkel. 148 m² tűzfelületen
 imitáltak üzemanyag-szétfolyást. Ezek olt-
 ási eredményeit közöljük a következő
 részben.

(Folytatjuk)

Vágvölgyi József
 tű. őrgy.

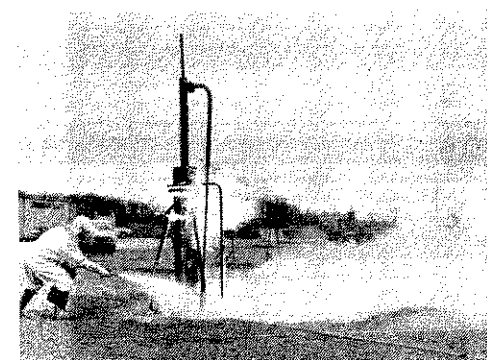
FIREMASTER oltókészülék

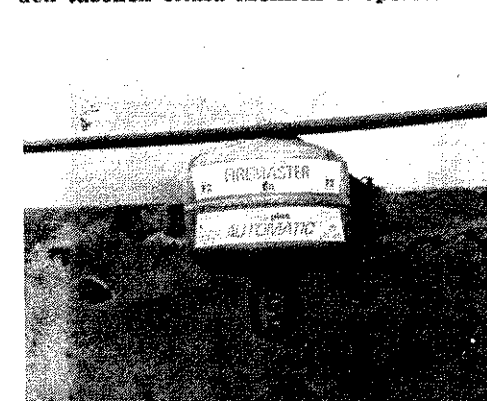
Gumitűz oltása BCF oltógázzal

A lejtőn lefelé folyó tűzveszélyes folyadék
 oltása BCF oltógázzal

Nyomás alatt kiáramló tűzveszélyes folya-
 dék tüzeinek oltása Monnex oltóporral

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN

Az emberek biztonságának szavatolása tüzeseteknél

Ez volt a témája a Kijevben rendezett össz-szövetségi tudományos és gyakorlati konferenciának. Az ukrán belügyminiszter nyitotta meg az eseményt, majd a kijevi városi szovjet elnöke üdvözölte a résztvevőket s tartott gondolatébresztő bevezetőt.

A konferencián előadást tartott F. Obuhov, a műszaki tudományok kandidátusa, a szovjet tűzoltó-főparancsnok-szavjet parancsnoka és az állami szabványügyi bizottság egyik osztályvezető-helyettese volt a korrefereense.

A résztvevők egyetértettek a megvitatásra kerülő téma fontosságában, hiszen az SZKP XXV. kongresszusa történelmi jelentőségű határozatainak végrehajtása során a szovjet emberek mind újabb sikereket érnek el a kommunizmus anyagi és technikai bázisának létrehozásában — így egyebek között a tizedik ötéves tervben több mint 50 millióan költöznek új lakásba —, s a tudományos és technikai forradalom széles körű kibontakozása a tűzvédelmet is sok tekintetben új feladatokat elő állítja.

E folyamat során egyre jobban érvényesülnek ugyanis az olyan tendenciák, mint a termelés technológiájának bonyolulttá válása, a termelőkapacitások meg az anyagi értékek koncentrációja, az épületek és létesítmények magasságának s térfogatának növekedése, valamint a különféle plasztik- és polimeranyagok felhasználása bútorok, szerkezetek és díszítőelemek készítésére.

Az említettek rendkívül megnövelik a tűzkockázatot. Beleértve azokat a veszélyeket is, amelyek az emberek egészségét és életét fenyegetik.

Az Egyesült Államokban például 1961 és 1972 között 143 és fél ezren veszítették életüket tüzeset következtében, s az áldozatok száma emelkedő irányzatot mutatott.

Mint elhangzott, a Szovjetunióban (jóllehet a lakosságának száma jóval nagyobb) évente mintegy kétszer kevesebben halnak meg ilyen okokból, mint az USA-ban. Csúpan az elmúlt két évben — komplex megelőző intézkedések eredményeként — sikerült stabilizálni ezt a helyzetet.

Az állami építészeti bizott-

ság a belügyminisztérium javaslatának figyelembevételével egész sor határozatot fogadott: el az érvényben levő normatív előírások olyan módosítására, amelyek az emberi életet fenyegető tűzkockázatok mérséklésére irányulnak — hangoztatták a felszólalók. De nem is rámutattak, hogy ezek a követelmények még nem tükröződnek kellőképpen a tervezők és a kivitelezők munkájában.

Igy például azoknak a középületeknek, amelyek magasházak mintegy 50%-ában nincs füstmentes lépcsőház. A megnövekedett útvonalak kivételével nem korlátozták bennük a szerkezetek borítására használt éghető anyagokat, közülük a polhaereket sem. A köz- és egyéb épületekben nincs megoldva kellőképpen a tűzjelzőrendszer és a menekülési utak megvilágítása stb.

Szó esett a konferencián arról is, hogy az állami szabványügyi bizottság az elmúlt évben határozatot hozott a tűzvédelmi előírások korszerűsítésére irányuló tudományos kutatómunka és egyéb rendszabályok alkotásának további fejlesztésére. E ebben egyebek között fontos feladatként szerepel, hogy a tényleges tüzesetek okaira hatóan alapján is vizsgálják az épületek viselkedését.

A külföldi tapasztalatok hatékonyabb tanulmányozását és alkalmazását is nélkülözhetetlennek tartották a résztvevők. Hangsúlyozták, hogy a tervezés tűzvédelmi előírásainak tudományos megalapozásában mindig nagyobb szerepük van az olyan nemzetközi szervezeteknek, mint a KOST és az ISO. Műszaki területeken egyre jelentősebb helyet kap az olyan nemzetközi szabványok kidolgozása, amely az anyagok és szerkezetek tűzvédelmi vizsgálataival kapcsolatos. Ebben is kifejezésre jut, mennyire szükséges a tűzvédelmi követelmények egységesítése olyan körülmények között, amikor az országok között fejlődnek a gazdasági kapcsolatok.

Nagy érdeklődést keltettek a tervezés és építés stádiumának tűzvédelmi követelményeinek összefüggésben elhangzottak is. Sok észrevétel hangzott el a műanyagok gyors ütemű terjedéséről az építésben és a mindennapi életben.

A műanyagok hőtermelő és füstképző tulajdonságai hoz-

závetőlegesen kétszer akkora, mint a faanyagoké, némely műanyag égéstermékei pedig annyira mérgezőek, hogy környezetükben 10 másodperc múlva eszméletvesztés, halál következhet be. Ez sokban magyarázatot ad a tűz áldozatainak számának növekedésére a lakóépületekben, közülük kb. 81,5% ugyanis itt vesztette életét. Eppen ezért — szögezték le — a műanyagok alkalmazásának célszerű engedélyezése, illetve tilalma rendkívül nagy jelentőségű kérdés. Ebből a szempontból különösképpen időszerűek a polimerok termikus és mérgező tulajdonságaival kapcsolatos kutatások.

Emellett annak a szükségeségét is hangoztatták, hogy a kutatómunka segítse elő a műanyagok, valamint az ilyen alapú egyéb anyagok és szerkezetek éghetőségének mérséklését. Ezeknek ugyanis elméletileg és gyakorlatilag egyaránt adva van a lehetősége. Mindezt az a bejelentés is alátámasztotta, hogy az egyik intézetben sikerült jelentős eredményeket elérni a már használatban levő bizonyos műrostokkal és olyan új alapanyagok előállításával, amelyek új kémiai szerkezetük folytán ellenállnak a nyílt láng hatásának. Ilyen például az „arimid”, amely hosszabb ideig 300—350 °C-os hőhatásnak tehető ki. Eredményes kísérletek folynak tűzálló díszítőanyagok és védőruhák előállítására is.

Egyöntetű álláspontja volt a konferenciának, hogy a magasházak tűzvédelme s a bennük tartózkodó emberek biztonsága olyan komplex rendszabályokat követel, amelyeknek világosan kifejezésre kell jutniuk a normatív dokumentumokban és magas színvonalon érvényesülniük a tervezés meg a létesítés során.

A tűzoltólétrák számításvételét az emberek evakuálására alapjában hibásnak ítélték meg. A kísérletek és a gyakorlat tanúsága szerint ugyanis a szintek számának növekedésével jelentősen hosszabbá válik a mentés és az oltás időtartama, s ez csökkenti a hatékonyságot. Emellett az égéstermékek mintegy 2—3 perc leforgása alatt elárasztják az összes szintet, vagyis lényegében még a tűzoltóegységek kiérkezése és az evakuálás kezdete előtt.

A résztvevők meglegedés-

sel jegyezték meg, hogy utóbbi időben néhány hatékony előírást dolgoztak a magasházak tűzvédelmének normái lettek a vezetésnek. Ezek egyike a gas épületek füstmentesnek biztosítását szolgáló nos kutatómunka eredménye. Ugyanakkor a tervezők a kivitelezők nem mindig szik figyelembe az err előírásokat.

Ezzel kapcsolatban r tartottak: az vitatható, men indokolt, hogy valamely jektum magasház legyer az már nem, hogy az épületek létesítése csak kor engedhető meg, ha l képpen gondoskodnak a nük tartózkodó emberek tonságáról, valamint a t tás feltételeiről. Célszer tartják ezért néhány ren bály kidolgozását és hagyását. Így például köt előírásaként kellene meg rozni, hogy ne az épüle zepén, a lift mellett, h: a homlokzatoknál hely el a lépcsőházakat.

A konferencia egyik ponti témája a tűzvédelmi automatika alkalmazása A Szovjetunió Miniszter csanak kapcsolatos határ előírja az automatikus védelmi rendszerek széle: rú létesítését a lakóegye ben és a népgazdaság lé ményeiben.

Az elmúlt évtizedben mőlcsozó munka folyt az működő tűzészlelő és j berendezések létesítésébe: lenleg már 1,2 milliónál ilyen berendezések mőköd: országban, s a tizedik ö terv végére másfél m: emelkedik a számuk. Az líttet berendezések mind gyobb szerepet töltenek jelentős tüzek megelőzés

A külföldi tapasztalatok meggyőzően igazolják automatika előnyeit. Egy: ban végzett elemzés meg: pította például, hogy 666: tüzeset közül, amely m házakban keletkezett, 6: sikerrel megfékezett a sp ler-rendszer.

Végezetül, de korár utolsó sorban a modern s: tekben végzett mentés s: lyi és tárgyi feltételeiről: zott el néhány érdekes é: vétel a tanácskozáson.

A felszólalók rámut: arra, hogy ez a tevéke: sok szempontból új fele: elé állítja a tűzoltóságot.

tűzoltás vezetésében, annak tikájában, valamint a ki- pzésben is új követelménye- t támaszt a parancsnokok- l és a személyi állománnyal mben.

Miután a tűzek rendszerint és füstképződéssel járnak, merül a nagy teljesítményű stszívó és világítóeszközök nye, valamint olyan műsze- ké, amelyek az erős füstben az üregekben is lehetővé te- ik a tűzfészek felderítését, ek mellett, korszerűbb lég- készülőek is szükségesek, zöttük olyan hordozható esz- zők, amelyek egyszeri al- domra használhatók az em- rek mentésére.

A magas épületekben szük- gessé vána továbbá spe- ális liftek létesítése mentés djára, valamint a személyi lománynak a tűz színhelyé- l való szállítására, továbbá yan eszközök előállítása, melyek mechanikai úton te- ik lehetővé a gyorsabb mltőszerelést és a tömlők agasba juttatását. Ezenkívül

szükség van különleges nagy- nyomású szivattyúkra, nagy szilárdságú könnyű tömlőkre és hatékonyabb tűzoltó eszkö- zökre. Figyelmet érdemel ann- ak a vizsgálata is, hogyan lehetséges mentésre felhasz- nálni a helikoptereket.

Szükségesnek tartják a részvevők egyéni védőeszkö- zök kifejlesztését és alkalma- zását, s ebben mind a saját, mind pedig a külföldi tapaszt- alatok felhasználását.

A tűzoltás, valamint a men- tés a tűzoltóság személyi ál- lományára is mind több ve- szélyt jelent. Ezzel összefüg- gésben még inkább időszerű az új igényeknek megfelelő szerelőruhák, hővédő öltöze- tek, légzőkészülékek és a már említett eszközök előállításá- nak megszervezése.

A konferencia anyaga nyom- tatásban is megjelenik. Az esemény F. Obuhov zárszavá- val ért véget.

(A Pozsarnoje Gyelo cikke nyomán)

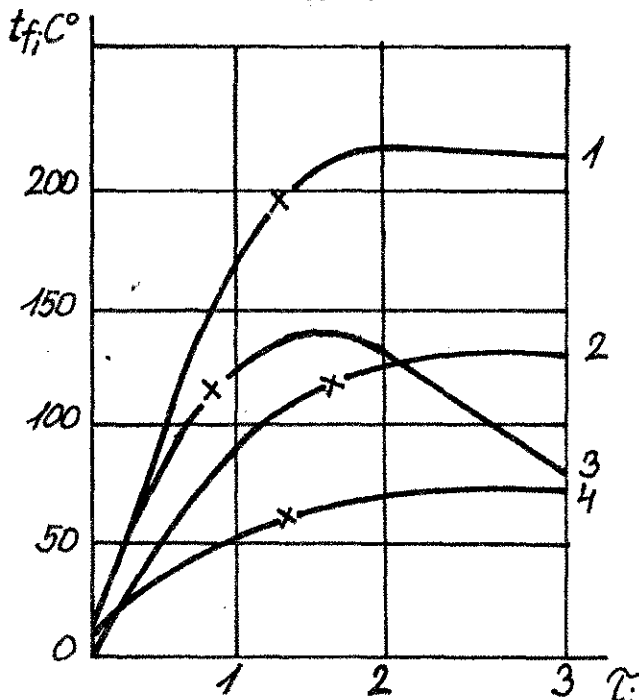
Fordította: Gádor Róbert

4 kiürítési normaidőről

ísérleteket végeztek Moszk- ában a kiürítési normaidő egállapítására. A cél: ipari ésítványokban, tűzveszélyes yadékok égésekor, az égés lő fázisának figyelemmel ki- érése, és ennek alapján kiürí- sí normaidő meghatározása. pari létesítmények különböző néretű makettjén hajtották égre a kísérleteket. A na-

gyobb makett belső méretei: 6×3×1,2 m, a kisebbé 3×1 m, magasságát 0,6 és 1,2 m között változtatták. A gázcseret egy, a létesítmény ablakait imitáló nyíláson keresztül oldották meg. Néhány kísérletet lezárt nyílások mellett végeztek. Ösz- szesen 29 kísérletre került sor, ebből 7-et, a nagyobb, 22-t a kisebb méretű maketteken vé-

Hőmérséklet változása az idő függvényében

1, 2 görbék a nagyobb méretű maketten végzett kísérletek ered- ményeit mutatják 0,36 m² és 0,16 m² tűzterületnél
3, 4 görbék a kisebb méretű maketten végzett kísérletek ered- ményeit ábrázolják 0,09 m² és 0,04 m² tűzterületnél

geztek. Valamennyi esetben butilalkoholt használtak tűz- veszélyes folyadékként. A tűz területe a kisebb makettnél 0,0225 négyzetméter és 0,09 négyzetméter között változott (az egész alapterület 0,5—2,0%-a), a nagyobb makettnél 0,16 négyzetméter és 0,81 négy- zetméter között (az alapterület 0,9—4,5%-a).

A kiürítési normaidőt álta- lában a kritikus hőmérséklet, a felszabaduló égéstermékek gázkoncentrációja, valamint a kiürítési utakon a látásviszo- nyok függvényében állapítják meg. Ezeknél a kísérleteknél a kritikus hőmérsékletet és az égéstermékek gázkoncentrá- cióját vizsgálják. Mérték ezen- kívül a hőmérséklet változását a határoló szerkezetek felüle- tén, a butilalkohol égési se- bességét, a felszabaduló gáz- zok sebességét és hőmér- sékletét. Az eredmények igazolták Rojzman profesz- szor állítását, miszerint az égés első fázisában a helyi- ségben levő oxigén mennyisé- ge a meghatározó. Az égés első fázisában a levegő kiszorí- tása a nyílásokon és a réseken keresztül valamennyi kísérlet során 0,1—0,7 m/sec volt. Az időtartam, mely alatt az égés- termékek és a levegő keveré- kéből a levegő teljes kiszorí- tása megtörtént, 40 másod- perctől 2 percig terjedt. (Eb- ben az időszakban a hőmér- séklet rendkívül gyorsan elér- te a kritikus értéket.) Ha a nyílásokon át a gázcsere biz- tosított volt, a hőmérséklet fo- lyamatosan emelkedett. A nyí- lászáró szerkezetek lezárása-

kor az égés bizonytalanná vált az oxigén elégtelensége miatt. Néhány esetben, bár a nyílás- zárók nyitva voltak, az égés megszűnt (3. sz. görbe). A kísérlet adatainak feldolgo- zása nyilvánvalóvá tette, hogy tűzveszélyes folyadé- kok égésénél a kiürítési normaidőt a kritikus hő- mérsékleti érték függvényé- ben kell megállapítani. Az is beigazolódott, hogy a széndi- oxid gáz koncentrációja a ma- kett mértani közepén 2 perc égési idő után is veszélytelen volt. A szénmonoxid koncent- rációja a gyújtástól számított 5 perc elteltével sem volt több 0,5%-nál. Ekkor azonban a hőmérséklet már jelentősen túlhaladta a kritikus értéket.

A grafikon a hőmérséklet változását ábrázolja az idő függvényében. Láthatóan a hőmérséklet a kritikus értéket az égés első 2 percében eléri, tehát abban a fázisban, ami- kor az égést a helyiség térfo- gatában levő oxigénmennyiség határozza meg. (Az X-szel je- lölt pontok a levegő teljes ki- szorítását mutatják.) A kísér- letek igazolták a feltevést, hogy ilyen esetekben a hőmér- séklet már akkor eléri a kri- tikus értéket, mielőtt a nyílá- sokon keresztül megindulna a gázcsere a külső térrel. Esze- rint tűzveszélyes folyadékok égésekor a kiürítési normaidőt a helyiség hőmérsékletmező- nek meghatározásával állapít- hatjuk meg.

(A Pozsarnoje gyelo cikke alapján)

Fordította: Bleszty János tő, hdgy.

A képmagnó segítségével

Még 1976 novemberében történt. A szverdlovski területi tűzoltó-parancsnokságon a le- hető legvalóságosabb körülmények között végezheték el egy tűz- esetet értékelését, miután képmagnó rögzítette; hogyan bir- közték meg az egységek a gáz- elosztó állomáson egy propán- gázt szállító vasúti tartályko- esi égésével.

A tűz villámcsapásból ke- letkezett, és erős vizsugarak védelme alatt az egyik tűzol- tónak sikerült felhatolnia a kocsii tetejére, s elzárnia a gáz- vezeték szelepeit.

Az értékelés részvevői nyom- kovethették a beavatko- zás minden mozzanatát, s en- nek alapján összegezhette a parancsnok a tapasztalatokat, beleértve azt a hibát is, hogy először habsugarat szereltek hűtésre. majd azt, hogy a be- avatkozás további része már szakszerű volt.

A képmagnós tűzeset-érté- kelés erősen bevéődött a pa- rancsnoki állomány emlekeze-

tebe. Amikor 1977 januárjá- ban egy transzformátorolajjal telt tartály gyulladt ki, a ko- rábbi tapasztalatok alapján jobban szervezték meg a be- avatkozást: a veszedelmes tü- zet mindössze 8 perc alatt fé- keztek meg.

A képmagnó a kiképzésben is hasznos szolgálatot tesz. Segítségével ismerkedhetett meg számos tűzoltó az AP—2-es új porralöltő taktikai lehetősé- geivel és technikai sajátossá- gaival, hasonlóképpen így lát- hatták működés közben azt a hatalmas füstszívót és hage- nerátort, amelyet ZIL—130-as alvázra szereltek. Ez a külön- leges szer az egyik szverd- lovski egységen áll készen- lésben, de tűzesetknél más al- egységek is eredményesen mű- ködhetnek vele.

A középparancsnoki állo- mány képzésében is sok segít- séget nyújt a képmagnó, de sikerrel használják az ifjú tűz- oltósporthók felkészítésére is.

G. R.

Nagyfrekvenciás elektromágneses terek által előidézett tűz- és robbanásveszély

3.8. Biztonsági rendszabályok (1)

A lehetséges veszélyhelyzet elkerülése vagy csökkentése érdekében a villamos gyutacsok és az EM tér nemkívánatos kapcsolatára nézve, amely felléphet a gyutacsok tárolása, szállítása és felhasználása közben, az alábbi biztonsági rendszabályok betartása ajánlatos:

TÁROLÁS — SZÁLLÍTÁS

Feltekereselt vezetékkel ellátott villamos gyutacsok lényegében védettek az EM tér ellen, azonban a csatlakozó vezetékek a gyutacs közelében sebezhetőséget eredményezhetnek. Ezért ajánlatos, hogy tárolás, szállítás közben ne tegyék ki az alábbi értékeket meghaladó erős EM sugárzó térnek:

12. táblázat

Frekvenciasáv	E (V/m)	S (W/m ²)
30 MHz alatt	1500	5000
30 MHz — 3 GHz	300	200
3 GHz felett	—	100

Bármilyen típusú villamos gyutacs biztonsága, amely energiát vehet fel igen erős EM sugárzó térből, megnövelhető zárt, résszel nem rendelkező, fedél és doboz közt jó fémes érintkezéssel bíró dobozban történő tárolással, szállítással.

FELHASZNÁLÁS

1. Nem engedhető meg, hogy villamos gyutacs vagy annak vezetékét érintkezésbe kerüljenek bármilyen sugárzó antennával, tápvonallal.
2. Mobil rendszerű adók nem működhetnek azon a helyen, ahol villamos gyutacsok felhasználására kerül sor, ha azok a veszély forrását képezhetik.
3. Villamos gyutacsok felhasználását sugárzó adók közelében a biztonsági távolságon belül kerülni kell.
- Ha a biztonsági távolságon belüli felhasználás elkerülhetetlen, úgy a veszélyhelyzet megszüntetésére vagy csökkentésére kell törekedni az alábbiak betartásával:
  1. A villamos gyutacs vezetékét nem szabad addig letekerni, amíg alkalmazására sor nem kerül.
  2. A lehető legkisebb kiterjedésű robbantó hálózat telepítésére kell törekedni.
  3. Bármilyen csatlakozó vezetékét olyan egyenesen, olyan szorosan egymás mellett, olyan közel a földfelszínhez kell tartani, amennyire az lehetséges.
  4. A robbantó kábelt (hálózatot) a töltéttől egyenesen a robbantási helyig, a legerősebb adó sugárzásának irányába kell lefektetni.
  5. Csak jó állapotban levő iker robbantó kábel használata engedhető meg.
  6. A lehető legnagyobb gyújtási energiával rendelkező, villamos gyújtófejjel ellátott gyutacsokat használjunk.
  7. Törekedni kell a terep adta árnyékoló hatás kihasználására.
  8. Ha a veszélyhelyzetet nem lehet elkerülni, úgy a robbantó hálózat telepítését és a robbantás végrehajtását csak a sugárzó adó(k) sugárzási szünetében lehet elvégezni.

BEFEJEZÉS

Tevékenységből vagy illetékességből különböző személyek, intézmények, vállalatok és hatóságok érdekeltek a nagyfrekvenciás EM terek által előidézett tűz- és robbanásveszély ismeretében. Az általuk követett különböző céloknak megfelelően határértékek ügítése szükséges, hogy az alkalmazók és a nem részt vevő érintettek közötti egynás mellett éles sűrűlódásmentes lehessen. Az EM terek által előidézett tűz- és robbanásveszély vizsgálata több tudományág körébe tartozik, különleges ismereteket igényel. Ez bizonyos értékekben nehezíti a kísérletek végzését. Hogy mind amellett milyen nehéz feladat a veszélyeztetés behatárolására általános érvényű határértékeket kidolgozni, azt az is bizonyítja, hogy mind ez ideig a világon csak nagyon kevés országban rögzítettek bizonyos határértékeket.

A cikksorozat megállapításait összegezve belátható, hogy az EM terek által előidézett tűz- és robbanásveszély különösen a középhullámú tartományban az elsődleges,

amit a következők igazolnak: Ebben a sávban helyezkednek el sűrűn nagy teljesít adók. A gyakorlatban használatos fémszerkezetek nagysága leginkább ebben a s mérhető össze a hullámhosszal.

Az adóantennák közelében fennálló tűz- és robbanásveszélyre vonatkozó állt érvényű határok rögzítése is nehézségbe ütközik, ha csak a vevőantennaként szám vethető építmények, hálózatok lehetséges sokaságára gondolunk. Ki lehetne indúlni kedvezőlemből, amikor is igen biztonságos távolságok adódnának, de ez nem reális, nem követné a gyakorlatot. Ugyanakkor speciális esetre egyedi vizsgálat lehetne végezni, a tényleges határok rögzítése érdekében, ami viszont ellenkezik a lános érvényű határadatok rögzítésére irányuló törekvésekkel. Általános érvény írások rögzítésére legalkalmasabb a biztonsági távolságok nagyságának meghatár a felhasználásra kerülő eszközök és az adók paramétereit alapján, ha figyelembe v azt a tényt, hogy az érdekeltek nagy többsége rendelkezik az EM tér paramétereinél határozásához szükséges műszerezettséggel.

Az adóállomán sok üzemeltetői, a tűz- és robbanásveszélyes anyagok, eszköz használati, tekintettel saját dolgozóikról való gondoskodási kötelezettségükre és a nosság iránti felelősségükre, érdekeltek a veszélyeztetett területek megjelölésében.

A nagyfrekvenciás EM terek által előidézett tűz- és robbanásveszély, különös tel tela nagy teljesítményű adóállomások közvetlen környezetére, Magyarországon is fig érdemel, mivel olyan nagy teljesítményű adóállomások üzemel és adóállomások fogm melni, amelyek teljesítménye európai viszonylatban is jelentős.

IRODALOM

1. BS 4992: Protection against ignition and detonation initiated by radio frequency radiation.
2. Entwurf 1971: Richtlinien zur Vermeidung von Gefahren infolge Explosionsbrennbarer Gasen, Dämpfen, Nebeln oder Stäuben im Gemisch mit Luft Berufsgruppen: Chemie.
3. VDE 0171: Vorschriften für explosionsgeschützte elektrische Betriebsmittel.
4. Electrical apparatus for explosive gas atmospheres Part 3: Testing of intrin safe apparatus IEC Publ. 79—3 (1963). Bureau Central de la Commission Electrotec Internationale, Genf.
5. H. Helmut, Freytag: Elektrostatische Aufladungsorgänge und ihre Zündge (Gerhard Schön) III. d. Verlag Chemie (1965) Weinheim-Bergstr.
6. K. Nabert és G. Schön: Éghető gázok és gőzök biztonságtechnikai adatai. De Eichverlag Berlin 1963.
7. K. H. Gehm: Zündung explosibler Gemische durch Hochfrequenzenergie. Tagu Gottwaldov/CSR. 1968.
8. Bittner, G.: Zündung explosibler Atmosphäre durch das elektromagnetische von Funksendern. PTB Mitteilungen, 1972.
9. H. Meinke und F. W. Gundlach: Taschenbuch der Hochfrequenztechnik. (Göttingen).
10. Funksender: Begriffe, Kennzeichnungen, DIN 45010.
11. Funksender: Sendeleistungen, Frequenzbereich 10 kHz bis 300 MHz. Din
12. Power of Radio Transmitters, CCIR-Recommendation.
13. Távhívó készülékek és berendezések professzionális célokra. MSZ 10190.
14. E. Prokott: Theoretische Grundlagen und Anwendung der Modulation. I
15. C. Rint: Handbuch für Hochfrequenz- und Elektro-Techniker, Bd. II. Borsigwalde.
16. J. D. Kraus: Antennas. New York (Toronto) London.
17. H. Zuhrt: Elektromagnetische Strahlungsfelder. Berlin (Göttingen).
18. K. Fränz und H. Lussen: Antennen und Ausbreitung. Berlin (Göttingen).
19. B. Beckmann: Die Ausbreitung der elektromagnetischen Wellen, Leipzig.
20. P. S. Carter, S. W. Hansell und N. E. Lindenblad: Development of Directve mitting Antennas by R. C. A. Communications, Mc. Proc. IRE 19.
21. H. Brückmann: Antennen. Leipzig.
22. F. E. Terman: Radio Engineers Handbook, New York és London.
23. NFPA Standard of Aircraft Fueling on the Ground Boston.
24. K. H. Gehm und Dohrzt: Zündwürdigkeiten von explosiblen Gemischen Hochfrequenz-Energie. Arbeitsschutz Nr. 12. (1962.) S. 291.
25. K. H. Gehm und R. Wotschke: Zündung explosibler Gemische durch hochfr Energie Arbeitsschutz Nr. 1. (1966), S. 1.
26. K. H. Gehm und R. Wotschke: Zündung explosibler Gemische durch hochfr Energie PTB — Mitt. 76. (1966.), S. 12.
27. K. H. Gehm und R. Wotschke: Zündung explosibler Gemische durch hochfr Energie (Ergänzung und Berichtigung) PTB — Mitt. 76. (1966.) S. 521.
28. K. H. Gehm in. H. H. Freytag: Handbuch der Raumexplosionen. Weinheim strasse 1965. S. 297.
29. H. Haase: Richtlinien für Bebauung und Nutzung der Umgebung Leistungs: Mitteilungsblätter, Lehrplan Nr. 1717/79. 12/4 der Technischen Akademie Esslin. 18.5. 1972.
30. Susánszky László: Hullámterjedés és antennák — Kézdk — Budapest 19

„FÉLIDŐBEN”

KÉT ESZTENDEJE, félévenként két csoportban ötnapos összehíváson vesznek részt a tűzoltók Fonyódon a megyei tanács továbbképző intézetében.

Mi a második csoport foglalkozási háttere utaztunk el, azért, hogy felhívót kapjunk, hol tartanak a „félidőben”. Harmincegyen ültek a padokban: a megyei parancsnokság, a baresi, a kaposvári, a marcali, a nagyatádi és a síófoki városi parancsnokok, szolgálat- és szerparancsnokok, a megyei parancsnokság ügyeletei, valamint a tűzoltási és szolgálati csoport tagjai.

A tematika szerint a hétfő dr. Zukovits Imre tanszékvezető tanára. Az oktatás módszereiről tart előadást. Lapunk május 1. számában írta meg a tanszékvezető tanár „Továbbképzési tapasztalatok a pedagógus szemével” című írásában azt, hogy a tűzvédelmi munkában szerinte mennyire nélkülözhetetlen a széles körű szakmai és alapműveltség fejlesztése.

AZ OKTATÁS technikai eszközeiről és a módszerek alkalmazásának lényegéről folyik a beszélgetés. A szó szoros értelmében beszélgetés. Zukovits tanár úr óráin „szabad a gazda”: akinek a témához kapcsolódó kérdése vagy megállapítása van, az „menet közben” egyszerűen közbeszólhat. Sok hasznos tudnivaló hangzik el. A padokban ülők tulajdonképpen maguk is valamennyien gyakorló előadók. Tartanak előadást, továbbképzést és bizony módszerek nélkül csak az ösztönösségre hagyatkozik az ember. A helyesen megválasztott módszerrel kerülheti el az előadó az egyhangúságot. Ahhoz viszont az alábbi kérdésekkel jó, ha tisztában van.

— MIKOR INDOKOLT VITÁZNI? — Melyek a vita feltételei? — Hogyan viselkedjen az előadó? — Járáskáljon vagy üljön közben? — Mennyi papírból beszéljen? — Mivel tudja a legjobban az előadóra, nem pedig önmagára felhívni a figyelmet? — Mennyi példát hozzon saját élményből, s hogyan kösse azt össze az előadás anyagával? — Ha tanulmányútra küldik, értelmesen, körültekintően használja ki a lehetőséget! — Mérlegelje, mi legyen az, amit mindenképpen tanulságként hozza haza magával! — Hogyan viselkedjen, mennyire ossza meg magát a hivatás és a magánember között?

Ezeket a kérdéseket boncolgatták a hétfő délelőtti órákon. Érdekes téma volt a délutáni is. Az oktatásban a szemléltetést mint módszert már nagyon régen alkalmazzák. Azt, hogy melyik a legcélravezetőbb: a rajz, a fénykép, a vetített ábra vagy a film, azt mindig az adott körülmények döntenek el. Zukovits Imre tanszékvezető tanár 37 éves pedagógiai munkájából valamennyi már alkalmazásra ke-

rült, de ő sem jelenti ki, hogy melyik a legalkalmasabb. azt mindig az adott helyzet dönti el. Előadásait végig fűszerezi a témához illő aktuális példákkal. Ilyenkor kiderül, hogy mennyire alaposan felkészült a tűzoltó tanítványok oktatására. Eszköztárában a tűzoltó riasztási lelkiállapotától egészen a zsanai fölgázkitörés tanulságáig bővel van ide illő példa.

A SZÜNETHEN szülők, nevelők beszélgetnek egymás között. Ilyenkor a gyermeknevelés pedagógiája szolgál kikapcsolódással. Hasznos eszmecsere folyik arról, ki, milyen pedagógus odahaza. Egymástól tanulni, tapasztalatokat szerezni — ez is a témához tartozik. A felnőttoktatásban különösen sok az érdeklődés egy pedagógus számára — mondja beszélgetés közben Zukovits tanár úr. Az itt töltött órák, napok eseményei közvetlenül hatnak vissza munkájára a fiatalok oktatásában.

A MEGISMERÉS tantárgyként is szerepel, de a három év tapasztalatából kialakult vélemény is igen biztatóan hangzik. „Nyitottság a befogadásra, fogékonyság az új iránt, sokoldalú tájékozottság, jó emberi kapcsolatrendszer” — ezeket mondta el tűzoltó tanítványairól a tanszékvezető tanár.

— Hol sikerült hasznosítani már az eddig tanultakat? — kérdeztük meg a hallgatókat a szünetben. A válaszokból az eddigiek sokoldalú alkalmazása derült ki. Már az itt tanult módszerek segítségével szervezték több parancsnokságon az állomány szakmai oktatását. A helyismereti begyakorló gyakorlatokhoz is hasznos útmutatót kaptak. Nem is szólva arról, hogy az itt tanultak az újonnan belépett parancsnoki állomány képzésében az egységes gyakorlat kialakítását hogyan segítették. Vagy hogy milyen nagy szolgálatot tesz a nyelv művelés és beszédtechnika a jelentések összeállításánál vagy önálló előadás készítésénél.

MÉG AZ IDÉN sor kerül sportpedagógia oktatására is; ezen belül az edzéselmélet kap fő hangsúlyt. Dr. Szigeti Lajos tanár már készül az órákra, mégpedig az új versenyszabályzatból.

A somogyi tűzoltók és a pécsi tanárok a félidőhöz érkeztek. Kölcsönösen megannyi hasznos tapasztalattal gazdagodtak. A tanszékvezető tanár úgy választotta ki a legalkalmasabb oktatókat, hogy legalább elemi szinten tűzoltók legyenek.

Egy jó elgondolás, szerencsés társulat, jól kidolgozott tematika a biztosítéka annak, hogy a Somogy megyei tűzoltók az ötödik év végén az elemi szintnél többet tudnak majd pedagógiából.

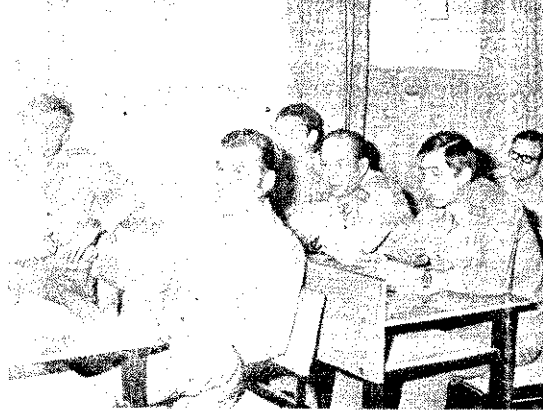
Sz. Lovász Ilona

„Hogy egy példával érkezzem”

Öt éves tankönyv, csak a saját jegyzet

Emlé „vita” van

Szünetben, a szabadságon levő megyei parancsnokkal és a „hallgatókkal”

„A” — „B” tűzveszélyességi osztályú veszélyességi övezetek ALAPTERÜLETÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Mint közismert, a tűzvédelmi rendelkezések megállapítása s alkalmazása szempontjából az anyagokat, továbbá a vállalatokat, a létesítménycsoportokat, a létesítményeket, az építményeket, a helyiségeket, a szabadtereket és a veszélyességi övezeteket tűzveszélyességi osztályba kell sorolni.

A veszélyességi övezetek besorolása érdekében nem csupán tűzveszélyességi osztályukat, hanem alapterületük méretét is meg kell állapítani. Ez műszeres mérésekkel és számítási műveletekkel egyaránt elvégezhető, azonban bármilyen pontosak is a mérések vagy a számítások, a veszélyességi övezetek alapterületének megállapítása csak hozzávetőleges lehet, mert azt számos tényező (szélsőséges hőmérséklet, csapadék, légáramlás, ághuzat stb.) kedvezőtlenül befolyásolhatja.

A 4/1974-es BM rendelet alapján veszélyességi övezetnek minősül a szabadtéren vagy helyiségben levő anyag, gép, berendezés, technológia azon környezete, ahol „A” vagy „B” tűzveszélyességi osztályú gáz, gőz, illetőleg „B” tűzveszélyességi osztályú por a két éghetőségi (robbanási) határérték közötti koncentrációban előfordulhat.

A jogszabály előírása szerint a helyiség, a szabadtér, a benne levő azon veszélyességi övezet tűzveszélyességi osztályába tartozik, amelynek vagy amelyeknek alapterülete a jól szellőztetett helyiség, szabadtér alapterületének 40%-át, illetőleg az egyéb elhelyezett alapterületének 20%-át meghaladja.

A veszélyességi övezet kiterjedésének határait az MSZ 600/8—77. számú szabvány 1. sz. táblázata a következőképpen öngyíti:

A gáz vagy gőz relatív sűrűsége a legkedvezőtlenebb üzemi körülmények között és helyen (d _r)	A veszélyességi övezet kiterjedésének határa (m)		
	felfelé	lefelé	vízszintes irányban
0,8-ig bezárólag	$\frac{5}{d_r}$	$5 \cdot d_r$, de min. 1 m	$15 \cdot d_r$, de min. 2 m
0,8 felett 1,1-ig bezárólag	15 m	15 m	15 m
1,1 felett 4-ig bezárólag	$\frac{5}{d_r}$		$\frac{15}{d_r}$
4 felett 7,8-ig bezárólag	1,25 m	$5 \cdot d_r$	3,75 m
7,8 felett	1,25 m		3,75 m

A táblázatban megadott távolságokat „A” vagy „B” tűzveszélyességi osztályú anyagot tartalmazó berendezés (tartály, edény stb.) kilépési helyétől kell számítani. Kilépési hely a technológiai berendezések mindazon pontja, ahonnan robbanásveszélyes gáz, folyadék, illetőleg annak gőze üzemszerűen (légtömszelep, lefúvató csővég stb.) vagy üzemszavar, illetve előrelátatlan meghibásodás (tömszelence, biztonsági szelep, karimás kötés stb.) következtében veszélyes mértékben juthat ki a légtérbe.

A 0,8-nél nagyobb relatív sűrűségű gáz vagy gőz veszélyességi övezetének vízszintes irányában mért határa elméletileg csak sík terepre vonatkozik. Lejtős terepen a megállapított vízszintes irányú övezet határon túl, különösen az 1-nél nagyobb relatív sűrűségű gáz vagy gőz is okozhat robbanásveszélyt. Ilyen esetben a veszélyességi övezet határa nagyobb lehet a táblázatban közölt értékeknél, és külön megfontolás tárgyát képezheti.

A 1,1-nél nagyobb relatív sűrűségű gáz vagy gőz kilépési helyétől számított 30 m-es vízszintes távolságon belül levő, nem átszellőztött bemélyedések (aknák, árkok, ábrók stb.) a veszélyességi övezeten belül esőnek tekintendők.

Amennyiben a táblázatban megadott távolságon belül olyan nyílászáró nélküli fal vagy födém van, amely a szobán forgó gázt, gőzt nem engedi át, akkor ez a fal vagy födém a veszélyességi övezet határa.

Ha a kilépési hely nem valamilyen tömítetlenségi hiba következtében jött létre, hanem időszakosan ismétlődő vagy ön-

működően bekövetkező lefúvatas kivezető nyílása — vagy hasonló rendeltetésű —, továbbá ha a robbanásveszélyt okozó gáz, gőz várhatóan nagy mennyisége miatt indokolt a veszélyességi övezet kiterjedését a táblázatba foglalt értékektől eltérően mérlegelni, más módszerek hiányában — a nehéz szénhidrogénekre kísérletekkel alátámasztott irodalmi adatok szerint — elfogadható a veszélyességi övezet kiterjedésének a következőképpen történő számítása is:

$$a_k = \frac{3}{100} \cdot k \cdot \frac{c_0}{c_a} \cdot \sqrt{\frac{G}{d_r \sqrt{M}} \cdot \frac{T_1}{T_0}}$$

ahol

a_k = a veszélyességi övezet határának távolsága a kilépési helyétől minden irányban (m-ben);

k = a kilépő gáz, gőz kilépési nyomásától függő tényező, ha $p_0 \geq p_k$, akkor $k = 1$

$$\text{ha } p_0 < p_k, \text{ akkor } k = \frac{p_0 - p_1}{p_k - p_1}$$

(p_0 = a kilépési hely nyomása, p_1 = a környezet nyomsága, p_k = a kritikus nyomás, egymással azonos mértékességben);

c_0 = a robbanásveszélyes gáz, gőz koncentrációja a kilépési helyén (térfogat %-ban);

c_a = a robbanásveszélyes gáz, gőz alsó éghetőségi (robbanás) határkoncentrációja (térfogat %-ban);

G = a kilépő gáz, gőz becsült mennyisége (kg/h-ban), (ha számítással vagy méréssel megállapítható a kilépő mennyiség felső határa, akkor a felső határértéket, ha nem, akkor legalább 180 kg/h értéket kell alapul venni)

d_r = a robbanásveszélyes gáz, gőz levegőhöz viszonyított relatív sűrűsége;

M = a kilépő gáz, gőz mólsúlya;

T_1 = a környezet levegőhőmérséklete (Kelvin-fokban);

T_0 = a gáz, gőz kiáramlási hőmérséklete (Kelvin-fokban).

A helyiségben (épületben) levő veszélyességi övezet határát — gáztömör határoló fal kivételével — jól látható feltételekkel, a szabadtéri veszélyességi övezetét pedig egyéb feltűnő módon (korlát, kerítés stb.) célszerű jelölni.

A veszélyességi övezet területén alkalmazott villamos berendezések, gépek, készülékek, eszközök feleljenek meg az MSZ 1600/8—77. sz. szabvány vonatkozó előírásainak.

A helyiségben (épületben) levő veszélyességi övezet természetes vagy mesterséges szellőztetését biztosítani kell. A szellőztetés mérve és hatásfoka olyan legyen, hogy az alsó éghetőségi (robbanási) koncentráció 20%-a ne alakulhasson ki. A veszélyességi övezet területén cirkulációs rendszerű szellőztetés berendezést nem szabad létesíteni.

Úgy kell kialakítani a szellőztető berendezést, hogy üzemi helyezés alkalmával, illetőleg üzemeltetés közben gyűjtőszikre keletkezheszen. A szellőztető csatornák szabadba torkol nyílásait nem éghető anyagú védőráccsal vagy zsákkal kell ellátni. Úgy szükséges elhelyezni a nyílásokat, hogy külső gyűjtőforrás ne okozhasson visszalobbanást. Amennyiben nincs lehetőség erre, akkor gondoskodni kell a csatorna visszalobban elleni védelméről.

„A” — „B” tűzveszélyességi osztályú gáz, gőz veszélyességi övezetének alapterülete a táblázatban megadott vagy a képl alkalmazásával kiszámított távolságok alapján, minden különösebb nehézség nélkül megállapítható. (Az „A” vagy „B” tűzveszélyességi osztályú gőz fogalmán, az ezen osztályokba tartozó tűzveszélyes folyadékok gőzét értjük.) „B” tűzveszélyességi osztályú por veszélyességi övezetének kiszámítására azonban se a táblázat, sem a képlet nem alkalmas, mert a por fizikai, kémiai tulajdonságai eltérnek a gáztól, s a folyadékok gőzét. Ennek figyelembevételével célszerűbb a por mennyisége és levegővel alkotott koncentrációja alapján mérésrel meghatározni a „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó por veszélyességi övezet határát.

„A”-„B” tűzveszélyességi osztályú gáz, gőz veszélyességi övezetének alapterülete:

— kör alakú tartály (edény) esetén egyértelműen kör, mert a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedésének határai szabályos kört;

— négyzet alakú tartály (edény) esetén körhöz hasonló, mert a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedésének határai — a tartály (edény) alapéleivel párhuzamos határvonalak kivételével — körívet;

— szabályos sokszög alakú tartály (edény) esetén csaknem kör, mert a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedésének határai — a tartály (edény) alapéleivel párhuzamos határvonalak kivételével — körívet;

— téglalap alakú tartály (edény) esetén némileg ellipszisre emlékeztető, mivel a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedésének határai — a tartály (edény) alapéleivel párhuzamos hosszúsági és szélességi határvonalak kivételével — pedig ugyancsak körívet alkotnak;

— fekvő hengeres tartály esetén szintén ellipszisre emlékeztető, mert a tartály alaprajzi vetülete — a sarkok esetleges egömbölyítésétől eltekintve — téglalap alakú.

Az „A”-„B” tűzveszélyességi osztályba tartozó gáz és gőz veszélyességi övezetének alapterületét — a táblázatba vagy a képszebe foglaltak alapulvételével — két lépésben ki lehet számítani.

Az első lépésben elvégzett számítás a veszélyességi övezet alapterületének meghatározására vonatkozik.

1) Kör alakú tartály (edény) esetén: $A = (r + l)^2 \cdot \pi$,

hol

- A = a veszélyességi övezet alapterülete (m²-ben);
- r = a tartály (edény) alapkörének sugara (m-ben);
- l = a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedése (m-ben);
- π = Ludolf-féle szám, azaz 3,14;

2) négyzet alakú tartály (edény) esetén:

$$A = a^2 + (a \cdot l) \cdot n + \frac{l^2 \cdot \pi \cdot \alpha}{360} \cdot i$$

hol

- A = a veszélyességi övezet alapterülete (m²-ben);
- a = a tartály (edény) alapéle (m-ben);
- l = a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedése (m-ben);
- n = az oldalak száma;
- π = Ludolf-féle szám, azaz 3,14
- α = a veszélyességi övezet határvonalában levő körívek egyikehez tartozó szög (fokban);
- i = a körívek száma;

3) szabályos sokszög alakú tartály (edény) esetén:

$$A = \frac{a \cdot m}{2} \cdot n + (a \cdot l) \cdot n + \frac{l^2 \cdot \pi \cdot \alpha}{360} \cdot n$$

hol

- A = a veszélyességi övezet alapterülete (m²-ben);
- a = a tartály (edény) alapéle (m-ben);
- m = a tartályalap (edényalap) sokszögét alkotó háromszögek egyikének magassága (m-ben);
- n = az oldalak száma;
- l = a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedése (m-ben);
- π = Ludolf-féle szám, azaz 3,14
- α = a veszélyességi övezet határvonalában levő körívek egyikehez tartozó szög (fokban);

4) téglalap alakú tartály (edény) és fekvő hengeres tartály esetén:

$$A = a \cdot b + (a \cdot l) \cdot 2 + (b \cdot l) \cdot 2 + \frac{l^2 \cdot \pi \cdot \alpha}{360} \cdot i$$

hol

- A = a veszélyességi övezet alapterülete (m²-ben);
- a = a tartály (edény) alapélének hossza (m-ben);
- b = a tartály (edény) alapélének szélessége (m-ben);
- l = a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedése (m-ben);
- π = Ludolf-féle szám, azaz 3,14
- α = a veszélyességi övezet határvonalában levő körívek egyikehez tartozó szög (fokban);
- i = a körívek száma.

A második lépésben elvégzett számítás a veszélyességi övezet alapterületének — a helyiség (épület), szabadter alapterületéhez viszonyított — százalékarányára vonatkozik. Képlete,

$$sz = \frac{A}{T} \cdot Sz$$

hol

sz = a veszélyességi övezet alapterületének — a helyiség (épület), szabadter alapterületéhez viszonyított — százalékaránya (‰-ban);

A = a veszélyességi övezet alapterülete (m²-ben);

T = a veszélyességi övezet magába foglaló helyiség (épület), szabadter alapterülete (m²-ben);

Sz = viszonyszám, azaz 100 terület ‰.

Mivel a veszélyességi övezetek alapterületének megállapítása — amint ezt már a bevezetőben is hangsúlyoztam — számos kedvezőtlenül ható tényező (szélsőséges hőmérséklet, csapadék, légáramlás, léghuzat stb.) következtében csak hozzávetőleges lehet, vagyis az övezeti határvonalak eltolódhatnak, feimerülhet az a gondolat, hogy a számítások egyszerűsítése érdekében kör alakú, négyzet alakú, valamint szabályos sokszög alakú tartály (edény) esetében célszerűbb lenne kör formájúnak, téglalap alakú tartály (edény) és fekvő hengeres tartály esetében pedig téglalap formájúnak tekinteni a veszélyességi övezetek alapterületét. A számítás ilyen módon történő elvégzése azonban jelentős mértékben megnöveli a veszélyességi övezetek alapterületét, s ezért csak abban az esetben javasolt, ha nem változtatja meg irreálisan az adott helyiség (épület), szabadter, valamint a létesítménycsoport tűzveszélyességi osztályba sorolását.

Gyakorlati példa a számítási művelet elvégzéséhez:

Egy kerítéssel határolt (40 m · 30 m), 1200 m² alapterületű szabadteren, henger alakú gáztartályban „A” tűzveszélyességi osztályú városi gázt tárolnak. A gáztartály alapkörének átmérője 12 m.

A városi gáz relatív sűrűségét (0,40) és a veszélyességi övezet vízszintes irányú kiterjedésének határát (amely az MSZ 1600.8. sz. szabvány 1. számú táblázatában foglaltak szerint 15 d, azaz 6 m), figyelembe véve, hány m² alapterületű „A” tűzveszélyességi osztályba tartozó veszélyességi övezetet kell a gáztartály körül létesíteni?

A számítási művelet első része:

$$A = (r + l)^2 \cdot \pi \quad A = (6 \text{ m} + 6 \text{ m})^2 \cdot 3,14 = 452,16 \text{ m}^2$$

vagyis a henger alakú gáztartály körül 452,16 m² alapterületű „A” tűzveszélyességi osztályba tartozó veszélyességi övezetet kell létesíteni.

A számítási művelet második része:

$$sz = \frac{A}{T} \cdot Sz \quad sz = \frac{452,16 \text{ m}^2}{1200 \text{ m}^2} \cdot 100\text{‰} = 37,68\text{‰}$$

vagyis a veszélyességi övezet alapterületének százalékaránya — a szabadter alapterületéhez viszonyítva — 37,68‰.

A „B” tűzveszélyességi osztályú por szabadteri veszélyességi övezetének határát egyszerű számítási művelettel meghatározni nem lehet, ez esetenként külön megfontolás tárgya. Helyiségben (épületben) is bonyolult feladatot jelent a veszélyességi övezet alapterületének kiszámítása, mert az első robbanási határ ugyanazon porfajtára sem állandó, számos tényező (diszperzitásfok, nedvességtartalom, illórész-tartalom stb.) hatására megváltozhat, ezért minden egyes esetben az adott üzemi feltételek között kell meghatározni a por első robbanási koncentrációját.

Figyelemre méltó körülmény az is, hogy a por sajátos tulajdonságai következtében a helyiségben (épületben) némileg másként terjed szét, mint a gáz vagy gőz. A nehézségi erő által leülepedésre kényszerített nagyobb porrészecskék apróbb részecskéket is magukkal ragadnak, ennek során a leülepedő por fokozatosan kiválik a levegőből, ha közben semmi sem zavarja meg a leülepedést.

Míndezek alapján vitathatatlan, hogy a „B” tűzveszélyességi osztályú por veszélyességi övezetének számításával való meghatározása szintén csak közelítő értéket adhat, ennek ellenére a tűzveszélyességi osztályba sorolás érdekében mégis ajánlatos elvégezni.

A „B” tűzveszélyességi osztályú por helyiségben (épületben) levő veszélyességi övezetének alapterületét három lépésben lehet számítani. Eszerint:

— az első lépésben elvégzett számítás a veszélyességi övezet magába foglaló helyiségben (épületben) robbanásveszélyes koncentrációt alkotó por súlyának (mennyiségének) meghatározására vonatkozik. Képlete: $G = H_p \cdot C_a$

G = a helyiségben (épületben) robbanásveszélyes koncentrációt alkotó por súlya (grammban);

H_p = a veszélyességi övezetet magába foglaló helyiség (épület) belső térfogata (m³-ben);

C_a = a por első robbanási határérték (gramm/m³-ben);

— a második lépésben elvégzett számítás a veszélyességi övezet alapterületének meghatározására vonatkozik. Képlete:

$$A = \frac{g}{G} \cdot T$$

VAS NÉPE

1879 májusában alakult meg Bozsokon az önkéntestűzoltó-parancsnokság. A jubileum alkalmából ünnepséget rendeztek a faluban, ahova az egész Kőszeghegyljáról jöttek érdeklődők. A helybeliek jubileumán ott volt a szomszédos rohonci önkéntestűzoltó-egyesület egy szakasza, ott voltak továbbá a kőszegi, a cáki, a kőszegszerdahelyi, a kőszegdoroszlói, a velemi, a bucsui, a nardai, a gencsapáti, a perenyei, a lukácsházi önkéntestűzoltó-egyesületek egyeségei is.

Preiminger Ferenc, a Kőszegi városi Tanács elnöke mondott ünnepi beszédet. Emlékeztetett rá, hogy 36 helyi lakos alakította meg a bozsoki egyesületet, mely azóta is igen fontos szerepet tölt be a falu társadalmi életében. Fáradtságot soha nem ismerve, különösen nagy érdemük volt az 1898-as, az 1908-as, az 1910-es, illetve 12-es, 14-es, 18-as, 36-os, 40-es, 48-as, 50-es és az 1955. évi nagy tüzek oltásában, megfékezésében. Méltatta az egyesület vezetőinek, tagjainak munkáját, további sikereket kívánt nekik. Ezután emléklapokat, jutalmakat, szolgálati érmekeket adtak át, s díszoklevelet kapott a jubiláló egyesület is, amely ma a kőszegszer-

dahelyiek egységeként működik. Kelemen Albert százados a kőszegi önkéntes tűzoltók nevében zászlót ajándékozott a bozsoki egységnek, amit a helyi párt- és gazdasági szervek felszalagoztak.

Alapításának 100. évfordulóját ünnepelte a süttői önkéntestűzoltó-egyesület is — olvassuk az erről szóló híradást a Komárom megyei Dolgozók Lapjában. — Az évszázados működés dokumentumait kiállították a tűzoltószerződésben. A közönség soraiban helyet foglalt Soóki László önkéntes tűzoltó alhadnagy, aki 50 éve tag és Lachner István, önkéntes tűzoltó zászlós, az alapítók egyikének, Lachner Józsefnek az ükunokája is.

Az ünnepi beszéd egyebek között kitért arra, hogy a tűzoltók kézfogással megpecsételve fogadták a legalább 6 éves önkéntes szolgálatot és a szabályzat betartását. Kötelezte ez őket arra is, hogy képezzék magukat. Az Országos Tűzoltószövetség gondoskodott róla, hogy az előadók tanfolyamon sajátítsák el az oktandó anyagot.

A testület 26 alkalommal nyert díjat versenyeken — hangzott el a megemlékezésen. Fegyvertényeinek egyike: 1924-ben egy nagyobb tűz megfékezése Lábatlanon.

Hat esztendeje nem volt tüzeset a Nyíregyházi Dohányfermentáló Vállalatnál és az irányítása alá tartozó létesítményekben — állapíthatták meg elégedetten annak a vizsgálatnak a résztvevői, melyet a közelmúltban tartottak a szabolcsi, a borsodi, a Békés megyei, illetve a nyíregyházi városi-járásai tűzoltóparancsnokság bevonásával. Sokat fejlődött a vállalatnál a tűz-

megelőzési munka, javult a tűzvédelmi helyzet — summázhatjuk a vizsgálat eredményét, ám természetesen ma sem tétlen minden.

1976 óta több mint másfél millió forint fordított a vállalatra a biztonságra: felvizsgálták az elektromos és villámhárító berendezéseket, gyarapították a tűzoltó felszereléseket. S nem mellékes, hogy nyíregyházi üzemből a vállalati tűzoltó új szerződéssel gazdagodtak. A vállalatnál tíz helyen működik vállalati tűzoltóság — összesen 94 férfi és nő vesz részt ebből a felelősségteljes munkában.

Hogy beavatkozásra, tűzoltásra nem került sor, az a megfelelő tűzmelegelőzmunkának köszönhető. A vállalatnál tízezer fő tűzvédelmi bizottság tartja kezében ezt a munkát, elnöke a vállalat mérnöke, tagjai intézkedésre jogosult vezetők. Rendszeresen beszámoltatják a vezetők, a telepek, beváltóüzemek vezetőit, s ez nem csak a tűzmelegelőzési védelem szempontjából hoz hasznos!

Tudott, hogy több munkahelyen tűzvédelmi szakvizsgát kell tenniük a dolgozóknak. A vállalatnál e kötelezettséget teljesítették a villanyszerelőkre és a tetőfedőkre is — önálló szervezésekben 131 tűzvédelmi szakvizsgát, négy villanyszerelő és két tetőfedő vizsgát az utóbbi időben. A tűzvédelmi szabályok ismerete persze nemcsak rájuk nézve fontos — minden dolgozó számára ismernie kell a saját munkájával kapcsolatos előírásokat. Ezt is megvizsgálták a munkahelyen, és arra a következtetésre jutottak: általánosságban megfelelő a helyzet, ám előfordult, hogy egyes dolgozók nem voltak tisztában a tűzoltó-felszerelések gyakorlati kezelésével...

Végezetül említést érdemel, hogy tavalyelőtt húsz dolgozót vontak felelősségre a tűzvédelmi szabályok megsértéséért! Ugyanakkor kilencven ember jutalmat — a vállalati tűzoltóság tagjai, akik eredményesen versenyeztek, emellett is tevékenyen kiveszők részük a tűzvédelmi megelőzési munkából.

Osszeállította
Hegedűs Ferenc

ahol

- A = a veszélyességi övezet alapterülete (m²-ben);
- G = a veszélyességi övezetben levő „B” tűzveszélyességi osztályú por súlya (grammban);
- g = a helyiségben (épületben) robbanásveszélyes koncentrációt alkotó — „B” tűzveszélyességi osztályú — por súlya (grammban);
- T = a veszélyességi övezet magába foglaló helyiség (épület) alapterülete (m²-ben);

— a harmadik lépésben elvégzett számítás a veszélyességi övezet alapterületének — a helyiség (épület) alapterületéhez viszonyított — százalékarányára vonatkozik: Képlete:

$$sz = \frac{A}{T} \cdot Sz$$

ahol

- sz = a veszélyességi övezet alapterületének — a helyiség (épület) alapterületéhez viszonyított — százalékaránya (%-ban);
- A = a veszélyességi övezet alapterülete (m²-ben);
- T = a veszélyességi övezet magába foglaló helyiség (épület) alapterülete (m²-ben);
- Sz = viszonyszám, azaz 100 terület %.

Megjegyzés: „B” tűzveszélyességi osztályú por veszélyességi övezetének alakját — az egységességre való törekvés céljából — „A” vagy „B” tűzveszélyességi osztályú gáz, gőz veszélyességi övezetéhez hasonló formájának lehet tekinteni, a tartály (edény), berendezés alakja szerint.

Gyakorlati példa a számítási művelet elvégzéséhez:

Egy faipari fűrésztelep (25 m · 10 m · 3 m) 250 m² alapterület és 750 m³ belső térfogatú zsákjavító műhelyében zsák tisztító (poroló) berendezést üzemeltetnek. A zsák tisztító (poroló) berendezés négyzet alakú, s tisztítási tevékenység közben 1,8 azaz 1800 gramm fapor kerül a helyiség légtérébe.

A fapor alsó robbanási határértékét (12 gramm/m³), valamint a helyiség légtérébe jutó mennyiséget (1800 gramm) figyelembe véve, hány m² alapterületű „B” tűzveszélyességi osztályú veszélyességi övezet kell a zsák tisztító (poroló) berendezés körül létesíteni?

A számítási művelet első része:
G = H_v · C_a   G = 750 m³ · 12 gramm/m³ = 9000 gramm
vagyis a 750 m³ belső térfogatú helyiségben 9000 gramm, azaz 9 kg fapor alkot — a helyiség levegőjével keveredve — robbanásveszélyes koncentrációt.

A számítási művelet második része:
 $A = \frac{g}{G} \cdot T$ $A = \frac{1800 \text{ gramm}}{9000 \text{ gramm}} \cdot 250 \text{ m}^2 = 50 \text{ m}^2$
tehát a zsák tisztító (poroló) berendezés körül 50 m² alapterületű „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó veszélyességi övezet kell létesíteni.

A számítási művelet harmadik része:
 $sz = \frac{A}{T} \cdot Sz$ $sz = \frac{50 \text{ m}^2}{250 \text{ m}^2} \cdot 100 \text{ terület \%} = 20\%$

eszerint a veszélyességi övezet alapterületének százalékaránya — a zsákjavító műhely alapterületéhez viszonyítva — 20%.

Somlai László

Hét másik tartály volt veszélyben

VARGA KÁROLY ELVTÁRS,
TŰZOLTÓ EZREDES,
BM TŰZOLTÓSÁG ORSZÁGOS
PARANCSNOKSÁG
BUDAPEST

Ezredes Elvtárs!

Engedje meg, hogy levelemmel ismeretlenül felkeresve, örömmel gratuláljak a tűzoltó elvtársak igen jól szervezett, céltudatos munkájához.

Pontosabban: július 4-én, a foszgenpalackok ürítésekora a járási rendőrkapitányság munkatársai után elsőnek érkeztem a helyszínre, a Pest megyei rendőr-főkapitányság vezető orvosával.

Nem sokkal ezután érkezett egy tűzoltó-parancsnoki gépkocsi egy főhadnagy elvtárral, aki a helyszínen igen rövid idő alatt áttekintve a helyzetet, a legcélravezetőbben intézkedett. Nem tudom, hogy a Pest megyei vagy a járási parancsnokság munkatársa volt-e? A gázkieresztés helyszínén viszont egy fiatal főhadnagy elvtárs volt jelen két tűzoltó gépjárművel. Igen céltudatosan, határozottan intézkedett. Az oxigénes készülékeket azonnal kirendelte, az áttűsülést nagyon átgondoltan irányította. Hangszórója segítségével az áttűsülő egységet még arra is figyelmeztette, hogy igyekezzenek, mert elfogy az oxigénjük. Végül a még küszögaként jelenlevő veszélytorróst két fecskendővel igen határozottan és eredményesen „lecsapatta”.

Mindez nyilván Ön előtt is ismert. Ennek ellenére szükségesnek tartom mint jelenlevő és a katasztrófa-helyzetek (mérgezések) ismerője, hogy örömmel és ismételtan a legmeszszebbmenő elismerésemet tolmácsoljam azoknak az elvtársaknak, akik ott és akkor dolgoztak és rajtuk keresztül a testületnek. Ugyanakkor megint felvetődik az a gondolat, hogy nazai viszonylatban is létre kell hozni egy ún. „katasztrófatörzset”, amelyik ilyen és súlyosabb esetekben intézkedni tud és képes az azonnali operatív munkára.

Igen hálás lennék Önnek, ha az érdekelte elvtársaknak tudomására hozná messzemenő elismerésemet és további munkájukhoz jókívánásaimat.

HORVÁTH DEZSŐ,
az Országos Munkaegészségügyi
Intézet tudományos osztályvezetője

A levél írója az említett napon a Bugyi község határában történetekre utal. Parlagon heverő területekre több palacknyi foszgen-gázt semmisített meg – a technológiai előírások megsértésével – a Magyar–Bolgár Barátság Mgtisz dolgozói. A szél a gázt az erdőn keresztül lakóterület felé sodorta, s emiatt 20 személyt, köztük 8 gyereket, enyhe gázmérgezéssel kórházba kellett szállítani.

A mentesítési munkálatokat végző egységeket Nyíró Dezső t. fhgy., a Pest megyei parancsnokság ügyeletes tisztje irányította. A gázkieresztés helyszínén intézkedő tiszt Szarvas István t. fhgy., dabasi járási parancsnok volt.

A szerk.

JULIUS 11-ÉN a reggeli órától a szokásos módon fejtették le a DKV közúti bitumentöltőjének tartályparkjában levő 559. sz. tartályt. A tartályba épített cső-kigyóban keringetett 300–320 °C-ra hevített olaj melegítette fel az „SZB 90” jelű anyagot, s az 200–220 °C-os hőmérsékleten szivattyúk segítségével, csővezetékken került a tartálykocsikba.

A továbbiakban történtek arról árulkodnak, hogy amikor kb. 50 t-ás mennyiségnek felel meg a folyadék szint, a beépített hőérzékelő már nem képes jelezni annak hőmérsékletét. Így fordulhatott elő, hogy amikor az említett mennyiségű anyag túlhevült, a tartályban felgyülemlett éghető gázok a levegővel keveredve öngyulladás következtében 19.58-kor felrobbantak.

A ROBBANÁS EREJE leszakította a tartálypalástot a fenéklemezről, s így a tartály védőgödörbe ömlött, majd kb. 600 m²-en szétfolyt az égő bitumen. A tűz veszélyeztette az itt levő többi hét tele tartályt (ezek között öt db 500 m³-es, a másik kettő pedig 50 m³-es volt), valamint a technológiai vezetékeket és műszaki berendezéseket. A tartályok salakgyapot szigetelésűek és merevtetők.

A tartálypark a DKV ÉNY-i részén található, s patkó alakú aszfaltút veszi körül.

A robbanáskor felszakadt tető bűvő- és mérőnyílásán fáklyaszerű égés jött létre. A tartály elmozdulásakor eltört fűtőcső-vezetékéből kb. 1,5 at nyomáson kiáramló, kb. 300 °C-os olaj heves égése növelte az égés intenzitását.

A bekövetkezett robbanást többen is hallották a DKV dolgozói közül, és arra, valamint a lángokra a százhalomhattal tűzoltó-parancsnokság beosztottai is felfigyeltek. Simon János t. törm., szolgálatparancsnok ezért azonnal riasztotta az egységet.

Így, amikor 20.00-kor a diszpécser szolgálat jelezte a tüzesetet, késedelem nélkül, összesen 23 fővel a helyszínre vonulhattak. 1 db TŰ–1-es gépjárműfecskendővel, 4 db Rába és 1 db Pyrene habbaloltóval, 1 db Rába 3000-es porraloltóval, valamint 1 db CSD 344-es 1500-as gépjárművel.

AZ EGYSEG 20.03-KOR érkezett a helyszínre. A tűzoltás vezetője a felderítés alapján az egész tartálycsoportot veszélyeztető lángolás gyors megszüntetését tartotta legfőbb feladatnak, ezért összesen 4 db X-es habsugár szerelésére adott utasítást, majd Németi József t. őrm., szolgálatparancsnokot háttérparancsnoki feladatokkal bízta meg.

A háttérparancsnok az egyik Rába habbaloltót az 5. sz. útra, a bitumenüzem előtti, a másik Rába habbaloltót a 2. sz. út közúti bitumentöltőnél levő, a Pyrene habbaloltót pedig a 2. sz. útra, a vasúti bitumentöltő előtti föld feletti tűzcsapocsporra állította.

A TÖBBI GEPJÁRMŰ tartalékban maradt. Az említett sugarak közül 2 db

könnyűvízes volt, ezeket a TV a bitumenüzem felől vetette be a tűz terjedésének megakadályozására, a másik kettő EVEGEN–UM habot lövellt az égő tartály körüli tűz oltására.

A TV 20.15-kor adott visszajelzésére Vörös Ferenc t. szds., megyei ügyeletes tiszt 20.18-kor kivonult a helyszínre.

20.18-kor a 2. sz. úton felállított TŰ–4-es habbaloltóról az 560. és az 557. sz. tartályok védelmére és a tűz oltására még 1 db X-es habsugárat szereltek

20.22-kor a TV jelentette a megyei ügyeletnek, hogy a tüzet 5 db X-es habsugárral körülhatárolták, a sérült tartályból erős füstölés észlelhető.

20.22-kor a TV jelentette a DKV műszaki igazgatóhelyettese, az üzem csoportvezetője és a tűzbiztonsági osztály vezetője. Úgy értékelték a helyzetet, hogy további robbanás is fenyegethet. A TV ezt rádión 20.37-kor jelentette a megyei parancsnokságra.

VONULÁS KÖZBEN a megyei ügyeletes tiszt is vette a visszajelzést, és 20.38-kor elrendelte a Tűzoltási Terv szerinti egységek riasztását.

A riasztásra kivonult:

Budapestről

3 db gépjárműfecskendő,
1 db habbaloltó gépjármű,
1 db habszállító gépjármű;

Székesfehérvárról

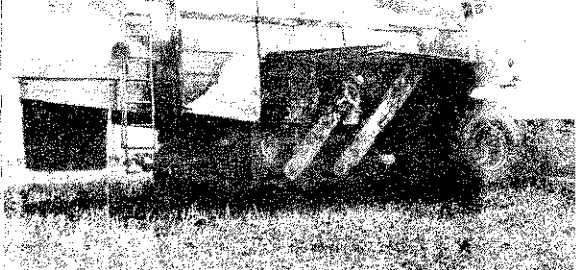
1 db gépjárműfecskendő,
1 db habbaloltó gépjármű,

Dunaújvárosból

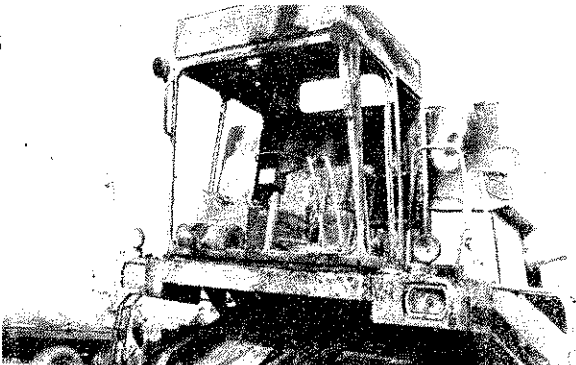
1 db gépjárműfecskendő.

Az ügyeletes tiszt 20.45-kor érkezett a kárhelyre. Meghallgatta a TV jelentését, konzultált az üzem szakembereivel, feldelelőket végzett, majd átvette a tűzoltás vezetését, és Simon t. törm.-t a TV-helyettesi feladatokkal bízta meg. Mivel a védőgödör közepén visszalobbanások voltak, a habsugarakat leállította, és a robbanásveszély csökkentése céljából a szerelvények és tartályok hűtését rendelte el. A távolabbi szerelvények hűtésére 1 db vízágyút szerel-tetett (2-es és 3-as sugárát alapvezetékéről).

20.54-kor a TV helyzetjelentést adott. Közben előkészületek folytak az égő tar-

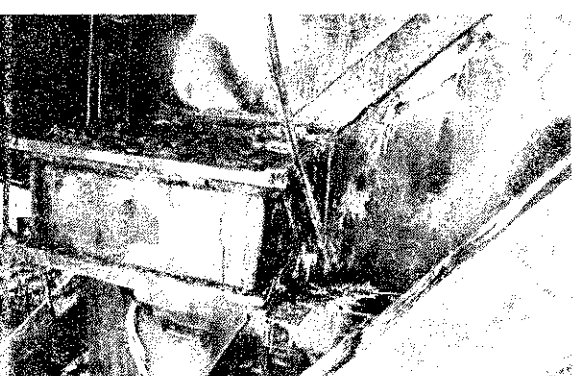
A kárt szenvedett arató-cséplőgép

A tűz a vezetőfülkére is áttért

Leégett a gép futóműve is

A tűz keletkezési helye

Június 5-én a jászapáti Velemi Endre Mgtisz ősziárpatábláján, röviddel az aratói munka megkezdése után, kigyulladt egy E-516 típusú, NDK-gyártmányú, új arató-cséplő gép. A tűz áttért a lábon álló ősziárpatáblára.

A helyszínen tartózkodó tsz-dolgozók — egy időben az égő kombájn oltásának megkísérlésével — jelezték a tüzesetet a helyi önkéntes és a területileg illetékes állami tűzoltóságnak, valamint az e célra a helyszínen készületben tartott erőgéppel megkezdtek az égő terület körülszántását. A körülszántás gyors végrehajtását a termelészövetkezet vezetőségének előrelátó intézkedése is elősegítette. Intézkedésére ugyanis azon helyek közelében, ahol aratót végeznek, legalább 1—2, talajmunka végzésére alkalmas traktornak kell készületben állnia.

A gyors és szakszerű tűzjelzés alapján a tűzkezelést követő 15 percen belül a helyi önkéntesek, 20 percen belül pedig az első állami egység a kárhelyre érkezett és megkezdte a beavatkozást. (Az önkéntesek is gépjárműfecskeendővel vonta ki.)

Az állami egységek kiérkezéséig az árpatáblából a termelészövetkezet dolgozói több soros védőszántással körülhatárolták kb. 1 ha területet, és ezzel megakadályozták a tűz terjedését.

A kivonult egységek az 1 ha területű tüzet mozgó gépjárműfecskeendőről működtetett sugarakkal, a kombájn égését pedig porlasztott sugárral 20 perc alatt oltották el.

A vizsgálat során egyértelműen kiderült, hogy a tüzet rövidzárlat okozta. A zárlat pedig hibás konstrukció következtében jött létre. A kombájn akkumulátora ugyanis úgy van elhelyezve, illetve rögzítve az akkumulátorházban, hogy az egyrészt elmozdulhat, másrészt ennek következtében zárlat következhet be a rögzítő szögvas és az akkumulátorsaru között, miután az egymástól való távolságuk meglehetősen kicsi. Az arató-cséplő gép áramellátását 2 db sorba kötött 150 Ah teljesítményű akkumulátor szolgáltatta. A testzárlat következtében keletkezett hatalmas hőmérséklet több helyen megolvasztotta a vezeték elemi szálait.

Érzékeltetésül csak annyit, hogy azonos feszültség esetén 60-70 A erősségű árammal már hegeszteni lehet. A kombájn pedig a két sorbakapcsolt akkumulátor teljesítménye 24 V és 150 A, és ezt legalább 1 óra hosszat szolgáltathatja. Ez a

teljesítmény az olvadáspontig hevít fel az alumíniumból készült elvezetőket, valamint gyulladási hőmérsékletére annak szigetelőanyagát. A keletkező tűz a gép haladásából keletkező légáramlás következtében az üzemyagtartó felé terjedt.

A lángok így elérték az üzemyagtartó tály szintjelzőjének $\varnothing$ 5 mm-es burkolatlan műanyag csövet, az megolvadt, s ennek következtében az üzemyag szabálytalanul a tartályból és égett. A kifolyó égő üzemyag meggyújtotta a lábon álló ősziárpatát, valamint a kombájn égőanyagból készült szerelvényeit, többek között a hidraulikaolaj-vezetéseket is. A szétfolyó hidraulikaolaj is hozzájárul a tűz terjedéséhez.

A tüzeset következtében 365 030 Ft kármentes és 464 400 Ft járulékos kár keletkezett. A tüzeset kapcsán meggyújtott az E-516 típusú arató-cséplőgép és a zárlatveszélyes akkumulátor helyezésén és rögzítésén kívül több hiányosságot fedeztünk fel rajta, mégpe

- közvetlenül az üzemyagtartó mellett és a hidraulikaolaj-tartály alatt az akkumulátorokat;

- az üzemyagtartálytól a főszűrő vezeték üzemyagvezető cső hosszán csak az átfolyó vezetékhez van rögzítve, ezáltal törésveszély áll fenn, a kifolyó üzemyag a kipufogócső vezetékeire juthat;

- az üzemyagtartály szintjelzője egyszerű pvc cső, amely könnyen leeshet a csőcsonkokról, és mechanikus rúléstől sincs védve;

- a kipufogódobok és csővezetékek rájuk rakódó portól nagyon nehezen (csak bontással) tisztíthatók meg;

- az egyik kipufogódob nincs kellően szigetelve;

- a felhalmozódott por egyáltalán vagy csak nagyon nehezen távolítható az adagolószivattyú környékéről.

A tüzesetről készített értékelő jelentésben feltártuk az említetteket, és a megszüntetésére tett javaslatunkat is elküldtük az illetékes szerveknek. Az ellenőrzések során megállapítottuk, hogy a közvetlenül tüzet okozható konstrukciós hibákat megszüntették.

Bori István
tű. hgd

tály gőzzel való elárasztására, de erre nem került sor, mert a tartályban levő kevés mennyiségű bitumen kiégett. A lánggal való égés 21.15-kor szűnt meg.

A SEGÍTSÉGRE KIVONULT egységeket rádióon visszarendelte. 22 óráig folytatták a hűtést, majd visszaszerelés után 22.45-kor az utolsó egység is bevonult állomáshelyére.

A bevetett felszerelések alkalmasak voltak a tűz oltására a tartályvédő udvarban, valamint az intenzív hűtésre is. A könnyűvíz alkalmazása is eredményesnek bizonyult, mivel nemcsak takaró, hanem hűtő hatása is kellőképpen érvényesült. A bitu-

tumen annyira megmerevedett a habtakaró alatt, hogy 10—15 perccel az oltást követően már járni lehetett a felületén. A szintetikus meg a protein hab egymás mellett alkalmazása nem okozott zavart.

A szolgálatparancsnok helyesen mérte fel a helyzetet, amikor a kiömlött bitumen nagy oldatintenzitással történő oltását határozta meg fő feladatként. Ezzel megakadályozta, hogy a még nem égő tartályok a tűz következtében meghibásodjanak és kigyulladjanak. Bizonyára még gyorsabb eredményt ért volna el, ha már a kiérkezésükor beveti a nagyobb hatótáv-

ságú habágyút, mert így a távolabbi relvényeket is elérheti a sugár és a vi-lobbanások kevésbé nehezítik az oltást.

A TŰZOLTÁSVEZETŐK és a vállszakemberek példásan együttműködtek hasonlóan dicséretes volt a tűzoltások gyors, pontos és fegyelmezett bevezetése.

A forgalomirányításban és a terület zárásában rendszerek és honvédek működtek közre.

A tüzeset mintegy 191 ezer forint közvetlen kárt okozott.

N.

Az évszázad egyik legnagyobb tűzesét tartják számon Ausztriában a bécsi Gerngross áruház égését. Az Osztrák Tűzoltóságvetség hivatalos sajtóorgánuma, a *Österreichische Feuerwehr* májusi ma teljes terjedelmében a tüzeset leírásával, valamint tanulságainak elemzésével foglalkozik. Az alábbi összeállítás az Osztrák szakfolyóirat főszerkesztőjének, dr. Franz Bilinának cikkét ismerteti kivonatban.

1881-ben a Bajorországból kivándorolt Alfred Gerngross kereskedő bátyjával együtt posztókereskedést nyitott Bécsben, Mariahilferstrasse 48. alatti házban, s azt amivel később vegyeskereskedéssé alakították át. A fivérek később apránként vásárolták az üzletük melletti 12 épületet, s ezeknek helyén nagy áruházat építettek fel. 1911-ben, Alfred Gerngross halála után a cég átalakult részvénytársasággá, a társaság később túlnyomóan német, majd svájci tulajdonba került. A most leírt épületet dr. Adolf Wölzl építész tervei alapján 1964—1966 között létesítették. Az áruház elárúsító-helyiségeinek alapterületükre összesen 30 000 m², alkalmazottainak pedig összesen 800 volt. Az áruházmagába foglalt épületrészt három utcáhatárolja: a Mariahilferstrasse, a Kirchengasse és a Lindengasse (helyszínrajz látható).

Az áruház régi épületrészeiben — mint oly sokszor — ezúttal is átalakítások kellett végrehajtani. Ennek során a gépnehézséggel akarták eltávolítani az ott levő mozgólépcsőt, amely egyébként Ausztria legrégebbi mozgólépcsője, és az idején igen sok faanyag felhasználásával készült. A munka megkezdése előtt felszerelték a teljes tűzjelző berendezést, tehát nemcsak az ionizációs jelzőkészülék (21.52-kor). Az utólagos feltételezés miatt a hegesztéskor keletkező szikrák olyan falhasadékokba hulltak, amelyben a faforgács gyűlt össze. A forgács lángot kapott a szikrától, ezt azonban a munkások nem vették észre. Aztán mikor a munkások folyamán ehhez a falhasadékok érték és kiszélesítettek, hirtelen hatalmas láng csapott ki a hasadékból, és az szinte pillanatokon belül áttört az első és második emelet közötti födémre.

Az ott dolgozó négy munkás először próbálta felvenni a harcot a lángok-melyek egyre jobban körülfojták az épületet. Csak akkor futottak le a földszintre, hogy értesítsék a tűzoltóságot, amikor értették, hogy saját erőből nem képesek megfékezni a tüzet. Elmondásuk szerint a tűz észlelése és jelzése között háromez perc telt el. Ez azonban nem fogadható el egyértelműen, mivel a tapasztalat szerint az emberek veszélyhelyzetben gyakran elvesztik időérzéküket.

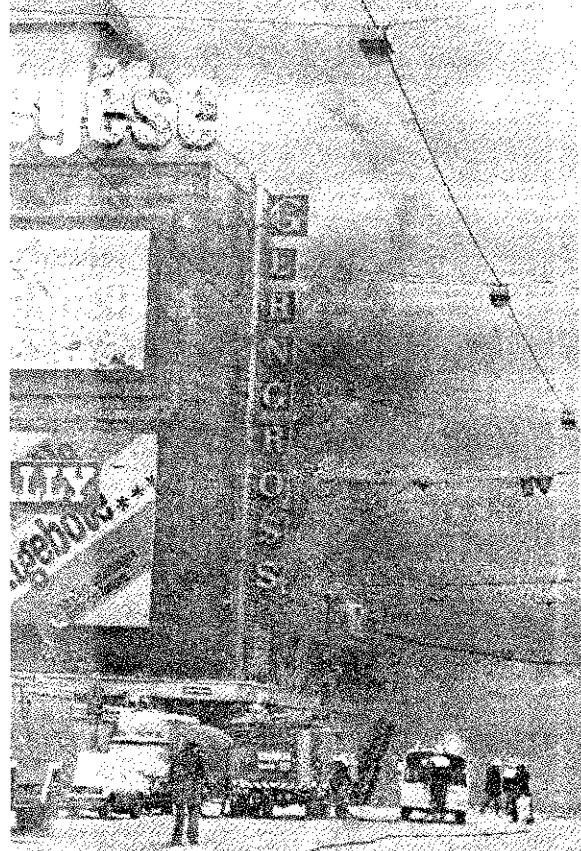
A hírközpontban tartózkodó ügyeletes pontosan 22.41-kor értesült a mindenki által késedelmes tűzjelzésről. Az adatkiegészítést célzó néhány kérdés feltevése után 22.42-kor riasztotta a készen-

léti szolgálatot ellátó csoportot. Elsőként két gépjárműfecskendő, egy gépezetes tömlőlétra és a parancsnoki gépjármű vonult ki. Az első gépjárműfecskendő 22.48-kor érkezett a helyszínre.

A javítási munkálatok miatt az áruház fényesen ki volt világítva. A szolgálatparancsnok megállapította, hogy a füstképződés erős, az utcáról azonban nem lehetett látni a lángokat. Mindenesetre elrendelte a tömlővezeték szerelését és ún. nehéz légzőkészülék használatát és erről visszajelzést adott a hírközpontba, majd felderítésre indult az első emeletre. A visszajelzésre az ügyeletes automatikusan riasztotta az első légzésvédelmi gépjárművet.

Az első emeleten már sűrű füst és lángoszlopok fogadták a szolgálatparancsnokot, mire rádióan azonnal azt jelentette: „Tűzterjedés veszélye, II. riasztási fokozat!” Ennek következtében a riasztási tervnek megfelelően kivonultatták a második készenléti csoportot, egy nagytartályos gépjárműfecskendőt és az ügyeletes főtisztet. A 22.57-kor adott következő visszajelzés szerint: „A tűz a második emeletre is áttért, III. riasztási fokozat!”

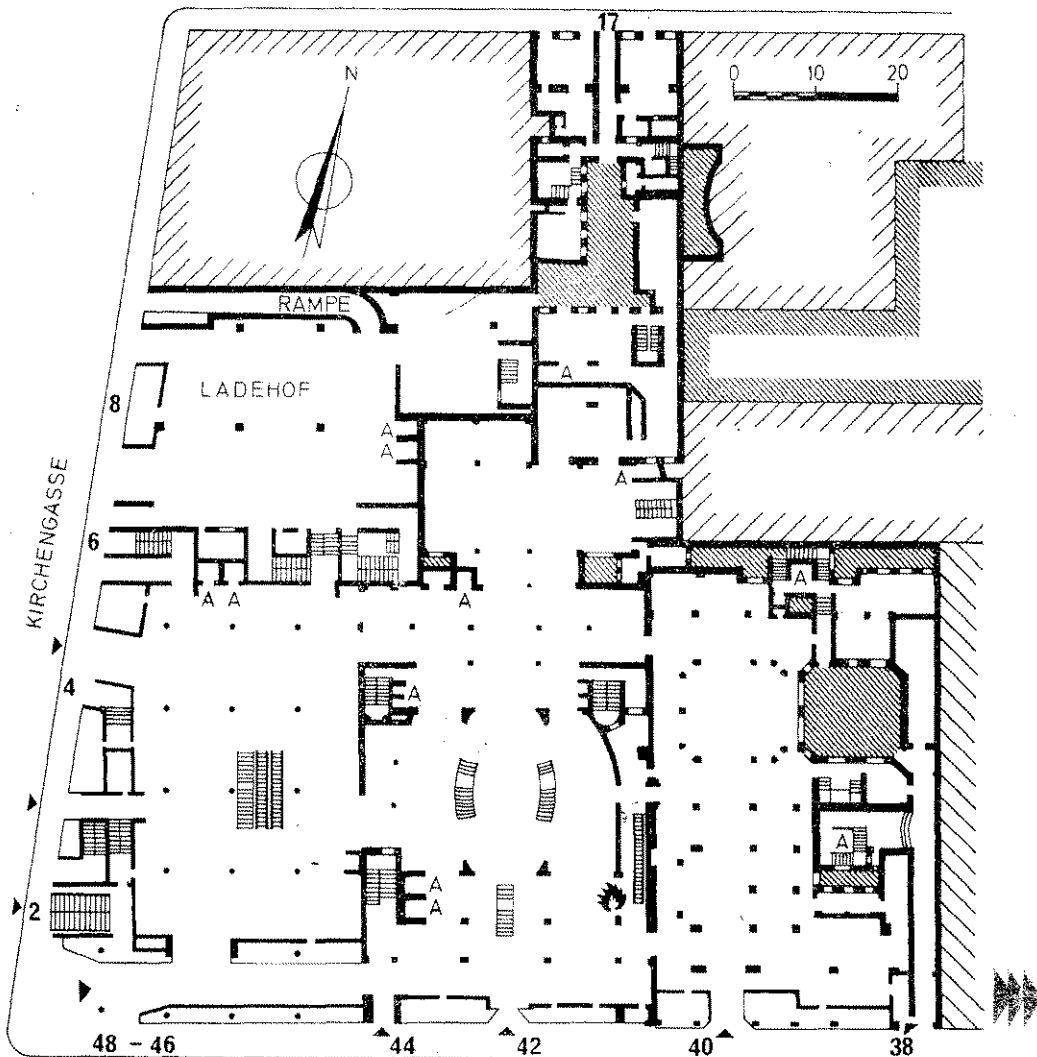
Riasztották a harmadik készenléti csoportot, kivonult még további két nagytartályos gépjárműfecskendő, egy tömlőszállí-

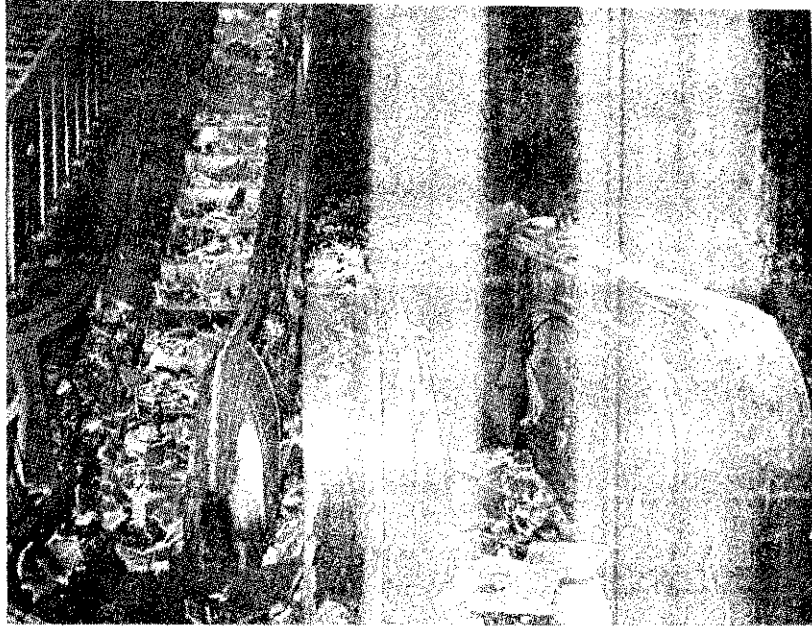

Az áruház

A három utcával határolt Gerngross áruház alaprajza

LINDENGASSE

A főként fából készült mozgólépcső, ahol hegesztettek

tó gépjármű és a második légzésvédelmi gépjármű. Az ügyeletes főtiszt a rádió hallottak alapján a biztonság kedvéért még kivonulás közben elrendelte a IV. riasztási fokozatot.

A támadást a Kirchengasse felől a lépcsőházon keresztül a felszállóvezeték igénybevitelével kísérelték meg. Ebben a lépcsőházban olyan erős volt a füstképződés és olyan magas hőmérséklet fogadta a belépőket, hogy a behatolás lehetetlenné vált. (Nem építettek be olyan füstelvezető rendszereket, melyek az ablak nélküli lépcsőházakban elengedhetetlenül szükségesek lettek volna.)

23.37-kor az alábbi összegző visszajelzés érkezett a helyszínről: „A tűz már átterjedt a melléképületre (új épületrész) is... ott több csővezeték húzódik a földszinten... a támadást a Kirchengasse felől hajtják végre... a régi épületrészben a három alsó emelet teljes egészében ég... itt két készleleti egységet vetettünk be... két másik csoport a Kirchengasse és a Lindengasse felől támad... a felső emeletet létráról szerelt sugarakkal védik, hogy a tűz felfelé terjedését megakadályozzák... V. riasztási fokozat!” Egy perccel belül a következő kiegészítést jelentették a helyszínről: „A tűz elérte a legfelső emeletet, ég a tető... mind a három nagytartályos gépjárműfecskendő bevetettük.”

23.57-kor elrendelték a VI. riasztási fokozatot; ez azt jelenti, hogy a teljes létszámú személyi állományt be kell rendelni a szolgálatra.

A tűzoltás megszervezése

Időközben a bécsi tűzoltóság erősítésül egységeket kért az alsó-ausztriai önkéntes tűzoltóságtól, valamint a légvédelmi alakulattól (ez Ausztriában a katonai tűzoltóság egyik fajtája — saját levétkönyv-ségi területtel). Ezek az egységek első sorban utánpótlási feladatokat láttak el, illetve a kiürült bécsi kerületi parancsnokságokra osztották be őket.

A helyszínen közben tovább folyt az elkeseredett küzdelem a lángok megfékezéséért. Szervezetileg három törzs irányította a bevetést és koordinálta az őket meg az eszközöket. Az első a helyszínen, a másik hírközpontban működött, a harmadik az önkéntes tűzoltók levétkönyv-ségét irányította. A három törzshöz állandó telefon- és rádiókapcsolatban állt egymással.

A bevetés már három óraja tartott, és

úgy látszott, hogy habár sok megoldandó feladatot ad a kérés teljes felszámolása, ám a leglényegesebb, a tűz terjedésének a megakadályozása sikerült. Ekkor azonban hirtelen lángba borult az az új épületrész, amely minden szinten össze volt kötve a régi épülettel és amelyhez a mozgólépcsőn keresztül közvetlenül is el lehetett jutni. A VII. és VIII. riasztási fokozatok elrendelésével az utolsó tartalékerőket is a helyszínre vezényelték. Az oltóvíz-szükséglet biztosítása céljából nyomásfokozást kértek. Ekkorra Bécs város tűzvédelmi feladatainak az ellátását már teljes egészében a megfelelő számban rendelkezésre álló önkéntes tűzoltók vették át.

A tűzoltás módját az új épület építészeti adottságai határozták meg: a két utcai fronton lamellákkal borították az ablakokat, s erről a két oldalról vízágyúkkal avartorkolták be. Azok a sugarak pedig, melyeket az omlásveszéllyel fenyegető kiegészítő épületrészen keresztül meg tudtak szerezni, csupán arra voltak elegendőek, hogy a tűz intenzitását csökkentse. Egy-egy sugárnak 100 l/perces volt a teljesítménye, s gyakran úgy tűnt, mintha teljesen hatástalanok volnának. A k lépővíznyomás elérte a 8—10 bar-t is a sugár-csővégnél.

Amíg a régi épületrészben levő galériában felállított hordozható vízágyú rövid táplálóvezetékkel jelentős hatómezzővel működött, ezek a feltételek nem voltak adottak az új épületben. Ahogy ez a helyszínről is kiderült, az itteni elárúsító helyiségeket lépcsőházak és felvonóknak választották el egymástól. Ezeket a lépcsőházakat keresztül az erős füstképződés és az óriási hőség miatt lehetetlen volt megközelíteni a felső emeleteket. Füstelvezető rendszer pedig nem volt, miní erről már szó esett. Ilyen körülmények között a kiegészítő intenzív és rövid ideig tartó volt. A tűz a régi épület másik oldalán az ún. Postl-ház felé eső részen is sok munkát adott az egységeknek. A bevetésben részt vevő erők minden igyekezte ellenére a tűz mindig „talált” egy rést a különböző szögekben elhelyezett és áttekinthetetlen épületszerkezetek között, ebben pedig jelentős szerepük volt a világítótestvaroknak, a szellőzőknak, valamint annak, hogy a két ingatlan közötti tűzgátó elválasztás nem volt kielégítő. 05.40-kor a Postl-háznak csupán az egyik szárnyában négy hivatásos és egy önkéntes raj volt bevetve.

Kegyel 6 óra körül kezdték meg a teljesen kimerült emberek leváltását, de még

a frissen bevetett erőkre is sok mardandó feladat várt. A harmadik és gyedik emeleten, valamint a második szinten mindig újraéledtek a lángok, mivel az egységek az épületkárok a nagy parázsfelületek miatt nem ták megközelíteni ezeket a részeket. szén estig III. riasztási fokozatot retek el a helyszínen, a beomlással fgető régi épületben pedig még egy múlva is találtak parázsmaradványo

A tüzeset után levont tanulságok

A Gerngross áruháza égése az egyik nagyobb tüzeset volt Ausztriában az az évszázadban. Megfékezésére öss 40 E sugarat, 5 vízágyút, 5 hab-víz 270 légzőkészüléket — több mint 120 rélt palackkal — vetettek be. Több 10 000 m hosszúságú tömlővezeték retek. A bevetésben részt vett 10 par noki gépjármű, 15 műszaki mentő jármű, 25 tartályos és különleges gé műfecskendő, 3 nagytartályos gépj fecskendő (8000 l/perc), két 4000 teljesítményű gépjárműfecskendő, h pezetes tolólétra és három légzésvé gépjármű. Ezek az adatok nem az sen megmozgatott, hanem az egy i a kárhelyen tartózkodó gépjárművel márt rögzítik. A helyszínen egy i bevetett tűzoltók legmagasabb száma ken 300 volt, eközben Bécs város delmét 250 önkéntes biztosította.

A jelentős kár valamivel alatta r az egymilliárd schillingnek, de a t jóval nagyobb kárt előztek meg hogy a környező lakóházakban és házakban minden négyzetméteren e tan küzdöttek a tűzterjedés megaka zásaért. Ugyanis ha még a veszélye további három ház is kigyullad, al tűz a Herzmansky nagyáruháza borította volna.

A Gerngross áruháza égése kétség bőséges tapasztalatokkal szolgált a tűzoltóság és a szakemberek számár gyon értékesnek bizonyult az ör tűzoltóságokkal kialakított jó kapcs bécsi hivatásos tűzoltóság inte együttműködik az önkéntes tűzolto kal. Az utóbbi években ez a kapcsol re mélyült, éppen nemrégiben nyíl tóság arra, hogy a katasztrófabevet- szükséges együttműködést közösen rolják. A Gerngross-tűznél szerzett talatok is bizonyítják az együttm eredményességét és további szélesí szükségeségét.

Igen jónak bizonyult az az ötlet i a rádióval felszerelt taxik és rend kisérték a Bécsbe érkező és helyiyr nem rendelkező tűzoltó-gépjárműve tőit. Igen célszerű lenne olyan h is kiépíteni ezt a rendszert, ar tasztrófák esetén külső erők segítsé igénybe venni.

Az 1,7 milliós osztrák fővárosb: hivatásos tűzoltó teljesít szolgálat bebizonyosodott, az éjszakai órák szabadnapos készültségi állomány kai riasztását ezúttal sem sikerült hajtani, jóllehet az említett körül folytán ez feltétlenül szükséges let Nappali rendkívüli események alk eddig általában sikeresen megold szabadnapos riasztását.

Az oltóeszközök teljesítőképességé eltérő vélemények alakultak ki. azt a szemrehányást tette, hogy tűzoltóság technikai felszerelésének tőképessége nem volt alkalmas a rofális tűz leküzdésére. A bécsi t

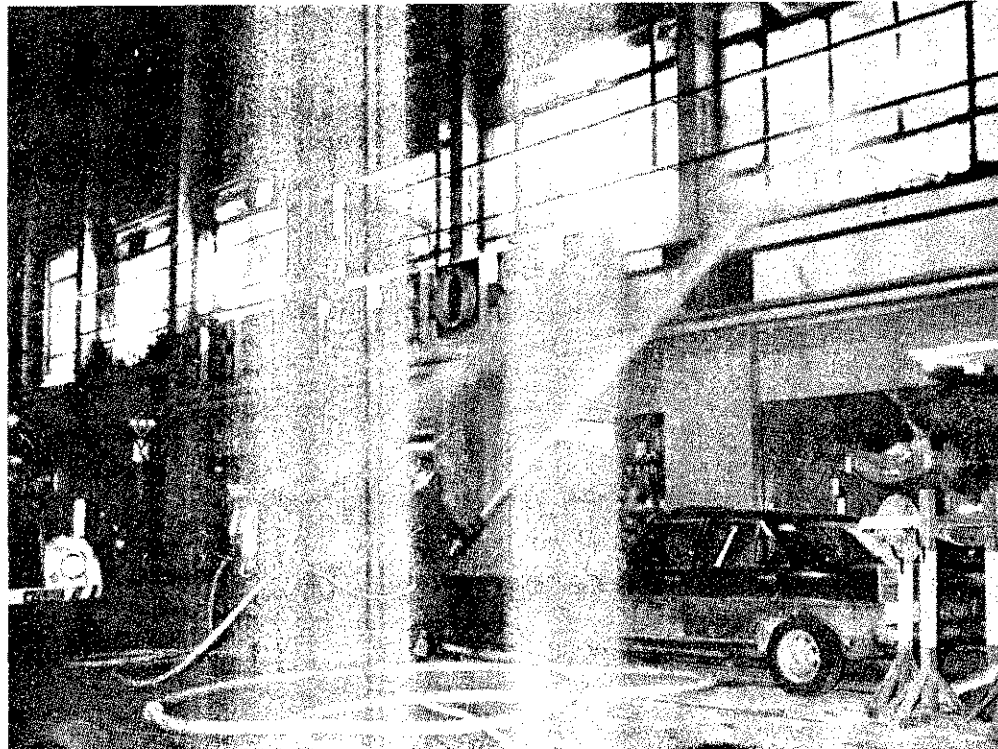
1/perc teljesítményű E-sugarai a bevetések 99,9%-ában teljes mértékben meg-
 lnek a követelményeknek; különleges
 etéseknél pedig ez a teljesítmény 400
 rcre növelhető, s ez elfogadható haté-
 yság.

mi a gépjárműfecskendőköt illeti, ter-
 zetesesen vannak jóval nagyobb telje-
 lényűek is, ezek azonban semmikép-
 nem valók a nagyvárosba. A nagytar-
 os gépjárműfecskendő 2400 l/perc tel-
 tményű vizágyúval egyébként perccenként
 l-rel terhelbék meg a vízhálózatot és
 etésük csak ott volt eredményes, ahol
 ugárral közvetlenül el lehetett érni a
 észket, tehát ahol nem volt lényeges
 különbség a tűz és az ágyú elhelye-
 között. Emelőplátós gépjárművel vagy
 szkópos rendszerű szerkezettel az ágyút
 lehetett volna emelni az ablakokig és
 tal jóval nagyobb hatósugárral mű-
 hetett volna.

z igénybevett nagyszámú légzőkészülék
 yomórészt sűrített levegős volt. Két
 ésvédelmi gépjármű — jól képzett le-
 ységgel — látta el a bevetésben részt
 ó egységeket; az ellátás csak a palacs-
 újratöltésekor akadózott. A sűrített
 gős légzőkészülékek használhatósági
 e 30 perc, és az eddigi tapasztalatok
 int a bevetések 99,9%-ában ez meg-
 lőnek bizonyul, azonban túl rövid az
 n nagy tüzeknél történő bevetésekkor.
 n megfontolásból, valamint abból ki-
 lva, hogy számolni kell az egyre na-
 bb mértékben elterjedő föld alatti köz-
 dési eszközökön bekövetkező bal-
 ekkal, Ausztriában pár éve újra nagy-
 t helyeznek a tartósan üzemeltethető
 ökészülékek alkalmazására. A „külön-
 s gépjármű”-széria jelenleg kipróbálás-
 t levő új típusát — sűrített levegős
 ökészülékeken kívül — már tartósan
 neltethető három légzőkészülékkel is
 zertétek.

tűzjelző berendezéssel kapcsolatban
 zett tapasztalatok is igen tanulságo-
 A hegesztési munkák miatt kikap-
 ták a teljes jelzőberendezést, és ez
 ntós idővesztést okozott. Egy olyan
 zetben, amikor kétségtelenül csak per-
 döntötték el, hogy a faforgács meg-
 lladásából keletkező kis tűz lokalizál-
 e, vagy pusztító tűzvesz alakul-e ki,
 lő jelentősége van az időben történő
 ztásnak. Pontosan az ilyen hatalmas
 ktumokkal kapcsolatosan merül fel az
 árdés, hogy a tűzésznelés egy kritériu-
 (pl. füstgáz) alapuló rendszer szerint
 ényen, vagy pedig alkalmasabb a két
 ériumos rendszer. Mert akkor a fel-
 mül szükséges tűzveszélyes munkák
 zésekor csak azt a jelzőrendszert kel-
 l kikapcsolni, amelynek működését az
 a munka megzavarhatná.

sajtó félreértésből azt írta a sprinkler
 ndezésről, hogy kikapcsolták. Ez ter-
 zetesesen nem történt meg, a sprinkler
 ndezés az új épületben szabályosan
 ódásba lépett, a tűznek abban a sza-
 ában már persze nem lehetett ered-
 yt várni tőle. A régi épület, amelyben
 z keletkezett, nem volt sprinkleresítve.
 kor pedig az akkorra már óriási in-
 itású tűz áterjedt a teljes egészében
 klerral felszerelt új áruházra, olyan
 sprinklerrozánának kellett volna mű-
 sbe lépni, hogy még csak megközelí-
 sem volt elegendő a vízellátásuk. Így
 arosan mindössze 10-20 csörgedező kis
 agár lett az erős sprinklerzuhatagból.
 rinkerberendezés nem alkalmas nagy
 zítású tűz oltására. Ez egy olyan,
 felületen elhelyezett rendszer, amely-

Lángokban állt az egész első emelet

nek segítségével a tüzet kezdeni stádium-
 ban lehet megfékezni. Az Ausztriában
 évek óta érvényben levő sprinkler-irány-
 elvek ilyen okokból nem teszik lehetővé
 a helyiségek vagy objektumok ún. „rész-
 sprinkleresését”. Vagy az egészét, vagy
 semmit! Az elmondottakon azoknak a ter-
 vezőknek és beruházóknak kell elgondol-
 kodniuk, akik minden ilyen „bizonyított”
 kudarcot, mint jelen esetben a sprinkler
 hatástalansága volt, arra használnak fel,
 hogy a biztonsági berendezések létjogo-
 sultságát megkérdőjelezzék.

Végül néhány gondolat az alkalmazott
 építészeti megoldásokról. A bécsi tűzoltó-
 ság hevesen, ugyanakkor teljesen er-
 ménytelenül tiltakozott, amikor kerekén
 13 évvel ezelőtt díszítőlemezekkel fedték
 be a Gerngross új épületének ablakait.
 A keskeny, vízszintes ablakfelületek pá-
 rosítása a függőleges díszítő lemezcsi-
 kokkal teljesen lehetetlenné teszi az ered-
 ményes beavatkozást, a mentésről nem
 is beszélve! A Gerngross-tűz nem köve-
 telt emberáldozatot, de ha az új épületből
 embereket kellett volna menteni, akkor
 kétségtelenül minden adva lett volna egy
 ugyanolyan tragédia kialakulásához, mint
 amilyen Brüsszelben az Innovation áruház
 leégésekor bekövetkezett (több mint 300
 halott).

Ugyanakkor jó tapasztalatokat szereztek
 a drótüveg alkalmazásáról. A drótüveg-
 ből készült üvegtáblák, melyeket az áru-
 házban elsősorban ajtókon alkalmaztak,
 a vártnál jobban állták a tüzet. Az is
 előnye a drótüvegből készült ajtónak, hogy
 az egységek a padló közelében kis rést
 üthettek az üvegen, s ezen keresztül ol-
 tottak és így nem ömlött ki a forró füst-
 gáz az égő helyiségből. Ezenkívül zárt ál-
 lapotban sem neheztették meg túlságosan
 az egységek épületen belüli mozgását. Az
 ilyen nagy helyiségekből álló létesítmé-
 nyekben előfordulhat, hogy a visszavonu-
 lási útvonalat elvágják a lángok, vagy a
 beomló épületrészek. Rábeszélés az esetben
 nagyban megkönnyíti a menekülést, ha a
 lezárt ajtók drótüveg beépítésével készül-
 nek.

A lamellákkal borított új épületrész

A Gerngross áruház tüze az egyik leg-
 nagyobb tüzeset volt a bécsi tűzoltóság
 történetében, és teljesítőképességük leg-
 vesebb határáig igénybe vette a bécsi tűz-
 oltókat. A tűzoltók jól szervezett munká-
 járól, arról az óriási erőfeszítésről, amely-
 vel a lángok megfékezéséért küzdöttek,
 csak a legnagyobb tisztelet és elismerés
 hangján lehet nyilatkozni. Ez a tüzeset
 viszont ismételten bebizonyította, hogy
 már a megelőző tűzvédelemnél kell elke-
 zdeni az „oltást”.

Ha igaz az, hogy az ember tapasztalat-
 ból tanul, akkor szíveleljék meg a tervezők,
 beruházók és kivitelezők azt az óvatosa-
 ságra intő régi mondást, amely szerint
 „mindent, amit teszel, bölcsen tedd, gon-
 dalj mindig a következményekre is!”. Ez
 a mondás úgy is értelmezhető, hogy min-
 den, amit építünk, biztonságos legyen,
 gondoljunk mindenkor a tűz pusztító kö-
 vetkezményeire is.

Fordította: Dr. Váry Lászlóné
 tű. fhdgy.

Annak idején – 1957–58-ban – részletesen ismertettük a Tüzoelő Múzeum állandó kiállítását, amely „A tűzvédelem fejlődése” címet kapta, és több tízezren tekintették meg.

Hírt adtunk arról is, hogy épületfelújítás miatt be kellett zárni a múzeumot. 1975–77 között folyamatosan elvégezték a munkákat, s a múzeum ez év június 1-én ismét megnyithatta kapuit a látogatók előtt az új kiállítás.

– Mi történt a zárás meg a nyitás időpontja között? – tettük fel a kérdést Minárovics János tű. alez.-nek, a múzeum igazgatójának.

– Először is egyeztetünk elképzeléseinket az építőkkal, igyekeztünk korszerűsíteni a kiállítási helyiségeket. Kicserélték az elavult padozatot, s néhány közfal lebontásával egyenként 7,5x6

m-es hét kiállítási helyiséget alakítottunk ki. A villanyhálózatot meg a központi fűtést is felújították.

A régi kiállítás lebontása, az anyagok elszállítása és átcsoportosítása éppenséggel nem kevés és nem is könnyű feladat adott munkatársainknak. Azután alighogy munkához láttak a építők, elkezdték az állandó kiállítás felújítási terveinek a ki dolgozását. Eközben természetesen továbbra is részt vettünk különféle tüzoelő-kiállítások anyagának összeállításában, illetve ki egészítésében. A helyiségek átvételét követően nyomban hozzáláttunk az állandó kiállítás elkészítéséhez, az első termek be rendezéséhez, valamint a grafikák és tárlók kivitelezéséhez.

Ennyit az előzményekről, és most, valamint néhány további közleményünkkel képzeletbeli múzeumlátogatásra hívjuk meg olvasóinkat. A múzeum igazgatója lesz a vezetőnk.

Belépve az első terembe, az aquincumi polgárvárosi tüzoelő-laktanya modellje fogadja a látogatót. Nem véletlenül kapott ilyen kiemelt helyet a kiállításon, hiszen az egykori római birodalom fejlett tüzoelő-életére utal, s a hazánk területén eddig ismeretes legrégebbi tüzoelő-laktanyát szemlélteti. Ismertetésére még visszatérünk. Most azonban induljunk el balra az első tabló felé. Ez a tabló az ősi tűz, azt szemlélteti, hogy az ősidőkben ember, állat egyaránt rémülten menekült a pusztító tűz elől.

A második tabló azt ábrázolja, hogy a tűz használatának milyen kiemelkedő szerepe volt az emberiség fejlődésében. Első képe azt az egyik kis tűzhelyet mutatja, amit Vértesszőlősen 1964-ben hoztak napvilágra, bizonyosságot annak, hogy a négyszázezer éve itt élt előemberek már használták a tüzet. Melegítő, világító, vadállatiasztó szerepben a tűz használata a neandervölgyi ember idején, kb. 50 000 éve vált mindennaposá. Széles körű alkalmazása szükségszerűen megkövetelte a tűzgyújtási módok fejlesztését is.

A következő tabló Ady Endre „A tűz csiholója” című verséből idéz, és a tűzgyújtás ősi módjait — a csiholást, dörzsölést, fűrészelést, fűrást — szemlélteti.

Már az ősember is vallásos tisztelettel övezte a tüzet. Kiemelkedő tisztelet tárgya volt az őszperzsáknál, az ind. az ógörög, az óegyiptomi, az ósgermán és a régi szláv vallásokban is. A kétarcú és hétnyelvű Agni, a római Vesta és Vulcanus, a mexikói Xiuhtecutli, a japán Fudó stb. tűzistenek alakjában élt tovább a tűz tisztelete. Az ősmagyarok az éltető égi tűz jelképeként a földi tüzet tisztelték és a közösség egységének kifejezését látták a szállásai-kon folytonosan táplált lángokban. Szer-tartásaik között is jelentős szerepet juttattak a tűznek, pl. a fehér ló áldozása-akor az istennek szánt részt a lángok közé vetették. Feszty Árpád — az eredetiben most restaurálás alatt álló, s a magyarok bejövételét ábrázoló híres körképe bemutatott másolatrésztelen a fehér-ló-áldozathoz összehordott hatalmas máglyát táncolják körül. Találónak illenek ide Vörösmarty Mihály: Zalán futása c. hőskölteményének ezen sorai: „...E közben jeles áldozatot készíti Hadárnak a győztes tábor. Sík tér Vala hagyva középet, hol magasra Lobogott a tűz halmos farakásból és Ropogós, haragos szikrai az égbe repültek...”

Egy Aquincumban talált római kori Mithras-oltár hites másolata az égi tűz forrásának, a fény istenének kultuszát idézi. Érdekessége, hogy tetején tányérszerű

vájatot képeztek ki az égő áldozatot az alján levő üreges részbe pedig a csövön át forrás vizét vezették be a rituális mosakodási, részben tűzbiztos okokból (az áldozat végeztével leloccsáták a parazsát, s így megakadályozták, hogy a szél zsarátnokot vigyen lakot lyekre).

A tüzoelőással kapcsolatos első ismertetés teljesen megtölt egy tablótörvényt alkotó Hammurapinak (kb. 1792—1750), az óbabilóniai birodalom alapítójának kőbe faragott arcképe ékírásos szöveg: „Ha valamely házba tör ki, és az oltásban segédkező a h levő tárgyakra veti szemét s ezek lopja, a tűzbe dobassék.” Az ékíráso veg egyébként annak a kőnek a maradt fenn, amit ma a párizsi Louvre-ban őriznek. A 2,25 méter magas oszlop felső részén Samos isten ad ut sokat az előtte álló Hammurapinak. A 4000 éves legősibb jogi szöveg remény.

A tüzoelőás legrégebbi ábrázolása szemügyre vehető a 10. tablón. I. e. 600-ban zajlott le Júdea-ban az az ostrom Szanherib asszíriai király vezetett és nívei palotáját díszítő egyik alabáster relief szerint meg is nyert. Ez a re várostromot ábrázolja. Az ostromlott fákllyák kivetésével igyekeznek felgy a támadók fa harci szekereit. Több: méltelte a kőszobrász azt a jelenetet, szerint harci szekereként egy-egy harcos ún. nagykanállal vizet zúdít fákllyák hatástalanítására.

Az első falrésznel tehát az ősi tűz jutottunk a tüzoelőással kapcsolatos törvényig, illetve a tüzoelőás első ábrázolásáig. Hatalmas időt fog át ez a tabló, amelyekhez még az első tűz jelenettel szemben felállított üvegabló anyaga tartozik.

E tárlóban a szentesi Koszta József múzeumtól a kiállításra kölcsönzött, s a Mátyás-hegyi dombon feltárt kőkori lakásból kiasott gerendanyomatos patinás, erősen összeégett s deformálód agyagedények, elszenesedett gabonarakat tartalmazó táj, Xiuhtecutli (más néven Ixcoacuhqui) mexikói tűzisten köré ragott ábrázolásának hites másolata (a detíje a Néprajzi Múzeumban van), a hely látható egy tűzfúró társaságát utóbbinál érdemes egy kicsit hossz elidőzni. Ugyanis, mint ahogy azt a szentesi múzeumban 1962-ben lefolytat

A tűz őstörténetét és a római kor delmét az első teremben mutatják b

érletek igazolták, ilyen eszközzel már a kőkorból percek alatt tudtak tüzet gerjeszteni. A kísérleti tűzfűró elkészítésekor azt az 1962-ben feltárt szerpentin kőkorongot vették alapul, amelyet Szentés-Ilohapart ismert lelőhelyéről (a Körös-kulturális múzeumba. Ez a 32 dkg súlyú, közepesen kifűrt, diszkosz alakú kőkorong minden bizonnyal egy tűzfűró lendkereke volt. Fűzfa fűrórudacskaival nemcsak a fűró alá helyezett fadarab, hanem maga a fűróhegy is izzásba jött.

A terem további részében új korszakkal ismerkedhetünk meg: a Római Birodalom és elsősorban Pannónia tűzoltóemlékeivel. Aquincum, Szentendre, Szöny, Szombathely szerepel azon a térképen, amelyen feltűntetjük azokat a helyeket, ahonnan tűzoltóságokra vonatkozó emléktárgyak kerültek elő. Főleg kőfeliratok tanúskodnak arról, hogy a tűzoltás, tűzfigyelés és éjjeli őrség feladatait kézműves társulatok: kovácsook, kőművesek, fémmunkások, posztókészítők önszervező és temetkezési segélynyújtó testületek látták el. Az Aquincumban feltárt leletek különösen mozgalmas tűzoltóéletéről tanúskodnak.

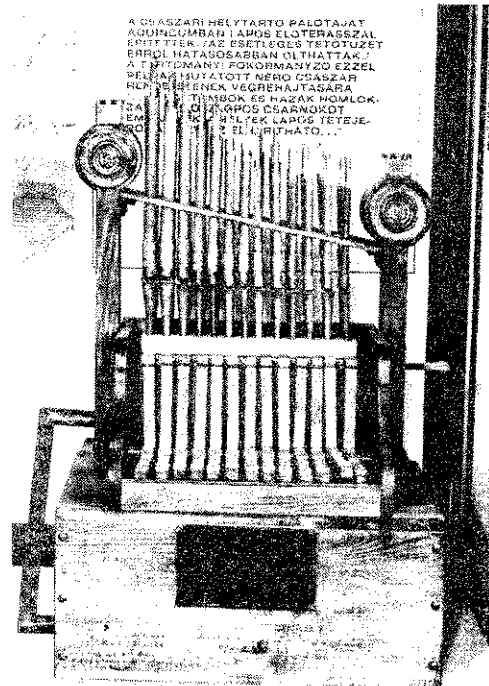
A legértékesebb leleteket ez ideig az aquincumi polgárváros tűzoltószékháza isatásakor találták. A székházat 160 körül építették s mintegy 9 helyiségből állt. Két udvarra nyíló kisebb helyiségekből vasko-omp és kocsitartók kerültek elő. A vörös-sárgára festett falú helyiség valószínűleg a parancsnoké volt. A legnagyobb 4,15x11,7 méteres lehetett a gyülekezőhely, ahol a közös lakomákat rendezték. Különösen fontos a figyelőtorony léte, hiszen Magyarország területén minden bizonnyal ez lehetett az első ilyen célra emelt építmény. A torony alatti pincébe beszakadva maradt ránk a római kor egyetlen eddig ismert orgonahangszer-töredéke. Egyébként a tűzoltószékházat állítólag „posztós” társulat székháza 250 körül ellenséges ostrom következtében legett. A tűzoltószékház modelljét a rendelkezésre álló adatok gondos megrajzolása után 1:50 léptékben készítettük el, s a leletek előkerülési helyét is feltűntettük. Ezt így oldották meg, hogy plexiből készítették az alapfalakra elképzelt épületet. A modell mellett a tűzoltószékháznál készített eredeti tárgyakat állítottunk ki, ezeket az aquincumi múzeum volt szíves kölcsönözni. A Minervát ábrázoló mészkő zobor töredéke a parancsnoki helyiségből került elő. Az antik mondák szerint Minerva a különféle iparágak védője volt, s ezért lehetett a tűzoltó-kézműves társulat védőistene is. A tűzoltószékházat feláró 1931. évi ásatás során nagy számban alált égetettagyagedény-töredékeket két, zépen kiegészített példány képviseli. Igyanitt két antefixát (álarcos díszítőnyű cserép homlokzatiap, amivel a tető szélét beszegték), továbbá kocsis- és zártöredékeket is kiállítottunk. Ide tartozik — hiszen egykoron a tűzoltószékházat díszítette — az az oszlop is, ami jelenleg a bejáratnál a fal mellett emelt téglaszlopon áll. A Tűzoltó Múzeumot. A következő árlóban is olyan anyagokat láthatunk, melyek nagy fontosságúak a tűzoltóság története szempontjából. Különböző nagyságú vas bontóbalták sorakoznak itt, támogatva adva a római tűzoltás mikéntjére. A bontószerszámokkal felszerelt tűzoltók redményesen akadályozhatták meg a tűz terjedését. A kiállított féltucatnyi baltát Budán találták.

Tűzvédelem a középkorban

A csaknem 5 kilométer hosszú aquincumi vízvezeték — nagyszabású rekonstrukciós és állagmegóvó munkálatait napjainkban folynak — vizét annak idején tűzoltásra is eredményesen hasznosították. annál is inkább, mert építői gondoskodtak arról, hogy a legnagyobb fogyasztás idején is jusson víz az ilyen célú szolgáló tárolókba. Ezt úgy érték el, hogy összekötő csővezetéküket az elosztómédenca alsó szintjébe csatlakoztatták. Kb. 20 cm átmérőjű égetett agyagcsövek előtt egy ólomcsődarab utal a rómaiak fejlett vízvezetési technikájára. Itt történik említés egyébként arról is, hogy Ktesibius alexandriai matematikus és mechanikus i. e. 250 körül kéthengeres szelepeelt nyomószivattyút készített. Vitruvius építészeti szakíró könyvének 1567. évi velencei kiadását ott nyitottuk ki, ahol Ktesibius szivattyújának elképzelt ábrája látható.

Közismert, a rómaiak fejlett fűtési módja: a padozat alatti és falfűtés. Ennek a nagy előnye többek között abban nyilvánult meg, hogy nem volt tűzveszélyes. Az Aquincumban használt falfűtés (hypocaustum) jellegzetes téglacsöveiből is látható két darab a tárlóban. Az viszont már kevésbé ismert, hogy az aquincumi polgárváros fejlesztői, a városrendezések során a megelőző tűzvédelemre is gondoltak. A tűzzel dolgozó üzemeket a város keleti szélén — a tűzoltószékház közelében — vonták össze, innen ugyanis az uralkodó északnyugati szelek nem vihettek rőptüzet a város sűrűn épített belsejébe. Kőfalas, cseréptetős házak, kövel burkolt utcák (Debrecenben még az 1800-as évek elején is fából készült járdák voltak!) is akadályozták a tűz terjedését. A császári helytartó palotáját lapos tetejű előterasszal építették, amiről hatásosabban olthatták az esetleges tetőtűzet. A tartományi főkorományzó ezzel példát mutatott Néro császár azon rendelkezésének végrehajtására, amely szerint: „A háztetők és a házak homlokzata elé emeljenek oszlopos csarnokot, amelynek lapos tetejéről a tűzvész elhárítható.”

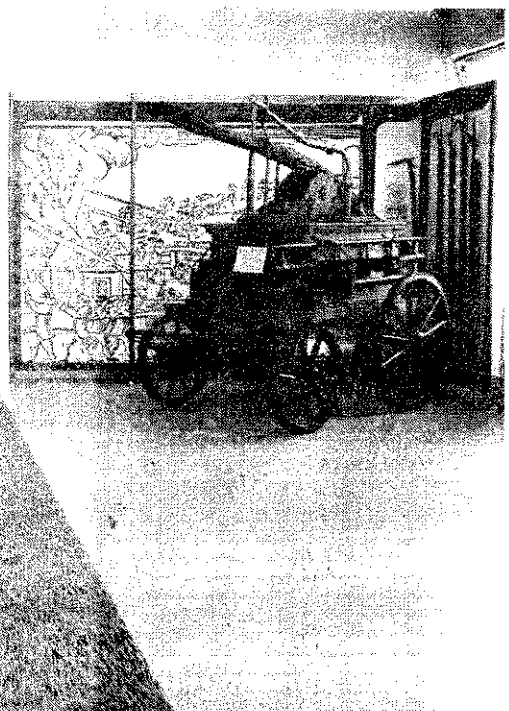
Az első terem utolsó tárlójában helyet kapott még a világhíre szert tett aquincumi orgonahangszer kiegészített másolata is.

A világhírű aquincumi orgona rekonstrukciós változata

cumi orgonahangszer kiegészített másolata is. Az 52 sipes „hydrá”-t Gaius Julius Viatorinus városi tanácsnok, a tűzoltóság parancsnoka 228-ban ajándékozta a tűzoltótársulatnak. Az ajándékozás tényét megörökítő bronztáblácska is fennmaradt az orgona fémrészei között. A társulat életében az orgona hármass szerepet tölthetett be: az éjjeli őrség tagjainak szeméről hangjai űzték el az álmod; a havi közlakomák alkalmával felvidította a tagokat, végül a temetési szertartásokon búcsúztatta az elhunytakat. Az orgonáról csupán még annyit, hogy feltalálójá ugyanaz a Ktesibius volt, aki a szivattyút is feltalálta.

(Folytatjuk)

tüzesetek megelőzhetők

A Hazai Fésűsfonó és Szövőgyár tűzvédelmi műszaki tanácsa a közelmúltban értékelt a kétéves tűzvédelmi munkát. Szabó Miklós vezérigazgató-helyettes, tanács elnökének megnyitóját követően a vállalat tűzvédelmi helyzetéről.

Két év alatt a Tűzvédelmi Műszaki Tanács főbb intézkedései a következők voltak:

- megszervezte az előírt munkakörökben a tűzvédelmi szakvizsgákon való részvételt,

- „Tűzvédelmi jogszabálygyűjtemény”-t, valamint a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett vezetők és dolgozók részére tananyagot adott ki,

- a vállalati tűzoltók részére egyenruát készíttetett,

- a gyáregységek részére házi szabványt adott ki a tűzveszélyes folyadékok azelésére, tárolására és szállítására vonatkozóan, és szabályozta a lobbanási pont megállapításait,

- intézkedett a váci gyárban a gyenge villamos állapotú gépek kicserélésére.

Továbbiakban szólt arról, hogy vállalati tűzvédelmi utasításban határozták meg a tűzvédelmi bizottságok feladatát, szervezeti összetételét. A tűzvédelmi bizottságok munkáját elemezve megállapítható, hogy az elmúlt évek során számos problémát tudtak megoldani. Említésre méltó a budapesti és a bodajki gyárban a fonalrakás szulfosulfátjának a megszüntetése. Ezenkívül a faszervezetű polcokat Dexion-szálgó elemekre cserélték ki, a fa öltözőkernyőket megszüntették, és dohányzóülkeket alakítottak ki.

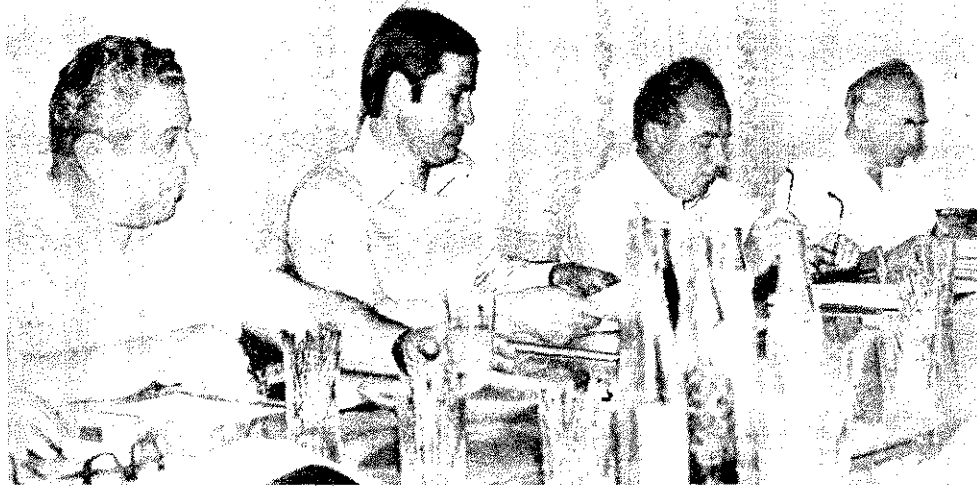
A mintegy 168 vállalati tűzoltó kiképzésére nagy gondot fordítanak. Technikai felkészülésük javítása érdekében 5 db 00 l/perces klsmotorfecskendő szerzettek be. Egészséges az a törekvés, hogy minden üzemben az ott dolgozó tűzoltó legyen hatékony segítőtársa az üzem vezetőjének, a tűzvédelmi megbízottaknak.

A kiképzések mellett a vállalati tűzoltók rendszeresen részt vesznek a kerületi versenyeken. Eredményességükre jellemző, hogy 2 év alatt 7 rajt ért el első helyezést.

A vállalati közvetlen tervben szereplő beruházások 1977-78-ban megvalósultak. Mintegy 4,8 millió forintot használtak fel víztároló medence építésére, a tűzjelző hálózat bővítésére, tűzfal, vészletra, villámhárító, elszívó és szellőztető berendezés kiépítésére. Tűzvédelemmel összefüggő beruházásokra, elektromos berendezésekre, tetők és földemek cseréjére, raktárépítésre és bővítésre 25,6 millió forintot költöttek.

A textilipar sajátosságai alapján a vállalat tűzveszélyessége közismert. Örövendő, hogy két év alatt csak két tüzeset történt.

Ezután köszönetet mondtak mindazoknak, akik elősegítették a feladatok vég-

rehajtását, és közreműködésüket kérték a további munkában.

Az értekezleten több hozzászólás hangzott el elektromos, beruházási, szervezési

és propagandatémákkal kapcsolatban hangsúlyozva ezeknek a feladatoknak fontosságát.

Béres Kálmán
üzembiztonsági osztályvezető

Sikeres szereplés Stugaróban

A Tűzvédelem júliusi számában röviden már tájékoztattam tisztelt olvasóinkat, hogy a Köolaj- és Földgázbányászati Vállalat bázakerettyei üzemének vállalati tűzoltóiraja ausztriai versenyszereplésre kapott meghívást.

Az előzményekről még annyit, hogy előkészületeinket nemcsak a kánikula és többek megbetegedése, hanem az is hátráltatta, hogy a részvételhez szükséges felszereléseket csak nagy nehézségek árán, többszöri utánjárással szerezhettük be.

Most örömmel jelenthetem, hogy azóta sikeresen teljesítettük feladatunkat.

Végül is július 6-án Hegyeshalomnál léptük át a határt és Bécsen át utaztunk a találkozó színhelyére; Stugaróba. A helyi önkéntesek láttak vendégül bennünket. Versenygyakorlatainkat július 7-én délelőtt mutattuk el, méghozzá sikeresen. A bronzjelvény megszerzéséért vívott versenyben az előírt 300 helyett 360 pontot, az ezüstjelvény birtoklására kiírt versenyben pedig a szükséges 300 helyett 329 pontot értünk el. A találkozóan, amely alsó-ausztriai tartományi verseny is volt, 1400 csapat vett részt, 11 ország 24 csapata is szerepelt az eseményen, s ezek sorában a másodikok lettünk.

A miénktől eltérő versenyprogramban, a „bronz kategóriában” 58 mp-es szereplési időt értünk el, az „ezüst kategóriában” pedig 91 mp-et. Stafétaidőnk 65 és 66 mp volt.

Az Osztrák Tűzoltósövetség, az alsó-ausztriai tartomány parancsnoka s a vendéglátó város polgármestere megkülönböztetett figyelemmel kísérte a szereplésünket. A 11 külföldi résztvevő között csak a mi csapatunk érkezett szocialista országból.

Hazafelé néhány órára megálltunk Bécsben, és egy idegenvezető kalauzolásával megismerhettük az osztrák főváros néhány nevezetességét.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani tisztelt vendéglátóinknak és velük együtt mindazoknak, akik utunkat lehetővé tették.

Kisfürjesi Antal
tűzvédelmi előadó

Tisztelt Szerkesztőség!

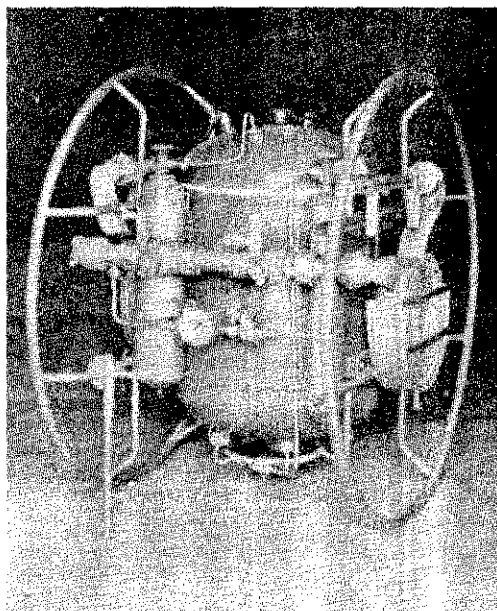
Olvastam a Népszabadság július 1. számában „A tűzvédelem mindnyáju érdeke” című cikket. Személyes tapasztalatom alapján egy új körülményre hívom szíves figyelmüket. Július 18-án délután Kispesztben, az ottani Kossuth Lajos utcában volt fuvarom. Szirénázó tűzoltókocsi haladt el mellettem. A Hikádé Alac utcába fordultak be, és én is kénytelen voltam erre hajtani, a Zalaegerszegi utca átépítése miatt ugyanis csak ezen az úton van átjáró. A tűzoltók és az összeröpdött tömeg miatt azonban megállt állnom. Kényszerű várakozás közepén figyeltem a történeteket. A Hikádé utca 152. számú ház udvarán egy kocsi égett. A nézők egy része méltatlankodott, mert előzőleg a házból az utcára akartak kitolni az égő kocsit, hogy érintettek így védjék meg saját házu az esetleges robbanástól. A tűzoltók parolátok bevetésével varázslatos gyorsasággal fékezték meg a tüzet.

Eközben hallgattam a nagyszámú zörsereg megjegyzéseit, s ebből fény derült az előzményekre. A háztulajdonos a két bedolgozóval gépkocsikat javít, a kocsit eggyenget, autogénnel hegeszt. A szót forgó kocsi hegesztés közben gyulladt. Locsolták vízzel, hanyták rá a földet, nem járt eredménnyel. Mind izgatottabbak lettek, és félve a robbanástól, az égő kocsit ki akarták tolni az utcára, ez viszont a szomszédok ellenállásába ütközött.

A nyereszkedő fusizók a tűzvédelem elemi feltételeinek betartása nélkül szélyeztetnek másokat, köztük a szomszédokat és az utcán játszó gyerekeket. Kellő felkészültség hiányában autogénnel hegesztenek és azt hiszem, a gázpajzsaikkal beszerkezése is kívánnivalót hagy ránk után. A nézők szerint már máskor is történt tüzeset, akkor kéményhiba okozta. Nem tudtam azt is, hogy a környéken más folytatnak hasonló fusizást. Mondták, hogy a 186/a házban is foglalkoznak ilyenekkel, és a 171. számú épületben is nemrég hagyták abba a lánghegesztést. Véleményem szerint érdemes volna figyelni a gomba módra elszaporodó tárokat hadára, mivel másokat veszélyeztetve, a tűzvédelmi előírások figyelme kívül hagyásával folytatják nyereségüzelmeiket.

Tisztelettel
egy VOLÁN-gépkocsivező

ELZETT MŰVEK

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

A századforduló éveiben kialakult szódabikarbóna alapú oltóport lényeges szerkezeti vagy összetételi változtatás nélkül a 40-es évek végéig általánosan használták. Ebben az időszakban gyártott oltóporok összetétele általában: kb. 95% szemcsézett szódabikarbóna (nátrium-hidrogén-karbonát), kb. 3% csomósodásgátló adalék (pl. kovaföld) és kb. 2% egyéb hatást fokozókból állott. Az ilyen szerkezetű oltóporok tűzoltási hatékonysága mérsékelt, eredményesen csak a parázsra égő anyagok, valamint a nehéz szénhidrogének és vegyületeik oltására használhatók.

A szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonyságának fokozására irányuló fejlesztési munkák elvezettek az ún. lángoltó porok kifejlesztéséhez és gyártásához.

A szódabikarbóna alapú lángoltó porok különböző vegyületekkel történő adalékolására szerte a világon, így hazánkban is számos recept kapott szabadalmi oltalmat.

Korábban és a közelmúltban végzett összehasonlító tűzoltási kísérletek tapasztalata szerint a különféle gyártmányú, szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonysága közel azonos.

A hatékonyság számszerű értékét tekintve valamennyi vizsgált por kielégíti az MSZ 1040-es szabványokban megjelölt követelményeket, de lényegesen nem múlják felül őket.

Az Elzett Művek szervezésében végzett tűzoltási kísérletek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a porraloltás tűzoltási hatékonyságát elsődlegesen a készülék teljesítmény-, illetve a töltet mennyiségi növelésével lehet javítani.

HIVATÁSOS ÉS VÁLLALATI TŰZOLTÓ-PARANCSNOKOK, TŰZVÉDELMI ELŐADÓK!

Tűzoltókészülék-készletek meghatározása alkalmával a létesítmény tűzvédelmi követelményeinek megfelelően szorgalmazzák a nagy teljesítményű porraloltók készenlétebe állítását.

A gyártmányunkat képező valamennyi új készülék a jól bevált PYROMATT BCE jelű oltóporral kerül kiadásra!

BERUHÁZÓK, FIGYELEM!

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést.

Multicar-25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W50 típusú alvázra szerelt P 1500-as porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki osztályvezető

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388, Pf. 99.

(X)

A Lenfő- és Szövőipari Vállalat (LSZV)

a tűzvédelem tömlőellátásáért

A tűzoltóegységek készleteiben még jelentős mennyiségű elavult, 1965 előtt gyártott 110 mm-es nyomótömlő van. Az elavult tömlők pótlására vállalatunk megfelelő mennyiségben 100%-os poliészter tömlőt gyártott le. A 110 mm-es nyomótömlők a több évtizedes használat tapasztalatai szerint kiváló eredménnyel használhatók vízkárelhárítási vagy vízszerezési célokra.

Az MSZ 15 606—71 szabvány előírásai szerint végrehajtott időszakos ellenőrzés, nyomáspróba vagy szemrevételezés alkalmával használhatatlannak minősített nyomótömlőket célszerű mielőbb pótolni. Javasoljuk az igen tartósnak és üzembiztosnak bizonyult tömlők használatát.

Forgalomba hozza a MUART 9. sz. fiókja
Cím: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.

Szakmai
kérdésekben
felvilágosítást
ad

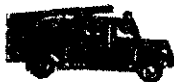
az LSZV

Kereskedelmi Főosztály

Varga Lajos üzletkötő

Cím:

Budapest VI., Zichy u. 32. ● Telefon: 124-057 (x)

Ivanics Imre
 önk. tű. ftórm.
 1924—1979

Rövid szenvedés után váratlanul távozott közülünk a HFSZ Bodajki Gyára tűzoltóparancsnok-helyettese. Alapító tagként kezdte a közéleti egyesületben, majd a fiatal textilgyár tűzvédelmének megszervezésében alkotott maradandót. Kiemelkedő munkájáért többször kapott kitüntetést, elismerést. Hozzá tartozói, barátai, munkatársai, a gyár vezetői és tűzoltói kísérték mély részvétellel utolsó útjára; ravatalánál önkéntes társai álltak díszőrséget.

Boros Miklós
 váll. tű. szds.
 1922—1979

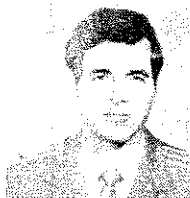
Hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt a VBKM Elekthermax Gyár vállalati tűzoltóparancsnoka. Alapító tagként élevesületlen érdemeket szerzett a gyár tűzvédelmének biztosításában. Lelkismeretes munkájáért több alkalommal részesült kitüntetésben, elismerésben. Munkatársai, barátai, a vállalati és állami tűzoltóság tagjai mély részvétellel vettek tőle búcsút a pápai aisóvárosi temetőben.

Jakab István
 tű. fhgdy.
 1945—1979

Súlyos betegségben hunyt el a fővárosi XIV. és XVI. kerületi tűzoltó-parancsnokság parancsnokhelyettese. 1967 óta teljesített tűzoltói szolgálatot, mindig felelős beosztásban. Nagyon tehetséges, szorgalmas fiatal parancsnokot vesztett el személyében a kerületi parancsnokság.

Kovács László
 tű. alhgdy.
 1944—1979

A komárom megyei tűzoltó-parancsnokság személyzeti és tanulmányi főelőadója, szolgálati feladatok ellátása közben, autóbaleset következtében életét veszítette. 1974 óta dolgozott a testületnél, különböző beosztásokban. A rábízott feladatot mindenkor hivatásstudattal, kiemelkedő szorgalommal látta el.

Szondi Mihály
 ny. tű. ftórm.
 1924—1979

A mátészalkai városi és járási tűzoltó-parancsnokság 1971-ben nyugállományba vonult hivatásos-figyeletere hosszán tartó, súlyos betegségben elhunyt. 1949-től teljesített tűzoltói szolgálatot. Példás, hivatásszerető munkájáért többször részesült kitüntetésben, elismerésben. Mély részvétellel vettek tőle végső búcsút.

Magda Jenő
 ny. tű. szds.
 1922—1979

Súlyos betegségben elhunyt a szigetvári városi-járási tűzoltó-parancsnokság nyugalmazott őrségparancsnoka. 1956-tól 1973-ig teljesített tűzoltói szolgálatot. Evekben keresztül volt a pártalapszervezet titkára. Hozzá tartozói, munkatársai, a járási munkásőrség képviselői búcsúztak tőle mély részvétellel.

Csontos Péter
 önk. tű. szds.
 1899—1979

Elhunyt a tiszafüredi önkéntestűzoltó-egyesület korelnöke. 1915-től volt tagja, harminc évén át elnöke az egyesületnek. Odaadó munkájának nagy része van abban, hogy a 100 éves egyesület jelenleg is a „Kiváló” címet viseli.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72

Van ilyen hadjárat is. 19. Nem erre. 21. Aranyérmes. 23. Rangjelző. 24. Lett páratlan betű. 25. Másodszor is ne. 26. Mint 23. 28. A 19. elintéte. 29. Enged. 31. Személyes névmás. 35. Mint előző. 38. b) 39. Kártyás teszt. 41. Abécézéslet. 42. Ismert filmszínész. 44. Tíz fele. 46. Jöjj. 47. Adót kell utána fizetni. 49. Nem megy simán. 50. Nagy tó. 51. Férfinév. 53/a. Gazdasági számszám. 55. Két személyes névmás.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 12., vízsz. 45., 27.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: ez a közlekedési balesetek leggyakoribb oka.

A helyesen megfejtők között könyvtulványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. október 15.

K. I.

A 8. számban megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő: **ALÁTÁMASZTÁSSAL; EGY-KÉT VASBETON OSZLOP; MEGREPEDEZIK; ROSKAD, BETÖRIK.**

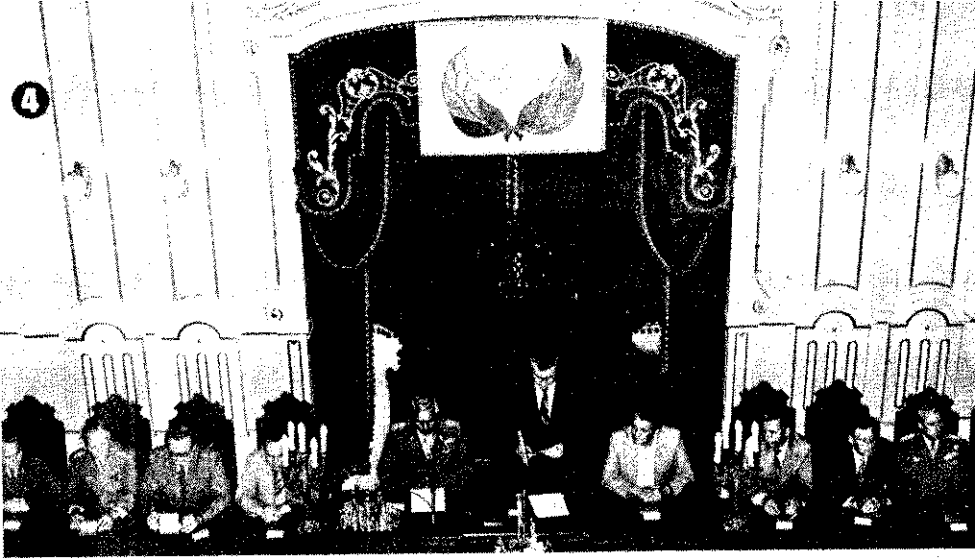
A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: **VESZELYBE.**

Könyvtulványnt nyertek: Kálmán István, Szombathely; Ködmön Ferenc, Hatvan; Kristóf Ahdrás, Nyiregyháza.

A nyereményeket postán küldjük el.

1. MŰSZAKI MENTÉSNEK A KÖZLEKEDÉSI BALESETEKET EZEKBE A CSOPORTOKBA SZOROLHATJUK (folyt.: függ. 12.). 12. Tv-márka. 13. Ilyen a falevél. 14. Pro... (művészeti díj). 15. Pl. keserű. 16. Éppen hogy. 18. Szovjet zongoraművész. 20. Majdnem lerug! 22. Labdarúgókapu előtt is állhat. 25. Vissza: labdafajta. 27. JÁRMŰBALESETEK EGYIK OKA LEHET. 30. Növényi rész. 32. Kés-sel ír (vissza). 33. Ara betű. 34. Közeledik. 35. Nadrágtartó. 36. Vissza: nem be. 37. Finom nedű. 40. Ez már nem paripa. 43. Mint 36., de nem vissza! 45. A FÜGG. 42. FOLYTATÁSA: 48. Vissza: a varrószerszám. 50. Szalonját köveszt. 52. Szám páros betű. 53. Fél kettes! 54. Korcsolyafajta. 56. Kicsinyítő képző. 57. Leveleztek. 58. Zomban rejlik. 59. Mezőgazdasági izem. 60. Dés román neve. 61. Szovjet gépkocsimárka.

2. Diagonális. 3. Lyukat készítő. Ilyen utazáshoz nem kell útlevelel. 5. Vízszintes 40. fele. 6. Ebből soha nem elég. 7. Szovjet repülőgéptípus. 8. Cipészszerszám. 9. Részvénytársaság. 10. Közelébe. 11. Adót kivét. 12. A VÍZSZ. 1. FOLYTATÁSA (folyt.: vízsz. 45.). 17.

SZEGED

város tanácsa 1879-ben határozatot hozott a hivatásos tűzoltóság megszervezéséről: augusztus 27-én 32 tűzoltó állt szolgálatba.

A centenárium alkalmából ünnepséget rendeztek.

Az ünnepi program emléktábla leleplezésével kezdődött. A tűzoltó-laktanya előtt Berta István, az MSZMP Szeged városi Bizottságának a titkára mondott avatóbeszédet. 11 órakor a szegedi megyei-városi tanács dísztermében ünnepi csapatgyűlést tartottak, amelyet Papp Gyula, a szegedi megyei-városi tanács elnöke nyitott meg.

Az ünnepi beszédet Varga Károly tű. ezds., a BM Tűzoltóság országos parancsnoka mondta, majd többeknek kitünteléseket nyújtott át.

Délután a Móra Ferenc Múzeum képtárában dr. Trogmayer Ottó megyei múzeumigazgató jubileumi emlékkiállítását nyitott meg.

KÜTVOLGYI MIHÁLY
képriportja

1. Az emléktábla-avatás
2. Varga Károly mondott ünnepi beszédet
3. Az ünnepi csapatgyűlés résztvevői
4. Papp Gyula nyitotta meg a csapatgyűlést
5. A felsorakozott egységek
6. A tűzvédelmi kiállítás megnyitója
7. Részlet a kiállításból

A BM Tüzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI. évf. 10. sz.

1979. október

KÉPES ÖSSZEÁLLÍTÁSUNK A 2-4. OLDALON

A Magyar Népköztársaság honvédelmi miniszterének, belügyminiszterének és a munkásőrség országos parancsnokának

PA LICE

Honvédek, határőrök, rendőrök, munkásőrök!

Tisztesek, tisztihelyettesek, zászlósok, tisztek, tábornoakok!

A fegyveres erők napján köszöntjük önöket, szeretett szocialista hazánk, szent határunk, a közrend és a közbiztonság fegyveres oltalmazóit.

A néphadsereg, a határőrség, a rendőrség, a munkásőrség magas szocialista hivatása teljesítésével kívánja és bírja egész népünk megbecsülését, szeretetét és bizalmát, fegyverbarátaink tiszteletét. Fegyveres erőink és testületeink egymással szoros együttműködésben, a munkásosztályal, a parasztsággal, az értelmiséggel összeforva őrzik a fejlett szocialista társadalom felépítésén dolgozó népünk békés, alkotó munkáját, nagy történelmi vívmányainkat. Néphadseregünk a szovjet hadsereggel, a testvéri szocialista országok fegyveres erőivel szoros együttműködésben védelmezi népünk szabadságát, hazánk függetlenségét, a békét, a nemzeti biztonságot.

Szeptember 29-én népünk országos zongorizáló fegyveres erőinket és testületeiket, a katonákat, a határőröket, a rendőröket és a munkásőröket. Büszkén tekint a haza ügyét fegyverrel szolgáló fiaira, akik méltó örökösei, hűséges követői szabadságharcos és forradalmár elődeinknek. Az ünnep óráiban egész népünkkel együtt mély tisztelettel emlékezünk apáinkra, nagyapáinkra, mindazokra, akik fegyverrel a kézben küzdöttek a szabadságért, a nemzeti függetlenségért, a társadalmi haladás ügyéért. Tisztelettel gondolunk 1848–49 hős honvédeire, a Nagy Október ügyének védelmében fegyverrel kelt magyar internacionalistákra, az őszirózsás forradalom katonáira, az első magyar proletárdiktatúra vöröskatonáira, a Spanyol Köztársaságban, a szovjet hadsereg soraiban, a hazai és más európai országok ellenállási és partizánmozgalmaiban küzdő antifasiszta harcosokra. Tisztelettel és hálaival gondolunk azokra, akik a néphatalom kivívása, az új társadalom építése során következetes harcukkal, áldozatos munkájukkal teremtették meg szocialista jövőnk szilárd alapjait.

ELVTÁRSAK!

A magyar nép élni tudott a szabadsággal, amelyet a szovjet hadsereg hozott el számára. A kommunisták vezetésével, önfeláldozó munkával új, szocialista hazát épített magának. Megteremtették, megvédtük és megszilárdítottuk a dolgozók hatalmát, létrehoztuk a nagy teljesítményekre képes korszerű népgazdaságot.

Munkásosztályunk, parasztságunk, értelmiségünk, fegyveres erőink közös akarattal, eredményesen dolgoznak a fejlett szocialista társadalom felépítésén és védelmén. Forradalmi pártunk XII. kongresszusa és felszabadulásunk 35. évfordulója tiszteletére a gyárakban, az üzemekben, az intézményekben, a földeken, a fegyveres erőknél, szerte az országban széles körű szocialista munkaverseny bontakozott ki. A nagyszerű célkitűzések, az eddigi eredmények méltóképpen fejezik ki egész népünk cselekvőkészségét, nemzeti programunk megvalósítására irányuló elhatározását.

Korunk forradalmi erői sorozatos győzelmeket aratnak. A szocialista országok fejlődését, a nemzeti felszabadításért, a társadalmi felemelkedésért küzdő népek előrehaladását, a nemzetközi munkásmozgalom fellendülését az imperializmus és a reakció erői nem képesek feltartóztatni. Az agresszív köröknek nem sikerült elérni, hogy megszakadjon az enyhülés folyamata. A SALT 2 szerződés aláírása a Szovjetunió és valamennyi békeszerető erő nagy sikere, a fegyverkezés elleni harc kiemelkedő állomása.

A haladás és a reakció, a szocializmus és a kapitalizmus közötti világméretű küzdelem azonban a nemzetközi osztályharc minden frontján tovább folyik. Az imperialista hatalmak és a velük szövetségre lépett pekingi vezetők régi és új feszültségek felszításával, a társadalmi haladás útjára lépett népek elleni provokációkkal, a szocialista országokkal szembeni fellépéseikkel, újabb és újabb fegyverek gyártásával és rendszeresítésével, a fegyverkezési hajszájuk fokozásával a hidegháborús légkör visszaállítására tesznek kísérletet.

A nemzetközi reakcióval vívott világméretű küzdelemben különösen fontos a szocialista országok társadalmi, gazdasági, politikai erőinek szüntelen gyarapítása, összetartozásunk állandó szilárdítása.

Hazánk, a Magyar Népköztársaság külpolitikájának alapelve, hogy szüntelenül erősítjük szövetségünket és együttműködésünket a Szovjetunióval, a testvéri szocialista országokkal, összefogásunkat minden békeszerető, haladó erővel. Megkülönböztetett figyelmet fordítunk közös védelmi szervezetünk, a Varsói Szerződés erősítésére, kitartó szorgalommal dolgozunk hazánk védelmi felkészültségének magas szinten tartásáért, fegyveres erőink, néphadseregünk fejlesztéséért. Feladataink végrehajtásában alapvető támaszunk a Varsói Szerződésben megvalósult testvéri összefogás, amelynek szép példáját adta a hazánk területén eredményesen lefolytatott Pajzs-79 hadgyakorlat is. Meggyőződésünk, hogy közös védelmi szervezetünk megbízható oltalmazója népünk biztonságának, a világ békéjének.

ELVTÁRSAK!

A fegyveres erők napját azzal ünnepeljük méltóképpen, ha pártunk, népünk, nagy ügyünk iránti szilárd elkötelezettséggel, becsülettel, áldozatoktól sem visszariadva dolgozunk a fejlett szocialista társadalom építésén, a haza, a közrend- és a közbiztonság oltalmazásán.

Az önök előtt álló nagyszerű célok és feladatok megvalósításához kívánunk erőt, egészséget!

Éljen és virágozzék szeretett hazánk, a Magyar Népköztársaság!

Éljen népünk forradalmi vezető ereje, a Magyar Szocialista Munkáspárt!

Éljen a testvéri szocialista országok népeinek és fegyveres erőinek internacionalista barátsága!

Éljen a szocializmus és a béke!

Budapest, 1979. szeptember 29.

CZINEGE LAJOS
hadsereg-tábornok,
honvédelmi miniszter

BENKEI ANDRÁS
belügyminiszter

PAPP ÁRPÁD vezérőrnagy,
a munkásőrség
országos parancsnoka

Gáspár Sándor, az Elnöki Tanács helye-
elnöke köszöntötte a fegyveres erők és
tületek tagjait

Az Országház kupolacsarnokában szeptember 28-án délelőtt ünnepséget rendeztek, amelyen megjelent GÁSPÁR SÁNDOR, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, LAZÁR GYÖRGY, a Minisztertanács elnöke, MARÓTHY LÁSZLÓ, a KISZ első titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, KOROM MIHÁLY, MSZMP KB titkára, BORBÁNDI JÁN a Minisztertanács elnökhelyettese, KÁNA IMRE, az Elnöki Tanács titkára, B. KEI ANDRÁS belügyminiszter, CZINEGE LAJOS hadsereg-tábornok, honvédelmi miniszter, PAPP ÁRPÁD, a munkásőrség országos parancsnoka, RÁCZ SÁNDOR BARANYAI TIBOR, az MSZMP KB talyvezetője.

A kupolacsarnokban felsorakoztak a fegyveres erők és a fegyveres testületek azon tábornokai, tisztjei, tisztihelyettesei, akik a haza védelmében, a rájuk bízott feladatok ellátásában, a közrend biztosításában, valamint a szolgálat teljesítéséért elért kiváló eredményeik elismeréséül kitüntetésben, kinevezésben részesültek.

Az esemény alkalmából Gáspár Sándor ünnepi beszédben köszöntötte a fegyveres erőinket, azok tagjait, méltatva azt a helyzetet, amelyet társadalmi céljaink megvalósításának háttérjében, feladata ellátásában tanúsítanak, majd átadta a nevezéseket és a kitüntítéseket.

A fegyveres erők napja alkalmából a Belügyminisztériumban kifejtett eredményes munkája elismeréséül, a belügyminiszter előterjesztése alapján, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Kamara János és Karasz Lajos rendőr vezérőrnagyot tábornaggá, Ambrus Sándor, dr. Györfi Ferenc és dr. Siklósi György rendőr ezredes vezérőrnaggá nevezte ki. Szocialista Magyarországról Érdemrenddel tüntetett dr. Kertész Imre rendőr ezredes, V. Csillag Érdemrenddel dr. Ábel László tábornok vezérőrnagyot, dr. Adrián Zsigmond rendőr ezredes, Bárány Imre határőr ezredes, Farkas József, dr. Fehér Csaba Györfi Zoltán, Gyurcsán Sándor, dr. S. Tihamér rendőr ezredes, dr. Fekete Renc, Földesi István, Juhász János, dr. Katos József, Nagy István, dr. Nér Tibor, dr. Sarkadi Bálint, Sárközi András, Veress János rendőr alezredes, Torma László rendőr őrnagyot.

A Belügyminisztérium állományában szolgálatot teljesítők közül 59-en vették a Parlamentben a Kiváló Szolgálatért díjjal kitüntetését, köztük Juhász L.

tű. alez., a tűzoltóság Szabolcs-Szatmár megyei parancsnoka és Pap István tű. őrgy., az országos parancsnokság főelőadója.

★

A Belügyminisztériumban rendezett ünnepségen, eredményes munkájuk elismeréseként a belügyminiszter dr. Balogh János, dr. Bálint László, Bezzeg László, Búrós Lászlóné, Cser József, Csete György, dr. Diczig István, dr. Donkó Gellért, Gáldonyi István, Hegedűs László, dr. Horváth Sándor, dr. Lehel Ferenc, Major Ferenc, Nagy József, Németh László, Szabó Imre,

Vagyóczy Béla, Varga Mihály, dr. Vincze István alezredest ezredessé kinevezte: soron kívüli előléptetéseket nyújtott át; főtiszteteket, tiszteteket, tiszthelyetteseket a Haza Szolgálatáért Érdemérem, a Közbiztonsági Érem és a Tűzbiztonsági Érem arany és ezüst fokozatával tüntetett ki.

Az előléptetéseket és kitüntetéseket Benkei András, az MSZMP KB tagja, belügyminiszter adta át.

Az ünnepségen részt vett Nagy Richárd, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, továbbá Kovács György, az MSZMP Belügyminisztériumi Bizottsága első titkára,

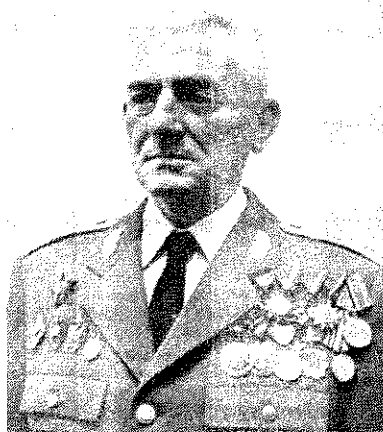
Kun István, az MSZMP BM Határőrségi Bizottsága első titkára, valamint a Belügyminisztérium tábornoki és parancsnoki karának több tagja.

★

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnóságának központi ünnepségén Varga Károly tű. ezredes, országos parancsnok adott át kitüntetéseket, elismeréseket és jutalmakat a fegyveres erők napja alkalmából. Az eseményen részt vett, s az elismerésben részesülteket köszöntötte dr. Micskó Rudolf nyugállományú tűzoltó vezérőrnagy, volt országos parancsnok.

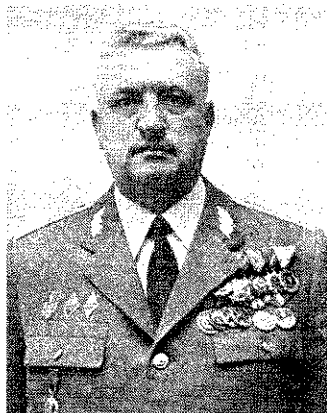
Dr. Kamara János altábornagy

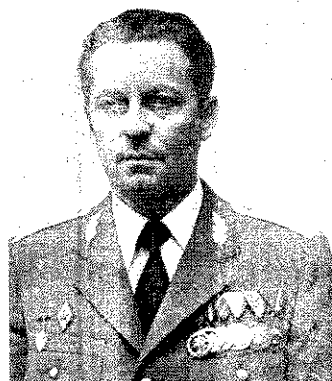
Karasz Lajos altábornagy

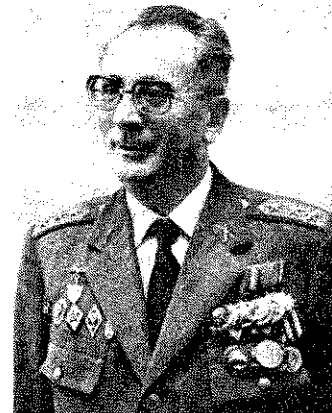
Ambrus Sándor vezérőrnagy

Dr. Györök Ferenc vezérőrnagy

Dr. Siklói György vezérőrnagy

Dr. Kertész Imre ezredes

Juhász Lajos
tű. alez.

Pap István
tű. őrgy.

a
Kiváló
Szolgálatért
Érdemrend
kitüntetést
kapták

A központi ünnepség résztvevői

A fegyveres erők napja alkalmából kitüntetéseket adtak át Budapesten, a Hotel Ifjúság különtermében.

Varga László elvtárs, a KISZ Központi Bizottságának titkára üdvözölte az ünnepség résztvevőit, a fegyveres erők és testületük megjelent vezetőit. Megemlékezett az 1848-49-es forradalomról, szabadságharcról, üdvözölte haladó hagyományaink folytatóit, akik ma fegyverrel szolgálnak, védik a szocializmus ügyét.

Beszélt a KISZ honvédelmi nevelő munkájának eredményeiről. Méltatta a fegyveres erők KISZ-alapszervezeteinek tevékenységét.

A beszédet követően Varga László a fegyveres erőkben és testületekben működő ifjúsági szervezetek munkájának szervezésében irányításában, a fiatalok hazafias és honvédelmi nevelésében, KISZ ez irányú tevékenységében kifejtett kiemelkedő eredménye elismerésül Ifjúságért Erdemérem kitüntetést adott át többek között Horváth Sándor tüzoltó ezredesnek, a BM Tüzoltóság országparancsnokhelyettesének és dr. Héra Attila tüzoltó alezredesnek, BM Tüzoltóság osztályvezetőjének. Többen kaptak KISZ Erdemérem kitüntetést.

Frank Ferenc tüz. ftörm. a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatát kapta

Gáldonyi István tüz. alez.-t ezredessé nevezték ki

Velencei István tüz. fhdgy. átveszi a Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát

országos parancsnokságon kitüntetettek

ton Pál tü. örgy. a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozakapta

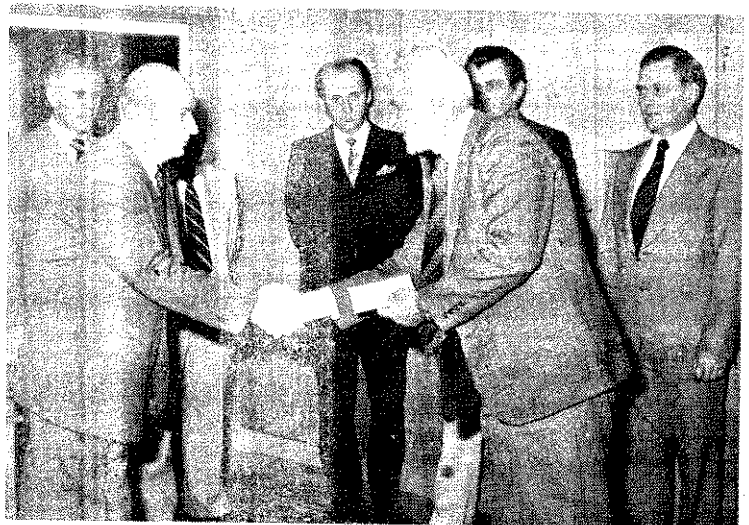

as János tü. zls.-t soron kívül törzsszászlóssá léptették elő

TANÉVNYITÓ

Szeptember 3-án, a BM Tűzoltótiszt-képző Iskola tanévnitó ünnepén dr. Bendő Mihály tü. alez., iskolaparancsnok köszöntötte a tiszti és tiszthelyettesi évfolyam hallgatóit, a vendégeket és bemutatta az iskolatörzs tagjait. A nappali tiszti első évfolyamon 29-en, a tiszthelyettesin 120-an kezdték meg tanulmányaikat. 24-en felvéltek sikeresen a hároméves tiszti levelező tagozaton. 17 résztvevővel indul a hároméves levelező felsőfokú tűzvédelmi tagozat, amelynek hallgatói valamennyien minisztériumok, vállalatok, intézmények tűzvédelmi szervezetének tagjai.

NYUGALLOMÁNYBA HELYEZÉS

A szolgálat felső korhatárának elérésevel, augusztus 31-ével nyugállományba vonult Szedlák József tü. alez., a BM TOP önálló alez. tályvezetője.

Tűzoltói szolgálatát 1948-ban kezdte. Neve, személye, kiképzőként, hamarosan ismertté vált az akkori állomány körében. Később felelős beosztásaiban tovább mélyült kapcsolata a testület tagjaival. Hozzáértő szakmai munkájáért, nagyszerű emberi tulajdonságaiért országsszerre tisztelték, becsülték. 1950-ben lépett a párt tagjainak sorába, s nyugdíjazásáig éveken át a BM TOP pártvezetőségének tagjaként tevékenykedett elismerésre méltóan. Munkásságáért több alkalommal részesült miniszteri kitüntetésben; a Kiváló Szolgálatért Erdemrendet is megkapta. Nyugállományba helyezése alkalmából, a parancsnokság munkatársainak jelenlétében, az országos parancsnok mondott köszönetet eddigi tevékenységéért, s adta át részére a miniszteri elismerést.

FEJÉR MEGYEI TALÁLKOZÁSOK

TAKARÉKOSAN, RUGALMASSÁGAN

Szabó Imre örgy., megyei parancsnok így summázza a lényegét: „Takarékossággal, rugalmassággal járó tűzvédelmi politikán alapul a tevékenységünk. Mindez esetenként feltételezi, megköveteli az ésszerű kockázatvállalást is. Ha kell, elmegyünk a végső határig, de annál tovább — nem!”

Példák sora bizonyítja ennek az elvnek a gyakorlatát.

A Szabadegyházi Invertcukor-gyárnál kompromisszumos megoldással közös fedél alá vitték az öt külön egységből álló technológiai sort. Az előzmény: tanulmányút az NSZK-ban a tervezőkkel, majd még jó néhány alapos megbeszélés.

A Bicskei Hőerőműnél a rendkívüli méretek adták fel a leckét. Az alapterületnél 19-20-szoros az eltérés; a szintszámra pedig csupán egyetlen jellemző adat: 120 méter magas a kazánház. Abban is dönteni kellett, hogy teljes automatikát alkalmazzanak-e, vagy csak a jelzőrendszert építsék ki... Az utóbbi mellett foglalták állást; a beavatkozást a diszpécserre bízák. Az indok: csak a közvetlen emberi cselekvés képes differenciált intézkedésre olyan esetben, amikor egy üzemszavar — kihatásaiban — beláthatatlan következményekkel járhat.

A CLASPH-rendszer előzménye egy helyi politikai döntés: 1980-ig meg kell változtatni az egyműszakos oktatást az általános iskolákban. Az i-re ezúttal is annak a vizsgáló elvnek az alapján tették fel a pontot, hogy üzemszerű használat mellett

bekövetkezhet-e tűz. Az eredmény: Székesfehérváron és Dunaújvárosban (ahol vonulós állami egység van) az ilyen rendszerű iskola három-, igazgatási jellegű épület pedig négyszintesre építhető.

Ez a három példa csupán kiragadott a megye dinamikus fejlődését is bizonyító nagy beruházások közül. Emellett említhetnénk még a konténerházakat az Adriavezetéknel, a dunaújvárosi hullámvertikumot, a műtrágyatárolást Agárdon, Agrokomplex-építményben. Mindenütt egyedi megoldással kellett intézkedni a gazdaságosság és a biztonság egyidejű szem előtt tartásával.

ÉRTÉK

Gondos, körültekintő munka, részletes, sokoldalú tématanulmányozás az előzménye minden egyes döntésnek. Járatlan, ismeretlen útról van szó, éppen ezért nem könnyű kimondani az igent, vagy olykor egyértelműen nemmel válaszolni mégoly erőteljes ráhatás ellenében is.

Vén József fhdgy., megyei parancsnok-helyettes szerint munkagyakorlatuknak az élő kapcsolat az alapja. Kiadás eszmecserékre leülni az érdekeltekkel; kimenni a helyszínre, és ott összevetni az elképzeléseket az előtanulmány során szerzett ismeretekkel, és mérlegelni a lehetőségeket. Vallja: íróasztal mellől nem lehet dönteni, s még kevésbé magas lóról szemlélni az eseményeket. A döntés — így vagy úgy — mindenképpen felelősségvállalás. Az ügy szempontjából azonban egyáltalán nem mindegy, hogy a normatívákhoz való ragaszkodással (ami egyébként teljesen szabályos) mondunk nemet egy másik — jöllehet olcsóbb, és nem kevésbé biztonságos — megoldásra. Igaz, ez utóbbi nagyobb fáradtsággal jár, s esetleg álmatlan éjszakát is okoz a dilemma: vajon tényleg biztonságos módszert választottunk-e a bevált, a hagyományos helyett...

Mindehhez persze elengedhetetlen, hogy más oldalról — az adott vállalat lehetőségeit figyelembe véve — is mérlegeljünk. Ez sem könnyű, mert az üzemek szűk fejlesztési kerete eleve megfontolásra készlet, s ha eltérést engedélyezünk, alapos fejtörést okoz, hogy milyen más megoldás lehetséges. Egyvalamit mindenesetre nagy könnyebbséget okoz, s ebben a viszons-

ság jegyei kétségkívül felismerhetők: a gazdasági vezetők általában korrektül tartják magukat a megállapodáshoz, és még csak kísérletet sem tesznek arra, hogy a biztonsági feltételeket „elblicceljék”.

A megyei parancsnok meggyőződése: vallja: nemcsak a gazdasági vezetőknel hanem „házon belül” is egyfajta szemléletváltozás kellett, amíg idáig eljutottak. Meg olyan légkör, amelyben kiegyensúlyozott, nyugodt munka folyik. Az eredményességet (meg olykor-olykor ennek az ellenkezőjét is, mert ilyesmi is előfordul) az együttes tevékenységnek tulajdonítja. Az olyan sokoldalúan meghányt-vetet véleményekre alapozott döntéseknek amelyeket néha parázs viták, nézetütközések előznek meg.

Ezzel együtt az is kulcsszerepet játszott az egészben, hogy az eljárási jog alkalmazása során következetesen végigvitték az elképzelésüket, s a megye egész területén azonos követelmények szerint történtek a végrehajtás. Természetesen összhangban a tanácsi államigazgatási gyakorlattal, a kiterjedt kapcsolatrendszerre épülően.

Hat megyei szervezettel van íróasztal-együttműködési szerződésük. Valamennyi eleven, sokoldalú munkakapcsolatot dokumentál, beleértve azt is, amely a főkapitánysággal alakult ki az évek során, az ún. hivatalos érintkezési felületen túl is gazdag tartalommal telítődött.

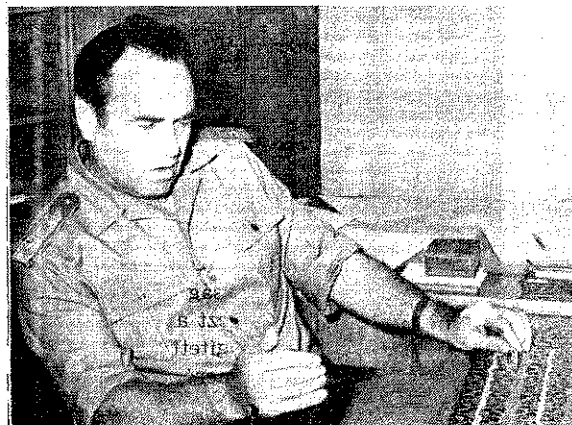
MEGFELELŐ VÉDELMEK

Máskülönbön a Fejér megyeiek sem panaszkodhatnak, hogy tétlenségre kárhoztatják őket szakhatósági vonalon. Székesfehérváron például 900-1000 körüli az éves ügyiratforgalom szakhatósági témában, ebből 600-ra tehető a használatba vételi eljárás.

A gondoknak sincsenek híján ebben „műfajban”. A megyei parancsnokhelyettes szerint a következők okozzák számukra a legtöbb nehézséget:

— A tervezők egy része már akkor a lásfogalmat kér, amikor még teljesen képleken állapotban van az egész terv.

— Hiányosak a beküldött tervdokumentációk, és meglehetősen hosszú időbe telik, mire a kiegészítés lebonyolítható.

Szabó Imre tű. örgy., megyei parancsnok

Csizsár István tű. őrgy., tűzmelegelőzési csoportvezető

— Nem tudják, mikor és milyen létesítmény használatba vételéhez hívják őket. Nagy ha igen, túl korán, amikor az kész ncs, és az egész csupán arra jó, hogy a műszaki részt lebonyolíthassák.

— Azzal sincsenek tisztában sokan, hogy eltérés kérése esetén az ellensúlyo- megoldás keresése nem a tűzvédelmi hatóság, hanem a kérelmet benyújtó kö- lességé.

— Ha a megalapozatlan tervezői nyilat- zatra az építési hatóság megadja a használatba vételi engedélyt, az eljárás so- n a tűzoltóknak kell kibogarászniuk a gszabályi helyeket, hogy bizonyítsák a szabálytalanság tényét.

A székesfehérvári Skála Áruház elret- ntő példája annak, hogy egyesek, bü- ntlenül, mit meg nem engedhetnek ma- aknak...

Még a nyitás előtti napon is „puhított- k” őket, változtassanak az álláspontju- on, és járuljanak hozzá a használatba vételhez. Hajthatatlanok maradtak. He- tetten terjedelmes dokumentumban tet- tek le az illetékes asztalára a véleményü- ket, fehéren-feketén bizonyítva: a terve- ő olyan súlyos mulasztásokat vétett, ami zárja, hogy az áruházat megnyissák a vásárlók előtt. Megnyitották, s mi több: egy évig engedély nélkül(!) üzemelt. Igaz, közben a hiányosságokat is megszüntették. Minnyi „elégtételt” kaptak (utólag), meg- ozzá elismerő rábólintást példás követ- zetességükért. A tervezőnek viszont a sorsa szála se' görbült, mivel közben kilé-

pett a vállalatától. A vállalat igazgatója pedig sajnálkozóan jelentette ki a szignali- zációra: nem tehet semmit, mivel az ille- tő már nincs a vállalatnál...

A megyei parancsnok, a helyettese, s mindazok, akik az ügyben közreműködtek — érthetően — nem érzékenyültek el kü- lönösebben a következetességükért kapott elismerő megjegyzés hallatán. Máig sem tudták megemészteni a történeteket...

Még szerencse, hogy a tűzmelegelőzési csoport vezetője és munkatársai edzett emberek. Változatlanul hisznek abban, hogy következetességükkel jó ügyet szol- gálnak, s egy-egy ilyen eset nem fordít- hatja vissza azt a fejlődési folyamatot, ami a megyében jellemzővé vált. Legfel- jebb arra int, hogy mire ügyeljenek job- ban.

Csizsár István őrnagynak meggyőződése, hogy a tudatformáló tevékenységnek (a propagandamunka — szerinte rossz — kifejezés helyett használja ezt a megjelö- lést) is döntő szerepe van az eredményes- ségben. Azt elérni — bizonygatja a célki- tőzés reális voltát —, hogy az emberek ne azért tartassák be a tűzvédelmi szabályokat, mert megköveteljük, s adott esetben ki is kényszerítjük, hanem mert tudják, hogy milyen baj származhat abból, ha megsér- tük azokat. És ne csak ragaszkodjunk a rendelkezések érvényesítéséhez, hanem egyúttal értsessük is meg azok miértjét, je- lentőségét.

Igen nagy fontosságúnak tekinti a fiata- lojk körében végzett felvilágosító, nevelő munkát, s ennek leghatásosabb eszköze- ként a tűzvédelmi pályázatokat tartja. A tavalyi és az idei pályázatra beérkezett frásokat megkülönböztetett gondval keze- li. Külön-külön is büszke valamennyire, mert véleménye frott bizonyítékát láthat- ja bennük.

Húsz esztendeje szenvedélyes keresője, kutatója a tűzoltói emlékeknek, a legha- tásosabb módszereknek. Számos színvo- nalas tűzvédelmi kiállítás (legutóbb a ta- vaszi) szervezőjeként bizonyította hozzá- értését, rátermettségét. Szerencsére nem- csak a parancsnokai teljes támogatását él- vezheti ebben, hanem a tanácsai művelő- désügyi vonal együttműködési készségére is bízton építhet.

Most az alcsúti vasvázas mászóház megmentésén fáradozik. Egyetlen ilyen, 1895-ben épített tűzoltó emlékünknak fenn- maradását az ő lelkes ügybuzgalmának, a

Vén József tű. fhdgy., megyei parancsnok- helyettes

parancsnoksági és a községi KISZ-esek s önkéntesek keze munkájának köszönhetik majd az utódok. Ha valaki arra jár, az arborétummal szemben megtalálja.

NY EMBREK — MOST PARCSBAN

Szeptember 24-re koordinációs értekez- letre kapott meghívást Szabó Imre őrgy. a megyei pártbizottságtól, s lehetőséget arra, hogy húsz percben sűrítve tájékoztas- sa a plénumot a parancsnokság három évi munkájáról. Nem sok idő, még távirati stí- lusban sem sok mondanivaló fér bele. Le- hetőségnek mindenesetre jó volt arra, hogy vázlatos képet adjon a tűzoltók tevékeny- ségéről, gondjairól. Meg olyan szempont- ból is értékesnek tekinthető, hogy a me- gye politikai vezetése ezzel is kifejezésre juttatta: szerepének, jelentőségének meg- felelően értékeli a tűzvédelmet, a tűzoltó- ság tevékenységét. És nemcsak érdeklődik iránta, hanem a területi pártszervezetek- kel együtt a politikai háttérrel, a szükséges támogatást is biztosítja a törekvések rea- lizálásához. E tekintetben az is sokatmondó tény, hogy a járási, városi pártbizottsá- gok (dunaujvárosi városi bizottság kivé- telével) yb-ülésen tekintették át ezt a terü- letet. Hasznos útmutatással segítettek a gondok enyhítésében és elismerésükkel további lendületet adtak a tűzoltók mun- kájához.

— b —

Július 18-tól augusztus 19-ig a magyar csapat is részt vett a szocialista országok úttörő-tűzoltóinak III. nemzetközi versenyén és szaktáborozásán, amelyet ezúttal a szovjet belügyminisztérium tűzoltó főparancsnoksága rendezett az orljonoki úttörőtáborban.

Július 18-án — tíznapos edzőtáborozás után — Ferihegyről keltek útra a versenyre utazó magyar csapat tagjai (8 fiú és 8 leány), valamennyien az ideai tűzoltóversenyek legjobbjai voltak.

A TU—154-es fedélzetén mintegy két és fél órai repülőút után érkezünk Moszkvába. A seremetyevói repülőtéren a szovjet főparancsnokság képviselői fogadtak bennünket.

Egy napot töltöttünk Moszkvában. Városnézés szerepelt a programunkban. Sértáltunk a Vörös téren, körüljártuk a Kreml falait (kapui mindenütt zárva voltak, éppen takarítás folyt). Nagy meghatottsággal, percekig álltunk a Lenin Mauzóleum előtt, majd a Lomonoszov Egyetemet tekintettük meg. Megcsodáltuk a monumentális űrhajós-emlékművet, és azt a szoborsort, amely az űrhajózás világszerte ismert nagy úttörőinek állít emléket. Láttuk a KGST-palota imponálóan szép épületgyűjtését is.

Az utcákat járva mindnyájan úgy vélekedtünk, hogy Moszkva nagyon szép város, műemlék épületei sajátos stílusjegyek. Feltűnően nagy számban épült új lakótelep. Döntő többségüket a szovjet fővárosban házigyári elemekből szerelt középmagas lakóépületek alkotják. Mindnyájunknak feltűnt, hogy az egymás fellett elhelyezett teraszok és loggiák vészlétrákkal s a földemknél 60×60 cm méretű búvónyílással vannak ellátva. Vendéglátóink készségesen elmagyarázták, hogy

ezek a lakók biztonságát szolgálják, ha tűz esetén a kiürítést a lépcsőházon keresztül már nem lehet végrehajtani. Akarva, akaratlanul is a budapesti Csertő utcai, az ózdi meg a dunajvárosi középmagas lakóépületek tűzesetei kavartak gondolataimban. Nálunk, Magyarországon is szükség volna erre a megoldásra minden olyan középmagas lakóépületben, ahol csak egy lépcsőház szolgál menekülési útként. A beépített vészlétrák egyáltalán nem rontják az épület esztétikai hatását. A céltudatosan elhelyezett, formált és festéssel hangsúlyozott vészlétraelemek jól fogják össze és foglalják egységbe az egymás feletti teraszokat.

Július 19-én, délután Moszkva vukovói repülőteréről repültünk Szocsiba. 20 óra körül érkezünk, s az orljonoki úttörőtábor képviselői fogadtak bennünket.

A kora reggeli órákban csapatunk edzést tartott a szállodát körülvevő parkban, majd különautóbuszal utaztunk Orljonokba. Az út több mint 180 km, megszámlálhatatlanul sok hajtúkannyarral. A Kaukázus csodálatosan szép hegyein, völgyein át, helyenként a Fekete-tenger partján robogott az autóbuszunk.

Az orljonoki úttörőtábor 303 hektárnyi területe a Fekete-tenger 4 km hosszú partszakaszán helyezkedik el. A tengerrel szemközti oldalát a Kaukázus erdővel borított hegyei határolják. Festőien szép környezetben kialakított létesítményei — a nyári időszakban — egyidejűleg 2800 gyermek kulturált szórakozását és pihenését teszik lehetővé.

A nemzetközi tábor 3 szintes épülete teljesen ráépült a tengerpartra, mindössze 40—50 m-re van a tenger vizétől. A tábor területén nagyszerű stadion, 50 m-es uszoda, kultúrpalota és szabadtéri színpadok, sportpályák (röplabda és kézilabda céljára), tűzoltó-laktanya, szálloda és még több más létesítmény található.

A vendéglátókkal és a mi csapatunkkal együtt Bulgária, Lengyelország, Mongólia, a Német Demokratikus Köztársaság és Románia csapatai vettek részt az eseményen. A hét országból összesen 13 versenyráj érkezett, ugyanis Mongólia csak fiúrajt indított.

Csehszlovákia csapata járványzár miatt volt kénytelen távol maradni.

Fiúrajtunk edzője *Balogh István* t. hdgy., a Fejér megyei tűzoltó-parancsnokság főelőadója volt. Tagjai: *Budai György*; *Jászalsószentgyörgy* (Szolnok megye) *Emödi János*, *Mezőcsát* (Borsod megye) *Hetei Lajos*, *Vámospercs* (Hajdú megye) *Kiss Attila*, *Mezőfalva* (Fejér megye) *Csente János*, *Sárvár* (Vas megye), *Szárközi Antal Balázs*, *Alsópáhok* (Zala megye) *Szell László* és *Rajnai Ernő*, *Vecsés* (Pé megye).

A leányrajtnak *Gecser Mária* pedagógus a pusztavacsi általános iskola tanára volt az edzője. A rajt tagjai: *Barta Juliann*, *Benedek Edit*, *Nagy Éva* és *Varga Katalin* *Füzesgyarmat* (Békés megye), *Bozsó Eril* és *Nagy Ilona*, *Rákócziújfalú* (Szolnok megye), *Lendvai Eszter*, *Budapest* és *Ková Mária*, *Csetény* (Veszprém megye).

A versenybírói testületben *Szalontai Mihály* t. alez., a BM TOP kiemelt főelőadója és *Molnár Józsefné* t. hdgy., a B TOP főelőadója képviselte küldöttségünket.

Két kötelező (kismotorfecskeendő-szerelés, 6×80 m-es tűzoltóváltó) és három fakultatív (100 m-es síkfutás, 50 m-es úszó gyermektüzoltó témájú kiállítás) számban állt a versenyprogram, és a szocialista országok úttörő-tűzoltóinak nemzetközi versenyszabályzata meg a kiírás szerint kellett lebonyolítani.

Július 24-én 16.30-kor megszólaltak harsonák a tábor stadionjában és bevontak a verseny résztvevői. Úttörő-tűz egyenruhában, fehér kesztyűvel felvonó csapatunk is nagy tapsot kapott.

Fjodor Vasziljevics Obuhov altábornagy, a szovjet tűzoltó főparancsnokság parancsnoka adott engedélyt a verseny megnyitására. Ezzel egyidejűleg a stadiókandélaberén fellobbant a jelképes „olimpiai láng”, és díszsortűz jelezte a nagy nemzetközi verseny kezdetét.

A megnyitó ünnepségen mintegy 40-en foglaltak helyet a stadion lelátóin. Rékparon hozták be a versenyen résztvevő országok zászlóit, majd a bolgár fiatalok adták át a nemzetközi versenyt jelképező fátylát a szovjet úttörőknek. Zászló Magyarországon készült 1975-ben.

A zászlók felvonása és az üdvözlő beszéd után színvonalas bemutatók következtek. Felvonultak a Szovjetunióban alkalmazott tűzoltótechnikai eszközök: gépjárműfecskeendők, gépezetes tolólétrák, a turbóreaktív oltóberendezés. Ezek nagy sikerű tűzoltási bemutatót is rendeztek.

A kb. másfél órás megnyitó ünnep után, mintegy ennek folytatásaként r

leztek a kismotorfecskendő-szerelés versenyt. A kiadós bemelegítő edzés egy kissé megnyugtatta izgatott versenyzőinket. A fiúrajok kezdtek, a sorsolás alapján a mieink és a mongolok kerültek az első futamban. Rajunk gyorsan és hibátlanul hajította végre a szerelést. 40,9 mp-es kiemelkedően jó teljesítménye meglepte az ellenfeleket. Nem is tudták utolérni, és ez a győzelmet jelentette számunkra.

A fiúraj nagyszerű győzelme érthetően lelkesítette lányainkat. A harmadik futamban meggyőző biztonsággal, gyorsan és zakszerűen szereltek. Amikor a gyakorlat végén jelző piros lámpák kigyulladtak, 9,0 mp-et mutattak a stopperórák. Ez a bravúros teljesítmény ugyancsak az I. helyezést, egyben ebben a számban a csapatverseny megnyerését jelentette.

A fiúknál 2. Bulgária, 3. Szovjetunió, a lányoknál 2. Szovjetunió, 3. Bulgária. Csapatversenyben: 2. Szovjetunió, 3. Bulgária.

A megnyitó ünnepségről és a kismotorfecskendő-szerelés versenyről a szovjet televízió több adóállomása is közvetítést sugárzott.

A 6×80 m-es tűzoltóváltót másnap 6.30-kor az úttörőtábor stadionjának futópályáján rendezték meg. Az előző napi nagy verseny miatt egy kissé fáradtan állt ajthoz mindkét csapatunk. Így érthetően teljesítményük is mérsékelt volt. A fiúk a III., a lányok pedig a IV. helyen végeztek.

A fiúraj III. helyezése mindenképpen dicséretet érdemel. Nagyon jól küzdöttek. A lányok is nagy lelkesedéssel versenyeztek. Az utolsó futamig ők is a III. helyen álltak, de a román lányoknak sikerült megelőzniük őket. A csapatversenyben először V. helyezésünk azonban hátrányosan befolyásolta az összetett csapatverseny későbbi alakulását.

Ebben a versenyszámban a fiúknál: 1. Bulgária, 2. Szovjetunió, a lányoknál: 1. Lengyelország, 2. Szovjetunió. Csapatban: 1. Szovjetunió, 2. Bulgária, 3—4. Lengyelország és Románia.

A váltóversenyben különösen kiemelkedő a lengyel leányok 82,6 mp-es csúcsteljesítménye. Az eddigi nemzetközi versenyek legjobb idejével kerültek az I. helyre. A korábbi csúcsot — 84,0 mp-cel — a szovjetunió tartotta, ezt az 1975. évi nemzetközi versenyen, Magyarországon érte el.

A két versenyszám alapján az összesített csapatversenyben a Szovjetunió győzött, 2. Bulgária, 3. Magyarország, 4. Románia, 5. Lengyelország, 6. NDK., 7. Mongólia.

Július 26-án 17 órai kezdettel rendezték síkfutás versenyt. A 100 m-es síkfutású egyéni versenyben *Szergej Malejko* (Szovjetunió) 12,3 mp-cel, a leányok versenyében pedig *Zone Bumbiere* (Szovjetunió) ugyancsak 12,3 mp-cel szerezte meg az I. helyet. A magyarok közül legjobban szerepelt *Benedek Edit*, 14,3 mp-cel a 9. helyen, *Emődi János* pedig 13,2 mp-cel a 2. helyen végzett.

A 100 m-es síkfutás rajversenyében a legjobb 4 versenyző időeredményét értékelték. A csapatversenyben 1. Szovjetunió, 2. Bulgária, 3. Magyarország.

Július 27-én 17 órakor a tábor fedett uszodájában rendezték az úszóversenyt. A találkozó 50 m-es medencében bonyolították le. Az úszásnem tetszőleges volt.

Az 50 m-es úszás fiú egyéni versenyében az első négy helyen szovjet versenyzők végeztek. Az I. helyet *Andrej Litvinov* szerezte meg 30,2 mp-es idővel. A leányok egyéni versenyében 31,7 mp-cel *Indra Rudzite* győzött. A magyar lányok közül *Barta Júlianna* bravúros teljesítményével (44,3 mp) a 3. helyen végzett. A magyar fiúk közül *Rajnai Ernő* szerepelt a legjobban, ideje: 44,4 mp, azonban csak a 11. helyezést jelentette számára.

Az úszás rajversenyében a legjobb 3 versenyző időeredményét értékelték. Ennek alapján lányaink ezüstérmet nyertek, a fiúk pedig a 6. helyen végeztek ebben a versenyszámban. Az úszás csapatversenyében a Szovjetunió győzött, 2. Német Demokratikus Köztársaság, 3. Lengyelország, 4. Románia, 5. Magyarország, 6. Bulgária.

Július 28-án 9 órakor a tábor kultúrpalotájában nyitották meg a kiállítások versenyt.

A résztvevő országok különböző formákban és módszerekkel mutatták be az úttörő-tűzoltók tevékenységét:

- tűzvédelmi témájú mozgófilmekkel és diafilmekkel;
- nyomtatott anyagokkal (propagandalapok, könyvek, broszúrák, plakátok);
- jelvényekkel, érmeikkel és zászlókkal;
- saját készítésű művészi alkotásokkal;
- különféle saját készítésű anyagokkal (fotó, rajz, modellezés stb.).

A bemutatott filmeket és kiállított anyagokat három zsűri értékelt (az úttörő-tűzoltóké, a csapatvezetőké, és egy szakmai zsűri).

Az értékelés alapján a kiállítások versenyében: 1. Lengyelország, 2. Szovjetunió, 3. Magyarország, 4. Bulgária, 5. Német Demokratikus Köztársaság, 6. Románia, 7. Mongólia.

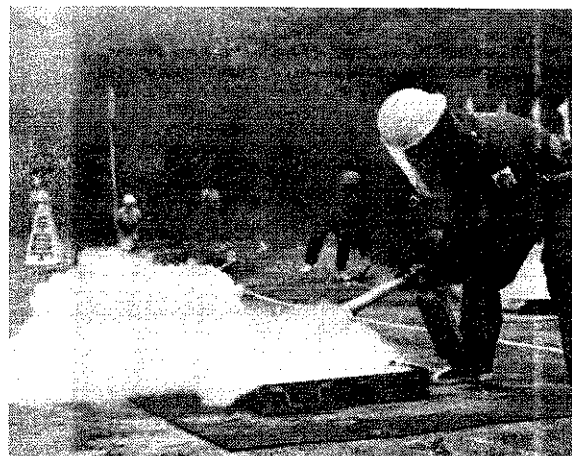
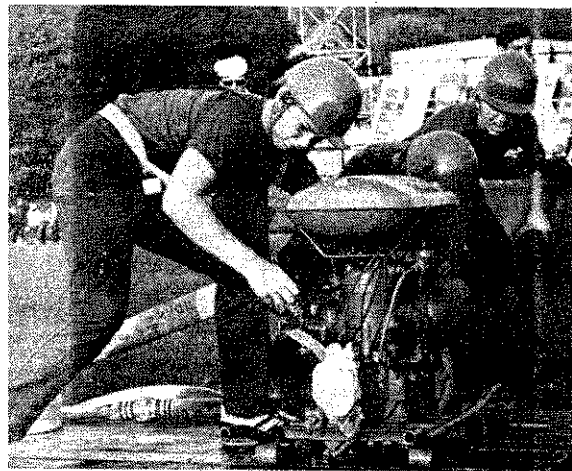
A kiállítások nemzetközi versenye is színvonalas volt. Jól szemléltette a szocialista országok úttörőtűzoltó-mozgalmának fejlettségét.

A tábor egyik szabadtéri színpadán július 29-én zajlott le a csapatversenyek ünnepélyes eredményhirdetése.

A műsorszámokkal kombinált eredményhirdetésen részt vett Obuhov altábornagy elvtárs és a tábor vezetősége. A díjakat Obuhov elvtárs adta át az 1—3. helyen végzett szovjet, bolgár és magyar csapat vezetőinek.

A csapatversenyekért kapott versenydíjakat a Tűzoltómúzeumban helyezték el.

Az idei találkozó, a részt vevő országok számát és a rendezés színvonalát tekintve

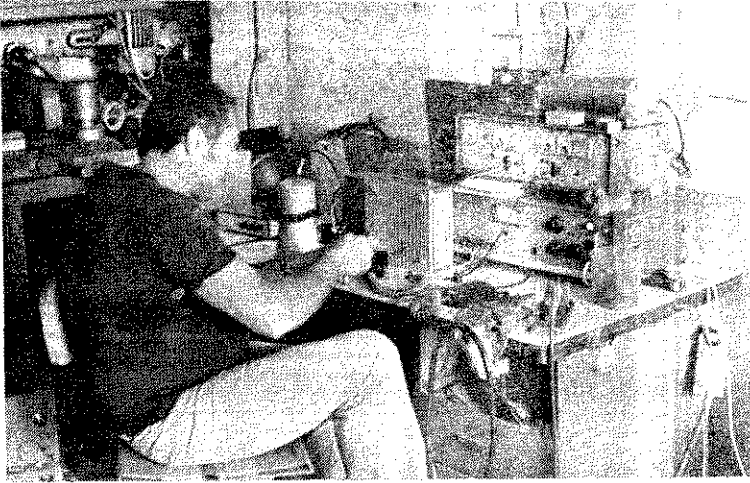

az eddigi legnagyobb úttörőtűzoltó-verseny volt.

Külön öröm számunkra, hogy csapatunk három arany-, egy ezüst- és bronzérme a legjobb teljesítmény volt, amit ezeken a találkozókön versenyzőink eddig elértek. Szereplésükkel beszédesen bizonyították a magyar úttörőtűzoltók jó felkészültségét és hozzájárultak tűzoltóságunk nemzetközi tekintélyének növeléséhez is.

A nemzetközi versenyen az eredmények elérését segítették a hazai (I—III. fokozatú) versenyek, valamint a helyi tűzoltóságok és a szakkörvezető tanárok jó felkészítő munkája. Küldöttségünk nevében ezúton is köszönetet mondok mindazoknak, akik mindennek részesei voltak.

Faragó János
tű. alez.

Az utolsó műszeres ellenőrzést végzi Prazsák Béla

Befejezés előtt az első szakasz

Nagy munka kezdetének lehetünk tanúi ez év április 9-én a Tűzoltó-tiszthelyettes-képző Iskolát is magába foglaló, budapesti Laktanya utcai BM-létesítmény udvarán. A Budapesti Rádió-technikai Gyár által megbízott szerelőcsoport a BM-től kapott két szerállásban megkezdte a korszerű, új típusú Veszprém B rádiók tűzoltó-gépjárművekbe való beépítését. A szerelésre váró több mint 250 darab többféle típusú gépjármű fogadása, a szerelési munkák megfelelő minőségben való elvégzése és egyáltalán nem utolsósorban a minőségi átvétel kitarató és következetes munkát kíván valamennyi résztvevőtől.

Mozgalmas kép tárul elénk. Szerelés alatt a Szolnok megyéből érkezett Pyrene habbaloltó, egy Csongrád megyei CSD 710-es gépjárműfecskendő és a Bács-Kiskun megyei IFA létra. A Központi Javítóüzem gyors munkáját dicséri, hogy már a szertár előtt áll a következő napon sorra kerülő Komárom megyei TÚ-4-es is. Mint megtudtuk, a hátsó, rádiókezelő berendezést magába foglaló esztétikus fémdobozt a Központi Javítóüzem építi be a TÚ-3-as és 4-es, valamint a Pyrene típusú tűzoltó-gépjárművekbe.

A tíz megyei tűzoltó-parancsnokság állományába tartozó nagyszámú gépkocsi szerelési munkái lassan véget érnek. Ezért felkértük a szerelőcsoport tagjait, hogy ők maguk számoljanak be tevékenységükről és tapasztalataikról, méghozzá annál is inkább, mivel a jövő év elején további nyolc megyei tűzoltó-parancsnokság hasonló minőségű gépjárművét kell még rádióval ellátniuk.

Elsőként Kiss Ferenc szerelési csoportvezető válaszolt. Kiss elvtárs egyébként Bogdán Gáborral és Gyovai Gáborral együtt a Fotó-Optika Ipari Szövetkezet dolgozója, s a BRG alvállalkozóként nagy gyakorlatot szereztek már az URH-rádiók gépkocsikba való beépítésében.

— Ha visszatekintünk az elmúlt öt és fél hónap alatt végzett munkára, most már elmondhatom, eleinte bizony úgy gondoltuk, hogy így hárman igen nagy fába vágunk a fejszénket. Ilyen nagy sorozatú beszerelésre még nem volt példa eddigi tevékenységünkben. Ráadásul meg kellett ismerkednünk számos olyan korszerű tűzoltó-járművel, amilyent még sohasem láitunk, és tartozékaik szakmai elnevezésének megjegyzése sem volt túl egyszerű. Ma már persze kaptásból soroljuk a sok típust, és műszaki adataik sem egészen ismeretlenek már előttünk. Munkatársaim nevében is köszönetet kell mondanom valamennyi közreműködőnek, és külön is hálások vagyunk azért a segítőkészségért, amelyet a gépkocsikkal érkező tűzoltó elvtársak szinte kivétel nélkül tanúsítottak.

Arra kérjük a következő szakaszban sorra kerülő gépkocsik vezetőit és parancsnokukat, hogy a szerelésre kijelölt gépkocsik a megadott napon reggel hét—fél nyolcra feltétlenül érkezzenek meg, mert csak így térhetnek vissza aznap. Kérjük továbbá, hogy feleltes szervünk által jóvá nem hagyott, házilag átalakításokat ne végezzenek a gépjárműveken, mert ezek a zömmel nem egészen szakszerű módosítások sokban nehezítenék amúgy sem könnyű munkánkat.

A szerállásoknál levő műszereknél Prazsák Béla, a BRG URH-szervizének műszerésze szorgoskodik. Kollégájával, Gebhardt Károllyal váltják egymást ezen a munkahelyen. Az a feladatuk, hogy ismételten, műszeresen átvizsgálják a beépítésre kerülő készüléket és tartozékokat, hiba esetén pedig gondoskodjanak azok javításáról. Ők végzik továbbá a gépkocsiba szerelt

rádióállomás végső bemérését és a végátvételre való előkészítését is. Tevékenységük jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy csak megfelelő műszaki állapotú rádióállomás kerülhet ki a szerelőbázis területéről.

Időközben — tavasz óta immár a 110. alkalommal — megérkeznek a BM TOP terv- és műszaki osztályának megbízottai és Koltai Vilmos, a Magyar Néphadsereg átvevője, hogy műszakilag átvegyék a gépjárműbe szerelt rádióállomásokat.

— A Magyar Néphadsereg hiradóanyag-átvételi osztályának a BRG-ben működő katonai átvevőjeként végzem ezt a munkát — mondja Koltai elvtárs — és hozzátehetem, örömmel. A program kezdetén sok kezdeti nehézséggel kellett megküzdenünk, ezek következményei legtöbbször az átvételkor okoztak gondokat. Jobb előzetes szervezés, időben történő alkatrészellátás esetén jórészt elkerülhetők lettek volna. Ugyancsak célszerűbbnek és gazdaságosabbnak tartottam volna, ha a BRG nem bontja ketté az állami tűzoltóság rádióval való ellátását azzal, hogy a készülékek 50%-át csak ez év végén vagy jövő év elején állítja elő. Így most az újabb készülékmenyiség előállításig más munkával kell foglalkoztatni a szerelést végző brigádot.

Lassan két óra felé jár. A szerelési és a bemérési munkák elkészültek, műszaki átvevők „szállják meg” a gépjárműveket, hogy az elvégzett munka minőségét ellenőrizzék. A szerelőcsoport már gyakorlott, így nem sok kifogás akad. Amíg az átvétel folyik, körénk gyűlnek a gépjárművekkel érkezett tűzoltó elvtársak. Többen közülük már nem először vannak itt.

Adám Imre tőrm. a mezőtúri parancsnokság Pyrene típusú habbaloltóját hozta szerelésre. Kísérője Bíró János tőrm.

— Tizenöt éve teljesítek szolgálatot a tűzoltóságnál — mondja Adám elvtárs. Amikor szolgálatomat megkezdtem, bizony éppenséggel nem voltunk korszerű eszközökkel felszerelve. Azóta viszont igen jelentős technikai fejlődésnek lehetünk tanúi. Gépjárműállományunk, felszerelésünk egyre jobban korszerűsödnek. Ezen belül is nagy fejlődést jelentett az URH-rádiózás bevezetése, főleg a vidéki egységeken, ahol nincs minden sarkon telefon, mint a fővárosban. Talán el se hinné, aki nincs közvetlenül benne, mit jelent nekünk a rádió, s hogy a helyszínről azonnal segítséget tudunk kérni, vagy a mentőket, vagy a rendőrséget értesíthetjük. Az új típusú rádió — bár még csak keveset használtuk — igen jónak látszik, kezelése nagyon egyszerű. Parancsnokságunkon az elmúlt héten helyezték üzembe a hírközpont rádióállomását és tapasztalatom szerint ezzel jóval nagyobb távolságra is forgalmazhatunk, mint a korábbi rádiókészülékekkel.

— A rádiótelefon bevezetésével az állami tűzoltóság nagyobb léptét előre — teszi hozzá Bíró elvtárs az elhangzottakhoz —, a fejlődés azonban folyamatos. Most például egész állományunk várakozással tekint arra a Rába típusú gépjárműfecskendőre, amelyet a megyei parancsnokság szerzett be.

Molnár István tőrm. Bodré János tőrm. kíséretébe Szegedről érkezett rádiószerelesre egy CSD 710-es gépjárműfecskendővel. Bodré elvtárs már másodszor jár ez ügyben Budapestre. Véleményük szerint a beszerelések szervezeten folynak, gépkocsik a jelzett időpontra mindig elkészülnek.

— Bizony korán kellett kelniünk, hogy 200 kilométer távolságból a megadott időre Budapestre érjünk, és jó, hogy időben elkészült a szerelés, mert ma még újabb 200 kilométer véréreánk hazafelé — mondja Molnár elvtárs.

Az átvételre került harmadik gépkocsival, egy IFA létrával Kovács Ferenc tőrm., Fekete Mátyás tőrm. kíséretébe Kiskunfélegyházáról érkezett Budapestre. Kovács elvtárs is jónak tartja a létrák rádióval való ellátását, mert sokszor előfordul, hogy gépjárműfecskendő kísérete nélkül vonultatják ki őket egy-egy távolabbi kérésre. Rádió hiányában pedig nem tarthatna kapcsolatot egységével.

A műszaki átvétel lassan befejeződik. A gépjárművek futóp próbára sorakoznak fel. A futóp próbán az átvevők menet közben ellenőrzik a rádiókészülékek viselkedését, rászállóságát. A futóp próba sikeres kiállása után a gépjárművek állomáshelyükre vonulnak. Elmúlt egy újabb munkanap, átvételre került háro újabb rádióállomás.

A szerelőcsoport már a következő feladatainak elvégzése készül: gépkocsira ül és az általa beszerelt rádiókészülékekn mindenütt elvégzi azoknak a hangszóró-erősítőknek az üzemi helyezését, melyeknek a beépítésére a gyártás késedelme miatt eddig még nem kerülhetett sor.

Ezzel a munkával lényegében befejeződik a mobil rádióállomások gépjárművekbe való beszerelésének első szakasza. A mobil szerelésekkel egyidejűleg — más szerelőcsoport közreműködésével — folyik a tűzoltó-parancsnokságok stabil állomásainak telepítése is szerte az országban. Legközelebb őket látogatjuk meg, hogy beszámoljunk munkájukról.

Kép és szöveg:
Hamar Viktor
tőrm. őrgy.

keletkezési ok megdőbentő, de egyértelmű. Az előzménye az volt a Nagykéi bési otthonában bekövetkezett tragédiának, hogy a 23 éves Nagy György petróleummal art tüzet élesztett a vaskályhában.

A kályhából kicsapó láng belobbantotta a 5 literes műanyag kannában maradt kb. liter folyadékot, az anyag robbanásszerűen szétfröccsent, s ennek következtében Nagy György mellősi testfelületének mintegy 50%-án II. és III. fokú égési sérülést szenvedett. Kórházba szállították, de élet nem menthető meg.

Attila nevű két éves kisfiát is kórházba kellett szállítani, ő szerencsére csak az arca meg a kezén sérült meg. De égési sérüléseket szenvedett az áldozat felesége is, közben a tüzet próbálta oltani és a csalájt mentette. Habár a petróleummal ló tüzelesztés egyértelműen életveszélyes hálkkozás, a tényállás egyértelmű tisztázása, a helyszínen árukladó nyomok, valamint a tanúmeghallgatás során elhangzottak is felbétlenül indokoltá tették, hogy mintát vegyünk a kárhelyen, továbbá a Bési AFÉSZ 6. sz. boltjának petróleum-szletéből (itt vásárolták ugyanis az anyagot) és azt soron kívül megvizsgáltassuk a gyalföldi Kőolaj-és Földgáztermelő Vállalat károskúti laboratóriumával. Hamarosan bebizonyosodott, hogy alapos okból gyakodunk. Az AFOR békéscsabai kirendeltségéről származó és petróleumként formázott folyadéknak ugyanis +20 °C volt Pensky—Martens-féle készülékkel mért téri lobbanáspontja! A szakvélemény értelműen leszögezte, hogy az anyag lójában benzín—petróleum keverék.

A riasztó megállapítás alapján több más gyasztótól is mintát szereztünk be és ek vizsgálata még az előbbinél is kedvezőlenebb eredménnyel járt. (Pl. 0 °C uti zárttéri és 6 °C-os nyílt téri lobbanáspont, a fajshly 20 °C-on 0,785, a gőzomás 38 °C-on 60 higanymilliméter (ez lbbi esetben 75%-os benzintartalom volt vizsgált anyagban).

A veszélyhelyzet miatt megöltöttük, hogy az említett kirendeltség és a vizont-eladók a szóban forgó szállítmányból petróleumot árusítsanak.

Értesítettük továbbá az AFOR Szolnokon működő tisztántúli központját, és soron kívüli vizsgálatát kértük az ügy tisztázására.

A megyei lap, de más hírközlő szervek is figyelemztették a lakosságot, valamint az érintett létesítményeket a súlyos veszélyekre és a szükséges óvintézkedésekre.

Mint kiderült, a békéscsabai AFOR-kirendeltség a káresetet megelőző negyedévben összesen 37 tonna petróleumot adott el 149 vállalatnak, köztük számos vizont-eladónak, méghozzá nemcsak Békés, hanem kisebb mennyiségben Csongrád megyeieknek is.

A szolnoki AFOR-központ három vizsgálati csoportjának mérései is fölötte nyugtalanító adatokkal szolgáltak. 46 mintából 41 benzín (méghozzá felehetően szuper-) és petróleum keveréke volt.

Éppen ezért célszerű volt, hogy feihívásunkra az érintett vállalatoknál még a mintavétel előtt leállították a szóban forgó szállítmányból származó petróleum forgalmazását. Az eredményről táviratban értesítették ügyfeleiket, s ennek alapján dönthettek a további felhasználásról.

A veszélyhelyzetről természetesen haladéktalanul értesítettük a Csongrád megyei tűzoltó-parancsnokságot is, és ott is megtették a szükséges intézkedést. Mindez még kora tavasszal történt, s így jogosan állapítható meg, hogy az előzőekben vázolt intézkedések kellő eredménnyel jártak, nem követte újabb tüzeset a békési tragédiát.

Remélem, a felelősség kérdése is tisztázódott azóta, és az AFOR is mindent megtett annak érdekében, hogy a történetek soha többé ne ismétlődhessenek meg.

Várhgyi Ferenc
t. ölt.

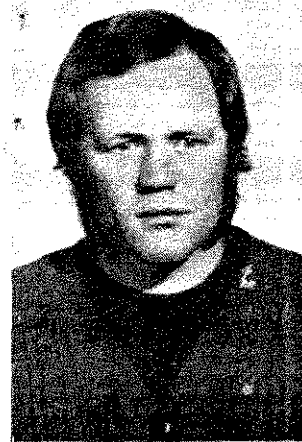
zsunkba. A garázsba érkezve az érkeztető jogosan kérdezte, hogy miért nem jöttem időre, hiszen a kocsim szervizes. A garázmesterhez küldött, akinek elmondtam a történeteket, majd a főnökségveztőm is személyesen meghallgatott.

Háromgyermekes családapa vagyok. Nem néztem semmit, csak a gyerekek, az emberek mentésére gondoltam. Ezt minden ember megtette volna, aki a gyermekeket szereti."

Bencze Károly a jutalomszabadságot, az üzemegység-vezetői dicséretet és a pénzjutalmat megérdemelte.

Uggy Tibor

(Megjelent a FŐSPED Híradó 1979. augusztusi számában.)

A különös cím nem túl bonyolult, de érdekes tüzesetet ismertet. Július 13-án 10.40-kor egy már eloltott tűzről érkezett bejelentés a békéscsabai városi tűzoltó-parancsnokság hírközpontjába.

Eszerint a békéscsabai Hunyadi téri autóbusz-pályaudvaron egy fiatalember kb. 50 x 40 cm-es műanyag bőröndje különös körülmények között „szétpukkadtt", illetve a benne levő holmi (ruhaneműk, kazettás magnószalagok, igazolványok és az egyéb tárgyak többsége) a felismerhetlenségig elégett. Kezdetben tanácstalanul álltunk szemben az ismeretlen keletkezési okkal. Később a bőrönd tartalmáról készült leltár többszöri átolvasása után, illetve a károsult újból kikérdezése után fény derült a rejtélyre. A károsult táskájában egy doboz káliumpermanganát (KMnO₄), valamint egy decis üvegben toroköblítő gyógyszer is volt. A gyógyszerárakban és az orvosoktól kapott információk alapján a toroköblítő gyógyszer glicerint vagy étert tartalmazott.

A károsult emlékezett rá, hogy bőröndjét, amelynek puha oldala volt, felszállás közben odakoccantotta valaminehez, de nem gondolta, hogy a toroköblítő szeres üveg eltörhetett. Így folyhatott a glicerín vagy éter tartalmú folyadék a káliumpermanganátra, melyek egymáshatásakor jelentős hő fejlődött és meggyújtotta a körülötte tömören levő éghető anyagokat.

Szendí Géza
t. fhdgy.

nak történetek, melyeket a múltó idő feledtet. Ilyen vált például — sokan emszünk rá — a XV. kerületi, úgynevezett d iskolában június 5-én keletkezett tűz. A kellemetlen emléket nem is idézik, ha az egyik, Száva utcai gépkocsistónk, Bencze Károly nem lett volna ivetlen részese az iskola tantermeiben edt gyermekek és pedagógusok mentésnek. A történetet dolgozónk így mondte:

Azon a napon 10—11 óra között a XV., skomliget úti közértben voltam fuvar. Onnan átmentem a Legénybíró úti C-be, amikor is észrevettem, hogy a kavár úti zöld iskolánál nagyon sok ber szaladgál. Veszélyt éreztem. Gép-simat a Kórákás parkban lezártam és antam az iskolához.

A bejárati ajtóhoz értem, de nem tudt felmenni, mivel ott már tűz volt. Ek- az épület tulsó végéhez szaladtam. Tam, hogy 4—5 fiatalember a lapos te- e mászik. Utánuk mentem. Menetköz- megkérdeztem, hogy kik vannak oda-

benn. Elmondták, hogy első és második osztályosok és tanárok. Az egyik fiatalembernél volt egy kalapács, aki azzal a közbeeső ablakot kitorpte, így behatolhattunk a tenekbe. A jajveszékelt, kábult, kormos gyerekek láttán azonnal cselekedtünk. Az első emeletről a lapos szintű tetőre vittük a gyerekeket. Enn onnan leugrottam a földre és a már ott levő tűzoltóktól elvettem egy létrát. Amíg ők a tüzet oltották, a létrát a falhoz támasztottam és fönről, egyesével leadogattuk a gyerekeket. Sok-sok apróságot és 5—6 pedagógust mentettünk így meg ezen az oldalon.

A mentés befejezése után az odaérkező mentősöknek segítettünk a gyerekek ápolásában, elhelyezésében. Másfél óra múltán, amikor el akartam indulni, éreztem, hogy valami nincs rendben nálam. Szóltam az egyik mentőorvosnak, hogy émelyeg a gyomrom, fáj a fejem. Elmondtam, hogy a mentési munkáknál segédkeztem. Mivel az orvos nagyobb bajt nem észlelt, elsősegélyben részesített és azt tanácsolta, hogy nagyon lassan vezessék, menjek a gará-

Alagútégek egy autógyárban

●●● A British Leyland cég longbridgei autógyárának alagút-komplexumában kialakult tűz olyan körülményeket teremtett, hogy az észlelését követő 17 óra múltán hő okozta kimerültség miatt egy tűzoltót kórházba kellett szállítani. Erről számol be T. Lister, a West Midlands Fire Service nyugat-közép-angliai tűzoltóság tisztje.

Jármű-prototípusok és berendezések, valamint pótolhatatlan filmfelvételek és feljegyzések voltak azok között a páratlanak és értékesnek nevezett cikkek között, amelyeket tűz fenyegetett a British Leyland cég longbridgei (Birmingham) gyárának föld alatti alagút-komplexumában.

Röviddel azelőtt, hogy péntek lévén a több ezer alkalmazott éppen távozni készült hétfégi pihenőre, ezt telefonálták a gyári tűzoltóságnak: „Füst és égésszag érezhető a tervezőirodában.”

Egy brigádot küldtek a helyszínre, de noha ők is érezték az égés szagát és látták a füstöt, nem tudták megállapítani a tűz fészket. Amikor azonban értesítést kaptak arról, hogy füst áramlik ki az egyik alagút-bejáraton, azonnal megértették, hogy az alagút áthalad a tervezőiroda alatt.

A gyár tűzoltóinak sikerült körülbelül 30 méternyire behatolniuk az alagútba, azonban a sűrű füst meg a nagy hő innen már visszazorította őket. Ekkor utasítást kapott a gyár tűzoltósága, hogy kérjen se-

gítséget a nyugat-közép-angliai tűzoltóságtól. Itt 16.41-kor vették a segélykérést.

A részletes adatokat azonnal továbbították Northfieldbe. Innen 16.43-kor egy gépjárműfecskenő meg egy létrás jármű vonult a helyszínre. Az állomás ügyeletes tisztje volt a parancsnok. Kings Nortonból egy további gépjárműfecskenő, Bournbrookból pedig egy hidraulikus platós gépjármű kapott utasítást a kárhelyre vonulásra.

A Leyland Carshoz érkező tűzoltó-gépjárműveket a gyár biztonsági emberei az alagút bejáratához irányították (a rajzon „A” betűvel van jelölve), ahonnan hatalmas mennyiségű füst és erős hő áramlott ki. Két tűzoltó utasítást kapott, hogy sűrített levegős légzőkészülékkel hatoljon be az alagútba a tűz fészének megállapítása céljából. A bejáraton át kiáramló füst mennyisége gyorsan növekedett.

A gyári tűzoltóktól kapott tájékoztatás arra utalt, hogy a tűz olyan alagútban keletkezett, amely része egy föld alatti komplexumnak. Mint közölték, a leghosszabb szakasz jóval meghaladja a fél mérföldet (1 mérföld körülbelül 1600 méter), és az alagút főjáratából számos helyiség és folyosó nyílik. A kérdésekre, hogy mik találhatóak az alagútban, meglehetősen ellentmondó válaszok hangzottak el. De a vélemények egybehangzóan arra engedtek követ-

ketetni, hogy a komplexumban biztosan található egy polisztiroltraktár, továbbá máglyába rakott fa rakodólapok tömeg nagy mennyiségű új gumiabroncs, körülbelül egy tucat autó, valamint számos ár és anyag, így bizonyos mennyiségű robbanógyutacs is.

Az egység utasítást kapott, hogy menjen tovább az alagút egy másik ismert bejáratához (a rajzon ez a bejárat „B” betűvel van jelölve), két tűzoltó pedig sűrített levegős légzőkészülékkel lásson hozzá a felderítéshez.

Ekkor jelentések érkeztek arról, hogy egy fél mérföldes sugarú körzetben különböző helyekről füst tödul ki. Tekintettel a gyorsan romló helyzetre, további segítséget kértek.

A legénység igen erős füstrel és jelentős hőfejlődéssel számolt be. A nagy hő az „A” jelű bejáratnál volt, és az ez a bejáraton belépő légzőkészülék tűzoltó elég biztosak voltak abban, hogy az alacsonyabb szinten levő alagút ég, ide a raktáron keresztül lehet bejutni. A raktár azonban már áthatolhatatlan volt az intenzív hő és a nagy füstfejlődés miatt.

„Proto” BA légzőkészülékkel felszerelt tűzoltók egy csoportja sugárral behatolt „B” bejáraton, újabb kísérletet téve az égő helyének megállapítására, azonban az intenzív hőben és sűrű füstben erőfeszítésük árán sem tudták megállapítani a tűz fészket. A hő olyan intenzív volt, hogy a védősisakok erősen felhólyagosodtak.

17.32-kor Wakefield, a tüzeset ügyeletes tisztje riadóztatta a rendelkezésre álló valamennyi olyan egységet, amely el van látva habszivattyúval, és utasítást adott a lehető legnagyobb habkészlet helyszínre szállítására is.

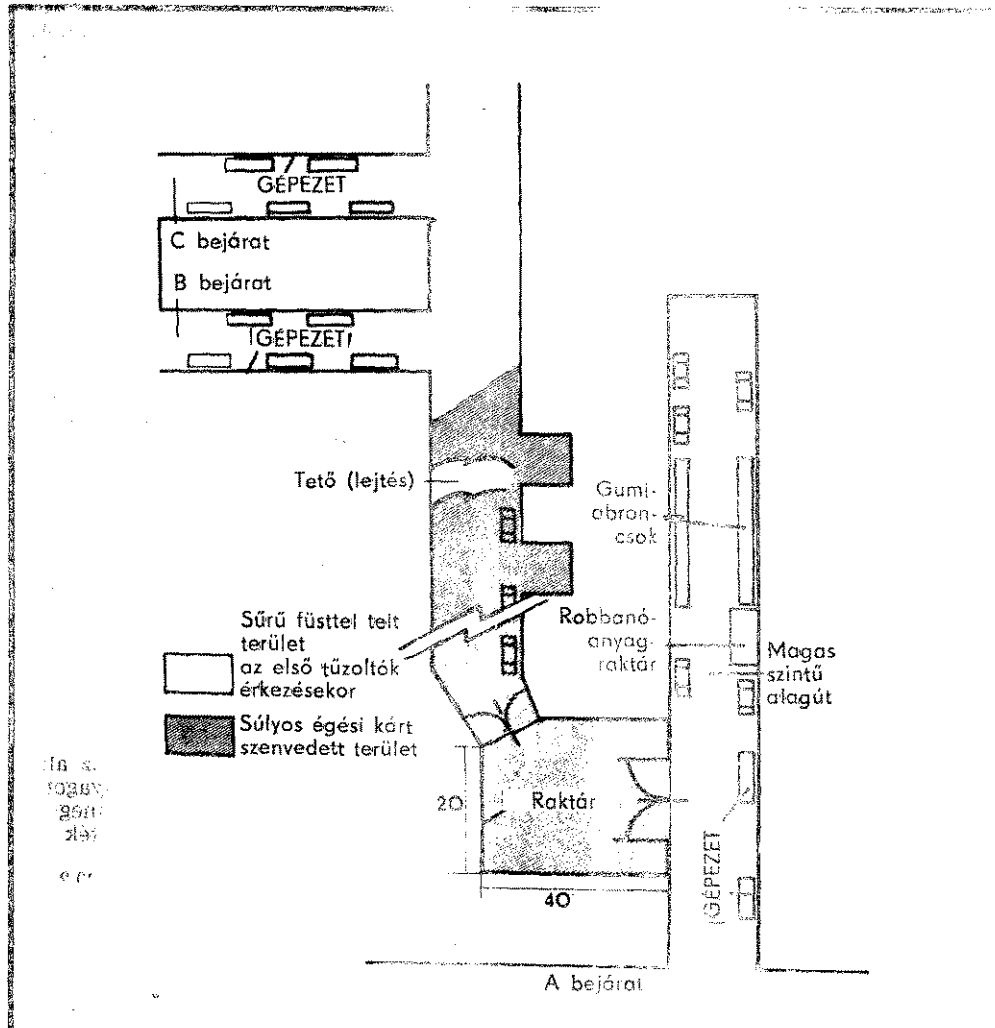
Ekkor már nyilvánvaló volt, hogy a helyzet súlyos. Sűrű, maró füst áramlott ki az alagút-komplexus összes bejáratán keresztül, és a körülmények gyorsan romlottak.

A vezetőségtől kapott további információk megerősítették, hogy:

1. Személyek biztosan nem tartózkodnak az alagút-komplexumban.
2. Az alagút sok szekciójában tűzveszélyes termékek felhalmozva.
3. Számos épület helyezkedik el az alagút-komplexum tetején.
4. Az alagút hossza mentén nagyfeszítésű elektromos kábelek, továbbá magasnyomású gőzvezetékek húzódnak.
5. Az alagút magasabb szintjén, ahová „A” jelű bejáraton keresztül közvetlenül lehet jutni, legalább öt jármű-prototípus, több száz új gumiabroncs és egy kis csatornarakta van. Ugyanakkor pótolható értékű filmeket és feljegyzéseket, valamint páratlan és szerfelett értékes készlet-típusokat is tárolnak.

Ezek az információk az igazgatóság által a komplexumról szolgáltatott résztervjakkal együtt igen fontos szerepet kaptak a várhatóan igen hosszúra nyúló tűzoltás stratégiájának megtervezésében.

Erosítés érkezett. Az első egységet „A” bejáratához állították és utasítást

ak, hogy amint elegendő anyag van a helyszínen, avatkozzanak be. Az elsődleges éi az volt, hogy megpróbálják feltölteni abbal a magasabb szinten levő alagutat, s ezzel elejét veszik a tűz átterjedésének a zomszédos komplexumban levő intenzív ónából. További egységeket helyeztek el a B" bejárathoz. Az alagútban most már el is elhelyezhetetlenek voltak a körülmények, ezért a légzőkészülékben működő összes rőt visszarendelték.

Ezután, elegendő embertartalékot hagyva, tehermentesítették a habbal oltást végző gységeket. Ezek a tűzoltók még az alagút ejárátán kívül is jelentős füstben és hőben dolgoztak, és a magasabban levő bejáratnál légzőkészüléket kellett használniuk.

Hardman és Black tiszték a beavatkozások ebben a szakaszában megtekintették a helyszínt. A tűzterület alapos vizsgálása és már tervezett, valamint az elvégzett te- ákenységgel való megismerkedés után **ardman** átvette a parancsnokságot.

Miközben összehangolt erőfeszítés folyt a írom egység bevetésével, légzőkészülék- el felszerelt csoportok próbálták előreljutni unál a belépési pontnál, amelyről most ár bebizonyosodott, hogy a legalacsonyabban fekszik (a rajzon a „C” bejárat).

Körülbelül 19.30-kor a füst első ízben ökkent észrevehetően, tehát több mint y órával azután, hogy megkezdtek a nagy adósságú hab használatát. Teljes mérték- n kihasználva a füst enyhe ritkulását, **ardman** és **Black** megtekintette a hely- ínt, és észrevette, hogy a tűz fészke a ” bejárathoz vezető folyosón túl van. gy légzőkészülékkel felszerelt tűzoltókból é csoport megkezdte a habbal való oltást ében az irányban.

Fontos tudni, hogy noha most már látni netett a tüzet és bömbölő pokolra emlé- ztető hangját hallani, a rendkívül erős isugárzás megakadályozta a tűz irányá- n való további behatolást.

Azok a légzőkészülékekkel felszerelt egy- gek, amelyeket korábban „áttörésre” rveztek, fekvő helyzetben kezdték meg inkájukat két további habsugárral. A rülmények súlyossága folytán 10 per- nként váltani kellett a sugárvezetőket.

Szoros összeköttetést tartottak fenn a be- ratok között. Az alagútból kilépő füst rúsége tovább csökkent, és a füstbe gőz veredett. Szóba került, hogy ne vonják-e ssa a habbal működő egységeket, de ezt gondolatot elvetették, méghozzá azért, ért úgy vélték, hogy a tűz nem érte el ég a komplexum felső szintjét, és a nagy dősságú hab további folyamatos haszná- ában látták az egyetlen lehetőséget a tűz ábbi terjedésének megakadályozására.

A rendszeres kísérletek az „A” bejáraton ló átjutásra megerősítették, hogy a hősu- rzás határozottan kizárja a bejutás lehe- égét.

A sugárvezetők fáradtságos munkával ha- ltak, miközben intenzív hő sugároztak alagút, a hullámosított acéllemez falak alagútban, és a tűz konvektív hője is zszelt.

Nyilvánvaló volt, hogy még több óráig tó kemény munka van hátra. Így azért,

hogy elegendő tartalék álljon rendelkezé- re és friss erőről is gondoskodhassanak, to- vábbi négy brigádot kértek a helyszínrre.

A hő elkezdte szedni az áldozatait: töb- ben összeestek. A gyári rendelésben és a helyi kórházban részesítették kezelésben őket.

Nemsokára teljes váltásra került sor, 22.30-kor 10 tűzoltóbrigád érkezett a hely- színrre. Az új brigádok megérkezése után további előreljutást sikerült kiesikarni, bár még mindig nagyon lassan, mert a körü- mények embertelenek voltak.

A továbbiakban lehetővé vált a habfej- lesztő berendezés visszavonása. Ebben a stádiumban az volt a jellemző, hogy rop- pant mennyiségű gőz szökött ki az alagút bejáratain.

Jelentették, hogy a nagy kiadósságú ex- pandálhabbal működő egységeket vissza- vonták, és öt gépjárműfecskendő van üzemben.

FÜLDMONITOROK

A sugárvezetők egy ideje állhatatosan haladtak az alagútnak egy olyan szakasza felé, amely beomlott. Amikor azonban el- érték ezt a szakaszt, meg kellett állniuk. Kímélésük érdekében földmonitorekat áll- lítottak üzembe az összeomlott hely terüle- tének hűtésére. A monitorok elég sokáig működtek, különösen nehéz volt a sugárral áthatolni a törmeléken a távoli oldalon még mindig égő anyagok hűtése céljából.

Egy újabb segédbrigád végül is utat ta- lált a beomlott tetejű szakasz körül. Há- rom sugárral kitartóan haladtak tovább az alagút azon részébe, ahol a tűz fészket felfedezték. A hő és a nedvesség még erős volt. Gyámokát és támaszokat használtak. Ezekre azért volt szükség, hogy megakadá- lyozzák a tető gyenge szakaszainak újabb beszakadását.

Szombaton, körülbelül 08.00-kor, a légző készülékkel felszerelt brigádoknak végül i sikerült bejutniuk a felső szinten át, és ta lálkoztak azokkal a brigádokkal, amelyel végigverekedtek magukat egy soha vége nem érőnek tűnő alagúton.

A „stop” üzenet 09.10-kor hangzott el jelezve, hogy három sugár és hat légzőké szülék még használatban van.

09.20-kor egy másik tűzoltó került kór házba hő okozta kimerültség miatt, am alátámasztja azt, hogy a tűz kitérésénél felfedezése után 17 órával még mindig ke mények voltak a körülmények az alagút ban.

ÁLLÓDÁS MÉRTEKE

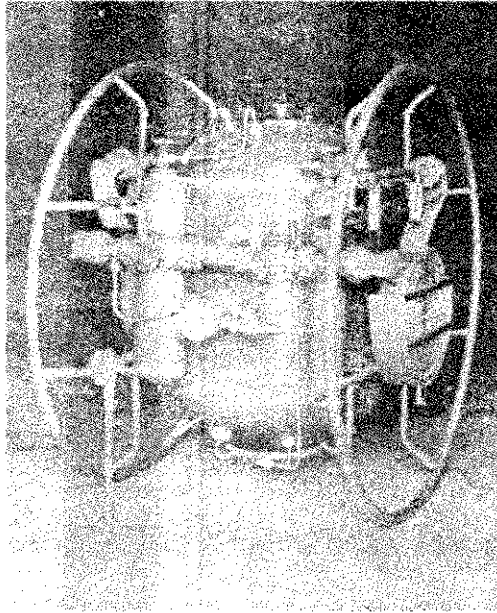
Az alagút felső szintjének átvizsgálás feltárta, hogy a tűz érintetlenül hagyta az itt levő javak többségét, bár körülbelül 11 százaléukat a hő súlyosan megkárosította és többségüket füstokár is érte. Ezzel szem- ben a fő alagutat oly tökéletesen tönkre- tette a tűz, hogy eltekintve néhány eltor- zult autókarrészétől, itt csak hamudom- bok maradtak.

Szombaton és vasárnap folyamatosan ha- ladtak a mentési, lefejtési és hűtési mun- kálatok, amiket a mentesítő brigádok vé- geztek. Vasárnap hatalmas ventilátorokat használtak a hűtés elősegítésére és a mun- kakörülmények javítására.

Néhány részt különösen nehéz volt hűte- ni, és valószínűnek vélték, hogy az alagút acélszerkezete feletti éghető anyagot az alagútbeli tűz által fejlesztett hő meggyúj- totta. A gyár vezetőségét értesítették erről a veszélyről.

A következő hét csütörtökjén 20.20-kor a tűzoltóság bevonult állomáshelyére, és a gyári egységekre bízta a további ügyeletet.

Fordította:
Nagy Levente

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

A századforduló éveiben kialakult szódabikarbóna alapú oltóport lényeges szerkezeti vagy összetételi változtatás nélkül a 40-es évek végéig általánosan használták. Ebben az időszakban gyártott oltóporok összetétele általában: kb. 95% szemcsézett szódabikarbóna (nátrium-hidrogén-karbonát), kb. 3% csomósodásgátló adalék (pl. kovaföld) és kb. 2% egyéb hatásfokozóból állott. Az ilyen szerkezetű oltóporok tűzoltási hatékonysága mérsékelt, eredményesen csak a parázssra égő anyagok, valamint a nehéz szénhidrogének és vegyületeik oltására használhatók.

A szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonyságának fokozására irányuló fejlesztési munkák elvezettek az ún. lángoltó porok kifejlesztéséhez és gyártásához.

A szódabikarbóna alapú lángoltó porok különböző vegyületekkel lőrténő adalékolására szerte a világon, így hazánkban is számos recept kapott szabadalmi oltalmat.

Korábban és a küzelmúltban végzett összehasonlító tűzoltási kísérletek tapasztalata szerint a különféle gyártmányú, szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonysága közel azonos.

A hatékonyság számszerű értékét tekintve valamennyi vizsgált por kielégíti az MSZ 1040-es szabványokban megjelölt követelményeket, de lényegesen nem múlják felül őket.

Az Elzett Művek szervezésében végzett tűzoltási kísérletek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a porraloltás tűzoltási hatékonyságát elsődlegesen a készülék teljesítmény-, illetve a töltet mennyiségi növelésével lehet javítani.

HIVATÁSOS ÉS VÁLLALATI TŰZOLTÓ-PARANCSNOKOK, TŰZVEDELMI ELŐADÓK!

Tűzoltókészülék-készletek meghatározása alkalmával a létesítmény tűzvédelmi követelményeinek megfelelően szorgalmazzák a nagy teljesítményű porraloltók készletbe állítását.

A gyártmányunkat képező valamennyi új készülék a jól bevált PYROMATT BCE jelű oltóporral kerül kiadásra!

BERUHAZÓK, FIGYELEMI!

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést.

Multicar-25 típusú alvázra szerelt 2×250 kg-os porraloltó, IFA W50 típusú alvázra szerelt P 1500-as porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

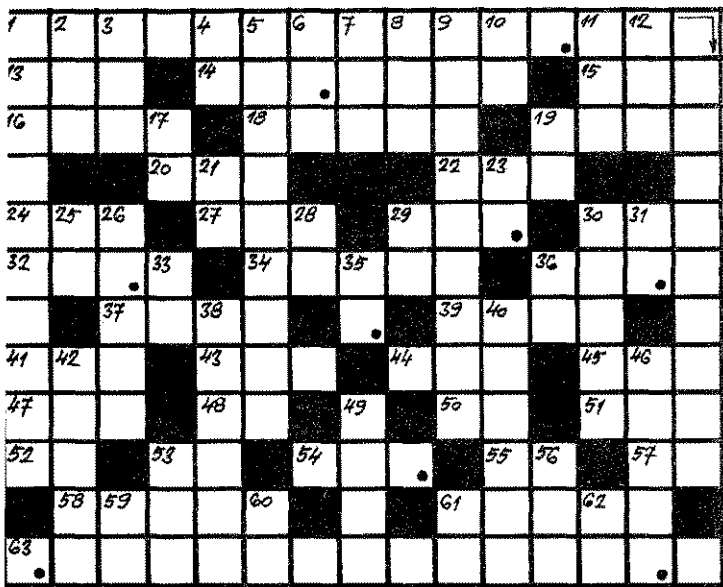
Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki osztályvezető

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

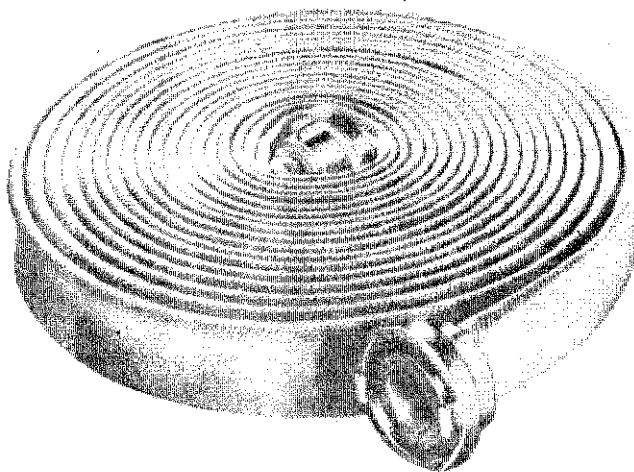
Irányítószám: 1388, Pf. 99.

(X)

A KORSZERŐ TŰZVÉDELEM
MINDEN ESZKOZE
EGY HELYEN: A

-NALI

Gumirozott, szintetikus, nyomáspróbázott,
műbizonylattal ellátott,
52 mm-es és 75 mm-es szerelt

1. A JÁRMŰBALESETEK LEG-
GYAKRABBAN ELŐFORDULÓ
FAJAI — TÖBBEK KÖZÖTT —
EZEK (folyt.: függ. 1.). 13. Fizikai
fogalom. 14. Heverő. 15. Egyesület-
hez tartozik. 16. Kismalac. 18. Kép-
lékeny anyag. 19. Fogvasztotta. 20.
Erre a helyre. 22. Dunántúli köz-
ség. 24. A felhőtlen ég színe. 27.
Ilyen tag is van. 29. Bagoly. 30.
Nullánál több. 32. Díszes ülőhely.
34. Női név. 36. ... egészséget. 37.
Legmagasabb atlétikai szervünk,
röv. 39. Egyik fő égtáj németül. 41.
Folyó spanyolul. 43. Festmény. 44.
Vízinövény. 45. RRRRR! 47. Dér
betűi. 48. Száj latinul. 50. Fél sajt!
51. Tó németül (ék. fel.) 52. Ismét
ne. 53. Repezdaráb! 54. Az össze-
adás szava. 55. DÜ. 57. Nusi azonos
hangzói. 58. Van hozzá ereje. 61.
Hajnalban. 63. A FÜGGŐLEGES 1.
FOLYTATÁSA (folyt.: függ. 9.).

Sáv betűi. 9. A VÍZSZINTES 63.
FOLYTATÁSA. 10. Keresztül. 11.
Azonosak. 12. Kevert tea! 17. Ik!
19. EEEE. 21. Ellentétes kötőszó. 23.
Q! 25. Vércsatorna. 26. Bús. 28.
Felvigyázó. 29. Vissza: mint 23. 30.
Fákkal benőtt. 31. Görögni kezd!
33. Nátrium. 35. Európai nép. 36. A
30. sor első betűi. 38. Jugoszláv
város. 40. Arra hajít. 42. Nem oda-
ki. 46. Rakná. 49. Ide-oda mozog.
53. Az erő fizikai mértékegysége.
56. Combia finom étel. 59. Izom-
kötő. 60. Rangjelző. 61. Kert párat-
lan betűi. 62. Hamis.

Megfejtésül a következő sorokat
kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 1.,
vízsz. 63., függ. 9.

Be kell küldeni továbbá a pon-
tokkal megjelölt kockákban levő
betűkből összeállítható szót: gy-
kori járműbalesetet okoz ez is.

A megfejtők között könyvtulvá-
nyokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. no-
vember 25.

K. I.

A 9. számban megjelent keresz-
tjérvény megfejtése a következő:
JÁRMŰ, GÉPJÁRMŰ, KÜZÜTI
VILLAMOS, VASÚTI, VÍZI JÁR-
MŰ; ÉS EGYEB TŰLTERHELÉS.

A pontokkal megjelölt kockákban
levő betűkből összeállítható szó:
ÖSSZEÜTKÖZÉS.

Könyvtulványt nyertek: Barna
János, Budapest; Dr. Csóvári Er-
vin, Vác; Fogarasi Imréné, Baja.

A nyerményeket postán küld-
jük el.

1. A VÍZSZINTES 1. FOLYTATÁ-
SA (folyt.: vízsz. 63.). 2. Izomban
rejlők. 3. Régi hossz mérték. 4. Azo-
nosak. 5. Írásbeli üzenetek. 6. A
vízsz. 34. Kiskorában. 7. VEA. 8.

ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Kérjük előfizetőinket, hogy átutalással vagy a mellékelt csekken december
16-ig szíveskedjenek befizetni az 1980. évi előfizetési díjat. Lapunk példá-
nyonkénti előfizetési díja egy évre 36,- Ft. Továbbá az 1979. február havi
számban megjelent értesítés alapján az 1979. évi különbözeti díjat (példá-
nyonként 11 x 50 fillért, összesen 5,50 Ft-ot) az 1980-as előfizetési díjjal
együtt kérjük befizetni.

Címünk: 1903 Budapest, Pf.: 314. Telefon: 331-160/259 mellék.

A lap küldésével kapcsolatos esetleges reklamációjunktól, a példányszám
módosításáról, illetve a lakcímváltozásról ezen a címen értesítsék kiadó-
hivatatalunkat.

Felhívjuk azon Kedves Olvasóink figyelmét, akik a jövő évben nem kíván-
ják lapunkat előfizetni, legkésőbb december 1-ig értesítsék szerkesztőségün-
ket, s a folyóirat 1979. évi áremelésével kapcsolatos különbözeti díjat (havi 1
példány után 1 évre 5,50 Ft összeget) rendezzék.

MŰSZAKI ÁRUT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

Nagykereskedelmi értékesítés

8. SZ. OSZTÁLY

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 61.
Telefon: 115-800/52 — 310-362

Készpénzért vagy csekkfizetésre
törtendő értékesítés

MŰSZAKI ÁRUK BOLTJA

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.
Telefon: 115-800/25

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VI.,
Izabella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság
Felelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108
79.2543/2-10 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314

RENDKÍVÜLI GYAKORLAT

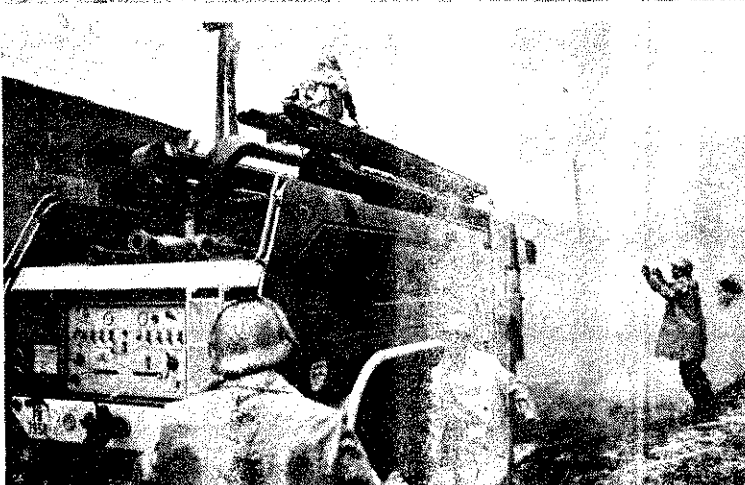
Szolnok megyében augusztus 8-9-én mintegy 20 ezren, diákok, dolgozók, tűzoltók „rendkívüli időszakra” készültek fel. Vonattal, aut busszal kitelepültek a városból. Húsüzemükben bemutatták, hogy állnak át a termeléssel. Kengyel községben az elzárkózást, a mezővárosi tsz-ben a nagyzemai gazdaság komplex védelmét oldották meg.

Vasárnap került sor a legösszetettebb gyakorlatra. A feltételek szerint nukleáris csapás érte Szolnok városát. Ez ellen kellett felvenniük a harcot az összevont polgári védelmi erőknek a papírgyár melletti területen.

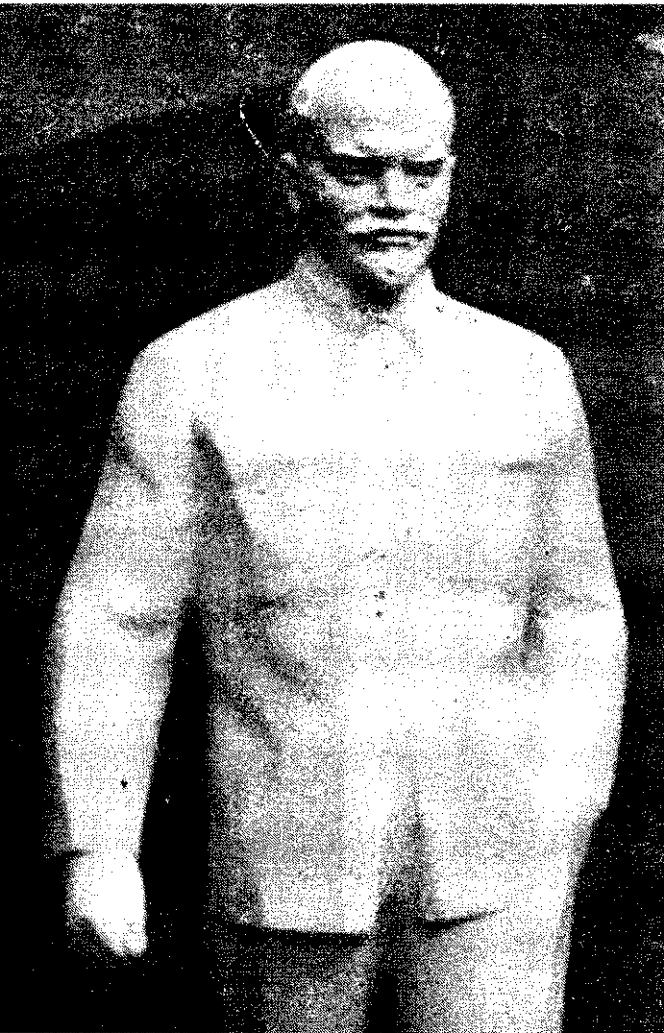
A tűzvédelmi feladatok fő szervezője Kun István tű. őrgyvezető. Hónapokig tartó előkészítő munkával, többszörös biztosítással szervezte meg a mintegy 80 tűzoltót foglalkoztató gyakorlatot. Tízene tűzoltó gépjármű állt készenlétben, hogy vezényszóra tűzkaput nyissa, illetve részt vegyen a terület tüzeinek oltásában. Alaposan „előkészítette” a tűzkapu várta őket. Két helyen is útjukat állták a 80-90 m²-es, tűzveszélyes folyadékkal teli árkok. A feldúlt, „nukleáris” csapás éter talajon nehezen haladtak előre gépeikkel. Húsz percen át tartott a küzdelem a lángokkal. Szolnok, Hajdú-Bihar és Békés megyei tűzoltói, vízágyú és kézi védősugarak fedezete mellett, porsugarakkal harcoltak a lángolás megszüntetéséért. Ezután vették át a „terepet” a habágyú, hogy eloltsa a tűzveszélyes folyadékarkok tüzeit.

Összehangolt, fegyelmezett munkával hamarosan nemcsak a tűzkaput, hanem utat is nyitottak a mentőegységeknek: tolólapos gépeknek, a műszaki mentőknek, az egészségügyieknek, hogy városmennyien gyakorolhassák a „rendkívüli időszakra” való felkészülést.

Sz. Lovász Ilo

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXXI. évf. 11. sz.

1979. november

*Éljen
a Nagy Októberi
Szocialista Forradalom
62. évfordulója!*

KÉPES ÖSSZEÁLLÍTÁSUNK A 2-3. OLDALON

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

BUDAPEST, 1979. NOVEMBER 2-ÁN

ELVTÁRSAK!

A kommunisták és az egész haladó emberiség ünnepli korunk kiemelkedő eseményét, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmét és annak 62. évfordulóját.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom az emberiség történetében először teremtette meg a dolgozó nép hatalmát. Győzelme az egész világon meggyorsította a társadalmi haladás folyamatát. A szocializmus – amelynek ellenségei már születése napján közeli bukását jósolták – korunk megdönthetetlen realitása lett. Létrejött, megerősödött a kommunizmust és a szocializmust építő szabad népek közössége, a szocialista világszisztem. A gyarmati rendszer összeomlott, az imperialisztikus történelmi mértékkel mérve védekezésre kényszerült.

Olyan korban élünk, amelyben a történelem tapasztalataiból okulva egyre több és több nép ismeri fel, hogy a kapitalizmussal szemben a szocializmus jelenti a jövőt, hogy a szocializmus és a társadalmi haladás egymástól elválaszthatatlan.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme minőségi változást hozott a háború és béke – az emberiség sorsát alapvetően érintő – kérdésében. A szovjet állam történelme a szovjet hatalom első alapvető okmányától – a lenini békedekrétumtól – kezdve egészen a Szovjetunió új alkotmányáig egyértelműen mutatja, hogy a szocializmus első állama örökre zászlajára írta a békét mint külpolitikájának legfőbb alapját. Meggyőzően igazolja ezt az a számtalan kezdeményezés, gyakorlati lépés is, amelyek a Szovjetunió, a Varsói Szerződés tagállamai az utóbbi években tettek és tesznek.

ELVTÁRSAK!

A magyar nép, a munkásosztály társadalmi haladásáért vívott küzdelme 1917 óta szorosan összekapcsolódott a világ első szocialista államának történelmével. A Kommunisták Magyarországi Pártjának megalakulása, a Magyar Tanácsköztársaság létrejötte, népünk legjobbjainak harca a nemzeti függetlenségért, részvételünk a fiatal szovjet állam védelmében, a fasiszmus és a háború elleni közös küzdelem, hasonlóképpen, mint a szocialista építőmunkában elért eredményeink, mind elválaszthatatlanok a Nagy Októberi Szocialista Forradalomtól.

A forradalom eszméihez hűen munkálkodunk azon, hogy kedvező feltételeket biztosítsunk szocialista építőmunkánk számára és hozzájáruljunk a béke, a társadalmi haladás egyetemes ügyéhez.

Pártunk XI. kongresszusának határozata és a fejlett szocialista társadalom építésének programja világosan mutatja népünk számára a további felemelkedés útját. A kitűzött feladatok megvalósítása egész népünkötl helytállást, fegyelmezett munkát igényel.

A Belügyminisztérium személyi állományának megtisztelő kötelessége, hogy a szocializmus ügye iránti elkötelezettséggel, esküjéhez híven dolgozzon az állam- és közbiztonság további szilárdításán, államhatárunk rendjének biztosításán.

A Belügyminisztérium személyi állományának; rendőrnek, határőrnek, tűzoltónak egyaránt feladata, hogy szilárdítsa dolgozó népünk és a fegyveres testületek közötti összeforrottságot, magas fokú hivatástudattal és felelősséggel tegyen eleget internacionalista kötelezettségének, erősítse a testvéri szocialista országok belügyi szerveivel a barátságot, az együttműködést.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 62. évfordulója alkalmából köszöntöm a Belügyminisztérium személyi állományát, és elvárom, hogy – a XII. kongresszusra, felszabadulásunk 35. évfordulójára készülve – a jövőben is magas fokú hivatástudattal, fegyelmезetten teljesítse az állam és a közbiztonság védelmével kapcsolatos feladatait.

Éljen a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 62. évfordulója!

BENKEI ANDRÁS
belügyminiszter

Ünnepek kitüntetésével

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 62. évfordulója alkalmából kitüntetésű ünnepség volt a Parlamentben.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Belügyminisztérium területén végzett eredményes munkájuk elismeréseként – a belügyminiszter előterjesztésére – a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta **Kovács György** elvtársnak, az MSZMP Belügyminisztériumi Bizottság első titkárnak, a Vörös Csillag Érdemrendet kapta **Kun István**, az MSZMP BM Határőrségi Bizottságának első titkára.

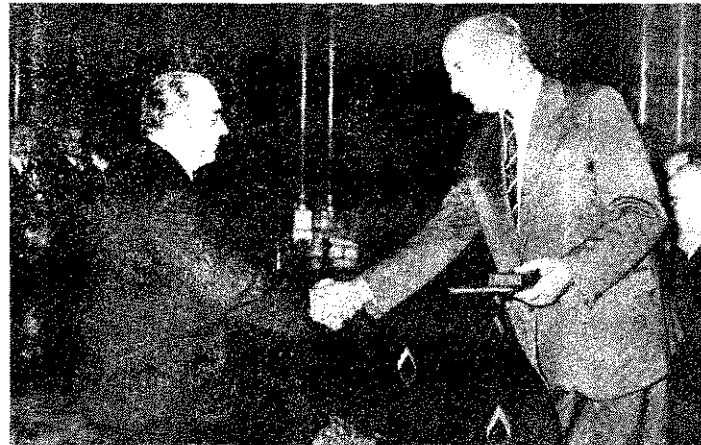
★

A Belügyminisztériumban rendezett ünnepségen a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Belügyminisztérium területén végzett eredményes munkájuk elismeréséül – a belügyminiszter előterjesztés alapján – Vörös Csillag Érdemrenddel tüntette ki **Bakos János**, **Cselma Sándor** r. ezredest, **Beszteri Lajos** t. alezredest, **Gyuro Géza** r. alezredest, négy személynek pedig a Kiváló Szolgálatért Érdemrendet adományozta. A Haza Szolgálatáért Érdeméremet tíz, a Közbiztonsági Érem, illetve a Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát belügyi dolgozó kapta meg.

Az elismeréseket **Benkei András**, az MSZMP KB tagja, belügyminiszter adta át.

Az ünnepségen részt vett **Gál Ferenc**, az MSZMP KB közigazgatási és adminisztratív osztályának helyettes vezetője, **Kovács György**, az MSZMP Belügyminisztériumi Bizottságának első titkára, **Kun István** h. ezredes, az MSZMP BM Határőrségi Bizottságának első titkára, továbbá a Belügyminisztérium tábornoki és parancsnoki karának tagjai.

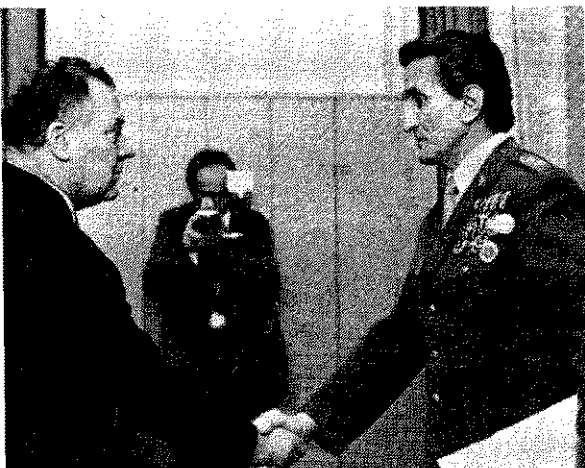
Az ünnepséget követő fogadáson **Gál Ferenc** mondott polgári köszöntőt.

Kovács Györgynek, az MSZMP Belügyminisztériumi Bizottsága titkárnak a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozták

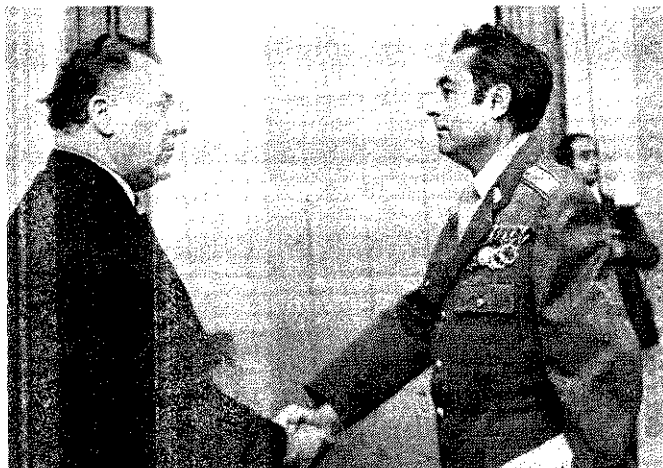
Az ünnepség vendégei a diszparancsot hallgatják

Beszteri Lajos
tű. alez.,
a Tűzvédelem c. lap
főszerkesztője
átveszi a magas
kitüntetést

Iker János tű. zls.
a Haza
Szolgálatáért
Erdemérem
arany fokozatát
kapta

A Tűzbiztonsági
Érem
arany fokozatával
tüntették ki:
Horváth Lajos
tű. ftőrm.-t és ...

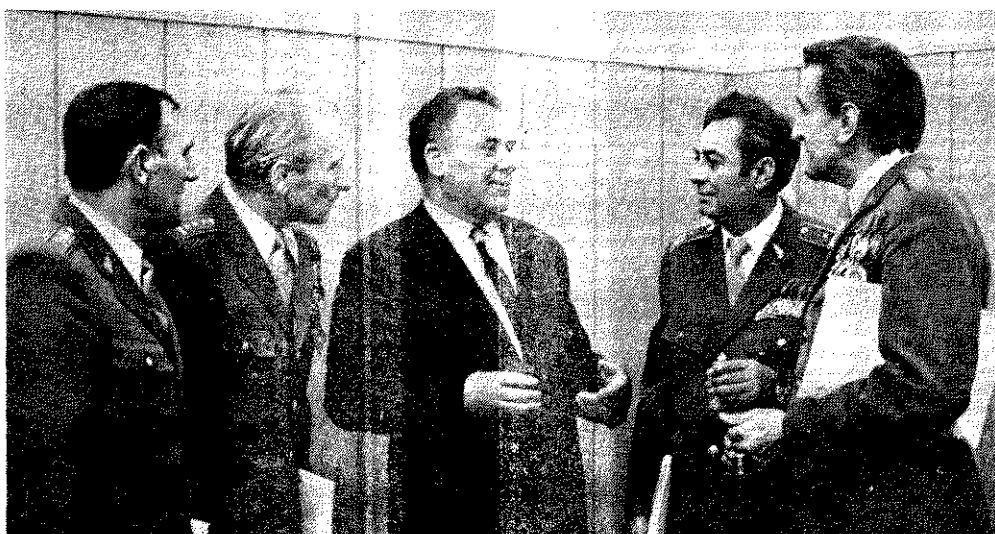

... Németh Ferenc
tű. ftőrm.-t

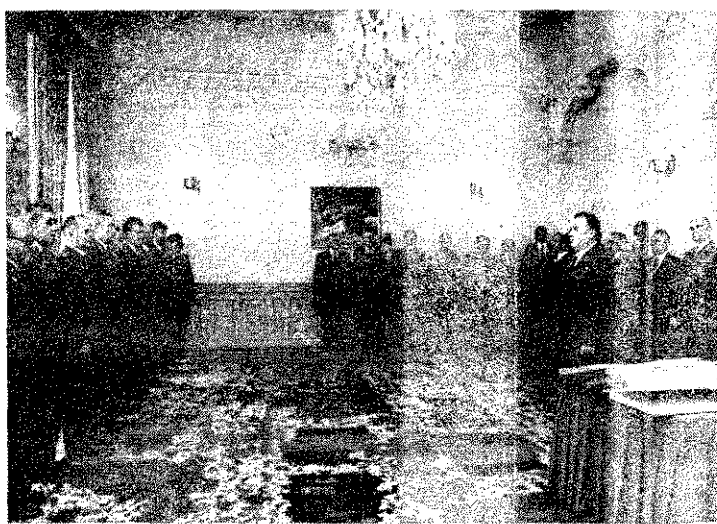
belügyminiszter elvtárs kitüntetett tűzoltókkal
beszélget

István tű. zls.-nak, a VIII. kerületi tűzoltó-
szakszervezet elnöke a Munka Erdem-
érem fokozatát adományozták. A kitüntetést
kerületi pártbizottságon Szabó István, az
P VIII. kerületi bizottságának első titkára
adta.

A Mező Imre úti
temetőben
megkoszorúzták
az ellenforradalom
elleni fegyveres
harc hősi
halottainak
emlékművét.
A fegyveres erők
és testületek
koszorúit Papp Dezső
vezérőrnagy,
Ladvánszky Károly
vezérőrnagy
és Nagy György
ezredes helyezte el.

A Belügyminisztérium újítómozgalmának fejlesztése érdekében 1978. január 1. és december 31. közötti időszakban újítási verseny indult. Ennek eredményét értékelték október 4-én a BM Központi Klubban. Az ünnepségen – amelyen megjelent Gál Ferenc, az MSZMP KB közigazgatási és adminisztratív osztályának helyettes vezetője, dr. Pusztai Gyula, az Országos Tűzvédelmi Hivatal elnöke, Kovács György, az MSZMP Belügyminisztériumi Bizottságának első titkára és dr. Pál Antal vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes – Benkei András belügyminiszter kitüntetések, elismeréseket adott át.

A verseny eredményeként az előbbi évekhez viszonyítva 1978-ban jelentős fejlődés következett be. A hasznosításra elfogadott újítások száma majdnem megháromszorozódott, ami jól szolgálta a takarékosági mozgalmat is.

Október 1–5. közötti időben hazánkba látogatott a finn Belügyminisztérium Tűzvédelmi Főosztályának küldöttsége. Pentti Ruuhonen, a BM Tűzvédelmi Főosztály vezetője, Lauri Relander, a BM Tűzvédelmi Főosztály általános tervezési osztályának vezetője és Antero Puuka, a BM Tűzvédelmi Főosztály műszaki osztályának mérnöke. Látogatásuk célja a magas- és közepmagas épületek, valamint a lakótelepek tűzvédelmének tanulmányozása. A delegációt az országos parancsnok szakmai megbeszélésen fogadta és tájékoztatót tartott tűzvédelmi kérdésekről.

Megttekintették a Semmelweis Orvostudományi Egyetem magas-épületét, a BKV új, 12 emeletes munkásszállóját, ott egy III-as riasztást néztek végig. Lakótelepeink közül a kelenföldi lakótelepen jártak. Budapesti körútjuk végéig a fővárosi parancsnokságon értékelő megbeszélést tartottak. Itt-tartózkodásuk alatt Pécsre és Szekszárdra is ellátogatott a küldöttség. Pécsen meghallgatták a város főépítésznének előadását a város építési koncepcióiról, majd egy 24 emeletes lakóépületet tekintettek meg. Szekszárdon tájékoztatót, városnézést, valamint egy közepmagas lakóépület helyszíni szemlélését vettek részt a vendégek. Szentendrén az EMI tűzállósági laboratóriumát tekintették meg. Látogatásuk záróprogramjaként a Tűzoltómúzeumban jártak, ahol a kiállítási anyagokon túl a közepmagas lakóépületekben keletkezett tüzesetek dokumentumait tanulmányozták.

Az augusztus 10-én a Duna Intercontinental Szállodában kezelt tüzesetnél végzett kiemelkedő munkájuk elismerésül, gyors és szakszerű beavatkozásért, a bátor helytállásért, a példán végrehajtott mentési munkálatokért a Magyar Népköztársaság belügyminisztere kitüntette a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatával: Papp Sándor tű. alez.-t; ezüst fokozatával Tolnai László tű. zls.-t, Varga Bálint tű. szds.-t, Varga István ftorm.-t; bronz fokozatával: Herczeg Tibor és Mosch László örm.-eket. A Tűzbiztonsági Érem arany fokozata kitüntetést kapták: Antal Imre tű. alhdgy., Burai János tű. törm., Németh József tű. zls., ezüst fokozatot: Kovács János tű. törm., Kovács János örm.; a bronz fokozatot Nemes Károly tű. örm.

A BM Tűzoltóság országos parancsnoka dicséretben és pénzügyi jutalomban részesítette: Somkuti Ferenc tű. alhdgy., Bauer István tű. ftorm., Huszák György tű. ftorm., Nagy Dezső tű. törm., Gál István tű. törm., Göndör Márton tű. zls., Harkai Gusztáv tű. ftorm. elvtársakat.

A fővárosi parancsnok Totzl Károly tű. alez.-nek, Briber Ignotus tű. ftorm.-nek, Varga Sándor tű. szkv.-nek, Kustán Sándor ftorm.-nek és dr. Fekete Dénes tű. hdgy.-nak adott át dicséretet és pénzügyi jutalmat.

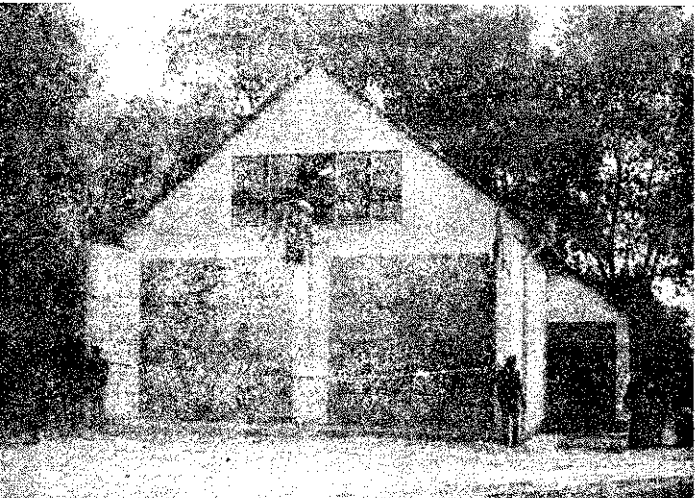

A megnövekedett tűzvédelmi feladatok ellátása érdekében a ninvárosi tűzoltó-parancsnokság laktanyaépületét kibővítették új tűzoltó technikával látták el. Az ünnepélyes átadáson részt vettek a megyei tanács és tűzoltó-parancsnokság, valamint a ninvárosi társadalmi szervek képviselői. Az ünnepségen az örmény tagjai közül 50-en részesültek kitüntetésben és jutalom

Közelmúltban a tűzvédelem érdekében kifejtett jó munkájáért a belügyminiszter a Tűzbiztonsági Erem arany fokozatát adományozta Szonntag Andrásnak, az ÁGOK műszaki osztályvezetőjének és Farkas Imre elvtársnak, a Zala megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat igazgatójának.

A kitüntetések dr. Kovács Mihály tű. ezds., a BM TOP osztályvezetője, illetve Jánoki Lajos tű. alez., megyei parancsnokhelyettes nyújtotta át.

A tűzoltószertárat avattak Martonvásáron. Dr. Szabó József, a Pécsfehérvári járási hivatal elnökhelyettese adta át a nagyszabású önkéntes tűzoltóknak és lakosainak társadalmi összefogásából épített tűzoltóotthont.

Az avatási ünnepségen felvonultak a múlt és a jelen fecsenyendői. Nagy sikere volt a „hetvenen” felüli veterán raj kocsicskendő-szerelésének.

A fővárosi VIII. kerületi tűzoltóság Magyar László KISZ-alapszervezete a közelmúltban tizenöt apróságnak rendezett névadót. Benyinyi Andrea, Dani Tímea, Erdei Sándor, Göbölös István, Hegyesi Róza, Jedlicska Piroška, Jezsik Anikó, Kiss Erika, Magyar Magdolna, Matus Mária, Orosvári Ilidiko, Pintér Balázs, Spiller Erzsébet, Tóth Andrea, Zsolták Éva Mária szüleik és névadóik társaságában igen jól érezték magukat életük első „összejövetelén”.

A fővárosi tűzoltó-parancsnokság KISZ-alapszervezete szeptember 30-án a Nemzetközi Gyermekév alkalmából a parancsnokság dolgozóinak gyermekei részére gyermeknapot rendezett. A gyermekek nagy érdeklődéssel és kíváncsisággal vették birtokukba az udvaron felállított gépjárműfecskenyendőket és a különleges szereket, melyekre fel is ülhettek, használhatták a tűzoltósisakokat, működtethették a szirénákat.

Tűzvédelem

Tűzvédelem

Tűzvédelmi üzemmérnökképzésre tett javaslatot hétfői ülésén az Országos Oktatási Tanács, amely Polinszky Károly oktatási miniszter elnöklétével tanácskozott. A testület megállapította, hogy népgazdaságunkban a korszerű tűzvédelem – amely életet, társadalmi és személyi tulajdont óv – egyre összetettebb, bonyolultabb felkészültséget igényel; javasolta az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskolán a tűzvédelmi üzemmérnökképzés bevezetését.

A Somogy megyei tűzoltó-parancsnokság párt- és szakmai vezetése október 11-én a megyei törzs nyugdíjasai részére vacsorával egybekötött baráti találkozót rendezett.

A feldíszített tanácsteremben Tóth István tű. alez., megyei parancsnok fogadta a vendégeket, majd beszámolt az új technikai felszerelésekről, eredményekről, gondokról. A nyugdíjasok nagy érdeklődéssel figyelték a tájékoztatót és sok kérdést tettek fel a volt szakterületük és utódaik munkájáról.

Tűzvédelmi vetélkedőt szerveztek a Csongrád megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat szocialista brigádjai. A 8 brigád 32 fővel mintegy 1000 dolgozó képviseletében számot adott arról, mit kell tudni a vállalat tűzvédelméről.

Tűzoltó készülékek ismeretéből vizsgáztak a közelmúltban a fővárosi és a megyei tűzoltó-parancsnokságok beosztott előadói. Öt-napos tanfolyamon vettek részt, ahol vizsgabizonyítványt és ellenőrzésre szóló engedélyt kaptak.

Vizsgabizonyítványuk feljogosítja őket arra, hogy a tűzoltó készülékek javítóit és ellenőrzőit vizsgáztassák, illetve azok munkáját ellenőrizzék.

Képünkön az ELZETT Művek javító telephelyén Papp Gyula gyáregységvezető a készülékek javítástechnológiáját ismerteti.

A Belügyminisztérium 1979. évi sajtó- és propagandaterve alapján a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalával és az Igazügyi Minisztériummal közösen rendezték meg a belügyi és igazügyi tudósítók kétnapos továbbképzését. A résztvevők a ponti és megyei lapok belügyi és igazságügyi tudósítói, a rádió és televízió érintett szerkesztői, rendezői, riporterei, valamint budapesti és megyei rendőrfőkapitányságok sajtó- és propagandafőelőadói.

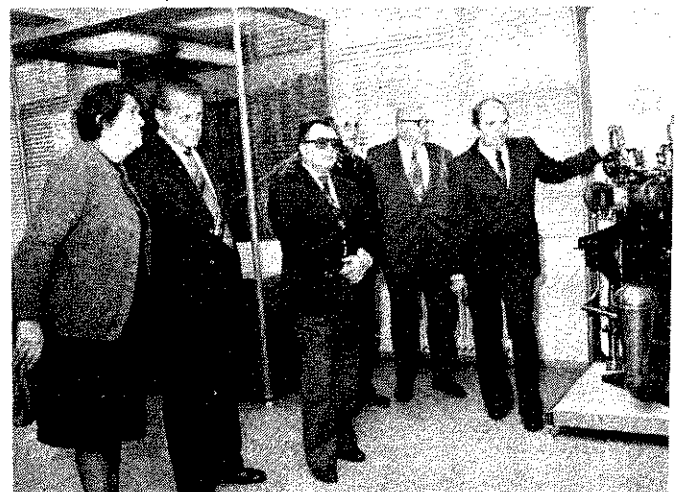
A megnyitót Bajnok Zsolt, az MT Tájékoztatási Hivatala nökhelyettese tartotta.

Október 30-án négynapos látogatásra hazánkba érkezett a C Tűzvédelmi Szövetség tanulmányi delegációja.

A delegáció tagjai voltak: dr. Stefan Major, a CSSZK Tűzvédelmi Szövetsége föderális bizottságának elnökhelyettese, a Szlovák Tűzoltó Szövetség központi bizottságának elnöke.

Karel Spalek, a pribyslavi módszertani központ és állandó látás vezetője, valamint Pavel Kosík, a Szlovák SZK Tűzoltó Szövetsége központi bizottságának tagja, az eperjesi Tűzoltó Működési Munkatársaság vezetője.

A vendégek egy napot töltöttek a Tűzoltó Múzeumban, látogatták a Közlekedési Múzeumot, valamint a szőnyi, a kromi tűzoltó-parancsnokságot és a nagyigmándi tűzoltó-egyesületet.

Valamennyi városi és járási (megyei városi) tűzoltó-parancsnokság parancsnokának és MSZMP-szervezetének*

Székhelyén

Parancsnok Elvtárs! Titkár Elvtárs!

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1980 márciusára elhatározta pártunk XII. kongresszusának megtartását. A termelésben dolgozók a pártkongresszus és hazánk felszabadulásának 5. évfordulója tiszteletére egyre nagyobb számban tesznek felajánlásokat és kezdeményeznek munkaversenyt. Személyi állományunknak a szakmai felkészültség növelésével, a szolgálat fegyelmezett, példamutató ellátásával kell hozzájárulnia a nagy jelentőségű eseményhez

A Baranya megyei tűzoltó-parancsnokság szakmai vezetése és pártszervezete — a szakmai, politikai képzettség további fokozása, az előttünk álló feladatok minél jobb végrehajtása érdekében — felhívással fordul az alapszervezet vezetőségéhez és a szakmai vezetéshez és szakmai-politikai vetélkedőt hirdet.

A vetélkedő kétfordulós és az alábbi kategóriák dolgozói vehetnek részt:

1. Tűzmelőzési főelőadók, előadók.
2. Szolgálat- és szerparancsnokok.
3. Készenléti szolgálat beosztott állományai.
4. Gépjárművezetők.

A megyei döntőt házi versenyek előzzék meg, melyeknek lebonyolításánál a megadott témaköröket és irodalmat vegyék figyelembe.

— A házi vetélkedőket a parancsnokságok és pártszervezetei szervezzék és tartják meg.

— A megyei vetélkedőt a megyei parancsnokság szakmai vezetése és pártszervezete rendezi előreláthatólag 1980. március első felében, az időpontot később közöljük.

A megyei döntő teszt formájában kerül lebonyolításra. Minden találat egy pont.

Az alábbi témakörökből kerül megnevezésre a megyei döntő:

1. Tűzvizsgálati eljárás

Irodalom: 4/1974. (VIII. 1.) BM sz. rendelet 29—30, 43—47. szakaszai. — A Baranya megyei rendőr-főkapitány és a Baranya megyei tűzoltóparancsnok együttes tasítása. — A 9/1977. (IX. 14.) BM TOP sz. általános érvényű intézkedés

* A felhívás a megye egységeihez szól.

2. Szakhatósági tevékenység

Irodalom: 4/1974. (VIII. 1.) BM sz. rendelet 49—53. szakaszai. — 34/1974. (VIII. 6.) MT sz. rendelet. — 3/1974. OT—PM rendelet — 1/1968. (I. 11.) ÉVM. — 3/1977. (I. 18.) ÉVM. — 1045/1967. Korm. sz. határozat.

3. Hatósági eljárásaink az államigazgatási törvény tükrében

Irodalom: 4/1974. (VIII. 1.) BM sz. rendelet 36—42. szakaszai. — IV. törvény.

4. Középfokú politikai ismeretek

A parancsnokságok első helyezettei vesznek részt a megyei döntőn.

1. Szolgálati Szabályzat

Irodalom: Az állami tűzoltóság szolgálati szabályzata.

2. Tűzoltási Szabályzat

Irodalom: A BM TOP parancsnokának 1/1975. BM TOP sz. általános érvényű intézkedése.

3. Vízszállítás

Irodalom: Tűzoltás vízellátása c. tankönyv.

4. Középfokú politikai ismeretek

A parancsnokságok első helyezettei vesznek részt a megyei döntőn.

1. Szolgálati Szabályzat

Irodalom: Az állami tűzoltóság Szolgálati Szabályzata.

2. Tűzoltási Szabályzat

Irodalom: A BM TOP parancsnokának 1/1975. BM sz. általános érvényű intézkedése.

3. Alapfokú műszaki ismeretek.

Irodalom: Alapfokú tűzoltó műszaki ismeretek c. tankönyv (1971.)

4. Alapfokú politikai ismeretek

A szolgálati csoportok első helyezettei (parancsnokságonként 3 fő) vesznek részt a megyei döntőn.

1. Gépjármű műszaki ismeretek

Irodalom: Gépjármű ismeretek c. tankönyv ATI.

2. Alapfokú tűzoltó műszaki ismeretek.

Irodalom: Alapfokú tűzoltó műszaki ismeretek c. tankönyv.

3. KRESZ-ismeretek

Irodalom: Legújabb KRESZ-könyv.

4. Alapfokú politikai ismeretek

A parancsnokságok első helyezettei vesznek részt a megyei döntőn.

Értékelés:

A tesztlapok értékelése az elért jó válaszok alapján pontozással történik. Egyenlő pontszám esetén villámkérdésekre adott válaszok alapján hozzák meg a döntést. A feljesítményeket csoportonként, egyéni szinten is értékeljük. A szakágankénti egyéni értékelés alapján történik a csapatértékelés. A csapatban az a parancsnokság nyeri meg a versenyt, amelynek versenyzői a legtöbb pontot szerzik a megyei vetélkedőn (valamennyi kategória együtt). Az értékelést a megyei parancsnokság szakmai és pártszervezete végzi.

Díjazás:

A városi-járási parancsnokságok első helyezetteinek díjazását a városi-járási parancsnokság határozza meg.

Magyei szinten az első helyezettek oklevélben és tárgyjutalomban részesülnek. A csapatverseny első helyezette — a megyei parancsnok által felajánlott — XII. kongresszusi emlékszerlegben és oklevélben részesül. A további helyezettek oklevelet kapnak.

A pártszervezetek vezetőségei a versenyvel kapcsolatos kérdéseket beszéljék meg a Parancsnok Elvtárral, és a személyi állomány részvételét biztosítsák.

Kérjük fel a tűzoltási-szolgálati főelőadókat a versenyre való felkészítésre, részükre ezért nem írtunk ki külön versenyt.

A versenyfelhívásunkhoz való csatlakozási szándékukat legkésőbb 1979. szeptember 15-ig — a megyei parancsnokság pártszervezetéhez — írásban küldjék meg.

Azt reméljük, hogy a személyi állományuk a versenyfelkészülés során a szakmai továbbképzés keretén túl, önszorgalomból, szabad időben is készülni fog a vetélkedőkre, szakmai képzettsége tovább növekszik, feladatait még színvonalasabban tudja végrehajtani.

A felkészüléshez és vetélkedéshez kívánunk jó munkát és erőt, egészségét.

Pécs, 1979. augusztus 31.

Elvtársi üdvözléssel:

Simara László   Kosteleczky Sándor
tű. őrgy.   tű. ezds.
alapszervi titkár   megyei parancsnok

„Joga van a jogaihoz, ismerje meg őket” — ez áll a műsorfüzet hátsó borítóján, belül pedig a jogpropaganda-hónap részletes programja október 1-től 31-ig. A Vas megyei rendezvénysorozat szervezői először helyett így summázták a lényegét: „A jogpropaganda-hónap célja a szocialista törvényesség érvényesülésének, a jogalkalmazás jogpolitikai elvei hatályosulásának, az állampolgárok jogi ismereteinek és önkéntes jogkövetésének elősegítése, jogi felvilágosítás, a megyei jogpropaganda-tevékenység fellendítése.” Hogy mindezt miért tartjuk említésre érdemesnek? Mert a tájékoztató előadások között tűzvédelmi témákat is találunk.

Óriszentpéteren október 5-én az irodaház tanácskozótermében „A tűzvédelmi szabályokról” szóló témát tüzték napirendre *Mecseki Ferenc* fhdgy. előadásában.

Szentgotthárdon ugyanekkor a szakmunkácsi művelődési házban *Kondás László* alhdyg. tartott előadást hasonló címmel.

Körmenden 11-én „A tűzvédelem helyzetéről, a megelőzést szolgáló szabályokról” beszélt *Szaller János* őrgy., városi-járásai parancsnok a TIT-klubban.

Szombathelyen 16-án a parancsnokságon rendezett előadáson *Szilágy József* szds. tájékoztatta a résztvevőket „A vállalatok, intézmények tűzvédelmi szabályozó jogi rendelkezéseiről”.

Mindenképpen hasznos kezdeményezés; a tűzoltószervek ezúttal is éltek a felvilágosítás lehetőségével.

„A tűzvédelem társadalmi feladat” címmel kiállítás nyílt október 8-án Kőszegen, a Jurisics-várban. Szervezői időszerepükre törekedtek és a tapasztalatokból indultak ki, amikor a lakosságot leginkább érintő és érdeklő tűzvédelmi szabályokra összpontosították mondanivalójukat. Az érdeklődők tájékozódhattak a tűzjelzés, a lakóházak, a fűtőolaj- és a gépkocsitárolás legfontosabb tűzvédelmi tudnivalóiról, a gyermekek játékanak veszélyeiről, s az erdő fokozott védelmének jelentőségéről. Nem fölös óvatosságról van szó, ezt két legfrissebb tény is bizonyítja: az is-

kolakezdeést követően, egyetlen hét alatt öt tüzet okoztak a gyerekek; a megye területének közel egyharmadát erdő borítja.

Eddig csak a megyei parancsnokságnak volt filmtára és az ehhez szükséges felszerelése. A tervezettnél megfelelően, az év eleje óta már a szombathelyi, a körmendi és a sárvári parancsnokság is rendelkezik hasonló eszköztárral. A húsz témát átfogó filmananyag s a film-, írás- és diavetítő mind a három helyen megtalálható. Az oktató, propaganda- és dokumentumfilmeket nemcsak a lakosság körében végzett felvilágosító munkában alkalmazzák jó hatásokkal, hanem a továbbképzésben is jól hasznosítják. És ha ehhez még hozzávesszük a polgári védelemmel közös tennivalóikat a propaganda és a kiképzés területén meg az állami biztostólval kötött együttműködési szerződés kölcsönös előnyeit — az eredmény nem lehet kétséges.

Nem pelyhedző állúak a körmendi parancsnokság KISZ-esei, hiszen 29 év körüli az átlag a 28 fős szervezetben. Viszont annál aktívabbak a szervezeti életben, s különösképpen a vállalásokban jeleskednek. Maradandót alkottak a város fejlesztésében, a balatonberényi úttörőtábor építésében és nem utolsósorban a laktanyakörlet korszerűsítésében, szépítésében, az önkéntesek patronálásában. Sokatmondó tény, hogy tavaly 800 órát vállaltak, s 920 lett belőle, de volt olyan év, hogy 1000 órán felül teljesítettek. Írásos és tárgyi elismerések sokasága bizonyítja a társadalmi elismerés teljességét, köztük a KISZ KB Dicséret Oklevele meg az aranykorszorús jelvény, amellyel *Szaller János* őrm., KISZ-titkár tevékenységét jutalmazták.

Az elismertségnak az is egyik fokmérője, hogy a titkár tagja a városi-járásai bizottságnak s a honvédelmi bizottságnak is tisztségviselője. *Hegyi János* őrm. a HNF városi bizottságának, *Cser Miklós* tórm. pedig a városi tanácsnak tagja.

Sokatmondó tény, hogy a körmeni KISZ-esek közül kilencen párttagok; utóbbi három évben három főt vettek közülük a párttagság soraiba, s jelenleg 5—6 fő van előkészítés alatt.

Joggal büszkék arra is, hogy 20 szervezetek véradásra, és 45 fős vörösi résztes alapszervezetük 1977 óta önálló egységként működik. És hogy nem akármilyen ez a ténykedés, arra jellemző tettek közt a saját rendezésű elsősegély-tábor, a fogászati előadássorozat és a tűzoltói szültségi véradók, akikre bármikor számíthatnak szükség esetén.

Szorgalmas szervezői és sikeres szervezői a megyeszékhelyi KISZ-esekkel rendezett évenkénti találkozónak tekiben képviselők főcibán. Ugyanakkor eredményes résztvevői a BM-bajnokságnak, nagy fegyverténynek tekintik, hogy év után sikerült megnyerniük a tekeversenyt.

A hét legnagyobb üzem 18 csapata mte össze felkészültségét az október 9-i városi tűzvédelmi vetélkedőn. Az áprilisi kezdett rendezvénysorozat keretében még egy 800 dolgozó vett részt. Az „előzetes” brigádok 3 fős csapatai közt bonyolították le, s a legjobbak kerültek a döntőbe. A HNF elnökségével együttesen szervezett parancsnoksági rendezvénysorozat egyik jellemzője a brigádjelleg kidomborítása volt; a rendezési költségeket a HNF elnökséggel közösen viselték; a díjak: négy üzem és a városi tanács vállalta társadalmi jelleg hangsúlyozásával az célt tűzték ki, hogy a jelenlegi elfogadható színvonalról növeljék tovább a városi tűzvédelmi felkészültségét — szombathelyiekhez hasonlóan. A pényugyanis innen vették a körmendiek.

Jó segítője a parancsnoksági törekszeknek az alapszervezet 14 fős kommunista kollektívája. A városi bizottsághoz tozó pártalapszervezet fiatal titkára, cseli *Ferenc* fhdgy. egyben parancsnok helyettes is. A titkári tisztséget 1975 óta ő tölti be; helyettesi megbízatását nemrég kapta, korábban tűzmegelőzési előadó. Közhelynek számítana, ha azt kezder boncolgatni, hogy milyen az együttműködés; a tények önmagukért beszél. Az viszont annál többet mond, hogy ma össze hárman vannak, akiknek nincs a marxista középiskolájuk. Az igen aktív vezetőségű arány magyarzata: esetben is kihelyezett osztály működő nagy létszámra tekintettel. Jelenleg man tanulnak az esti általános tagozó gimnáziumba öten járnak.

Szaller János őrnagy, parancsnok lauzol bennünket a körletben. Négy év alatt újjávarázsolták a laktanyát. O kulturált környezetet teremtettek ma nek, amelyekben szívesen dolgoznak, tözködnak. Ötleiben, öntevékenysé nincs hiány. Legújabb produktumul elektromos működtetésű, csigarendsz megoldott tömlőfelhúzó s csorgatóba harmadik tízezer tartályt most építi az udvaron. Mindezt természetesen l lag, a fiatal körmendi tűzoltók szal bergárdájának dicséretére. A parancs ság areulata az ő tervük nyomán korszerűvé — sok tízezer forintnyi m karítással.

Konzultáció Bozsokon

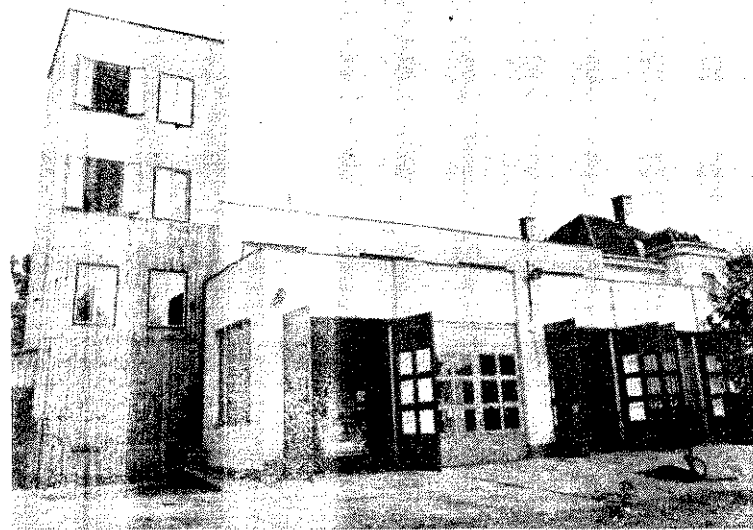

zaller János KISZ-titkár

Mecseki Ferenc párttitkár

A körmendiek így „varázsozták” újjá a laktanyájukat

Konzultációra toppanunk be Bozsokra. A megyei tanács továbbképző intézetében endhagyó módon ezúttal nem az állam-gazgatásiak „fejét ágítják”. A műemlék astély a megyei parancsnokhelyettesek- nek és a megfelelő beosztású parancsnok- ági dolgozóknak ad otthont ötnapos to- ábbképzésre. Érdekes, izgalmas kérdések etődnek fel — a gyakorlat oldaláról, je- zsvén, hogy még távolról sem lehetünk légedettek az egységes értelmezhetőség- gel, és korántsem mindig egységesek az ábráló elveink. De legfőképpen ott a pond, hogy a végrehajtás gyakorlata jó- zzerivel megynként is eltérő, s ez az el- érés nem helyi sajátosságokból eredő.

A konzultáció vezetője, az első nap el- öd témájának előadója: *dr. Héra Attila* (lez), a BM TOP osztályvezetője. A dél- itáni előadásra *dr. Fonyó Gyulát*, az MTTTH főosztályvezetőjét várják.

A községi önkéntesek ezúttal házigazda- zszerepben bizonyították, hogy az ezzel já- ró szervezéshez is magas fokon értenek. A bozsoki továbbképzés részvevőivel ren- dezett találkozó a vármúzeum és a mű- emlék városrész megtekintésével kezdő- lött késő délután, majd baráti beszélge- séssel zárult az önkéntesek otthonának, elszereléseinek megismerését követően.

A 110 éves, gazdag múltjára és hagyó- nyaira méltán büszke egyesület életébe *Kelemen Albert* parancsnok adott bepil- antást. A 43 fős közösség nemcsak a vá- ros, hanem 30 km-es körzet védelmét is ellátja 344-esével, vagy ha kell, tartalék- ként „belép” Szombathelyen. Elismert, eredményes munkával tűnnek ki ma is, és a tűzoltóemlékek iránti olyan példás tisz- zelettel, amelyet tanítani kellene. Ottho- ruk egy része valóságos kis házi múzeum, számos emléktárggyal, gazdag írásos anyaggal és fotóillusztrációval. Ez utóbbi *Kasper János* parancsnokhelyettesnek is köszönhető, aki nemcsak szenvedélyes, de tehetséges fotósként a krónikás szerepét is betölti.

A nyilvántartott 319 létesítményben 530 ellenőrzést végeztek a múlt évben. A hely- zetet általában kielégítőnek ítélik meg. A létesítmények is többnyire megteszik a magukét. 38 irányító szerv működik a te- rületen. A tűzvédelmi műszaki tanácsok száma három; a vállalatoknál 162 tűzvé- delmi bizottság segíti a megelőzési törek- véseket.

Szemlét, ellenőrzést követően vagy köz- vetlen tűzveszély miatt 39 esetben kel- lett határozattal intézkedni a múlt év- ben. Ennek 12 százaléka az utóbbi elhá- rítására irányult, ami arra figyelmeztet, hogy az ilyen esetek sem csak elvétve fordulnak elő. A közvetlen tűzveszély anyagtárolásnál is fennáll; ilyenkor több- nyire azonnali intézkedés szükséges.

Rendszeresen ellenőrzik az építkezési területeket is. Az 1977-es 52 esetről tavaly 49-re csökkent az ilyen jellegű ellenőrzés. Ez a csökkenés azonban korántsem tekin- tethető eredménynek. Az, hogy egy év múl- tán is még mindig ennyi helyen kellett el- lenőrizni, a beruházások elhúzódsát jel- zi... Máskülönben ezek az ellenőrzések kétirányúak. Vizsgálják a tűzvédelmi jel- legű előírások érvényesítését, és felméri, hogy a szakhatósági állásfoglalásban rö- gízítetteket miként hajtják végre a kivite- lezés során. (A módszer alkalmazását egyébként a művelődési intézményekre is kiterjesztették.) Előnye, hogy nem a hasz- nálatbavételi eljárás alkalmazásával derül ki: hol s mennyiben tértek el az előírásoktól, hanem már közben lehetőség nyílik a kor- rekcióra. Sokatmondó, s a módszer élet- revalóságát bizonyító tény, hogy a tavalyi 410 használatbavételi eljárás során az I. fokú hatóságok 28 esetben nem java- solták az engedély kiadását. Valamennyi olyan eset volt, hogy a másodfoknak kel- lett volna intézkednie, ha a területi ap- parátus nem jól működik. Ugyancsak fig- yelemre méltó, hogy nem tervezési hibák miatt mondtak „nem”-et, hanem az elké- szültségi szint készítette őket ilyen állás- foglalásra. Ez utóbbi részben azt jelzi, hogy számottevő javulás tapasztalható a ter- vezőknél, másrészt annak a helyességét hűzza alá, hogy a szakhatósági munka minden parancsnokságon egy főre „szako- sított”.

Igen nagy figyelmet fordítanak a me- gyénél az elemző, értékelő munkára, s kö- vetkeztetések helytállóságát tapasztala- tok sora igazolja. Amikor például arra ke- resték a választ, hogy mi az oka az 1977-es öt fellebbezésnek, két tényezőre szűkült a kör: az új jogszabályokra és az új tisz- tekre. Ugyanis a szóban forgó határozatok azért voltak támadhatók, mert nemcsak új jogszabályok alkalmazásáról volt szó, ha- nem maguk az alkalmazások is kezdők vol- tak beosztásukban. Alig egy év múltán már csak egyetlen fellebbezés érkezett, noha közben jócskán növekedett a kiadott

határozatok száma. A magyarázat a javu- lásra nemcsak abban keresendő, hogy idő közben az alkalmazók nagyobb rutint sze- reztek. Legalább ennyit nyomott a latban, hogy minden hatósági munkakörben dol- gozóval elvégeztették a féléves államigaz- gatási tanfolyamot.

A statisztikai elemzésből az is kiderült, hogy a legtöbb tüzeset a községekben, de ezen belül is a térszékben keletkezik. Egyúttal arra is rá kellett jönniük, hogy felvilágosító munka szempontjából a térsz- dolgozók nehezebben mozgathatók, mint a vállalatiak. A lehetőségek vizsgálata köz- ben rájöttek, hogy a szülői értekezleten rendszeres és a legnagyobb számú a rész- vétel, tehát erre épültek rá, hogy szót értsenek velük. Más oldalról viszont a propagandamunkát is erősítették mind az iskolákban, mind pedig a térszékben. Az iskolákban például a tavalyelőtti 15-ről ta- valy 67-re növelték az előadások számát. Az évi 211 előadásból 121-et vállalatoknál rendeztek, s ennek 71%-át térszékben.

Miután a lakóterületeken is gondok mu- tatkoztak, itt 8-ról 23-ra módosították az előadásszámot.

Egyidejűleg változtattak a propaganda- előadások (211) és a filmvetítések (190) arányán is. Megfigyelték ugyanis, hogy a tűzvédelmi filmek látogatottsága 7500-ról 10 500-ra, az előadásoké pedig 6200-ról 11 900-ra nőtt. Az érdeklődés kielégítésére nem a számszerű növelést, hanem az 1:1 arányt találták legkedvezőbbnek.

Módszereiben és tartalmában is sokat változott az önkéntesek tűzmelegelőzési tevé- kenysége. Más szóval, alkalmazkodott a települések arculatának változásához. Mindez a külső jegyekből is jól megítélhe- tő, ha egy-egy falusi utcán végigmenve

Szilágy József szds., Sági János fhdgy. és Mihály Péter örgy.

A csepregiek újonnan avatott szertára

Ők vonultak a Gyöngyös—Rába menti Tsz szarítótűzhez

Tolvaj József hdgy., a sárvári parancsnok

szemügyre vesszük a portákat, de talán még ennél is többet mondanak az élet korszerűsödésének tényei a falakon belül. A területfelelősi munkát végzők ezt legalább ennyire tudják, s kapcsolatukat a lakossággal és ellenőrzéseik időpontját, módját ehhez igazítják. Talán nem kizárólag a véletlen műve (sőt bizonyos szempontból nagyon is érthető), hogy a lakóházi tüzek zömmel nem a községekben, hanem a városokban fordulnak elő.

Ez utóbbival összefüggésben új igény merült fel a lakók részéről (nyilván kinek-kinek a jól felfogott érdeke a mozgatója): a tűzoltók ne csak a megelőzésre, hanem a tűzoltás elemi teendőire is tanítsák meg őket...

A tűzoltók jogosnak tartják az igényt. Egyetértenek abban, hogy ilyen szempontból is tényleg fel kellene készíteni a lakosságot, csak egyelőre még a hogyanját nem tudják a megoldásnak.

A tűzoltóság megyei vezetése kezdtől fogva a településfejlesztési koncepcióval összhangban szervezte a részleges közép-fokú és a kiemelt alsó fokú települések technikai ellátottságát. Így érték el, hogy

pl. Kőszegen, Celldömölkön és Sárváron a gépjárműfecskenő mellett Zsuk is van. Szentgotthárdon, Vasváron, illetve Óriszentpéteren, Jánosházán, Répcelakon és Csepregen pedig gépjárműfecskenő. Már jelenleg sincs olyan település a megyében, amelyet 15 km-en belül gépjárműfecskenővel, 10 km-en belül pedig tűzoltó-gépjárművel el ne érnének. 21 alsó fokú központ van, de a Zsukok száma ennél több, sőt, emellett több vállalat is rendelkezik ezzel a típussal. Az önkéntesek gépjárműfecskenő-parkja egy 420-asból, négy 350-esből és négy 344-esből áll. Igaz, tisztes korú mindahány, de vonulnak és be is avatkoznak velük. Most arra irányul a megyeiek törekvése, hogy a 10 ezren felüli településeken gépjárműfecskenő és gépjármű, az 5 ezren felülieknél gépjárműfecskenő, a 3 ezreseknél pedig gépkocsi (Zsuk vagy UAZ) álljon az önkéntesek rendelkezésére.

Kőszeghegyalja öt községe: Kőszegszerdahely, Kőszegdoroszló, Bozsok, Cák és Velem egyetlen közigazgatási egység — szerdahelyi központtal. Az önkéntesek szervezése is ennek megfelelő, az öt egység egyesületi székhelye ugyancsak Szerdahelyen van. Kis településekről lévén szó, csupán a létszámminimum volna kötelező, de Bozsokon (nemrég ünnepelte centenáriumát) 24, Szerdahelyen, Cákon és Velemben 18—18, Doroszlón pedig 17 fő az önkéntesek létszáma. Az itteniek természetesen tartják az olyan hagyománytiszteleten alapuló kötelezettségüket, amelyet apáiktól, nagyapáiktól örökölték.

Egy későbbi program előzeteseként alkalmunk nyílt rá, hogy a Hegyalja három illusztris személyiségével Cákon találkozhattunk. *Iker Jánossal*, a közös tanács elnökével, *Hittaller Lászlóval*, a szerdahelyi önkéntesek s egyúttal az egyesület parancsnokával és *Hollósi Istvánnal*, a helyi egység parancsnokával, aki máskülönben az itteni tsz tűzvédelmi megbízottja is. Mindhármuk elődei önkéntesek voltak, s mint elmondták, az egyesület tagóságának zöme is így került a tűzoltóközösségbe. Az is több mint egyedülálló ritkaság, inkább a hagyománytisztelet és a hivatásszeretet meghatóan szép példája, hogy a centenáriumiakat nemrégiben ünnepelt bozsokiak parancsnoka, *Riegler György* nem más, mint a száz éve alakult egyesület első parancsnokának a dédunokája.

A csepregiek méltán büszkék új otthonukra, amelyet az alkotmány ünnepén avattak. Az impozáns, egymeletes szertár a régi sportpálya mellett épült; az öreg építményt közlekedésszervezés miatt kellett lebontani. *Molnár Sándor* nagyközségi tanácselnök szerint több tervből választották ki a legideálisabbat, s a járási hivatal műszaki osztálya vezetőjének az érdeme a végleges dokumentáció kimunkálása. A rekordidő alatt elkészült 1,3 milliós értékű építmény (1980-ra tervezték átalakítását) közös munka eredménye. A második szintet kivéve (ezt a költségvetési üzemi építette) az egész társadalmi munkából épült az önkéntesek és néhány kisiparos — ugyancsak díjmentesen végzett — keze munkája nyomán. Ennek mértékére jellemző, hogy a tanács 770 ezret fizetett ki; a különbözetet a társadalmi munkások érdeme. Az elnök külön elismeréssel szolt arról, hogy senkit sem kellett biztatgatni; a szervezést is az önkéntesek végezték. A tanács csak akkor lépett be, ha konkrétan segítséget kértek. *Tóth László* parancsnok, famegmunkáló és

Láglér József lakatos mester több tízezer forint értékű társadalmi munkával emelkedő teljesítményt nyújtott, és s mély szerint is döntő szerepük volt abban, hogy a határidő előtt készen lett

Őszintén sajnáljuk, hogy sem a rancsnokkal, sem pedig az egyesület dagógus elnökével nem sikerült találkunk Csepregen. Így is megtudtuk azonban, hogy a fennállásának századik évfordulóját 1982-ben ünneplő jeles közösmáskülönben is az élenjárók, a kezdenyezésből és öntevékenységből példát a közö tartozik. A továbbképzés keretén szervezett összevont vizesgyakorlatot első ízben Csepregen szerveztek, utána pedig a vetélkedőt a lakosság bevonásával. I zünkbe került egy 1977-ben kiadott st cilezett felhívás a lakossághoz. Az idős rú tűzmegelőzési tennivalókra hívja fe figyelmet, s többek között arra is, hogy gadják jó szívvel és támogassák a rületfelelősi munkát végző önkéntes t oltókat. Az is alighanem egyedülálló m szere a lakossággal való kapcsolattart nak, hogy nem a posta útján juttatták a felhívást, hanem úttörő-tűzoltók vitték minden házhoz, így is hangsúlyozva a fontoságát és személyre szóló jellegét. lán az sem pusztán a véletlen műve, h három esztendeje nem volt tűz a k ségben.

Csaknem elkerültük egymást a sár riakkal. Eppen utánuk eredtünk, h még elérjük őket a tűz helyszínén, ami fecskendőjük a hátsó bejáróhoz kanya dott. Pecőlről érkeztek vissza, ah 7.35-kor riasztották őket. Rossz lévén a lefonvonal, futárral értesítették a Gy gyös—Rába menti Tsz szarítójában letkezett tűzről *Gálovics János* önkér parancsnokot. A műszakkérdés kissé ne zítette a vonulást, 7.41-kor azonban is elhagyták a szertárt és 14 perc múl már a helyszínén voltak. Szerencsére n fejlődött ki a tűz. A szarító kezel ügyes volt; idejében leállította a re szert. (Két éve már vonultak ide, ak zabot szarítottak — kevesebb szerencs és nagyobb kárral.) A fecskendőt ezü *Szukop Flórián* vállalatj tűzvédelmi ügyelő vezette, a vonulási létszám h madik tagja *Sipos Gyula* nyugdíjas áll tűzoltó volt. Mindhármán a BARNEV dolgozói.

A véletlen találkozás jó alkalom egy beszélgetésre is a városi-járási parancsn irodájában. A „szóvivő” János bácsi r tönzött ausztriai élménybeszámolóján kat derülünk.

A sárvári önkéntesek nélkülözhetet segítőitársai a vonulós egység nélküli rancsnokságnak. A 15 ezer lakosú já székhelyen, ha nem különösebben moz mas is az élet, azért akad tennivaló. I az is mond valamit, hogy a járás terü egyharmada a megyének, és 72 egy tartozik hozzá, és akkora állami gazda mint a sárvári, amelyik több mint a járás területén gazdálkodik. Az életk és beosztásra is fiatal parancsnok, *To József* hdgy. ötödmagával látja el a rancsnokságra háruló feladatokat. Júl ban került ide Körmenről, ahol 1976-cserélte fel a mezőgazdasági főiskolán töltött tanársegédi állást a tűzoltóhiv szolgáltatáival. A fiatal gépészmérnök katanál fogva is gyorsan beilleszkedett új közösségbe. A bizalom, amelyet a gyei, illetve a városi vezetéstől kapot

parancsnoki tisztséggel, olyan lehetőség a számára, amelyben a bizonyítás milyensége első sorban most már rajta múlik. Nem lesz könnyű dolga; dr. Kránicz József vtitkár segítségével azonban mindig számíthat a munkájában.

Negyven középmagas épület van a megyében; a szombathelyi építkezés is folytatódik, ami kétségkívül jó dolog, a fejlődés egyik fokmérője. Az itteni tűzoltóknak is ez a véleménye, bár őket egyúttal egy-két nem mellékes körülmény is nyugtalanítja. Nem az utólagos munkálatok okoznak számukra gondot, azzal semmi bajuk. A füstelvezetés és a tűzjelzés viszont annál inkább fejtörést okoz. Mint megjegyzik, az előbbire sem szabvány, sem pedig műszaki irányelv nincs; mielőbb országosan és egységesen kellene rendezni. A tűzjelzés meg egyelőre annyiban megoldhatatlan, hogy csak az új telefonközpont megépülte után jöhet szóba. És ha sor is kerül arra, hogy a középmagas lakóházak földszintjén felszereltek a nyilvános tűzjelző telefonokat, még mindig eldöntetlen marad, hová helyezték el azokat. Ha ugyanis épületen belül szerelik fel, s a kaput bezárják, már nem nyilvános, és korlátozott a használat lehetősége. Ha meg netán kívülről kerül, ott meg az esetleges rongálás teheti hasznavehetetlenné, és akkor... A választ egyelőre keresik, s remélhetően meg is találják mire az új központ elkészül. Mindez most talán viccesen hangzik, de ha netán egy nem eléggé szerencsés megoldás csak egyetlen esetben is balul üt ki, azon nyomban vészesen komollyá válik az egész dilemna.

Alig két és fél esztendő alatt több mint egymillió forint értékűt alkottak a szombathelyi tűzoltók. Tehetségük, szorgalmuk nyomán újjávarázsolódott a lakatanya. Laminált forgácslapból burkolatot kaptak a közös helyiségek. Ugyanebből az anyagból modern vonalú, faltól falig, padlótól a mennyezetig érő szekrény sorok épültek, új borítást kapott a helyiségek padlója, ízléses minták kerültek a falakra. A mosdók burkolása színhatásra és minőségre bármelyik osztályon felüli szállodáéval kiállná a próbát. A hálóokban új heverők változtak fel a vaságyakat; a parancsnoki irodában olyan garnitúra, amelynek a legkisebb darabja is saját tervezésben és kivitelezésben készült. Persze a többi is, amit felsoroltunk, egytől egyig házi előállítású, és ami nem látszik: a csatorna-és a közművezetés-rendszer a falakban, s a padozat alatt — egészen a fűtésig. Az anyagköltség került pénzbe, semmi más. A többi a kollektíva hozta létre a továbbképzés szünetében, s a napi foglalkozások után (és nem helyett)!

Csak a legmesszebbmenő elismerés hangján szólhatunk a szombathelyi szakember-tűzoltók alkotó tehetségéről, s köztük is Pekovics József őrmester, Ceglédi József és Gecse Ferenc szakaszvezető asztalosokról a bútoremekéért, Dóme Gyula szakaszvezetőről a hidegburkolás mestermunkájáért és Horváth Károly őrmesterről a vízvezeték-szerelésben nyújtott kiváló teljesítményéért.

Néhány év alatt, a szombathelyi lakatnyaudvar képe is alaposan megváltozott. A korábban tekintélyes nagyságú terület jócskán „összement”. Először a szertár terjeszkedett az udvar irányában. Falai s a kapuk néhány méterrel kijebb kerültek. A megoldás révén kétszer annyi jármű elhelyezése vált lehetővé. Tavaly nyá-

Iker János

Hittaller László

Hollósi István

ron befejeződött egy korszerű szertár-raktár építése — ugyancsak az udvaron. A két és háromnegyed millióba került létesítmény nemcsak a korábbi krónikus raktárgondokat oldotta meg, hanem három újabb szerállással bővítette a meglévőt. Mэгhözzá olyan méretűekkel, hogy a TŰ-3-as vagy a 44 méteres Magirus létra is kényelmesen belefér. Egyébként a szertárbővítés hasonló módjával Kőrmen-den is találkozunk. Mindenesetre ésszerű és gazdaságos megoldás.

Mindössze öt és fél oldalas a tájékoztató jelentés, mégis viszonylag teljes képet ad a szombathelyi járásban az ötödik 5 éves tervidőszak során a téeszekben végrehajtott fejlesztés és beruházás tűzvédelmi helyzetéről.

A tervidőszakban öt téeszben létesült baromfitelep, háromban húshozamú szarvasmarha-telep. Négy helyen építettek el-lető istállót, borjúnevelőt; meglévő épületben baromfinevelőt alakítottak ki hat téeszben. Szárító berendezést létesítettek magtárral hat helyen; magtárat öt köz-ségben. Gépműhelyt, szociális épületet, tűzveszélyesfolyadék-tárolót és üzem-anyag-kimérő kutat építettek tizenegy község tenmelőszövetkezetében, és öt téeszben a létesítmények befejezése a tervidőszak végére várható.

Az értékelő jelentés a beruházásokat úgy ítéli meg, hogy azok a tűzvédelem fejlesztését is magukban foglalják. A be-ruházasok többsége típustervek alapján készül, így megfelelő készütségi helyzetben alkalmas a használatba vételre. Je-lentős számúnak minősíti a könnyűszerke-

zetes létesítményeket, és további ilyenek építését helyezi kilátásba.

Nem volt jellemző a felmentéskérés, csupán két esetben történt. Kifogásolja a parancsnok, hogy az építési hatóság ké-résük ellenére sem küldi meg számukra a határozatot, s ez hátráltatja őket abban, hogy az építkezéseket figyelemmel kísér-hessék. Hiányosságként jelzi, hogy a be-ruházasok a létesítményt még elkészülte előtt átadják használatra. Emiatt a hasz-nálatba vételi eljárások meghiúsulnak vagy alkalmatlanok a szakhatósági állás-foglalás kialakítására.

Aki először jár a megyében, természetesen tekinti, amit lát. Ha viszont valaki évtizedekkel ezelőtt, meg azt követően is néhányszor bebarangolta minden zugát, az értékeli igazán nagyra azt az óriási változást, amely az évek során itt is le-zajlott. Köztük a tűzoltók életében, hely-zetében is. Meglehet, az itteniek ma is ke-vésnek tartják ezt, ami van, s többet sze-retnének. Természetes és érthető türei-mtelenség és joguk is van hozzá, mert nem rekednek meg a kívánságoknál, ha-nem tesznek is a maguk erejéből a telje-sülés, az előbbre jutás érdekében. Ki az eszével, ügyszeretével az irányításban, ki pedig két kezével és tehetségével a végrehajtásban. Teremtő erő összegeződik ebben a közös tevékenységben, s olyan eredmények a kísérői, amelyek lépten-nyomon lemérhetőek, s az összehasonlítás-ban próbát állók. Talán nem véletlen, hogy Vas megyei látogatásunk során ilyen gondolatok merültek fel bennünk, s a lá-togatás befejeztével csak megerősítették a tapasztaltak hitelét.

Beszteri—Kútvolgyi

A „beosztottak” irodája

Látogatás a királyi kiképzőbázison

Látogatásunk következő állomáshelye a Moreton Marsh-i kiképzőbázis volt. Az itteni tűzoltóiskola modern épületeit, létesítményeit egy II. világháborúban használt repülőtérre telepítették. Már a látványa is lenyűgöző volt. Az iskola parancsnokhelyettese fogadott bennünket és tájékoztatott az angol tűzvédelem meg az

iskola szervezeti felépítéséről, valamint feladatairól.

Az iskola — avatásán részt vett a királynő is — 40 országból érkező tűzoltókat képez ki speciális tanfolyamain. Egy-egy tanfolyamon, mely 3—6 hetes lehet, 450 hallgató tanulhat.

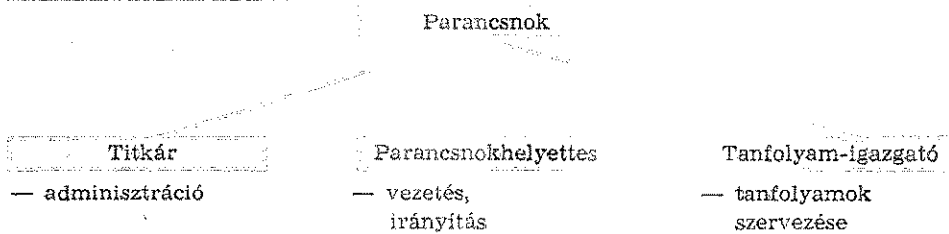
vizsgát kell tennie, hogy előléphessen a következő rendfokozati csoportba.

A tanfolyamok különbözőek, így a közép- és felsőfokú, továbbá speciális kurzusokat szerveznek.

Ilyenek:

- a hajó és kikötő tűzvédelme,
- a radioaktív környezeti,
- a hírközpont-kezelői,
- a petrokémiai,
- az acélpári,
- a biztosítórakaszági,
- az épületek tűzvédelme, valamint
- az olajpári tűzvédelmi kurzusok.

Szervezeti felépítése a következő:

Az iskolán négy tanszék működik:

1. Tűzvédelmi.
2. Tűzmegeelőzési.
3. Általános oktatási.
4. Felső szintű gyakorlati oktatási.

A harminc oktató egy kivételével egyetemi végzettségű. A törzs teljes létszáma 57 tiszt és 17 kisegítő tanár. Az oktatói állományban akadnak olyan jól képzett és gazdag szakmai gyakorlattal rendelkező nyugdíjas tűzoltótisztek is, akiknek a tudására a továbbiakban is számítanak a fiatalok nevelésében. Ez példa lehetne számunkra is.

Az egyes anyagokat és témákat az oktatási tanács határozza meg. Ugyancsak beleszólása lehet a tematika kijelölésébe a tűzvédelmi főosztálynak, valamint a kollégium igazgatótanácsának is.

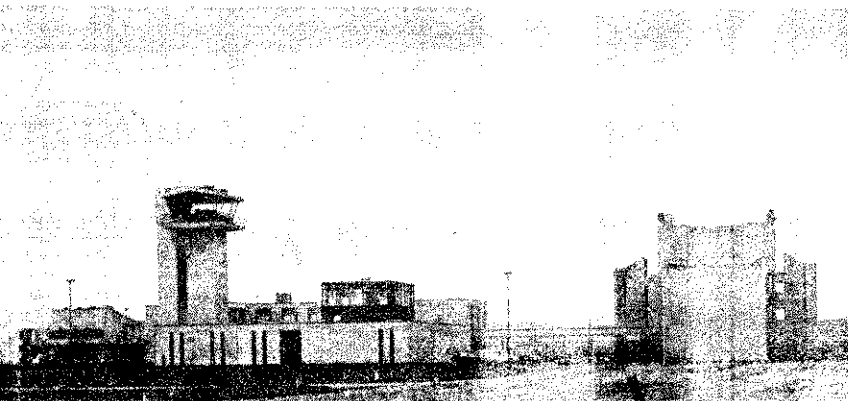
Ahhoz, hogy valaki tűzoltó lehessen, középiskolai végzettséggel kell rendelkeznie. Az alapkiképzést adó tanfolyam sikeres befejezésével léphet elő a hallgató vezető tűzoltóvá. A kiképzést, mely 6 hétig tart, csapatszolgálat követi, majd a jelöltnek hat hónap elteltével két eredményes

Újdonsággként került számunkra a királyi kiképző iskola, mely a Moreton Marsh-i oktatási bázishoz tartozik, a nyugdíjas tűzoltókat is külön továbbképzésben részesítenek. Ezek a tanfolyamok 1—1 hetesek, és követik a technikai előkészítést, továbbá lehetővé lesz az új ismeretek szerzését és a felkészültség magas szinten tartását.

Az oktatás megfelelő összeg ellenében történik. Ez körülbelül 170 font (húsz angol pengő egy személy részére). Ezt az összeget a kormányzat, illetve városi tanácsok, üzemek fedezik. A tanfolyamokkal szemben támasztott követelmény a képzés színvonalától függ. A tisztviselő válogatás feltétele a jó szakmai ismereteken felül a megfelelő pszichológiai felkészültség és oktatási készség.

A különleges kiképzésű mászótorony

Az iskola egyik kiképzési épülete

észség, valamint a rendfokozatonként le-
tt sikeres vizsgák.

A tűzoltóiskolát a legmodernebb létesít-
ényekben helyezték el. 30 db különféle
ízoltó-gépjárművel is el van látva, ezek
legújabb technikát testesítik meg és
nás-más vállalatok gyártmányai.

Az oktatás során különféle audiovizuális
szközöket használnak. Van saját televí-
iós adó-vevő rendszerük, képmagnetofon-
uk, számos bemutatóeszközük, több la-
poratóriumuk, sportkombinátjuk, külön
córházuk, kollégiumuk és kulturális léte-
ítményük is.

A jól felszerelt s erre a célra kialakít-
ott létesítmények, továbbá meghatározott
pélú gyakorlati foglalkozások — tűzoltás,
laboratóriumi és vízgépészeti képzés stb.
— hasznosan segítik elő a képzés haté-
konyságát.

Azok az épületek, és az a tengerihajó-
imitáció, melyek a tűzoltási módok gyako-
rlását szolgálják, tűzálló béléssel vannak
ellátva. Az épületek között megtalálható
az angolai építkezési formák széles skálája.

Így például a mászóház is különféle
homlokzati kiképzésű.

A tűzoltási gyakorlatokat a valós élet-
nek megfelelően berendezett épületekben
hajtják végre. A tűzoltás fázisait, vala-
mint a beosztottak tevékenységét képmag-
netofonra rögzítik, majd a kiértékelés so-
rán a felvett anyagot visszajátsszák a hall-
gatóknak, rámutatva a gyakorlat jó és
rossz mozzanataira.

A hallgatók állóképességük növelésére
füstkamra-, továbbá ún. gőz- és nedves-
séggyakorlatokat is végrehajtanak. Meg-
felelő orvosi ellenőrzés mellett végzik eze-
ket a nagy igénybevételt jelentő foglalko-

zásokat. Méri a hallgatók testhőmérsék-
letét, vérnyomását és pulzusát. A gyako-
rlat menetét tv-kamerák segítségével kísé-
rik figyelemmel. A helyiség hőmérséklete
35 °C, relatív páratartalma 90%. A jelen-
tős terhelést követően ismételt orvosi
vizsgálat következik, majd az elvesztett
folyadékot és kalóriákat erre a célra ké-
szített vitaminos süteményekkel s folya-
dékokkal pótolják.

A gyakorlótéren egyéb oltási lehetősé-
gekről is gondoskodtak. A hallgatók egye-
bek között gyakorolhatják a tartályok,
tartálykocsik, transzformátorok, repülőgé-
pek, védőödrök, fémek és gépjárművek
tüzeinek oltását is.

A színvonalas testnevelési foglalkozá-
sokra is kellő gondot fordítanak. A sport-
kombinátban irigylésre méltók a lehető-
ségeik. Rendelkeznek fedett uszodával,
kézi-, röplabda- és tenispályákkal, vala-
mint több más sportlétesítménnyel.

Az üzleti érzéknek sincsenek híján az
iskola vezetői, és az oktatási bázis bőví-
tésére szépen kamatoztatják is ezt a ké-
pességüket. A hallgatók a gyakorlatok so-
rán tűzoltási és bontási célokra, vala-
mint műszaki mentésekre használják fel
az iskolának adományozott gépkocsikat,
majd a segéderővel kitermelik a ron-
csokból a színesfémeket, ezeket eladják,
és a befolyó összegből ismételtelen roncs
autókat s egyéb eszközöket vásárolnak. Az
iskola tanárai nem végeznek önálló kuta-
tómunkát, de jó kapcsolatban vannak a
tűzvédelmi kutatóintézetrel. Vizsgálati
eredményeiket esetenként a kutatók ren-
delkezésére bocsátják.

A felsoroltak csak ízelítőt adhattak
mindabból, amit láttunk és tapasztaltunk.

Angol tűzoltó füstkamragyakorlat előtt

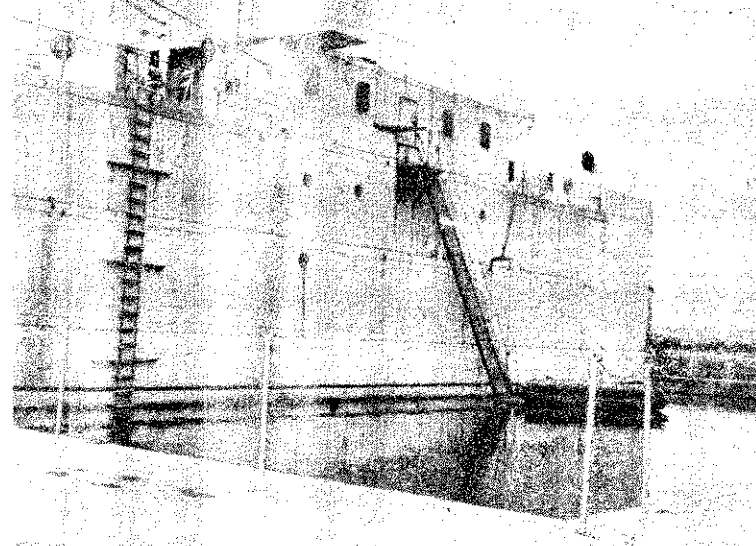
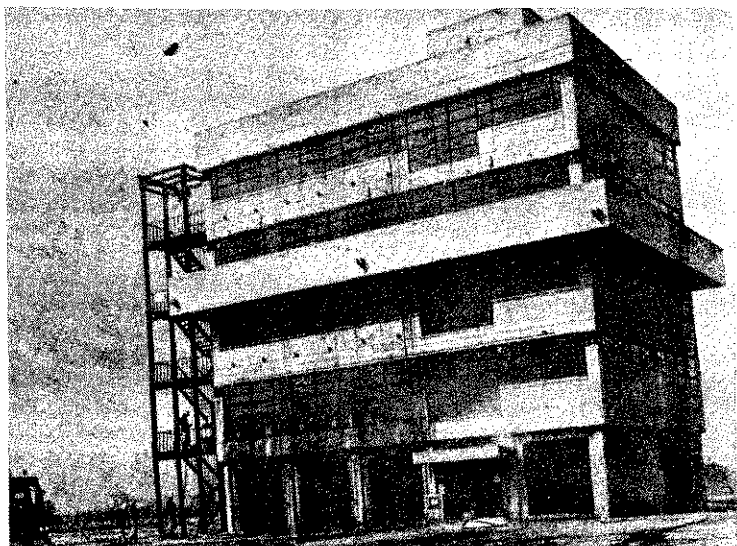
Az angolai oktatás gyakorlatias jellege,
sokrétűsége, a modern szemléltető- és
egyéb segítőeszközök felhasználása és a
kialakult követelményrendszer lehetővé te-
szi, hogy rövid idő alatt jól képzett tűz-
oltók, illetve tűzoltótisztek kerüljenek ki
az iskoláról. Az eredményt a magas szintű
ellátottság, az oktatás színvonala és a
követelményrendszer szavatolja. Szemlélő-
désünket befejezve megittuk a szokásos
teát, elbúcsúztunk vendéglátóinktól, és
gépkocsival Londonba utaztunk, abba a
szállodába, ahova érkezésünkkel elszállá-
soltak bennünket.

(Folytatjuk.)

Vágvölgyi József
tű. őrgy.

Hajótűz oltásának gyakorlásához készített tengerjárómodell

Üzemépület-tűz oltásának gyakorlása valós körülmények között

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

Az alábbiakban tájékozódás céljából NDK-beli testvér-lapunk cikkének fordítását közöljük.

A tűzoltás általános szabályai mellett magasházak tűzénél a következő specifikus taktikai szabályokat kell figyelembe venni a felderítéshez, az elhatározás kialakításához, az erők és eszközök meghatározásához, a kiűrtéshez, valamint az oltóvíz biztosításához.

FELDERÍTÉS

Meg kell állapítani, hogy az életmentés szükséges-e, s ha igen, hány személyt érint. Emellett felül kell vizsgálni a mentés és kiűrtés céljára rendelkezésre álló útvonalak használhatóságát. Ugyancsak fel kell deríteni, hogy milyen lehetőségei vannak a tűz és füst terjedésének, valamint mekkora terület szükséges a tűz oltására tett intézkedések végrehajtására.

ELHATÁROZÁS — DÖNTÉS

Mindenekelőtt az épületben tartózkodó személyek számát, a fő terjedési irányt, valamint az épület magasságát kell figyelembe venni. Gondoskodni szükséges a szellőztetőberendezés önműködő vagy kézi kapcsolóval való kikapcsolásáról, és felül kell vizsgálni minden emeletszintet, amely ehhez tartozik. A gyors és veszélytelen kiűrtéshez és mentéshez elegendő erő és eszköz álljon készenlétben.

AZONNALI INTÉZKEDÉSEK

Minden liftet le kell hívni a földszintre és, kivéve azokat, amelyeket a tűzoltóság használ, üzemben kívül kell helyezni. Egy légzőkészülékkel tökéletesen felszerelt csoport vegye át a liftek kezelését. Annak érdekében, hogy az épületben levő technikát teljes mértékben hasznosíthassuk, vegyük fel a kapcsolatot a házmesterrel. A házi (kapu-) telefonok segítségével nyugtassuk meg a lakókat. Ellenőrizzük a veszélyeztetett lakásokat és tartózkodási helyeket, valamint szervezzük meg a zökkenőmentes kiűrtést. A füstnek a folyosókra, lépcsőházakra való tovaterjedését úgy akadályozzuk meg, hogy a szemétdobó előtt álló bezárolag minden ajtót be kell csukni. Az adott körülményeknek megfelelően, amelyeket az

épületre vonatkozó tűzoltási terv vagy a bevetési variáció tartalmaznak, hatásos intézkedés szükséges a füst- és hőelvezetésre. Az elektromos berendezéseket és hálózatot a tűz közvetlen közelében kell először kikapcsolni. Figyelem! Biztosítani kell a felvonók, a szellőzőberendezés, valamint a tűzvízhálózat üzemképességét is.

A TŰZ OLTÁSA

A terület felderítése és a beavatkozás folyamata általában egyidejűleg valósul meg. A felderítési és támadási útvonalak a magasabb emeletszinteken rendszert a támadó egység útvonalaiává válnak. Általában a lépcsőházakban előnyomuló egységek ellenőrzik a vízszertési helyeket és a tűzvédelmi berendezéseket (ajtók, biztonsági lépcsőházi és folyosóhelyiség, füstelvezető stb.).

Minden érkező egységet el kell látni légzőkészülékkel, a rajpanancsnokokat pedig rádiókészülékkel. A beavatkozáshoz szükséges eszközöket a tűzoltáshoz érkező egységek megfelelő számban hozzák magukkal. Minden intézkedést meg kell tenni a bevetett egységek és erők biztonsága érdekében. A helyszínen megfelelő számú légzőkészüléket kell készenlétben tartani és tartalékolni. 30 perccel belül mobil légzőkészülék-állomást kell felállítani. A támadási útvonalakat, valamint az épület magasságát, továbbá a légzőkészülékek felhasználását figyelembe véve a maximális időkihasználás függvényében szükséges leváltani a bevetett egységeket. A támadás egy biztonságosabb területről, általában az égő emelet alatti szintről, a lépcsőn keresztül induljon.

A tűz fő terjedési irányában, valamint a lehetséges kiterjedési irányban védősugarakat kell szereltetni a veszélyeztetett helyiségek és emeletszintek védelmére.

Az égő szint feletti és alatti emeletre ellenőrző feladattal további egységeket kell küldeni. A szemétdobó rendszer égése esetén kívülről és a pincehelyiségben egyidejűleg hajtsuk végre a támadást.

OLTÓVÍZ-BIZTOSÍTÁS

Az oltóvízellátásra a meglévő száraz és nedves felszállóvezetéseket használjuk fel. Ha

a magasházak beépített vaslétráit nem tudjuk igénybe venni vagy a számuk nem elegendő, alulról felfelé kötélfelhúzással kell megszerelni az alapvezetékét. A tömlővezeték minden emeletszinten kötéssel rögzítsük. A felhúzás előtt a motorostömlőt csatlakoztatni kell az osztoéhoz. Az alapvezetékét az égő szint alatti emeletre kell felhúzni

és rögzíteni. A tűz nagyságától függően válasszuk meg a sugár fajtáját, vagyis a vízszintes vagy motoros szivattyú bevetése a célszerű. A vízszint feletti két önálló egységgel kell biztosítani a tűz és az oltóvízszükségletet.

(Unser Brandschutz 1979/

Fordított Szabó András t. örg

A magasházak tervezésekor mindig számolni kell az esetleges tűzkeletkezés lehetőségével és ennek kapcsán az egyik nagyon fontos kérdéssel: a füstelvezetéssel. Ehhez legfontosabb a lépcsőházak füstmentességének biztosításához szükséges helyes megoldás kiválasztása.

Jelenleg ezeknek a lépcsőházaknak két típusa ismeretes. Az egyik, ahol a lépcsőház le van választva a lakásoktól, és oda a bejutás szabad téren keresztül lehetséges (1. sz. rajz), a másik, ahol valamilyen műszaki megoldással (pl. levegőtúnyomással) oldják meg a füstmentességet. A természetes megvilágítás biztosítása céljából általában a határoló, külső falaknál helyezik el a lépcsőházakat.

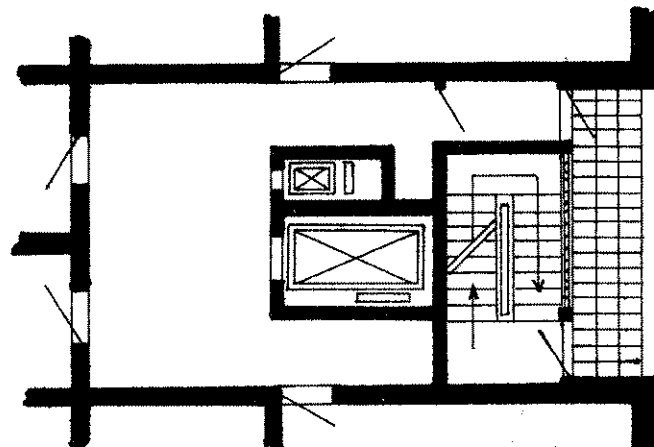
Az építési szabványok, rendeletek az építkezések 50—50%-ában írják elő a szabadteret és a túnyomással megoldást. Ugyanakkor a gyakorlat azt bizonyítja (lásd 2., 3. sz. rajzok), hogy tűz esetén a túl-

nyomásos lépcsőházak biztosítják megbízhatóan a füstmentességet. Ezért a jelenben a szabadteret megoldás szükséges alkalmazni és el kell érni a részben.

A tervezéskor azt is figyelembe kell venni, hogy keletkezés esetén ki kell tudni az épületet, így nem alkalmazhatják az ún. zárt folyosókat. A folyosóknak a lépcsőházakban kell végük lenniük, amelyek közvetlenül szabadba vezetnek (2., 3. rajz).

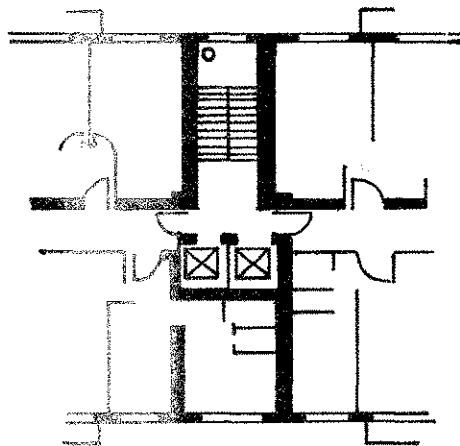
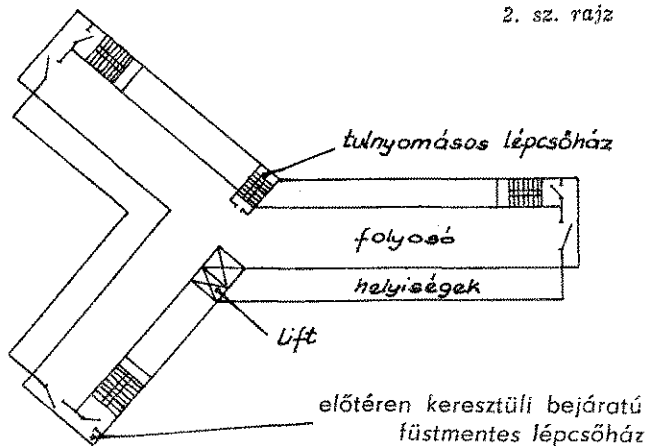
A lépcsőházak, liftaknak gyománys elhelyezése a kiegészítő konvektív áramokat idéző elő, amelyek elősegítik a tűzterjedést. Ezért minél inkább törekedni kell a liftaknak és a lépcsőházak együtől való elválasztására, ill. elkülönítésére. Tűzesetek tapasztalatai alapján megállapították, hogy az a legkezelebb, ha a liftaknak minél 10 m távolságra vannak a lépcsőházaktól.

Különösen veszélyes a

1. sz. rajz

2. sz. rajz

4. sz. rajz

nyomásos megoldás alkalmazása a több szekciós lakóházakban. Az ilyen típusú lakóépületek használata során Moszkvában, Leningrádban és Kijevben is bebizonyosodott, hogy a levegőtúlnyomásos megoldás nem tökéletes és azért nem megbízható, mert üzemképtelenségével gyakran kell számolni. Ezenkívül több városban nem oldották meg ezeknek a rendszereknek a karbantartását sem.

A Szovjet Építésügyi Minisztérium 1977-ben kiadott 194. sz. utasítása előírta, hogy a több szekciós, magas lakóházakban csak a szabatteres lépcsőház alkalmazható. Az ilyen tervezői megoldás megbízható, teljes mértékben biztosítja a lépcsőház füstmentességét, és nem igényel külön költségérfordítást. Az előbbieken kívül a liftaknákban is fontos a füsteltávolító rendszerek, valamint a levegőtúlnyomás biztosítása. A magasházakra vonatkozó építésügyi szabványok ennek érdekében füsteltávolító aknák létesítését írják elő, méghozzá olyan, emeletenként nyitó szelepekkel, amelyek automatikusan nyitnak, illetve zárnak egy speciális hőérzékelő jelzésére. Természetesen a mechanikus nyitások, illetve zárások is megoldható.

A Szovjetunió Belügymi-

nisztériumának Tűzvédelmi Kutató Intézetében lefolytatott kísérletek szerint ezek a füsteltávolító aknáknak nem szavatolják az épületek füstmentességét. Következésképpen a jelenleg érvényben levő szabványokban, előírásokban és rendeletekben feltétlenül szükséges felülvizsgálni a levegőtúlnyomásos rendszereket.

Magasházak használata során megállapították, hogy a liftaknáknak, lépcsőházak levegőtúlnyomással történő füstmentessége sincs megoldva megbízhatóan. A külföldi tapasztalatok arról tanúskodnak, hogy a hatásos működéshez ezeknél a rendszereknél két üzemvitelt kell alkalmazni: a levegőtúlnyomást, tehát a munkáüzemet, amikor állandóan 5 Pa, továbbá a baleseti üzemet (tűz esetén), amikor a rendszer 20 Pa levegőtúlnyomást szolgáltat.

Napjainkban sajnos még nem rendelkezünk olyan mutatókkal, amelyek az emeletek számától teszik függővé, illetve állapítják meg az emberekre ható veszély nagyságát. Egyértelmű azonban, hogy minél magasabb egy épület, annál nagyobb a veszélyhelyzet. Ilyenkor azonban nemcsak beépített automatikus tűzoltóberendezésekkel szükséges elensúlyozni a veszélyhelyzetet, hanem olyan kiegészítő költ-

ségráfordításokkal is, amelyekkel maximális biztonság érhető el. Ezeknek a kérdéseknek tükröződniük kell a szabványosításban is.

Az ajtók szerkezete és minősége jelentős szerepet játszik az épületek füstmentességében. A jól záródó, megfelelő minőségű ajtó a tűzkeletkezés első fázisában megakadályozza a füstterjedést, így lehetővé teszi az épület gyors kiürítését.

Magasházak esetében az előírások különleges követelményeket támasztanak a tűzvizvezeték-rendszerrel szemben. A tapasztalatok igazolják ezeknek a rendszereknek a hatásosságát tűz esetén. Az épí-

tészek igyekeznek szebbé tenni a városok, települések képét, ez a törekvés azonban sok gondot okoz a különféle mentőszolgálatoknak, közöttük elsősorban a tűzoltóságoknak.

Megoldásra vár a tűz esetén mentésre alkalmazható helikopter kérdése is.

Ennek kapcsán jelenleg az az elképzelés, hogy elsősorban a tetőre való kijutást kell lehetővé tenni, innen azután helikopterek segítségével a mentés megoldható.

(Pozsarnoje gyelo 1978/8)

Fordította:

Bleszty János tű. hdgy.

Az „APPATIT” egyesülés a jól bevált „TATRA” alvázra új gépjárműfecskendő-tervezt és dolgozott ki. A fecskendők súlya 12 tonna, max. sebessége 95 km/óra. A gépjárműfecskendőn van elhelyezve egy 8 köbméteres víztartály, egy 300 l-es tartály habképző anyag részére, egy PN-40 U típusú szivattyú, valamint egy 2400 l/p teljesítményű beépített vízágyú.

A szivattyú meghajtása a gépjármű sebességváltóművétől kardántengely segítségével történik.

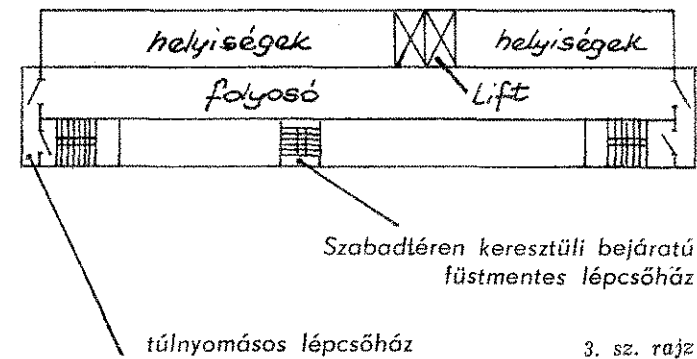
Az új gépjárműfecskendő-típust az alábbi kollektíva tervezte: B. Gojdomak, a kombinát vezérigazgató-helyettese, E. Zernov, az autóközlekedési üzem vezetője, V. Zanodnov, a tervező kollektíva vezetője és az Állami Tűzoltó Felügyelet kirovi területének vezetője.

Sikeresen kiállta a próbákat, és a kirovi terület tűzoltóegységénél áll készenlétben.

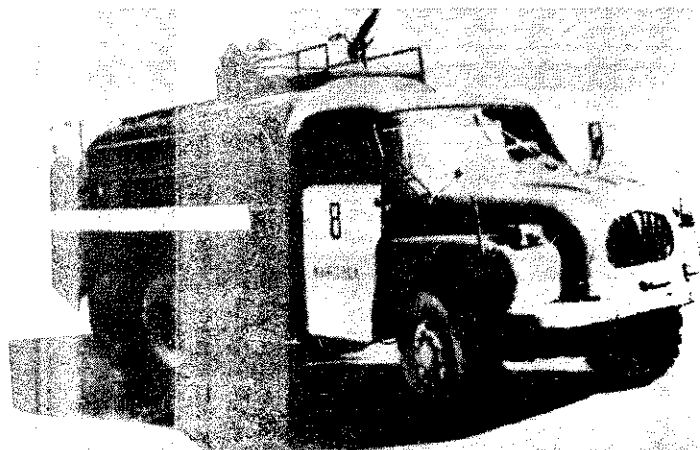
(Pozsarnoje gyelo 1979/8)

Fordította:

Popelyák Pál tű. hdgy.

3. sz. rajz

A különféle habképző tűzoltó anyagok s gy természetesen az AFFF vizes, filmképzők között is tudnunk kell minőségi különbséget tennünk, ezt mind a kereskedelem, mind a gyakorlati felhasználás szempontjai megkövetelik. Különösen fontos, hogy a könnyen összecserélhető szintetikus bázisú habképző anyagok minősítése, így a szintén szintetikus eredetű AFFF filmképzőkre is megfelelő szelektivitást adó módszerek álljanak rendelkezésünkre.

A pontos meghatározási módszer kialakítását és alkalmazását elsősorban a gyakorlati tűzoltás olyan követelményei teszik szükségessé, mint a megfelelő oldatkonzentráció és oldatintenzitás, valamint a célszerű habképző szerelvény alkalmazása. De a raktározási előírások is megkövetelik, hogy a gyártó által szavatolt hőmérsékletetartományok között tárolják a habképző anyagot, hiszen fagypontra alatti hőmérsékleten például csak a fagyásálló termékek használhatók fel, megfagyott folyadékot sem szivattyúzni, sem bekeverni nem lehet. A gyakorlati felhasználáskor a tűzoltás esetleges kudarcának elkerülése céljából a habképző anyag márkájának, jelének és így tűzoltástechnikai paramétereinek az ismerete legalábbis minimális követelmény.

Ehhez a témakörhöz tartozik, de nem jelent kisebb problémát a már előre bekevert vizes oldatok százalékos habképzőanyag-tartalmának a meghatározása sem. Erre elsősorban az adagolószerelvények beállítása miatt van szükség a gyakorlatban. Új fecskendők kipróbálásakor, de a javítások utáni ellenőrzés során is nélkülözhetetlen a bekeverési százalék ismerete. Az AFFF típusú filmképző habanyagokat a gyártó cégek általában többféle bekeverési % előírásával küldik piacra, így 3%-os, illetve 6%-os változata is lehet ugyanannak az anyagnak. És ez már rendkívül lényeges körülmény, méghozzá mind a költségkihatások alakulása, mind az optimális tűzoltási hatékonyság elérése vonatkozásában.

Ebben a cikkben az AFFF filmképző tűzoltó anyagok márkaminősége meghatározásának kérdéséről lesz szó.

A gyártó cégek, így a nálunk legjobban ismert 3M cég is elsősorban a fizikai jellemzők kimérését ajánlja az egyes AFFF típusú anyagok minőségének a megállapítására. Ezek a fizikai jellemzők: a sűrűség, viszkozitás, dermedés- és fagyáspont, a pH stb. Táblázatunk összefoglalja a gyártmányismertetésekben megállapítható fizikai paramétereket, továbbá a MIL—F 24385 5. módosított szövege szerint megadjuk az amerikai Underwriters Laboratories (UL) katonai előírásait is. A táblázatra tekintve nem érezhetünk valami nagy biztonságot az egyes típusok és gyártmányok közötti jó megkülönböztethetőség tekintetében. Annak ellenére, hogy pl. a fagyáspontméréssel a fagyálló változatok jól elkülöníthetők a közönséges termékektől és a régebbi gyártású FC 194 pH-ja nagymértékben eltér az újabb keletű FC 200-tól, nincs olyan paraméterérték, amely a minőség azonosításánál perdöntő lehetne.

A sűrűség, a viszkozitás értékeinek csupán szemléltető jellegét jelzi az is, hogy ezek az értékek nincsenek sem minimalizálva, sem maximalva.

A másik felvetett probléma az előre bekevert oldatok tényleges koncentrációértékének a meghatározása.

Vizsgálatainkat olyan módszerek alkalmazása irányában folytattuk, amelyek bár feltétlenül laboratóriumi eszközöket igényelnek, de nem hőmérsékletfüggők, és standard gyári minta esetén nemcsak az azonosítást teszik lehetővé, hanem azonos szállítmányok homogenitásának könnyű ellenőrzését, sőt a koncentrátumok vizes oldatai %-os értékeinek a meghatározását is.

A felsorolt feltételeknek esetünkben az ún. abszorpciós spektrofotometriás anyagvizsgáló módszer felel meg. Az eljárás lényegéről röviden annyit kell tudni, hogy

a vizsgálat során az anyagok fényelnyelési képességét határozzák meg. Rendszerint oldatokkal végzik a vizsgálatokat. Az oldatban azáltal jön létre a fényelnyelés, hogy az oldott ionok vagy molekulák kölcsönhatásba lépnek a megvilágító fény fotonjaival, s energiát nyernek tőlük. A molekulák energiafelvétele a fényintenzitás csökkenését vonja maga után.

Az oldatok koncentrációja és fényelnyelése közötti mennyiségi összefüggést Lambert—Beer törvény fejezi ki:

$$I_0 - I = E \cdot c \cdot l, \text{ ahol}$$

- I_0 — a vizsgálandó anyagra beeső fény intenzitása
- I — az áthaladó s a fényelnyelés miatt csökkent fényintenzitás
- E — extinció (fénykioltás)
- c — fajlagos extinciócs együttható
- c — %-os koncentráció
- l — az átvilágított réteg vastagsága.

Az extincióskála logaritmikus, értéke 0-tól 2-ig terjed, tehát a 100% fényáteresztéstől a teljes kioltásig; az extinció és koncentráció között azonban már lineáris összefüggés van.

A 210—400 nm-ig terjedő hullámhossztartományban, valamint a látható, 400—780 nm-ig terjedő tartományban is elvégeztük a spektrofotometriás vizsgálatokat. Ennek során vizsgáltuk mind az AFFF anyagok koncentrátumait, mind azok vizes oldatait.

Az alkalmazott készülék egy P' UNICAM SP 1800-as ultrabolyva spektrofotométer volt.

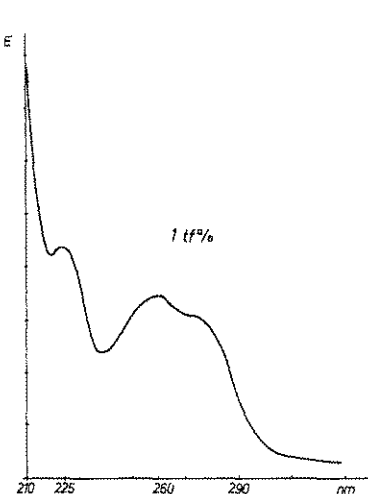
Résszélesség: 0,25 mm.
Hullámhossztartomány: 210—400 nm
Abszorpciós tartomány: 0—2
Pásztázási sebesség: 2 nm/sec
Papírsebesség: 5 cm/sec.
Küvetta: 10 mm-es kvarcküvetta
Oldószer: desztillált víz (referencia)

	FC 194	FC 196	FC 200	FC 206	FC 203	FC 203/A	Expyrol CF	Fluoro-film AFFF	MIL—F—24 5. módosított
Bekeverési %	6	6		6	3	3	6	3	3
Sűrűség kg/dm ³ 25 °C	1,085		1,022	1,012	1,055	1,035	1,02 (20 °C)	1,01 (20 °C)	1,01 (20 °C)
4,4 °C			1,038	1,025	1,066	1,050			
—23,3 °C			—	—	1,084	—			
Viszkozitás cSt 25 °C	100	7	4,4	2,4	7,5	3,7	20 (20 °C)	5,2	2,4
4,4 °C	200 (5 °C)		10,0	4,8	16,3	9,0		12,5 (5 °C)	4,6 (5 °C)
—4,0 °C			15,0	—	—	—			
—23,3 °C			—	—	90,0	—			
Legalacsonyabb felhasználási hőmérséklet °C			0 °C	1,7	—18	1,7			
Legmagasabb tárolási hőmérséklet °C								55 °C	
Dermedéspont °C		—3					—6	—7	—3,5
Fagyáspont °C	1,6		—5	—4	—26	—4		—9	—5
pH	4,2		7,5 (25 °C)	8 (25 °C)	8 (25 °C)	8 (25 °C)	7,5 (20 °C)	7,5—8	7,5—8 7,0—8,5

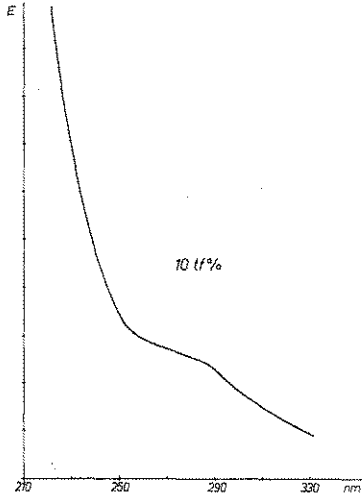
A zárójelbe tett hőmérséklet-értékek a mérési hőmérsékletet jelentik.

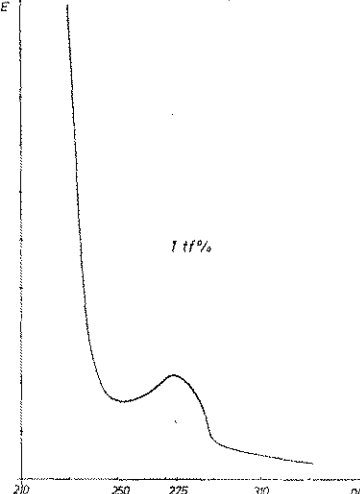
1. ábra

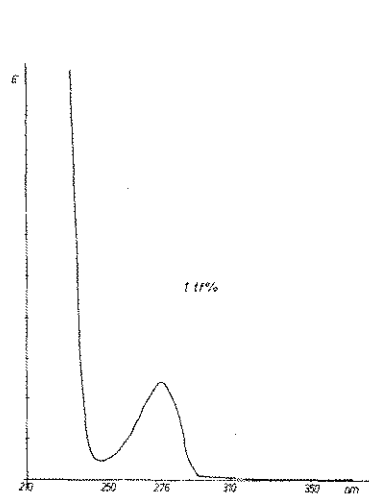
2. ábra

3. ábra

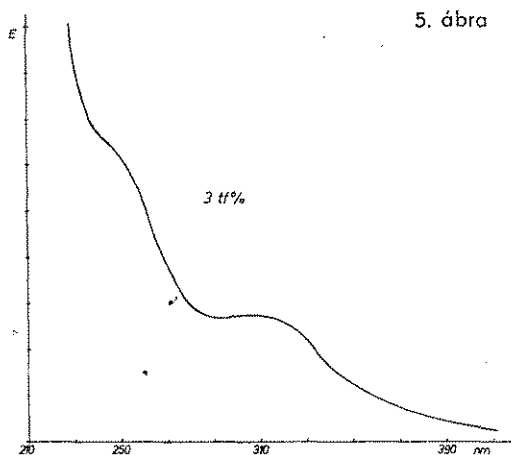
4. ábra

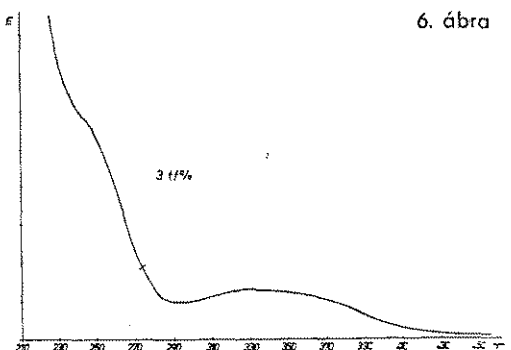
A vizsgálatok során megállapítottuk, hogy minden AFFF filmképző anyagnak az UV tartományban van abszorpciós maximuma, és ezeknek az abszorpciós maximumoknak a helye, hullámhosszértéke a gyártmánytól függően többé-kevésbé eltér egymástól. Meg kell jegyezni, hogy a koncentrációtól függően a maximumok pontos helyét a teljes elnyelés miatt nem lehet megállapítani, s a továbbiakban csak vizes oldatok UV abszorpciójával foglalkozunk.

Az AFFF anyagok közül a legkisebb hullámhosszon, 225 nm-en egy ismeretlen számozású 3M gyártmányú LW/RT-nek volt az abszorpciós maximuma. De az általunk vizsgált minden AFFF filmképzőtől eltérően van még egy másik maximuma 260 nm-en (1. ábra). Mindkét maximum alkalmas mennyiségi értékelése:

$$3 \text{ tf } \% \text{ bekeverés esetén } \begin{aligned} E_{225} &= 1,35 \\ E_{260} &= 1,03 \end{aligned}$$

5. ábra

6. ábra

1 tf % -oson

$$\begin{aligned} E_{225} &= 0,44 \\ E_{260} &= 0,35 \end{aligned}$$

Ha bevezetjük az 1 tf %-ra vonatkozó extinciót, az ún. fajlagos extinciót, ami nyilván ebben az esetben az alsóbb két érték, egyszerű számítási módszert kapunk, tudniillik bármilyen mért extincióval megkapjuk a minta térfogatszázalékát:

$$\text{tf } \% = \frac{E \text{ mért (max.)}}{E \text{ fajl. (1 tf } \% \text{, max.)}}$$

Növekvő hullámhossz szerint vizsgálva az UV abszorpciós maximum helyét, a 3M-cég FC 199 gyártmánya következik, de itt sem találtunk jól definiált csúcsot, ezért az elnyelési görbe inflexióját vettük $\lambda \text{ max.}$ -nak (2. ábra).

$\lambda \text{ max.} = 250 \text{ nm}$
A fajlagos extinció:
E (1 tf %, 250 nm): 0,069

A következő filmképző anyag az FC 200 (3M-gyártmány). Nagyon szép abszorpciós maximuma van (3. ábra):

$\lambda \text{ max.} = 275 \text{ nm}$
Fajlagos extinciója:
E (1 tf %, 275 nm): 0,45

Spektrofotometriás szemszögből nézve alig különbözik ettől az anyagtól a Chubb angol cég „Fluorofilm” nevű AFFF filmképző anyaga, ha csak a $\lambda \text{ max.} = 276 \text{ nm}$ -es abszorpciós maximumot tekintjük (4. ábra). De a 231 nm-en van még egy abszorpciós maximuma, ez azonban a nagyfokú elnyelés miatt a mennyiségi értékelés szempontjából kevésbé használható.

Fajlagos extinciója:
E (1 tf %, 276 nm): 0,50

Mint már említettük a Lambert-Beer törvény nem hőmérsékletfüggő, és ennek bizonyítására az anyag 1 tf %-os oldatából 80 °C-on is készítettünk UV spektrumot.

Szobahőmérsékleten 1 tf %: $E_{276} = 0,48$
80 °C-on 1 tf %: $E_{276} = 0,47$

és ez az eltérés a kísérleti hibahatáron belül van.

A nyugatnémet Hoechst-cég Expyrol CF márkajelű AFFF filmképző anyagának az abszorpciós maximuma (5. ábra):

$\lambda \text{ max.} = 310 \text{ nm}$
Fajlagos extinciója:
E (1 tf %, 310 nm): 0,18

Vizsgáltuk még a nyugatnémet Rühl-cég AFFF-Schaummittel nevű anyagát.

Az abszorpciós maximum (6. ábra):
 $\lambda \text{ max.} = 330 \text{ nm}$ -en van
Fajlagos extinciója:
E (1 tf %, 330 nm): 0,085

Érdeklőség kedvéért felvettük egy szintetikus bázisú habképző anyagnak az ab-

szorpciós spektrumát is. Ez a habképző anyag az Egyesült Vegyiművek terméke, az EVAM volt. Az EVAM-nak, eltérően az AFFF filmképző anyagoktól, a látható tartományban ($\lambda = 555 \text{ nm}$) is volt abszorpciós maximuma, de ez mennyiségi vizsgálatra nem használható fel, mert az elnyelés mértéke olyan gyenge, hogy hígítással a csúcs eltűnik.

Az AFFF filmképző anyagokhoz hasonlóan a közönséges szintetikus habképző anyagoknak is van elnyelésük az UV tartományban, az EVAM-nak pl. 224 nm-en azonban ez az UV-abszorpció olyan nagy mértékű, hogy 0,1 tf %-on $E_{224} = 1,30$ és így 1 tf %-on már az extinció is 2 felett van, azaz nem mérhető, pontosabban a fajlagos extinció 1 tf %-ra vonatkoztatva:

E (1 tf %, 225 nm): 13,4

Mivel ezt a nagy fajlagos extinciót az AFFF filmképző anyagoknál nem tapasztaltuk, a Biró-Fils cég Fleb-70 szintetikus habképző anyagának is felvettük az UV spektrumát. És azt találtuk, hogy ennek az anyagnak az EVAM abszorpciós maximumához nagyon közel, 223 nm-en, szintén van egy abszorpciós maximuma, de a fajlagos extinciója jóval kisebb, E (1 tf %, 223 nm): 1,76, de mindenesetre lényegesen nagyobb érték (3-szor nagyobb), mint a hozzá legközelebb eső AFFF anyag extinció értéke.

Megállapítások:

1. Az AFFF típusú filmképző tűzoltó anyagoknak a 210–400 nm hullámhosszúságú, tehát az ún. ultraibolya sugarak tartományában jellemző abszorpciós maximumuk vagy maximumaik vannak, amelyek alkalmasak az eltérő gyártmányok egyértelmű megkülönböztetésére.

2. Az UV abszorpciós maximumok felhasználhatók az AFFF filmképzők %-os koncentrációértékének a meghatározására. Jelenlegi ismereteink szerint ebben a vonatkozásban minden más mérési módszernél pontosabbnak tekinthető az UV spektrofotometriás koncentráció meghatározás.

3. Megengedhetjük magunknak azt az általánosítást, hogy az a habképző anyag, amelynek az extinció értéke 1 tf % felett több mint 2, nem tekinthető AFFF anyagnak.

4. Nem volt szándékunk olyan „felfedezéseket” tenni, hogy milyen cégek használhatnak közös alapanyagokat, de bizonyos mértékig kíváncsiak lettünk, vajon a tűzoltási kísérletek igazolják-e az esetleges rokonságot, és arra is, hogy a 3M cég gyártmányaiban hányafajta LW anyagot lehet fel.

Befejezésül köszönet illeti a Szerves Vegyipari Kutatóintézet és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Fizikai-Kémiai és Radiológiai Tanszék szakértőit a laboratóriumi mérésekhez nyújtott segítségért és értékes tanácsaikért.

Szalay Béla
t. ő. gy.

A BELKERESKEDELMI MINISZTERIUM kiliántelepi szakágazati versenyének rendezője a Centrum Áruházak Vállalata volt. A szeptember 29–30-i találkozón a KERIPAR, a BSZV, a Bizományi A. V., az Iparcikk-kölcsönző V., a Tritex K. V., a Délmagyarországi Textil, az Északmagyarországi Textil, a Kelettextil, a Keletmagyarországi Rövököt, a Tiszántúli Cipőnagyker. V., a Skála és a Centrum csapatai mérték össze felkészültségüket.

A szervezés és lebonyolítás szempontjából egyaránt színvonalas rendezvény résztvevőit Kaszás Kálmán, a Centrum A. V. vezérigazgatója üdvözlötte, majd Lanthán Ferenc belkereskedelmi miniszterhelyettes méltatta a találkozó jelentőségét, s a tűzvédelem társadalmi munkásainak igen nagy szerepét a kereskedelem gondjaira bízott több tízmilliárdos értékek megóvásában.

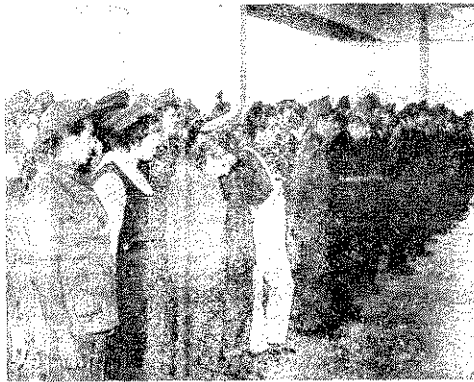
Az osztottsugar-szerelésben és stafétában lebonyolított verseny férfi mezőnyében kettős győzelemmel, a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat II. csapata bizonyult a legjobbnak a T. Cipő és a Kelet-Textil előtt.

A nők versenyét az Obudai Centrum nyerte, a stafétában legeredményesebb Kecskeméti Centrumot megelőzve.

A vegyes csapatoknál a Kálvin téri Centrum, ED. Textil (Győr) és Ozdi Centrum sorrend alakult ki.

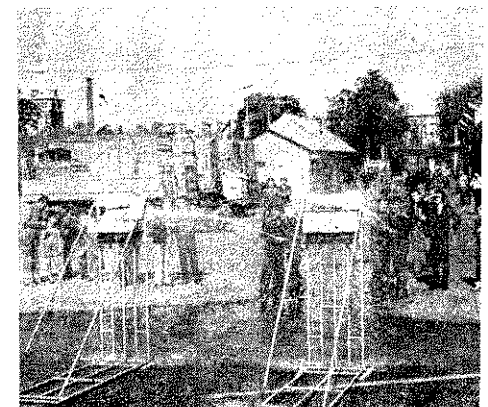
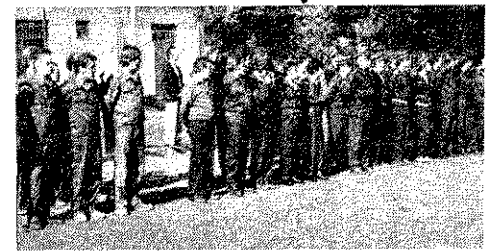
Az ünnepélyes eredményhirdetésen Hoffer Imre, a BKM főosztályvezetője értékelte a résztvevők helytállását, teljesítményét, s adta át a legjobb helyezettek részére a díjakat, okleveleket. A BM TOP elismerését Horváth Sándor ezds., országos parancsnokhelyettes tolmácsolta, s egyidejűleg átnyújtotta a parancsnokság ajándékát a rendezők munkájának elismeréseként.

A kétnapos verseny a győztes csapatok bemutatójával ért véget.

A BELKERESKEDELMI SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT szeptember 22-én a Máriássy utcai telepén rendezte meg országos versenyét. A vállalat 105 tűzoltóját 6 raj képviselte. Osztottsugar-szerelésben első a Jász utca, második a Máriássy utca, harmadik a szegedi üzem raja lett. Stafétában a Pécs nyert a Csepel és a Szeged előtt.

A Jász utca nyerte az összetett versenyt 165,5 ponttal. Második helyen végzett a Máriássy utcai telep 172,5 ponttal a harmadik a szegedi üzem 203,5 ponttal.

PÉLDASZERŰ RENDEZÉS, nagy lelkesedés jellemezte a Belkereskedelmi Minisztérium ágazati tűzoltóversenyét, amelyet szeptember 22-én Szombathelyen rendeztek meg.

Hoffer Imre, a BKM főosztályvezetője beszédében a csapatok lelkes felkészülését méltatta, a szoros eredmények is ezt bizonyították. Végül az összetett versenyben a **MERKUR** csapata szerezte meg a miskolci **VASVILL** és a **TITÁN** csapatai előtt az első helyet.

A verseny befejezéseként Doró József tű. alez., megyei parancsnok tartott rövid értékelést a csapatok kiváló szerepléséről.

AZ ELMŰLT ÉVBEN a KMP megalakulásának 60. évfordulója alkalmából, a Dunai Vasmű kezdeményezésére hat KGM-nagyvállalat határozta el, hogy évenként tűzoltóversenyt rendeznek a tűzvédelem hatékonyabbá tételére.

Ez év szeptember 8-án az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár volt a rendező házigazda. A mintaszerűen rendezett versenyre 4 csapat vonult fel az Ikarus-pályára, ahol Toldi József vezérigazgató méltatta a verseny jelentőségét, majd megnyitotta a versenyt.

Az összetett verseny I. kategóriájában a Dunai Vasmű csapata lett az első, megelőzve az ózdi Kohászati Művek és az Ikarus csapatát. A II. kategóriában a Csepel Autógyár jeleskedett a Ganz-MÁVAG és az Ikarus székesfehérvári gyáregységének csapatai előtt. A jól sikerült versenyt a fővárosi tűzoltók tűzoltási bemutatója tette színesebbé.

EBBEN AZ ÉVBEN nyolcadik alkalommal rendezték meg a Dohányipari Vállalatok iparági tűzoltóinak csapatversenyét. A Sátoraljaújhelyi Dohánygyár adott otthont a hat női és az öt férfirajtnak, akik stafétában és föld alatti tűzcsapról történő vizes szerelésben mérték össze tudásukat.

A két versenyszám összegzése alapján kialakult pontversenyt nőknél és férfiaknál egyaránt a Sátoraljaújhelyi Dohánygyár nyerte. További sorrend a nőknél: második a Debreceni Dohánygyár, harmadik a Nyiregyházi Dohányfermentáló Vállalat csapata. Férfiaknál második a Pécsi Dohánygyár, harmadik az Egri Dohánygyár csapata.

Közlekedési Hírlap

A BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

Milyen vállalatunk tűzvédelmi helyzete? Erről is tárgyalt nemrégiben az igazgató tanács.

A vezető testület elé terjesztett értékelés megállapítja, hogy az előző évekhez képest ebben is nagy volt a fejlődés. A dolgozók fegyelmesebbek, jobban betartják a tűzvédelmi szabályokat és előírásokat. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy javult a felvilágosító munka színvonala, a vezetők nagyobb figyelmet fordítanak ezekre a kérdésekre. Szemléletesen bizonyítja mindezt, hogy a tűzvédelmi hatósági ellenőrzések után a múlt évben csak egyszer kaptunk szabálysértési határozatot.

Az elért eredmények ellenére mégsem lehetünk elégedettek, mivel a tüzesetek jelentős hányadát az emberi felelőtlenség és hanyagság okozza. A főbb hiányosságok a következők: ugyanazok a mulasztások évekig szerepelnek a jegyzőkönyvekben. A negyedéves tűzvédelmi bizottsági bejárások sok helyen még mindig csak felszínesek. A gazdasági vezetők egy része nem kezdeményez felelősségre vonást azok ellen, akik notóriusan megszegik a tűzvédelmi szabályokat. Egyes vezetők pedig a feltáró, segíteni akaró ellenőrzést is nyugnek érzik. Ezért a legfontosabb feladat a megelőző munka minőségének javítása, hogy mindenki megértse: a társadalmi tulajdon védelme vezetőnek és beosztottnak egyaránt kötelessége.

Világ proletárai, egyesüljétek!

NÓGRÁD

AZ ÉRTÉKES NÓGRÁD MEGYÉNEK ÖTÖSÉGÉNEK A MEGYEI TANÁCS ELŐZÉSÉNEK

Salgótarjánban és Balassagyarmaton jelentős társadalmi összefogással versenypályát készítenek a tűzoltók számára. A megyeszékhely létesítménye Baglyasalján, a 4-es busz fordulójától jó közhajításnyira, irigylésre méltóan szép természeti környezetben kapott helyet. A tereprendezési földmunkák javarészt elkészültek. Gépi bémunkával a lejtőből sík terepet alakítottak ki. Már állnak körben a kerítés oszlopai. A mélyebb területeken szétterítésre vár a salak, amit a kitermelt földért cserébe kaptak a tűzoltók. A kiképzési szűzbenben a tűzoltóság állományának társadalmi munkájával készül el a pálya. A középös részen fecskendőszelésre lesz alkalmas a terep. E körül húzódik majd a tűzoltóváltó futópályája. Lesz még egy háháromemeletes épületet jelképező mászófal, a műszakj mentés gyakorlásához egy házimitáció, valamint gyakorlásra alkalmas „üzemanyag-tároló”. Ezekon kívül víztartály és tanteremnek használható faház kerül elhelyezésre. Így tehát nemcsak az állami, hanem a községi önkéntes tűzoltók is hasznát veszik majd a pályának.

A balassagyarmatiak gyakorlóterülete a patvárci labdarúgópálya mellett kapott helyet. A tereprendezés ott is kész, sőt már be is kerítették a területet.

Megyénkben a legutóbbi csaknem három és fél év alatt több mint 1500 tűz keletkezett, a tűzkar meghaladta a 22 millió forintot; 15 személy vesztette életét, 77-en szenvedtek sérülést. A szomorú statisztikában biztató, hogy a tüzesetek száma 1976 óta évről évre csökken: 1976-ban még csaknem 550 tűzhöz vonultak ki a tűzoltók, tavaly 378 tüzesetet jegyeztek fel. Sajnos, az anyagi kár nem csökkent ilyen mértékben.

E számok abból a jelentésből valók, amelyet Szabó Imre tűzoltó őrnagy, megyei tűzoltóparancsnok terjesztett a megyei tanács vb-ülése elé, számot adva a megye tűzvédelmi helyzetéről, a tűzoltóság fejlesztéséről. Az egész jelentés a javuló tűzvédelmi munkát bizonyította, de nagyon őszintán szólt a gondokról is.

A megyében 431 vállalat és 61 megyei, járási irányító szerv tűzvédelmi tevékenységét ellenőrzi rendszeresen a tűzoltóság. Az utóbbi három és fél évben összesen 2530 tűzvédelmi ellenőrzést és 333 tűzvédelmi szemlét tartottak, s a többi között 252 szabálysértést jelentettek fel a felelős személyt. Tapasztalatok szerint jelentősen javult a vezetők tűzvédelemért érzett felelőssége, amely a szabálysértések csökkenésében is kifejeződik. Továbbra is gondot okoz, hogy a vállalatok, intézmények gyakran elhanyagolják a villamos berendezések szabványban előírt felülvizsgálatát, a tűzoltókészletek időszakos ellenőrzését, és hiányoznak bizonyos felszerelések. Hiányos a szárító- és tüzelőberendezések karbantartása.

Az állami tűzoltóság tevékenységét — különösen a mentő tűzvédelemben — erős társadalmi bázis segíti. A megyében 107 vállalati tűzoltóság működik, 2100 önkéntes tűzoltóval. A 70 községi önkéntestűzoltó-egyesületnek és ezeken belül a 34 tűzoltóegységnek összesen 2600 tagja van. Az egyesületekben 1000 úttörő- és mintegy 200 ifjúsági tűzoltó is hasznos munkát végez. Sokat javult a legutóbbi években a községi tűzoltóságok műszaki felszereltsége. A megyei tanács segítségével 22 tűzoltó gépjárművet és 26 kismotorfecskendő szerzettek be. Gond, hogy a felszerelések karbantartása, javítása nincs megoldva; erre a célra egy közös megyei szakműhelyt kellene létrehozni.

A végrehajtott bizottság vitájában felszólalók mindenekelőtt a megelőzés fontosságát hangsúlyozták. A megyei tűzoltóparancsnok előterjesztéséhez dr. Herczeg István, a vb igazgatási osztályának vezetője fűzött kiegészítő jelentést. Abban hangsu-

lyozta, hogy a tűzoltóság ellenőrző tevékenysége sokat javult tervszerűségében, rendszerességében, tartalmában, intézkedései határozottabbak lettek.

KUTAS HÉPE

A SZÉKELYI ÚJLET 122. ÜZEMELTAPJA

A községi tűzoltó-egyesület előírt létszáma 20 fő, de jelenleg 24 személyből és 1 úttörőből áll. A tagság aktivitása igen jó. A községi tűzoltóparancsnok és helyettes évi 24 alkalommal végzett tűzvédelmi ellenőrzést, amely kiterjedt valamennyi üzemegységre.

Igen szervezett a területfelelősi hálóza. Évenként 11 területfelelős több mint ezer helyen tart lakóházi ellenőrzést. Tavaly 219 helyen találtak szabálytalanságot. 8 helyen a melléképület tetőszerkezetén dugták ki az eternitsövet. 94 helyen tárolták a melléképületektől mindössze 2—3 méterre a szalmát, szénát, szárkúpot, s a olajkályha mellett 82 esetben találtak olajtároló edényt. A szabálytalanságokat felelősökre a lakók megszüntették, így eljárást nem kellett ellenük folytatni.

A tűzvédelmi és munkavédelmi hónap során rendezett gyakorlat tapasztalatairól számol be részletesen a Dunai Kőolajipari Vállalat dolgozóinak lapja. „A tűzvédelmi gyakorlat célja — olvassuk — a 40 ezer köbméteres tárolótartállyal és védőgödörrel keletkező tűz oltásának gyakorlása volt. A gyakorlaton — melyet a DKV DHV állami tűzoltó-parancsnokság vezette irányított — közel 300-an vettek részt, közöttük 50 vállalati tűzoltó, valamint a vállalati szakemberekből álló vezetési törzs, melynek mentésvezetői feladatát a műszaki igazgatóhelyettes látta el. A gyakorlat (rendelésétől kezdve mindenki a valós helyzetnek megfelelően komolyan és fegyelmetten végezte feladatát. A tűzoltóegység elfoglalták helyüket a 40 003 jelű tartály környezetében és felkészültek a habágyúkkal a habrohambhoz. Erők és eszközök mefelelő összpontosítása után megtörtént a habroham, melyet habgenerátorokkal középhabbal oltástartóítás követett.

A gyakorlat befejezése után a tűzoltóság vezetője összegezte a tapasztalatokat. Elismerését fejezte ki a részt vevő vállalati tűzoltóegységeknek. Külön kiemelte a közreműködő vállalati dolgozó szakszerű és fegyelmezett munkáját, az állami tűzoltósággal való szoros együttműködést.

**Összeállította
Hegedűs Ferenc**

Tanfolyamok

CSOPAKON szervezte meg az idén az országos parancsnokság a megyei parancsnokságok műszaki és szolgálati előadói részére az ötnapos műszaki továbbképzést.

Ennek során megismerkedhettek a rendszeresített gépe-

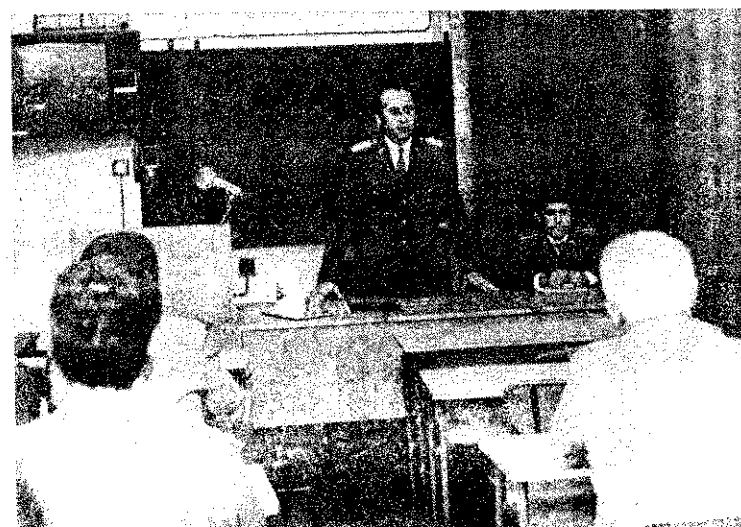
zetes létrák, valamint a műszaki mentőszerszám működésével és kezelésével.

Képeinken Hetényi Ferenc t. alez. ismerteti a műszaki mentőszert. Reisz János t. őrgy. a láncos fűrésszel dolgozik.

HAJDÚSZOBOSZLÓN, a polgári védelem országos törzsparancsnokság kiképzőbázisán ötnapos összevonasán vettek részt a területi tűzoltószervek polgári védelmi összekötői feladatokat ellátó tisztjei. Isme-

reteket szerezhettek arról, hogy a tűzoltói és a polgári védelmi szervek együttműködése során úgy a béke-, mint a rendkívüli időszakban milyen feladatokat kell közösen megoldaniuk.

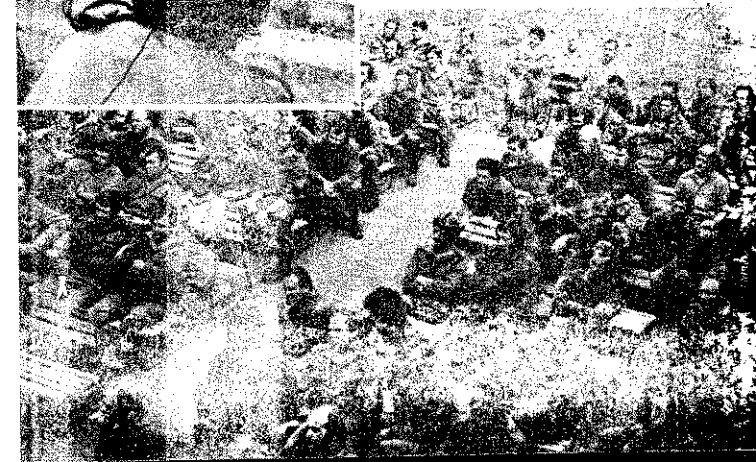
HAJDÚSZOBOSZLÓN szervezte meg szivattyúkezelői tanfolyamát a Hajdú-Bihar megyei tűzoltó-parancsnokság. A hallgatók egyhetes tanfolyamon elméleti és gyakorlati

képzésben részesültek a TŰ-1-es, TŰ-2-es, TŰ-3-as, valamint a hab- és poroltó eszközök szakszerű kezeléséből. A tanfolyam elvégzéséről bizonyítványt kaptak a hallgatók.

ZÁNKÁN szeptemberben az állami tűzoltóság Veszprém megyei tartalékos hadköteles állományának kiképzése folyt. Képünkön Bertók József, a veszprémi mentőállomás vezető mentőtisztje az elsősegélynyújtásról tart előadást a hallgatóknak.

Kütvölgyi—Sz. Lovász

Október 9-én 7.15-kor hatalmas robbanás rázkódtatta meg a nagyrédei Szőlőskert Mgtsz hűtőházát.

A szemtanúk a következőket látták: Szűrőráng csapott ki a hűtőház földszinti főbejáratán, és azonnal megolvastotta az alumínium előtetőt. A robbanás hatására kitörték a főbejáratnál szemközti, s attól 14 m-re levő egyszintes üzemi épület ablakai. Az égő főbejáraton két munkás rohant kifelé a tűzből.

Hanák Gábor, a tsz 18 éves anyagmozgatója éppen akkor lépett ki a teherliftből a földszinten, amikor a robbanási hullám odaért. Arcán és kezén igen súlyos — mint később kiderült: II. és III. fokú — égési sérülést szenvedett. Megjegyzendő, hogy öt mintegy 35 m távolság, három helyiség és az a földemig érő deszkapalánk választotta el a tűz keletkezési helyétől, amelyet a lőköhullám kidöntött.

A robbanási hullám azután a zárva levő mélyhűtő kamra kivételével a belső lépcsőházon keresztül valamennyi emeleti helyiségen is végigsöpört. A robbanás az épületben érte a Hőtechnikai Vállalat két dolgozóját.

MEGALVADT ELŐTETŐ, ALATTA A FŐBEJÁRAT

A tűzjelzés a robbanást követő 12. percben érkezett a gyöngyösi városi-járás tűzoltó-parancsnokság híradóügyeletére, és nem tartalmazta, hogy emberélet is veszélybe került.

A jelzés alapján Deli Gábor tű. őrm., szerparancsnok II-es riasztást rendelt el. Itt közbevetőleg meg kell jegyezni, hogy valamennyi járási parancsnokot, parancsnokhelyettes, továbbá tűzoltási és kiképzési főelőadót és szolgálatparancsnokot ezen a napon 8.30-ra továbbképzésre rendelték be a megyei parancsnokságra.

A gyöngyösi meg a hatvani parancsnokságról 2—2 gépjárműfecskendővel, összesen 18 fővel vonultak ki a tüzeset színhelyére. Az égő hűtőházhoz a községi önkéntes tűzoltók érkeztek ki először (7.30-kor), de felszerelés nélkül, mivel egy részük mint tsz-tag ott dolgozott. Föld alatti tűzcsapról 1 db E sugarat szereltek a hűtőház földszinti főbejáratához, a nagy hő és a tömény füst miatt azonban védőfelszerelés hiányában nem hatolhattak be az épületbe. A hűtőház dolgozói ekkor már kimentették a füsttel telített földszinti, ún.

meleg feldolgozóból Hanák Gábort, a tsz anyagmozgatóját, és a rövid idő múlva kiérkező mentők életveszélyes állapotban szállították a hatvani városi kórházba.

A 7.43-kor helyszínre érkező első állami egység parancsnoka, miután átvette a tűzoltás vezetését Agócs János önk. tű. tőrm., önkéntes parancsnokhelyettesétől, arról értesült a Hőtechnikai Vállalat dolgozóitól, hogy két szakmunkásuk nem tudott kimenekülni az építés alatt álló 3-as sz. klímatarolóból, amelynek nem volt közvetlenül a szabadba nyíló kijárata. A tűzoltásvezető azonnal utasítást adott a felkutatásukra és a kihozatalukra. A mentést 3 db E sugár, oxigénes légzőkészülék, mentőkötél és kizárófény lámpa igénybevételével először a földszinti bejáraton keresztül kísérelték meg, de a magas hőmérséklet, a tömény füst, a 20 cm-es látástávolság, valamint a menekülési útvonalon levő építési anyagok miatt nem tudtak behatolni.

A tűzoltásvezető jelentése alapján a megyei ügyeletes rádión a kárhelyre rendelte Gyöngyös tartalék gépjárműfecskendőjét, amelyen a továbbképzésre berendelt elvtársak utaztak, és amely éppen 8 km-re volt Egertől. A megyei parancsnok a tűzoltási csoporttal együtt kivonult.

Az első sikertelen behatolási kísérlet után a tűzoltásvezető utasítást adott, hogy a 3-as klímataroló helyiség 38 cm-es téglafalát bontsák ki és a 3-as meg a 4-es klímataroló közötti zárt kétszárnyú tömör faajtót törjék be. Ebben már részt vettek a 7.58-kor kiérkező hatvani állami tűzoltók is. Először a főfalat sikerült kibontani, mivel a kétszárnyú ajtó belülről építési anyagokkal volt eltorlaszolva. Időközben a tsz szakemberei egy nagy teljesítményű ventilátort állítottak a főbejárat ajtóhoz a helyiségek füstmentesítésére. 8.30-kor a helyszínre érkezett Dávid József tű. szds., városi-járás parancsnok, Huszár Béla tű. őrgy., a helyettese és mindazok, akik a gyöngyösieiek tartalékfecskendőjén utaztak.

Dávid szds. nem vette át a tűzoltás vezetését, a kezdődő mentési munkába azonban a vele érkezett beosztottaival együtt bekapcsolódott. Ezt a döntését az indokolta, hogy a tűzoltás egységeink helyszínre érkezésekor már nem jelentett különösebb feladatot, miután lánggal való égés már úgyszólván nem volt ebben az időpontban. Ezért erről csak annyit, hogy 8.55-kor teljesen eloltották a tüzet, s a

A nyitott liftajtónál sérült meg életveszélyesen Hanák Gábor

6 E sugár szerelését jórészt a mentés miatti behatolás körülményei tették szükségessé.

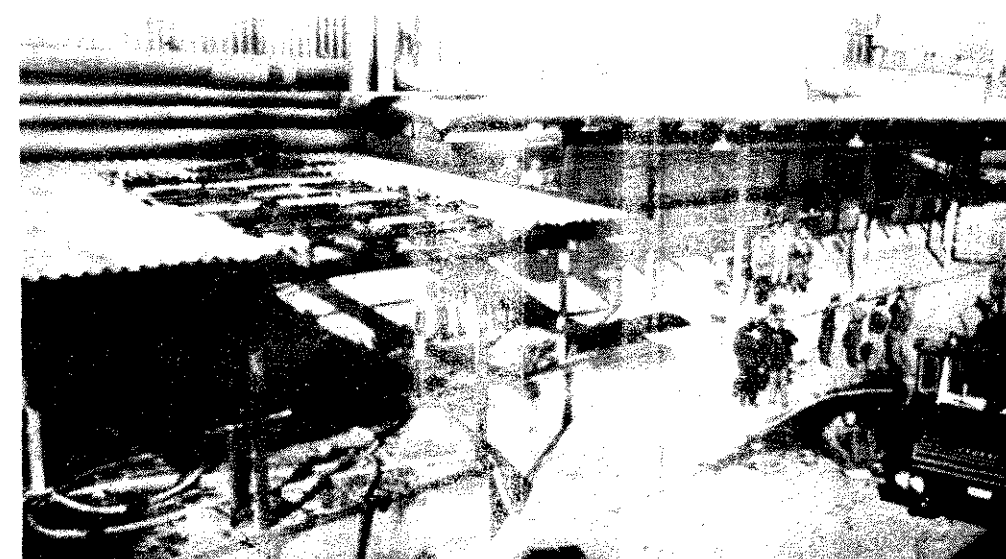
A második mentési kísérlet során a főbejáraton keresztül s az előzőekben említett felszerelésekkel négy tűzoltó hatolt be.

A tároló legmesszebb eső részén kezdték a kutatást, mivel itt kezdett dolgozni a két munkás. A keresett személyeket nem sikerült megtalálniuk. A terem alapterülete 30×18 m volt, és még a fél métert se érte el a látástávolság.

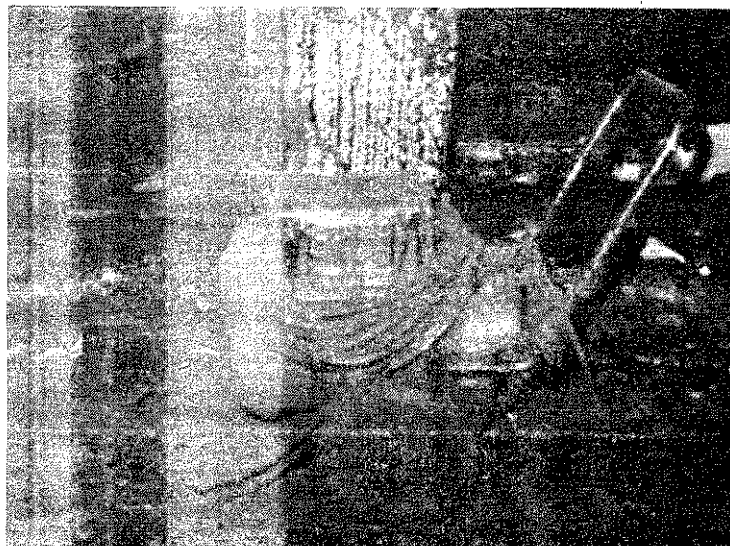
Ezen az állványon hegesztettek!

A megolvadt előtető, alatta a főbejárat

Itt bontották meg a téglafalat

A hegesztődinamó

A harmadik mentési kísérlet során a falbontástól jobbra, attól mintegy 3 m-re 8.35-kor holtan találták meg Jónás Józsefet hason fekvő, 8.52-kor pedig Juhász Miklóst oldalt fekvő helyzetben. Az elhunytakra gumi szállítószalag és alufólia tekercs zuhant. Mint megállapítottuk, menekülés közben kb. 25 m-t sikerült megtenniük.

A tűzoltási csoport 8.55-kor érkezett a helyszínre. Ekkor a helyiségek füstmentesítése volt a legfontosabb feladat, hogy oxigénes légzőkészülék nélkül végezhesék el az utómunkálatokat, és megkezdhesék a tűzvizsgálatot. E célból további két ventilátort állítottak üzembe. Közben kb. 9.30-kor a kárhelyre érkezett a Nógrádi Szénbányák öttágú bányamentő csapata, s műszerrel állandóan mérték a helyiségek szénmonoxid-tartalmát, ami kezdetben 10-szerese volt a megengedett értéknek. Ezt 14 órára sikerült a megengedett szint alá szorítani. Az utolsó egység 16.44-kor vonult be állomáshelyére.

MENTÉS ÉS A KÁR ELHÁRÍTÁSA

Augusztus folyamán rekonstrukciós munkák kezdődtek a hűtőházban, mégpedig azzal a céllal, hogy a 0 °C-os földszinti

klímátároló termeket is mélyhűtő térré alakítsák át. (A nagyrédei Szőlőskert Mgtsz az ország egyik legnagyobb málnatermelő és -feldolgozó gazdasága.) A tsz házilagos kivitelezésében végezték el a rekonstrukciót. A falak hőszigetelésével a Hőtechnika Építő és Szigetelő Vállalatot, a gépészeti berendezések szerelésével pedig a Ganz Műszerműveket bízták meg.

Az építkezés az alábbi területre terjedt ki: betároló folyosó (18×6 m), 2-es számú klímátároló (24×18 m), 3-as klímátároló (30×12 m) és az 1-es klímátároló 6×6 m-es területe. Az építkezési területet a pillérek közé beépített s a földmegerenda magasságáig húzódó deszkapalánk választotta el az üzemi résztől, és egy olyan, 2,5 m széles kijárata volt, amelyen át a hűtőház keleti oldalán levő rámpára lehetett kijutni. A 2-es és 3-as klímátárolót csak a betároló folyosón keresztül közelíthették meg. Az említett területen a tűz keletkezésakor a következőket tárolták: épületgépészeti berendezések, elektromos szerelvények és vezetékek, kb. 100 m³ Nikecell hőszigetelő anyag (nagy részt beépítve), 1—1 nyitott edényzetben Bonobit és Nerolin ragasztóanyag, gumi szállítószalag-darabok, alufólia tekercsek, állványok meg egy villamos ívhegesztő berendezés.

A tűz fő éghető anyaga a Bonobit H elnevezésű ragasztóanyag volt, ennek fontosabb jellemzőit a következőkben foglalhatjuk össze.

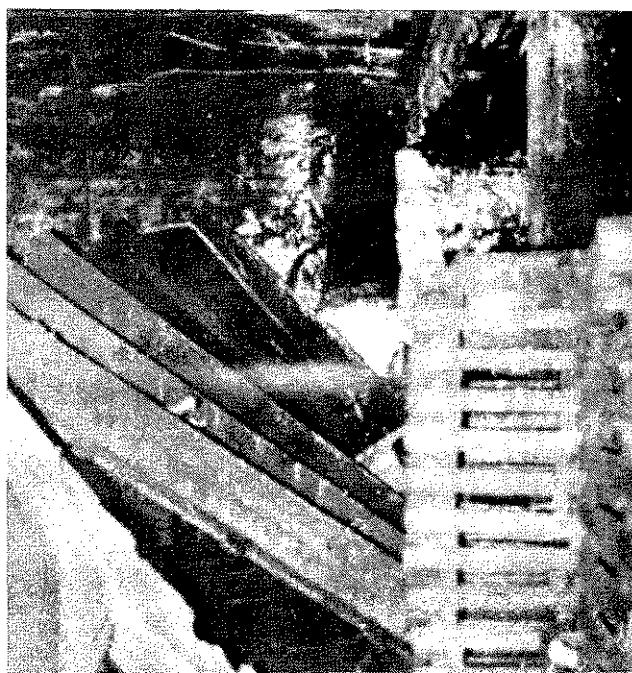
Képlete: C₃H₇CHO (butilaldehid)
tűzvesélyességi fokozata: I,
tűzvesélyességi osztálya: „A”,
lobbanáspontja: -6 °C,
gyulladás hőmérséklete: 230 °C,
gyulladásképes elegye: 1,4—12,5 tf%,
relatív gőzsűrűsége: 2,48.

Október 8-án, hétfőn a hűtőház földszintjén a 2-es és 3-as klímátárolóban ezzel a ragasztóval kenték le, másnap reggel pedig ugyancsak Bonobit H-val javították a falat a 2-es klímátárolóban, mégpedig egy olyan kb. 3—4 m²-es részen, amely 6—8 méterre volt a tűz keletkezési helyétől.

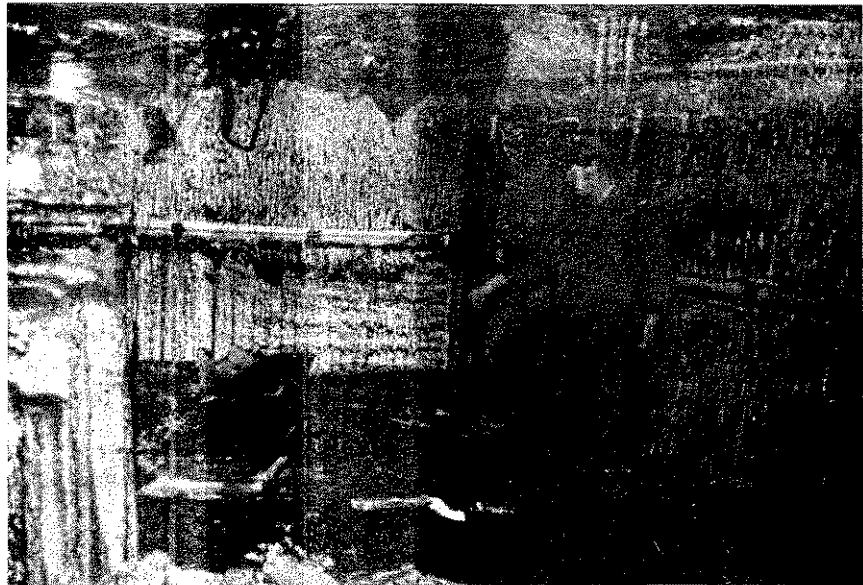
A lekent falra 100 mikron vastagságú alufóliát ragasztottak, majd 200 mm vastag Nikecell S5 típusú hőszigetelő táblákkal borították be, ezeket egymáshoz Nerolin elnevezésű ragasztóval (III, tűzvesélyességi fokozat), a falhoz pedig acélkonvolokkal rögzítették.

A Bonobit H elnevezésű ragasztóanyagból a 2-es klímátárolóban 95 kg-ot, a

Jól látható a kidőlt deszkafal

Az elhunytakra gumi szállítószalag és alufólia tekercs zuhant

3-asban pedig 55 kg-ot vittek fel ecseteléssel a falakra és a földemekre.

A száradás során fokozottan tűz- és robbanásveszélyes oldószerzőzők szabadultak fel a ragasztóból, és ezek az igen rossz szellőzés miatt nem távozhattak el a helyiségekből. A falak és földemek mentén, az oldószerzőző és a levegő keveredése során az elegyben az oldószer mennyisége elérte az anyag alsó robbanási határértékét.

A szobán forgó napon reggel 7 óra előtt **Előházi Ferenc**, a Hőtechnika Vállalat hőszigetelő szakmunkása, akit művezetője azzal bízott meg, hogy távollétében irányítsa a munkálatokat, megkérte **Győri Józsefet**, a tszk-csoportvezetőjét, hogy küldjön egy hegesztőt a 2-es klimatároló helyiségbe a Nikecell táblák felerősítésére szolgáló acélkonzolok meghosszabbítására.

A csoportvezető utasítására **Szabó János** lakatos villamos ívhegesztő berendezéssel kezdett hozzá a munkához. Az ún. ráhételésig, vagyis a fémdarabok befogásáig a csoportvezető segített a hegesztőnek. Szabó János a munka elkezdése előtt elmondása szerint megkérdezte Előházi Ferencet, lehet-e itt hegeszteni, nem lesz-e baj belőle? A hegesztő szerint azt válaszolta, hogy egész nyugodtan, bár mint meghallgatásakor kiderült, tudott róla, hogy az említett ragasztóanyaggal való munkavégzés során a dohányzás és a nyílt láng használata tilos. (Legutóbb éppen a tüzeset előtti napon részesült tűzvédelmi oktatásban!) Ezután a csoportvezető el távozott a helyiségből és a hegesztő egyedül folytatta munkáját. A helyiségben tőle mintegy 6 m-re Előházi Ferenc egy állványon dolgozott, ún. „hilti” szögeket vert a falba kézi szögbeverővel.

Hegesztés közben Szabó János arra lett figyelmes, hogy a fal 2—3 cm-nyi területen kigyulladt. Ezt látva — tűzoltó felszerelés hiányában — levette a rajta levő munkaköpenyt, és azzal próbálta eloltani a tüzet, akkor az égés már egy tenyérnyi falfelületre terjedt ki. Előházi Ferenc is a segítségére sietett. Tűzoltási próbálkozások közben az egész helyiségre kiterjedő belobbanás következett be a falak és a földem mentén, s ezt hőrobbanási folyamat követte.

Előházi Ferencnek és Szabó Jánosnak még idejében sikerült kimenekülnie az épületből. A detonációs égés lökhulláma kidöntötte az építkezést elhatároló deszkapalánkot és kiterjedt a hűtőház valamennyi földszinti és emeleti helyiségére, kivéve az emeleten zárt állapotban levő mélyhűtő kamrákat. Ez a robbanás okozta a két halálesetet és Hanák Gábor életveszélyes égési sérülését.

A keletkezett tűz és robbanás az épületben, a gépészeti és villamos berendezésekben 2 520 000 Ft, a különféle csomagolóeszközökben és rekeszekben pedig 255 000 Ft kárt okozott. A hűtőház mélyhűtő kamráiban kb. 100 millió Ft értékű zöldséget és gyümölcsöt tároltak. Mivel kis mennyiségű füst és korom jutott a kamrákba, a KÖJÁL elrendelte az áruk felülvizsgálatát, hogy emberi fogyasztásra alkalmasak-e.

A megyei rendőr-főkapitányság foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége miatt rendelte el a nyomozást.

Ez az eljárás lesz hivatva tisztázni, kik a felelősök azért, hogy: a hegesztő nem rendelkezett tűzveszélyes munka végzésére jogosító engedéllyel; kik és milyen mértékben felelősök a nagyrédei tragédiáért.

Soltész Tamás
tű. hdgy.

Vagyis...szárítottak

Szeptemberben Pest megye területén ötször fordult elő tüzeset termeszemestermény-szárító berendezésekben. Előzőleg mindenhol napraforgót szárítottak. Az öt tűz együttesen csaknem 1,434 milliós kárt okozott; 410 mázsa termény ment tönkre, és a berendezések is megrongálódtak.

A legsúlyosabb anyagi veszteséget, mintegy 900 ezer forintot, a tápiószelei tűz okozta. A farmosi Tápiómente Mgtsz itteni 2-es üzemeységének Sirokkó típusú berendezése gyulladt ki szeptember 14-én 17.30 körül.

Portás hírvétele, szabványosítás

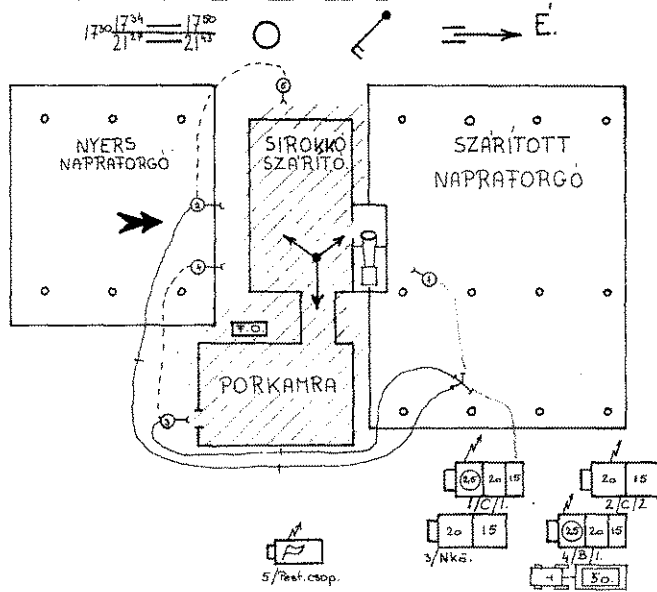
Józsa Kálmán portás telefonon jelezte a tüzesetet a ceglédi parancsnokságnak. A jelzés pontos felvilágosítást adott a tűzterjedelméről meg a várható veszélyekről és így **Paróczai Sándor** tű. zls. azonnal a káreset felszámolásához szükséges II-es riasztási fokozatot rendelhette el. Ennek alapján a következő egységek vonultak ki:

A 17.34-kor riasztott ceglédi 1-es és 2-es gépjárműfecskendők (CSD 707-es és CSI 344-es) 1+6 és 1+2 fővel 17.50-kor érkeztek a helyszínre.

Egység	R idő	K idő	(M)
1. Cegléd. 1.	17 ³⁴	17 ⁵⁰	○
2. Cegléd. 2.	17 ³⁴	17 ⁵⁰	
3. Nagykőrös	17 ³⁵	18 ⁰⁰	
4. Berényi	17 ³⁵	18 ⁰⁰	
5. Pest. csop.	17 ⁴⁰	18 ¹¹	
6.			

Teljesítő: F. o. Tűoltó

TÁPIÓSELE SIROKKÓ SZÁRÍTÓTŰZ

Az...szárítottak

HA EGYÁLTALÁN beszélhetünk bal-szerencséről, akkor a Kiskunsági ÁG zöldlucernaliszt-készítő üzemében kétségkívül ez játszotta a fő szerepet.

Tavaly, június 25-én éjszaka ún. „gömbvillám” okozott tüzet és 324 ezer forintos tűzkárt. A vizsgálatok egyértelműen bizonyították a gazdaság műszaki vezetőinek, tűzoltóinak véltenséget, hiszen a szárítóüzem előírás szerinti villámhárító volt.

IDÉN, augusztus 11-én 02.45-kor ismét tűz keletkezett. Ez alkalommal a szabadban 10—12 nap óta a betonon tárolt 15 és fél vagom kész lucernaliszt gyulladt meg. A tüzet **Hriszik József** éjjeliőr ellenőrzéskor észlelte, és azonnal riasztotta a vállalat kb. 400 m-re levő központjában a vállalati tűzoltókat. Ők 800 l/perces kis-motorfecskendővel, a víztárolóból nyert vízzel, 3 sugárral azonnal megkezdték a tűz oltását. A gyors közbeavatkozás eredményeként 20 perc alatt sikerült lefektetni a tüzet. Mindössze 10 q termény semmisült meg. Sajnos a viharos, szeles idő-

ben fennállt annak a veszélye, hogy zöldliszt ismét lángra gyullad. Ezért a trolt terményt vízzel locsolták, illetve hűtötték. Így további 900 q lucernaliszt értéke csökkent. A csökkent értékű anyagot megfelelő kezelés után a keveréltakarmány-üzemben feldolgozzák és reldeltetészerűen hasznosítják. A gyors szakszerű beavatkozás eredménye ez: aminthogy a vállalati tűzoltók jó munkát dicsemt az is, hogy további 600 q zöldlisztet hibátlan minőségben és az épület berendezéseivel együtt sértetlenül meőrizték.

AZ ÁLLAMI GAZDASÁG igazgatója éber és határozott éjjeliőr, s a vállalati tűzoltóegységet dicséretben és elismerében részesítette. Egyben intézkedett, hogy a termék védelme érdekében megfelelő fémkiválasztó mágnesvédelemmel lássák a szárítóberendezést.

Dr. Németh József,
az ÁG tűzvédelmi főfelügyelője

17.35-kor riasztották a nagykátai önkénteseket. Innen a gépkocsivezető egy CSD 420-as fecskendővel vonult ki és 18-kor érkezett a kárhelyre.

Az ugyancsak 17.35-kor riasztott jászberényi 1-es fecskendő (CSD 707-es) 1+5 fővel szintén 18-kor érkezett ki. A Pest megyei tűzoltási csoport 18.21-kor érkezett a kárhelyre. A vonategységek már 2 km távolságból jól látták a hatalmas lánggal égő szárítót. Paróczai zls. tartályról alapvezetékét szereltetett, s a porkamra mellett helyeztette el az osztót.

A felvértesek során megállapította:

— a szárító mind a négy emeletszinten ég, a gép fémből készült oldalai vörösen izzanak;

— kigyulladt a porkamra és a benne levő teljes pormennyiség is;

— a tűz veszélyezteti a szárító két oldalán tárolt 20 vagonnyi napraforgót meg az olajégős hőbefűvő berendezést;

— a dolgozók egy kerti csapról szerelt locsolótömlővel és 2 db 12 kg-os porraloltóval kísérelték meg a beavatkozást.

18.12-kor a tűz lefektetése

A tűzoltásvezető két sugarat szereltetett a nyomás alá helyezett osztóról. Az első sugár célszerűen az olajégő felől támadta a tüzet és védte azt, valamint a szárított napraforgómagot. A második sugár a másik oldalról a még nedves terményt védte és innen támadta a tüzet. 17.55-kor a TV a következő visszajelzést adta: 2 sugárral beavatkoztak, a tűz továbbra is II-es.

Miután más vízszerezési lehetőség nem volt, az oltóvizet a község 2 km-re levő egyik tűzcsapjáról ingajáratban kellett a helyszínre szállítani. A TV a ceglédi 2-es fecskendővel oldotta meg ezt a feladatot, miután a vízkészletét leadta.

18.04-kor három sugárral sikerült körülhatárolni a tüzet; négy perccel később segítségül érkezett a tsz 5 m³-es vízszállító tartálykocsija.

18.12-kor sikerült a tűz lefektetése. 18.21-kor Varga Ferenc tű. fhdgy., járási parancsnok röviddel a kárhelyre érkezése után átvette a tűzoltás további vezetését.

A beavatkozás a későbbiekben is jól haladt, de többször is heves visszagyulladás következett be a szárítógép belsejében.

18.39-kor sikerült eloltani a tüzet, megkezdhették a bonyodalmas bontási és utómunkálatokat, a gép megbontásában segítettek a tsz szakemberei is.

20.55-kor a jászberényi egységet állomáshelyére vonultathatta a tűzoltás vezetője, 21.27-kor pedig jelenthette, hogy a kárhely őrzését átadták a tsz dolgozóinak.

Következtetések

A tűzvizsgálat során nem sikerült egyértelműen fényt deríteni a keletkezés okára, az eljárásba bevont szakértő cik-kem írásakor még nem fejezte be a munkáját.

A történetek kapcsán — különös tekintettel a hasonló jellegű másik négy tüzesetre — Újvári András tű. ezds., megyei parancsnok intézkedésben kötelezte megyénk I. fokú tűzvédelmi hatóságainak vezetőit, hogy soron kívül ellenőrizzék a működési területükön levő összes terményszárító berendezést. Vizsgálatuk részletesen terjedjen ki a biztonságos üzemeléshez szükséges személyi és tárgyi feltételekre, valamint a szárítókra kiadott tűzvédelmi utasítások szakszerűségére és a bennük foglaltak végrehajtására.

Az intézkedés külön is rendelkezik az első beavatkozáshoz és a tűzoltáshoz szükséges eszközökről. Ennek céljából az említett hatóságok határozatban kötelezték az érintetteket a berendezésekben egy-egy olyan kétcolos felszállóvezeték fölszerelésére, amely a szárítótorny legmagasabb részén úgy érjen az ún. puffertartályba, hogy ahhoz sugaras, keresztirányú vagy körkörös perforált cső csatlakozzon. Ezáltal a tartályt meg a terménycsatornát szükség esetén vízzel áraszthatják el.

Ahol a szárító telephelyén tűzvízhálózat van, ott — amennyiben mindezt még nem tették volna meg — készenlétben kell tar-

tani a megfelelő szerelvényeket és tömlőket, s a dolgozókat ki kell oktatni a kezelésükre.

Az említetteken túl minden szolgálati csoport részére helyismereti foglalkozásokat tartottak, hogy ezzel is elősegítsék a hatékonyabb beavatkozást.

Ez utóbbi természetesen nem a tápiószzelei tűz oltásában részt vettek tevékenységének a bírálata. Mint a leírtakból is kiderül ugyanis, itt az egységek szakszerűen működtek, és a jó taktikai megoldás eredményeként igen jelentős értéket mentettek meg a lángok pusztításától.

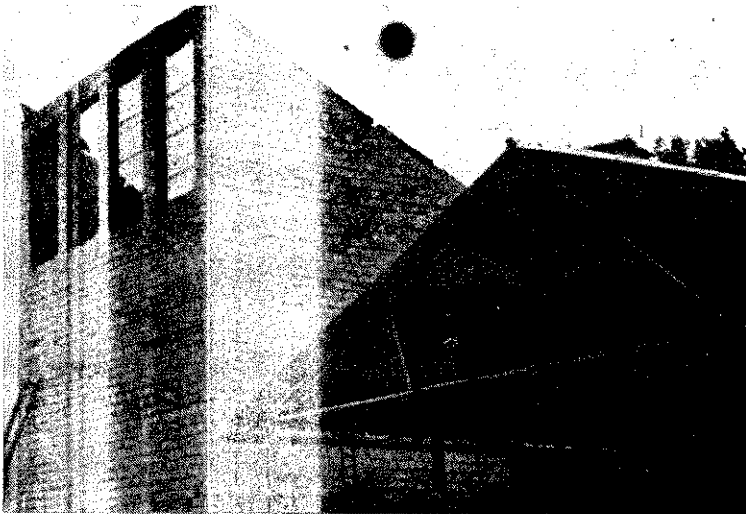
N. Zs.

A „Sirokkó” a kezelőfülke felől

A terményleürítőtől ezúttal égett napraforgót engedtek le

Leégett a porkamra tetőzete

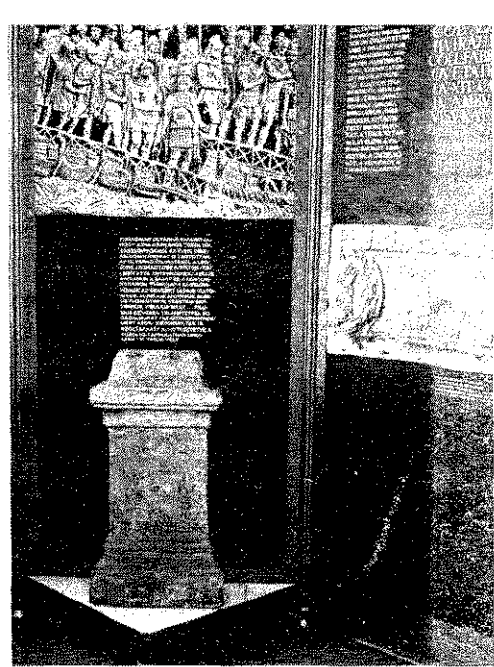
TŰZOLTÓ MŰZEUM

Annak a fogadalomteljesítő költárká-
nak a másolatát is kiállították, aminek
leírataából következtetni lehet az aquin-
cumi polgárvárosi tűzoltóság létszámára.
A költárt centonáriusok társulatának öt
zászlóvivője állította, s mivel a római bi-
rodalmi hadseregben a legkisebb hadjel-
vényes egység (turma) 30 fős volt, legalább
150 főből állónak kell elképzelnünk a
tűzoltótársulatot. Egy másik költár —
amit Claudius Pompeius Faustus Aquin-
cum város tanácsnoka, volt rendőrtisztvi-
selője és polgármestere a faberek társu-
lata parancsnokaként és védnökeként ál-
líttatott — szerint maga vezette a társu-
latot a július 27-i díszfelvonuláson. Sze-
repelnek azok a társulati tisztiségek is,
amelyeket pannóniai kőfeliratokon örö-
kített meg, tehát: praefectus = pa-
rancsnok; magister = mester, elnök;
exercitator = gyakorlatvezető; exactor =
díjbeszedő; vexillarius = zászlóvivő; scri-
ba = írnok; bisellarius = díszszékkel
kitüntetett. A tűzoltótársulat parancsnokát
kinevezték díszelnökét, védnökét a tagok
választották. A társulati összejöveteleket
lakomával kötötték össze. Erre utal egy
brigetioi (őszönyi) emléktábla: Quintus
Ulpius Felix 217-ben csarnokot építtetett
és azt azzal adta át a tűzoltótársulatnak,
hogy abban lakomákat tartson. A tűzoltó-
társulatok eltemették halottaikat. Az
eddig ismeretessé vált síremlékek közül a
legjellegzetesebb (ezt Caius Seconius Pa-
ternus, 70 évet élt aquincumi tűzoltónak
100 körül állíttatta a társulat), és a leg-
díszesebb (Publius Aelius Respectianus
tűzoltótársulati gyakorlatvezető hamvait
takarta) kőkoporsó fényképét állították ki.
Az első terem további része áttekintést ad
a római birodalom területéről ismeretessé
vált, kiemelkedő értékű egyéb tűzoltás-
történeti adatokról. Ezek sorában Augustus
császár 7000 fős örökös zászlóaljáról, Hé-
rón forgatható sugárcsőves fecskendőjéről,
az ókor legnagyobb tűzkatasztrófájáról

(Róma 64-es, 9 napon át tartó égéséről), és
a birodalom Pannóniával szomszédos tar-
tományai tűzoltósági beosztásairól látható
rövid ismertetés.

A második terem a középkori tűzvéde-
lemé. A tűzoltók egykori védőszentjének,
Flóriánnak és egy céhbeli iparos legény-
nek vízpuskás szobra fogadja a látogatót.
Jelképnek is tekinthetjük az egymással
szemben álló szobrokat: a középkorra any-
nyira jellemző isteni akaratba való bele-
nyugvást, a szentekhez való fohászkodást
az egyik oldalon, a józan megfontolást és
tenni akarást a másikon. Mert bizony mit
sem használt a Flórián-szobor s hozzá a
körmenet, ha a nép adott esetben csak tét-
lenül szemlélte a tűz pusztítását. A tűz-
oltáshoz rátermett férfiakra, különféle fel-
szerelésekre. ezek beszerzéséhez pedig
pénzre volt szükség, ezért is bízták a céh-
ekre a tűzoltást. A második terem első
tárlója a magyarországi tűzvédelem kezde-
téről tartalmaz adatokat. I. István király
II. törvénykönyvének 8. fejezete szerint:
*„Vasárnap mindenki templomba járjon...
kivéve azokat, akik a tűzvézeteket vigyáz-
zák.”* Ez az első olyan magyar törvény,
amelyik a tüzek továbbterjedésének meg-
akadályozására kötelezett tűzörök kirende-
lését parancsolta. Ugyancsak I. István ki-
rály rendelkezett a gyújtogatók bünteté-
séről is: *„Aki ellenségeskedésből valaki-
nek épületét tűzzel felégeti — parancsol-
juk —, hogy úgy az épületeket állítsa
helyre, mint pedig az elégett házfelsze-
relést fizesse meg és ezen felül adjon 16 ti-
nót, melyek 40 solidust érnek.”* A tárlóban
szalmából font vödör (belseje szurkozva
volt), fa vízpuska, ácsszekere képviseli
azokat a kezdetleges eszközöket, amiket
a középkor folyamán tűzoltásra használtak.
A vízpuskáról egyébként az első írásos
adat nálunk a Zala megyei Egervár 1490-
ben felfektetett leltárában vagy ahogyan
akkor nevezték, „inventarium”-ában ta-
lálható, nyilvántartottak egy rézfecskendőt

is. A következő tárló a gyors tűzjelzés
szükségességéről, a toronyörök fontos sze-
repéről és a tűzjelzés középkori módjairól
ad tájékoztatást. A híres soproni tűzto-
rony öröké óriási méretű sárgaréz szó-
csőve uralja ezt a tárlót. Egy adat szerint
Közozeváron már 1585-ben két toronyőr vi-
gyázta a várost. A kiállított kézírásos
kőszegi tűzirend szerint még 1738-ban is
úgy intézkedtek, hogy nappal piros zászló,
éjjel égő lámpás kidugásával mutassák,
mely irányban támadt a „vörös kakas”.
Kiáltással, ágyúlövessel, kürt- vagy dob-
szóval, de leginkább harang félreverésé-
vel idézték elő a tűzlármát. Az 1500-as
évektől városainkban éjszakai vigyázók
(bakterok) járőröztek, ők kiáltással figyel-
meztették a lakosokat a tűzre s vízre való
vigyázásra. A bakterok jellegzetes fegy-
vere az alabárd volt, de ez már a harma-
dik tárlóban kapott helyet egy gólyanyakú
fecskendő metszetének társaságában. A
Hérón-féle fecskendő régi leírása alapján
1614-ben „találták fel” újra a forgatható
sugárcsőves fecskendőt. A hazai harang-
tők, rézművesek, bognárok, kovácsok a
külföldi példák nyomán, az 1600-as évek
végén már gyártottak gólyanyakú fecsken-
dőket. Sopronnak akkoriban hat ilyen
fecskendője volt, s 6000 lakosához képest
kielégítőnek tekinthetjük a számukat. Tűz-
oltási rendeletük szerint: *„A fecskendő
medencéjében a víz havonta cserélendő...
ácsokból álló kezelőszemélyzetük a vízce-
re alkalmával próbálja ki működőképese-
ségüket.”* A Tűzoltó Múzeum gyűjtemé-
nyébe került gólyanyakú fecskendők közül
azt állították ki, amelyik eredetileg Bé-
kessámszon község tulajdonában volt. Hát-
terének Kömley János: Szükségben segít
könyvéből (1790) a gólyanyakú fecsken-
dőkkel történt tűzoltás ábráját nagyítat-
ták fel. A képhez jól illenek Bessenye
György 1802-ben írt verses krónikája ezer
sorai: *„A vízi puskákat lármával vont*

Aquincumi tűzoltó zászlóvivők fogadalmi
költárának másolata

80/2/12

26 TŰZVÉDELEM

Részlet a középkori tűzvédelmet bemutató
anyagból Szt. Flórián faszobrával

80/9/21

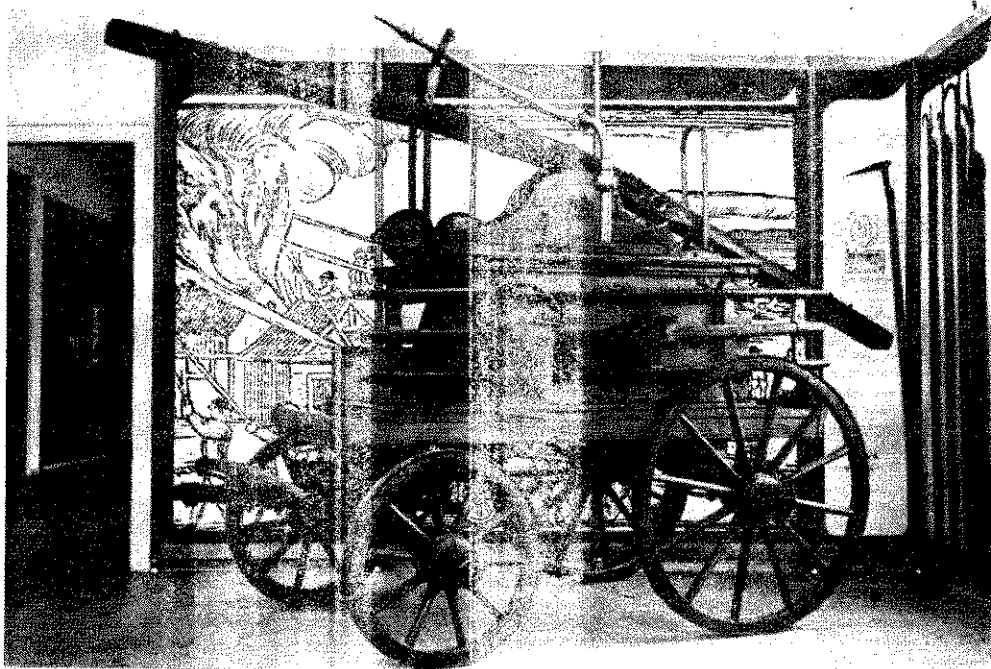

Képünkön fa vízpuska szalmából font
vödörben

49537 ✓

szoulyák. Dűtik, fatsargatták, előb-hátráb tolyták, De a segedelmek végre arra szorult, hogy kérekek, fajok nékik is mind meg gyúl, Bé borította a nagy lánggal bojongó tűz, És mellőle kit kit, ki hozzá ál el üz..." Sopronban egyébként már 1602-ben arra kötelezték a háztulajdonosokat, hogy vödörket, létrákat és csákyát tartssanak készletben. A kovácsolt csákyák-ból kisebb-nagyobb példányok sorakoznak a gólyanyakú fecskendő mögött. Ezekkel az éghető anyagú tetőket szaggatták le.

Szilágyi Margit szobrászművésznő „Vízpuskás” szobra mellett álló tárlóban a kapitányviz tárolásáról (Debrecenben pl. 1556-ban minden ház előtt 1-1 dézsa vizet kellett tartani), az agyaggal tapasztott szalma (habán) fedélről, a villámhárító feltalálásáról és elterjedése kezdetéről, a kisebb-nagyobb fecskendőtípusokról talál anyagokat a látogató. Az előtérben Vancsa Sámuel kiskunfélegyházi asztalosmester 1827-ben készített „Új találmányú kézi-fecskendő”-je látható. A Hazai s Külföldi Tudósítások-ban megjelent hirdetése szerint ez a „...két tsővű kézifecskendő a vizet két emeletű épületek födeleire is fellöki...” II. József magyar nyelvű tűzoltási pátensét „A támadott tűznek hamar-ságos fel-fedezése, s ki-hirdetése szabavott Rend” című fejezeténél nyitották ki. A villám súlyos pusztulást okozva előszere-ttel csapott a lőporos tornyokba. 1723-ban a budai vár lőportornyába is becsapott a villám, és egy korabeli metszet a robbanás hatását is megörökítette. 1742-ben Breslau hazai hasonló okból dőltek tumba. Erről ezüstérem is tanúskodik. Ezek a robbanások Európa-szerte a villámvédelemre irányították a figyelmet. Franklin Benjámín — aki később a philadelphiai önkéntes tűzoltóság megalapítója is volt — kísérletekkel igazolta 1752-ben, hogy a villám elektromos kisülés. 1754-ben a morva Divis Prokop felállította a világ első villámhárítóját. Nálunk 1777-ben a budai egyetem épületére szerelték el az elsőt. A villámhárító bevezetésével a lőporos tornyok problémáját is megoldották. A múzeumban kiállították a villámról szóló első magyar nyelvű könyvet is, amit Makó Pál 1781-ben „A mennykőknek mivoltáról s eltávoztatásáról való

Eredeti gólyanyakú fecskendő

80/10/5

Böltseikedés...” címmel tett közzé. A következő tárlók Debrecen város sorozatos elhamvasásainak szomorú példáival bizonyítják, milyen könnyen harapózott el a tűzvész a gyűlékony anyagból épített házak (1699-ben Debrecen 729 házából 670 teljesen fából való volt) szűk sorai között, valamint a víz és a fecskendők hiánya következtében. 1564—1811 között nyolc nagyméretű és számtalan kisebb tűzvész pusztította Debrecen. A múzeum munkatársai feltérképezték a nyolc legnagyobbat és összeadták a leégett részeket. Az eredmény: a város területének háromszorosa égett le teljesen! Egy makett mintegy má-dártávlatból szemlélteti a debreceni áldatlan építkezési viszonyokat. A tanács igyekezett rendet teremteni, s az 1802. évi tűzvész után elrendelte az egyes utcák kiszélesítését, a tűzfészkeket képező apró házak lebontását, fasorok ültetését és megalkotta első építési szabályrendeletét. Et-

től kezdve indult meg a téglaeépítkezés és a házak cseréppel fedése a városban. Külön falrészen látható a diáktűzoltóság hazai története. Leghíresebb diáktűzoltóságunk a debreceni volt. Tógába öltöztetett figura a tréfásan gerundiumnak nevezett jókora bottal a kezében emlékeztet erre. A gerundiumot bontó szerszámként használták. A háromrészes táló hátfalán egy 1858-ban készített metszet felmagyított fotója a debreceni diáktűzoltók egyik vonulását ábrázolja. Fa és réz vízpuskák, kis és nagy bot, fejsze, lámpás és bőrvédők, a diákok jellegzetes tűzoltó eszközei kaptak még itt helyet. A második teremben minden fénykép és felirat barna színű (úgynevezett szépiás eljárással készültek). Ezzel a módszerrel és a zöld hátterekkel érték el a grafikusok, hogy a terem igazi középkori hangulatot árasztson.

(Folytatjuk.)

„Vízpuskás”

80/2/3

A diáktűzoltóság emiékeli

80/46/1

Történelmi helyszínen

Encsen 1977-ben alakult meg a „November 7.” nevet viselő úttörőgárda. Tagjai már sok kedves, hasznos összejövetelen vettek részt. Ezúttal a Hernádszurdok községben megtartott éves záró programjukról szeretnék röviden beszámolni. A záróünnepély számháborúval összekötött feladatát azon a helyen rendezték meg, ahol annak idején az 1919-es „Vörös Kerekpáros Zászlóalj” az intervenció ellenességgel harcolt. Úttörőink felkészültek a történelmi múlt eseményeiből, a helyszínt is ügyesen „felderítették”. A számháborút követően az úttörőgárda tűzoltó százada izgalmas, látványos feladatot oldott meg. Erdőtűzet oltották, pontosan, előírás szerint.

Nagy sikere volt a már izgalommal várt „tűzoltásnak”. A járás valamennyi iskolájából érkező úttörők láthatták, hogyan kell ilyen esetben helytállni.

BUDA SÁNDOR
tű. fhdy.

A gyermekév alkalmából

Fyermeeknapot rendeztünk a püspökladányi járási tűzoltó-parancsnokságon. Huzonöt apróságnak tartottunk tűzoltó bemutatót, majd egész napon át játékos ve-

télkedőkön, ügyességi versenyeken szórakoztak a tűzoltócsaládok.

NEMETH LÁSZLÓ
tű. alhdgy.

Meghívó

A Baranya Megyei Tűzoltóparancsnokság
tűzoltó Meghívó Ors az 1976. szeptember 10. 14 óra
18 óra közötti megjelésre közzé

„Legyen a zene mindenkié” (Kódy)
címe műsorokra

Szólisták helye: MN Közfürdő, Művelődési Központ
rajongók: Bar. Közs. 18. sz. 13.

SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

(A meghívó belépőjegyzék szolgál)

Régi korok dallamaival mutatkozott be a baranyai közönségnek a BM Tűzoltóság Tinódi Kamarazenekara. A műsort a televízió képernyőjéről jól ismert Kovács P. József vezette.

A műsorvezető többek között ismertetést adott arról is, hogy századunk harmincas éveiben alakult meg a tűzoltóság mai értelemben vett önálló, központi zenekara. Napjainkban újra felfedezték a régi korok zenéjét és hangszereit. Ennek szellemében — 1977-ben mutatkozott be a 30 tagú reneszánsz-barokk együttes, a Tinódi Kamarazenekar. Repertoárjában a reneszánsz és a korai barokk kor alkotásai szerepelnek. E korra jellemző táncokat, különböző hangszeres alkotásokat, változatos összeállítású zeneműveket játszik, korabeli hangszereken, illetve azok ma készült hiteles másolatain.

A régi korok dallamai és versei után a Művelődési Otthon kultúresportjának műsora szórakoztatta a vendégeket.

A tűzvédelem önkéntes segítőinek és társadalmi aktiváinak élményt és kellemes estét szerzett a Tinódi Kamarazenekar magas szintű művészeti előadása, valamint a kultúresport színjátéka.

SZANTNER JÓZSEF
tű. alhdgy.

A menetjeggyel együtt...

A tűz elleni védekezés minél szélesebb körben való tudatosítására a Győr-Sopron—Ebenfurti Vasút 1978-ban 4000, 1979-ben 6000 db szórólapot adott ki, amelyek többek között a kalászos termények tűzkártól való megvédésére hívja fel az utazóközönség figyelmét.

A figyelemfelkeltő szórólapokat menetjegyváltás alkalmával a menetjeggyel együtt adjuk át az utasnak. Reméljük egy és hisszük, hogy a propaganda ezen eszközével is hozzájárulunk a tűzvédelmi munka társadalmi megvalósításához.

VASS ANTAL
Sopron, GYSEV
Igazgatóság

Az idén is sikerült

Negyedik éve irányítom gazdaságunkban az erdőtűzvédelmi munkákat mint tűzvédelmi felügyelő.

Az elmúlt három évben is tüzetmentesen zártu az aratást, de ebben az évben különösen nagy gondot fordítottunk a megelőző tűzvédelemre.

Gazdaságunkban június 10-én tartottuk meg szakmunkások kötelező tűzvédelmi vizsgáját.

Egy dolgozót sem kellett a vizsgabizottságra pótvizsgára kötelezni, mind a 82 fő sikeresen vizsgázott. A vizsgabizottság elnöke a szombai helyi városi és járási tűzoltó-parancsnokság ki- küldötte volt.

Ezt követően gépszemlét tartottunk, maj tesztiaapon is vizsgáztattuk az aratásban rés- vevőket. Minden gépjármű (kombajn, szállító gépkocsi, kaszáló, tarlóégető) vezetője kéthé- kapta az aratásra vonatkozó tűzvédelmi utas- tást, és oktatás jegyzőkönyvének kivonatát, x- lamint a gépek üzemelését bizonyító igazolást.

Az 1979. évi II. negyedévi gazdasági hírad- 500 példányban készítettük el. Adban felhívtu a dolgozókat figyelmét a kiadott és érvénybe- levő tűzvédelmi szabályok betartására.

A Tűzvédelmi Bizottság tagjai, a telep-, rés- leg- és ágazatvezetők részére megvásároltuk a kiadott az újonnan megjelenő „Tűzvédelmi Jo- szabályok Gyűjteményét”. 18 tűzvédelmi me- bizott részére megvásároltuk és kiadtuk a ha- madik átdolgozásban megjelenő „Tűzvédel- mi Naplót”.

SOMLAI ERN
a Csepregi Állami Tangazdasági
tűzvédelmi felügyelő

Ne dobja ki

az égő gyufaasztalat,
cigaretteásvéget, mert
a természetben

GYSEV Tűzvédelem

VONATÁRLAKBÓL KIDOBOTT
ÉGŐ GYUFASZÁL,
VAGY CIGARETTAVÉG IS
HACI KÁRRAL JÁRÓ TŰZET
OKOZHAT!

Ne dobja ki a vonat árakából!

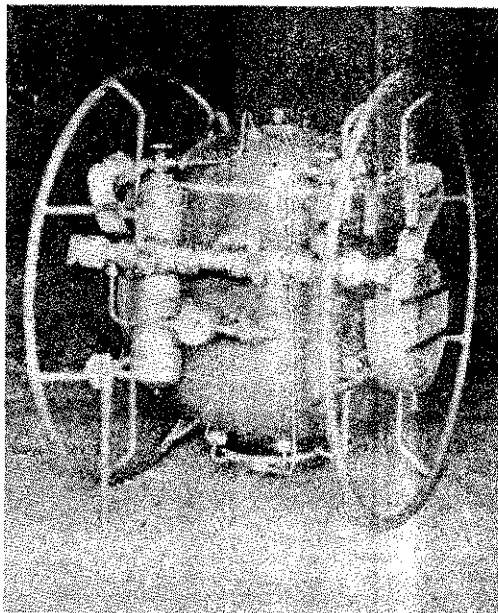
*

NE
DOPJA KI
A VONATÁRLAPRÓL!

GYSEV Tűzvédelem

KÉRJÜE
UTASAINKAT,
hogy a vonatból
égő gyufát, cigaretteá-
svéget ne dobjanak ki, mert az ére-
tésben lévő gabonában nagy kárral
járó TŰZET OKOZHAT!

Kiadója: GYSEV Tűzvédelem

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

A százforduló éveiben kialakult szódabikarbóna alapú oltóport lényeges szerkezeti vagy összetételi változtatás nélkül a 40-es évek végéig általánosan használták. Ebben az időszakban gyártott oltóporok összetétele általában: kb. 95% szemcsézett szódabikarbóna (nátrium-hidrogén-karbonát), kb. 3% csomósodásgátló adalék (pl... kovaföld) és kb. 2% egyéb hatásfokozóból állott. Az ilyen szerkezetű oltóporok tűzoltási hatékonysága mérsékelt, eredményesen csak a parázusra égő anyagok, valamint a nehéz szénhidrogének és vegyületeik oltására használhatók.

A szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonyságának fokozására irányuló fejlesztési munkák elvezettek az ún. lángoltó porok kifejlesztéséhez és gyártásához.

A szódabikarbóna alapú lángoltó porok különböző vegyületekkel történő adalékolására szerte a világon, így hazánkban is számos recept kapott szabadalmi oltalmat.

Korábban és a küzelmúltban végzett összehasonlító tűzoltási kísérletek tapasztalata szerint a különféle gyártmányú, szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonysága közel azonos.

A hatékonyság számszerű értékét tekintve valamennyi vizsgált por kielégíti az MSZ 1040-es szabványokban megjelölt követelményeket, de lényegesen nem múlják felül őket.

Az Elzett Művek szervezésében végzett tűzoltási kísérletek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a porraloltás tűzoltási hatékonyságát elsődlegesen a készülék teljesítmény-, illetve a töltet mennyiségi növelésével lehet javítani.

HIVATÁSOS ÉS VÁLLALATI TŰZOLTÓ-PARANCSNOKOK, TŰZVÉDELMI ELŐADÓKI

Tűzoltókészülék-készletek meghatározása alkalmával a létesítmény tűzvédelmi követelményeinek megfelelően szorgalmazzák a nagy teljesítményű porraloltók készenléte állítását.

A gyártmányunkat képező valamennyi új készülék a jól bevált PYROMATT BCE jelű oltóporral kerül kiadásra!

BERUHAZOK, FIGYELEMI

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést.

Multicar-25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W50 típusú alvázra szerelt P 1500-as porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Tisztelt ügyfeleink szíves érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki osztályvezető

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388, Pf. 99.

(X)

A Lenfő- és Szövőipari Vállalat (LSZV)

a tűzvédelem tömlőellátásáért

A tűzoltóegységek készleteiben még jelentős mennyiségű elavult, 1965 előtt gyártott 110 mm-es nyomótömlő van. Az elavult tömlők pótlására vállalatunk megfelelő mennyiségben 100%-os poliészter tömlőt gyártott le. A 110 mm-es nyomótömlők a több évtizedes használat tapasztalatai szerint kiváló eredménnyel használhatók vízkárelhárítási vagy vízszelési célokra.

Az MSZ 15 606—71 szabvány előírásai szerint végrehajtott időszakos ellenőrzés, nyomáspróba vagy szemrevételezés alkalmával használhatatlannak minősített nyomótömlőket célszerű mielőbb pótolni. Javasoljuk az igen tartósnak és üzembiztosnak bizonyult tömlők használatát.

Forgalomba hozza a MUÁRT 9. sz. fiókja

Cím: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.

Szakmai
kérdésekben
felvilágosítást
ad

az LSZV
Kereskedelmi Főosztály

Varga Lajos üzletkötő

Cím:

Budapest VI., Zichy u. 32. ● Telefon: 124-057 (x)

BEZZEGH PÉTER
tű. alez.
1925—1979

Rövid szenvedés után váratlanul elhunyt a szentendrei városi tűzoltóság parancsnoka, 1944. december 1-től teljesített tűzoltói szolgálatot. 1955-től volt a szentendrei parancsnok. Többször részesült soron kívüli előléptetésben, kitéüntetésben, dícséretben. Hívátszeretete példa mindenki előtt.

SZÜCS ISTVÁN
tű. őrm.
1947—1979

Tragikus hirtelenséggel elhunyt a mezőtúri városi tűzoltóparancsnokság gépkocsivezője. 1974-től dolgozott a tesületnél. Feladatát mindenkor pontosan, felelősen el látó fiatal munkatársat vesztett el személyében a parancsnokság. Példás helytállásért több esetben részesült kitéüntetésben.

KIRÁLY JÓZSEF
ny. tűi.—szds.
1921—1979

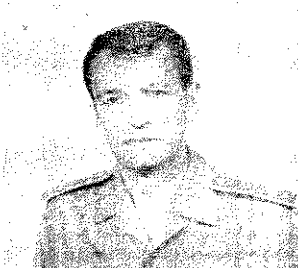
A kazincbarcikai városi tűzoltó-parancsnokság 1968-ban nyugállományba helyezett ürséparancsnoka, hosszú szenvedés után elhunyt. 1946-ban kezdte szolgálatát. 1949-ben végzte a tiszti iskolát, miután több helyen és többféle beosztásban, mindig szorgalommal látta el a rábízott feladatot.

ZAZRAVE CZ JÁNOS
önk. tű. szds.
1924—1979

Tarnasáday község önkéntes tűzoltóparancsnoka rövid szenvedés után elhunyt. 34 éves tűzoltói és 21 éves parancsnoki ténykedése alatt jelentős érdemeket szerzett a közseg megelőző és mentő tűzvédelmi tevékenységében. Mély részvétellel vettek tőle búcsút családja és a tűzoltó-egyesület tagjai.

CSEPE SZILVESZTER
tű. őrm., beosztott tűzoltó
1949—1979
Tűzoltói szolg. kezdete: 1976.

KOVÁCS SÁNDOR
tű. szkv., gépkocsivező
1943—1979
Tűzoltói szolg. kezdete: 1977.

PÉCSI ISTVÁN
tű. őrm., gépkocsivező
1942—1979
Tűzoltói szolg. kezdete: 1976.

A salgótarjáni városi és járási tűzoltó-parancsnokság tűzoltói, közlekedési baleset következtében életüket veszítették. Személyükben tehetséges és szorgalmas munkatársakat vesztett el a parancsnokság

EMLEKÜKET KEGYELETTTEL MEGŐRIZZÜK!

VIZSZINTES SOROK:

1. PONTJÁBÓL A KÖZÜTI VILLAGMOSBALESETEKET EBBE A HÁROM CSOPORTBA OSZTJUK (folyt.: fűg. 13.). 13. Nagyon régi sor. 14. Maga előtt nyom. 15. Ciala. 17. Hüst készítő. 18. Helyet foglalt. 19. Tova. 20. Hibázat. 21. Vissza: úk. 23. AFN. 25. Tanú azonos hangzó. 26. Lakat is ez. 28. Nem mostanában (kissé régiesen). 22. Tűzet szüntet. 34. Lop. 36. Etel. 38. Az összeadás szava. 39. Nagy-engeri állat. 41. Ellenőrzés röv. 42. Három, idegen nyelven. 44. Európai nép. 46. Don betű. 48. Az osztriga is ez. 51. Az ok következménye. 54. Izzó. 55. Létező. 56. Mélyebb helyre. 57. Kétfőzőt kétfős mássalhangzó. 59. Karddal küzd. 60. Azonos mássalhangzók. 61. Vizenyős talaj növénye. 63. Nem vérrokon. 64. Csapadék. 65. Juttat.

FÜGGŐLEGES SOROK:

2. Középen kisűt! 3. Téli sport-eszköz. 4. Már nem fiatal. 5. Viszsa: felvigyázó. 6. Statisztika is felhasználja. 7. Az egyetlen ehető ásvány. 8. Az első USA-űrrepülő. 9. Kettőzve: cukorka. 10. Patinásan régi. 11. Hajórémt! 12. A 64.-en álló. 13. A VÍZSZ. 1. FOLYTATÁSA. 16. VILLAGMOSBALESETEKINEL A TŰZOLTÓSÁG MUNKÁJA — AL-TALÁBAN — ERRE SZORÍTKO-ZIK. 22. Mint a 4. sor. más szóval. 24. VILLAGMOSBALESETEKNÉL EZ AZ ELSŐ ÉS LEGGYORSABB FEL-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
13						14			15			16
17					18		19		20			
			21	22		23	24		25			
26	27	28		29	30				31		32	33
34			35					36		37		
		38				39	40		41			
42	43				44			45		46	47	
48			49	50				51	52	53		
		54				55			56			
57	58			59				60			61	62
			63			64						
								65				

ADAT. 25. Dugig. 27. Nem valódi. 28. Félelemmel legtöbbször együtt jár. 29. Lélegzik. 31. t! 32. Labdarúgásból is ismert fogalom. 33. Alá. 35. Menni kezd! 37. Tova. 39. c! 40. Személyes névmás. 43. Rag. -re párja. 44. Indulatsz. 45. Halparadicsom. 47. Igen, oroszul. 49. Viszsa: kettősbetű. 50. Puskáját el-sűtő. 52. Kerti szerszám. 53. Kis gazdasági építmény. 58. Kettősbetű. 62. Árkus Ernő.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., fűg. 13., 16., 24.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: villamoskiskocsók oka lehet ennek hibás állítása.

A megfejtők között könyvtalványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1979. december 25.

K. I.

A 10. számban megjelent kereszt-rejtvény megfejtése a következő: KERÉKLEVALÁS; TENGELYTÖRÉS; KERÉKTÖRÉS, TENGELYGÖRBULES; LEZUHANÁS.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: RUGÓTÖRÉS.

Könyvtalványt nyertek: Dér Attila, Orosháza; Gecse István, Mezőkövesd; Takács János, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VI., Izabella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság
Felelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számiaszám: 235-90 151-1108
79.2543/2-1 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.; Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314

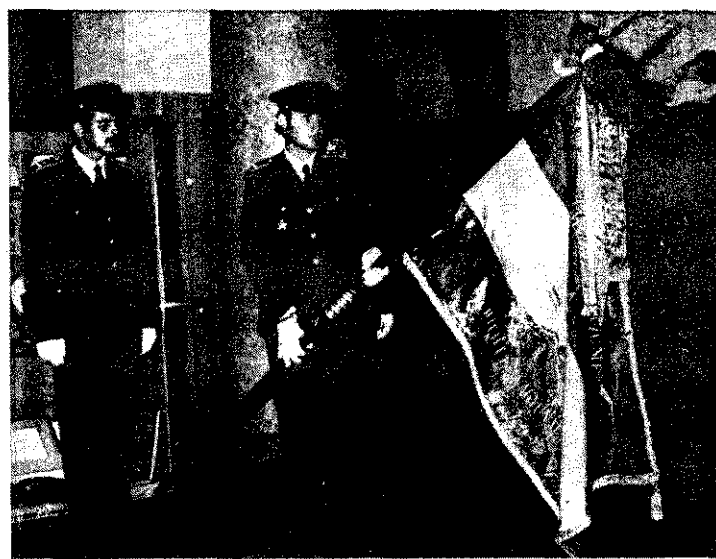
20 ÉVES JUBILEUM

A Dunai Vasmű Vállalati Tűzoltósága szeptember 21-én tartotta jubileumi zászlóaljgyűlését. Az elmúlt 20 évre Kovács László önk. tűzoltóparancsnok emlékezett, majd Szabó Alajos tű. őrgy., városi-járési parancsnok, dr. Répási Gellért vezérigazgató-helyettes, műszaki igazgató és Szabó Imre tű. őrgy., megyei parancsnok köszöntötte a jubilálókat. A 190 vállalati tűzoltó közül nyolcan kitüntetést, hatvanhároman pedig előléptetést és jutalmat kaptak.

Az ünnepség előlétsége

Kovács László
váll. tű. szds.
ünnepi beszéde

Szabó Alajos
emlékszalagot
kötött
a
csapatzászlóra

A jubilálók

Az egyik alapító tag, Simkó József vállal. tű. szds.

Az országosan ismert vállalati tűzoltó-zenekar hangversenyt adott

Kiállításon is megörökítették az elmúlt 20 év eseményeit

A tanácskozást Bihari István, az EGYT Gyógyszervegyészet Gyárának igazgatója nyitotta meg
Alsó képünkön a résztvevők egy csoportja

A Nehézipari Minisztérium Iparszervezési Főosztálya a Magyar Gyógyszeripari Egyesülés közreműködésével gyógyszeripari tűzvédelmi munkaértekezletet rendezett november 24-én az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár Gyógyszervegyészeti Gyárának kultúrtermében.

Az értekezletre meghívták a nehézipar valamennyi iparágának képviselőjét, a tűzoltóság országos és budapesti parancsnokát, valamint a gyógyszeripari vállalatok tűzvédelmi feladatait végző munkatársait. A tanácskozás vendége volt dr. Csurgai Lajos nehézipari miniszterhelyettes is.

A program délelőtti 9-kor a vendéglátó vállalat igazgatójának, *Bihari Istvánnak* a megnyitójával kezdődött.

A Magyar Gyógyszeripari Egyesülés nevében dr. Csákvári György igazgató tartott beszámolót a gyógyszeripari tűzvédelmi helyzetéről. Előadásában a következőket mondta: „Mai munkaértekezletünket a gyógyszeripar megelőző tűzvédelmének erősítése érdekében hirdettük meg. Részesei, elindítói vagyunk ezzel egy mozgalomnak, melynek célkitűzése, hogy iparágunkat megóvjuk minden kártól, szerencsétlenségtől. Tudatában vagyunk, hogy pótolhatatlan érték áll rendelkezésünkre. Ez az érték a magyar gyógyszeripar, melynek hat termelő, egy kereskedelmi vállalata és két kutatóintézete van. A termelői vállalatok évi 17 milliárd forint értékű gyógyszert állítanak elő, ami a világ gyógyszertermelésének körülbelül 1,6 százaléka, népgazdaságunk jelenlegi termelésének pedig 2 százalékat teszi ki.

A belföld teljes ellátásán felül az előállított gyógyszerek 70 százaléka exportra megy. Ez népgazdaságunk exportjának huszadrészét fedezi. Ennek a feladatnak a megoldásához a 21 ezer dolgozón kívül jelentős eszközállományra is szükség van. A gyógyszeripar mind jobban eszközigényes. A termelésben részt vevő állóeszköz-állomány értéke 1977-ben az előző évhez viszonyítva 9,7 százalékkal, 1978-ban további 10,7 százalékkal növekedett. Ez azt jelenti, hogy az 1976. évi 7,9 milliárd forintot átlagérték 1978-ban, tehát 3 év alatt már 9,5 milliárdra növekedett. 1976-ban az ingatlanok értéke 3,7 milliárd forintot tett ki, 1978-ban 4,1 mil-

liárd forintot. Ezzel szemben jelentős a gépek és a gépi berendezések érték növekedése, évenként mintegy 15 százalékkal.

A Gyógyszeripari Egyesülés tagvállalatai nagyobb termelés kielégítésére növekednek. Értékbeni növekedés főként az importanyagok áremelkedése miatt jelentkeznek. 1976-ban 4,6 milliárd forint volt az átlagosan tárolt készletek értéke, 1978-ban már 5,6 milliárd forintot tett ki az átlagos készletállomány. Összegezve tehát megállapíthatjuk, hogy már az 1978. évi átlagos figyelembevételével több mint 15 milliárd forint az az eszközérték, amelynek megóvása a feladatunk.

Gyógyszergyáraink termelésének emelkedésével párhuzamosan a termeléshez szükséges tűz- és robbanásveszélyes anyagok mennyisége is ugrásszerűen megnőtt. Évente mintegy 140 000 tonna tűz- és robbanásveszélyes oldószer kerül felhasználásra. A termelés növekedésével, a gyártási folyamatok bonyolultságával, az egyre sokasodó szállítási, raktározási manipulációkkal együtt növekedett a veszélyforrások száma is.

A fokozódó veszélyek miatt ezért állandóan növelni kell a lehetőségekhez képest az üzemépületek és berendezések műszaki biztonságát, az ezekben az üzemekben folyó munka szakszerűségével, pontosságával szemben támasztandó követelményeket, a tűzmegeelőzés feladatainak társadalmi alapokra helyezését. A tűzmegeelőzés nem lehet csupán egyes emberek, vagy csoportok feladata. A legfelsőbb vezetéstől az üzemekben dolgozó beosztottakig mindenki felelős a jól működő tűzvédelemért.

Szólni szeretnék iparágunk tűzvédelmének szervezetről is, arról az áldozatkész, felelősségteljes munkáról, melyben dolgozóink köréből sok százan vállaltak tevékeny részt javaink megvédése, a tűzbiztonság érdekében.

A gyógyszeriparban az 5/1978. NIM sz. utasítás előírásainak értelmében tűzvédelmi szervezetek működnek, iparágunkban Gyógyszeripari Tűzvédelmi Műszaki Tanács, a vállalatoknál, nagyságuk szerint Tűzvédelmi Műszaki Tanácsok, illetve Tűzvédelmi Bizottságok.

Iparágunkban a munka-, tűz- és egészségvédelmi feladatok egységes szellemben és megfelelő műszaki színvonalon történő művelése érdekében az Egyesülés tagvállalatai Biztonságtechnikai Együttműködési Szerződést is kötöttek. A Magyar Gyógyszeripari Egyesülés tagvállalatainál mindenütt létrehozták a tűzvédelmi szervezeteket.

A következő években várhatóan újabb hatalmas lendületet vesz a hazai gyógyszeripar fejlődése. Tűzvédelmi szempontból e hatalmas fejlesztés újabb nagy feladatok elé állít valamennyiünket.”

A tartalmas beszámoló után dr. Csurgai Lajos nehézipari miniszterhelyettes kért szót. Köszöntötte az új kezdeményezést, ezt a munkaértekezletet. Beszédében kiemelte a vegyipar és azon belül a gyógyszeripar tűzveszélyes technológiáját. Szólt azokról a törekvésekről, műszaki megoldásokról, amelyeket a fennálló problémák

mellett is a tűzmegeelőzés érdekében ebben az iparágakban tettek, és a jövőben is tenni fognak. További erőfeszítéseik jó, eredményes munkát kívántak valamennyi résztvevőnek.

A szívvelyes szavak után került Varga Károly tű. ezds., a tűzoltóság országos parancsnoka hozzászólására, melyben a következőket hangzottak el: „Zánkán legdinamikusabban fejlődő iparág a vegyipar és ezen belül kiemelt helyet foglal el a gyógyszeripar.

A Magyar Szocialista Munkáspárt 1978-ban foglalkozott a vegyipar fejlesztésével. Ezen a területen azóta ugrásszerű fejlődés ment végbe. A Központi Bizottság 1977. október 26-i határozata a gyógyszeriparra is kimondta, hogy olyan fejlesztési irányokat kell kialakítani, amelyek előnyös fejlődést jelentenek az alapanyag- és intermedierek és a késztermék gyártásáért egyaránt.

Az iparág termelésének mennyiségének növekedése, területi elhelyezkedésének megváltozása, a termelés koncentrációja, a nagyságrendek megnövekedése a termelésben és a tárolásban, új, eddig kevésbé ismert ipari technológiák megjelenése a gyógyszeripar tűzvédelmének rohamos fejlesztését teszi szükségessé. Meg kell adni a feladatot, hogy a tűz következőleg megsemmisülő értékek növekedjenek.

A gyógyszeripar tűzvédelmi szervezete a vonatkozó jogszabályban, valamint a Tűzvédelmi Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak szerint működött kialakításra, és megfelelően működött. Az iparfejlesztés és a tűzvédelem fejlődésének összefüggései egyértelműek. A hazai kutatók az eredményes gyártás megszervezésének kidolgozása során jelentős feladatokat tettek a gyártás biztonságának fejlesztésére, a tűzvédelem céljai érdekében is.

A tűzmegeelőzési munka alapjait — követelményeit — jogszabályok és szabványok tartalmazzák. A jelenlegi jogszabályok — itt elsősorban a tűzvédelemről és a tűzoltóságról szóló belügyminiszteri dekretekről — sok tekintetben kelték az elmúlt 5 év próbáját. Meg kell azonban állapítani, hogy azok néhány helyen már nem felelnek meg az igényeknek.

A kormány utasítása alapján sor került a beruházásokat érintő hatósági eljárások, tehát lényegében a teljes miniszteri szintű tűzvédelmi szabályozás előkészítésének felülvizsgálatára. Ez a munka jelenleg is folyik. A korszerűsített jogszabály célja és elve változatlanul azonos a jelenlegivel. A jogszabály korszerűsítésére vonatkozóan az a törekvésünk, hogy az előírások a biztonság eddig elért színvonalának megtartásával alkalmazkodjanak az ipar igényeihez és a mindennapi gyakorlatihoz, a gazdaságos megvalósíthatóságukhoz.

Egy korszerű iparág csak korszerű védelemmel termelhet eredményesen. A korszerű tűzvédelem csak ott valósulhat meg, ahol az intézkedések súlypontja a legfontos anyagi ráfordítást igénylő — az előző munkák területére esik. A tűzvédelem előző hatékonyságának a pénzügyi feltételeken túl azonban sok összetevője van.

Minden időben és helyen, mind a fejlesztés, mind a használat területén előfeltételként és kiemelt fontossággal kell kezelni.

Dr. Csákvári György, az MGYE igazgatója beszámolóját tartja

Dr. Csurgai Lajos nehézipari miniszterhelyettes köszönti a résztvevőket

Varga Károly tű. ezds., országos parancsnok a tűzoltók munkájáról beszélt

Dr. Balogh Imre a BM TOP és a NIM együttműködéséről szól

Horváth Gyula, az MGYE igazgatóhelyettese a dolgozók tűzvédelmi tudatáról beszélt

az életvédelemmel és a testi épség megóvásával kapcsolatos szabályokat. A tűzvédelemben nem lehet eléggé hangsúlyozni az emberi élet értékét.

Különös gonddal és megkülönböztetett figyelemmel kell alkalmazni és érvényre juttatni a tűz keletkezésének kiküszöbölésére vonatkozó szabályokat. A legkisebb tűzvédelmi vagy technológiai szabálytalanság, jelentős kárral járó tüzesetet idézhet elő.

A tűzvédelemmel kapcsolatos tanácskozás során feltétlenül szót kell ejteni a tűzoltóság másik fő tevékenységi területéről, a tűzoltásról és a kárelhárításról. A tűzoltási gyakorlatok és a tüzesetek oltásának tapasztalatai egyaránt azt bizonyítják, hogy a személyi állomány felszerelése és felkészültsége megfelelő. Kivételesen nagy tüzek és káresetek során is megbízhatóan látja el feladatát és beavatkozása eredményes. Mentő tűzvédelmünk a jelenlegi körülmények között korszerűnek mondható.

A gyógyszeriparral való kapcsolattartást, a gyógyszeripar megelőző és mentő tűzvédelmét az állami tűzoltóság területi szervei, a Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakirányításával kiemelt feladatként kezelték eddig is és megígérhetem, hogy ez továbbra is így lesz."

Ezt követően a Nehézipari Minisztérium Biztonsági Osztályának vezetője, **dr. Balogh Imre** köszöntötte a meghívottakat, majd így folytatta beszédét: A gyógyszeripar tűzvédelmi munkaértekezlete a tűz elleni fokozottabb védekezés érdekében került megszervezésre. Az esemény jelentőségét már az is jelzi, hogy tanácskozásunkon megjelentek: a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága, a Nehézipari Minisztérium felső vezetése, a vállalatok műszaki és gazdasági vezetői, műszaki és fizikai dolgozók, a tűzvédelmi szervezetek tagjai és a tűzvédelem más aktívistái. A tűz elleni védelmet politikai feladatnak tekintjük. A munkaértekezlet összehívásának célja, hogy szélesítsük és még jobban közügyé tegyük a tűz elleni védekezést. Az értekezleten felvetett gondolatok a vállalatoknál, üzemeknél és a munkahelyeken kell hogy realizálódjanak. Erősíteni kell a dolgozók tudatában a tulajdonosi szemléletet, azt az irányvonalat, hogy elsősorban saját ügyüknek tekintsék a közös vagyon védelmét, mely egyéni létük életszínvonaluk növelésének alapját is képezi.

Az elmúlt évek során a Gyógyszeripari Egyesülés volt az a gazdasági egység,

amely a legtöbb kezdeményezéssel segítette a hatékonyabb és eredményesebb tűzvédelmi tevékenységet a NIM szakágazatai között.

Javasolom a tűzvédelmi munkaértekezlet résztvevőinek, hogy a tűz elleni védekezés kérdésének további javításához kérjék a vállalatok párt-, szakszervezeti és KISZ-bizottságainak aktív támogatását. Szélesítsék tovább a tűz elleni védekezés társadalmi bázisát.

Az elmondottak után **dr. Balogh Imre** kitért a NIM és a BM TOP közötti hosszú idő óta fennálló eredményes együttműködésre, mely alapjául szolgált eddig is és a továbbiakban is szolgálni fog az iparág területén végzett tűzvédelmi munka sikerességének.

A szünet után **Horváth Gyula**, az MGYE igazgatóhelyettese következett a hozzászólók sorában. Felhívta a figyelmet az embernek mint a tűzvédelem alanyának szerepére, s kiemelte: „A veszélyhelyzetek és katasztrófák elhárítására való felkészítés során az érdekeltekkel a következő öt dolgot kell alaposan megismertetni: a veszélyforrásokat; a gyártási eljárást és a termelő berendezéseket; a helyszínen dolgozó embereket; a vállalat vagy telephely környezetét; a kidolgozott veszélyelhárítási terveket.” Így folytatta: „Az emberek tudatában szüntelenül ébren kell tartani azt a meggyőződést, hogy bármely vegyipari vagy gyógyszeripari üzem, raktár, illetve tárolóhely, tekintettel a használt és tárolt anyagokra, valamint a technológia jellegére, a legnagyobb katasztrófa kiindulópontjává válhat.

Végül a követelményrendszer hatásáról szólt: a jó követelményrendszer elengedhetetlen ismérve a rövid, tömör, egyértelmű és közérthető fogalmazás."

A tanácskozáson szót kértek még: **Máto Rudolf** művezető, **dr. Arany Sándor** műszaki igazgatóhelyettes, **Marosvölgyi Sándor** vegyésztechnikus, **Horváth Csaba** tudományos munkatárs, **Almássy József** főmérnök, **Sziklai Sándor** főosztályvezető, **Tremmel Iván** ifjúgárdista, **Táborossy Zoltán** műszaki igazgatóhelyettes és **Pomlényi Imre** osztályvezető. Valamennyien hasznos és követendő dolgokról beszéltek.

A munkaértekezleten kitüntetések átadására is sor került.

A Magyar Népköztársaság belügyminisztere 001/307/1979 sz. parancsa értelmében a tűzvédelem terén hosszú idő óta végzett kiemelkedő munkájáért a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatá-

val tüntette ki **dr. Csákvári Györgyöt**, az MGYE igazgatóját.

Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát kapták: **Mezei Barna**, a Chinoin Gyógyszergyár igazgatója, **Varga András**, a Gyógyszeripari Ellátó és Szolgáltató Vállalat igazgatója, **Tokár Géza**, az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyárának önálló gyártmányfejlesztési laboratórium vezetője, **Nuridsány János**, az MGYE biztonságtechnikai tűzvédelmi műszaki vezetője, **Doktor Szilveszter**, a Kőbányai Gyógyszerárugyár tűzvédelmi főfelügyelője.

Tűzbiztonsági Érem ezüst fokozatát kapta: **Benedek Gyula**, az Alkaloida Vegyészeti Gyar műszaki igazgatóhelyettese, **Pomlényi Imre**, az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyar üzemrendészeti osztályvezetője, **Váci Árpád**, a Chinoin Gyógyszergyár üzembiztonsági osztályvezetője.

A nehézipari miniszter a megelőző tűzvédelem területén kifejtett eredményes tevékenységért Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetésben részesítette **dr. Balogh Tibort** (GYKI), **Cserkúti Imrét** (Chinoin), **Jenei Imrét** (GYKI) és **György Gézát** (EGYT).

A BM Tűzoltóság országos parancsnoka dicséretben és pénzjutalomban részesítette a következő elvtársakat: **dr. Tolnai Pál** (GYKI), **Kovács Gábor** (Biogál), **Tóth Lajos** (Reanal). Kiváló tűzvédelmi munkájukért a NIM Iparszervezési Főosztálya dicsérelő oklevélét 38-an kapták. Ezen kívül 10-en Vállalat Kiváló Dolgozó kitüntetésben, ketten vállalati igazgatói dicséretben és pénzjutalomban részesültek.

A tanácskozáson adták át az iparág területén legjobb munkát végző tűzoltócsapatnak a nehézipari miniszter elismerését bizonyító vándorszerleget. Ebben az évben ezt a kitüntetést az Alkaloida Vegyészeti Gyar tűzoltócsapata érdemelte ki.

A tanácskozáson **Bihari István** igazgató elnöki zárszavával ért véget, melyben értékelte és méltatta a rendezvény fontosságát, kiemelve annak az elkövetkezendő időkre gyakorolt építő hatását.

Tátrai Mihály

(A tanácskozás keretében a gyógyszeripar tűzvédelmének fejlődését kamarakiallításban mutatták be. A jól sikerült tanácskozás szervezéséért **Nuridsány János** és **Pomlényi Imre** nevét említjük. A szerk:

Huszonöt évvel ezelőtt – 1954 decemberében – kezdte meg működését az országos karbantartó és szervizrészleg, vagyis jelenlegi elnevezése szerint az Állami Tűzoltóság Központi Javítóüzeme.

Testületünk egész személyi állománya tisztelettel és szeretettel köszönti a jubilálókat, hiszen a technikai feltételek biztosításával kezdettől fogva jelentős szerepet töltenek be buzánk mentő tűzvédelmében.

Rendkívül nehéz körülmények között kezdtek. A rendelkezésre álló eszközök szűkössége folytán gyakran csupán a saját leleményességükre voltak utalva. Amikor azután az ötvenes évek végétől kezdve korszerű gépekkel, berendezésekkel és műszerekkel gyarapodtak, tűzoltóságunk erőteljes technikai fejlesztése állította újabb erőpróba elé őket. Ez a folyamat az elkövetkező években is minden bizonnyal jellemző lesz majd a tevékenységükre.

Csupán egyetlen számadatot említiünk: az elmúlt tíz esztendőben 275¹⁰-kal növekedett különleges szereink állománya. Megbízható működésük szavatolása mennyiség és minőség tekintetében minden eddiginél nagyobb követelményeket támaszt a műhely kollektívájával szemben.

Dicséretes módon ők maguk is derekasan kivették a részüket az ilyen szerek előállításából. Egyebek között 19 babbal oltó és 2 porral oltó gépjármű, továbbá 4 áramfejlesztőszer, 1-1 repülőterei startszolgálatos gépjármű és műszaki mentőszer, valamint 12 Magirus-tétrafelépítmény, 13 áramfejlesztő targonca meg egy búvárszer belső terének kialakítása jelzi hozzáértésüket és hivatásszeretetüket.

Ugy érezzük, ez a látszólag száraz felsorolás is jól érzékelteti az itt folyó sokrétű tevékenységet. Méltatnunk kell azt is, hogy a műhely dolgozói kezdettől fogva elbarcosai voltak testületünk újtómozgalmának.

Otlétes megoldásaik sokmillió megtakarítást eredményeztek. Gyakran importot pótoltak, máskor pedig évekkel hosszabbították meg egy-egy felszerelés működőképességét.

Mindenkor képesek voltak lépést tartani a szakmai követelményekkel. Ez annak is köszönhető, hogy számos dolgozó szüntelenül képezte magát: a meglévő mellé olykor harmadik-negyedik szakképesítést szerzett, vagy éppen feljött feljellelt be az iskolapadba, hogy középfokú végzettsége, illetve technikus képesítése legyen.

Bizonyára e nélkül aligha vállalkozhattak volna olyan újításokra, mint a generátorszerről működtetett halogénlámpás fényárboc, vagy a 30 méteres létra mentőkosarára távvezérlőpult szerelése, hogy csupán kettőt említsünk a sokoldalú műszaki tudást igénylő vállalásaik közül.

Immár tizenhárom esztendeje a szocialistabrigád-mozgalom is lendítőereje a több és jobb munkára, valamint az ehhez szükséges magasabb felkészültségre való törekvésnek. A három szocialista komplex brigád közül a Petőji meg a Dózsa 1978-ban arany fokozatot szerzett, a Kossuth pedig az egység kiváló brigádja címet nyerte el.

A műhely párt- és szakmai vezetése alapvető jelentőségűnek tekinti a brigádok sokrétű nevelő tevékenységét, mivel ennek eredményeként a nehéz feladatok végrebajtásában mindenkor bátran támaszkodhat támogatásukra és kezdeményező-készségükre. Talán mondanunk sem kell, hogy ezt a jubileumot is értékes felajánlások egész sorával teszik emlékeztetőssé. Az 1980-as év két nagy eseményére, a XII. pártkongresszusra és felszabadulásunk 35. évfordulójára is ugyanilyen törekvések jegyében készülnek.

Igazán nem szükséges sokat törnünk a fejünket, hogy milyen jellegűek legyenek a felajánlásaik, mert hiszen itt is jól ismerik azokat a körülményeket, amelyek az import- és hazai anyagokkal való ésszerű takarékoságot és a gazdaságosság elveinek érvényesítését követelik meg.

A korszerű üzemmé fejlődött bajdani karbantartó és szervizrészleg hovatovább alig fér el mostani helyén. A műhelyek erősen remélik, hogy a harmincéves évfordulójáról talán már az új üzemépületben emlékezhetnek meg. Addig is azonban még sok-sok tennivaló vár rájuk.

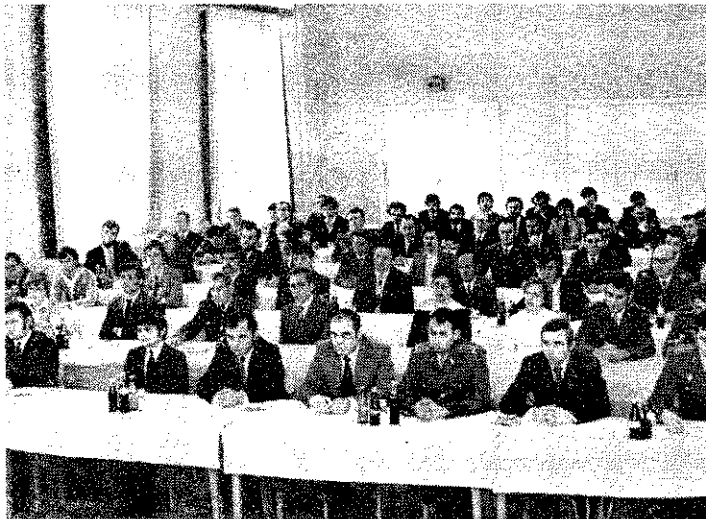
Szívvel kívánjuk, hogy erőben, egészséggel végezhessek el valamennyit, testületünk javára, dolgozó népünk szolgálatában.

Irta és fényképezte: Kútvölgyi Mihály

KÖSZÖNTŐ

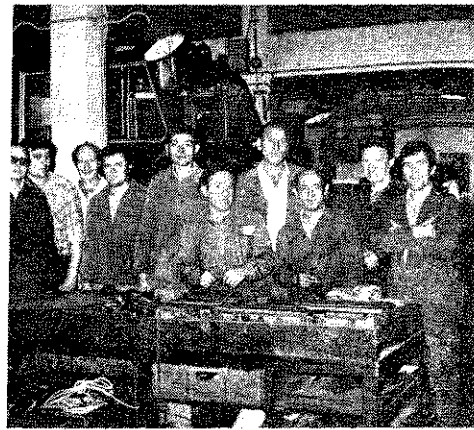
Ünnepi munkaértekezleten emlékeztek meg az elmúlt 25 évről

Az üzem kollektívája Tjekál Pál tü. szds., műhelyparancsnokot hallgatja

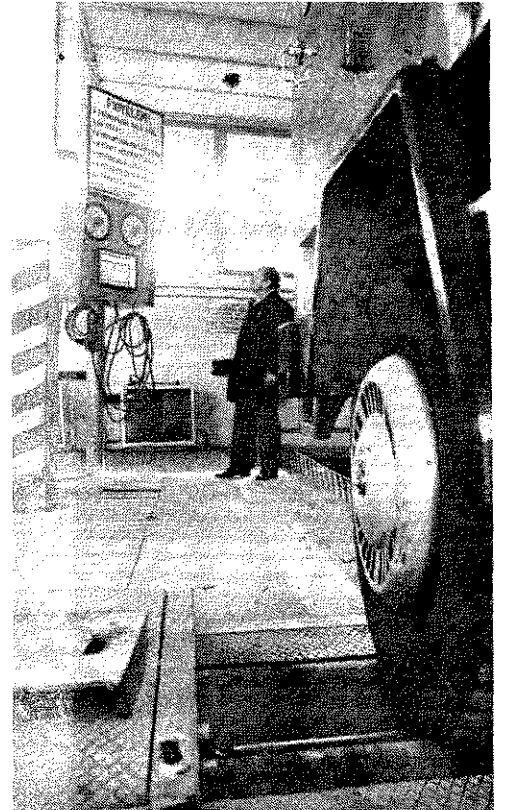
Nagy Péter nyugalmazott tü. hdgy. felelevenítette a felszabadulás utáni nehéz esztendőket

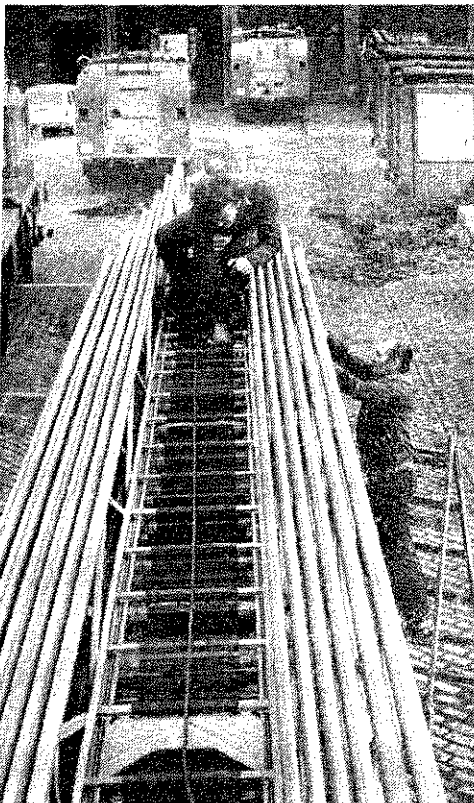
**Petőfi
socialista brigád**

**Stöckl Tamás és Vili László főm.
a motorcsere végén**

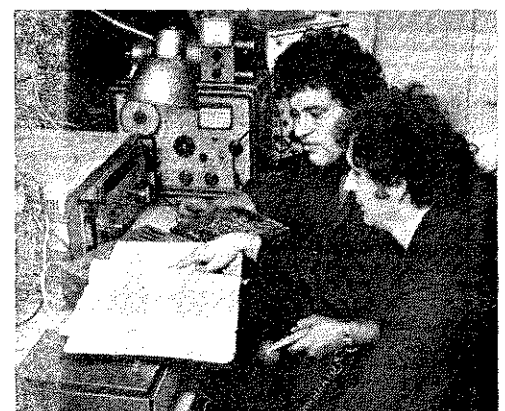
**A modern, újonnan épített
görgös fékeremő**

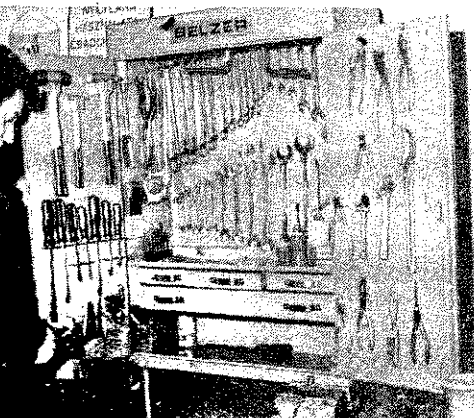
Javítják a létrát

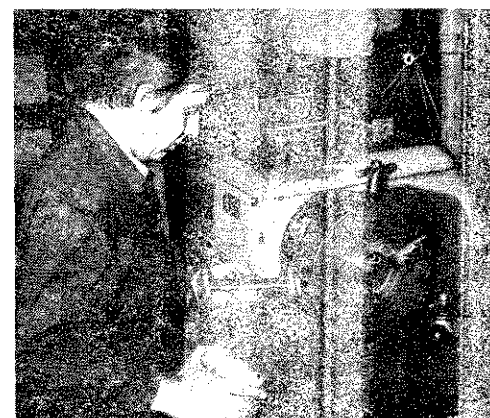
**Fekete József és Kiss József, a Kossuth brigád
tagjai társadalmi munkában oktatóeszközöket
készítenek**

**A híradóműhelyben Papp János
és Morján Lajos**

**Egyike a korszerű
szerszámkészleteknek**

**Gázugár légtelenítő házon belüli gyártása
hazai anyagból**

**Vertetics Zoltán tű. főm.
- 25 éve az üzem dolgozója**

Közismert, hogy minden terv, utasítás és rendelkezés annyit ér, amennyit végrehajtanak belőle, s a tűzvédelmi jogszabályok, szabványok és szabályzatok esetében sincs ez másként.

A végrehajtás tudatos és konkrét cselekvés eredménye. A 4/1974. (VIII. 1.) BM sz. rendelet (továbbiakban: R.) 56. § (1) bekezdése erre nézve a következőket határozza meg: „A tűzvédelmi szabályokat, előírásokat a vállalat, létesítménycsoport, létesítmény igazgatója (vezetője), fenntartója, használója, kezelője, tulajdonosa, valamint az állampolgárok külön felhívás vagy intézkedés nélkül kötelesek végrehajtani, megtartani, illetőleg a végrehajtást ellenőrizni.”

E jogszabályi rendelkezés természetesen nem teszi szükség-telenné — éppen ellenkezőleg —, feltételezi, hogy a tűzvédelmi hatóság rendszeresen ellenőrizzék mindezek érvényesülését.

Az ellenőrzés látszólag egyszerű feladat, ajánlatos azonban részletesebben megismerni. Idézzük csak az 1973. évi 13. számú tvr. 2. § (2) bekezdését: „A tűzvédelmi feladatokat a tűzoltóság, továbbá feladatukban a költségvetési szervek, a társadalmi szervezetek és más jogi személyek — az állampolgárok közreműködésével — látják el.”

Ez a felsorolás természetesen nem valamiféle rangsorolás. Azért említi első helyen a tűzoltóságot, mert kétségkívül az a tűzvédelem első számú letéteményese, elsődlegesen pedig — érthetően — az állami tűzoltóság szervezte. Helyzeténél fogva ugyanis csak az állami tűzoltóság rendelkezik a tűz elleni védekezéshez elengedhetetlenül szükséges, legtöbb tapasztalattal, adattal (tűzkárstatisztikával), eszközzel, továbbá átfogó hatáskörrel és illetékességgel.

Éppen ezért az állami tűzoltóság kapta a R. 39. § (1) bekezdése szerinti jogosítványt, melynek értelmében: „A tűzvédelmi hatóság az általa nyilvántartott vállalatoknál, létesítménycsoportokban, létesítményekben:

az »A«—»B« tűzveszélyességi osztályba tartozásuk esetén felévenként,

»C« tűzveszélyességi osztályba tartozásuk esetén évenként,

a »D«—»E« tűzveszélyességi osztályba tartozásuk esetén pedig kétévenként

köteles tűzvédelmi szempontból általános és szükség szerint célellenőrzést végezni.

(2) A tűzvédelmi hatóság a nyilvántartásában nem szereplő létesítményekben szükség szerint tart általános, illetőleg célellenőrzést.

(3) A tűzvédelmi hatóság által tartott ellenőrzésen a vállalat, létesítménycsoport, létesítmény igazgatója (vezetője), vagy intézkedésre jogosult képviselője és a tűzvédelmi vezető (főelőadó, előadó, megbízott, főfelügyelő, felügyelő) köteles részt venni.

(4) A tűzvédelmi hatóság jegyzőkönyvben rögzíti a tapasztalt hiányosságokat, indokolt esetben kezdeményezi a felelősségrevonást.” A hivatkozott tvr. 18. §-a értelmében a szerveknek, vállalatoknak stb. tűzvédelmi szervezetet kell létesíteniük. Ennek is az egyik alapvető feladata az ellenőrzés és hogy intézkedés történjen a hibák megszüntetésére.

(Témánkkal kapcsolatosan megemlítjük még az 1957. évi IV. tv. 27. § (1) bekezdésében szemléként leírtakat: „A tényállás tisztázása érdekében szemle rendelhető el.”)

A tűzvédelmi hatóság általános gyakorlata jelenleg azt várja az ellenőrzéstől, hogy tárja fel és jegyzőkönyvben rögzítse a tapasztalt hibákat. Ez azonban alig több a tényállás tisztázásánál. A tűzvédelem szervezetének eredményes működése nélkülözhetetlen teszi az olyan segítő jellegű ellenőrzést, amely nem szorítkozhat pusztán a hibák megállapítására és rögzítésére, hanem — mint ezt még később kifejtjük — az okok feltárását és a javítás módjának megmutatását is célul tűzi ki.

A R. 39. §-a a nyilvántartásba vett vállalatoknál, létesítménycsoportoknál és létesítményekben — osztályba sorolásuktól függetlenül — kötelezővé teszi az időszakos általános és szükség szerinti célellenőrzéseket.

A BM TOP 8/1976. (VI. 2.) sz. általános érvényű intézkedése — a minisztériumok és országos hatáskörű szervek tűzvédelmi tevékenységének vizsgálatához kapcsolódóan — feladatul szabta meg az irányító szervek időszakos felügyeleti általános ellenőrzését.

A rendszeres, mélyreható ellenőrzéseknek meghatározó szerepük van a tűzvédelmi szervezet tevékenységének kialakításában, munkájuk színvonalának javításában, a létesítési és hálalati szabályok érvényesülésében. Az ellenőrzések nagymértékben hozzájárulnak az általánosan jó tűzvédelmi viszonyok alakulásához s ezáltal a tüzesetek számának és kárértékének csökkenéséhez. Az ellenőrzési munka tehát szerteágazó, s felkészültséget igénylő tevékenység. Rendkívül sok oldala formája van, s valamennyi a jobb tűzvédelmi viszonyok kialakítását szolgálja.

Ide tartozik például az állami tűzoltóság által szervezett tükai, helyismereti stb. gyakorlat is, ami felszínre hozhat hibákat, mint az alábbiak:

a tűzriadóterv fogyatékosai,

a vízszerszési helyek hiányosságai,

a térvilágítás, a közlekedési utak, a beépítettség,

a hírközlés hibái.

Az említettek és még számos körülmény egy-egy gyakorlati esetben a tűzoltóság tudomására juthatnak, megszüntetésük azonnal intézkedhetnek, vagy a tűzvédelmi hatóság intézkednie kell ehhez.

Hasonló értelműek a tűzvizsgálat tapasztalatai. A tűzvizsgálat a R. 43—47. §-a szerint minősülő eljárás. Ez többségi államigazgatási, néha azonban büntetőeljárás és így látszólag semmi köze az ellenőrzéshez, ami minden esetben állami feladat.

Mégis szólnunk kell erről is, mert éppen a tűz keletkezésének, a kár nagyságának és a felelősség megállapításának rendkívüli fontossága aprólékos felmérés, sok szempontból a vizsgálatban ellenőrző munkát követel meg. Pontosabban szólva a vizsgálat lényegi munkája során elkerülhetetlenül számos szabályszegő magatartás kerül felszínre, ami esetleg nincs zati összefüggésben a tűz keletkezésével, ezért a vizsgálati eljárás során nem is értékelhető, de a tűzvédelmi hatóság hagyhatja figyelmen kívül őket és megszüntetésükre külön intézkednie.

Néhány gondolat az ellenőrzési munka egyik határesetéről: szakhatósági tevékenység mint ellenőrzés és információ szerezésről.

Bizonyos szempontból az ellenőrzés körébe sorolható épületek használatbavételének engedélyezésével kapcsolatos szakhatósági eljárás is, mely jogosítványt a 3/1977. (I. 18.) ÉVM illetve a R. 49., 50. §-a biztosítja a tűzvédelmi hatóságok számára. Az ellenőrzések fontossága már a keretjogszabály megfogalmazásában megfelelő hangsúlyt kap.

A használatbavételi engedélyezési eljárásokban való részvétel olyan jogosultságot, illetőleg kötelezettséget állapít meg a tűzvédelmi hatóság számára, amelynek az alapján ellenőrzés a létesítés tűzvédelmi szabályainak érvényesítését. Éppen ezért az eljárást is szükséges az ellenőrzések körébe vonni.

A területi ellenőrzések és a II. fokú szakhatósági jogkörben elbírált ügyek tapasztalatai alapján a következőkben tékelhetjük ezt a munkaterületet.

Az építetők a műszaki átadás-átvételi eljárásokra, ill. termelői jellegű beruházás esetén a helyszíni szemlére (tűzvédelmi helyezési eljárásra), ma már — kevés kivétellel — meghívják az I. fokú tűzvédelmi hatóságokat. Az eljárásokban való részvétel előtt itt is — csakúgy mint a hatósági ellenőrzéseknél — nagy szerepe van a felkészülésnek, vagyis a vonatkozó szabályok, műszaki leírások, irányelvek stb. gondos áttanulmányozásának.

A tűzvédelmi hatóságok általában részt vesznek az eljárásokban. (1978-ban megyénkben 780 eljáráson vettek részt, ill. nyilatkoztak.)

Az írásos nyilatkozattétel, vagyis a többi közreműködő jelenlétében tartott szemle alkalmával nincsen mód a műszaki tervek áttekintésére, továbbá tájékoztatás kérésére az érdektelől (tervező, beruházó, kivitelező). Mindez azzal a veszéllyel jár, hogy a létesítés hiányosságai feltáratlanok maradnak. Különösen a takart épületszerkezetek, berendezések, rejtett hibák (esetben.) Ez főképpen a tűz- és robbanásveszélyes tevékenység céljára vagy tömegek befogadására szolgáló közösségi épü-

alamint a berendezések esetében jár igen nagy kockázatvállalással. Eppen ezért az egyéb halasztható feladatokat ajánlatos lárendelni a használatbavételi engedélyezési eljárásról való átvételnek.

A műszaki átadás-átvételi eljárások jegyzőkönyvében általában aránylag kevés hiányosság szerepel. Ahol ez a valóság képet őrzi, ott a tervezők és a kivitelezők örvendetes felelősség-rzetéről tanúskodik. De az is minimálisra csökkentheti a hibák számát, ha az I. fokú tűzvédelmi hatóság az általa nyilatartott építkezéseken kivitelezés közben ellenőrzi a műszaki rrvben foglalt tűzvédelmi követelmények teljesítését.

Gyakran tapasztalhatjuk azonban, hogy a műszaki átadás-tvételi eljárások és helyszíni szemlék során a hibák elsők-adnak, nem mindegyik kerül felszínre, vagy pedig elítélendő ódon „jósándékú”, „segitő jellegű” elnézésből nem jegyző-önyvezik őket. Ezek a szabálytalanságok azután később az üze-letetésekor okoznak sokszor nehezen és költségesen megszü-ethető vagy éppen már megoldhatatlan gondot. Előfordult már lyan eset is, amikor a létesítési előírást ilyen ok miatt ellen-zési jegyzőkönyvben vagy éppen határozatban kellett megha-ározni.

Megyenként sem minősítik mindig kellőképpen a szabály-alságokat. Előfordul, hogy biztonságos üzemeltetést veszé-yeztető szabálytalanság esetén is hozzájárulnak a használatba-élteli engedély kiadásához. Eddig még nem tapasztaltuk, hogy : biztonságos használatot nem veszélyeztető kisebb hibák és hi-ányosságok esetében határidő kifizetésével pénzbírság kiszabását eleyezték kilátásba, pedig a hivatkozott ÉVM-rendelet lehetősé-let ad erre.

Arra sincs még példa, hogy az I. fokú tűzvédelmi hatóság pítésrendészeti bírság kiszabására tett javaslatot, vagy a nem alós tényről igazoló tervezői nyilatkozat esetén a tervező ellen zabálysértési feljelentést vagy akár fegyelmi eljárást kezdemé-yezett. (Pedig erre a R. alapján is lehetősége lett volna.) Engé-ly nélküli építkezés esetén építésrendészeti bírság kezdemé-yezése helyett egy-két alkalommal szabálysértési feljelentést ettek, ami szintén joggal kifogásolható. A megyei parancsnok-ág — a tapasztalatok alapján — intézkedett a helyes gyakorlat ialakítására. De nézzünk két, közelmúltban előfordult esetet z említették szemléltetésére!

Az egyik nagykereskedelmi vállalat vasvázás szint tervez-ett, majd épített engedély nélkül. (Az építési engedélyt utó-ág adta ki az I. fokú építési hatóság.) A használatbavételi en-gedélyezési eljárás során az I. fokú tűzvédelmi hatóság ügyirat-pan adta meg a szakvéleményét. (Tehát nem várta meg az eljárást véget.) A használatbavételi engedély kiadását nem java-olta, mert:

az épület tűzállósági fokozata nem felelt meg a „C” tűz-vesélyességi osztályba tartozó tevékenységnek;
a tűztávolságokat nem tartották meg.

Állásfoglalása szakzerű volt, de hibát követett el, amikor a durva szabálysértések ellenére sem tett feljelentést a tervező ellen, sőt még szignalizációval sem élt az ügyben. A vállalat felülvizsgálói kérelme folytán a II. fokú tűzvédelmi hatóság vizsgálta felül az I. fokú hatóság szakvéleményét. Ennek során lerült ki, hogy a tervező mulasztása időközben elévült, ezért nár nem lehet feljelenteni. Ezért csupán szignalizációban figyei-neztethették a tervezőintézetet.

Egy másik esetben garázsépítés engedélyezésének ügyében kereste meg a II. fokú építési hatóság a megyei parancsnoksá-gunkat. A helyszíni szemlén derült fény arra, hogy az ott ko-rábban felépített garázssort is szabálytalanul építették, a tűz-távolságokat nem tartották meg. Ezért a megyei parancsnok-ságnak kellett felhívnia az építési hatóságot a zsúfoltság meg-szüntetésére, de legalábbis az enyhítésére. Az újabb garázsépi-tésre irányuló kérelmet természetesen elutasítottuk.

Az I. fokú tűzvédelmi hatóságok néha teljesen indokolatlan-ul elnézőek a használatbavételi engedélyezési eljárás során. Pedig ez is az ellenőrzés sajátos formája.

Most pedig vizsgáljuk meg az ellenőrző munka fő formáit egy kicsit részletesebben.

Megyenként az I. fokú tűzvédelmi hatóságok 1978. december 31-én 566 létesítményt tartottak nyilván. Ezekben 494 általános és 385 célellenőrzést végeztek. A nyilvántartásba nem vett léte-sítmények száma a megyékben: 6600.

Ez utóbbiakban tavaly a tűzvesélyességi osztályba sorolást figyelembe véve hatóságaink 348 általános és 124 célellenőrzést tartottak. A nyilvántartásba vett létesítményekben 3600, a nyil- vántartásba nem tartozókban 1320 szabálytalanságot állapított- tak meg.

A parancsnokságok előre elkészített éves ütemterv alapján végzik az ellenőrzéseket. Az általános ellenőrzésekről időben és rendszerint írásban értesítik az érintetteket. Több parancsnok- ságon az a gyakorlat alakult ki, hogy a végrehajtás időpontját

és a szabálytalanságok számát is átvezetik az ellenőrzési tervbe. Ezt a módszert csak helyesíthetjük.

Az időarányos részek teljesítésében év közben — egyfelől objektív okok, másfelől tervszerűtlenség miatt — előfordultak ugyan kisebb elmaradások, de december 31-ig minden évben végrehajtották a tervezett ellenőrzéseket. Az elmaradt ellen- őrzések gyorsított pótlása azonban többnyire a minőség rová- sára ment.

A siker mindenképp a kellő felkészüléstől és a parancs- nokok által kidolgozott ellenőrzési szempontok célszerűségétől függ. Ezek fő segítői lehetnek az ellenőrzéseknek. Az utóbbi években többé-kevésbé sikerült megértetnünk mind a felkészü- lés, mind az ellenőrzési szempontok összehasonlításának és al- kalmazásának jelentőségét. Szempontgyűjteményt dolgoztak ki az ellenőrzésekre és gondoskodtak az alaposabb felkészülésről is. Jelenleg azonban ez a terület sem mentes még a hibáktól. Az alapos felkészülés egyfelől még nem minden tűzvédelmi elő- adónál vált gyakorlattá, másfelől kevés az erre fordított, illetve adott idő. Így az érintett elvtársak többnyire csak annyit tesz- nek, hogy átnézik a létesítménygyűjtőben levő bizonyos irat- anyagokat (határozat, a legutóbbi ellenőrzés jegyzőkönyve), va- lamint egy-egy tűz- és robbanásveszélyes technológiával, géppel, berendezéssel kapcsolatos — sokszor kölcsönkért — irodalmat, vagy kezelési utasítást.

Az évek óta alkalmazott legtöbb tűz- és robbanásveszélyes technológia, gép, berendezés leírásának és kezeléséi utasításának tanulmányozására azonban sokszor nincs lehetőség, méghozzá egész egyszerűen azért, mert nem állnak rendelkezésre. Beszer- zésük és kivonatolásuk közismert gond, egyik napról a másikra nem is lehet megoldani. A beszerzés ütemét jobban kellene sürgetniük az üzemeltetőknek, s a parancsnokságoknak indok-olt volna meggyorsítaniuk. Érdemes volna lehetőséget ta- lálni a központi beszerzésre és elosztásra is. Az ellenőrzött terü- letre vonatkozó szabványok tanulmányozása sem eléggé rend- szeres még.

Az ellenőrzési szempontok csak részben felelnek meg a cél- nak. Hibájuk, hogy többnyire főként az általános irányelveket tartalmazták — jobbik esetben népgazdasági áganként elkülö- nítve —, de rendszerint hiányoznak közülük azok, amelyek az ellenőrzött terület helyi viszonyaira vonatkoznak.

Még nem munkálták ki mindenütt részletesen a vállalati tűzoltóság ellenőrzéseinek irányelveit sem. Ebből szinte termé- szetszerűleg következik, hogy az ellenőrzések alkalmával el- sikkad egy-egy fontos ágazat vagy terület vizsgálata.

Úgy véljük, mindenki egyetértésével nyugodtan leszögez- hetjük, hogy alapos felkészülés és a helyi viszonyokra kidol- gozott, részletes terv nélkül nem lehet mindenre kiterjedő ellen- őrzést tartani, és ennek során felelősséggel értékelni a további tennivalókat. A választó fogyatékosok ellenére az utóbbi egy- két év folyamán — a korábbi évekhez képest — megyénkben kétségkívül színvonalasabbá váltak az ellenőrzések.

Az általános ellenőrzések például átfogóbbak, nagyobb terü- leteket ölelnek fel, mint néhány évvel ezelőtt. Ami különösen örvendetes, hogy ma már — ha nem is a kellő részletességgel — vizsgálják hatóságaink a tűzvédelmi szervezet tevékenységét is.

Ugyanakkor megyénkben sem vált még általános gyakor- lattá, hogy összefüggést keressenek a feltárt hiányosságok és a tűzvédelmi szervezet tevékenysége között és ezt a jegyző- könyvekben is rögzítsék.

Az üzemekben és más munkahelyeken gyakran tapasztal- hatók olyan szabálysértések, amelyek jellegükönél fogva tűzveszé- lyes helyzetet teremthetnek, vagyis elősegíthetik a tűz tova- terjedését és a károsodást, jóllehet a tűzvédelmi megbízottak be- avatkozása esetén a helyszínen azonnal megszüntethetők lettek volna (pl. porral szennyezett, bura nélküli villamos lámpatest, eltorlaszolt tűzcsap és berendezés, tűzveszélyes folyadékok sza- bálytalan tárolása, közlekedési út leszűkítése stb.).

A tűzvédelmi szervezet tagjainak kétségtelen mulasztása ilyenkor mégsem szerepel az ellenőrzési jegyzőkönyvben, és en- nek hátrányos következményeit nem kell részleteznünk. Az igaz- sághoz tartozik, hogy a jogszabályok — ideértve a belső uta- sításokat is — szinte a célszerűtlen gyakorlatot ösztönzik, po- tosabban fogalmazva, ha szó szerint ezek alapján járunk el, ak- kor nem foglalkozhatunk egy sor konkrét hibával. Ezért alakult ki sok helyen az a célszerűtlen módszer, hogy pl. kifogásolják a közlekedési út eltorlaszolását vagy a munkaidő utáni felül- vizsgálat elmaradását, ezzel szemben a tűzvédelmi megbízott felületen munkájáról nincs említés a jegyzőkönyvben, mert az illetőt kinevezték, s jobb helyeken az előírt alapfokú vizsgá- tás letette.

Egyértelműen leszögezhetjük, hogy a tűzvédelmi hatóság helyett senki sem fogja elvégezni a tűzvédelmi szervezet tagja- nak oktatásával, segítségével és irányításával kapcsolatos felada- tokat.

(Folytatjuk)

nyösek volnának, de hovatovább mind több akadályt jelentenek a közvetlen közelükben parkoló gépkocsisorok. A járművek ugyanis nemegyszer vészkijáratokat, föld alatti tűzcsapokat és felvonulási útvonalakat torlaszolnak el. Tájékoztatta a résztvevőket, hogy a budapesti parancsnokság tett bizonyos kezdeményezéseket ebben az ügyben, de kívánatosnak tartaná, ha az érintett színházak vezetői is szorgalmaznák a színházak közelében való parkolás célszerűbb szabályozását.

Ezután arról szólt, hogy némely színházi vezetők még mindig nem tesznek eleget a tűzvédelmi helyzetre kiható változások bejelentésére vonatkozó és jogszabályban előírt kötelezettségüknek. Ezért azután a tűzoltóság csak utólag értesül különféle átépítésekről, szcenikai s egyéb berendezések elhelyezéséről, és az ebből származó veszélyhelyzet megszüntetésére nemritkán pótlólagos munkák válnak szükségessé.

Hangoztatta, semmi sem indokolhatja ezt a káros gyakorlatot. A következményekért a mulasztást elkövetőknek kell vállalniuk a felelősséget.

Mint megjegyezte, a tűzbiztonság személyi és tárgyi feltételei is nem kevés kívánnivalókat hagynak maguk után. Így például több helyen erősen kifogásolható a tűzvédelmi berendezések állapota, és ráadásul a kezelésükkel megbízott színházi dolgozók hiányosan ismerik feladataikat. A záporpróbák helyettesítő füstpróbák eredményei — megfelelő felkészültség hiányában — kevés kivétellel nem megbízhatók; sok esetben szinte az utolsó pillanatban jelentik be a pirotechnikai cselekményeket, jöllehet nem gondoskodtak ezek biztonságáról.

A használati szabályok megsértése sem elszigetelt jelenség még: gyakori a menekülési utak és fali tűzcsapok eltorlaszolása, a tiltott helyen való dohányzás; vendégszereplések alkalmával éghető anyagú tárolókban tűzveszélyes munkát végző műhelyeket rendeznek be.

Végezetül arról szólt, hogy a budapesti és a kerületi parancsnokságok természetesen jól ismerik azokat a gondokat, amelyeket az épület és a berendezések elavultsága, valamint a tárolási lehetőségek szűkössége okoz jó néhány szín-

házunkban. De mindez nem adhat felmentést az alapvető előírások és magatartási szabályok betartása alól, sőt épp nagyobb fegyelmet követel a színház személyzettől.

A résztvevők közül számosan szóltak fel. Általában egyetértettek az elhangzottakkal és további példákat is említettek arra, hogy néhány vidéki színház dolgozó budapesti vendégszereplésük alkalmával sorozatosan megsértik a vonatkozó rendelkezéseket, de arra is, hogy vendégszereplések során tapasztalhatták: a külföldi előírások semmivel sem enyhébbek a hazaiaknál.

Sok felszólalás a díszlettárolás és megőrzés rendkívül mostoha körülményeit szólt, mások a színházi igényeknek jobban megfelelő égéskésleltető előállítás sürgették, mert a jelenlegivel bevett tárgyakat és anyagokat a jelentős súrlódás növekedés miatt nehéz megmozgatni, emellett törékenyre is válnak.

Felvetették a pirotechnikusok képzésének szükségességét, mivel jelenleg akadnak ilyen szakemberek.

Többen azzal egészítették ki az elhangzottakat, hogy számos pozitív példát bizonyítja, nehéz körülmények között lehet ésszerű megoldást találni, ha a tűzoltóság szakvéleménye alapján s nem a hiányában hajtják végre a kitűzött feladatokat.

Elhangzott olyan észrevétel is, hogy a jelenlegi gazdasági nehézségeink nem teszik lehetővé az elavult színházi berendezések kívánt ütemű felújítását, célszerű volna ésszerűbben felhasználni a rendelkezésre álló összegeket.

Ficsór Sándor tű. ezds. zárszavában rá kérte a megjelenteket, hogy segítsék elő az emberélet és a népvagyon védelmét szolgáló tűzvédelmi rendelkezések betartását. Ezt szolgálják meg azok az ellenőrzések is, amelyeket a budapesti parancsnokság a közeljövőben a színházainkban, és egyben azt is, ahol szükséges, ott egyedi szabályozást dolgoztat meg a díszlettárolási és egyéb nehézségeket.

tűzvédelméről rendezett tanácskozást október 25-én a fővárosi parancsnokság.

Ficsór Sándor tű. ezds., budapesti parancsnok megnyitójában köszöntötte a résztvevőket: a Kulturális Minisztérium, a BM TOP, a Fővárosi Tanács és az érintett szakszervezetek képviselőit, a színházak gazdasági igazgatóit, illetve helyetteseit és tűzvédelmi felügyelőit, továbbá a területileg illetékes kerületi parancsnokokat.

Azzal indokolta a tanácskozás időszerezését, hogy az ellenőrzések tapasztalatai szerint még korántsem mindenben megnyugtató a tűzvédelmi helyzet színházainkban, s a legutóbbi évadzárás, majd a felújítás alkalmával is jó néhány jogosan nyugtalanító mulasztás és hiányosság ügyében kellett intézkedniük hatóságainknak.

Eppen ezért — szögezte le —, a színházi vezetők és dolgozók körében is feltétlenül szükség van arra a kedvező szemléletváltozásra, amely számos más, nem kevésbé fontos fővárosi létesítményben az utóbbi évek folyamán a tűzvédelmi helyzet lényeges javulását eredményezte.

A továbbiakban Rácz József tű. őrgy., a tűzmelegelőzési osztály vezetője több konkrét példát is említve összegezte a budapesti és kerületi parancsnokságok kapcsolatos főbb megállapításait.

Mint mondotta, a budapesti színházak és művelődési otthonok megközelítési lehetőségei néhány kivételtől eltekintve elő-

A tanácskozás résztvevőinek egy csoportja

Rácz József tű. őrgy. összegezte a tapasztalatokat

Oktober 4-én 15.45-kor a BKV Központ közvetlen diszpécser telefonon kért segítséget a Fővárosi Hírközponttól, mert a XIV. kerület Mexikói út végénél levő metróvégállomás géptermében tűz keletkezett.

Helyszínre érkezésünkkor a föld alatti gépterem szellőzőin tömény fekete füst szökött a magasba, mely olaj vagy kábel égésére engedett következtetni. A 6x20 m-es gépteremben 10 kV-os váltóáram és 600 V-os egyenáram működött. A helyszínen tartózkodó üzemmérnök állítása szerint az áramtalanítás megtörtént, a zárlat, illetve tűz helyét megállapítani nem tudja. Az aránylag nagy teremben a cellák száma azonban több tucat volt.

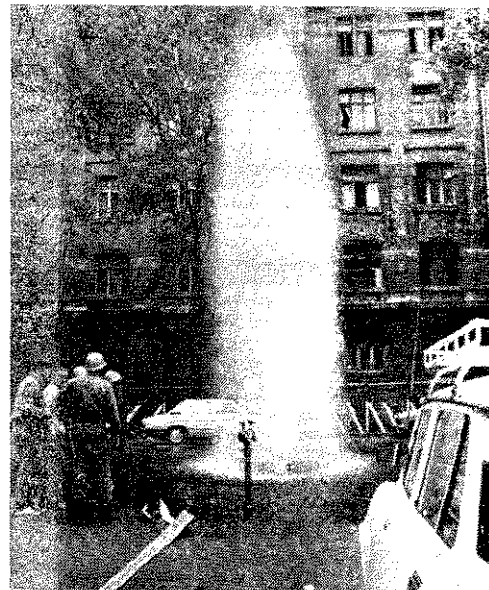
A tömény füsttel telt helyiségbe légzőkészülékben 12 kg-os porralöltő készülékekkel indultunk felmérni a tűz nagyságát és milyenségét. Ezalatt egy 250 kg-os porsugár szerelése folyamatban volt. Az elektromos szakembernek sűrített levegős készüléket kölcsönöztünk, és helyi jártaságát és szakértelmét segítségül híva, magunkkal vittük. Megállapítottuk, hogy az

egyenáramú cellákban van a tűz, és ott halad tovább, ahol a kábelek szigetelései és az elektromos tekercsek égnek. 6 db 12 kg-os porralöltőt elhasználtunk a pillanatnyi lokalizálásra, de a végleges oltást 2,5 kg-os porpisztoly sugarával végeztük. Ezeknek az egyenirányító celláknak az a sajátosságuk, hogy berendezésük guruló kocsin mozgatható. A részleges oltást csak a fülkéből kihúzott kocsi után lehet folytatni. Három ilyen cellából kellett kihúzni a teljesen vagy részben égett berendezést, miközben az egyik berendezés kimosztításakor nagymérvű ívhúzás következett be, nagy dőrej kíséretében. Az eset következtében sérülés nem történt. A szakember megállapította, hogy a már áramtalanított berendezésre távkapcsolással, automatikusan feszültséget csatoltak, s ez okozta a tüzet.

A tanulság az, hogy soha nem elég a szakember jelenléte és véleménye. Feszültségmentesítésen túl, földelni, illetve szondázni kell az oltási területre eső elektromos berendezéseket is. A kár kb. 15—20 000 forint volt.

Oktober 7-én 13.03-kor a XX. kerület Kossuth u. 21—25. szám alá robbanáshoz hívtak bennünket. A helyszínen megállapítottuk, hogy a 4 emeletes, modern lakóház egyik III. emeleti lakásában háromtagú család él. 18 éves fiúgyermekük különböző vegyi anyagokat gyűjtött, és azokkal kísérletezett. A házi laborban levő vegyszerek száma meghaladta az 50-et! Ezek között több olyan vegyi anyag is volt, amely rendkívül robbanásveszélyes. A vasárnapi kísérletezéshez (elmondása alapján) különböző ilyen anyagokat vegyített. Nagy robbanás következett ekkor, a légmozgás ellökte a fiút. A vastag falú, szétrobbanó üvegedény darabjai összevagdalták a fiú arcát, kezét, lábát és testének nagy részét. Tűz nem keletkezett, a súlyosan sérült személyt a mentők kórházba szállították.

Oktober 22-én 13.28-kor lakástűzet jeleztek a VII. kerület Hernád u. 54. sz. alól. Helyszínre érkezésünkkor a háromemeletes lakóház II. emeleti két szoba összkomfortos lakásának egyik szobája és előszobája lángokban állt. A tüzet nagyon gyorsan 1 db habosított porlasztott sugárral a talált állapotban eloltottuk. A kár azonban így is jelentős, kb. 50 000 Ft. A tüzet egy otffelejtetett égő gyertya okozta. Az oltási munkálatok közben táplálás szerelésekor, amikor a föld alatti tűzcsap zárófedelét lecsavarták, azt magasba fellökte a víznyomás. A víz szökőkútúként lövellt a magasba a trolirámvezetékek közvetlen közelében. Azokat azonban nem érintette. Szerencsére sérülés emiatt nem történt.

Majdnem tragikus kimenetelű volt az a tűz, amelyhez október 25-én 16.22-kor a VI. kerület Bokányi D. u. 6. sz. alá hívtak bennünket. A kétemeletes lakóház egyik II. emeleti szoba-konyhás lakása teljesen lángokban állt és a tűz átterjedt a nyeregtetőre, illetve a szomszédos lakásokra is. Az elsőnek érkező VIII/Rohamszer tartályról szerelt habosított vizsugarával 4 perc alatt lefeketítette a tüzet, azonban eközben a gázóra leolvadt és gázömlés keletkezett. A Gázműveket azonnal értesítettük, s közben az utcai elzárást vízfelöntéssel végeztük el. Ekkor azonban kiderült, hogy a gázvezeték ráz, így a lakóház teljes áramtalanítását kellett elrendelni.

Míg a Roham első részlege oltotta a tüzet, a II. részleg a táplálást szerelte. Az egyik elvtárs ekkor körütekintés nélkül szaladt ki a főútvonalra kezében a kigurított tömlővel és egy éppen akkor érkező Lada személygépkocsi elütötte. A sérültet a mentők kórházba szállították, ahol a vizsgálat szerencsére csak zúzódást és horzsolást állapított meg. Emberünk azonban azóta is betegállományban van.

Minden vonulós egység figyelmét fel kell hívni a közutakon végzett munka fokozódó veszélyességére. A tűz- és káresetek gyors felszámolása nem veszélyeztetheti egyetlen ember életét sem. Ennek biztosítása a mi feladatunk is.

November 4-én 7.53-kor a VII. ker. Dohány u. és Lenin krt. sarkán történt csuklós autóbusz és taxi karamboljához hívtak bennünket. A taxi roncsai közül két súlyos, életveszélyes sérültet szabadítottak ki egységeink.

Bélteczky József
tű. fhdgy.

Fotó: Horváth—Oroszi

Viszonylag szerencsés kimenetelű tűzhöz riasztották a kaposvári tűzoltókat. Október 15-én Kaposváron a Szalma István köz 3. sz. ház I. emeleti lakásában **Péter Csabáné** a fürdőszobában mosott, majd mivel gyorsítani akarta a műszálas ruhák szárítását, levette a Hévíz típusú gázbojler burkolását. Mikor megnyitotta a meleg víz csapját, a felterített ruha lángra lobbant.

Október 6-án 21.40-kor **Lódi Sándor** szolnoki lakos telefonon jelezte, hogy füst tödül ki a Vörösmarty u. 2-ben levő udvari épületből, és ott feltehetően kisgyerekek is vannak.

Amikor hat perc múlva a szolnoki 1-es és 2-es gépjárműfecskendők a helyszínre érkeztek, a három kisgyerek holttestét **ifj. Vigh Mihály** már kihozta az egyetlen szobából álló 4x5 m-es lakásból. A helyiséget még sűrű füst borította, s a heverő maradványa parázslott.

A helyszíni szemle során fény derült a tragédia előzményeire. **Gábor Mihályné** és élettársa 18.15-kor elmentek hazulról, miután a 4 éves **Gábor Krisztinát** a heverőre, a másfél éves **Mihályt** és **Róbertet** pedig a gyermekágyba fektették. A szülők égre hagyták az égésbiztosító nélküli olajkályhát. Még a kislámpát és a tévét sem kapcsolták ki.

Az asszony szerencsére nem vesztette a lélekjelenlétét, és a szomszédok segítségével próbálta megfékezni a lángok tűzoltók helyszínre érkezéséig.

Így is kiégett a fürdőszoba berendezése, valamint az előszobában a faburkoló és a tapéta. Az erős hő következtében egyik kitört ablaküveg szilánkjaitól a városban járó kisgyermek megsérült, szerencsére nem súlyosan.

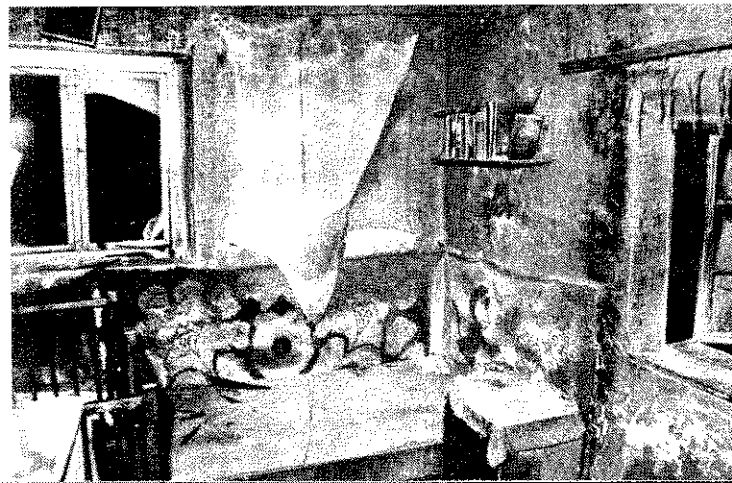
Távozásuk után **Krisztina** felébredt az asztalon meg a könyhszekrényből a heverőre. A kislány a dobozok tartalmából szórta a műszálas takarójú heverőre a 61 gyufaszálát és az egyik üres dobozba dobta a maradékot. A gyufaszálakon és a dobozokból megmártott takarójának segítségével a heverő heverőjének sarkánál a heverő végénél levő hűtőszekrény mögött támaszkodva meg.

A gyermek kb. 2,5 doboz gyufát dobott abból valamennyit a heverőn gyújtott, és amikor az tüzet fogott, testvéreire rábújt, **ifj. Vigh Mihály** ugyanis itt tartott mindhármukra.

Faragó
tű.

A leégett heverő, melynek beborított a szobát

A lakás így festett a tragédia után

— Mondd el, mit csináltál október 6-án déltől kezdve!

— Megebédeltem, ez körülbelül 10 percig tartott, majd a bátyámmal lementünk az utcára játszani. Mivel régebben is a MIRKÓZ ládái között játszottunk, most is odamentünk.

— Mit játszottatok?

— Először fogócskáztunk, majd a kerítés mellett levő konténerből vasat szedtünk ki, hogy eladjuk a MÉH-nek.

— És utána mit csináltatok?

— A gyűjtés után félreraktuk a vasakat, majd azt mondta a testvérem, hogy hazamegy, és elindult a Szállás utca felé. Én a ládák között mászkáltam, és találtam ott egy gyufásdobozt. Egy gyufaszál volt benne. A ládák között újságpapírt is találtam. Meggyújtottam a gyufát, majd azzal az újságpapírt.

— Miért gyújtottad meg az újságpapírt?

— Nem tudom.

— Mi történt ezután?

— Láttam, hogy ég az újságpapír. Ottahagytam és elmentem a Jóska után, így hívják ugyanis a bátyámat. A Kőbányai út felett levő vasúti hídnál értem utol. Szóltam neki, hogy a ládák között meggyújtottam egy újságot és otthagytam égve.

A bátyám megijedt, hogy baj lesz belőle, és azt mondta, szaladjunk vissza. Amikor visszaértünk, már láttam, hogy ég az egyik láda. Homokot vettünk a kezünkbe, azzal próbáltuk eloltani.

Ez a párbeszéd az egyik kőbányai általános iskolában hangzott el, amikor a 10 éves M. L.-t két pedagógus jelenlétében a tűz előzményeiről hallgatták meg.

A kislíú és pár évvel idősebb bátyja azon a 20×14 m-es közterületen játszott, amely a Szállás utcából nyílik, és innen nézve keleti oldalról határolja a MIRKÓZ Diesel- és Hűtőtechnikai Szövetkezet vasnyersanyag-raktárát.

Ez a raktár egy olyan vasvázas építmény, amelynek 20×10 m az alapterülete. Oldalai, valamint tetőzete műanyag hullámlémezből készültek.

A kerítés tülso oldalán 12—12 különböző méretű fenyőfa ládában, valamint kátránypapírba és nylonba csomagolva érté-

kes árut tároltak: különféle Diesel- és elektromos próbapadokat és tartozékaikat.

Az első ládasort mintegy fél méter választotta el a kerítéstől, a ládák között kb. 20—40 cm volt a „tűztávolság!”.

A MIRKÓZ idős portása a tűz keletkezésekor a létesítmény Kőbányai úti főbejáratánál tartózkodott. Innen nem vehette észre a tüzet, de a közterület tülso oldalán levő meg a szövetkezettel szomszédos másik vállalat portáján sem észleltek semmi gyanúsat.

Így azután csak akkor történt az első érdemleges intézkedés, amikor 15.25 után Csomor Ferenc munkásör egységparancsnok gépkocsijával bekanyarodott a Szállás utcába. A továbbiakra így emlékezett vissza:

— Észrevettem, hogy a MIRKÓZ épülete mögötti szabad területről két líú szalad a Szállás utca, majd a Bihari út irányába.

Amikor a szabad tárolóhelyhez értem, láttam, hogy nagy lánggal ég három faláda. Betolattam a hátsó portához, kiszálltam, de a kapu be volt zárva. Senki sem tartózkodott ott.

Ezután a Kőbányai úti főbejáratához hajtottam, és szóltam a portásnak, hogy égne a ládák, azonnal értesítse a tűzoltókat, utána pedig a szövetkezet elnökét.

Visszamentem. Leállítottam egy arra haladó teherkocsit, de azt mondta a vezetője, hogy se vontatókötele, se pedig vontatórúdja nincsen. Így nem húzhattuk el a még nem égő ládákat.

A Szerszám- és Kíség-értékesítő Vállalat portása csak többszöri kiáltásomra jött elő, de ez a próbálkozásom sem járt eredménnyel, mert szombat lévén, rajta kívül más már nem tartózkodott a vállalatnál. Visszamentem a kocsihoz, és láttam, hogy már több helyen ég a MIRKÓZ műanyag borítású raktáregyülete.

Kocsiba ültem, hogy személyesen értesítek a X. kerületi tűzoltóságot. Útközben, a benzinkútnál észrevettem a gépjárműfecskendőt, visszasiettem, és elmondtam a közben odaérkező rendőrnek, hogy mit láttam. Személyleírást adtam a két líúról.

Az idős portás szemétegéről szóló tűzjelzését 16.18-kor rögzítették a budapesti parancsnokság hírközpontjában. Ennek alapján a X/1-es TŰ—1-es gépjárműfecskendőt vonultatták a kárhelyre.

Amikor az egység — 1+7 fővel — 16.22-kor a helyszínre érkezett, már hat láda, valamint a raktáregítmény és tetőzete kb. 80 négyzetméteres területen égett.

A X. kerületi szolgálatparancsnok ezért tartályról 1 E sugár szerelésére adott utasítást. 16.24-kor visszajelezte, hogy mi ég, és a tűz I-es.

Ennek alapján riasztották a tűzoltási csoportot, valamint a VIII/1-es (TŰ—1-es), a VIII/roham (TŰ—2-es) fecskendőket, továbbá a X. kerületiek IFA—1500-as porraloltóját. A tűzoltási csoport 16.29-kor, a többi egység 16.30-kor érkezett ki.

Mivel a MIRKÓZ előtti föld alatti tűzcsapszekerény tele volt iszappal, a tűzoltás vezetője kénytelen volt másik tűzcsapra állítatni a VIII/1-es fecskendőt. Innen azután 4 tömlőből álló alapvezeték táplálta a már működő, majd az utasítására szerelt másik E sugarat.

A két oldalról támadó sugarakkal 16.35-kor körülhatárolták, 17-kor pedig teljesen eloltották a tüzet. Az utómunkálatok 18.30-ig tartottak, az utolsó egység 19.48-kor vonult be állomáshelyére.

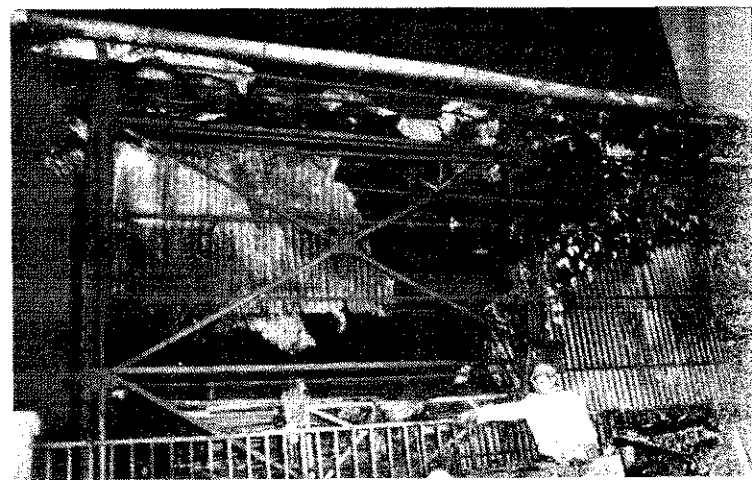
A késedelmes tűzjelzés ellenére a közvetlen veszélybe került 18 ládat a bennük tárolt értékes gépekkel együtt sikerült megmenteni. Egy Diesel-adagoló próbapad és tartozékai, valamint egy légfékpróbad azonban teljesen tönkrement, négy másik próbapad pedig súlyosan megrongálódott. A szövetkezet tájékoztatása szerint mindez 468,2 ezer forintos kárt okozott.

A vasnyersanyag-raktárnak kb. 150 négyzetméteres része égett le, s mivel ennek értékét 30 ezer forintra becsülték, a tűz okozta közvetlen anyagi veszteség megközelíti a félmillió forintot.

De a kár milliós nagyságú is lehetett volna, ha Csomor Ferenc munkásör egységparancsnok történetesen tíz-tizenöt perccel később kanyarodik be gépkocsijával a Szállás utcába.

G. R.

A tűzkárt szenvedett épületszerkezet...

...valamint a gépi berendezések

Két nappal elhárították a tüzet javítottak

Horváth István, az Iharosberényi November 7. Mgtsz pádpusztai telepének éjjeliőre szeptember 28-án 5.15-kor kikapcsolta a térvilágítást. A mérlegháznál állt éppen, amikor észrevette, hogy valami gyanúsán feketélik a 200 m-nyire levő 1. sz. csibenevelő felett.

Közlebb ment, és ekkor már jól látta a kitűzőlő füstöt. Elmondása szerint ezzel szinte egyidejűleg hatalmas láng csapott ki a tetőzet közepénél és a tűz úgyszólván pillanatok alatt átterjedt az egész tetőszerkezetre.

Az éjjeliőr ekkor a szárítóhoz futott, s amikor a lakásból kilépő Dénes Ferenc tsz-tagot megpillantotta, szolt neki, hiszen a szárítóba és szóljon Czígóth Sándor kezelőnek, hogy gépkocsijával hajtson a faluba és értesítse a tűzoltóságot. Czígóth Sándor azonban a faluba érve hiába próbálkozott a segélykérő telefonnal, a csurgói posta nem jelentkezett.

Ekkor a tsz gépműhelyéhez hajtott. Közlésére az éppen ott tartózkodó Horváth László tsz-elnök gépkocsiba ült, és az iharosi segélykérő telefonon végre sikerült jeleznie a tűzet a nagyatádi parancsnokságnak, de ekkorra már több mint félóra telt el a tűz észlelése óta. A tsz-elnök a tűzjelzés után gépkocsival a községi tűzoltószertárhoz szállította Gács Lászlót, az önkéntesek gépkocsivezetőjét.

A nagyatádi távbeszélő-ügyelet 5.51-kor a jelzés alapján riasztotta az 1-es fecskendőt, s a megyei ügyeletől II-es riasztás elrendelését kérte.

Az egységek a következő sorrendben érkeztek a kárhelyre:

1. az iharosberényi önkéntesek 6 fővel, 800-as kismotorfecskendővel 6.15-kor;
2. a nagykanizsai 1-es fecskendő (CSD-707-es) 5 fővel 6.20-kor;
3. a nagyatádi 1-es fecskendő (CSD-707-es) 8 fővel 6.30-kor;

4. a nagykanizsai 2-es fecskendő (CSD-707-es) 5 fővel 6.40-kor. (Ez utóbbit 10 perccel később a tűzoltás vezetője visszarendelte állomáshelyére.)

Az önkéntesek természetes vízforrásra álltak a 800-assal, majd alapvezetékét szereltek. A továbbiakban innen táplálták a nagykanizsai egység két 13 mm-es kötött sugarát. Ezek egyike dugólétrán át működött, a másikat a nagykanizsai szolgálatparancsnok a helyiségbe irányította.

A nagyatádi egység kiterjesztésével követően Horváth János t. törm., szolgálatparancsnok illetékességéből átvette a tűzoltás vezetését, és egységével alapvezetékét és két 13 mm-es kötött sugarat szerelgette a nagyatádi 1-es fecskendőről. A táplálást a nagykanizsai 1-es fecskendő szolgáltatta.

A tűzet 7-kor körülhatárolták, 8.05-kor lefeketítették és 8.25-kor oltották el teljesen. Az utómunkálatok 12-kor értek véget.

Az említett körülmények folytán azonban a tetemes kárt már nem sikerült megakadályozni, a 73×9,45×3 m-es épület tetőszerkezete teljes egészében a falak közé omlott.

A tűzvizsgálat során a következőket állapítottuk meg:

A tsz 1978-ban alakította át csibenevelővé a hagyományos falazatú nyeregvető és hornyoltcserep-fedésű épületet. A deszkafödém alsó részét hőszigetelés céljából hungarocellel borították be.

Két kemencével fűtöttek, a füst elvezetését fekvőkéménnyel oldották meg. A 40×40-es fekvőkémények a földszinttel egy magasságban voltak és védőráccsal vették körül őket.

A kemencék és kémények javítását szeptember 26-án befejezték, majd azok épségét próbatűtéssel ellenőrizték, és ahol füstszivárgást észleltek, ott a hézagokat

sárral tapasztották be, majd fertőtlenítés céljából meszelték.

27-én, az almozást követően ismételte begyújtották, hogy száraz alom és megfelelő hőmérséklet fogadja a 28-ára várt 1 ezer naposcsibét. Az éjjeliőrök szolgálatu átvétele után folytatták a fűtést.

A tanúként meghallgatott éjjeliőr 28-á 3.45 körül nézett be utójára a helyiségbe, de ekkor nem tapasztalt rendellenességet.

Miután az épület áramtalanítva volt, ott emberek nem tartózkodtak, minden bizonnyal az okozta a tüzet, hogy az interzív fűtés következtében a sározáshoz hasonló anyag hirtelen összezsugorodott, és így támadt résen vagy réseken kipattar szikra gyújtotta meg az alomszalmát.

A nyomok kétségkívül a kezdeti töklöletlen égésről árulkodnak: az ablaküvegek és a belső falak ugyanis teljesen be kormozódtak.

Az erős hő következtében megolvadt hungarocell, majd meggyulladt a légszűrő vízszintes deszkaelválasztás. Ezáltal meggyorsult a levegő-utánpótlás, s így valószínű, hogy a tűz olyan hirtelen áttejedhessen a teljes tetőszerkezetre.

A tűzeset következtében összesen 253 600 Ft-os közvetlen anyagi veszteség keletkezett, a járulékos károk ennél jóval súlyosabbak.

Az iharosberényi segélykérő telephelyüzemképtelenségéről szignalizációjában értesítettük a Pécsi Postaigazgatóságot.

Habár jogszabály, szabvány, illetve meliorációs előírás megszegését nem állapítottuk meg az eljárás alkalmával, azért fölöttébb hasznos volna, ha a hasonló körülmények között csibenevelésre vállalkozó gazdaságok figyelembe vennék a pádpusztai telep történetek néhány tanulságát.

Szabó József
tű. őrg

„Se pénz, se élet!”

Augusztus 4-én 22.27-kor gépkocsitűzről érkezett tűzjelzés a békéscsabai tűzoltó-parancsnokság ügyeletére. A jelzés arról is tájékoztatott, hogy egy személy életveszélyben van.

A Békés I-es és II-es gépjárműfecskendők 7 perc alatt érkeztek a kárhelyre. Az árokba borult Ford Taunus teljes terjedelmében égett, amit az elsőnek érkező Tű-1-es gépjárműfecskendő „E” gyorsugarával néhány másodperc alatt körülhatárolt. Kiderült, hogy a gépkocsiban segítségére szoruló személy sincsen. Az eset kezdett érdekessé válni. A teljes oltás után azonnal megkezdődött a tűzvizsgálat. Meglepető megállapításokra jutottunk: a gépkocsi tulajdonosa, vagy vezetője eltűnt; sem az utastérben, sem a csomagtartóban nem volt olyan tárgy, amely elengedhetetlen tartozéka egy autónak (pl. szerszámok, emelő, iratok stb.).

Feltételezésünket, hogy a kocsit felgyújtották, a további vizsgálati eredmények is alátámasztották. Először egy piros, metánes műanyag fedélre bukkantunk a gépkocsi mellett a sárban, amely valamikor — talán nem sokkal előbb — egy 5 vagy 10 literes műanyag kannához tartoz-

„Se pénz, se élet!”

hatott. Erős benzinszaga volt. Miután biztonságba helyeztük mint tárgyi bizonyítékot, tovább kutattunk. Rábukkantunk a gyújtáskapcsolóra, amely a kormány alatt, a padlón volt összeolvadt állapotban, de a kulcsnyílás körüli feliratok olvashatók voltak. A gyújtáskapcsoló „garázs” állapotban volt. A sebességváltó kart üres állásban találtuk.

A hátsó ülés maradványai között egy összezsugorodott műanyagkanna-maradványt találtunk, amit szintén biztonságba helyeztünk. A velünk egy időben a helyszínre érkező rendőrség közben a gépkocsi rendszáma alapján megkezdte a gépkocsi tulajdonosának felderítését.

A helyszínt a Tű-1-es fényezőjával többször átpásztáztuk, különösen azt a helyet, ahol az egyik tanú elmondása alapján a Ford a lángra borulás előtt rövid idővel, szabályosan kivilágította, sértetlenül és látszólag gazdátlanul állt. Az égés helyétől kb. 10 m-re, az aszfaltburkolaton egy akkor még „feltehetően” benzintől származó, kb. 40 cm átmérőjű foltot találtunk. A felázott útpadkán jól kivehető „kipörgő” keréknyomat láthattuk, ami „gördülő” keréknyomában folytatódott, és az árokban

fekvő Ford bal hátsó kerekénél végződött. Ezek után egyértelműen bebizonyosodott, hogy a tűz keletkezése bűncselekmény következménye, és ezzel a vizsgálatot átadtuk a rendőrségnek.

A nyomozás során kiderült, hogy a felderítéseiink szóról szóra helyesnek bizonyultak. A teljes történet végül a következőképpen kerekedett ki: Mitykó János el akarta adni kocsiját a Merkurál, keveset kínáltak érte. Ezért elhatározta, hogy a gépkocsit felgyújtja, és így megkapja az Állami Biztosító többet fizet. Tervét egy ismerőssel hajlítta végre, míg ő maga „alibit gyártott”. (A kárhelytől kb. 8—10 km-re levő csárdában mulatott.) Ismerőse szóról szóra a megbeszélés szerint cselekedett. Az úton álló gépkocsit leöntötte benzinnel, majd az árokba hajtott végre, ahol az nyugodtan leéghetett. Közben majdnem rajtavesztett, mert a gépkocsi indításakor keletkező szikrától (a vezetőket két zárta rövidre) a benzin belobbant. Szerecsés menekülése feletti örömeiben, főleg az ijedségtől a szántóföldeken keresztül a városba szaladt.

Az alapos rendőri nyomozás végeredményeként Mitykó János ügyét csalás kísérlete és a hatóság félrevezetése miatt vádemelési javaslattal átadták az ügyészségnek.

Szendri Géza
tű. fhdgy

Látogatás és tapasztalatcsere

1979. október 4-én a Gépipari Tudományos Egyesület tagcsoportja értekezletet és tapasztalatcsere-látogatást tartott a Volán 8. sz. Vállalatnál.

Az értekezleten megjelent Várhegyi Ferenc tűzoltó alezredes, a Békés megyei tűzoltóság parancsnoka, Kovács János tűzoltó őrnagy, Hankó András, a Gépipari Tudományos Egyesület elnöke, valamint Békés megye nagyobb vállalatának tűzvédelemmel foglalkozó vezetői.

Az értekezlet 9 órakor kezdődött vállalatunk kistanácstermében, ahol Pomázi László műszaki igazgató üdvözölte a megjelenteket, majd Kovács János tűzoltó őrnagy méltatta az egyesület munkáját és meghatározta az elkövetkező időkben végrehajtandó feladatokat. Ezt követően Bánhidi Zoltán tűzvédelmi csoportvezető adott tájékoztatást a Volán 8. sz. Vállalat szervezeti felépítéséről, tűzvédelmi szervezetének összetételéről, munkájáról.

Ismertette az eittől három év tűzvédelmi munkájának nehézségeit. Az előadást követően tűzoltási bemutatót tartottak, mely bizonyította a vállalati tűzoltóság ütőképességét.

A kistanácsteremben a megjelentek az előadással és a látottakkal kapcsolatban kérdéseket tettek fel, majd beszéltek saját területeik gondjairól, problémáiról, az ottani feladatokról.

Kovács János őrnagy ezután összefoglalta az elhangzottakat és válaszolt a feltett kérdésekre. A válaszadást követően Pomázi László műszaki igazgató bemutatta a vállalatunkat a vendégeknek.

A jelenlevők a tapasztalatcsere-látogatást és a beszámolót igen jónak értékelték, kérték, hogy a jövőben is folytassuk e kezdeményezést, mely nagyban segíti az egyesület tűzvédelmi szakosztályának munkáját.

Az értekezlet és a tapasztalatcsere végén Várhegyi Ferenc alezredes valamennyi megjelent nevében megköszönte a szívélyes vendéglátást.

Bánhidi Zoltán
tűzvédelmi csoportvezető

Helyzetértékelés a Csavaripari Vállalatnál

1979. október 10-én — a vállalat életében első ízben — vezérigazgatói tanácsülésen tárgyaltuk meg a vállalat tűzvédelmi helyzetét. Erre az alkalomra írásos beszámoló készült, amelyet a tanácsülés résztvevői két héttel korábban megkaptak.

A beszámoló bevezetőjében említésre került az a tény, hogy vállalatunknál immár három éve nem keletkezett tüzeset, sőt az 1970-től eddig történt 9 tüzeset kárértéke is csupán mintegy 1000 Ft volt. Ez az eredmény nem utolsósorban a vállalat tűzvédelmi szervei, különösen pedig a gyárunkban működő vállalati tűzoltóegységek aktív megelőző munkájának tulajdonítható.

A vezérigazgatói tanácsülésen azonban nem az eddig elért eredmények méltatása, hanem inkább a jelenlegi tűzvédelmi problémák felszínre hozása, azok megoldásának szükségessége és módja volt a fő napirendi pont. A vállalatnál három évtizede szinte állandó jellegű rekonstrukciós munkálatok folynak. Tagadhatatlan, hogy ennek során, különösen a fővárosi gyárunkban végzett átépítések következtében, jelentős mértékben javult a megelőzés helyzete, hiszen például a régi, múlt századi örökségből ránk maradt üzemsarnokok épületszerkezetet 1. tűzállósági fokozatiakra cserélték. Vidékre telepítettük a melegüzemi gyártást. Ezzel az intézkedéssel a gyár zsúfoltságán enyhítettünk.

A külső vállalatok által végeztetett építési-szerelési munkák területein azonban ezek a gondjaink továbbra is fennállnak. A megelőzés érdekében ezeken a helyeken eddig csak a gyakori, szigorú ellenőrző tevékenység útján érthetünk el eredményt. Nagyobb problémáink jelenleg ongai gyárunkban vannak, különösen a tűzveszélyes folyadékok, továbbá a nagy mennyiségű szén tárolása miatt. Megoldásukra már történtek intézkedések, azonban ezek nem bizonyultak elegendőnek.

A vezérigazgatói tanácsülésen a felügyeleti és hatósági szervek részéről megjelent és felszólalt Fodor József elvtárs, a KGM tűzvédelmi csoportvezetője, Zahalka Károly tű. szds., a Miskolc Városi és Járási Tűzoltó-parancsnokság parancsnokhelyettese és Hódi Sándor tű. hdgy., a Fővárosi XIII. ker. Tűzoltó-parancsnokság parancsnokának megbízottja is. Értékes hozzászólásaikban — a fejlődés elismerése mellett — külön hangsúlyt kapott a munkahelyi vezetők felelősségének mértéke, illetőleg az a tény, hogy az e téren még fellelhető szemléletbeli hiányosságokat is haladéktalanul fel kell számolnunk.

A tanácsülést Kárász János vezérigazgató e szavakkal zárta: „Nem a bírság elkerülése miatt kell intézkedni, hanem a konkrét rendelkezéseket kell végrehajtani!” Meggyőződésem, hogy a vezérigazgatói tanácsülésen elhangzott célkitűzések további lendületet adnak vállalatunk tűzvédelmi szerveinek eredményes munkájához.

Lugosi István,
a CSIV tűzvédelmi vezetője

BOKOR MIHÁLY
önk. tű. szds.
1900—1979

A jászakérsi önkéntestűzoltó-egyesület alapító tagja elhunyt. Az egyesületnek 1941-től volt tagja és 25 évig látta el a parancsnoki teendőket.

Munkáját mindvégig példamutatóan végezte. Utolsó útjára elkísérték a helyi párt- és tanács szervek, a járási hivatal, a városi-járási és megyei parancsnokság képviselői.

TÓTH JÁNOS
önk. tű. fhdgy.
1913—1979

A szajlai önkéntestűzoltó-egyesület parancsnoka elhunyt. 1936-tól volt önkéntes tűzoltó. Több mint négy évtizeden át elvülhetetlen érdemeket szerzett a község tűzvédelmében és a rábizott fiatalok nevelésében.

A község lakói szerették, tisztelték. Munkájáért a Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát is megkapta.

PÓZSA ISTVÁN
váll. önk. tű. zls.
1925—1979

Elhunyt a Hatvani Konzervgyár tűzrendész. 1964-től kimagasló érdemei voltak a gyár megelőző tűzvédelmében, a tűzoltók képzésében, a versenyek szervezésében. Munkájáért több alkalommal részesült elismerésben, kitüntetésben. Családtagjal, barátjal, munkatársal és a vállalat tűzoltói mély részvétellel vettek tőle búcsút az új hatvani temetőben.

JÓKAI OSZKÁR
ny. tű. főrm.
1912—1979

Rövid szenvedés után elhunyt a fővárosi tűzoltó-parancsnokság központi műhelyének 1967-ben nyugállományba vonult dolgozója. 1939-től teljesített tűzoltói szolgálatot. Hivatásvezető munkájáért több esetben részesült kitüntetésben és elismerésben. Hozzájárzott és munkatársai mély részvétellel vettek tőle búcsút.

KERÉK MIHÁLY
tű. főrm.
1940—1979

A hatvani városi tűzoltó-parancsnokság gépkocsivezetője 1979. november 2-án, szolgálati feladatainak teljesítése közben tragikus hirtelenséggel elhunyt. 1962-től teljesített tűzoltói szolgálatot. Lelkiismeretes munkájáért több alkalommal részesült kitüntetésben és jutalomban.

VINCZE MÁRTON
ny. tű. főrm.
1925—1979

Önkéntes tűzoltóként ismerkedett meg hivatásával, majd különböző helyeken teljesített hivatásos szolgálatot. Nyugállományba vonulása után a dombóvári önkéntestűzoltó-egyesület vezetőségi tagja lett. Munkája elismeréseként a Haza Szolgálatáért Ereméremmel különböző fokozattal és a Munkás-Paraszt Hatalomért kitüntetést kapta.

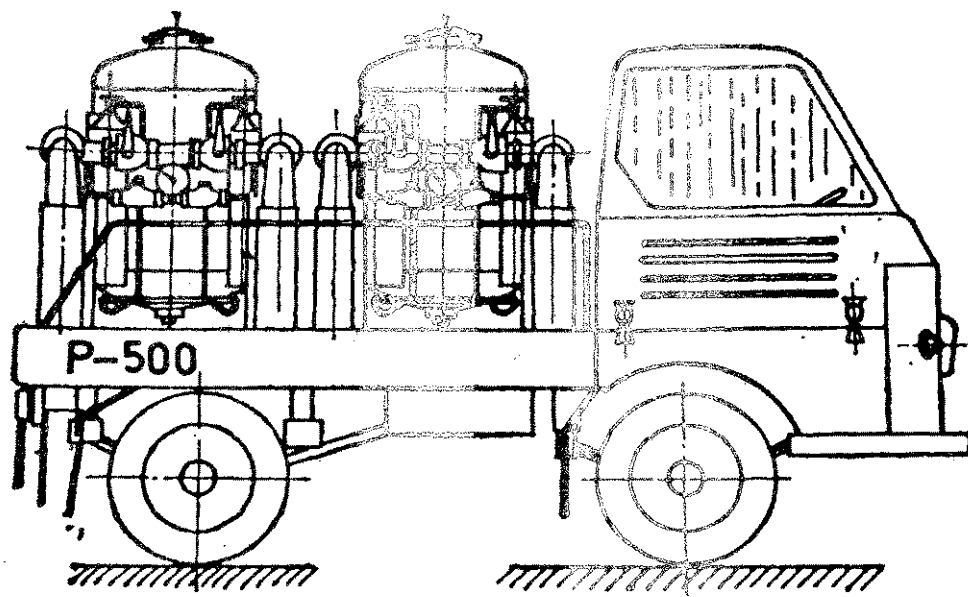

BENCZE JÁNOS
önk. tű. őrm.
1934—1979

A faddi önkéntestűzoltó-egyesület parancsnokhelyettese autóbaleset következtében életét vesztette. A helyi termelőszövetkezet művezetője, többszörösen kitüntetett kiváló dolgozója volt. Két évtizedes egyesületi tagsága idejéről sokat foglalkozott az úttörő tűzoltókkal.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

ELZETT Művek a tűzvédelem szolgálatában

A századforduló éveiben kialakult szódabikarbóna alapú oltóporok lényeges szerkezeti vagy összetételi változtatás nélkül a 40-es évek végéig általánosan használták. Az ebben az időszakban gyártott oltóporok összetétele általában: kb. 95% szemcsézett szódabikarbóna (nátrium-hidrogén-karbonát), kb. 3% csomósodásgátló adalék (pl. kovaföld) és kb. 2% egyéb hatásfokozó. Az ilyen szerkezetű oltóporok tűzoltási hatékonysága mérsékelt, eredményesen csak a parázsra égő anyagok, valamint a nehéz szénhidrogének és vegyületeik oltására használhatók.

A szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonyságának fokozására irányuló fejlesztési munkák elvezettek az ún. lángoltó porok kifejlesztéséhez és gyártásához.

A szódabikarbóna alapú lángoltó porok különböző vegyületekkel történő adalékolására szerte a világon, így hazánkban is számos recept kapott szabadalmi oltalmat.

Korábban és a küzemúltban végzett összehasonlító tűzoltási kísérletek tapasztalata szerint a különféle gyártmányú, szódabikarbóna alapú oltóporok tűzoltási hatékonysága közel azonos.

A hatékonyság számszerű értékét tekintve valamennyi vizsgált por kielégíti az MSZ 1040-es szabványokban megjelölt követelményeket, de lényegesen nem múlják felül őket.

Az Elzett Művek szervezésében végzett tűzoltási kísérletek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a porraloltás tűzoltási hatékonyságát elsősorban a készülék teljesítmény-, illetve a töltet mennyiségi növelésével lehet javítani.

HIVATÁSOS ÉS VÁLLALATI TŰZOLTÓ-PARANCSNOKOK, TŰZVEDELMI ELŐADÓK!

Tűzoltókészülék-készletek meghatározása alkalmával a létesítmény tűzvédelmi követelményeinek megfelelően szorgalmazzák a nagy teljesítményű porraloltók készenlétebe állítását.

A gyártmányunkat képező valamennyi új készülék a jól bevált PYROMATT BCE jelű oltóporral kerül kiadásra!

BERUHÁZÓK, FIGYELEM!

Az Elzett Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége 1980-ra az alább felsorolt oltóberendezések szállítására köt szerződést.

Multicar-25 típusú alvázra szerelt 2x250 kg-os porraloltó, IFA W50 típusú alvázra szerelt P 1500-as porraloltó, illetve kombinált porral-habbal és BCF halonnal oltó.

Tisztelt ügyfeleink szives érdeklődését várjuk, és kérjük, hogy a fenti ajánlatunkkal kapcsolatos és egyéb vonatkozású szakmai problémákkal keressék fel műszaki vevőszolgálatunkat.

ELZETT Művek Zár- és Lakatgyára Tűzoltókészülék Gyáregysége

Budapest XIII., Angyalföldi u. 32.

Fábián Sándor műszaki osztályvezető

Telefon: 200-557, 409-590, 409-735

Irányítószám: 1388, Pf. 99.

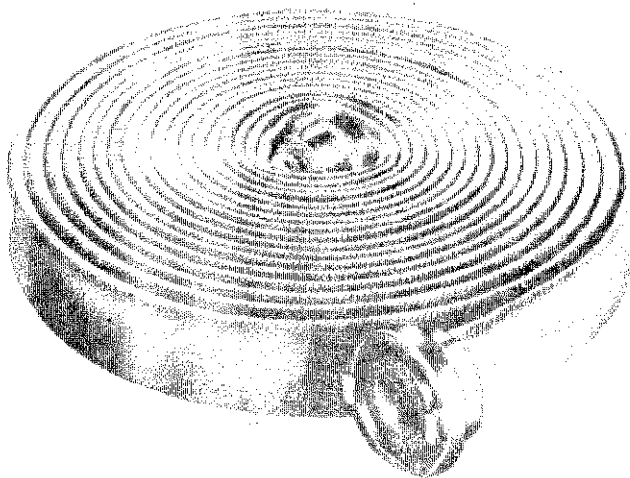
ELZETT MŰVEK

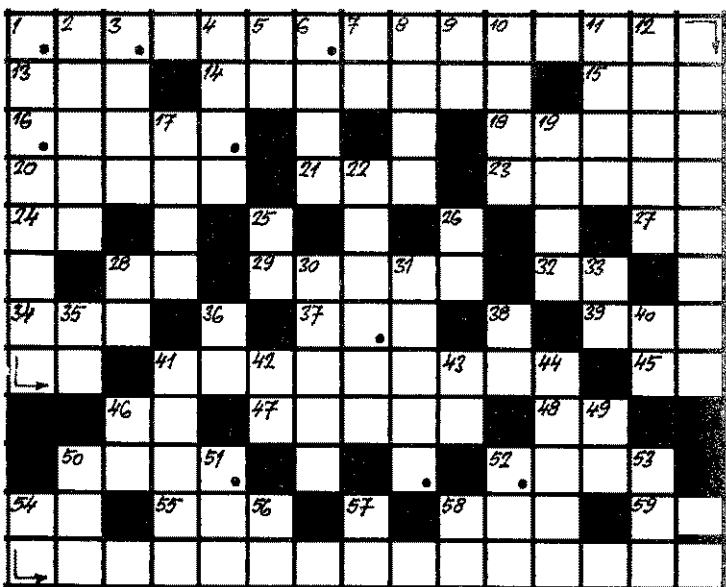
A KORSZERŐ TŰZVÉDELEM
MINDEN ESZKOZE
EGY HELYEN: A

NÁLI

Gumírozott, szintetikus, nyomáspróbázott,
műbizonylattal ellátott,
52 mm-es és 75 mm-es szerelt

1. A TŰZOLTÓSÁG VÍZBŐL VALÓ MENTÉST VÉGEZ AZ ILYEN SZEMÉLYEK VAGY ÁLLATOK ESETÉBEN. 13. Szellemi munkás. 14. Ijesztő történet. 15. Gyilkoló. 16. Ismert énekesünk egyik neve. 18. Eserdekiút. 20. Jó kis innivaló. 21. HÍÓ. 23. A balti nép. 24. Játékvezetői Testület. 27. Tilt páratlanjai. 28. Mutatószó. 29. Nem a vége. 32. Téli és nyári sporteszköz. 34. Azonos mássalhangzók. 37. Telibe, azonos hangzói. 39. Kikötőhely. 41. TELEN AZ ILYEN SZEMÉLYEK VAGY ÁLLATOK MENTÉSÉT IS A TŰZOLTÓSÁG VÉGI (folyt.: függ. 54.). 45. Szikladarab. 46. Fába vés. 47. Ledobom, véletlenül. 48. t. 50. Van ilyen szó is. 52. Gazdasági eszközök. 54. Karddal küzd. 55. Vonatközö névmás. 58. Nem nagyon elterjedt mesterséges nyelv. 59. Ós.

28. Papírra vet. 30. Véletlenül ledob. 31. Iskolai osztályzat. 33. Mint. 28. 35. Hajófajta, vissza. 36. Gyümölcsnedv. 38. Ruha tartozéka lehet. 40. Favágó szerszám. 41. Finom kenyérré való. 42. Germánium vegyjele. 43. m. 44. Teaidőben. 46. Zokog. 49. Ék! 50. Nem sűrű. 51. Igen, ahogyan az USA-ban mondják. 52. Párfinév. 53. Egyik kereskedelem. 54. A VÍZSZ. 41. FOLYTATÁSA. 56. Határrag. 57. Létezik. 58. Igevégződés.

Megfejtésül a következő sorokat kell bekitűzni: vízsz. 1. 41., függ. 54., 1.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szavakat: az ilyen tárgyak mentését is a tűzoltóság végzi.

A megfejtők között könyvtalványokat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1980. január 15.

K. I.

A 11. számban megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő: KISIKLÁS, GAZOLÁS, ÖSSZEÜTKÖZÉS, ÉLETMENTÉSRE, FELEMELEÉS.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: VÁLTÓ.

Könyvtalványt nyertek: Kovács Lászlóné, Halimba; Lavati Miklós, Baja; Solymosi László, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

1. ENNEK SÉRÜLÉSÉNél IS MENTÉST VÉGEZ A TŰZOLTÓSÁG. 2. ... malasz, tv-játék. 3. Huru társa volt. 4. Női név. 5. Santa ... 6. Vissza: tartó fajta. 7. Külföldi cigaretta. 8. Adósságot megad. 9. Ókori római pénz. 10. Sülymérték. 11. Hízalt ökör. 12. Nem mögött. 17. Bákomp ikerszava. 19. Jól vág. 22. Erre a helyre kétféle kézzel. 25. A szobába. 26. Alá.

MŰSZAKI ÁRUT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

Nagykereskedelmi értékesítés

8. SZ. OSZTÁLY

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 61.
Telefon: 115-800/52 - 310-362

Kézpénzért vagy csekkfizetésre
történő értékesítés

MŰSZAKI ÁRUK BOLTJA

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 53.
Telefon: 115-800/25

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VI.,
Izabella u. 62-64. TELEFON: 320-380. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság
Felelős kiadó: VARGA KÁROLY. Előfizetési díj egy évre 36,- Ft. Számlaszám: 235-90 151-1108
79.2542/2-12 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F.v.: Bolgár Imre vezérigazgató. Levélcímünk: 1903 Bp. Pf.: 314

HÍREK • ESEMÉNYEK • HÍREK

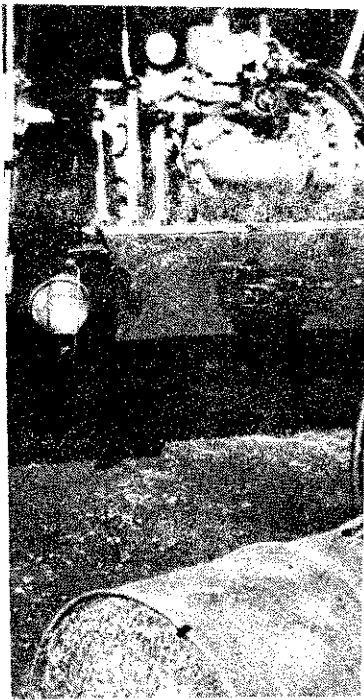

A GTE Központi Tűzbiztonsági Műszaki Bizottság szervezésében november 12-én a Technika Házában dr. Kovács Károly építész, az EMI tudományos osztályvezetője az építéstervezés tűzvédelmi alapszabványainak korszerűsítéséről tartott előadást.

A kaposvári tűzoltók téli-sítették a négy éve épített ún. „hidegszertár”-sort a továbbképzés nyári szünetében. Új kapukat készítettek, elvégezték a teljes hőszigetelést; ottjártunkkor a fűtőtesteket szerelték. A házilag kivitelezett munkálatok értéke közel félmillió forintnyi; az anyagköltség kétszázezer forint körüli.

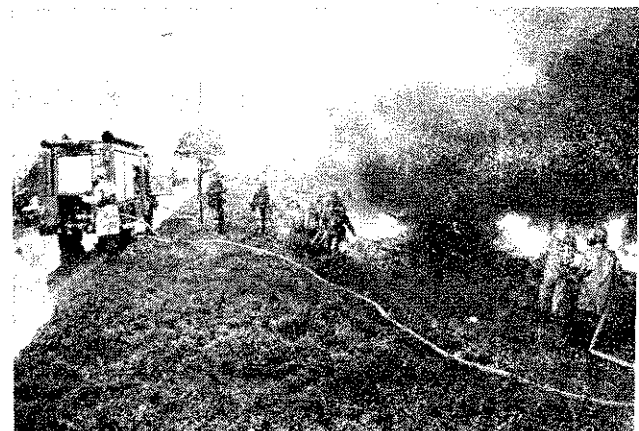
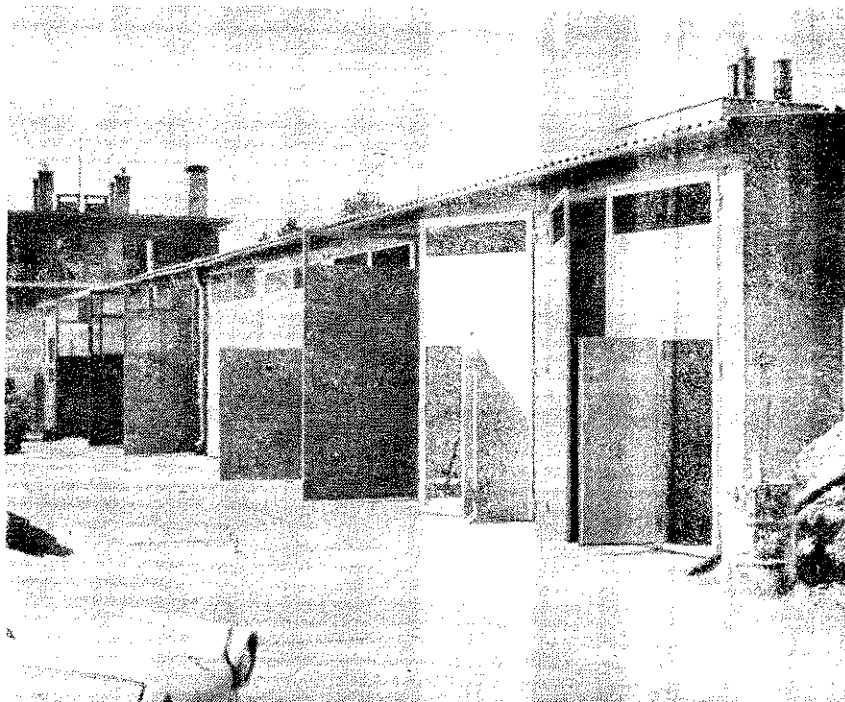
Következő felvételünk szintén Kaposváron készült. Egyik kísérletüket mutatja be. TŰ-1-es gépjárműfecskendőt alakítottak át egy csaptelep beépítésével, amelyet gumitömítő segítségével a gépjármű mellé helyezett hordóhoz csatlakoztattak. Így huzamosabb ideig üzemeltethető utántöltés nélkül a gépjárműfecskendő.

A XIII. kerületi tűzoltó-parancsnokság minden évben háromnapos továbbképzésre hívja össze a kerület 84 üzemének tűzoltó-parancsnokait. Idén november 14-15-16-án a SZOT Váci úti székházában került sor az eseményre. Az első napon a meghívottak beszámolót hallhattak a kerületi vállalati tűzoltók munkájáról, megismerkedtek a tűzoltás eszközeivel és azok használatával.

Az utolsó napon a szervezők hat témakörből álló tesztlapon mérték fel a vállalati tűzoltóparancsnokok felkészültségét. Ezek a felmérések segítséget nyújtanak a következő évi továbbképzés tematikájának összeállításában.

A programsorozatot ösz-szevonat tűzoltási bemutató gyakorlat zárta.

Kalocsán és a járásban kétnapos polgári védelmi módszertató gyakorlatra került sor. A városi-járási tűzoltó-parancsnománymányára nem kis feladat hárult az égő épületek, járműanyagtartályok oltásában. Derekas helytállásukról a „Petben is irtak.